

ΑΡΘΡΑ - ΜΕΛΕΤΕΣ - ΑΠΟΨΕΙΣ**ΑΛΛΗ ΜΙΑ ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΚΤΡΟΠΗ
ΜΕ ΤΙΣ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ****Φίλιππου ΑΝΔΡΕΟΥ, Δικηγόρου Λάρισας**

Προκειμένου για αυτόφωρα κακουργήματα και πλημμελήματα οι γενικοί και ειδικοί ανακριτικοί υπάλληλοι (άρθρα 33 και 34 ΚΠΔ) καθώς και κάθε αστυνομικό όργανο έχουν υποχρέωση να συλλάβουν το δράστη και να τον οδηγήσουν στον εισαγγελέα (άρθρο 275 παρ. 1 ΚΠΔ). Η προσαγωγή γίνεται χωρίς αναβολή το αργότερο 24 ώρες από τη σύλληψή του και αν η σύλληψη έγινε έξω από την έδρα του εισαγγελέα, στον απολύτως αναγκαίο χρόνο για τη μεταφορά του (άρθρο 279 παρ. 1 εδ. α' ΚΠΔ). Στα αυτόφωρα κακουργήματα και πλημμελήματα, οι παραπάνω ανακριτικοί υπάλληλοι είναι υποχρεωμένοι να επιχειρούν όλες τις ανακριτικές πράξεις που είναι αναγκαίες για να βεβαιωθεί η πράξη και να ανακαλυφθεί ο δράστης, έστω και χωρίς προηγούμενη παραγγελία του εισαγγελέα (άρθρο 243 παρ. 2 εδ. α' ΚΠΔ). Στην περίπτωση αυτή γίνεται λόγος για την έκτακτη ή αστυνομική προανάκριση. Η ανάκριση, στην έννοια της οποίας περιλαμβάνεται και η προανάκριση (τακτική και έκτακτη), γίνεται πάντοτε εγγράφως και δεν είναι δημόσια (άρθρο 241 εδ. α' ΚΠΔ). Με βάση την παραπάνω διάταξη, η κύρια ανάκριση και η προανάκριση διέπονται από δυο αρχές, α) την αρχή της έγγραφης διεξαγωγής και β) την αρχή της μυστικότητας.

Με βάση τις παραπάνω διατάξεις, όταν ένα αστυνομικό όργανο συλλαμβάνει ένα δράστη τέλεσης κακουργήματος, όπως λ.χ. σε γενόμενο έλεγχο ενός υπόπτου βρίσκεται στην κατοχή του ποσότητα ναρκωτικών ουσιών, οφείλει να τον συλλάβει και να τον οδηγήσει στο Αστυνομικό Τμήμα. Η ενέργειά του αυτή αποτελεί εκπλήρωση υποχρέωσης ή αλλιώς άσκηση καθήκοντος, που απορρέει, σύμφωνα με τα παραπάνω, από τη διάταξη του άρθρου 275 παρ. 1 ΚΠΔ. Από τη στιγμή που ο συλληφθείς βρεθεί στο Αστυνομικό Τμήμα ενεργοποιείται αυτομάτως η διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 243 ΚΠΔ και αρχίζει η έκτακτη ή αστυνομική προανάκριση. Για κάθε ενέργεια των αστυνομικών οργάνων πρέπει να συντάσσεται έκθεση σύμφωνα με τους νόμιμους τύπους. Έτσι, εάν γίνει σωματική έρευνα ή κατ' οίκον έρευνα ή έρευνα ενός πράγματος όπως λ.χ. του αυτοκινήτου, συντάσσεται σχετική έκθεση σύμφωνα με τη διάταξη του τελευταίου εδαφίου του άρθρου 241 ΚΠΔ. Το ίδιο θα συμβεί εάν διενεργηθεί αυτοψία, ή πραγματογνωμοσύνη, ή κατάσχεση, ή ζύγιση, ή εξέταση μάρτυρα, ή εξέταση κατηγορουμένου. Ο δράστης της παραπάνω πράξης δεν έχει μεν την ιδιότητα του κατηγορουμένου, διότι κατηγορούμενος κατ' άρθρο 72 ΚΠΔ είναι μόνον εκείνος σε βάρος

του οποίου ο εισαγγελέας άσκησε ρητά την ποινική δίωξη, εκείνος στον οποίο σε οποιοδήποτε στάδιο της ανάκρισης αποδίδεται η αξιόποινη πράξη και εκείνος που αναγράφεται στη μήνυση, στην έγκληση, την αίτηση ή την έκθεση για αξιόποινη πράξη (και εν προκειμένω δεν έχει ακόμη ασκηθεί ποινική δίωξη, την οποία ασκεί, σύμφωνα με τα παραπάνω, ο εισαγγελέας μετά την προσαγωγή του υπαιτίου σ' αυτόν). Ωστόσο όμως είναι οιονεί κατηγορούμενος, αφού του αναγνωρίζονται όλα τα δικαιώματα του κατηγορουμένου, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 105 ΚΠΔ. Οιονεί κατηγορούμενο έχουμε εκτός από την περίπτωση του άρθρου 243 παρ. 2 ΚΠΔ και στην προκαταρκτική εξέταση κατ' άρθρο 31 παρ. 2 ΚΠΔ, όπου αυτός σε βάρος του οποίου έχει κατατεθεί η μήνυση, ή η έγκληση, ή η καταγγελία, ή η μηνυτήρια αναφορά κλπ, ενώ δεν είναι κατηγορούμενος και δεν λαμβάνεται απολογία κατηγορουμένου, αλλά δίνει εξηγήσεις σχετικά με την καταγγελία, έχει όλα τα δικαιώματα του κατηγορουμένου. Έτσι, τόσο στην πρώτη όσο και στη δεύτερη περίπτωση, οφείλει ο ανακριτικός υπάλληλος να του γνωστοποιήσει όλα τα δικαιώματά του, δηλαδή να του τα αναφέρει ένα προς ένα.

Ο αστυνομικός έχει την υποχρέωση αυτή, όχι μόνον όταν καλεί τον συλληφθέντα δράστη να καταθέσει σχετικά με την κατηγορία, αλλά από την πρώτη στιγμή που θα βρεθεί στο αστυνομικό τμήμα και για να ακριβολογήσουμε από τη στιγμή της σύλληψής του. Οφείλει να του πει ότι έχει το δικαίωμα σιωπής κατ' άρθρο 273 ΚΠΔ, ότι έχει το δικαίωμα να λάβει γνώση της κατηγορίας και της δικογραφίας, ότι έχει δικαίωμα συνηγόρου κλπ. Δυστυχώς τα δικαιώματα του οιονεί κατηγορουμένου καταστρατηγούνται με τις ευλογίες των δικαστικών λειτουργών, διότι χωρίς να γνωστοποιήσουν στο συλληφθέντα τα δικαιώματά του και ενώ έχει αρχίσει η έκτακτη προανάκριση, τον ρωτούν πού βρήκε τα ναρκωτικά, από πού και πώς τα προμηθεύτηκε, τι ποσότητα προμηθεύτηκε και έναντι ποιου τιμήματος κλπ κι αν ο συλληφθείς κατονομάσει κάποιο τρίτο άτομο ως προμηθευτή του, μεταβαίνουν στην οικία ή στον τόπο εργασίας του, τον συλλαμβάνουν, ενώ διενεργούν έρευνες στην κατοικία του, στο χώρο της δουλειάς του κλπ με την παρουσία εκπροσώπου της δικαστικής αρχής. Στη συνέχεια, ένα αστυνομικό όργανο, που κατά κανόνα είναι αυτό που τον συνέλαβε, καταθέτει ως μάρτυρας κατηγορίας, αναφέροντας τις συνθήκες σύλληψης του δράστη ή των δραστών και όλα όσα (παράνομα) πληροφορήθηκε από τον συλληφθέντα, μετά τη σύλληψή του, (στην παράνομη και παράπλευρη ανάκρισή του) χωρίς να έχει συνταχθεί προηγούμενα έκθεση εξέτασης κατηγορουμένου από αρμόδιο όργανο και σύμφωνα με τους νόμιμους τύπους. Αυτή η κατάθεση αποτελεί κατά κανόνα το κυριότερο αποδεικτικό μέσο για την ενοχή του κατηγορουμένου, το οποίο οι δικαστικοί λειτουργοί, που έχουν ως αποστολή τους την απονομή της δικαιοσύνης, κινούμενοι όμως μέσα στα πλαίσια των δικονομικών κανόνων, αντί να το απορρίψουν, διότι μ' αυτό παραβιάζονται ευθέως τα υπερασπιστικά δικαιώματα του κατηγορουμένου και δημιουργείται απόλυτη ακυρότητα κατ' άρθρο 171 παρ. 1 περ. δ' ΚΠΔ, το αποδέχονται, συνεπώς το νομιμοποιούν, καταστρατηγώντας έτσι μαζί με τους αστυνομικούς δικονομικές διατάξεις, οι οποίες χαρακτηρίζουν το νομικό πολιτισμό μιας χώρας, που για να θεσπιστούν χρειάστηκαν αγώνες ετών. Παρά το γεγονός ότι ελάχιστες, ωστόσο τολμηρές, αποφάσεις χαρακτήρισαν την κατάθεση του αστυνομικού απαράδεκτη κατά το μέρος που αυτή αναφέρεται στο τι άκουσε από τον κατηγορούμενο μετά τη σύλληψή του,

ή τον συγκατηγορούμενό του για την ίδια πράξη, ή από τρίτο άτομο το οποίο στη συνέχεια απέκτησε την ιδιότητα του κατηγορουμένου (**ΑΠ 1827/2000 ΠραξΛογΠΔ 2001 σελ. 14, ΠοινΧρον ΝΑ' 811, ΠεντΕφετΑθ 1984/2000 ΠραξΛογΠΔ 2001 σελ. 14, ΑΠ 40/2001 ΝοΒ 49 σελ. 1211, ΑΠ 761/2002 ΠραξΛογΠΔ 2002 σελ. 274, ΑΠ 1824/2002 ΠραξΛογΠΔ 2002 σελ. 486, ΠεντΕφΑθ 649/1999 ΠραξΛογΠΔ 2002**).

Όμως, η υποβολή ερωτήσεων στο συλληφθέντα μετά τη σύλληψή του, σχετικά με την αξιόποινη πράξη που τέλεσε, αποτελεί εξέταση (οιονεί) κατηγορουμένου, και εφόσον δεν έχει συνταχθεί έκθεση γι' αυτή, είναι άκυρη ανακριτική πράξη, είναι σαν να μην έγινε ποτέ, δεν παράγει έννομα αποτελέσματα και η έλλειψη της έκθεσης δεν μπορεί να αναπληρωθεί με τίποτ' άλλο. Έτσι, παρατηρείται το φαινόμενο, η μεν ανεπίσημη και παράνομη εξέταση του κατηγορουμένου, την οποία μεταφέρει ο αστυνομικός αφηγηματικά όταν στη συνέχεια καταθέτει ως μάρτυρας κατηγορίας, να καταλαμβάνει πολλές σελίδες, να περιέχει ονόματα, ποσότητες ναρκωτικών, ποσότητες χρημάτων, τοποθεσίες και άλλα γεγονότα και η επίσημη έκθεση απολογίας του που ακολουθεί να καταλαμβάνει 5 σειρές, μέσα από τις οποίες αρνείται τα πάντα. Στη συνέχεια στο δικαστήριο να ερωτάται ο κατηγορούμενος, γιατί αρνείσαι την ενοχή σου, αφού τα ομολόγησες όλα στο όργανο; Όμως όσο αυτή η τακτική θα εφαρμόζεται, διότι αποτελεί την εύκολη λύση για την ενοχή του κατηγορουμένου, τόσο θα υποθάλπεται η βάνουση καταστρατήγηση των υπερασπιστικών δικαιωμάτων του κατηγορουμένου και οι σχετικές δικονομικές διατάξεις θα υπάρχουν όχι για να εφαρμόζονται αλλά για να παραβιάζονται, απ' αυτούς που είναι ταγμένοι να τις προστατεύουν.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΟΥ ΣΤΗΣΙΜΑΤΟΣ ΑΓΩΝΩΝ - ΣΚΕΨΕΙΣ ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΤΙΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Δημητρίου ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗ, Δικηγόρου Θεσσαλονίκης, LL.M

1. Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Στις 23 Δεκεμβρίου 2011 δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης¹ το κείμενο των συμπερασμάτων του Συμβουλίου για την καταπολέμηση του στήσιματος αθλητικών αγώνων. Το κείμενο αυτό έρχεται να προστεθεί σε μία σειρά πρωτοβουλιών της Ένωσης για την αντιμετώπιση των παραβατικών συμπεριφορών στο χώρο του αθλητισμού². Το φαινόμενο των στημένων αγώνων απασχόλησε τη δικαιοσύνη σε αρκετά ευρωπαϊκά κράτη το τελευταίο διάστημα, ενώ κρούσματα παραβατικών συμπεριφορών εντοπίστηκαν από τις αρμόδιες αρχές και στη χώρα μας. Η προστασία και η διατήρηση καθαρού του αθλητικού χώρου, πλέον διακηρύσσεται και σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης. Με την αντικατάσταση του άρθρου 2 ΣυνθΕΕ από το άρθρο 3 ΣΕΕ, η Ένωση αποσχίζεται εν πολλοίς από το μοτίβο επίτευξης αποκλειστικά οικονομικών σκοπών και πλέον στρέφεται στην επιδίωξη και κοινωνικών στόχων, όπως ο αθλητισμός. Ο αθλητισμός αποτελεί ένα παγκόσμιο κοινωνικό φαινόμενο με ιδιαίτερη επιρροή σε ένα ευρύ φάσμα τομέων της σύγχρονης κοινωνίας. Είτε ως θέαμα και ψυχαγωγική δραστηριότητα, είτε ως μέσο σωματικής άσκησης, ο αθλητισμός αποτελεί ένα κοινωνικό και οικονομικό φαινόμενο μείζονος σημασίας που καλύπτει βασικές ανάγκες του ανθρώπου, τόσο σε ατομικό όσο και σε κοινωνικό επίπεδο³. Βασικές μορφές οργανωμένης προσπάθειας διάδοσης του υγιούς αθλητισμού σε παγκόσμιο επίπεδο, όπως π.χ. ο Ολυμπισμός, επιδιώκουν να μεταλαμπαδεύσουν στους ανθρώπους το συνδυασμό του αθλητισμού με τον πολιτισμό και την εκπαίδευση, δημιουργώντας ένα τρόπο ζωής βασισμένο στη χαρά της προσπάθειας, την εκπαιδευτική χαρά του καλού παραδείγματος, τη δημιουργία αισθήματος κοινωνικής ευθύνης και την προώθηση του σεβασμού των οικουμενικών θεμελιωδών ηθικών αρχών, όπως π.χ. ο ευγενής ανταγωνισμός (fair play)⁴. Ο αθλητισμός

¹ ΕΕ C 378 της 23.12.2011, σελ. 1 επ.

² COM (2011) 12 τελικό της 18.1.2011, Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών - Ανάπτυξη της ευρωπαϊκής διάστασης στον αθλητισμό· COM (2011) 128 τελικό της 24.3.2011, Πράσινη Βίβλος - Τυχρά παιχνίδια σε απευθείας σύνδεση στην Εσωτερική Αγορά

³ Σύμφωνα με τον ορισμό που δίδεται από το Συμβούλιο της Ευρώπης και υιοθετείται από την Επιτροπή, αθλητισμός είναι: «όλες οι μορφές σωματικής δραστηριότητας, οι οποίες, μέσω περιστασιακής ή οργανωμένης συμμετοχής, έχουν στόχο την έκφραση ή τη βελτίωση της φυσικής κατάστασης και πνευματικής υγείας, δημιουργώντας κοινωνικές σχέσεις ή επιτυγχάνοντας επιδόσεις σε αγώνες όλων των επιπέδων».

⁴ International Olympic Committee, Olympic Charter, 2011, σελ. 10 επ.

με νομική βάση πλέον τα άρθρα 6 και 165 ΣΛΕΕ, εμπεριέχεται στους τομείς δράσης της Ένωσης.

2. Η δράση της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η αλλαγή που επέφερε η Συνθήκη της Λισαβόνας

Στο ενωσιακό δίκαιο αναγνωρίζεται παγίως ως θεμελιώδης αρχή της κατανομής των δικαιοπαραγωγικών αρμοδιοτήτων μεταξύ κρατών - μελών και Ένωσης, αυτή των δοτών αρμοδιοτήτων⁵. Προ της θέσης σε ισχύ της Συνθήκης της Λισαβόνας, η αποκλειστική εμπλοκή του δικαίου της Ένωσης στον τομέα του αθλητισμού σχετιζόταν με την προστασία των θεμελιωδών οικονομικών αρχών, όπως αυτή της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων. Με νομολογία χρονολογούμενη από το 1974, ο Ευρωπαίος Δικαστής είχε τονίσει πως: «Λαμβανομένων υπόψη των στόχων της Κοινότητας, η αθλητική δραστηριότητα δεν υπόκειται στο κοινοτικό δίκαιο, παρά κατά το μέτρο που συνιστά οικονομική δραστηριότητα κατά την έννοια του άρθρου 2 της Συνθήκης»⁶. Εντούτοις, με την πάροδο του χρόνου οι αρχές της Ένωσης αντελήφθησαν εγκαίρως τη σπουδαιότητα του αθλητισμού όχι μόνο ως οικονομικής δραστηριότητας, αλλά και ως τομέα κοινωνικής, εκπαιδευτικής και πολιτιστικής δράσης των ευρωπαίων πολιτών⁷. Μάλιστα, η ιδιαιτερότητά του αθλητισμού έγκειται στο γεγονός ότι επιτελεί ένα κοινωνικό ρόλο τελείως διακριτό από τον αμιγώς οικονομικό. Με στόχο την προώθηση της δεοντολογίας και των απαραίτητων μορφών αλληλεγγύης που απαιτούνται για τη διατήρηση της κοινωνικής αποστολής του αθλητισμού η Επιτροπή εξέδωσε Λευκή Βίβλο για τον αθλητισμό. Κατ' αυτόν τον τρόπο διευκρινίστηκε σε μεγάλο βαθμό και ο τρόπος ενσωμάτωσης του αθλητισμού στις υπόλοιπες συντρέχουσες πολιτικές της Ένωσης, καθώς τέθηκαν οι όροι για τη βελτιωμένη διακυβέρνηση στον ευρωπαϊκό αθλητισμό⁸. Με τη Συνθήκη της Λισαβόνας ο τομέας του αθλητισμού συμπεριλαμβάνεται πλέον ως τομέας υποστηρικτικής αρμοδιότητας⁹ της Ένωσης στο άρθρο 165 ΣΛΕΕ. Επομένως, η συνεργασία κρατών και Ένωσης στο χώρο του αθλητισμού περνάει από το επίπεδο μιας απλής διακρατικής συνεργασίας στο επίπεδο της διαδραστικής συνεργασίας, στα πλαίσια της οποίας επιχειρείται ένας πανευρωπαϊκός συντονισμός των διοικήσεων και των αρχών για την καλύτερη και πληρέστερη προστασία του αγαθού του αθλητισμού¹⁰.

3. Το φαινόμενο των στημένων αγώνων

⁵ Βλ. Witte P./Wolfgang H.-M., *Lehrbuch des europäischen Zollrechts*, εκδ. Neue Wirtsch-Briefe, 2003, σελ. 35 επ. Οι συγγραφείς αναγνωρίζουν ότι τα Ευρωπαϊκά Όργανα είναι εκτελεστικά όργανα που μπορούν να ενεργούν μόνο στο πλαίσιο στενών συμβατικών εξουσιοδοτήσεων και δεν διαθέτουν το ευρύ πεδίο δράσεως του εθνικού νομοθέτη.

⁶ ΔΕΕ, 12.12.1974, Walrave/Koch, Υπόθεση 36/74, Συλλογή, σελ. 1405, σκ. 4.

⁷ Βλ. Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Νίκαιας, Δεκέμβριος 2000.

⁸ COM (2007) 391 τελικό της 11.7.2007, Λευκή Βίβλος για τον Αθλητισμό, σελ. 25 επ.

⁹ Βλ. Χριστιανός Β., Εισαγωγή στο Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Νομική Βιβλιοθήκη, 2010, σελ. 29 επ.

¹⁰ Για την τυπολογία των μορφών συνεργασίας που αναπτύσσονται μεταξύ των κρατών στα πλαίσια της Ένωσης, βλ. Παπαδοπούλου Ρ.-Ε., Η συνεργασία στο δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης - Προς μια τυπολογία, Αντ. Σάκκουλας, 2005, σελ. 30 επ.

3.1 Τυχερά Παιχνίδια μέσω Διαδικτύου

Στα κράτη - μέλη υφίστανται γενικά δύο μοντέλα εθνικού ρυθμιστικού πλαισίου για την πρόσβαση του κοινού στα τυχερά παιχνίδια. Το πρώτο βασίζεται σε αδειοδοτημένους φορείς παροχής υπηρεσιών που δραστηριοποιούνται εντός αυστηρώς ρυθμιζόμενου πλαισίου, και το δεύτερο σε ένα αυστηρά ελεγχόμενο μονοπώλιο (κρατικό ή άλλου είδους). Όμως, τα τελευταία χρόνια παρουσιάστηκαν αυξανόμενες διασυνοριακές δραστηριότητες στα τυχερά παιχνίδια μέσω του διαδικτύου¹¹. Ειδικότερα, το στοιχείο διεξάγεται αποκλειστικά μέσω διαδικτύου με δυνατότητα συμμετοχής και παικτών που κατοικούν στο σύνολο των κρατών της Ένωσης, ενώ αποδέκτης του στοιχήματος είναι η πάροχος εταιρία στη χώρα της έδρας της. Ο παίκτης προτείνει το ποσό του στοιχήματος και η εταιρία αποδέχεται ή απορρίπτει την πρότασή του. Η αποστολή της προτάσεως του παίκτη γίνεται μέσω του διαδικτύου και διαβιβάζεται μέσω τηλεφωνικής γραμμής στην εταιρία, ενώ με τον ίδιο τρόπο διαβιβάζεται και η αποδοχή ή η απόρριψη της προτάσεως του παίκτη από αυτήν, η δυνατότητα επιλογής των αθλητικών συναντήσεων καθώς και το ελάχιστο και μέγιστο ποσό του στοιχήματος. Τα ποσά κατατίθενται ηλεκτρονικά (π.χ. με τη χρήση της πιστωτικής κάρτας) σε λογαριασμό της εταιρίας στην έδρα της. Ειδοποιός διαφορά πάντως με τα παραδοσιακά τυχερά παιχνίδια είναι η δυνατότητα που προσφέρεται από τις εταιρίες για στοιχηματισμό ή ποντάρισμα σε απευθείας ηλεκτρονική σύνδεση.

3.2. Νομικό Πλαίσιο

Αν και οι δραστηριότητες παροχής τυχερών παιχνιδιών μέσω διαδικτύου εμπίπτουν φαινομενικά στις οικονομικές δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών με διασυνοριακό χαρακτήρα, αυτές εξαιρέθηκαν από το πεδίο εφαρμογής των οδηγιών 2006/123/EK, 2007/65/EK και 2000/31/EK. Για το λόγο αυτό μάλιστα εκφράστηκαν και επιφυλάξεις, αφού ήταν ορατό το ενδεχόμενο απορρύθμισης της σχετικής αγοράς¹². Μολαταύτα, ως οικονομικές δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών εμπίπτουν απευθείας στο πεδίο εφαρμογής της Συνθήκης για την Λειτουργία της ΕΕ και ελέγχονται με βάση τα σχετικά άρθρα. Αυτό επιβεβαιώθηκε και από το ΔΕΕ στην υπόθεση Schindler¹³. Επιπροσθέτως, το Δικαστήριο έκρινε περαιτέρω στην υπόθεση Gambelli¹⁴ ότι καλύπτονται οι υπηρεσίες που προσφέρονται με ηλεκτρονικά μέσα και ότι η εθνική νομοθεσία που απαγορεύει σε φορείς εκμετάλλευσης εγκατεστημένους σε ένα κράτος μέλος να προσφέρουν υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση σε καταναλωτές ευρισκόμενους σε άλλο κράτος μέλος, ή εμποδίζει την ελευθερία να λαμβάνει ή να επωφελείται ως αποδέκτης των υπηρεσιών που προσφέρονται από πα-

¹¹ Σύμφωνα με στοιχεία της Επιτροπής τα ετήσια έσοδα το 2004 ήταν 2,5 δισεκατομμύρια ευρώ, ενώ τα αντίστοιχα ποσά για το 2008 υπερέβησαν τα 6,16 δισεκατομμύρια ευρώ, σημείωσαν δηλαδή αύξηση περίπου 146%. Βλ. μελέτη για τις υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών στην εσωτερική αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με ημερομηνία 14 Ιουνίου 2006, την οποία εκπόνησε για λογαριασμό της Επιτροπής η Swiss Institute of Comparative Law (SICL).

¹² Βλ. Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 8ης Μαΐου 2008, σχετικά με τη Λευκή Βίβλο για τον Αθλητισμό, ΕΕ C 271Ε της 12.11.2009, σελ. 51, σκ. 89.

¹³ ΔΕΕ, 24.3.1994, Schindler, C-275/92, Συλλογή, σελ. I-1039.

¹⁴ ΔΕΕ, 6.11.2003, Gambelli, C-243/01, Συλλογή, σελ. I-13031.

ρέχοντα υπηρεσίες εγκατεστημένο σε άλλο κράτος μέλος, συνιστά περιορισμό στην ελεύθερη παροχή υπηρεσιών. Τέτοιοι περιορισμοί μπορούν να γίνουν δεκτοί μόνον ως έκτακτα μέτρα όπως ορίζεται ρητά στα άρθρα 51 και 52 ΣΛΕΕ, ή δικαιολογούνται, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, για επιτακτικούς λόγους δημοσίου συμφέροντος¹⁵. Εντός λοιπόν αυτού του πλαισίου προβάλλει επιτακτική η ανάγκη να ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα, ώστε να εξασφαλιστεί ότι θα υπάρξει υπευθυνότητα από πλευράς των εταιριών σε αυτές τις δραστηριότητες, λαμβάνοντας υπόψη την προστασία του ευάλωτου καταναλωτή - παίκτη, την πρόληψη του εθισμού και των παθολογικών συμπεριφορών - που μπορεί να προέρχονται και από τους ίδιους τους αθλητές - και την αποτροπή του οργανωμένου εγκλήματος.

3.3. Ο νέος εθνικός Νόμος 4002/2011

Στην Ελλάδα πρόσφατα θεσπίστηκε νέο νομοθετικό πλαίσιο σχετικά με την παροχή υπηρεσιών τυχερών παιγνίων μέσω διαδικτύου (Ν. 4002/2011, ΦΕΚ Α' 180 της 22.8.2011). Ο νέος Νόμος προβλέπει τη δυνατότητα παροχής τυχερών παιγνίων μέσω του διαδικτύου κατόπιν σχετικής άδειας από την Επιτροπή Εποπτείας και Ελέγχου Τυχερών Παιχνιδιών, ώστε να εξασφαλίζεται η τήρηση όλων των διατάξεων που αφορούν κυρίως την προστασία των παικτών, αλλά και του δημοσίου συμφέροντος¹⁶ (άρθρο 45). Επίσης, ο Νόμος επιβάλλει αυστηρές προϋποθέσεις για τη συμμετοχή στους διαγωνισμούς προς λήψη των αδειών (άρθρα 46 και 47). Προδήλως αντίθετο στη Συνθήκη Λειτουργίας Ε.Ε. και στο άρθρο 63 αυτής είναι το άρθρο 49 του Νόμου, που επιβάλλει την υποχρεωτική πληρωμή των ποσών συμμετοχής και των ποσών απόδοσης κερδών¹⁷ αποκλειστικά μέσω Ελληνικών πιστωτικών ιδρυμάτων. Η ρύθμιση αυτή αντιβαίνει στην ελευθερία διασυννοριακών πληρωμών, καθώς στερεί από τους καταναλωτές - παίκτες τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσουν για τις συναλλαγές τους

¹⁵ Βλ. ενδεικτικά ΔΕΕ, 7.6.1988, *Ελληνική Δημοκρατία/Επιτροπής*, 57/86, Συλλογή, σελ. 2855, σκ. 9· ΔΕΕ, 25.7.1991, *Factortame*, C-221/89, Συλλογή, σελ. I-3905, σκ. 14. Οι λόγοι που επικαλείται κάποιο κράτος-μέλος ελέγχονται με βάση την αρχή της αναλογικότητας και σύμφωνα με τα κριτήρια της καταλληλότητας και της αναγκαιότητας.

¹⁶ Θεμελιώδεις αρχές της οδηγίας 2000/31/ΕΚ για το ηλεκτρονικό εμπόριο είναι αυτές του ελέγχου από τη χώρα προέλευσης και της μη αναγκαίας προηγούμενης άδειας (για παρόχους εγκατεστημένους σε κράτος μέλος της Ένωσης). Σύμφωνα με την πρώτη, η χώρα εγκατάστασης του παρόχου της υπηρεσίας είναι η μόνη υπεύθυνη να ελέγχει τις προϋποθέσεις νόμιμης λειτουργίας του και εφόσον δοθεί σ' αυτόν η διοικητική άδεια, διά της αμοιβαίας αναγνώρισης των αποφάσεων μεταξύ των κρατών μελών τεκμαίρεται η νόμιμη λειτουργία σ' όλη την επικράτεια της Ένωσης. Η δεύτερη αρχή διευκολύνει την ελεύθερη εγκατάσταση και παροχή υπηρεσιών, καθώς απαιτείται μόνο μια άδεια για τη λειτουργία στο σύνολο της αγοράς. Αν και αναφέρθηκε πως οι υπηρεσίες παροχής τυχερών παιχνιδιών μέσω διαδικτύου αποκλείονται από την εφαρμογή της οδηγίας, προκαλεί εντύπωση η εκ διαμέτρου αντίθετη εθνική ρύθμιση σ' ένα τομέα υπηρεσιών που ομοιάζει με τις υπόλοιπες. Μάλιστα, μια τέτοια ρύθμιση έρχεται σε γενικότερη αντίθεση με τις αρχές εγκαθίδρυσης της εσωτερικής αγοράς. Βλ. Δελούκα-Ιγγλέση Κ., *Νομικά θέματα Ηλεκτρονικού Εμπορίου*, Αντ Σάκκουλας, 2005, σελ. 88 επ.

¹⁷ Σύμφωνα με τη νομολογία, «τρέχουσες πληρωμές είναι μεταφορές συναλλάγματος που αποτελούν αντιπαροχή στα πλαίσια υποκείμενης συναλλαγής». ΔΕΕ, 31.1.1984, *Luisi/Carbone*, Συνεκδικασθείσες Υποθέσεις 286/82 και 26/83, Συλλογή, σελ. 377, σκ. 21.

ταμειακά διαθέσιμα από άλλες πηγές, όπως πιστωτικά ιδρύματα άλλων κρατών μελών¹⁸. Εξάλλου, από το περιεχόμενο του άρθρου 63 ΣΛΕΕ, το οποίο απαγορεύει οποιονδήποτε περιορισμό ή ισοδύναμο μέτρο, συνάγεται πως η υποχρέωση απελευθέρωσης είναι πλήρως αποσυνδεδεμένη από την κατοικία ή την ιθαγένεια ή τη διαμονή των συναλλασσόμενων¹⁹. Κατά συνέπεια, το νέο νομοθετικό πλαίσιο μάλλον περιορίζει τις επιλογές του καταναλωτή - παίκτη παρά προστατεύει τα συμφέροντα αυτού.

3.4. Η χειραγώγηση των αποτελεσμάτων

Η προστασία της έντιμης διεξαγωγής αθλητικών διοργανώσεων και αγώνων τέθηκε ως άμεση προτεραιότητα του ευρωπαϊού νομοθέτη. Η χειραγώγηση του αποτελέσματος των αθλητικών δραστηριοτήτων παρατηρήθηκε σε πολλά ευρωπαϊκά κράτη τα τελευταία χρόνια, όπως στη Γερμανία, τη Φινλανδία και πρόσφατα και στην Ελλάδα. Παρεμβαίνοντας στο λογισμικό του παιχνιδιού ή δωροδοκώντας πρόσωπα που συμμετέχουν στην οργάνωση των αθλητικών αγώνων, πρόσωπα και εταιρίες που εξυπηρετούν παράνομα οικονομικά συμφέροντα αλλοιώνουν το τελικό αποτέλεσμα²⁰. Έτσι ο αγώνας αντί να διεξάγεται σύμφωνα με τους τεθέντες κανόνες και τις αξίες του υγιούς ανταγωνισμού, προς τέρψη του κοινού, αυτός αλλοιώνεται προς προσπορισμό παράνομου χρηματικού κέρδους διάφορων συντελεστών αυτού²¹. Το Συμβούλιο, λοιπόν, καλεί τα ενδιαφερόμενα μέρη, όπως τους κατόχους αθλητικών δικαιωμάτων, τους φορείς εκμετάλλευσης των στοιχημάτων σε απευθείας ηλεκτρονική σύνδεση και τις δημοσιές αρχές σε εθνικό καθώς και σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο σε μία στενότερη συνεργασία για την πάταξη του φαινομένου.

4. Τα προτεινόμενα μέτρα

Τα μέτρα τα οποία καλεί το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο να προωθήσουν τόσο τα κράτη μέλη, όσο και η Επιτροπή διαχωρίζονται σε δύο πυλώνες. Στον πρώτο περιλαμβάνονται δράσεις προς ενίσχυση των εκπαιδευτικών προγραμμάτων (προληπτικά μέτρα), ενώ στον δεύτερο εντάσσονται μέτρα αυστηροποίησης των κυρώσεων για τους παραβάτες, που θα αποκαλύπτονται μέσω ενός ενισχυμένου δικτύου ανταλλαγής πληροφοριών (κατασταλτικά μέτρα).

4.1. Η ενίσχυση των εκπαιδευτικών δράσεων

Ο Durkheim όρισε την εκπαίδευση ως την «δράση που ασκείται από τις γηραιότερες

¹⁸ Βλ. Καλαβρός Γ.-Ε., Γεωργόπουλος Θ., *Το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Ουσιαστικό Δίκαιο, Νομική Βιβλιοθήκη*, 2011, σελ. 116 επ.

¹⁹ Βλ. Παπαγιάννης Δ., *Ευρωπαϊκό Δίκαιο*, Αντ. Σάκκουλα, 2011, σελ. 504 επ.

²⁰ Βλ. Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 10ης Μαρτίου 2009 σχετικά με την τιμιότητα των τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας ηλεκτρονική σύνδεση, ΕΕ C 87Ε της 1.4.2010, σελ. 30.

²¹ Όλα τα πρόσωπα (φυσικά και νομικά) που δεσμεύονται από τους κανόνες και τους κανονισμούς της UEFA πρέπει να απέχουν από κάθε συμπεριφορά που βλάπτει ή θα μπορούσε να βλάψει την ακεραιότητα των αγώνων και τους διαγωνισμούς που διοργανώνει αυτή. Βλ. UEFA, *Disciplinary Regulations*, 2011, Article 5bis. Η Ελληνική Ποδοσφαιρική Ομοσπονδία (ΕΠΟ) και οι ποδοσφαιρικοί σύλλογοι που συμμετέχουν στα επαγγελματικά πρωταθλήματα της Ελλάδος υπάγονται στους κανονισμούς της UEFA και συνεπώς οφείλουν να απέχουν από κάθε συμπεριφορά που μπορεί να αλλοιώσει το τελικό αποτέλεσμα οποιουδήποτε αγώνα.

γενεές σε εκείνους που δεν είναι ακόμα ώριμοι για την κοινωνική ζωή. Σκοπός της είναι να ξυπνήσει και να αναπτύξει στο παιδί τις φυσικές, διανοητικές και ηθικές εκείνες ικανότητες που αναμένουν από αυτό και η κοινωνία στο σύνολό της και το ιδιαίτερο εκείνο περιβάλλον για το οποίο προορίζεται»²². Κοινωνιολογικά, η εκπαίδευση μετεξελίχθηκε ως ένας σημαντικός τύπος κοινωνικού ελέγχου, σύμφωνα με τον οποίο οι νέες γενιές μαθαίνουν τους κοινωνικούς κανόνες και τις ποινές που επιβάλλονται σε περίπτωση παράβασής τους²³. Πράγματι, με την εκπαίδευση, οι νέοι διδάσκονται τη θέση τους και τις υποχρεώσεις τους σ' ένα κοινωνικό σύστημα, δεχόμενοι παράλληλα τις επιδράσεις από τον περίγυρό τους²⁴. Η κοινωνική και εκπαιδευτική λειτουργία του αθλητισμού είναι αδιαμφισβήτητη, λόγω των εγγενών αξιών που αυτός πρεσβεύει, όπως η υπευθυνότητα, η ανεκτικότητα, η ευγενής άμιλλα και το ομαδικό πνεύμα²⁵. Η εκπαίδευση μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην ενίσχυση των αθλητικών αξιών, και από την άποψη αυτή η διατομεακή συνεργασία των φορέων του αθλητισμού και της εκπαίδευσης θα πρέπει να ενισχυθεί. Νομοθετικά τώρα, παρόλο που και οι δύο τομείς παραμένουν αρμοδιότητα των κρατών - μελών, σύμφωνα με το νέο άρθρο 165 ΣΛΕΕ θα μπορούσαν να δημιουργηθούν ισχυρές συνέργειες και δίκτυα σε ευρωπαϊκό επίπεδο μεταξύ των κυβερνήσεων, των σχολείων και των υπόλοιπων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, των αθλητικών συλλόγων και οργανώσεων. Με δεδομένο ότι ο αθλητισμός θεωρείται ως εργαλείο κοινωνικής ένταξης, θα πρέπει να ληφθούν μέτρα για την ενθάρρυνση της συμμετοχής στον αθλητισμό των αποκλεισμένων ομάδων, όπως είναι οι γυναίκες, οι μετανάστες, ηλικιωμένα άτομα ή οικογένειες με χαμηλό εισόδημα. Πρωτοβουλίες που στοχεύουν σ' αυτές τις αποκλεισμένες ομάδες θα μπορούσαν να τεθούν σε προτεραιότητα. Ομοίως, θα πρέπει να καταστεί προτεραιότητα η προώθηση εκπαιδευτικών δράσεων για την καταπολέμηση της ομοφοβίας, της ξενοφοβίας και της βίας λόγω φύλου στον αθλητισμό. Τέτοια εκπαιδευτικά προγράμματα, μουσειοπαιδαγωγικά αλλά και δια καλλιτεχνικών εργαστηρίων που απευθύνονται κυρίως σε παιδιά, καθώς και άλλα προγράμματα με ποικιλία μεθοδολογικών διαδικασιών εκπονούνται επιτυχώς και στη χώρα μας, π.χ. από το Ολυμπιακό Μουσείο Θεσσαλονίκης²⁶.

Για τους ήδη αθλούμενους νέους, προς υποστήριξη της διαμόρφωσης ακλόνητων ηθικών αθλητικών αξιών, οι φορείς από την πλευρά τους καλούν τα ευρωπαϊκά όργανα να υιοθετήσουν περιορισμούς στις διεθνείς μεταγραφές ανηλίκων. Η απαγόρευση μετακινήσεων ατόμων - εργαζομένων συνιστά σοβαρό περιορισμό της εσωτερικής αγοράς. Όμως, τέτοιες μεταγραφές νέων αθλητών είθισται να ελλοχεύουν κινδύνους για αυτούς, αφού σε περίπτωση αθλητικής αποτυχίας ή δυσκολίας προσαρμογής μπορεί να προκύψουν άσχημα επακόλουθα, όπως διαταραγμένη οικογενειακή ζωή και κοινωνική περιθωριοποίηση. Η στήριξη από τους φίλους και τις οικογένειες δημιουργούν σταθερές και ασφαλείς συνθήκες

²² Βλ. Durkheim E., *Education and Sociology*, 1922.

²³ Βλ. Bottomore T., *Κοινωνιολογία, κεντρικά προβλήματα και βασική βιβλιογραφία*, Gutenberg, 1999, σελ. 317 επ.

²⁴ Βλ. Χατζηδήμου Δ., *Εισαγωγή στην Παιδαγωγική, Αφοί Κυριακίδη*, 2008, σελ. 151 επ.

²⁵ Βλ. Parrish R. et al., *The Lisbon Treaty and EU Sports Policy*, Study requested by the European Parliament's Committee on Culture and Education, 2010, σελ. 46 επ.

²⁶ Βλ. την επίσημη ιστοσελίδα του Μουσείου <http://olympicmuseum-thessaloniki.org/>

για αθλητές που ξεκινούν τη σταδιοδρομία τους, ενώ η εμπειρία δείχνει ότι το ποσοστό της αθλητικής επιτυχίας είναι πολύ υψηλότερο μεταξύ των παικτών που παραμένουν στο οικογενειακό τους περιβάλλον μέχρι την ενηλικίωση²⁷. Η εκπαίδευση και η προπόνηση των παιδιών αυτών θα πρέπει να διεξάγεται υπό την αιγίδα των τοπικών αναγνωρισμένων φορέων που εγγυώνται την καλλιέργεια και διαπαιδαγώγηση των νέων αθλητών²⁸. Ακόμη, για τους εν ενεργεία αθλητές είναι σημαντική η εξασφάλιση της εκ παραλλήλου συμμετοχής τους σε επιμορφωτικά προγράμματα²⁹. Λόγω του μικρού και αβέβαιου χαρακτήρα κάθε αθλητικής σταδιοδρομίας, είναι απαραίτητο οι αθλητές να λαμβάνουν μια παράλληλη ακαδημαϊκή ή τεχνική εκπαίδευση για να εξασφαλιστεί η μακροπρόθεσμη οικονομική τους αυτονομία και η κοινωνική προσφορά τους. Η διπλή εκπαίδευση πρέπει να τους δίδει τη δυνατότητα να λαμβάνουν σχολική ή πανεπιστημιακή εκπαίδευση, παράλληλα με την αθλητική, έτσι ώστε να είναι σε θέση να αναλάβουν ένα εναλλακτικό επάγγελμα, ανεξάρτητα από το αν θα καταφέρουν να ακολουθήσουν μια μακροπρόθεσμη αθλητική καριέρα.

Πρωταγωνιστικό ρόλο, πάντοτε, καλούνται να διαδραματίσουν οι προπονητές και οι τεχνικοί των ομάδων, που οφείλουν να δίνουν πρώτοι το καλό παράδειγμα. Η ανάγκη διαπαιδαγώγησης των νέων όσον αφορά τις ηθικές αξίες που πρεσβεύει ο αθλητισμός, ιδίως η «αξία της ήττας» και το «ευ αγωνίζεσθαι», είναι στόχοι που υλοποιούνται εντός των ομάδων, προκειμένου να σταματήσουν τα απαράδεκτα και αντιπαιδαγωγικά επεισόδια που ξεσπούν συχνά στο τέλος ή κατά τη διάρκεια ορισμένων αθλητικών αγώνων³⁰.

4.2. Η προληπτική και εκπαιδευτική δράση σε παγκόσμιο επίπεδο

Τέλος, θα πρέπει να αναφερθεί πως, πλην του ευρωπαϊκού στερεώματος, ήδη σε παγκόσμιο επίπεδο υφίσταται σοβαρή εκπαιδευτική δράση για την πληρέστερη προστασία της ακεραιότητας των αθλητικών γεγονότων. Η FIFA (Παγκόσμια Ομοσπονδία Ποδοσφαίρου) έχει έρθει από το Μάιο του 2011 σε συμφωνία με την INTERPOL για τη δημιουργία ενός προγράμματος εκπαίδευσης των υπαλλήλων της πρώτης για τον έγκαιρο εντοπισμό και πάταξη της διαφθοράς στα ποδοσφαιρικά παιχνίδια³¹. Το πρόγραμμα θα δημιουργήσει μια λειτουργική πλατφόρμα συνεχούς μάθησης για όλους τους υπαλλήλους που εμπλέκονται άμεσα ή έμμεσα σε διεθνή και εθνικά ποδοσφαιρικά δρώμενα. Ακόμη, στα πλαίσια της προ-

²⁷ Το γεγονός αυτό επιβεβαίωσαν και μελέτες σχετικές με την αναγκαιότητα συμμετοχής γηγενών αθλητών στις αθλητικές ομάδες. Μάλιστα, ο περιορισμός αυτός δεν κρίθηκε ασύμβατος με την ελευθερία μετακίνησης των προσώπων. Βλ. *European Commission, communique IP/08/807*.

²⁸ Βλ. Ψήφισμα του Συμβουλίου και των υπουργών νεότητας, συνερχόμενων στα πλαίσια του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 1999, σχετικά με τη διάσταση της άτυπης εκπαίδευσης των αθλητικών δραστηριοτήτων στα προγράμματα της νεολαίας της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, ΕΕ C 8 της 12.1.2000, σελ. 5.

²⁹ UEFA's position on Article 165 of the Lisbon Treaty, σελ. 8 επ.

³⁰ Βλ. Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα: «Ανάπτυξη της ευρωπαϊκής διάστασης στον αθλητισμό», ΕΕ C 9 της 11.1.2012, σελ. 74, σύμφωνα με την οποία συνίσταται η στήριξη από την Ένωση καινοτόμων πρωτοβουλιών που αφορούν τη σωματική αγωγή στο σχολείο, ιδίως ατόμων ηλικίας από τα τέσσερα έτη έως τα δεκατέσσερα, στο πλαίσιο της δια βίου μάθησης.

³¹ Βλ. Ανακοινθέν Τύπου FIFA της 9ης Μαΐου 2011, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <http://www.fifa.com/aboutfifa/organisation/news/newsid=1431884/>

ληπτικής δράσης, η FIFA ίδρυσε την Early Warning System (EWS) GmbH - Σύστημα Έγκαιρης Προειδοποίησης -, μια μη κερδοσκοπική εταιρεία με στόχο τον εντοπισμό ύποπτων αποτελεσμάτων σε ποδοσφαιρικά παιχνίδια. Η εταιρεία έχει συνάψει μέχρι σήμερα πάνω από 400 συμφωνίες συνεργασίας με πλατφόρμες παροχής ηλεκτρονικών στοιχημάτων και οργανισμούς σε όλο τον κόσμο, βάσει των οποίων οι δεύτεροι θα αναφέρουν έγκαιρα τυχόν παράτυπες δραστηριότητες στοιχημάτων στο Σ.Ε.Π.

4.3. Η επιβολή των ποινικών κυρώσεων

4.3.1. Οι αλλαγές στη θέσπιση ποινικών νομοθετημάτων

Το ποινικό δίκαιο αναπτύχθηκε και συνεχίζει να αναπτύσσεται στην Ένωση πάνω σε δύο κεντρικούς άξονες, τον εθνικό και τον ευρωπαϊκό³². Ο ευρωπαϊκός άξονας περιλαμβάνει αφενός τις υπερεθνικές συμβάσεις που κυρώνονται από τα κράτη - μέλη και αφετέρου τα νομοθετικά μέτρα της Ένωσης. Με την κατάργηση των πυλώνων από τη συνθήκη της Λισαβόνας, το ποινικό δίκαιο μεταφέρθηκε από τον τομέα της διακρατικής συνεργασίας (τρίτος πυλώνας) των τότε κοινοτήτων στο ενωσιακό δίκαιο και συγκεκριμένα στον τίτλο V της Συνθήκης (ΧΕΑΔ). Οι αποφάσεις - πλαίσιο και οι κοινές θέσεις, ως ποινικού περιεχομένου ρυθμίσεις, αντικαθίστανται και πλέον αυτές θα έχουν τη μορφή οδηγίας, για την ψήφιση της οποίας θα ακολουθείται η συνήθης νομοθετική διαδικασία, και τη νομοθετική πρωτοβουλία θα έχει η Επιτροπή (άρθρο 83 παρ. 1 ΣΛΕΕ)³³.

Η ποινική νομοθεσία της Ένωσης υφίσταται κυρίως προς σύγκλιση των εθνικών νομοθεσιών για τη διαμόρφωση μίας ενιαίας νομοτυπικής μορφής για συμπεριφορές που η Ένωση έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον να αντιμετωπίζονται ομοιόμορφα και με δραστικές ποινικές κυρώσεις. Σ' αυτές τις συμπεριφορές συμπεριλαμβάνονται και οι διάφορες μορφές απάτης δια του στηρίματος αθλητικών αγώνων. Τέτοιες συμπεριφορές συνήθως υφίστανται οργανωμένα και από εγκληματικές οργανώσεις με διακρατικό και σύνθετο χαρακτήρα. Ειδικότερα, σύμφωνα με έναν ορισμό κοινό στην ποινική βιβλιογραφία³⁴: «το οργανωμένο έγκλημα, από την τυπολογία του, σχετίζεται ιδίως με εγκλήματα που διαπερνούν τα σύνορα των διάφορων κρατών, χρησιμοποιεί πολύπλοκους και διεθνοποιημένους μηχανισμούς της οικονομίας, καθώς και το internet - με την ανέλεγκτη σχεδόν διάχυσή του -, ενώ και το κέρδος του το ξεπλένει στο διεθνές περιβάλλον». Επομένως, είναι έντονο το ενδιαφέρον της Ένωσης για την αντιμετώπιση τέτοιων φαινομένων που καταστρατηγούν τις ελευθερίες της κοινής αγοράς, ζημιώνοντας οικονομικά εταιρίες και κράτη.

4.3.2. Τα εργαλεία του Ευρωπαϊκού Νομοθέτη

Ο ευρωπαίος Νομοθέτης διαθέτει πλέον ισχυρά εργαλεία στην προσπάθεια πάταξης

³² Βλ. Καϊάφα-Γκμπάντι Μ., *Το Ποινικό Δίκαιο στην Ευρωπαϊκή Ένωση: σημαντικές όψεις και προοπτικές εξέλιξης*, Σάκκουλας, 2003, σελ. 16 επ.

³³ Βλ. Κιούπης Δ. κ.α., *Το Ποινικό Δίκαιο μετά τη Συνθήκη της Λισαβόνας*, Νομική Βιβλιοθήκη, 2011, σελ. 81 επ.

³⁴ Βλ. Καϊάφα-Γκμπάντι Μ., *Συντονιστικά όργανα για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος στην ΕΕ: από τον αστυνομικό (Europol) στον δικαστικό (Eurojust) συντονισμό : η προοπτική της προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων*, Ποινική Δικαιοσύνη 2003, τεύχ. 2, σελ. 165 επ.

του φαινομένου των παράνομων στοιχημάτων. Κατ' αρχήν, μέσω των οδηγιών, μπορούν να προβλεφθούν ομοιόμορφες αυστηρές κυρώσεις για τους παραβάτες. Η πρόβλεψη, πλέον, τέτοιων κυρώσεων υπέχει το στοιχείο της αδιαμφισβήτητης δημοκρατικής νομιμοποίησης, δεδομένου ότι όλες οι νομοθετικές πράξεις της Ένωσης ελέγχονται από τα εθνικά κοινοβούλια υπό το φως του ελέγχου της αρχής της επικουρικότητας. Επιπροσθέτως, θα πρέπει ο Νομοθέτης της Ένωσης να πιέσει τις αθλητικές ομοσπονδίες α) προς εντατικοποίηση του ελέγχου των κανόνων διεξαγωγής των παιχνιδιών υπό την αιγίδα τους και β) προς την αυστηροποίηση του Αθλητικού Δικαίου.

Περαιτέρω, οι ευρωπαϊκοί οργανισμοί έχουν την εμπειρία και τα εργαλεία να συντονίσουν καλύτερα τις εθνικές αρχές, βοηθώντας στην ανταλλαγή πληροφοριών και αξιοποίηση στοιχείων³⁵. Η Eurojust μπορεί πλέον να λειτουργεί ως κεντρικός οργανισμός, που θα συντονίζει υπό μορφή φόρουμι τις δράσεις των εθνικών διοικήσεων για την καταπολέμηση των σοβαρών εγκλημάτων, όπως αυτών του παράνομου στοιχηματισμού στον αθλητισμό³⁶. Επιπροσθέτως μία νέα δυνατότητα είναι αυτή της σύστασης Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας εκ της Eurojust (άρθρο 86 ΣΛΕΕ).

5. Συμπερασματικές σκέψεις

Η συνεχώς αυξανόμενη γκάμα των προσφερόμενων αθλητικών στοιχημάτων, απόρροια της εξέλιξης των ηλεκτρονικών μέσων και της τεχνολογίας του διαδικτύου, έχει μια αρνητική επιρροή στον αθλητισμό και ιδίως στο ποδόσφαιρο τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο. Η ανάγκη για συστράτευση όλων των φορέων προς αντιμετώπιση του φαινομένου των στημένων αγώνων είναι σήμερα θεμελιώδους σημασίας. Η αυξανόμενη εμπορευματοποίηση του αθλητισμού που παρατηρείται τα τελευταία έτη είναι, σίγουρα, ένα μεγάλο εμπόδιο στην προσπάθεια αυτή. Η στάθμιση της προστασίας των οικονομικών ελευθεριών από τη μια πλευρά και των κοινωνικών αγαθών από την άλλη, δεν πρέπει, όμως, να αποβαίνει εις βάρος των δεύτερων. Ο ενωσιακός Νομοθέτης και ο ενωσιακός Δικαστής καλούνται να λάβουν υπόψη τους όλο το φάσμα των πολύτιμων κοινωνικών λειτουργιών, οι οποίες εκπληρώνονται δια του αθλητισμού και να τον προστατέψουν ως ισότιμο ευρωπαϊκό έννομο αγαθό.

³⁵ Για την αυξανόμενη δράση των ευρωπαϊκών αρχών και τις επιχειρησιακές επιτυχίες τους τα τελευταία έτη, βλ. COM (2007) 644 τελικό της 23.10.2007, Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με το ρόλο της Eurojust και του Ευρωπαϊκού Δικαστικού Δικτύου στο πλαίσιο της καταπολέμησης του οργανωμένου εγκλήματος και της τρομοκρατίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

³⁶ Βλ. Scandamis N. / Boskovits K., *Governance as security-Individual, market and techniques of power in the European Union*, Ant. Sakkoulas, 2006, σελ. 21.

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ

ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ

71/2011

Πρόεδρος: Δημ. Νίττας

Εισηγήτρια: Σοφία Μαντζακίδου

Δικηγόροι: Αριστ. Παπαχατζόπουλος - Βασιλική Γκιάτα, Αναστ. Κουτσοκώστας

Επί ολικής αναίρεσης απόφασης αυτή αποβάλλει την ισχύ της, μη παράγουσα δεδικασμένο. Επί αναίρεσης εφετειακής απόφασης δεν ακυρώνεται και η πρωτόδικη, ακόμα κι αν στηρίζεται στο ίδιο ελάττωμα, καθόσον με την αναίρεση της απόφασης αναβιώνει η εκκρεμοδικία της έφεσης κατά της πρωτοβάθμιας.

Επί αναίρεσης απόφασης με την οποία απορρίφθηκαν αντίθετες εφέσεις, εξετάζεται μόνον η έφεση του αναιρεσειόντος, ενώ αν έγιναν δεκτές οι αντίθετες εφέσεις, εξετάζεται μόνο η έφεση του αναιρεσιβλήτου και όχι του ασκήσαντος αναίρεση αν δεν προσβλήθηκε με αναίρεση.

Αίτηση εξαίρεσης δικαστή 5 μέρες πριν τη συζήτηση, εκτός αν οι λόγοι προέκυψαν ή έγιναν γνωστοί αργότερα.

Μη κώλυμα του Εισηγητή προδικαστικής απόφασης να μετάρχει στη σύνθεση του ίδιου Δικαστηρίου στη μετ' απόδειξη συζήτηση. Μη λόγος εξαίρεσης η μεταβολή της γνώμης δικαστή σε νομικό ζήτημα, ούτε μόνη η γειτνίασή του με την οικία διαδίκου, χωρίς συνδρομή και περιστατικών που προκαλούν υπόνοιες μεροληψίας.

Συνυπολογισμός παροχών καταλογιστέων ή μη στη νόμιμη μοίρα, ανεξάρτητα από τη θέληση του κληρονομούμενου.

Επί ουσιώδους υποτίμησης της δραχμής, αναγωγή της αξία της παροχής κατά το χρόνο αυτής στο ισάξιά της σε δραχμές (ήδη ευρώ) κατά το χρόνο θανάτου. Μη στοιχείο του ισχυρισμού αναγωγής η τιμή χρυσής λίρας και ο τιμάρριθμος, που θα προκύψουν από τις αποδείξεις και τα διδάγματα της κοινής πείρας.

Αν ο κατακρατών κληρονομιαίο αντικείμενο δεν επικαλείται κληρονομικό δικαίωμα, δεν ενάγεται με την περί κλήρου αγωγή, αλλά με την αρμόζουσα στη συγκεκριμένη έννομη σχέση.

Για την εικονικότητα σύμβασης απαιτείται γνώση και συμφωνία όλων των κατά την κατάρτιση συμβαλλομένων. Για το κύρος της πώλησης άνευ επιρροής το αν και με ποίο τρόπο καταβλήθηκε το τίμημα, δυνατόν όμως τεκμήριο για την εικονικότητα από την καταβολή ή μη τιμήματος.

Το προσύμφωνο αποτελεί αυτοτελή σύμβαση, εκ της οποίας απορρέουν υποχρεώσεις για σύναψη κύριας σύμβασης.

Από τις διατάξεις των αρθ. 579 § 1 και 581 § 1 & 2 ΚΠολΔ προκύπτει ότι αν η απόφαση αναιρεθεί στο σύνολό της (ήτοι όταν η αναιρούσα αυτήν απόφαση δεν περιορίζει την αναίρεση σε ορισμένο ή ορισμένα κεφάλαια της όλης δίκης ή ως προς μερικούς από τους διαδίκους) αποβάλλει πλήρως την ισχύ της, μη παράγουσα δεδικασμένο για οποιοδήποτε ζήτημα κι αν έκρινε, οι δε διάδικοι επανέρχονται στην κατάσταση που υπήρχε πριν και από τη συζήτηση, επί της οποίας

εκδόθηκε η αναιρεθείσα απόφαση, με συνέπεια να αναβιώνει η σχετική αίτηση παροχής έννομης προστασίας (αγωγή ή έφεση, ανάλογα του αν η αναιρεθείσα απόφαση εκδόθηκε στον πρώτο ή στο δεύτερο βαθμό δικαιοδοσίας), της οποίας επιλαμβάνεται το δικαστήριο της παραπομπής μετά από κλήση, αφού κατατεθούν προτάσεις σύμφωνα με όσα ορίζουν οι διατάξεις του αρθ. 237 ΚΠολΔ (βλ. και ΑΠ 479/09, ΑΠ 63/09, ΑΠ 43/05, ΑΠ 129/04 Νόμος). Ειδικότερα, αν η αναιρεθείσα απόφαση είναι εφετείου, δεν ακυρώνεται και η απόφαση του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου, ακόμα κι αν αυτή στηρίζεται στο ίδιο ελάττωμα, και αυτό γιατί με την αναίρεση της απόφασης του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου αναβιώνει η εκκρεμοδικία της έφεσης κατά της απόφασης του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου (ΑΠ 963/99 Δνη 41. 51), ως προς την οποία θα αποφανθεί το δικαστήριο της παραπομπής, που είτε θα δεχθεί την έφεση και θα εξαφανίσει την απόφαση, είτε θα την απορρίψει, επικυρώνοντας την πρωτόδικη απόφαση (ΑΠ 1421/02 Νόμος).

Περαιτέρω, από τις πιο πάνω διατάξεις σε συνδυασμό μ' αυτές της §3 του αρθ. 580 ΚΠολΔ προκύπτει ότι η αναίρεση της απόφασης και επομένως και η εξαφάνισή της μπορεί να είναι ολική ή μερική. Αυτό θα εξαρτηθεί από το κατά πόσο έχουν προσβληθεί όλα ή κάποιο από τα περισσότερα κεφάλαιά της. Αν η αναίρεση της προσβαλλόμενης απόφασης γίνει ως προς ένα κεφάλαιο, η εξέταση της υπόθεσης γίνεται ως προς το κεφάλαιο αυτό, που αφορά ο γενόμενος δεκτός αναιρετικός λόγος και δεν επανεξετάζονται και τα λοιπά κεφάλαια, τα οποία είτε δεν έχουν προσβληθεί με λόγο αναίρεσης, είτε ως προς αυτά έχει απορριφθεί ο σχετικός λόγος αναίρεσης και, συνεπώς, καλύπτονται από το δεδικασμένο της προσβαλλόμενης

απόφασης και αυτό ανεξάρτητα από την τυχόν γενικότητα της διατύπωσης του διατακτικού της αναιρετικής αποφάσεως, η οποία σ' αυτό (διατακτικό) μπορεί να μην κάνει ρητή διάκριση για το κεφάλαιο, ως προς το οποίο, σύμφωνα με το σκεπτικό της, αναιρείται η προσβαλλόμενη απόφαση. Έτσι, αν αναιρεθεί απόφαση εφετείου, με την οποία έχουν απορριφθεί αντίθετες εφέσεις των διαδίκων ή έχουν γίνει δεκτές αντίθετες εφέσεις αυτών, εξετάζεται μόνον η έφεση εκείνου που άσκησε αναίρεση, όχι και η έφεση του αντιδίκου του, που δεν άσκησε αναίρεση, στην πρώτη περίπτωση (απόρριψης των εφέσεων), ή εξετάζεται μόνον η έφεση του αντιδίκου εκείνου που άσκησε αναίρεση στη δεύτερη περίπτωση (αποδοχής και των δύο εφέσεων), αντίστοιχα, όχι όμως και η έφεση εκείνου που άσκησε αναίρεση κατά το μέρος που αυτή (η έφεσή του) έγινε δεκτή με την προσβληθείσα με αναίρεση απόφαση, γιατί, εφόσον δεν προσβλήθηκε με αναίρεση από τον εκκαλούντα, ούτε αναιρέθηκε η απόφαση, κατά το μέρος που έχει απορρίψει την έφεση του μη ασκήσαντος αναίρεση εκκαλούντος ή έκανε δεκτή την έφεση του ασκήσαντος αναίρεση εκκαλούντος, τα αναφερόμενα σ' αυτήν (έφεση που απορρίφθηκε ή έγινε δεκτή, ανάλογα) καλύπτονται από το δεδικασμένο της προσβαλλόμενης απόφασης (βλ. και ΑΠ 553/08 Νόμος, ΑΠ 129/04 Δ 35. 804, ΑΠ 975/00 Δνη 42. 81, καθώς και Κ. Μπέη, Τα αντικειμενικά όρια της δίκης ενώπιον του Εφετείου μετά την αναίρεση προγενέστερης απόφασής του, Δ 29. 838, 841).

Στην προκειμένη περίπτωση, επί της ασκηθείσας από τις ενάγουσες, ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Λάρισας, υπ' αριθ. καταθ. 105/2000 αγωγής τους κατά των εναγομένων εκδόθηκε, αρχικά, η

υπ' αριθ. 583/2001 προδικαστική (εν μέρει οριστική και εν μέρει μη οριστική) απόφαση του ως άνω Δικαστηρίου, η οποία, αφού την έκρινε ορισμένη και νόμιμη κατά ένα μέρος της, διέταξε τις δέουσες αποδείξεις και, στη συνέχεια, η υπ' αριθ. 156/2005 οριστική απόφασή του, που την απέρριψε ως ουσία αβάσιμη. Κατά των αποφάσεων αυτών ασκήθηκαν, νομότυπα κι εμπρόθεσμα, τόσο η υπ' αριθ. 344/2005 έφεση των εναγουσών, όσο και η υπ' αριθ. 317/2005 έφεση των εναγομένων, αντίστοιχα, επί των οποίων εκδόθηκε, αντιμωλία των διαδίκων, η υπ' αριθ. 439/2007 απόφαση αυτού του Δικαστηρίου, που απέρριψε αμφότερες τις εφέσεις στην ουσία τους. Κατά της τελευταίας αυτής απόφασης του παρόντος Δικαστηρίου, οι ενάγουσες - εκκαλούσες άσκησαν την από 17.12.2007 αίτηση αναίρεσης, επί της οποίας, όπως προεκτίθεται, εκδόθηκε η υπ' αριθ. 2147/2009 απόφαση του Αρείου Πάγου, που αναίρεσε την προρρηθείσα (υπ' αριθ. 439/2007) απόφαση του παρόντος Δικαστηρίου, διότι δεν έλαβε υπόψη της πράγματα που προτάθηκαν και είχαν ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης (αρθ. 559 αριθ. 8 ΚΠολΔ). Επομένως, σύμφωνα με όσα αναλυτικά αναπτύσσονται στην αμέσως παραπάνω νομική σκέψη, η έρευνα της προκειμένης υπόθεσης θα περιοριστεί μέσα στα όρια της ως άνω ανααιρετικής απόφασης και θα εξετασθεί μόνον η προαναφερθείσα (υπ' αριθ. 344/2005) έφεση των εναγουσών, οι οποίες άσκησαν αναίρεση, όχι όμως και η ανωτέρω (υπ' αριθ. 317/2005) έφεση των εναγομένων, οι οποίοι δεν άσκησαν αναίρεση, γιατί, εφόσον η πιο πάνω (υπ' αριθ. 439/2007) απόφαση αυτού του Δικαστηρίου δεν προσβλήθηκε με αναίρεση από τους τελευταίους, ούτε αναιρέθηκε κατά το σκέλος αυτής που είχε απορρίψει την ως άνω έφε-

σή τους, το αναφερόμενο σ' αυτήν κεφάλαιό της καλύπτεται από το δεδικασμένο της εν λόγω απόφασης (βλ. και Εφθεσ 2402/06 Αρμ 2007. 566).

Η κρινόμενη υπ' αριθ. καταθ. 344/2005 έφεση των εναγουσών κατά της υπ' αριθ. 156/2005 οριστικής απόφασης του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Λάρισας, εκδοθείσας κατά την τακτική διαδικασία αντιμωλία των διαδίκων, η οποία απέρριψε ως ουσία αβάσιμη την υπ' αριθ. καταθ. 105/2000 αγωγή τους, καθώς και κατά της προηγηθείσας υπ' αριθ. 583/2001 εν μέρει οριστικής (και εν μέρει μη οριστικής) απόφασης του ιδίου Δικαστηρίου (που με τις σχετικές οριστικές διατάξεις της απέρριψε την αγωγή τους, ως αόριστη και μη νόμιμη, ως προς ορισμένα κεφάλαιά της), έχει ασκηθεί νομότυπα και εμπρόθεσμα, γεγονός που δεν αμφισβητείται από τους διαδίκους και ούτε και από τα έγγραφα στοιχεία της προκειμένης δικογραφίας προκύπτει το αντίθετο (αρθ. 495 § 1 & 2, 499, 511, 513 §1 στοιχ. β', 516§1, 517 και 518 ΚΠολΔ) και εισάγεται αρμόδια και παραδεκτά για να συζητηθεί ενώπιον αυτού του Δικαστηρίου (αρθ. 19 ΚΠολΔ). Επομένως, πρέπει να γίνει τυπικά δεκτή η ανωτέρω έφεση και να ερευνηθεί περαιτέρω, ως προς το παραδεκτό και βάσιμο των λόγων της, κατά την αυτή ως άνω διαδικασία (αρθ. 532, 533§1 ΚΠολΔ).

Κατά το αρθ. 520 § 1 ΚΠολΔ το δικόγραφο της έφεσης πρέπει να περιέχει, εκτός από τα απαιτούμενα κατά τα αρθ. 118-120 του ίδιου κώδικα στοιχεία, και τους λόγους αυτής, οι οποίοι αποτελούν παράπονα κατά της εκκαλουμένης αποφάσεως, που αναφέρονται σε νομικά ή πραγματικά σφάλματά της. Τα τελευταία μπορεί να είναι παραβιάσεις δικονομικών κανόνων, εσφαλμένη ερμηνεία ή εφαρμογή ουσιαστικού νόμου, εσφαλμένη

εκτίμηση των αποδείξεων ή εγκατάλειψη ενός επί μέρους αιτήματος αδικαστου (βλ. και Σαμουήλ, Η έφεση, εκδ. 2003, σελ. 21 § 540). Εξάλλου, σύμφωνα με τις διατάξεις του αρθ. 527 ΚΠολΔ, είναι απαράδεκτη η προβολή στην κατ' έφεση δίκη πραγματικών ισχυρισμών που δεν προτάθηκαν στην πρωτόδικη δίκη, εκτός εάν: 1) προτείνονται από τον εφεσίβλητο, ενάγοντα, εναγόμενο ή εκείνον που είχε παρέμβει, ως υπεράσπιση κατά της έφεσης και δεν μεταβάλλεται με τους ισχυρισμούς αυτούς η βάση της αγωγής ή της παρέμβασης ή προτείνονται από εκείνον που παρεμβαίνει με πρόσθετη παρέμβαση, θεωρείται όμως αναγκαστικά ομόδικος του αρχικού διαδίκου, 2) γεννήθηκαν μετά την τελευταία συζήτηση στο ακροατήριο, 3) συντρέχουν οι προϋποθέσεις του αρθ. 269 ΚΠολΔ, ενώ το εν λόγω απαράδεκτο λαμβάνεται υπόψη και αυτεπάγγελα.

Περαιτέρω, από τις συνδυασμένες διατάξεις των αρθ. 52§1 περ. ε', στ' και 55 ΚΠολΔ και 6§1 της ΕΣΔΑ, που υπηρετούν πρωτίστως την αμεροληψία της δικαιοσύνης, προκύπτει ότι Δικαστές, Εισαγγελείς και υπάλληλοι της γραμματείας, με οποιαδήποτε ιδιότητα κι αν ενεργούν, μπορεί να προτείνουν την εξαίρεσή τους ή να εξαιρεθούν από οποιοδήποτε διάδικο, αν διεξήγαγαν την υπόθεση από την οποία προήλθε η διαφορά ή έχουν ενεργήσει στη δίκη ως πραγματογνώμονες ή σύμβουλοι ή διαιτητές ή έχουν συντάξει το έγγραφο που προσβάλλεται ή είχαν μετάρχει στη σύνθεση του δικαστηρίου, του οποίου η απόφαση έχει προσβληθεί με έφεση ή αναίρεση, και αν έχουν προκαλέσει ή προκαλούν υπόνοια μεροληψίας, ιδίως αν έχουν με κάποιο διάδικο ιδιαίτερη φιλία, ιδιαίτερες σχέσεις καθηκόντων ή εξάρτησης, έριδα ή έχθρα. Η δήλωση αυτού του κωλύματος από τον ίδιο

το Δικαστή δεν υπόκειται σε κανένα χρονικό περιορισμό και μπορεί να γίνει και κατά τη μελέτη της υπόθεσης προς διάσκεψη, για την έκδοση της σχετικής απόφασης, οπότε, αν αποφασισθεί η εξαίρεση του εξαιρετέου από τη σύνθεση Δικαστή, οφείλει ο τελευταίος να απόσχει από την εκδίκαση της υπόθεσης (ΑΠ 714/10, ΑΠ 693/09, ΑΠ 728/08, ΑΠ 1339/06 Νόμος).

Τέλος, από τη διάταξη του αρθ. 57 εδ. α' ΚΠολΔ προκύπτει σαφώς ότι η περί εξαιρέσεως αίτηση πρέπει να υποβάλλεται από το διάδικο το βραδύτερο πέντε ημέρες πριν από τη συζήτηση στο ακροατήριο και μόνον αν πιθανολογείται ότι η περίπτωση ή οι λόγοι της εξαίρεσης προέκυψαν ή έγιναν γνωστοί στο διάδικο μετά την πάροδο της πενθήμερης αυτής προθεσμίας, συγχωρείται η υποβολή της εν λόγω αίτησης και αργότερα, εωσότου περατωθεί η συζήτηση στο ακροατήριο και, συνεπώς, αν η συγκεκριμένη αίτηση υποβληθεί εκπρόθεσμα, είναι, κατά τα προαναφερόμενα, απαράδεκτη (ολΑΠ 26/02, ολΑΠ 2/07 Νόμος).

Στην προκειμένη περίπτωση, οι ενάγουσες και ήδη εκκαλούσες παραπονούνται με τον πρώτο λόγο της έφεσής τους ότι το Πολυμελές Πρωτοδικείο Λάρισας, που εξέδωσε την εκκαλουμένη υπ' αριθ. 156/2005 οριστική απόφαση, δεν συγκροτήθηκε νόμιμα, καθόσον, ειδικότερα: α) η Πρόεδρος του εν λόγω Δικαστηρίου, Μ. Τ., ενώ γνώριζε ότι η ίδια ήταν εισηγήτρια στο Πολυμελές Πρωτοδικείο που εξέδωσε την προηγηθείσα υπ' αριθ. 583/2001 προδικαστική απόφαση, δεν δήλωσε την εξαίρεσή της κατά τη διάσκεψη και, μάλιστα, εφόσον η Εισηγήτρια - Πρωτοδίκης, Σ. Τ., εισηγήθηκε αντίθετα εν μέρει μ' αυτήν (Πρόεδρο) πράγματα, που δέχθηκε όλη η σύνθεση του πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου, με συνέπεια να ανακληθεί μερικά

η εν λόγω προδικαστική απόφαση και β) η προαναφερόμενη Εισηγήτρια, Σ.Τ., δεν δήλωσε την αυτοεξαίρεσή της στο παραπάνω Δικαστήριο, αφού κατοικεί μόνιμα στη Ν. Α. και σε απόσταση διακοσίων (200) έως τριακοσίων (300) μέτρων από τις κατοικίες των εναγομένων, διεγείροντας έτσι υπόνοιες μεροληψίας της υπέρ αυτών και σε βάρος των ιδίων (των εκκαλουσών). Ο λόγος αυτός της έφεσης είναι απορριπτέος, προεχόντως γιατί, σύμφωνα με όσα μνημονεύονται στην αμέσως παραπάνω νομική σκέψη, ο συγκεκριμένος, μη προβληθείς στο πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, ισχυρισμός που τον στοιχειοθετεί, προτείνεται απαράδεκτα (εκπρόθεσμα) κατά την προκειμένη δίκη, χωρίς να συντρέχουν οι κατά τα άνω προϋποθέσεις του αρθ. 527 ΚΠολΔ, αφού οι εκκαλούσες, εκτός του ότι δεν επικαλούνται ότι οι προαναφερόμενοι λόγοι εξαίρεσης των ανωτέρω Δικαστών προέκυψαν ή έγιναν γνωστοί σ' αυτές μετά την πάροδο της προδιαλαμβανόμενης πενθήμερης προθεσμίας, δεν προέβαλαν, έστω μέχρι την περάτωση της συζήτησης της υπόθεσης στο ακροατήριο του πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου, σχετική αίτηση εξαίρεσεως των παραπάνω μελών της σύνθεσης του εν λόγω Δικαστηρίου, παρότι γνώριζαν τη σύνθεση τουλάχιστον κατά την έναρξη της επ' ακροατηρίου διαδικασίας (όπως και Εφθεσ 2421/09 Νόμος), ανεξάρτητα και πέραν του ότι ο ίδιος αυτός λόγος είναι απορριπτέος και ως νόμω αβάσιμος. Ειδικότερα, από καμιά απολύτως νομική διάταξη δεν προβλέπεται κώλυμα του Εισηγητή - Δικαστή της προδικαστικής απόφασης να μετάσχει στη σύνθεση του ίδιου Δικαστηρίου κατά τη μεταγενέστερη (μετ' απόδειξη) συζήτηση της ίδιας υποθέσεως για την έκδοση της οριστικής του απόφασης, αλλ' ούτε και η μεταβολή της γνώμης του Δικαστή σε συγκεκριμένο

νομικό ζήτημα αποτελεί λόγο κωλύματος ή εξαίρεσεώς του, ενώ, τέλος, η τυχόν (κατά 200 ή 300 μέτρα) γειτνίαση της μόνιμης κατοικίας του Δικαστή με την οικία ενός από τους διαδίκους δεν συνιστά (από μόνη της) λόγο αυτοεξαίρεσης ή εξαίρεσής του, χωρίς τη συνδρομή κι άλλων περιστατικών (που εν προκειμένω δεν τα επικαλούνται οι εκκαλούσες), όπως ιδιαίτερα φιλικές ή οικογενειακές σχέσεις ή σχέσεις εξάρτησης (ή αντίθετα εχθρικές σχέσεις ή έριδες) κλπ, που να προκαλούν υπόνοιες μεροληψίας σε βάρος του.

Από το συνδυασμό των διατάξεων των αρθ. 1831§1 εδ. β' και 1833 ΑΚ προκύπτει ότι ο συνυπολογισμός παροχών, καταλογιστέων ή μη στη νόμιμη μοίρα του νομίμου μεριδούχου, χωρεί ανεξάρτητα από τη θέληση του κληρονομούμενου. Εξάλλου, κατά το αρθ. 1832§1 ΑΚ, η αξία της κληρονομιάς, εφόσον είναι αναγκαία, βρίσκεται «με εκτίμηση». Εξεύρεση της αξίας της κληρονομιάς «με εκτίμηση» σημαίνει ότι για τον υπολογισμό της νόμιμης μοίρας, ως αξία της κληρονομιάς δεν νοείται η αγοραία αξία, αλλά η πραγματική αξία αυτής, η οποία εξευρίσκεται με εκτίμηση, η οποία σε ομαλές οικονομικές συνθήκες συμπίπτει κατά κανόνα με την αγοραία αξία. Σε περίπτωση που επήλθε μετά την παροχή και μέχρι το χρόνο του θανάτου του κληρονομούμενου, ο οποίος είναι και ο κρίσιμος κατά το αρθ. 1831 ΑΚ για τον υπολογισμό της αξίας της κληρονομιάς, ουσιώδης υποτίμηση της δραχμής, τότε πρέπει, κατ' εφαρμογή και της κατά το αρθ. 288 ΑΚ αρχής της καλής πίστωσης, να αναχθεί η αξία της παροχής, την οποία αυτή είχε κατά το χρόνο που πραγματοποιήθηκε, στο ισάξιο του ποσού αυτού σε δραχμές (και ήδη σε Ε) κατά το χρόνο του θανάτου του κληρονομούμενου, οπότε και αποτιμάται η

κληρονομία, με βάση τη μεταξύ των δύο αυτών χρονικών σημείων σχέση της αξίας της δραχμής. Για το σκοπό αυτό η αξία της παροχής σε δραχμές που κυκλοφορούσαν κατά το χρόνο της σύστασής της πρέπει να αναχθεί σε χρυσές λίρες Αγγλίας με την τιμή τους στον ίδιο χρόνο, έπειτα δε να καθοριστεί η σχέση της αγοραστικής αξίας της χρυσής λίρας του χρόνου αυτού προς την αγοραστική αξία της χρυσής λίρας του χρόνου του θανάτου του κληρονομούμενου και αφού βρεθεί έτσι το αντίστοιχο ποσό των χρυσών λιρών του τελευταίου αυτού χρόνου, να μετατραπεί αυτό σε δραχμές (ήδη σε Ε) με την τιμή της χρυσής λίρας κατά το χρόνο επίσης του θανάτου του κληρονομούμενου (ΑΠ 1176/02 Νόμος). Τα στοιχεία αυτά (τιμή χρυσής λίρας και τιμάριθμος) δεν είναι αναγκαίο να διαλαμβάνει αναλυτικά στον ισχυρισμό του ο διάδικος, ο οποίος ζητεί την αναγωγή της αξίας παροχής που έγινε από τον κληρονομούμενο, απ' αυτήν του χρόνου που έγινε στην αξία του χρόνου θανάτου του κληρονομούμενου, διότι αυτά θα προκύψουν από τα αποδεικτικά μέσα, που οι διάδικοι θα επικαλεστούν και θα προσκομίσουν, ενώ το δικαστήριο μπορεί να προσφύγει και στα διδάγματα της κοινής πείρας για την ανάλυση σχετικών αποδείξεων. Είναι δε τα διδάγματα της κοινής πείρας γενικές αρχές, που συνάγονται επαγωγικά από την καθημερινή παρατήρηση της εμπειρικής πραγματικότητας, τη συμμετοχή στις συναλλαγές και τις γενικές τεχνικές ή επιστημονικές γνώσεις, οι οποίες έχουν γίνει κοινό κτήμα και χρησιμοποιούνται από το δικαστήριο για την εξειδίκευση των αορίστων νομικών εννοιών και για τη συναγωγή δικαστικών τεκμηρίων ή την εκτίμηση των αποδείξεων και δεν χρειάζεται να γίνει

επίκληση και απόδειξή τους, αλλά εφαρμόζονται αυτεπάγγελτα από το δικαστήριο. Έτσι, με βάση και τα διδάγματα της κοινής πείρας, για την αναγωγή της αξίας της παροχής που έγινε από τον κληρονομούμενο από το χρόνο της παροχής στο χρόνο του θανάτου του κληρονομούμενου, μπορεί να ληφθεί υπόψη η αγοραστική αξία της χρυσής λίρας κατά το χρόνο της παροχής και ακολούθως κατά το χρόνο του θανάτου του κληρονομούμενου και η μεταξύ τους σύγκριση, καθώς και η χωρήσασα στο μεταξύ μεταβολή (αύξηση) του τιμάριθμου, ενώ τα στοιχεία αυτά δεν είναι αναγκαίο να εκτίθενται στο δικόγραφο της αγωγής (ΑΠ 1233/09 Νόμος).

Στην προκειμένη περίπτωση, οι ενάγουσες και ήδη εκκαλούσες ιστορούσαν στην παραπάνω, στρεφόμενη σε βάρος των εναγομένων και ήδη εφεσιβλήτων (αδελφών τους), αγωγή τους, στην οποία παραδεκτά σωρεύουν περισσότερες από μία αιτήσεις (αρθ. 218 ΚΠολΔ), κατ' ορθή εκτίμηση του περιεχομένου του δικόγραφου της, ισχυρίζονται ότι στις 9.9.98 απεβίωσε στη Ν. Α. ο πατέρας τους, Β. Κ. του Ε., κάτοικος εν ζωή Ν. Α., που άφησε ως εξ' αδιαθέτου κληρονόμους του τη (μη διάδικο) σύζυγό του Μ. Κ. και τους διαδίκους, γνήσια τέκνα του. Ότι κατά το χρόνο του θανάτου του ο κληρονομούμενος ήταν κύριος των ακινήτων που λεπτομερώς αναφέρονται στην αγωγή, συνολικής αξίας 4.551.100.000 δρχ και ότι με την από 18.11.1997 μυστική διαθήκη του, η οποία κατατέθηκε στο συμβολαιογράφο Β. Ν. και δημοσιεύτηκε με το υπ' αριθ. 544/1.12.1998 πρακτικό του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας, εγκατέστησε ως κληρονόμους του τόσο τις ίδιες (τις ενάγουσες), που είναι θυγατέρες του, όσο και

τους εναγομένους - γιους του και τη σύζυγό του - μητέρα όλων των διαδίκων, στους οποίους κατέλειπε τα περιγραφόμενα με ακρίβεια στην αγωγή δήλα αντικείμενα. Η αξία των δήλων αντικειμένων που άφησε στην πρώτη απ' αυτές ανέρχεται συνολικά σε 7.600.000 δρχ, στη δεύτερη 5.400.000 δρχ, στη σύζυγό του 62.900.000 δρχ, στον πρώτο εναγόμενο 101.200.000 δρχ και στο δεύτερο εναγόμενο 110.000.000 δρχ, αντίστοιχα. Ότι τα συγκεκριμένα (δήλα) αντικείμενα, στα οποία εγκατέστησε τις ενάγουσες, δεν εξαντλούν τη νόμιμη μοίρα τους, για την οποία, ως νόμιμοι μεριδούχοι, διατηρούν κληρονομικό δικαίωμα για τη συμπλήρωσή της, το οποίο, με βάση τους αγωγικούς (μαθηματικούς) υπολογισμούς τους, ανέρχεται σε ποσοστό $423.134.719/4.259.300.000$, ήτοι σε ποσοστό 0,09911103 για την πρώτη και κατά ποσοστό $422.501.844/4.271.500.000$, ήτοι 0,09891182 για τη δεύτερη, αντίστοιχα. Ειδικότερα, εκθέτουν στην αγωγή τους ότι η κληρονομαία περιουσία του πατέρα τους αποτελείτο: 1) Από δεκαπέντε (15) αγρούς, που λεπτομερώς περιγράφονται κατά θέση, έκταση και όρια, συνολικής αξίας (κατά το χρόνο θανάτου του) 4.264.000.000 δρχ, από τους οποίους ο πατέρας τους υποσχέθηκε να μεταβιβάσει τους με αριθ. 1 έως 6 στον πρώτο εναγόμενο - αδελφό τους και τους με αριθ. 8 έως 14 στο δεύτερο εναγόμενο - αδελφό τους, δυνάμει του υπ' αριθ. .../84 προσυμφώνου συμβολαίου του συμβ/φου Β. Ν. και τα με αριθ. 7 και 15 στους ίδιους εναγόμενους, δυνάμει του υπ' αριθ. .../31.12.87 προσυμφώνου συμβολαίου του αυτού ως άνω συμβ/φου, αντίστοιχα και 2) Από δεκατέσσερα (14) οικόπεδα και αγρούς, που αναλυτικά περιγράφονται στο δικόγραφο,

συνολικής αξίας 287.100.000 δρχ (από τα οποία εγκατέστησε και τις ίδιες σε δήλα πράγματα).

Περαιτέρω, για τον υπολογισμό της νόμιμης μοίρας τους, επικαλούμενες ότι από τους επικαλούμενους χρόνους κάθε παροχής μέχρι το χρόνο του θανάτου του ως άνω κληρονομούμενου μεσολάβησε νομισματική έκπτωση, υποτίμηση και σοβαρή αύξηση του τιμάρθμου, προσδιορίζουν τις συνεισενεκτές και καταλογιστέες παροχές που προέβη ο πατέρας τους προς αυτές τις ίδιες, μετά την αναγωγή, κατ' αρθ. 288 ΑΚ, της αξίας κάθε παροχής στο ισάξιο σε δραχμές κατά το χρόνο του θανάτου του κληρονομούμενου, με βάση την αναφερόμενη αγοραστική αξία της χρυσής λίρας Αγγλίας κατά το χρόνο κάθε παροχής και αυτήν (αξία της λίρας) κατά το χρόνο του θανάτου του, με βάση τους υπολογισμούς τους, σε 18.272.000 δρχ στην πρώτη και σε 23.997.750 δρχ στη δεύτερη, αντίστοιχα. Ωσαύτως, επικαλούνται ότι ο πατέρας τους πριν από το θάνατό του μεταβίβασε στους εναγόμενους τα αναφερόμενα λεπτομερώς στην αγωγή ακίνητα, για τα οποία συντάχθηκαν τα υπ' αριθ. .../78, .../18.4.83, .../86, .../88, .../81, .../18.4.83, .../86, .../88 συμβόλαια των συμβολαιογράφων Β. Ν. και Ε. Ν., λόγω δωρεάς με το πρώτο και λόγω πωλήσεως με τα υπόλοιπα συμβόλαια, αντίστοιχα, συνολικής αξίας, με βάση τους υπολογισμούς τους, 105.431.000 δρχ αυτών που μεταβίβασε στον πρώτο και 61.988.000 δρχ αυτών που μεταβίβασε στο δεύτερο εναγόμενο, αντίστοιχα, μετά την κατά τα άνω, κατ' αρθ. 288 ΑΚ, αναγωγή της αξίας τους, λόγω αύξησης του τιμάρθμου από το χρόνο της παροχής τους μέχρι το χρόνο του θανάτου του πατέρα τους, βά-

σει της τιμής της χρυσής λίρας που αυτή είχε κατά τα ως άνω χρονικά σημεία. Ότι όλες οι παραπάνω πωλήσεις είναι άκυρες, ως εικονικές, καθόσον μ' αυτές υποκρύπτονται έγκυρες δωρεές, αφού έγιναν χωρίς αντάλλαγμα, όπως λεπτομερώς διαλαμβάνουν στην αγωγή τους, συνυπολογιζομένων και αυτών στην περιουσία του κληρονομουμένου. Επίσης, υποστηρίζουν ότι και οι υποσχέσεις πώλησεως των υπό στοιχείο 1' ακινήτων, για τις οποίες συντάχθηκαν τα προαναφερόμενα υπ' αριθ. .../84 και .../87 προσύμφωνα συμβόλαια, είναι άκυρες, γιατί κάτω απ' αυτές υποκρύπτονται έγκυρες υποσχέσεις δωρεών, σύμφωνα με όσα αναλυτικά εκτίθενται στο δικόγραφο. Τέλος, ισχυρίζονται ότι τα δήλα αντικείμενα, στα οποία εγκατέστησε αυτές ο θανών πατέρας τους, δεν εξαντλούν τη νόμιμη μοίρα τους, η οποία, μετά από μαθηματικούς υπολογισμούς, υπολείπεται, όπως προαναφέρεται, κατά ποσοστό 0,09911103 της πρώτης και κατά ποσοστό 0,09891182 της δεύτερης, αντίστοιχα, ενώ οι εναγόμενοι παρακρατούν τα υπό στοιχείο 1' ακίνητα (και κατά το αναλογούν στην κάθε μια ποσοστό τους) ως «pro herede» νεμόμενοι αυτά, προβάλλοντας αβάσιμα αποκλειστικά κληρονομικά δικαιώματα επ' αυτών. Με βάση τα παραπάνω πραγματικά περιστατικά, ζητούσαν, κατ' ορθή εκτίμηση του αιτητικού της αγωγής τους: α) να αναγνωρισθούν ως άκυρα τα ανωτέρω οριστικά συμβόλαια και προσύμφωνα ως εικονικά, β) να αναγνωρισθεί το κληρονομικό τους δικαίωμα για τη συμπλήρωση της νόμιμης μοίρας τους κατά το προαναφερόμενο ποσοστό για την κάθε μια τους, γ) να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι να παραδώσουν τη νομή και κατοχή των κληρονομιών ακινήτων κατά

το αναλογούν σ' αυτές ποσοστό της νόμιμης μοίρας τους, ο μεν πρώτος από τα με αριθ. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, ο δε δεύτερος από τα με αριθ. 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14 και 15 ακίνητα της υπό στοιχείο 1' κληρονομιαίας περιουσίας, αντίστοιχα, δ) να υποχρεωθεί ο δεύτερος εναγόμενος να τους καταβάλει το ποσό των 30.526.197 δρχ στην πρώτη και το ποσό των 30.464.840 δρχ στη δεύτερη, αντίστοιχα, ως ανάλογο μερίδιο από την πώληση μέρους των υπό στοιχείο 10 και 9 ακινήτων και ε) να καταδικασθούν οι εναγόμενοι στη δικαστική τους δαπάνη.

Επί της αγωγής αυτής εκδόθηκε αρχικά, αντιμωλία των διαδίκων, η εκκαλουμένη υπ' αριθ. 583/2001 εν μέρει οριστική και εν μέρει μη οριστική απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Λάρισας, η οποία, αφού (με σχετικές οριστικές διατάξεις της) απέρριψε την αγωγή ως αόριστη και μη νόμιμη ως προς ορισμένα κεφάλαιά της, την έκρινε ορισμένη και νόμιμη κατά το υπόλοιπο μέρος της και διέταξε τη διεξαγωγή αποδείξεων στα θέματα που έταξε, ως προς την απόδειξη από μεν τις ενάγουσες των συγκροτούντων την κατά τα άνω ιστορική βάση της αγωγής τους κρίσιμων πραγματικών περιστατικών, τα οποία αρνούνταν οι εναγόμενοι, από δε τους τελευταίους τα πραγματικά περιστατικά που θεμελίωναν τους κατά της αγωγής προταθέντες αυτοτελείς ισχυρισμούς τους. Ακολούθως, το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο με την εκκαλούμενη (υπ' αριθ. 156/2005) οριστική απόφασή του απέρριψε την ένδικη αγωγή ως ουσιαστικά αβάσιμη όσον αφορά το στοιχείο της παθητικής της νομιμοποίησης. Κατά και των δύο παραπάνω αποφάσεων παραπονούνται τώρα οι ενάγουσες και ήδη εκκαλούσες, με την κρινόμενη έφεσή τους και με τους συναφείς

λόγους της, που ανάγονται σε εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου και σε εσφαλμένη εκτίμηση των αποδείξεων από το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, ζητούν την εξαφάνισή τους, με σκοπό την ολοκληρωτική παραδοχή της ένδικης αγωγής τους σε βάρος των αντιδίκων τους.

Η ανωτέρω αγωγή περί κλήρου (νομίμων μεριδούχων για τη συμπλήρωση της νόμιμης μοίρας τους), όπως συνάγεται από το όλο περιεχόμενό της και όπως και οι ίδιες οι ενάγουσες - εκκαλούσες τη χαρακτηρίζουν, με το παραπάνω ιστορικό και τα συνδεόμενα μ' αυτό επί μέρους αιτήματά της, είναι πλήρως ορισμένη ως προς όλο το περιεχόμενό της, αναφορικά και με τον προσδιορισμό κατ' αναγωγή της αξίας των προσθετών και καταλογιστέων ως άνω παροχών εν ζωή του κληρονομούμενου, προκειμένου να υπολογισθεί η πλασματική κληρονομιά του, καθόσον, σύμφωνα με όσα μνημονεύονται στην αμέσως πιο πάνω νομική σκέψη, οι ενάγουσες προσδιορίζουν την αξία των προρρηθέντων προσθετών και καταλογιστέων παροχών κατά τους χρόνους που δόθηκαν στο ισάξιο σε δραχμές κατά το χρόνο του θανάτου του κληρονομούμενου, κατ' αναγωγή, σύμφωνα με το ανωτέρω αρθ. 288 ΑΚ, για τον υπολογισμό της αξίας της πλασματικής κληρονομιάς και ακολούθως για την εξεύρεση του ποσοστού της νόμιμης μοίρας εκάστης, με βάση την αναφερόμενη στο δικόγραφο αγοραστική αξία της χρυσής λίρας Αγγλίας κατά το χρόνο κάθε παροχής και αυτήν (αξία της λίρας Αγγλίας) κατά το χρόνο του θανάτου του προρρηθέντος κληρονομούμενου, χωρίς να είναι αναγκαίο, όπως προεκτίθεται, να μνημονεύονται πραγματικά περιστατικά που αφορούν και στον τιμάρημο και μάλιστα ποιο ήταν

το ύψος αυτού κατά το χρόνο κάθε παροχής και ποια η χωρήσασα στο μεταξύ αύξησή του (του τιμάρημου) κατά τα ουσιώδη είδη των βιοτικών αναγκών μέχρι το χρόνο θανάτου του κληρονομούμενου, αφού τα εν λόγω στοιχεία προκύπτουν από τις αποδείξεις, κατά τα διαλαμβανόμενα ειδικότερα στην ανωτέρω νομική σκέψη (βλ. και ΑΠ 1233/09 ό.π.). Επομένως, με βάση τις παραπάνω παραδοχές, το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, που με την εκκαλούμενη εν μέρει οριστική (υπ' αριθ. 583/2001) απόφασή του απέρριψε την αγωγή κατά το αίτημά της, όσον αφορά τον υπολογισμό της αξίας της επίδικης (πλασματικής) κληρονομικής ομάδας και την εξεύρεση ακολούθως του ποσοστού της νόμιμης μοίρας εκάστης ενάγουσας, μετά από αναγωγή της αξίας των κατά τα άνω παροχών, από το χρόνο που έγιναν, στο χρόνο του θανάτου του κληρονομούμενου, με βάση την αναφερόμενη στο δικόγραφο (αγοραία) αξία σε δραχμές της χρυσής λίρας Αγγλίας (κατά το χρόνο κάθε παροχής και κατά το χρόνο θανάτου του κληρονομούμενου, αντίστοιχα), ως αόριστη, εσφαλμένα ερμήνευσε και εφάρμοσε τις προρρηθείσες νομικές διατάξεις. Συνεπώς, ενόψει των ανωτέρω, κατά παραδοχή ως βάσιμου του συναφούς λόγου της κρινόμενης έφεσης, πρέπει, αφού εξαφανισθούν οι ως άνω εκκαλούμενες αποφάσεις, ήτοι η υπ' αριθ. 583/2001 εν μέρει οριστική απόφαση (κατά το παραπάνω σκέλος της) και η επακολουθήσασα (βάσει αυτής) υπ' αριθ. 156/2005 οριστική απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Λάρισας (αρθ. 535§1 ΚΠολΔ), να κρατηθεί από το παρόν Δικαστήριο και να δικασθεί στην ουσία της η παραπάνω αγωγή, η οποία, περιέχουσα όλα τα αναγκαία κατ' αρθ. 216 ΚΠολΔ στοιχεία, εί-

να πλήρως ορισμένη και νόμιμη, έχοντας έρεισμα στις συνδυασμένες διατάξεις των αρθ. 138, 166, 180, 513, 496, 1710 εδ. β', 1712, 1721 επ., 1801, 1813, 1820, 1825, 1827, 1829, 1831, 1833, 1834, 1835, 1846, 1871, 1872, 1873 ΑΚ, εκτός από το αίτημά της για την πρόσθεση και το συνυπολογισμό στην κληρονομαία παροχών των προς τους εναγομένους παροχών του κληρονομούμενου που έγιναν σε χρόνο απώτερο της δεκαετίας από το θάνατό του και πριν από τις 18.2.1983 και, ειδικότερα, της δωρεάς που έγινε προς τον πρώτο εναγόμενο δυνάμει του υπ' αριθ. .../18.3.1978 δωρητηρίου συμβολαίου του συμβ/φου Β. Ν. και της φερόμενης ως δωρεάς προς το δεύτερο εναγόμενο που υποκρύπτεται στην εικονική, όπως υποστηρίζουν οι ενάγουσες, καταρτισθείσα δυνάμει του υπ' αριθ. .../2.11.1981 συμβολαίου του ίδιου συμβολαιογράφου πώληση, το οποίο (αγωγικό κεφάλαιο) είναι απορριπτέο ως μη νόμιμο, αφού οι ενάγουσες δεν επικαλούνται ότι οι συγκεκριμένες παροχές έγιναν με τον όρο του καταλογισμού τους στη νόμιμη μοίρα, καθόσον για να προστεθούν στην κληρονομιά και να υπολογισθούν στη νόμιμη μοίρα οι παροχές που έγιναν πριν από την ισχύ του ν. 1329/1983 (18.2.1983), πρέπει να ορίσθηκε ο καταλογισμός τους κατά το χρόνο που έγιναν ή να πρόκειται για προίκες (βλ. και ΑΠ 560/08 Νόμος, ΑΠ 27/05 Δνη 46. 803, ΑΠ 171/03 Δνη 44. 1329).

Από τις διατάξεις των αρθ. 1871, 1872, 1882 ΑΚ προκύπτει ότι ο κληρονόμος δικαιούται με την περί κλήρου αγωγή, που αποσκοπεί στην προστασία του καθολικού κληρονομικού δικαιώματος, να απαιτήσει από εκείνον που κατακρατεί ως κληρονόμος αντικείμενα της κληρονομιάς, την

αναγνώριση του κληρονομικού του δικαιώματος και την απόδοση της κληρονομιάς ή κάποιου αντικειμένου της, ως αντικείμενα δε της κληρονομιάς, των οποίων, κατά τα ανωτέρω, την απόδοση δικαιούται να απαιτήσει ο κληρονόμος με την περί κλήρου αγωγή, θεωρούνται και εκείνα επί των οποίων ο κληρονομούμενος κατά το χρόνο του θανάτου του είχε την κυριότητα ή τη νομή ή και απλά την κατοχή. Στοιχεία της περί κλήρου αγωγής, τα οποία οφείλει να αποδείξει ο ενάγων, είναι: α) ο θάνατος του κληρονομούμενου, β) το κληρονομικό δικαίωμα του ενάγοντος λόγω της συγγενικής του σχέσης με τον κληρονομούμενο ή από διαθήκη, γ) ότι ο κληρονομούμενος είχε στην κυριότητα ή και μόνο στη νομή ή κατοχή του κατά το χρόνο του θανάτου του τα κληρονομαία πράγματα και δ) ότι ο εναγόμενος κατακρατεί τα κληρονομαία αντικείμενα ως κληρονόμος, «pro herede», δηλαδή όχι μόνον ότι κατέχει τα κληρονομαία, αλλά και ότι ισχυρίζεται ότι είναι κληρονόμος, αντιποιούμενος κληρονομικό δικαίωμα του ενάγοντος, ανεξάρτητα αν πιστεύει ή όχι την ύπαρξη του κληρονομικού δικαιώματος που ζητεί και ανεξάρτητα αν είναι καλόπιστος ή όχι, ήτοι ο ενάγων οφείλει να αποδείξει πράξεις ή δηλώσεις του εναγομένου, από τις οποίες συνάγεται ότι νέμεται τα κληρονομαία επικαλούμενος δικό του κληρονομικό δικαίωμα. Αυτό σημαίνει ότι αν κάποιος κατακρατεί αντικείμενο της κληρονομιάς επικαλούμενος όχι κληρονομικό του δικαίωμα, αλλά ότι του το πώλησε ή του το δώρισε ή του το εκμίσθωσε ή του το χρησιδάνεισε ο κληρονομούμενος ή ότι το κατέλαβε αδικαιολόγητα, τότε δεν μπορεί να εναχθεί με την περί κλήρου αγωγή, αλλά μ' αυτήν που αρμόζει στη συγκεκριμένη έννομη σχέση.

Τέλος, ο ισχυρισμός του εναγομένου ότι έχει δική του νομή στα αντικείμενα της κληρονομιάς ή ότι νέμεται αυτά με ειδικό τίτλο, π.χ. από αγορά ή δωρεά (αδιάφορα αν ο τίτλος είναι έγκυρος ή όχι) ή και αυθαίρετα, δηλαδή «pro possessore» και όχι ως κληρονόμος, αποτελεί ανεπτυγμένη άρνηση της αγωγής, όσον αφορά την παθητική της νομιμοποίηση (ΑΠ 400/09, ΑΠ 1126/09, ΑΠ 2147/09, ΑΠ 788/05, ΑΠ 1500/99 Νόμος).

Περαιτέρω, σύμφωνα με τη διάταξη του αρθ. 138 ΑΚ, δήλωση βούλησης που δεν έγινε στα σοβαρά παρά μόνο φαινομενικά (εικονική) είναι άκυρη. Άλλη δικαιοπραξία που καλύπτεται κάτω από την εικονική είναι έγκυρη, αν τα μέρη την ήθελαν και συντρέχουν οι όροι που απαιτούνται για τη σύστασή της. Επομένως, εικονική είναι η δήλωση βούλησης, η οποία, σε γνώση του δηλούντος, δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα. Σκοπός της εν λόγω δήλωσης είναι να δημιουργηθεί στους άλλους η εντύπωση μεταβολής της νομικής κατάστασης, χωρίς να υπάρχει πρόθεση τέτοιας πραγματικής μεταβολής στον δηλούντα. Εικονική μπορεί να είναι η δήλωση βούλησης όχι μόνο σε μονομερή δικαιοπραξία, αλλά και σε σύμβαση, στην τελευταία δε αυτή περίπτωση για την αντίστοιχη ακυρότητα της σύμβασης προϋποτίθεται γνώση της εικονικότητας από τον αντισυμβαλλόμενο του δηλούντος. Εξάλλου, κατά τη σαφή έννοια του αρθ. 513 ΑΚ, ουσιώδη στοιχεία της σύμβασης πώλησης είναι το πράγμα, το τίμημα και η συμφωνία των συμβαλλομένων για τη μετάθεση της κυριότητας και την πληρωμή του τιμήματος, η οποία, προκειμένου για ακίνητο, πρέπει να περιβληθεί το συμβολαιογραφικό τύπο (αρθ. 369 ΑΚ). Από τις διατάξεις αυτές

προκύπτει ότι ουσιώδες στοιχείο για την εικονικότητα μιας σύμβασης είναι η γνώση και η συμφωνία όλων των κατά το χρόνο της κατάρτισής της συμβαλλομένων για το ότι η σύμβαση που συνάφθηκε είναι εικονική και δεν παράγει έννομες συνέπειες. Για το κύρος της καταρτισμένης σύμβασης πώλησης δεν ασκεί επιρροή το αν ο αγοραστής κατέβαλε πράγματι και με ποιο τρόπο το συμφωνημένο τίμημα, αφού αυτό μπορεί να χαριστεί ή να εξοφληθεί με δόση αντί καταβολής ή μπορεί η σχετική αξίωση να αποσβεσθεί με παραγραφή ή κατ' άλλο τρόπο. Απλώς το δικαστήριο, κατά την έρευνα της ύπαρξης συναλλακτικής πρόθεσης στους συμβαλλόμενους, μπορεί να συναγάγει τεκμήριο ή επιχείρημα για την εικονικότητα της σύμβασης πώλησης από το γεγονός της καταβολής ή μη του αντίστοιχου τιμήματος (ΑΠ 218/10, ΑΠ 477/10, ΑΠ 964/10, ΑΠ 323/09, ΑΠ 382/09, ΑΠ 633/06, ΑΠ 74/06 Νόμος).

Από την εκτίμηση των ενόρκων καταθέσεων των μαρτύρων ... αποδείχθηκαν κατά την κρίση του παρόντος Δικαστηρίου, τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Στις 9.9.1998 απεβίωσε στη Ν. Α. ο Β. Κ. του Ε. και της Α., σε ηλικία 91 περίπου ετών, αγρότης, κάτοικος όσο ζούσε Ν. Α., καταλείποντας την από 18.11.1997 μυστική διαθήκη του, η οποία κατατέθηκε ενώπιον του συμβ/φου Β. Ν. και συντάχθηκε για το σκοπό η υπ' αριθ. .../13.11.97 πράξη κατάθεσής της. Η ανωτέρω διαθήκη δημοσιεύθηκε νόμιμα δυνάμει του υπ' αριθ. 544/1.12.1998 πρακτικού του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας. Τα πρόσωπα που θα καλούνταν ως εξ αδιαθέτου κληρονόμοι του παραπάνω αποβιώσαντος κατά το χρόνο του θανάτου του είναι η σύζυγός του και μητέρα όλων των διαδίκων, Μ.

χήρα Β. Κ., και οι διάδικοι, ως τα μοναδικά γνήσια τέκνα του, ήτοι οι δύο ενάγουσες και οι δύο εναγόμενοι και, ειδικότερα, κατά ποσοστό 4/16 η σύζυγος και κατά ποσοστό 3/16 κάθε τέκνο του, αντίστοιχα. Με την προρρηθείσα μυστική διαθήκη του ο κληρονομούμενος εγκατέστησε ως κληρονόμους του την ανωτέρω σύζυγό του και τους διαδίκους - τέκνα του, στον καθένα από τους οποίους κατέλειπε τα περιγραφόμενα σ' αυτήν συγκεκριμένα ακίνητα, ως μοναδική, σύμφωνα με την εν λόγω διαθήκη, ακίνητη περιουσία του κατά το χρόνο του θανάτου του. Ο θανών, μετά το έτος 1972, που συνταξιοδοτήθηκε σε ηλικία 65 περίπου ετών, συνέχισε, αρχικά, να καλλιεργεί όλους τους αγρούς του με τη βοήθεια των εναγομένων (επίσης αγροτών) - γιών του, οι οποίοι γεννήθηκαν το έτος 1947 και 1948 αντίστοιχα και εξακολούθησαν να διαμένουν στη Ν. κοντά στην πατρική τους στέγη και μετά από τη δημιουργία του δικού τους αυτοτελούς οίκου και της δικής τους οικογένειας (νυμφεύθηκαν το 1981 και 1987, αντίστοιχα). Μετά το έτος 1980, όμως, η κατάσταση της υγείας του Β. Κ. επιδεινώθηκε, καθώς έπασχε από ρευματοειδή αρθρίτιδα (με παραμόρφωση γονάτων) και ζαχαρώδη διαβήτη και έτσι, προοδευτικά, η εκμετάλλευση όλων των αγρών του περιήλθε, με τη θέλησή του, αποκλειστικά στους εναγόμενους, οι οποίοι τους καλλιεργούσαν, μόνοι τους ή προσλαμβάνοντας και τρίτα πρόσωπα, μέχρι τον πιο πάνω χρόνο του θανάτου του.

Όταν απεβίωσε ο παραπάνω διαθέτης, εκτός από τα ακίνητα που ανέφερε ο ίδιος στην παραπάνω διαθήκη του, υπήρχαν στην κυριότητά του και τα ακόλουθα αγροτεμάχια: 1) ένας αγρός, έκτασης 10.000 τμ, που βρίσκεται στη θέση «Μ.» και συ-

νορεύει βόρεια με αγρό κληρονόμων Γ. Ρ., νότια με όμοιο Ε. Κ., ανατολικά με όμοιο κληρονόμων Γ. Ρ. και δυτικά με αγρούς κληρονόμων Γ. Ρ. και κληρονόμων Μ. Χ., 2) ένας αγρός, έκτασης 33.000 τμ, που βρίσκεται στη θέση «Β.» και συνορεύει ανατολικά με χάνδακα, δυτικά με δρόμο, βόρεια με δρόμο και πέραν αυτού με αγρό κληρονόμων Ζ. Α. και νότια με αγρό Ε. Κ., 3) ένας αγρός, έκτασης 25.000 τμ, που βρίσκεται στη θέση «Λ.» και συνορεύει ανατολικά με δημόσιο δρόμο Λ.-Ν. και ήδη εθνική οδό Λ.-Ν.-Φ., δυτικά με αγρούς Β. Κ. και Ε. Π., βόρεια με αγρό άγνωστου ιδιοκτήτη και νότια με υπόλοιπο αγρό Β. Κ., 4) ένας αγρός, έκτασης 17.000 τμ, που βρίσκεται στη θέση «Λ.» και συνορεύει με αγρό Δ. Α., Ν. Κ., Α. Π. και δρόμο, 5) ένας αγρός, έκτασης 5.000 τμ, που βρίσκεται στη θέση «Ι.» και συνορεύει με αγρούς Μ. Θ., Α. Γ. και κληρονόμων Θ. Π., 6) ένας αγρός, έκτασης 6.000 τμ, που βρίσκεται στη θέση «Μ.» και συνορεύει βορειοανατολικά με χάνδακα, δυτικά με παλαιό δρόμο, σε πλευρά 156 γρ.μ., νότια με αγρό Β. Κ., σε πλευρά 105,09 γρ.μ., 7) ένας αγρός, έκτασης 40 στρεμ., που αποτελεί διαιρετό τμήμα ενός μείζονος αγρού, συνολικής έκτασης 110 στρεμ., που βρίσκεται στη θέση «Γ.» και συνορεύει βόρεια με αγρό ιδιοκτησίας Φ. και Τ., νότια με άλλο διαιρετό τμήμα του ιδίου αγρού, ανατολικά με ιδιοκτησία αδελφών Κ. και δυτικά με τη δημόσια οδό Λ.-Ν. και ήδη εθνική οδό Λ.-Ν.-Φ., 8) ένας αγρός, έκτασης 23.000 τμ, που βρίσκεται στη θέση «Μ.» και συνορεύει βόρεια με αγρό κληρονόμων Γ. Ρ., νότια με αγρό Α. Κ., ανατολικά με δρόμο και δυτικά με αγρούς κληρονόμων Γ. Ρ. και κληρονόμων Σ., 9) ένας αγρός, έκτασης 23.800 τμ, που βρίσκεται στη θέση «Λ.» και

συνορεύει με αγρούς Α. Γ., αδελφών Α., Α. Κ., κληρούχων Ν. και χάνδακα, 10) ένας αγρός, έκτασης 30.000 τμ, που βρίσκεται στη θέση «Λ.» και συνορεύει με όμοιους Β. Κ., Α. Κ., Α. Γ., αδελφών Α. και κληρούχων Ν., 11) ένας αγρός, έκτασης 5.000 τμ, που βρίσκεται στη θέση «Λ.» και αποτελεί διαιρετό τμήμα μεζονος αγρού, συνολικής έκτασης 30.000 τμ, που συνορεύει βόρεια και δυτικά με αγρούς Β. Κ., ανατολικά σε πλευρά 55 γρ.μ. με τη δημόσια οδό Λ.-Ν. και ήδη εθνική οδό Λ.-Ν.-Φ. και δυτικά με αγρό της εταιρίας «Α.Ε. Θ.», 12) ένας αγρός, έκτασης 9.500 τμ, με αριθμό τεμαχίου 359 Δ' κατηγορίας, που βρίσκεται στη θέση «Λ.» και συνορεύει με αγρούς Β. Κ., Α. Γ. και Γ. Κ., 13) ένας αγρός, έκτασης 9.500 τμ, που βρίσκεται στη θέση «Λ.» και συνορεύει με αγρούς Α. Κ., Β. Κ., Α. Γ. και κληρούχων Ν., 14) ένας αγρός, έκτασης 6.000 τμ, που βρίσκεται στη θέση «Λ.» και συνορεύει βόρεια με χάνδακα, νότια με χάνδακα, ανατολικά με χάνδακα και δυτικά με αγρό κληρονόμων Χ. Γ. και 15) ένας αγρός, έκτασης 40 στρεμ., που αποτελεί τμήμα μεγαλύτερου αγρού 110 στρεμ., που βρίσκεται στη θέση «Γ.» και συνορεύει βόρεια με το ανωτέρω περιγραφόμενο τμήμα του ίδιου αγρού, νότια με υπόλοιπο αγρού Β. Κ., ανατολικά με ιδιοκτησία αδελφών Κ. και δυτικά με τη δημόσια οδό Λ.-Ν. και ήδη εθνική οδό Λ.-Ν.-Φ..

Οι ενάγουσες ζητούν να αναγνωρισθεί το κληρονομικό τους δικαίωμα για τη συμπλήρωση της νόμιμης μοίρας τους, κατά ποσοστό 0,09911103 για την πρώτη και κατά ποσοστό 0,09891182 για τη δεύτερη, αντίστοιχα, επί των προπεριγραφέντων με αριθ. από 1 έως και 15 ακινήτων (και μόνον) και να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι να παραδώσουν τη νομή και κατοχή των εν

λόγω ακινήτων κατά το ανωτέρω ποσοστό εξ αδιαιρέτου στην κάθε μια τους, ο μεν πρώτος από τα με αριθ. 1, 2, 3, 4, 5, 6 και 7 ακίνητα, ο δε δεύτερος από τα υπόλοιπα (με αριθ. 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14 και 15), αντίστοιχα, επικαλούμενες ότι οι εναγόμενοι κατακρατούν τα ανωτέρω ακίνητα ως κληρονόμοι του θανόντος πατέρα τους, αντιποιούμενοι το επ' αυτών κληρονομικό δικαίωμα των ιδίων (των εναγουσών) κατά το παραπάνω ποσοστό εκάστης. Οι εναγόμενοι προς αντίκρουση της αγωγής υποστήριξαν ενώπιον του πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου (ισχυρισμός που συνιστά αιτιολογημένη άρνηση της αγωγής, όσον αφορά την παθητική της νομιμοποίηση και επαναφέρουν παραδεκτά κατά την προκειμένη δίκη) ότι τα παραπάνω ακίνητα δεν βρίσκονταν στη νομή και κατοχή του αποβιώσαντος πατέρα τους κατά το χρόνο του θανάτου του, αλλά στη δική τους ίδια νομή και κατοχή, καθόσον ο τελευταίος τους είχε μεταβιβάσει άτυπα την επ' αυτών νομή και κατοχή του, με την παράδοσή τους στους ίδιους (τους εναγόμενους) ήδη από το έτος 1972 όταν συνταξιοδοτήθηκε κι από τότε τα νέμονταν και τα κατείχαν οι ίδιοι με διάνοια κυρίου, και συγκεκριμένα τα με αριθ. 1, 2, 3, 4, 5, 6 και 7 ο πρώτος και τα υπόλοιπα ακίνητα ο δεύτερος απ' αυτούς, αντίστοιχα, καλλιεργώντας τα με διάφορα σιτηρά, ενώ για τα ίδια ακίνητα καταρτίσθηκαν αργότερα τα υπ' αριθ. .../3.1.84 και .../31.12.87, αντίστοιχα, προσύμφωνα συμβόλαια του συμβ/φου Β. Ν., με τα οποία ο πατέρας τους υποσχέθηκε να τους τα μεταβιβάσει κατά πλήρη κυριότητα λόγω πωλήσεως (σε εκτέλεση των οποίων συντάχθηκαν μετά το θάνατο του πατέρα τους τα υπ' αριθ. .../99, αντίστοιχα, οριστικά αγοραπωλητήρια συμβόλαια του ίδιου

συμβολαιογράφου). Ο ισχυρισμός αυτός των εναγομένων αποδεικνύεται ουσιαστικά βάσιμος. Ειδικότερα, από την εκτίμηση του αυτού ως άνω αποδεικτικού υλικού προέκυψε ότι ο πατέρας των διαδίκων, Β. Κ., στις αρχές Ιανουαρίου 1984 μεταβίβασε άτυπα τα επίδικα παραπάνω (με αριθ. από 1 έως και 15) ακινήτά του στους εναγόμενους γιους του και συγκεκριμένα τα με αριθ. από 1 έως και 7 στον πρώτο και τα με αριθ. από 8 έως και 15 στο δεύτερο, αντίστοιχα, παραδίδοντας σ' αυτούς τη νομή τους, οι οποίοι έκτοτε παρέλαβαν τα εν λόγω ακίνητα στη νομή και κατοχή τους με τη βούληση του ως τότε νομέα - πατέρα τους (αρθ. 974 και 976 ΑΚ) και με τον παράγωγο αυτό τρόπο (ειδική διαδοχή) απέκτησαν από τότε τη νομή τους (βλ. και Μπαλή, Εμπράγματο Δίκαιο, §4, Τούση, Εμπράγματο Δίκαιο, §25, Κ. Παπαδόπουλο, Αγωγές Εμπράγματος Δικαίου, 1989, σελ. 39-41). Έκτοτε οι εναγόμενοι βρίσκονταν στη νομή των επίμαχων ακινήτων, ασκώντας επ' αυτών τις αρμόζουσες στη φύση και τον προορισμό τους διακατοχικές πράξεις, με την πεποίθηση ότι τους ανήκουν, καθόλου το χρονικό διάστημα που μεσολάβησε έως το χρόνο θανάτου του ως άνω δικαιοπαρόχου τους (9.9.1998) και ακολούθως μέχρι το χρόνο άσκησης της προκειμένης αγωγής (2000), με την εποπτεία τους από τυχόν καταπατήσεις τρίτων και την καλλιέργειά τους, κυρίως με διάφορα δημητριακά, προβαίνοντας σε συναλλαγές με αγροτικούς συνεταιρισμούς και με τρίτους για τη διάθεση των προϊόντων που αποκόμιζαν, θεωρώντας ότι είναι δικά τους (τα εν λόγω ακίνητα), όπως, άλλωστε, τα θεωρούσε και ο ίδιος ο πατέρας τους, γεγονός που ενισχύεται τόσο από περιεχόμενο του έντυπου Ε9 της φορολο-

γικής δήλωσης των εναγομένων, αλλά και του πατέρα τους, για το οικονομικό έτος 1997 / έτος χρήσεως 1996 (βλ. τα προσαγόμενα και επικαλούμενα από τους εφεσίβλητους αντίγραφα των εν λόγω εντύπων προς τη ΔΟΥ Λ., από τα οποία προκύπτει η δήλωση των επιδίκων ακινήτων, μεταξύ των λοιπών στοιχείων της ακίνητης περιουσίας τους, από τους εναγόμενους και όχι από τον πατέρα τους), όσο και από το περιεχόμενο της ανωτέρω μυστικής διαθήκης του τελευταίου, στην οποία κανένα από τα συγκεκριμένα αγροτεμάχια δεν συμπεριλαμβάνεται στην ακίνητη περιουσία, που, όπως προεκτίθεται, καταλείπει στους εγκαθιστάμενους μ' αυτήν κληρονόμους του.

Περαιτέρω, προέκυψε ότι ο προαναφερόμενος πατέρας των διαδίκων, μετά την κατά τα άνω μεταβίβαση της νομής των επιδίκων ακινήτων στους εναγόμενους - γιους του, υποσχέθηκε και ανέλαβε την υποχρέωση να τους μεταβιβάσει την κυριότητά τους λόγω πωλήσεως δυνάμει των υπ' αριθ. .../84 και .../87, αντίστοιχα, προσυμφώνων συμβολαίων του συμβολαιογράφου Β. Ν. και, ειδικότερα, με το πρώτο απ' αυτά (.../84) ανέλαβε την υποχρέωση να πωλήσει και να μεταβιβάσει την κυριότητα στο μεν πρώτο εναγόμενο των παραπάνω με αριθ. από 1 έως και 6 ακινήτων, στο δε δεύτερο των με αριθ. 8 έως και 14 ακινήτων, αντί συνολικού τιμήματος 7.680.000 δρχ και 8.544.000 δρχ, αντίστοιχα (ήτοι 80.000 δρχ το στρέμμα), ποσά που του είχαν καταβάλει (οι εναγόμενοι, ως προσυμφωνούχοι αγοραστές) σταδιακά, κατά διάφορα χρονικά διαστήματα, πριν από την υπογραφή του εν λόγω συμβολαίου, έξω από το γραφείο του ανωτέρω συμβολαιογράφου, ενώ με το υπ' αριθ. .../87

προσύμφωνο ανέλαβε την υποχρέωση να μεταβιβάσει λόγω πωλήσεως την κυριότητα στον μεν πρώτο εναγόμενο του ανωτέρω με αριθ. 7 ακινήτου, στο δε δεύτερο του με αριθ. 15 ακινήτου (εκτάσεως 40 στρεμ. εκάστου), αντί συνολικού τιμήματος 40.000.000 δρχ για τον καθένα, αντίστοιχα, ποσό που επίσης εισέπραξε απ' αυτούς πριν από την υπογραφή κι αυτού του συμβολαίου, εκτός του γραφείου του ίδιου συμβολαιογράφου. Μάλιστα και με τα δύο παραπάνω προσύμφωνα συμβόλαια είχε παρασχεθεί από τον ανωτέρω προσυμφωνούχο πωλητή στους εναγόμενους - προσυμφωνούχους αγοραστές η ανέκκλητη εντολή και πληρεξουσιότητά του, η οποία θα ίσχυε και μετά το θάνατό του (αρθ. 223 και 726 ΑΚ), να προβούν στην κατάρτιση των αντίστοιχων οριστικών αγοραπωλητηρίων συμβολαίων και με αυτοσύμβαση (αρθ. 235 ΑΚ). Αμφότερα τα επίμαχα πωλητήρια προσύμφωνα, που αποτελούν κατηγορησιασμένες αυτοτελείς συμβάσεις, από τις οποίες απέρρεαν υποχρεώσεις μεταξύ των άνω συμβαλλομένων για τη σύναψη της κύριας σύμβασης της πωλήσεως (ΑΠ 249/09, ΑΠ 152/01, ΑΠ 938/00 Νόμος), συνάφθηκαν πραγματικά και όχι φαινομενικά, αποτελώντας πραγματικές συμβάσεις, γιατί καταρτίστηκαν σύμφωνα με τη σοβαρή (πραγματική) συναλλακτική πρόθεση των ανωτέρω συμβληθέντων σ' αυτά για τη μεταβίβαση της κυριότητας των παραπάνω ακινήτων στους εναγόμενους λόγω πωλήσεως, έναντι των προαναφερομένων, κατά περίπτωση, συμφωνηθέντων μεταξύ τους τιμημάτων, τα οποία καταβλήθηκαν από τους τελευταίους πριν από την υπογραφή των αντίστοιχων συμβολαίων, ανεξάρτητα και πέραν του ότι, όπως αναπτύσσεται στο τέλος της προηγηθείσας νομικής σκέψης,

το συγκεκριμένο τίμημα εκάστης σύμβασης θα μπορούσε να μην καταβληθεί, αλλά να δωρηθεί από τον προσυμφωνούχο πωλητή ή να αφεθεί ή να αποσβεσθεί με άλλο τρόπο, χωρίς, περαιτέρω, να ασκεί επιρροή για το κύρος τους (των προσυμφώνων) τα αίτια που οδήγησαν τους παραπάνω συναλλασσόμενους για τη σύναψή τους ή ο τυχόν απώτερος σκοπός, στον οποίο απέβλεπαν με την κατάρτισή τους. Επομένως, ενόψει των ανωτέρω, ο συναφής περί εικονικότητάς τους (αρθ. 138 ΑΚ) ισχυρισμός των εναγουσών, οι οποίες υποστήριξαν πρωτόδικα και επαναλαμβάνουν στην παρούσα δίκη ότι τα επίδικα προσύμφωνα είναι εικονικά ως προσύμφωνα πωλήσεως και ότι κάτω απ' αυτά καλύπτονται ηθελημένες υποσχέσεις (προσυμβάσεις) δωρεάς των εν λόγω ακινήτων προς τους εναγόμενους - αδελφούς τους, είναι απορριπτέες ως ουσία αβάσιμες.

Από όλα τα παραπάνω προκύπτει ότι οι εναγόμενοι - εφεσίβλητοι κατακρατούν τα επίδικα ακίνητα όχι ως κληρονόμοι («pro herede»), επικαλούμενοι δικό τους κληρονομικό επ' αυτών δικαίωμα, αντιποιούμενοι παρόμοιο δικαίωμα των εναγουσών, αλλά ως ειδικοί διάδοχοι του πατέρα τους (βλ. και ΑΠ 35/77 ΝοΒ 25. 964, ΑΠ 1568/79 Νόμος), αφού αποδείχθηκε ότι νέμονταν και κατείχαν αυτά αφενός λόγω της κατά τα άνω (δια παραδόσεως) μεταβίβασης σ' αυτούς της νομής τους από το δικαιιοπάροχο - πατέρα τους και αφετέρου δυνάμει των ανωτέρω προσυμφώνων πωλητηρίων συμβολαίων. Συνεπώς, ενόψει των ανωτέρω και των όσων εκτενώς αναπτύσσονται στην οικεία θέση της αμέσως παραπάνω νομικής σκέψης, η ένδικη αγωγή είναι απορριπτέα, ως ουσιαστικά αβάσιμη, όσον αφορά το στοιχείο της παθητικής της νο-

μιμopoίησης (ΑΠ 400/09, ΑΠ 1126/09, ΑΠ 2147/09 ό.π., βλ. και Κ. Παπαδόπουλο, Αγωγές Κληρονομικού Δικαίου, 1994, σελ. 399 - 402, Ν. Παπαντωνίου, Κληρονομικό Δίκαιο, 1985, σελ. 182, 184). Ανεξάρτητα και εκτός από τα παραπάνω, αξίζει να σημειωθεί ότι ακόμη και με την εκδοχή ότι κάτω από τα προρρηθέντα προσύμφωνα υποκρύπτονταν προσυμβάσεις δωρεάς των επιδίκων ακινήτων (γεγονός όμως που δεν αποδείχθηκε), ήτοι ότι οι ανωτέρω συμβληθέντες στα εν λόγω προσύμφωνα ήθελαν πραγματικά να προσυμφωνήσουν τη δωρεά (κι όχι την πώληση) των συγκεκριμένων ακινήτων (αρθ. 166 και 496 επ. ΑΚ) και κάλυψαν την ηθελημένη αυτή προσύμβασή τους κάτω από τα παραπάνω προσύμφωνα συμβόλαια, τα τελευταία, εφόσον τηρήθηκε ο επιβαλλόμενος και για το προσύμφωνο δωρεάς ακινήτου τύπος (αρθ. 138§2, 159, 160, 166, 369 και 498§1 ΑΚ), θα ήταν έγκυρα ως προσύμφωνα δωρεάς (ολΑΠ 36/98, ΑΠ 637/96, ΑΠ 1438/95, ΑΠ 434/94 Νόμος). Και σ' αυτήν την περίπτωση όμως, εάν δηλαδή οι εναγόμενοι νέμονταν και κατείχαν τα επίδικα ακίνητα με βάση (έγκυρα) προσύμφωνα δωρεάς, και πάλι οι τελευταίοι θα κατακρατούσαν αυτά ως ειδικοί διάδοχοι του πατέρα τους με βάση ειδικό τίτλο και ειδική έννομη σχέση (προσύμβαση δωρεάς), και όχι ως κληρονόμοι αυτού, έτσι ώστε (και πάλι) η ένδικη αγωγή θα ήταν απορριπτέα για τον ίδιο λόγο.

Τέλος, μετά την κατά τα άνω απόρριψη της αγωγής, λόγω της μη απόδειξης της παθητικής της νομιμοποίησης, όπως προέκυψε από την εκτίμηση των προσηγόμενων και επικαλούμενων από τους διαδίκους αποδεικτικών στοιχείων, τα οποία, όπως προεκτίθεται, είχαν προσκομισθεί

ενώπιον του πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου (εκτός από τις προμνησθείσες ένορκη βεβαίωση και τεχνική έκθεση που προσκομίζουν οι εκκαλούσες για πρώτη φορά στην προκειμένη δίκη), ύστερα από τη διεξαγωγή των αποδείξεων στα θέματα που έταξε η ανωτέρω υπ' αριθ. 583/2001 (εν μέρει οριστική και εν μέρει μη οριστική) απόφαση τούτου και τη συνεπαγόμενη μη περαιτέρω έρευνά της (της αγωγής), ως προς το ζήτημα του προσδιορισμού της νόμιμης μοίρας των εναγουσών, παρέλκει, πλέον, η έκδοση από το παρόν Δικαστήριο προδικαστικής απόφασης, κατ' αρθ. 341, 396 και 406 ΚΠολΔ, όπως ίσχυαν πριν από την κατάργησή τους από το ν. 2915/2001 (ως εκ του χρόνου συζήτησης της ένδικης αγωγής στο πρωτοβάθμιο Δικαστήριο), για την απόδειξη της αγωγής, όσον αφορά το κατά τα άνω απορριφθέν με την προρρηθείσα (583/2001) απόφαση μέρος της, για το οποίο δεν είχαν ταχθεί αποδείξεις, ως προς την εκτίμηση ειδικότερα της αξίας της επικαλούμενης πλασματικής κληρονομιαίας ομάδας και τον υπολογισμό ακολούθως του ποσοστού της νόμιμης μοίρας εκάστης ενάγουσας, μετά από αναγωγή της αξίας των επικαλούμενων προσθετέων και καταλογιστέων παροχών, από το χρόνο που έγιναν, στο χρόνο του θανάτου του κληρονομουμένου, με βάση την (αγοραία) αξία σε δραχμές της χρυσής λίρας Αγγλίας κατά τους παραπάνω χρόνους. Πέραν τούτου, μετά τα ανωτέρω, η μη έκδοση προδικαστικής απόφασης επιβάλλεται στην προκειμένη περίπτωση και κατ' εφαρμογή του βασικού δικονομικού αξιώματος της οικονομίας της δίκης και της δικαστικής ενάργειας, σύμφωνα με το οποίο, εκτός από τον άμεσο και κύριο σκοπό της δικαστικής λειτουργίας, που είναι η ορθό-

τητα της δικαστικής κρίσης, η απονομή της δικαστικής προστασίας πρέπει να είναι και ταχεία (βλ. και ΑΠ 631/06 Νόμος)...

81/2011

Πρόεδρος: Κων. Παπασταματίου

Εισηγήτρια: Χρυσούλα Χαλιαμούρδα

Δικηγόροι: Αθαν. Φώτος, Στυλ. Κρίκης

Νόθος αντικειμενική ευθύνη κατόχου κατοικίδιου ζώου για ζημία προξενηθείσα από αυτό, στηριζόμενη σε εικαζόμενο πταίσμα του ως προς τη φύλαξη και εποπτεία, δυνάμενου να απαλλαγεί αν αποδείξει έλλειψη πταίσματος.

Ως κατοικίδια ζώα νοούνται όσα ζουν υπό τη στέγη και με φροντίδες του ανθρώπου και είναι προορισμένα για το επάγγελμα, τη φύλαξη της οικίας ή τη διατροφή του κατόχου τους.

Ως κάτοχος θεωρείται ο έχων τη φυσική εξουσία του ζώου, εξυπηρετούμενος από αυτό κατά τρόπο διαρκή.

Ευθύνη κατόχου και όταν το ζώο βρισκόταν υπό την εξουσία υπηρέτη ή υπαλλήλου του κατά την εκτέλεση καθηκόντων τους, αλλά και αν διαφύγει από την κατοχή και επίβλεψη.

Ευθύνη κατόχου σκύλων, που αν είχε λάβει κατάλληλα μέτρα φύλαξης και εποπτείας θα είχε αποτρέψει την επίθεσή τους και τη θανάτωση των εκτρεφόμενων ζώων του ζημιωθέντος. Αποζημίωση εκ της μη πώλησης του κρέατος των θανατωθέντων ζώων σε τρίτους.

{...} Κατά το αρθ. 924§1 ΑΚ «Ο κάτοχος ζώου ευθύνεται για τη ζημία που προξενήθηκε από αυτό σε τρίτον». Με την §2 του ίδιου άρθρου, που ορίζει ότι «αν η ζημία έγινε από κατοικίδιο ζώο που χρησιμο-

ποιείται για το επάγγελμα, τη φύλαξη της κατοικίας ή τη διατροφή του κατόχου του, αυτός δεν ευθύνεται, αν αποδείξει ότι δεν τον βαρύνει κανένα πταίσμα ως προς τη φύλαξη και την εποπτεία του ζώου», καθιερώνεται νόθος αντικειμενική ευθύνη του κατόχου ζώου κατοικίδιου, η οποία στηρίζεται σε εικαζόμενο πταίσμα αυτού για τη φύλαξη και εποπτεία του, δυνάμενου του κατόχου ν' απαλλαγεί από την ανωτέρω ευθύνη αν επικαλεσθεί και αποδείξει ότι δεν τον βαρύνει κανένα πταίσμα ως προς τη φύλαξη και την εποπτεία του ζώου (Καυκάς ΕνοχΔ αρθ. 924§2, Γεωργιάδης - Σταθόπουλος ΕρμΑΚ αρθ. 924 σημ. 1, 2). Ο κάτοχος χρήσιμου κατοικίδιου ζώου έχει την υποχρέωση για φύλαξη και εποπτεία αυτού, με σκοπό την προστασία των τρίτων από την εγγενή επικινδυνότητά του. Αυτό σημαίνει ότι είναι υποχρεωμένος να λαμβάνει όλα τα μέτρα, που, κατά τις αντιλήψεις των συναλλαγών και ενόψει των ιδιοτήτων του ζώου και του τρόπου χρησιμοποίησής του, είναι αναγκαία και δυνατά για να ανατρέψουν την εκ μέρους του ζώου πρόκληση ζημίας σε τρίτον (π.χ. να το κρατά περιορισμένο, ώστε να μην μπορεί να ξεφύγει από τον έλεγχο του κατόχου, να βάλει φίμωτρο στο σκυλί κλπ). Επομένως, τεκμαίρεται, κατά το αρθ. 924§2 ΑΚ, ότι σε περίπτωση προκλήσεως ζημίας σε τρίτον: α) ότι παραμέλησε υπαίτια την υποχρέωση για φύλαξη και εποπτεία του ζώου και β) ότι ανάμεσα στην υποχρέωση για εποπτεία και την πρόκληση ζημίας υπάρχει ο απαιτούμενος αιτιώδης σύνδεσμος, με την έννοια ότι η ζημία δεν θα προκαλούνταν αν ο κάτοχος δεν είχε παραμελήσει την εποπτεία του ζώου (Κορνηλάκης, Επίτομο Ειδικό Ενοχικό Δίκαιο, έκδ. 2000, σελ. 390). Ως κατοικίδια ζώα νοούνται εκείνα που

ζουν, αναπτύσσονται, τρέφονται, αναπαράγονται υπό τη στέγη του ανθρώπου και με τις φροντίδες αυτού και είναι προορισμένα να χρησιμοποιούνται για το επάγγελμα, τη φύλαξη της οικίας ή τη διατροφή του κατόχου τους. Εξάλλου, ως κάτοχος του ζώου με την έννοια της ΑΚ 924 και στις δύο παραγράφους θεωρείται εκείνος ο οποίος έχει τη φυσική εξουσία και ως εκ τούτου τη διάθεσή του, δυνάμενος να το χρησιμοποιεί για ίδιο λογαριασμό, εξυπηρετούμενος συνεπώς από αυτό κατά τρόπο μάλλον και ήττον διαρκή, αποκομίζοντας τις ωφέλειες από αυτό, αδιαφόρως του είδους τους (ως κύριος, επικαρπωτής, χρησάμενος, μεσεγγυούχος, μισθωτής). Ο κάτοχος του ζώου δεν είναι απαραίτητο να είχε υπό τη φυσική του εξουσία το ζώο αυτό προσωπικώς κατά το χρόνο κατά τον οποίο προξένησε τη ζημία, ευθυνόμενος για τις ζημίες τις οποίες προξένησε τούτο όταν βρισκόταν υπό την εξουσία του υπηρέτη ή υπαλλήλου του, διότι αυτοί θεωρούνται αντιπρόσωποί του, εφόσον όμως χρησιμοποιούσαν το ζώο σε εκτέλεση των καθηκόντων που είχαν ανατεθεί σ' αυτούς. Επίσης, ο κάτοχος ευθύνεται για τη ζημία την οποία προξένησε το ζώο και εάν διαφύγει από την κατοχή και την επίβλεψη αυτού ή του υπαλλήλου του (δυνάμει του αρθ. 922 ΑΚ) στην τελευταία περίπτωση (βλ. ΑΠ 1445/07 Νόμος, ΑΠ 472/06 Νόμος, ΕφΛαρ 268/05 Δικογρ 2005. 523).

Στην προκειμένη περίπτωση με την υπό κρίση αγωγή της η ενάγουσα εταιρία ισχυρίζεται ότι ο εναγόμενος για τη φύλαξη του ποιμνίου του διαθέτει 15 σκύλους, για τους οποίους, ενώ γνωρίζει ότι είναι επιθετικοί, παραλείπει να λάβει τα αναγκαία για τη φύλαξη και την εποπτεία τους μέτρα. Ότι κατά το χρονικό διάστημα από

Μάρτιο του έτους 2007 έως 4.6.2007, επειδή ο εναγόμενος δεν είχε λάβει τα κατάλληλα μέτρα φύλαξης και εποπτείας τους, επιτέθηκαν στα ζώα που η ενάγουσα εταιρία εκτρέφει βιολογικά και κατασπάραξαν απ' αυτά 13 χοιρομητέρες και έναν κάπρο. Ενόψει αυτών, η ενάγουσα ζητεί να υποχρεωθεί ο εναγόμενος να της καταβάλει, ως αποζημίωση για την αποκατάσταση των ζημιών που υπέστη από τις παραλείψεις του, που αφορούν τη φύλαξη και την εποπτεία των σκύλων του, το συνολικό ποσό των 25.360 €, όπως τα μερικότερα κονδύλια εξειδικεύονται στην αγωγή με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής και να καταδικασθεί ο εναγόμενος στα δικαστικά της έξοδα. Η αγωγή είναι νόμιμη, στηριζόμενη στις διατάξεις των αρθ. 297, 298, 299, 346, 914, 924§2 ΑΚ και 176 ΚΠολΔ. Ακολούθως, εφόσον έχει καταβληθεί το απαιτούμενο, για το αντικείμενό της, τέλος δικαστικού ενσήμου, με τα ποσοστά που αναλογούν για λογαριασμό τρίτων (υπ' αριθ. ... διπλότυπο της ΔΟΥ Α. και υπ' αριθ. ... γραμμάτιο είσπραξης της ΕΤΕ), πρέπει να ερευνηθεί περαιτέρω και ως προς την ουσιαστική βασιμότητά της.

Από τις ένορκες καταθέσεις των μαρτύρων ... αποδεικνύονται τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Η ενάγουσα ανώνυμη εταιρία από το έτος 2005 που ιδρύθηκε έχει ως αντικείμενο εκτός των άλλων και την εκτροφή χοίρων και βισώνων στις εγκαταστάσεις της, που διατηρεί στο Μ.Ε.Τ. καθώς και σε μισθωμένες εκτάσεις συνολικού εμβαδού 8.000 στρεμμάτων, από τα οποία τα 4.500 στρέμματα της έχουν παραχωρηθεί από το Δήμο Μ. Ε. ως πιστοποιημένος βιολογικός χώρος. Τα ζώα της ενάγουσας βοσκούν ελεύθερα, αφού πρόκειται για βιολογική εκτροφή με

συγκεκριμένες προδιαγραφές (σύμφωνα με το με αριθ. .../7.2.07 εγκεκριμένο πρόγραμμα παραγωγής του ΔΗΩ / Οργανισμού ελέγχου και πιστοποίησης βιολογικών προϊόντων). Ο εναγόμενος διατηρεί ποιμνιοστάσιο με αίγες πλησίον των εγκαταστάσεων της ενάγουσας και για τη φύλαξη των ζώων του έχει σκύλους, οι οποίοι, όμως, είναι επιθετικοί. Ο ίδιος δε, αν και γνώριζε ότι οι σκύλοι του επιτίθενται κατά των ζώων της ενάγουσας εταιρείας, καθόσον αρκετές φορές του είχαν γίνει σχετικές συστάσεις από μέλη της ενάγουσας, επειδή θεωρούσε ότι η ενάγουσα εταιρεία έπρεπε να έχει περιορισμένα τα ζώα εντός των εγκαταστάσεών της, δεν έλαβε, όπως ήταν υποχρεωμένος, τα κατάλληλα μέτρα εποπτείας και φύλαξης των σκύλων του, ώστε να αποτρέψει τις επιθέσεις τους και την κατασπάραξη των ζώων της ενάγουσας εταιρείας. Έτσι, οι σκύλοι του εναγομένου τον Απρίλιο του 2007 επιτέθηκαν και θανάτωσαν τέσσερες χοιρομητέρες της ενάγουσας. Επίσης στις 2.6.2007 και στις 6.6.2007 οι σκύλοι του εναγομένου επιτέθηκαν και πάλι και θανάτωσαν δύο χοιρομητέρες την πρώτη φορά και άλλες δύο τη δεύτερη φορά. Ήτοι συνολικά θανάτωσαν 8 χοιρομητέρες της ενάγουσας, προκαλώντας ζημία σ' αυτήν. Τα ανωτέρω προκύπτουν από την κατηγορηματική κατάθεση του μάρτυρα της ενάγουσας Κ. Γ., υπαλλήλου αυτής, ο οποίος κατέθεσε ότι κατά τους ανωτέρω χρόνους είδε τους σκύλους του εναγομένου να κατασπαράσσουν τα ζώα της ενάγουσας. Υπεύθυνος για την πρόκληση της ζημίας είναι, όπως προαναφέρθηκε, ο εναγόμενος, ο οποίος, αν είχε λάβει τα κατάλληλα μέτρα φύλαξης και εποπτείας των σκύλων του, θα είχε αποτρέψει την επίθεσή τους και τη θανά-

τωση των ζώων της ενάγουσας. Το καθένα από τα παραπάνω εκτρεφόμενα ζώα της ενάγουσας ζύγιζε περίπου 100 κιλά και θα απέδιδε 60 κιλά καθαρό κρέας, το οποίο θα πωλούνταν προς 6 Ε το κιλό. Πρέπει δε να σημειωθεί ότι κατά κύριο λόγο αγοράστρια των προϊόντων της ενάγουσας είναι η εταιρία «Α Β Β.». Η ζημία, που κατά τα προαναφερόμενα προξενήθηκε στην ενάγουσα από τους σκύλους του εναγομένου, ανέρχεται στο ποσό των 2.880 Ε (60 κιλά κρέας Χ 8 ζώα Χ 6 Ε το κιλό). Περαιτέρω, δεν αποδείχθηκε ότι οι ως άνω θανατωθείσες χοιρομητέρες ήταν επιδοτούμενες και ότι συνεπεία της θανατώσεώς τους η ενάγουσα απώλεσε την επιδότηση ύψους 800 Ε για κάθε ζώο, καθόσον δεν προσκομίζεται κανένα σχετικό έγγραφο της αρμόδιας γεωργικής ανάπτυξης του τμήματος ζωϊκής παραγωγής. Συνεπώς, το σχετικό αγωγικό κονδύλιο πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμο.

Επίσης από τα ίδια ως άνω αποδεικτικά στοιχεία δεν αποδείχθηκε ότι οι σκύλοι του εναγομένου, πέραν των προαναφερθέντων ζώων, θανάτωσαν και άλλες πέντε χοιρομητέρες της ενάγουσας. Και ναι μεν οι υπάλληλοί της Δ. Μ. και Κ. Γ. τον Μάρτιο του 2007 βρήκαν κατασπαραγμένα στην περιοχή «Β.» τέσσερα ζώα της (τρεις χοιρομητέρες και έναν κάπρο) και στις 24.5.2007 ο διευθυντής της Θ. Ν. βρήκε άλλα δύο ζώα της μισοφαγωμένα, όμως δεν αποδείχθηκε ότι τα θανάτωσαν οι σκύλοι του εναγομένου, δεδομένου ότι στην περιοχή όπου έβοσκαν τα ζώα της ενάγουσας υπήρχαν και σκύλοι άλλων κτηνοτρόφων. Κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω πρέπει να γίνει κατά ένα μέρος δεκτή η αγωγή και ως ουσιαστικά βάσιμη και να υποχρεωθεί ο εναγόμενος να καταβάλει στην ενάγου-

σα το ποσό των 2.880 Ε με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής...

97/2011

Πρόεδρος: Παν. Κατσιρούμπας

Εισηγητής: Γρηγ. Καλαθάς

Δικηγόροι: Παύλος Ντόκας, Γεώρ. Υφαντής

Με την άσκηση παραδεκτής έφεσης αναβιώνει η εκκρεμοδικία στα όρια της έφεσης και ο ενάγων έχει έκτοτε δικαίωμα να παραιτηθεί από το δικόγραφο της αγωγής. Η παραίτηση επάγεται άμεση κατάργηση της δίκης και στους δύο βαθμούς και άρση ισχύος της πρωτόδικης απόφασης, δίχως έκδοση απόφασης.

Αν ο αντίδικος εμμένει, χωρίς προβολή αντίρρησης στην παραίτηση, σε έκδοση απόφασης, εκδίδεται απόφαση που αναγνωρίζει απλά την επελθούσα κατάργηση της δίκης και δεν αποτελεί απόφαση επί της έφεσης ή αγωγής, διό δεν τίθεται θέμα επιβολής δικ. εξόδων σε βάρος του παραιτουμένου, η εκκαθάριση των οποίων θα γίνει κατά τη διαδικασία των 679-681 ΚΠολΔ.

Η κρινόμενη με αριθ. εκθ. καταθ. 110/8.7.2009 έφεση του ενάγοντος κατά της με αριθ. 7/2009 οριστικής αποφάσεως του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Καρδίτσας και κατά το κεφάλαιό της με το οποίο απερρίφθη ως αβάσιμη κατ' ουσία η με αριθ. εκθ. καταθ. 40/2007 αγωγή του, περί χρηματικής ικανοποιήσεως λόγω ηθικής βλάβης που υπέστη από την αδικοπρακτική συμπεριφορά των εναγομένων - εφεσιβλήτων, έχει ασκηθεί νομότυπα και εμπρόθεσμα πριν από κάθε επίδοση (495 επ., 516, 518§2 ΚΠολΔ). Είναι λοιπόν τυπικά δεκτή

και πρέπει να ερευνηθεί κατά την τακτική διαδικασία, κατά την οποία εκδόθηκε η εκκαλουμένη, ως προς το παραδεκτό και βάσιμο των λόγων της.

Από το συνδυασμό των διατάξεων των αρθ. 294, 295, 296, 297, 299, 522 και 524§1 ΚΠολΔ προκύπτει ότι με την άσκηση παραδεκτής έφεσης κατά της πρωτόδικης απόφασης αναβιώνει η εκκρεμοδικία, που δημιουργήθηκε με την έγερση της αγωγής, μέσα στα όρια που καθορίζονται με την έφεση και συνεπώς ο ενάγων έχει έκτοτε το δικαίωμα να παραιτηθεί από το δικόγραφο της αγωγής του είτε με δήλωση καταχωριζόμενη στα πρακτικά είτε με δικόγραφο επιδιδόμενο στον εναγόμενο. Η παραίτηση αυτή επάγεται την άμεση κατάργηση της δίκης και στους δύο βαθμούς δικαιοδοσίας και την άρση της ισχύος της πρωτόδικης απόφασης εφόσον γίνει χωρίς άμεση αντίρρηση του παρισταμένου εφεσιβλήτου, (στην περίπτωση της ενώπιον του δικαστηρίου δια δηλώσεως στα πρακτικά παραίτησεως), χωρίς την έκδοση αποφάσεως. Αν ο αντίδικος του παραιτουμένου εμμένει, χωρίς προβολή αντίρρησης στην παραίτηση, στην έκδοση αποφάσεως, εκδίδεται απόφαση που αναγνωρίζει απλώς την επελθούσα συνεπεία της παραίτησεως κατάργηση της δίκης και δεν αποτελεί απόφαση επί της εφέσεως ή αγωγής. Για το λόγο αυτό δεν μπορεί να τεθεί στο πλαίσιο της καταργούμενης δίκης και θέμα επιβολής των δικαστικών εξόδων σε βάρος του παραιτουμένου (αρθ. 188 ΚΠολΔ). Η εκκαθάριση των εξόδων αυτών θα γίνει κατά τη διαδικασία των αρθ. 679-681 ΚΠολΔ, σύμφωνα με το αρθ. 192 του ιδίου Κώδικα (βλ. σχετ. ΑΠ 1602/01 Δνη 43. 397, ΑΠ 69/96 Δνη 37. 1316, ΑΠ 398/97 Δνη 38. 1783, ΕφΑθ 1815/95 Δνη 36. 1575, ΕφΛαρ

277/02 ΕφΛαρ 430/08 ΤΝΠ ΔΣΑ).

Στην προκειμένη περίπτωση ο εκκαλών - ενάγων, που παραστάθηκε αυτοπροσώπως στο ακροατήριο του Δικαστηρίου τούτου κατά την εκφώνηση από τη σειρά του οικείου πινακίου της άνω εφέσεως, διότι είναι δικηγόρος, με δήλωσή του, που έγινε πριν την έναρξη της προφορικής συζητήσεως και καταχωρήθηκε στα ταυτόσημα με την παρούσα πρακτικά συνεδρίασης του Δικαστηρίου αυτού, νόμιμα παραιτήθηκε από τα άνω δικόγραφα της έφεσης και της αγωγής. Εναντίον της παραίτησης αυτής δεν αντέλεξαν οι εφεσίβλητοι - εναγόμενοι, που παρέστησαν δια του πληρεξουσίου τους δικηγόρου Γ. Υ., (όπως είχαν δικαίωμα ως προς την αγωγή, επικαλούμενοι επιπροσθέτως έννομο συμφέρον για την περάτωση της δίκης με την οριστική απόφαση κατ' αρθ. 294 εδ. β ΚΠολΔ), όπως προκύπτει από τα αυτά ως άνω πρακτικά. Ενέμειναν όμως στην έκδοση αποφάσεως προκειμένου να επιβληθούν σε βάρος του παραιτηθέντος αντιδίκου τους τα δικαστικά έξοδα. Θέμα, όμως, επιβολής των εξόδων αυτών δεν μπορεί, όπως εκτέθηκε, να τεθεί στη δίκη που καταργήθηκε με την ως άνω παραίτηση και συνεπώς πρέπει να κηρυχθεί καταργημένη η δίκη για την παραπάνω αγωγή και στους δύο βαθμούς δικαιοδοσίας χωρίς να αποφανθεί το δικαστήριο τούτο περί των εξόδων.

115/2011

Πρόεδρος: Παν. Κατσιρούμπας
Εισηγητής: Γεώρ. Αποστολάκης
Δικηγόροι: Ευαγγελία Σπυροπούλου, Δημ. Τρίμης

Μετά την 1.1.2011, αφότου παύουν να υπάρχουν ως νομικά πρόσωπα οι καταργη-

θέντες (συνενωθέντες) δήμοι, οιονεί καθολικοί διάδοχοι αυτών είναι οι συνιστώμενοι νέοι δήμοι. Διαδικαστικές πράξεις ενεργηθείσες από τους καταργηθέντες δήμους μετά την κατάργηση κηρύσσονται και αυτεπαγγέλτως απαράδεκτες.

Αυτοδίκαιη συνέχιση από το νέο δήμο των εκκρεμών δικών χωρίς άλλη διαδικαστική πράξη (δήλωση διακοπής ή γνωστοποίηση), αναγκαία όμως η κλήτευσή του για την παραδεκτή, ερήμην αυτού, συζήτηση.

Επειδή κατά το αρθ. 62 ΚΠολΔ ικανός να είναι διάδικος είναι εκείνος που έχει την ικανότητα να είναι υποκείμενο δικαιωμάτων και υποχρεώσεων, την οποίαν όμως ικανότητα δεν έχει το φυσικό μεν πρόσωπο μετά το θάνατό του (αρθ. 34 και 35 ΑΚ), το νομικό δε πρόσωπο, ιδιωτικού ή δημοσίου δικαίου, αφότου τούτο κατά νόμο έπαυσε να υπάρχει. Το τελευταίο, προκειμένου περί ν.π.δ.δ., μπορεί να γίνει και με την κατάργηση αυτού με νόμο. Εξάλλου, κατά το αρθ. 73 ΚΠολΔ, το δικαστήριο εξετάζει και αυτεπαγγέλτως εάν συντρέχει η κατά το αρθ. 62 προϋπόθεση, ενόψει και του αρθ. 313§1 στοιχ. δ' του ίδιου Κώδικα, κατά το οποίο μπορεί να επιδιωχθεί με αγωγή ή ένσταση η αναγνώριση ανυπαρξίας δικαστικής αποφάσεως, εάν αυτή εκδόθηκε σε δίκη που διεξήχθη κατά ανυπάρκτου προσώπου (ΑΠ 868/01 Δνη 2002. 719). Περαιτέρω, το αρθ. 1 του ν. 3852/2010, η ισχύς του οποίου αρχίζει από 1.1.2011 (αρθ. 286), ορίζει τα εξής: «1. Οι δήμοι είναι αυτοδιοικούμενα κατά τόπο νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και αποτελούν τον πρώτο βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης. 2. Οι πρωτοβάθμιοι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης συνιστώνται ανά νομό ως εξής: ...45. Νομός Τρικάλων Α. Συνιστώ-

νται οι κατωτέρω δήμοι: 1. ... 2. Δήμος Φαρκαδόνας με έδρα τη Φαρκαδόνα αποτελούμενος από τους δήμους α. Οιχαλίας, β. Πελλινναίων και γ. Φαρκαδόνας, οι οποίοι καταργούνται...». Επίσης, σύμφωνα με το αρθ. 283§1 του ίδιου νόμου, «οι δήμοι που συνιστώνται με το αρθ. 1 υπεισέρχονται αυτοδικαίως από την έναρξη λειτουργίας τους και χωρίς άλλη διατύπωση σε όλα τα ενοχικά και εμπράγματα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των δήμων και κοινοτήτων που συνενώνονται, στα οποία περιλαμβάνονται και τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις που απορρέουν από διεθνείς συνεργασίες. Οι εκκρεμείς δίκες, στις οποίες διάδικο μέρος είναι ΟΤΑ πρώτου βαθμού που συνενώνεται, συνεχίζονται από το νέο δήμο αυτοδικαίως, χωρίς να απαιτείται ειδική διαδικαστική πράξη συνέχισης για καθεμία από αυτές». Επομένως, μετά την 1.1.2011, αφότου παύουν να υπάρχουν ως νομικά πρόσωπα οι καταργηθέντες (συνενωθέντες) δήμοι, οιονεί καθολικοί διάδοχοι αυτών είναι οι συνιστώμενοι νέοι δήμοι, οι οποίοι συνεχίζουν τις εκκρεμείς δίκες χωρίς καμία άλλη διατύπωση. Διαφορετικά οι διαδικαστικές πράξεις που τυχόν ενεργήθηκαν μετά την κατάργησή τους απ' αυτούς, δηλαδή τους καταργηθέντες δήμους, (λ.χ. η κλήση προς συζήτηση της υπόθεσης, η παράσταση στο ακροατήριο) κηρύσσονται από το δικαστήριο και αυτεπαγγέλτως ως απαράδεκτες (Ν. Νίκας, Πολιτική Δικονομία Ι, 2003, §22.4, σελ. 297).

Εν προκειμένω, ο Δήμος Πελλινναίων την 18.5.2010 άσκησε έφεση κατά της υπ' αριθ. 60/2010 οριστικής αποφάσεως του Μονομελούς Πρωτοδικείου Τρικάλων, η οποία εκδόθηκε κατά την τακτική διαδικασία αντιμωλία των διαδίκων επί αγωγής

του εφεσίβλητου Ε. Κ. Ωστόσο, σύμφωνα και με τα προαναφερόμενα, ο δήμος αυτός από 1.1.2011 καταργήθηκε και στη θέση του υπεισήλθε αυτοδικαίως ως οιονεί καθολικός διάδοχός του ο συσταθείς με το αρθ. 1 §2 περ. 45 αριθ. 2 ν. 3852/2010 νέος Δήμος Φαρκαδόνας. Σύμφωνα λοιπόν με τις προαναφερόμενες αιτιολογίες, από την κατάργησή του ο εκκαλών Δήμος Πελλινναίων έχασε την κατά το αρθ. 62 ΚΠολΔ ικανότητα να είναι διάδικο. Γι' αυτό, η διαδικαστική πράξη που ενήργησε μετά την κατάργησή του, δηλαδή η παράστασή του στο Δικαστήριο αυτό, είναι απαράδεκτη. Αντ' αυτού έπρεπε να παραστεί, χωρίς να απαιτείται ειδική διαδικαστική πράξη συνέχισης, ο νέος Δήμος Φαρκαδόνας. Ναι μεν η από το Δήμο Πελλινναίων άσκηση της εφέσεως είναι παραδεκτή, διότι το νομικό αυτό πρόσωπο υπήρχε κατά το χρόνο της ασκήσεώς της, πλην όμως η παράστασή του δήμου αυτού κατά τη συζήτηση της εφέσεως είναι απαράδεκτη λόγω της εν τω μεταξύ καταργήσεώς του. Η συζήτηση θα προχωρούσε νόμιμα, αν ο διάδοχος του καταργηθέντος, νέος Δήμος Φαρκαδόνας, είχε εμφανιστεί και λάμβανε μέρος στη διαδικασία ή αν είχε κλητευθεί προς τούτο από τον εφεσίβλητο. Η κλήτευση του νέου δήμου είναι αναγκαία για την παραδεκτή, ερήμην αυτού, συζήτηση, διότι η αναφορά στο αρθ. 283§1 του ν. 3852/2010 ότι «Οι εκκρεμείς δίκες, στις οποίες διάδικο μέρος είναι ΟΤΑ πρώτου βαθμού που συνενώνεται, συνεχίζονται από το νέο δήμο αυτοδικαίως, χωρίς να απαιτείται ειδική διαδικαστική πράξη συνέχισης για καθεμία από αυτές» έχει την έννοια ότι για τη συνέχιση της δίκης δεν απαιτείται άλλη διαδικαστική πράξη (λ.χ. δήλωση διακοπής ή άλλη γνωστοποίηση) και όχι ότι δεν απαι-

τείται και η κλήτευσή του στην περίπτωση που δεν εμφανιστεί εκούσια (πρβλ ολΑΠ 27/87 Δ 1988. 573, ΑΠ 17/08 Δνη 2009. 789, ΑΠ 913/09 και ΑΠ 1282/09 αδημ. που αναφέρονται στην ανάλογη περίπτωση του θανάτου διαδίκου - φυσικού προσώπου). Ο εφεσίβλητος, όμως, δεν επικαλείται, ούτε προσκομίζει τη σχετική έκθεση επιδόσεως. Εφόσον, λοιπόν, ο διάδοχος του εκκαλούντος δεν κλητεύθηκε, πρέπει, σύμφωνα και με τις προαναφερόμενες αιτιολογίες, η συζήτηση της εφέσεως να κηρυχτεί απαράδεκτη (αρθ. 524 και 271 ΚΠολΔ), όπως στο διατακτικό.

120/2011

Πρόεδρος: Παν. Κατσιρούμπας

Εισηγητής: Νικ. Πουλάκης

Δικηγόροι: Θωμάς Φωτόπουλος, Αθαν. Αντωνόπουλος

Για τη συζήτηση στο ακροατήριο απαιτείται ρητή πληρεξουσιότητα, παρεχόμενη με συμβολαιογραφική πράξη ή προφορική δήλωση στα πρακτικά, άλλως κηρύσσονται άκυρες όλες οι πράξεις, ακόμη και προηγηθείσες, κατ αυτεπάγγελτη έρευνα σε κάθε στάση της δίκης.

Λύση ΑΕ με ανάκληση της άδειας σύστασης, οπότε ακολουθεί εκκαθάριση κατά την οποία η εταιρεία διοικείται και εκπροσωπείται από εκκαθαριστές διοριζόμενους από τη ΓΣ ή το Νομόρχη, από δε το διορισμό τους επέρχεται αυτοδίκαια παύση της εξουσίας του ΔΣ.

Δυνατότητα ΔΣ, κατά το νόμο και το καταστατικό, να ορίσει μέλη του ή τρίτους ως εκπροσώπους εν γένει ή σε ορισμένες πράξεις.

Κάλυψη της έλλειψης νόμιμης πληρεξουσιότητας δικηγόρου με έγκριση εκ των

υστέρων με συμβολαιογραφικό πληρεξούσιο.

Υπόχρεος για καταβολή εισφορών στο ΙΚΑ είναι ο απασχολών τον εργαζόμενο, έγκυρη όμως συμφωνία του με τρίτον, ισχύουσα μόνο μεταξύ τους, περί καταβολής τους υπό του τρίτου. Επί αθέτησης της υπόσχεσης του τρίτου, η αγωγή πρέπει να περιέχει τη συμφωνία υπόσχεσης για καταβολή του χρέους στο ΙΚΑ, το ύψος του και την αθέτηση, χωρίς ανάγκη μνείας της ειδικότητας κάθε εργαζόμενου, του μισθού και των ημερών εργασίας του ανά μήνα.

Υπόσχεση ελευθερώσεως ως προς ανεξόφλητες ασφ. εισφορές καταρτισθείσα στο πλαίσιο μεταβίβασης επιχείρησης. Βάση της ένδικης αγωγής η της σύμβασης ελευθέρωσης.

{...} 3. Από το συνδυασμό των διατάξεων των αρθ. 94§1, 96§1 και 104 ΚΠολΔ προκύπτει ότι στα πολιτικά δικαστήρια οι διάδικοι έχουν υποχρέωση να παρίστανται με πληρεξούσιο δικηγόρο. Η πληρεξουσιότητα δίδεται είτε με συμβολαιογραφική πράξη είτε με προφορική δήλωση που καταχωρίζεται στα πρακτικά ή την έκθεση. Για τη συζήτηση στο ακροατήριο απαιτείται ρητή πληρεξουσιότητα και αν αυτή δεν υπάρχει κηρύσσονται άκυρες όλες οι πράξεις, ακόμη και εκείνες που είχαν γίνει προηγουμένως, το δε δικαστήριο εξετάζει αυτεπαγγέλτως σε κάθε στάση της δίκης την έλλειψη πληρεξουσιότητας (ολΑΠ 9/03 ΧρΙΔ 2003. 440). Περαιτέρω, σύμφωνα με το αρθ. 64 § 2 εδ. 1 ΚΠολΔ, τα νομικά πρόσωπα παρίστανται στο δικαστήριο με τους εκπροσώπους τους. Εξάλλου, όπως συνάγεται από τις διατάξεις των αρθ. 1, 48, 48α και 49 του ν. 2190/1920

«περί ανωνύμων εταιριών» και 65, 67, 72 και 74 ΑΚ, η ανώνυμη εταιρεία λύεται με τη διοικητική ανάκληση της άδειας συστάσεώς της με απόφαση του αρμοδίου κατά τόπο Νομάρχη. Από τότε βρίσκεται στο στάδιο της εκκαθαρίσεως, μέχρι δε να τελειώσει το στάδιο αυτό θεωρείται ότι υπάρχει το νομικό πρόσωπο, διοικούμενο από τους εκκαθαριστές της, που διορίζονται είτε από τη γενική συνέλευση είτε από τον αρμόδιο κατά τόπο Νομάρχη και την εκπροσωπούν δικαστικώς και εξωδικαστικώς (ΕφΑθ 994/10 ΔΕΕ 2010. 790, ΕφΑθ 5005/09 Δνη 2010. 197, ΕφΑθ 3969/06 ΔΕΕ 2006. 1277, ΕφΑθ 968/05 ΕΕμπΔ 2005. 1046). Σύμφωνα με την §7 του αρθ. 49 του ν. 2190/1990, που προστέθηκε με το αρθ. 14§1 ν. 2339/1995, ο διορισμός των εκκαθαριστών συνεπάγεται αυτοδικαίως την παύση της εξουσίας του διοικητικού συμβουλίου και «όσον αφορά τους εκκαθαριστές, εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις για το διοικητικό συμβούλιο» και οι συζητήσεις και οι αποφάσεις των εκκαθαριστών καταχωρούνται περιληπτικά στο βιβλίο πρακτικών (ΑΠ 718/06 Νόμος). Μέχρι, όμως, να διοριστούν εκκαθαριστές η εταιρία αυτή εξακολουθεί να εκπροσωπείται νομίμως από το διοικητικό της συμβούλιο, στο οποίο ανήκει εκ του νόμου η οργανική εκπροσώπηση της εταιρίας (ΑΠ 456/05 Δνη 2005. 1477) και το οποίο διατηρεί τις αρμοδιότητές του σε κάθε περίπτωση μέχρι τον κατά τα προαναφερόμενα διορισμό των εκκαθαριστών (ΕφΑθ 334/03 Δνη 44. 1076, ΕφΑθ 407/02 ΔΕΕ 2002. 408, ΕφΑθ 396/91 ΑρχΝ ΜΒ. 134, Πασιά Το Δίκαιο των ΑΕ έκδ. Β' §722, Περάκη Το δίκαιο των ΑΕ στο αρθ. 18 σελ. 61, πρβλ ΑΠ 718/06 και ΕφΠειρ 1068/07 Νόμος). Το διοικητικό συμβούλιο, κάνοντας χρήση

του δικαιώματος που του παρέχει ο νόμος (αρθ. 18 § 1 και 2 ν. 2190/1920) και το καταστατικό της ανώνυμης εταιρίας, μπορεί να ορίσει ότι και ένα ή περισσότερα μέλη του συμβουλίου ή άλλα πρόσωπα δικαιούνται να εκπροσωπούν την εταιρία εν γένει ή σε ορισμένου είδους πράξεις (ΕφΔωδ 72/04).

Στη συγκεκριμένη περίπτωση, κατά την εκκώφηση της υποθέσεως στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο εμφανίστηκε και δήλωσε ότι εκπροσωπεί, ως πληρεξούσιος δικηγόρος, την ενάγουσα ανώνυμη εταιρία ο Α. Α., δικηγόρος του Δικηγορικού Συλλόγου Κ., ο οποίος μάλιστα είχε υπογράψει και ως πληρεξούσιος δικηγόρος το δικόγραφο της αγωγής. Ο πληρεξούσιος δικηγόρος της εναγομένης αμφισβήτησε τη δικαστική πληρεξουσιότητα του ως άνω συνηγόρου. Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο απέρριψε τον ισχυρισμό αυτό της εναγομένης με την ακόλουθη αιτιολογία: «Από το φάκελο της δικογραφίας προέκυψε ότι η πιο πάνω ανώνυμη εταιρία λύθηκε με την ανάκληση της άδειάς της με τη με αριθ. .../17.3.2005 απόφαση του αρμοδίου Νομάρχη Κ. για το λόγο ότι το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων της είναι μικρότερο από το ένα δέκατο (1/10) του μετοχικού της κεφαλαίου, σύμφωνα με το αρθ. 48§γ' ν. 2190/1920. Η ως άνω απόφαση έχει δημοσιευθεί στο με αριθ. 1973/30.3.2005 ΦΕΚ (τεύχος Α.Ε. και Ε.Π.Ε.) και έχει καταχωρηθεί στις 17.3.2005 στο μητρώο Ανωνύμων Εταιριών. Από την καταχώρηση αυτή η εταιρία (πρώτη ενάγουσα) βρίσκεται σε εκκαθάριση (ΕφΔωδ 28/94) και έπρεπε, σύμφωνα με την αμέσως προεκτεθείσα μείζονα σκέψη, να εκπροσωπείται από νόμιμα διορισμένους εκκαθαριστές. Όμως μέχρι σήμερα δεν έχουν διοριστεί εκκαθαριστές ούτε

με απόφαση της γενικής συνέλευσης της εταιρίας, ούτε με απόφαση του κατά τόπο αρμόδιου Νομάρχη (βλ. τη με αριθ. πρωτ. .../2006 βεβαίωση του τμήματος Εμπορίου της Νομ/κής Αυτ/σης Κ.). Πριν από την ανάκληση της άδειας το νομίμως διορισμένο Δ.Σ. της εταιρίας, σύμφωνα με το αρθ. 20§3 του καταστατικού της (με αριθ. .../17.12.1991 συσ/κή πράξη - καταστατικό της συμ/φου Α.Μ.-Δ.), ανέθεσε με το με αριθ. .../30.12.2001 πρακτικό του την εκπροσώπηση της εταιρίας, δικαστική και εξώδικη, στο Σ. Α. του Α., Πρόεδρό του, με δικαίωμα να διορίζει και τους πληρεξουσίους δικηγόρους που θα εκπροσωπούν την εταιρία. Κατά συνέπεια, σύμφωνα με την προηγηθείσα μείζονα σκέψη, η εν λόγω εταιρία νομίμως εκπροσωπείται από αυτόν. Ο τελευταίος δεν είχε δώσει στον προαναφερόμενο δικηγόρο εγγράφως την πληρεξουσιότητα να καταθέσει την κρινόμενη αγωγή και να παραστεί ενώπιον του δικαστηρίου για υποστήριξή της. Όμως, με το με αριθ. .../20.5.2006 πληρεξούσιο της συμ/φου Α.Σ. καλύφθηκε σύμφωνα με τους ορισμούς του αρθ. 105 ΚΠολΔ η έλλειψη αυτή, καθόσον ο Σ. Α. του Α., έχοντας, σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, την οικεία εξουσία, ενέκρινε τις μέχρι την ημέρα σύνταξης του πληρεξουσίου δικαστικές ενέργειες του δικηγόρου Α. Α. και του παρείχε την πληρεξουσιότητα να παρίσταται και να αντιπροσωπεύει την πρώτη ενάγουσα ανώνυμη εταιρία ενώπιον όλων των δικαστηρίων και να εγείρει αγωγές, ανταγωγές κλπ στο όνομά της (ΑΠ 1085/00 Δνη 42. 434). Το πληρεξούσιο αυτό (γενικό) καλύπτει την έλλειψη πληρεξουσιότητας. Εφόσον λοιπόν προκύπτει ύπαρξη δικαστικής πληρεξουσιότητας στον ασκήσαντα την αγωγή και παραστάντα δικηγόρο, νόμιμα και πα-

ραδεκτά ασκήθηκε η αγωγή και παρίσταται αυτός στο όνομα της πελάτισσάς του, πρώτης ενάγουσας, απορριπτομένων ως αβασίμων των αντιθέτων ισχυρισμών της εναγομένης.

Με τον πρώτο λόγο της εφέσεώς της η εκκαλούσα - εναγομένη προσβάλλει την κρίση αυτή του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου για εσφαλμένη εφαρμογή του νόμου και ειδικότερα των διατάξεων των αρθ. 48, 48α και 49 του ν. 2190/1920 και ζητεί την απόρριψη της αγωγής για έλλειψη δικαστικής πληρεξουσιότητας του εμφανισθέντος ως πληρεξουσίου δικηγόρου της ενάγουσας. Ο λόγος, όμως, αυτός της εφέσεως, σύμφωνα και με τα αναφερόμενα παραπάνω στη μείζονα σκέψη, είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, αφού, όπως συνομολογείται από τους διαδίκους, μέχρι τη συζήτηση της αγωγής δεν είχαν διοριστεί εκκαθαριστές. Κατά συνέπεια, εξακολουθούσε να εκπροσωπείται η ενάγουσα ανώνυμη εταιρία νόμιμα από το διοικητικό της συμβούλιο, το οποίο, όπως γίνεται δεκτό, διατηρεί τις αρμοδιότητές του σε κάθε περίπτωση μέχρι το διορισμό εκκαθαριστών είτε από τη γενική συνέλευση είτε σε περίπτωση αδράνειάς της από το Νομάρχη, που ανακάλεσε την άδεια συστάσεώς της και την έθεσε σε εκκαθάριση (ad hoc ΕφΑθ 334/03, ΕφΑθ 396/91, ΕφΑθ 407/02, πρβλ. αρθ. 49§7 ν. 2190/1920, ΕφΠειρ 1068/07, ΕφΠατρ 834/08 ό.π., Ι. Πασσιά, Το δίκαιον της ανωνύμου εταιρείας, §722, Ε. Περάκη, Το δίκαιο της ανωνύμης εταιρείας, β' έκδοση, υπό το αρθ. 18, σελ. 61). Νομίμως λοιπόν ο Σ. Α., ως Πρόεδρος του Δ.Σ. της ενάγουσας, στον οποίο με το υπ' αριθ. .../30.12.2001 πρακτικό του Δ.Σ. είχε ανατεθεί η δικαστική και εξώδικη εκπροσώπηση της εταιρίας, διόρισε ως πληρεξούσιο

δικηγόρο τον παραστάντα Α. Α. (αδελφό του), δυνάμει του υπ' αριθ. .../20.5.2006 πληρεξουσίου της συμβολαιογράφου Α. Σ. Σημειώνεται ότι με την υπ' αριθ. .../2.5.2007 απόφαση του Νομάρχη Κ. ορίσθηκαν εκκαθαριστές για τη διενέργεια εκκαθάρισης της ανώνυμης εταιρίας με την επωνυμία «Σ. & Χ. Α. Ανώνυμος Εταιρία Εμπορίας Ειδών Διατροφής - Σούπερ Μάρκετ» ακριβώς τα ίδια πρόσωπα που συμμετείχαν και στο Δ.Σ. της ενάγουσας εταιρίας, ήτοι α) ο Σ. Α. του Α. και β) ο Χ. Α. του Α. (βλ. υπ' αριθ. πρωτ. .../2.5.2007 έγγραφο του Νομάρχη Κ. προς το Εθνικό Τυπογραφείο για καταχώριση της παραπάνω απόφασής του στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιριών), οι οποίοι με την ανωτέρω ιδιότητά τους εκπροσωπούν και στον παρόντα βαθμό την ενάγουσα εταιρία.

4. Επειδή από τα αρθ. 361, 478 ΑΚ, 8§5 εδ. γ' και 25§10 του α.ν. 1846/1951 περί ΙΚΑ συνάγεται ότι υπόχρεος για την καταβολή των εισφορών προς το ΙΚΑ είναι αυτός που απασχολεί τον εργαζόμενο, ο οποίος όμως μπορεί να συμφωνήσει με τρίτο ότι ο τελευταίος θα καταβάλει τις εισφορές αυτές στο ΙΚΑ. Η σύμβαση δε αυτή δεν είναι άκυρη, κατά το αρθ. 25§10 του α.ν. 1846/1951, γιατί δεν μεταθέτει το ασφαλιστικό βάρος, αλλά λειτουργεί και ισχύει μόνο μεταξύ των συμβαλλομένων (υπόχρεου και τρίτου). Σε περίπτωση δε αθετήσεως μιας τέτοιας υποσχέσεως από τον τρίτο, ο υπόχρεος έναντι του ΙΚΑ μπορεί, με σχετική αγωγή του, να ζητήσει την αναγνώριση ή την καταψήφιση της σχετικής υποχρεώσεως του τρίτου, που απορρέει από τη σχετική σύμβαση. Η αγωγή αυτή, για να είναι νομικά ορισμένη, πρέπει να διαλαμβάνει τη σχετική συμφωνία με την οποία ο τρίτος υποσχέθηκε στον υπό-

χρεο οφειλέτη ότι θα καταβάλει το χρέος του, το ύψος του χρέους αυτού προς το ΙΚΑ και την αθέτηση της συμφωνίας από μέρους του τρίτου, δεν είναι δε αναγκαίο για τη νομική πληρότητα της αγωγής αυτής να αναφέρονται η συγκεκριμένη ειδικότητα κάθε εργαζόμενου, ο μισθός του και οι ημέρες εργασίας του ανά μήνα (ΑΠ 30/06 Νόμος).

Στην προκειμένη περίπτωση, με την προσβαλλομένη απόφαση κρίθηκε ότι είναι νομικά ορισμένη η από 27.4.2005 αγωγή της εφεσίβλητης, με την οποία αυτή, επικαλούμενη ότι μεταβίβασε την επιχείρησή της στην εναγομένη - εκκαλούσα με ιδιωτικό συμφωνητικό και με βάση ρητό όρο του συμφωνητικού αυτού η εναγομένη ανέλαβε την υποχρέωση να εξοφλήσει εκτός των άλλων και τις ασφαλιστικές εισφορές της (ενάγουσας) προς το ΙΚΑ, ανερχόμενες με τις προσαυξήσεις στο ποσό των 286.699,32 Ε, πλην, όμως, η εναγομένη εταιρία δεν κατέβαλε το ποσό αυτό στο ΙΚΑ, αθετήσασα τη σχετική υποχρέωσή της και γι αυτό ζήτησε να υποχρεωθεί η εναγομένη να της καταβάλει το ποσό αυτό με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής. Η εναγομένη με το δεύτερο και τρίτο λόγο της εφέσεώς της ισχυρίζεται ότι η αγωγή είναι αόριστη και γι' αυτό έπρεπε να απορριφθεί α) διότι δεν αναφέρει ποια συγκεκριμένα κινητά πωλήθηκαν, ποια η τιμή εκάστου εξ αυτών και αν της παραδόθηκαν αυτά (δεύτερος λόγος εφέσεως) και β) διότι δεν αναφέρει την ειδικότητα εκάστου εργαζόμενου, με ποιο μικτό μισθό απασχολούνταν αυτός, καθώς και τις ημέρες που απασχολούνταν κάθε μήνα στην επιχείρηση της ενάγουσας (τρίτος λόγος εφέσεως). Και οι δυο αυτοί λόγοι της εφέσεως είναι απορριπτέοι ως

αβάσιμοι. Ο δεύτερος λόγος της εφέσεως, διότι δεν πρόκειται εν προκειμένω για μεταβίβαση περιουσίας από την ενάγουσα προς την εναγομένη, όπως λανθασμένα υπολαμβάνει η τελευταία, αλλά για υπόσχεση ελευθερώσεως που καταρτίστηκε με αφορμή και στα πλαίσια της μεταβίβασης επιχείρησεως (ΣΟΥΠΕΡ ΜΑΡΚΕΤ) από την ενάγουσα προς την εναγομένη. Η μοναδική βάση της αγωγής είναι αυτή της συμβάσεως ελευθερώσεως (αρθ. 478 ΑΚ) και όχι της μεταβίβασης περιουσίας ή επιχείρησης (αρθ. 479 ΑΚ). Ο τρίτος λόγος της εφέσεως γιατί, σύμφωνα με τα όσα αναφέρονται παραπάνω στη μείζονα σκέψη, για το ορισμένο της αγωγής εκ του αρθ. 478 ΑΚ αρκεί να αναφέρεται σ' αυτή η σχετική συμφωνία με την οποία ο τρίτος υποσχέθηκε στον υπόχρεο οφειλέτη ότι θα καταβάλει το χρέος του, το ύψος του χρέους αυτού προς το ΙΚΑ, καθώς και η αθέτηση της συμφωνίας από μέρους του τρίτου, ενώ δεν είναι αναγκαίο για τη νομική πληρότητα της αγωγής αυτής να αναφέρονται η συγκεκριμένη ειδικότητα κάθε εργαζόμενου, ο μισθός του και οι ημέρες εργασίας του ανά μήνα (ΑΠ 30/06 Νόμος), όπως αβάσιμα υποστηρίζει με τον τρίτο λόγο της εφέσεως η εκκαλούσα. Συνεπώς, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, το οποίο, μετ' απόρριψη της ενστάσεως αοριστίας που είχε προβάλλει πρωτοδίκως η εναγομένη, έκρινε ως ορισμένη την αγωγή, χωρίς ειδικότερες αιτιολογίες, δεν έσφαλε και ορθά εφάρμοσε το νόμο. Πρέπει λοιπόν να συμπληρωθούν οι αιτιολογίες της πρωτόδικης και να απορριφθούν ως αβάσιμοι ο δεύτερος και ο τρίτος λόγος της εφέσεως.

5. Από τις ένορκες καταθέσεις των μαρτύρων ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα

πραγματικά περιστατικά: Η πρώτη ενάγουσα ανώνυμη εταιρία με την επωνυμία «Σ. & Χ. Α. Α.Ε.» με έδρα την πόλη της Κ. ασκούσε επιχείρηση εμπορίας τροφίμων και παρεμφερών ειδών (σούπερ μάρκετ). Προς το σκοπό δε αυτό διατηρούσε τέσσερα καταστήματα, τρία στην πόλη της Κ. και ένα στους Σ., με φήμη και πολυπληθή πελατεία. Το ένα από τα καταστήματα αυτά ήταν εγκατεστημένο στο σύνολο των χώρων (υπόγειο, ισόγειο και τέσσερις όροφοι) της οικοδομής που βρίσκεται στην πόλη της Κ. και στη διασταύρωση των οδών Γ. και Α. Η εναγόμενη εταιρία περιορισμένης ευθύνης με την επωνυμία «Γ. ΕΠΕ», με έδρα επίσης την Κ., ασκεί ομοειδή επιχείρηση. Για το σκοπό αυτό διατηρεί τέσσερα καταστήματα, τρία στην πόλη της Κ. και ένα στην Κ. Στις 4.5.2003 με σύμβαση που καταρτίστηκε εγγράφως στην Κ. μεταξύ των νομίμων εκπροσώπων των πιο πάνω εταιριών και στην οποία δόθηκε ο τίτλος «προσύμφωνο ιδιωτικού συμφωνητικού», η ενάγουσα ανέλαβε την υποχρέωση να μεταβιβάσει στην εναγομένη τα ακόλουθα περιουσιακά στοιχεία: 1) την κυριότητα που λόγω αντιπαροχής είχε δικάίωμα να αποκτήσει στο υπόγειο, ισόγειο και πρώτο όροφο του καταστήματός της στη διασταύρωση των οδών Γ. και Α. στην πόλη της Κ. αξίας 367.573,11 Ε. Τα ακίνητα αυτά συμφωνήθηκε να μεταβιβαστούν στην εναγομένη ή στους εταίρους της ή σε τρίτο που η ίδια θα υποδείκνυε (1ος όρος), 2) εμπορεύματα αξίας 600.000 Ε και πάγια στοιχεία αξίας 816.369,30 Ε (2ος όρος). Έναντι του τιμήματος της πώλησης των ακινήτων, των εμπορευμάτων και των παγίων στοιχείων της επιχείρησης της πρώτης ενάγουσας, η εναγόμενη ανέλαβε τις υποχρεώσεις (που θα συμψηφίζονταν με τις

απαιτήσεις) της πρώτης προς τους προμηθευτές της, ανερχόμενες σε 974.186,28 Ε, το ΙΚΑ ανερχόμενες σε 120.686,54 Ε, την εφορία (Φ.Π.Α.) ανερχόμενες σε 104.640 Ε, το εργατοϋπαλληλικό προσωπικό της ανερχόμενες σε 21.812,80 Ε και τις υποχρεώσεις από επιταγές που ανέρχονταν σε 378.832,85 Ε, ενώ οι απαιτήσεις της ανέρχονταν σε 110.074,38 Ε (3ος όρος). Η εναγόμενη ανέλαβε επίσης την υποχρέωση να καταβάλει στην πρώτη ενάγουσα με έκδοση αξιογράφων διαδοχικά μέχρι 31.12.2003 το ποσό των 293.470,3 Ε και να εισπράξει τις απαιτήσεις της τελευταίας από πελάτες της οριζόμενη ως δικαιούχος αυτών (4ος και 5ος όρος). Σύμφωνα με τον 6ο όρο της σύμβασης προϋπόθεση για να αποκτήσει ισχύ αυτή ήταν να μπορέσει η εναγόμενη να μισθώσει τα καταστήματα στα οποία στεγαζόταν η επιχείρηση της πρώτης ενάγουσας. Έτσι, την επομένη ο νόμιμος εκπρόσωπός της δήλωσε εγγράφως στους ιδιοκτήτες του καταστήματος που μίσθωνε η πρώτη ενάγουσα στη διασταύρωση των οδών Γ. και Α. στην Κ. ότι λύει τη σύμβαση μίσθωσης, με σκοπό να μισθώσει το κατάστημα αυτή (εναγόμενη). Στις 7.5.2003 η τελευταία μίσθωσε το κατάστημα για να το χρησιμοποιήσει ως σούπερ μάρκετ. Στις 10.5.2003 ο ίδιος εκπρόσωπος προέβη σε όμοιες δηλώσεις προς τους ιδιοκτήτες των υπολοίπων καταστημάτων που μίσθωνε η πρώτη ενάγουσα και την επομένη, τη 15η και 29η Μαΐου 2003 η εναγομένη μίσθωσε και αυτά τα καταστήματα, για να τα χρησιμοποιήσει ως σούπερ μάρκετ. Οι μισθώσεις δε αυτές διατηρούνται συνεχώς μέχρι σήμερα. Κατόπιν, στις 11.5.2003 με έγγραφη σύμβαση η πρώτη ενάγουσα μεταβίβασε στην εναγομένη τα εμπορεύματα αξίας 600.000 Ε

και τα πάγια στοιχεία, μεταφορικά μέσα και εξοπλισμό αξίας 895.105,62 Ε. Προς κάλυψη του τιμήματος η τελευταία ανέλαβε να εξοφλήσει ισόποσες υποχρεώσεις της πρώτης προς τρίτους, ήτοι προς τους προμηθευτές της ύψους 974.186,28 Ε, προς το ΙΚΑ (ασφαλιστικές εισφορές των εργαζομένων της) ύψους 120.686,54 Ε, προς την Εφορία ύψους 104.640 Ε και τις υποχρεώσεις από επιταγές ύψους 378.832,85 Ε. Στη σύμβαση περιλήφθηκε αναλυτικός κατάλογος των πάγιων στοιχείων που μεταβιβάστηκαν, των μεταφορικών μέσων και του εξοπλισμού καθώς και των έναντι τρίτων υποχρεώσεων, ενώ με σειρά όρων διασφαλίστηκε πλήρως η εναγόμενη για την περίπτωση που οι υποχρεώσεις της ενάγουσας δεν ήταν οι αναφερόμενες. Με δεύτερη ταυτόχρονη σύμβαση η πρώτη ενάγουσα εκχώρησε στο νόμιμο εκπρόσωπο της εναγομένης απαιτήσεις της έναντι τρίτων ύψους 168.750,01 Ε, έναντι των οποίων ο εκδοχέας κατέβαλε 22.014,87 Ε μετρητά και για το υπόλοιπο εξέδωσε αξιόγραφα. Και στο συμφωνητικό αυτό με σειρά όρων διασφαλίστηκε πλήρως ο εκδοχέας για την περίπτωση που κάποιες απαιτήσεις της ενάγουσας αποδειχθούν επισφαλείς. Στη συνέχεια, στις 16.5.2003 οι μέτοχοι της εναγομένης απέκτησαν την κυριότητα του υπογείου, ισογείου και πρώτου ορόφου της οικοδομής στη διασταύρωση των οδών Γ. και Α. στην Κ. με το με αριθ. .../6.5.2003 συμβόλαιο του συμ/φου Κ. Μ., στο οποίο η πρώτη ενάγουσα συνεβλήθη ως εκ τρίτου έχουσα αξίωση από εργολαβικό αντάλλαγμα. Με τη με αριθ. .../6.5.2003 πράξη θεώρησης ιδιωτικού εγγράφου του ίδιου συμ/φου έλαβε βεβαία χρονολογία το πρώτο από τα πιο πάνω από 11.5.2003 συμφωνητικά και με τη με

αριθ..../16.5.2003 όμοια πράξη του ίδιου συμ/φου έλαβε βεβαία χρονολογία το δεύτερο από τα ανωτέρω συμφωνητικά. Την ίδια ημέρα και μετά την κατάρτιση των ως άνω συμβάσεων η πρώτη ενάγουσα παρέδωσε την επιχείρησή της στην εναγομένη με τη συμβολική κίνηση της παράδοσης των κλειδιών όλων των καταστημάτων της στους εταίρους της δεύτερης εναγομένης, παραδίδοντας έτσι τη νομή των εμπορευμάτων, παγίων στοιχείων, εξοπλισμού και μεταφορικών μέσων, ήτοι το σύνολο της επιχείρησής της. Οι εταίροι της εναγομένης προσήλθαν στα καταστήματα της πρώτης ενάγουσας και παρέλαβαν τα εμπορεύματα, από τα οποία τα ευπαθή τα μετέφεραν στα καταστήματα της επιχείρησής τους, άλλαξαν τις κλειδαριές των καταστημάτων της τελευταίας και άσκησαν το διευθυντικό τους δικαίωμα επί των εργαζομένων. Στις 20.6.2003 η εναγομένη με εξώδικό της προς την πρώτη ενάγουσα δήλωσε ότι υπαναχωρεί από την πρώτη από τις από 11.5.2003 ως άνω συμβάσεις. Πλην όμως μέχρι σήμερα διατηρεί στην κατοχή της τα καταστήματά της καθώς και όλα τα κινητά της που περιήλθαν σ' αυτή, εκτός εκείνων που έχει εκποιήσει, οπότε δεν τίθεται θέμα (νομίμου) υπαναχωρήσεως.

Με βάση τα ανωτέρω πραγματικά περιστατικά το δικαστήριο κρίνει ότι η επιχείρηση σούπερ μάρκετ της πρώτης ενάγουσας μεταβιβάστηκε στην εναγομένη στις 16.5.2003, οπότε η τελευταία υπεισήλθε στο σύνολο των υλικών και άυλων στοιχείων που συνθέταν την επιχείρηση ως ζώντα οργανισμό, έχοντας την αναμφισβήτητη δυνατότητα να συνεχίσει αμέσως τη λειτουργία της επιχείρησης που ασκούσε αυτή (α' ενάγουσα). Σημειωτέον ότι όλα

τα ανωτέρω δεν ανατρέπονται από τις προσκομιζόμενες εκθέσεις κατασχέσεως και καταστροφής μη ασφαλών τροφίμων στις εγκαταστάσεις της επιχείρησης της ενάγουσας, διότι οι εκθέσεις αυτές φέρουν χρονολογίες ένα και δύο έτη μετά τη μεταβίβαση (27.5.04, 21.4.05, 9.5.05, 13.5.05), δεν αποδεικνύεται δε ότι τα κατασχεμένα προϊόντα είναι από αυτά που μεταβίβασε η πρώτη ενάγουσα στην εναγομένη, ενώ αντιθέτως αποδείχθηκε ότι η εναγομένη παρέλαβε όπως προαναφέρθηκε άπαντα τα κατ' ιδίαν πάγια στοιχεία, τον εξοπλισμό και τα μεταφορικά μέσα της πρώτης ενάγουσας, τα οποία και αμέσως χρησιμοποίησε. Τα ίδια ανωτέρω πραγματικά περιστατικά έχουν δεχθεί και οι υπ' αριθ. 1849/06 απόφαση του ΑΠ, 261/05 απόφαση του Εφετείου Λάρισας και οι υπ' αριθ. 10/04, 36/06, 37/06 και 38/06 αποφάσεις του Μονομελούς Πρωτοδικείου Καρδίτσας, που δίκασαν σχετικές αγωγές εργαζομένων στα ΣΟΥΠΕΡ ΜΑΡΚΕΤ κατά της ήδη εκκαλούσας - εναγομένης εταιρίας «Γ. ΕΠΕ». Όπως εξάλλου προεκτέθηκε, η εναγομένη ανέλαβε την υποχρέωση να εξοφλήσει προς το ΙΚΑ οφειλές της ενάγουσας από ασφαλιστικές εισφορές που αφορούσαν εργαζομένους της ύψους 120.686,54 Ε. Από όλα τα στοιχεία του δικογραφικού φακέλου αποδείχθηκε ότι για το χρονικό διάστημα από 1.12.2002 έως 28.2.2003 καταλογίστηκαν από το ΙΚΑ στην πρώτη ενάγουσα ανεξόφλητες ασφαλιστικές εισφορές για τους τότε εργαζομένους σ' αυτή ύψους 111.501,64 Ε, που έπρεπε να καταβάλει η εναγομένη μετά τη μεταβίβαση της επιχείρησής της πρώτης σ' αυτή, ασκήθηκε μάλιστα και η σχετική ποινική δίωξη σε βάρος των νομίμων εκπροσώπων της ενάγουσας. Άλ-

λωστε και η εναγόμενη δεν αρνείται ειδικά τη μη καταβολή του ποσού αυτού. Ότι καταλογίστηκε σε βάρος της τελευταίας οποιοδήποτε άλλο ποσό πέραν αυτού ή ότι υπέστη αυτή οποιαδήποτε περαιτέρω ζημία από την αντισυμβατική συμπεριφορά της εναγομένης από κανένα στοιχείο δεν αποδείχθηκε και συνεπώς τα πέραν του ανωτέρω ποσού αιτούμενα με την αγωγή ποσά πρέπει να απορριφθούν ως ουσιαστικά αβάσιμα. Συνεπώς, η αγωγή έπρεπε να γίνει δεκτή ως βάσιμη και από ουσιαστική άποψη, αλλά κατά ένα μέρος και να υποχρεωθεί η εναγομένη να καταβάλει στην πρώτη ενάγουσα το πιο πάνω ποσό των 111.501,64 €, με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής. Εφόσον τα ίδια δέχθηκε και η εκκαλούμενη δεν έσφαλε και οι αντίθετες αιτιάσεις της εναγομένης που προβάλλονται με τον τέταρτο (τελευταίο) λόγο του εφετηρίου πρέπει να απορριφθούν ως ουσιαστικά αβάσιμες.

6. Σύμφωνα με τα προαναφερόμενα, η έφεση της εναγομένης πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της...

123/2011

Πρόεδρος: Πηνελόπη Ζωντανού
Εισηγητής: Γρηγ. Παπαδημητρίου
Δικηγόροι: Αποστ. Γραββάνης, Βασ. Κωστής

Απάτη και υπεξαίρεση από ασφαλειομεσίτη, που παρουσίασε εν γνώσει του ψευδώς την ύπαρξη επενδυτικού συμφέροντος προγράμματος και έπεισε τους ενάγοντες να του δώσουν ποσά με ψευδή διαβεβαίωση ότι σε σύντομο ορισμένο χρόνο θα τους επιστραφεί το κεφάλαιο και το κέρδος.

Αιτιώδης σύνδεσμος της περιουσιακής

ζημίας με τις παραπλανητικές ενέργειες, είναι δε αδιάφορο ότι οι παθόντες δεν ζητήσαν έγγραφο παράδοσης των χρημάτων εξ υπερβολικής εμπιστοσύνης προς τον ζημιώσαντα, αλλά και εξ ηθικής αδυναμίας, λόγω μνηστείας του με συγγενικό τους πρόσωπο.

Μη κατάχρηση δικαιώματος εκ μόνης της παρόδου 3 ετών, χωρίς επίκληση άλλων περιστατικών.

Εξειδίκευση με το 932 ΑΚ της αρχής της αναλογικότητας ως προς τον προσδιορισμό του εύλογου ύψους της χρηματικής ικανοποίησης και μη έδαφος εφαρμογής του 25 §1 εδ. δ' του Συντάγματος.

Η σύμβαση δανειστή και τρίτου, με την οποία ο τρίτος αναλαμβάνει την εκπλήρωση ξένου χρέους, χωρίς απαλλαγή του αρχικού οφειλέτη, συνιστά σωρευτική αναδοχή χρέους, καταρτιζόμενη και σιωπηρά, μπορεί δε να αφορά και μελλοντικό, αλλά οριστό χρέος. Παθητική εις ολόκληρον ενοχή αναδοχέα και παλαιού οφειλέτη.

{...} Από τις ένορκες στο ακροατήριο του Πρωτοβαθμίου δικαστηρίου καταθέσεις ... αποδείχθηκαν τα εξής: Από τον Ιανουάριο του έτους 2002 ο πρώτος εναγόμενος Θ. Π. είχε συνάψει μνηστεία με τη θυγατέρα του πρώτου ενάγοντος και αδελφή του δεύτερου από αυτούς Κ. Κ. Κατά την περίοδο εκείνη ο ως άνω πρώτος εναγόμενος εργαζόταν ως ασφαλιστής στην εταιρία «Ι.». Στις αρχές του 2003 ο τελευταίος είπε στον πρώτο ενάγοντα Β. Κ. (πεθερό του) ότι υπάρχει ένα επενδυτικό πρόγραμμα προθεσμιακών καταθέσεων χρημάτων στην ανωτέρω εταιρία, το οποίο αποδίδει τόκο 20% επί του κατατεθέντος κεφαλαίου μετά από

προθεσμία κατάθεσης 40 ημερών, πρότεινε δε στον πεθερό του να του δώσει, αν έχει τη δυνατότητα, οποιοδήποτε χρηματικό ποσό, προκειμένου να το καταθέσει στο πρόγραμμα αυτό. Ο πρώτος ενάγων, θεωρώντας ότι η εν λόγω επένδυση χρημάτων είναι αρκετά συμφέρουσα, έδωσε στον ανωτέρω αντιδίκό του το ποσό των 3.000 Ε, με την πεποίθηση ότι τα χρήματα αυτά θα κατατεθούν στο συγκεκριμένο επενδυτικό πρόγραμμα της «Ι.». Μετά την πάροδο της προθεσμίας των 40 ημερών περίπου ο πρώτος ενάγων ζήτησε από τον μέλλοντα γαμπρό του την επιστροφή του κατατεθέντος κεφαλαίου και την απόδοση του τόκου, όπως του είχε υποσχεθεί, αλλά ο τελευταίος δεν του επέστρεψε τα χρήματα αυτά. Αντίθετα, πρότεινε στον μέλλοντα πεθερό του να κατατεθεί εκ νέου το παραπάνω ποσό, μαζί με την προσαύξηση του 20%, σε πρόγραμμα τριών μηνών, το οποίο θα του απέφερε ομοίως τόκο 20%. Ο πρώτος ενάγων δέχτηκε την εν λόγω πρόταση και το Μάρτιο του ίδιου έτους έδωσε σ' αυτόν και το επιπλέον ποσό των 11.000 Ε, προκειμένου να κατατεθεί κι αυτό στο ίδιο επενδυτικό πρόγραμμα της εταιρίας. Για αμφότερα τα παραπάνω χρηματικά ποσά δεν δόθηκε καμιά έγγραφη απόδειξη ή άλλο σχετικό έγγραφο από τον πρώτο εναγόμενο, ούτε επιδείχθηκε έγγραφο της εταιρίας «Ι.» στον πρώτο των εναγόντων, αλλά αυτός παρέδωσε τα χρήματα έχοντας απόλυτη εμπιστοσύνη στο μέλλοντα γαμπρό του ότι θα τα τοποθετούσε στο συγκεκριμένο πρόγραμμα. Κατά το ίδιο έτος ο πρώτος εναγόμενος Θ. Π. είχε λάβει από το Δ. Χ., νονό του, το ποσό των 7.000.000 δρχ περίπου, από το Γ. Μ. το ποσό των 5.000 Ε και από το Σ. Γ. το ποσό των 7.800 Ε και είχε ενημερώσει όλα τα

προαναφερόμενα πρόσωπα ότι επρόκειτο να καταθέσει τα χρηματικά αυτά ποσά στο επενδυτικό πρόγραμμα της «Ι.», το οποίο ίσχυε μόνο για τους ασφαλιστές, όπως τους είχε ειδικότερα διαβεβαιώσει, και είχε καλή απόδοση, αφού θα επέστρεφε το ποσό που θα επένδυαν οι τελευταίοι σε διάστημα κάποιων μηνών προσαυξημένο με επιτόκιο 20% (βλ. ένορκες εξετάσεις των προσώπων αυτών ενώπιον του Πταισματοδίκη Καρδίτσας). Περαιτέρω, αποδείχθηκε ότι το φθινόπωρο του 2003, αφού είχε ήδη παρέλθει το τρίμηνο της προθεσμιακής κατάθεσης, ο πρώτος ενάγων ζήτησε από τον πρώτο εναγόμενο την επιστροφή των χρημάτων του και την απόδοση του τόκου, έδωσε δε στον τελευταίο και το βιβλιário καταθέσεων του, για να καταθέσει, όπως έλεγε, τα χρήματα που κέρδισε από την επένδυση σ' αυτό, χωρίς, όμως, έκτοτε να λάβει από τον τελευταίο οποιοδήποτε χρηματικό ποσό. Στη συνέχεια, μετά από πίεση που άσκησε ο πρώτος ενάγων σ' αυτόν δια επανειλημμένων οχλήσεων, για να πάρει πίσω τα χρήματα που του είχε δώσει, ο πρώτος εναγόμενος του απάντησε ότι όφειλε σε διάφορα άτομα το συνολικό ποσό των 150.000 Ε περίπου. Εξάλλου, το Σεπτέμβριο του έτους αυτού ο δεύτερος ενάγων Ε. Κ., γιος του πρώτου από αυτούς, έδωσε το ποσό των 1.000 Ε στον ως άνω Θ. Π., προκειμένου να το καταθέσει ο τελευταίος στο συγκεκριμένο επενδυτικό πρόγραμμα της παραπάνω ασφαλιστικής εταιρίας κατά τα λεγόμενα αυτού, χωρίς να γνωρίζει το γεγονός ότι ο τελευταίος όφειλε ήδη μεγάλα χρηματικά ποσά σε άλλα πρόσωπα, μεταξύ των οποίων ήταν και ο πατέρας του. Το Νοέμβριο του ίδιου έτους (2003) ο δεύτερος ενάγων ζήτησε να του επιστραφεί το ποσό που έδωσε στον πρώ-

το των αντιδίκων του, επειδή επρόκειτο να καταταγεί στο στρατό και το χρειαζόταν, και τότε ο πρώτος εναγόμενος του επέστρεψε το επιμέρους ποσό των 300 Ε. Για τις εν λόγω συναλλαγές δεν συντάχθηκε ομοίως κάποιο έγγραφο, ούτε επιδείχθηκε έγγραφη προθεσμιακή κατάθεση στο δεύτερο ενάγοντα. Περαιτέρω, στις αρχές του 2004 η θυγατέρα του πρώτου και αδελφή του δεύτερου ενάγοντος έμαθε το ζήτημα της μη επιστροφής των χρηματικών ποσών που είχε λάβει ο πρώτος εναγόμενος από αυτούς και απευθύνθηκε η ίδια προσωπικά στον Η. Α. του Π., διευθυντή του καταστήματος της ασφαλιστικής εταιρίας «Ι.» στην πόλη της Κ., τον οποίο επισκέφτηκε στο γραφείο του. Απ' αυτόν πληροφορήθηκε για πρώτη φορά ότι στην εταιρία αυτή δεν υπήρχε κανένα σχετικό επενδυτικό πρόγραμμα, που να αποφέρει επιτόκιο ύψους 20% σε χρονικό διάστημα 40 ημερών ή τριών μηνών, όπως, άλλωστε, επιβεβαίωσε και ο προαναφερόμενος διευθυντής στην από 10.10.05 κατάθεσή του ενώπιον του Πταισματοδίκη Καρδίτσας, και ότι όλα τα παραπάνω χρηματικά ποσά δεν είχαν ποτέ κατατεθεί από τον πρώτο εναγόμενο στην εταιρία αυτή, όπως ο τελευταίος ψευδώς είχε πει στους ενάγοντες και σε όλα τα ανωτέρω πρόσωπα που του είχαν εμπιστευθεί τα χρήματά τους. Ο δε ισχυρισμός του πρώτου εναγομένου ότι και ο ίδιος έπεσε θύμα εξαπάτησης τρίτου προσώπου, που ονομαζόταν Σ.Π., διότι εμπιστεύθηκε όλα τα ποσά που έλαβε σε εκείνον, προκειμένου να κατατεθούν σε επενδυτικά προγράμματα ξένων τραπεζών, τυγχάνει αναπόδεικτος, το δε Δικαστήριο δεν μπορεί να οδηγηθεί σε διαφορετική περί τούτου κρίση από μόνη την κατάθεση της τρίτης μάρτυρα στο ακροατήριο (μητέρας

του πρώτου εναγομένου), η οποία (κατάθεση) ωστόσο δεν επιβεβαιώθηκε από κανένα άλλο αποδεικτικό στοιχείο.

Κατόπιν τούτων, αποδείχθηκε πλήρως ότι ο πρώτος εναγόμενος παρουσίασε ψευδώς στους ενάγοντες την ύπαρξη συμφέροντος επενδυτικού προγράμματος στην ασφαλιστική εταιρία όπου εργαζόταν, ενώ αυτό δεν υπήρχε και ο ίδιος το γνώριζε ότι δεν υπήρχε, και με τον τρόπο αυτόν τους έπεισε να του δώσουν ο μεν πρώτος τα επιμέρους ποσά των 3.000 Ε και των 11.000 Ε και συνολικά των 14.000 Ε, ο δε δεύτερος το ποσό των 700 (1.000 - 300) Ε, με την ψευδή διαβεβαίωση μελλοντικού γεγονότος, ότι δηλαδή σε σύντομο και πάντως ορισμένο εκ των προτέρων χρόνο θα τους επιστραφεί το κεφάλαιο που κατέθεσαν και τα επιπλέον χρήματα του κέρδους τους, υπολογιζόμενα με επιτόκιο 20%, όπως αναλυτικά προεκτέθηκε, τα οποία (χρήματα), ωστόσο, ουδέποτε επέστρεψε στους αντιδίκους του και έτσι τα ιδιοποιήθηκε παράνομα, με αποτέλεσμα να υποστούν οι τελευταίοι ισόποση ζημία, αφού μειώθηκε η περιουσία τους κατά τα παραπάνω ποσά. Η εν λόγω περιουσιακή ζημία των εναγόντων οφείλεται αιτιωδώς στις παραπλανητικές ενέργειες του πρώτου αντιδίκου τους, ενώ για την κατάφαση του αιτιώδους συνδέσμου είναι αδιάφορο το γεγονός ότι οι ίδιοι οι παθόντες από υπερβολική εμπιστοσύνη προς το πρόσωπο του ζημιώσαντος δεν ζήτησαν να λάβουν κάποιο έγγραφο σχετικά με την παράδοση των χρημάτων τους σ' αυτόν λόγω και της ηθικής αδυναμίας προς τούτο, καθόσον ο τελευταίος διέμενε πολλές φορές στην οικία των πρώτων, και λόγω της μνηστείας αυτού με την κόρη του πρώτου ενάγοντος, δοθέντος ότι είχε ορισθεί ακόμη και η

ημερομηνία τέλεσης του γάμου τους στις 28.8.2004.

Ακόμη, από την πιο πάνω περιγραφείσα παράνομη και υπαίτια συμπεριφορά του πρώτου εναγομένου, που συνιστά αστική απάτη αλλά και υπεξαίρεση κατ' αρθ. 375 ΠΚ, οι ενάγοντες υπέστησαν και ηθική βλάβη, λόγω της στενοχώριας και της ταλαιπωρίας που δοκίμασαν, το ύψος της οποίας, ενόψει των συνθηκών τέλεσης της σε βάρος τους αδικοπραξίας, του δόλου του πρώτου εναγομένου, της εκμετάλλευσης της σχέσης εμπιστοσύνης, της έκτασης της προκληθείσας ζημίας και της οικονομικής κατάστασης και κοινωνικής θέσης των μερών, πρέπει να προσδιοριστεί στο εύλογο ποσό των 1.200 Ε για τον πρώτο και των 100 Ε για το δεύτερο από αυτούς. Το Πρωτοβάθμιο δικαστήριο, το οποίο με την εκκαλουμένη απόφασή του έκρινε κατά τον ίδιο τρόπο, δέχτηκε την αγωγή ως προς τον πρώτο εναγόμενο και υποχρέωσε αυτόν να καταβάλει σε καθεύαν από τους ενάγοντες τα ως άνω ποσά ως αποζημίωση και χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης, αντίστοιχα, δεν έσφαλε περί την εκτίμηση των αποδείξεων, γι' αυτό και οι περί του αντιθέτου πρώτος λόγος της πρώτης και πρώτος, επίσης, λόγος της δεύτερης έφεσης, με τους οποίους υποστηρίζονται τα αντίθετα, είναι αβάσιμοι και πρέπει να απορριφθούν.

Αβάσιμος και απορριπτέος είναι επίσης και ο δεύτερος λόγος της πρώτης έφεσης, κατά τον οποίο το Πρωτοβάθμιο δικαστήριο εσφαλμένα απέρριψε την εκ του αρθ. 281 ΑΚ ένσταση του πρώτου εναγομένου ως μη νόμιμη, γιατί μόνη η επικαλούμενη από αυτόν αδράνεια των εναγόντων να ασκήσουν την αγωγή (πάροδος τριών και πλέον ετών από την σε βάρος τους τέλεση της

αδικοπραξίας μέχρι την άσκηση της αγωγής) δεν αρκεί να καταστήσει την άσκηση του δικαιώματος καταχρηστική, αφού δεν γίνεται επίκληση επιπλέον περιστατικών που να ανάγονται στην όλη συμπεριφορά των εναγόντων, από τα οποία να γεννάται στον εναγόμενο η πεποίθηση ότι αυτοί δεν θα ασκήσουν το δικαίωμά τους, η δε μεταγενέστερη ανατροπή της κατάστασης που δημιουργήθηκε να συνεπάγεται επαχθείς επιπτώσεις στον εναγόμενο (ολΑΠ 62/90 Δνη 32. 501, ΑΠ 1514/04 Δνη 46. 371).

Με το αρθ. 25 § 1 εδ. τέταρτο του Συντάγματος, όπως αυτό ισχύει μετά τη συνταγματική αναθεώρηση του έτους 2001, τίθεται ο κανόνας ότι οι κάθε είδους περιορισμοί που μπορούν να επιβληθούν στα ατομικά δικαιώματα «πρέπει να προβλέπονται είτε απευθείας από το Σύνταγμα είτε από το νόμο, εφόσον υπάρχει επιφύλαξη υπέρ αυτού, και να σέβονται την αρχή της αναλογικότητας». Κατά την αρχή αυτή, η οποία ως γενική αρχή του δικαίου ίσχυε και προ της ρητής αποτυπώσεώς της στο Σύνταγμα κατά την προαναφερθείσα αναθεώρησή του, οι νομίμως επιβαλλόμενοι περιορισμοί των ατομικών δικαιωμάτων πρέπει να πληρούν τα ακόλουθα τρία κριτήρια, πρέπει δηλαδή να είναι α) κατάλληλοι, ήτοι πρόσφοροι για την πραγμάτωση του επιδιωκόμενου σκοπού, β) αναγκαίοι, ήτοι να συνιστούν μέτρο το οποίο, σε σχέση με άλλα δυνάμενα να ληφθούν μέτρα, επάγεται τον ελάχιστο δυνατό περιορισμό για τον ιδιώτη ή το κοινό, και τέλος γ) εν στενή εννοία αναλογικοί, να τελούν δηλαδή σε εύλογη σχέση με τον επιδιωκόμενο σκοπό, ώστε η αναμενόμενη ωφέλεια να μην υπολείπεται της βλάβης που προκαλούν (ολΑΠ 43/05). Η αρχή της αναλογικότητας, ως κανόνας δικαίου που θέτει

όρια στον περιοριστικό του ατομικού δικαιώματος νόμο, απευθύνεται κατ' αρχήν στο νομοθέτη. Στο χώρο του ιδιωτικού δικαίου, ήτοι στις σχέσεις μεταξύ ιδιωτών, επίκληση της αρχής της αναλογικότητας μπορεί να γίνει αν ο κοινός νομοθέτης είτε έχει παραβιάσει την αρχή αυτή, θεσπίζοντας με νόμο υπέρμετρους περιορισμούς ατομικών δικαιωμάτων, οπότε ο δικαστής μπορεί, ελέγχοντας τη συνταγματικότητα του νόμου, να μην εφαρμόσει αυτόν (αρθ. 93 § 4 του Συντάγματος), είτε έχει παραλείψει να ασκήσει τις συνταγματικές του υποχρεώσεις, καταλείποντας κενό, οπότε η αρχή της αναλογικότητας καλείται επικουρικώς σε εφαρμογή. Στο πεδίο των αδικοπρακτικών σχέσεων (αρθ. 914 επ. ΑΚ) και ειδικότερα στο ζήτημα του μέτρου της επιδικαστέας χρηματικής ικανοποίησης ο νόμος προβλέπει στο αρθ. 932 ΑΚ ότι το δικαστήριο μπορεί να επιδικάσει εύλογη κατά την κρίση του χρηματική ικανοποίηση, δηλαδή χρηματική ικανοποίηση ανάλογη με τις περιστάσεις της συγκεκριμένης περιπτώσεως. Με τη διάταξη αυτή ο κοινός νομοθέτης έλαβε υπόψη του την αρχή της αναλογικότητας, εξειδικεύοντάς την στο ζήτημα του προσδιορισμού του ύψους της χρηματικής ικανοποίησης. Επομένως, σύμφωνα με τα ανωτέρω, δεν υπάρχει έδαφος άμεσης εφαρμογής της διατάξεως του αρθ. 25 § 1 εδάφιο τέταρτο του Συντάγματος, η ευθεία δε επίκλησή της κατά τον προσδιορισμό του ύψους της χρηματικής ικανοποίησης στερείται σημασίας, αφού δεν θα οδηγούσε σε διαφορετικά, σε σχέση με τον κατ' εφαρμογή του αρθ. 932 ΑΚ προσδιορισμό αυτής, αποτελέσματα, και όσα αναφέρει ο εκκαλών με τον πέμπτο λόγο της έφεσής του ότι το Πρωτόδικο δικαστήριο έπρεπε να επιδικάσει ως

χρηματική ικανοποίηση το ποσό των 100 Ε τηρουμένης της αρχής της αναλογικότητας είναι αβάσιμα και απορριπτέα, αφού με τη θέσπιση της διάταξης του αρθ. 932 ΑΚ ο νομοθέτης ήδη έλαβε υπόψη του την αρχή της αναλογικότητας, εξειδικεύοντάς την στο ζήτημα του προσδιορισμού του ύψους της χρηματικής ικανοποίησης στο μέτρο του εύλογου, δηλαδή ανάλογη με τις περιστάσεις της συγκεκριμένης περιπτώσεως, όπως ορθά έκρινε και το Πρωτοβάθμιο δικαστήριο.

Τέλος αβάσιμος και απορριπτέος είναι και ο τέταρτος και τελευταίος προς έρευνα λόγος της έφεσης του εκκαλούντος - πρώτου εναγομένου, κατά τον οποίο το Πρωτόδικο δικαστήριο εσφαλμένα έκρινε ως νόμιμο το αίτημα για απαγγελία προσωπικής κρατήσεως, και τούτο διότι πρόκειται για απαίτηση από αδικοπραξία (αρθ. 1047§1 ΚΠολΔ), ενώ η διάρκεια αυτής που απήγγειλε το Πρωτοβάθμιο δικαστήριο (3 μηνών) ως μέσο εκτελέσεως της αποφάσεως είναι ορθή με κριτήρια το μέγεθος της απαίτησεως, τις ιδιαίτερες συνθήκες τελέσεως της αδικοπραξίας (εκμετάλλευση της εμπιστοσύνης των εναγόντων προς τον πρώτο εναγόμενο λόγω της μνηστείας με την κόρη του πρώτου και αδελφή του δευτέρου ενάγοντος), την αφερεγγυότητα του πρώτου εναγομένου, την κοινωνική και οικονομική κατάσταση των διαδίκων (Κεραμέας - Κονδύλης - Νίκας (Νικολόπουλος) ΕρμΚΠολΔ υπ' αρθ. 1047, 8 και 12). Κατ' ακολουθία, πρέπει η πρώτη έφεση να απορριφθεί στο σύνολό της ως ουσία αβάσιμη και να καταδικασθεί ο εκκαλών στα δικαστικά έξοδα των εφεσιβλήτων, της ίδιας έφεσης, του παρόντος βαθμού δικαιοδοσίας (αρθ. 176 και 183 ΚΠολΔ).

Από τη διάταξη του αρθ. 477 ΑΚ προ-

κύπτει ότι σωρευτική αναδοχή χρέους είναι η σύμβαση που συνάπτεται μεταξύ του δανειστή και ενός τρίτου, με την οποία ο τρίτος αναλαμβάνει την υποχρέωση να εκπληρώσει ξένο χρέος, χωρίς όμως να απαλλάσσεται ο αρχικός οφειλέτης. Έτσι, παράγεται μία πρόσθετη ενοχή αυτού που υποσχέθηκε να εκπληρώσει το ξένο χρέος, παράλληλη με την ενοχή του αρχικού οφειλέτη. Η σύμβαση αυτή, που μπορεί να καταρτισθεί ακόμη και σιωπηρά, είναι ετεροβαρής και δεν έχει χαρακτήρα αναγνώρισης χρέους από τον αναδεχόμενο, αλλά ανάληψής του, εφόσον αυτό πραγματικά υπάρχει, μπορεί δε να αφορά και μελλοντικό χρέος, ως τέτοιου νοουμένου τόσο εκείνου του χρέους, που ο νομικός λόγος παραγωγής του υπάρχει κατά την κατάρτιση της σύμβασης αναδοχής, αλλά δεν έχει γεννηθεί ακόμη (περιορισμένη μελλοντική απαίτηση), όσο και εκείνου του οποίου ούτε ο λόγος παραγωγής, ούτε η απαίτηση υπάρχει κατά την κατάρτιση της σύμβασης, υπό την προϋπόθεση όμως ότι, και στις δύο περιπτώσεις, το μελλοντικό χρέος είναι οριστό, μπορεί δηλαδή να προσδιορισθεί, κατά το χρόνο που γεννάται η σχετική αξίωση έναντι του οφειλέτη. Η ευθύνη του αναδοχέα έχει το ίδιο περιεχόμενο και την ίδια φύση με την ευθύνη του παλαιού οφειλέτη. Έτσι, μεταξύ των δύο αυτών προσώπων δημιουργείται, έναντι του δανειστή, παθητική εις ολόκληρον ενοχή (ΑΚ 481), δικαιουμένου του δανειστή να απαιτήσει την εκπλήρωση της παροχής μία μόνο φορά, κατ' επιλογή του, είτε από τον τρίτο που αναδέχθηκε το χρέος του οφειλέτη με βάση τη σύμβαση αναδοχής, είτε από τον οφειλέτη με βάση την μεταξύ δανειστή και οφειλέτη έννομη σχέση (ΑΠ 306/09 Νόμος).

Στην προκειμένη περίπτωση, από τα ίδια ως άνω αποδεικτικά στοιχεία ουδόλως αποδείχθηκε ότι συνήφθη σύμβαση σωρευτικής αναδοχής χρέους (με την έννοια που προειπώθηκε) μεταξύ των εναγόντων και του δευτέρου εναγομένου - πατέρα του πρώτου εναγομένου, με την οποία να αναλάβει ο τελευταίος την υποχρέωση να εκπληρώσει το χρέος του πρώτου προς τους ενάγοντες. Ειδικότερα, η δεύτερη μάρτυρας των εναγομένων λέγει «δεν ανέλαβε ο δεύτερος εναγόμενος το χρέος του πρώτου», ενώ και η μάρτυρας των εναγόντων ουδόλως ομιλεί για τέτοια σύμβαση καταθέτοντας «ήρθε ο πατέρας του θ. στο σπίτι μας και μας είπε μην ανησυχείτε, θα τα βρούμε τα λεφτά και θα σας τα δώσω εγώ», δηλαδή δεν αναφέρεται σε κάποια συμφωνία με αυτόν, αλλά γενικώς σε μια πρόθεσή του να πιέσει το γιο του προς επιστροφή των χρημάτων σ' αυτούς για να μην εκτραχυνθούν άλλο οι σχέσεις των δύο πλευρών, που όπως λέγει η ίδια μάρτυρας «αυτές είχαν κρυώσει» όταν μαθεύτηκε το γεγονός ότι είχε πάρει ο πρώτος χρήματα και από άλλους υποψήφιους επενδυτές. Το Πρωτοβάθμιο δικαστήριο, το οποίο με την εκκαλουμένη απόφασή του έκρινε κατά τον ίδιο τρόπο και απέρριψε την αγωγή ως ουσία αβάσιμη ως προς τον δεύτερο εναγόμενο, δεν έσφαλε περί την εκτίμηση των αποδείξεων, γι' αυτό και ο δεύτερος και τελευταίος περί του αντιθέτου λόγος της δεύτερης έφεσης είναι αβάσιμος και απορριπτός. Κατ' ακολουθία, πρέπει και η δεύτερη έφεση να απορριφθεί στο σύνολό της ως ουσία αβάσιμη...

124/2011

Πρόεδρος: Πηνελόπη Ζωντανού
Εισηγητής: Γρηγ. Παπαδημητρίου

Δικηγόροι: Δημ. Βούλγαρης, Αναστ. Βολιώτης

Το δεδικασμένο καλύπτει τη διαγνωσθείσα έννομη σχέση και τη γενόμενη δεκτή ιστορική και νομική αιτία.

Δεδικασμένο και από εσφαλμένη δικ. απόφαση, δυνάμενο να ανατραπεί μόνο με έκτακτα ένδικα μέσα.

Επί απόρριψης αγωγής, για να εξεταστεί αν υπάρχει δεδικασμένο λαμβάνεται υπόψη η αιτιολογία της απόφασης ως προς την κριθείσα ιστορική αιτία καθώς και ο λόγος της απόρριψης.

Επί απόρριψης αγωγής για τυπικό λόγο μη δεδικασμένο για το ουσιαστικό δικαίωμα, αλλά το παραχθέν δεδικασμένο εμποδίζει την επανάσκηψη της αγωγής με το ίδιο δικονομικό ελάττωμα. Μη απαράδεκτο όταν η απορριφθείσα ως αόριστη (ή μη νόμιμη) αγωγή ασκούμενη και πάλι περιλαμβάνει πρόσθετα περιστατικά, έλκοντας σε εφαρμογή άλλον κανόνα δικαίου, που επιτρέπει τη διερεύνηση της έννομης συνέπειας υπό διαφορετική νομική εκδοχή.

{...} Με τη με αριθ. καταθ. 272/31.8.05 αγωγή τους οι ενάγοντες και ήδη εκκαλούντες ισχυρίστηκαν ότι με το υπ' αριθ. .../29.1.96 συμβόλαιο του Συμ/φου Ν.Κ., που μεταγράφηκε νόμιμα, αγόρασαν από τον οικοπεδούχο Κ. Ν., κάτοικο Β., ο καθένας κατά το 1/2 εξ αδιαιρέτου, το υπό στοιχ. Α3 διαμέρισμα του πρώτου ορόφου πολυκατοικίας επί της οδού Σ. στο Β. αντί τιμήματος 11.670.750 δρχ, ότι στο ίδιο συμβόλαιο συνεβλήθη και ο εναγόμενος και ήδη εφεισβλητος με την ιδιότητα του εργολάβου που είχε αναλάβει την ανέγερση της οικοδομής, υπεισήλθαν δε αυτοί (ενάγοντες) στους όρους και τις συμ-

φωνίες του εργολαβικού και της πράξης συστάσεως οριζόντιας ιδιοκτησίας, που είχαν περιληφθεί στο υπ' αριθ. .../95 προσύμφωνο και εργολαβικό του ιδίου ως άνω συμ/φου. Ότι παρά το γεγονός ότι ο εναγόμενος είχε αναλάβει την υποχρέωση να παραδώσει σ' αυτούς το διαμέρισμα πλήρως αποπερατωμένο («με το κλειδί») στις 23.1.99, αυτός ουδέποτε το παρέδωσε σ' αυτούς αποπερατωμένο, αλλά συνεχώς καθυστέρουσε ή διέκοπτε τις εργασίες κατασκευής, γι' αυτό και αυτοί, με την από 13.5.99 εξώδικη προς αυτόν διαμαρτυρία τους, του ανέφεραν τις εργασίες που υπολείπονταν προκειμένου να αποπερατωθεί το διαμέρισμα, σύμφωνα με έκθεση αυτοψίας αρμόδιου Πολιτικού Μηχανικού, και του ζήτησαν να τις αποπερατώσει, πλην όμως αυτός αδράνησε πλήρως. Με βάση αυτά και δεδομένης της υπαιτιότητας του τελευταίου ζήτησαν να τους καταβάλει αυτός, συμμέτρως στον καθένα, Α) ως αποζημίωση, αφού αναγκάστηκαν να αποπερατώσουν το διαμέρισμα με δαπάνες τους, α) για εγκατάσταση καλοριφέρ, υδραυλικών, WC, μαρμάρων, θερμοσίφωνα, ειδών υγιεινής και για σοβατίσματα 5.332,94 Ε, β) για πέρασμα σοβατοπιών και θυρών, βαψίματα θυρών, ντουλαπιών, σπατουλαρίσματα 12.308,58 Ε, γ) για αγορά διακοπών, υαλοπινάκων, πριζών, φύλλων και κουτιών ντουλάπας με τις κόλλες 6.366,93 Ε, δ) για ένσημα εργατών στο ΙΚΑ 1.677,40 Ε, όπως το κάθε επί μέρους κονδύλιο αναλύεται με λεπτομέρεια στην αγωγή, Β) για ποινική ρήτρα δύο μηνών που προβλεπόταν ρητά στο πωλητήριο συμβόλαιο και η οποία κατέπεσε λόγω της μη έγκαιρης παράδοσης του διαμερίσματος και των κοινοχρήστων χώρων επί δύο μήνες από τον συμφωνηθέντα χρόνο παράδοσης του διαμερίσματος

και των κοινοχρήστων χώρων (60 μέρες X 3.000 δρχ την ημέρα =) 180.000 δρχ για το διαμέρισμα και (60 μέρες X 300 δρχ τη μέρα για τους κοινόχρηστους χώρους =) 18.000 δρχ, ήτοι συνολικά 198.000 δρχ ή 581,07 Ε και Γ) ως αποζημίωση για την λόγω υπερημερίας του εναγομένου ζημία που υπέστησαν αυτοί, γιατί αναγκάστηκαν να μισθώσουν άλλη οικία επί 17 μήνες μετά την πάροδο δύο μηνών από τον συμφωνημένο χρόνο παράδοσης του διαμερίσματος ήτοι (17 μήνες X 85.000 δρχ μηνιαίο μίσθωμα =) 1.445.000 δρχ ή 4.240,65 Ε, δηλαδή συνολικά 25.174,64 Ε με το νόμιμο τόκο από την επίδοση προγενέστερης αγωγής που απορρίφθηκε ως μη νόμιμη και αόριστη, αλλιώς από την επίδοση της κρινόμενης αγωγής. Επ' αυτής εκδόθηκε η εκκαλουμένη, με την οποία απορρίφθηκε αυτή λόγω υπάρξεως δεδικασμένου από την υπ' αριθ. 6/04 τελεσίδικη απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου, που απέρριψε την προγενέστερη αγωγή ως μη νόμιμη. Κατά της αποφάσεως αυτής (δηλαδή αυτής που απέρριψε την κρινόμενη αγωγή) παραπονούνται τώρα οι εκκαλούντες και ζητούν την εξαφάνισή της και την παραδοχή της κρινόμενης αγωγής.

Από το συνδυασμό των διατάξεων των αρθ. 321, 322, 324 και 331 ΚΠολΔ προκύπτει ότι το δεδικασμένο καλύπτει ολόκληρο το δικανικό συλλογισμό με βάση τον οποίο το δικαστήριο κατέληξε στην αναγνώριση της επίδικης σχέσης, δηλαδή καλύπτει αυτό τόσο την έννομη σχέση που διαγνώσθηκε και την ιστορική αιτία που έγινε δεκτή από την απόφαση, δηλαδή τα περιστατικά που ήταν αναγκαία για τη διάγνωση της έννομης σχέσης, καθώς και τη νομική αιτία, δηλαδή το νομικό χαρακτηρισμό που το δικαστήριο έδωσε στα

πραγματικά περιστατικά υπάγοντας αυτά στην οικεία διάταξη του νόμου. Εξ άλλου, δεδικασμένο παράγεται και από εσφαλμένη δικαστική απόφαση, το οποίο μπορεί να ανατραπεί μόνο με την άσκηση κατ' αυτής εκτάκτων ενδίκων μέσων, ενώ επί απορρίψεως αγωγής, προκειμένου να εξεταστεί αν υπάρχει δεδικασμένο που κωλύει την έρευνα του με τη νέα αγωγή φερόμενου προς κρίση αιτήματος, θα ληφθεί υπόψη η αιτιολογία της πρώτης αποφάσεως αναφορικά με την ιστορική αιτία επί της οποίας έκρινε, καθώς και ο λόγος της απόρριψης (ολΑΠ 15/98 Δνη 1998. 303, ΑΠ 1061/06 Δνη 47.1365). Επίσης, από τις παραπάνω διατάξεις συνάγεται ότι όταν η αγωγή απορρίπτεται για τυπικό λόγο, δεν δημιουργείται δεδικασμένο για το ουσιαστικό δικαίωμα, αλλά το δεδικασμένο που παράγεται εμποδίζει την επανάσκηψη της αγωγής με το ίδιο δικονομικό ελάττωμα. Το απαράδεκτο αυτό δεν υφίσταται, όταν η αγωγή, που απορρίφθηκε ως αόριστη (ή μη νόμιμη), ασκούμενη και πάλι περιλαμβάνει πρόσθετα περιστατικά, έλκοντας σε εφαρμογή άλλον κανόνα δικαίου, που επιτρέπει τη διερεύνηση της έννομης συνέπειας υπό διαφορετική νομική εκδοχή (ΑΠ 30/2010).

Στην προκειμένη περίπτωση από το προσκομιζόμενο από τους διαδίκους έγγραφο αποδεικνύεται ότι με τη με αριθ. καταθ. 79/1.3.02 αγωγή τους οι ίδιοι ενάγοντες ισχυρίστηκαν ότι ο ίδιος εναγόμενος τους οφείλει συμμετρως Α) ως αποζημίωση από την ίδια ιστορική και νομική αιτία (αγορά του ίδιου διαμερίσματος που παρουσίασε τις ίδιες ακριβώς ελλείψεις) τα αναφερόμενα στην κρινόμενη ως άνω αγωγή επί μέρους ποσά (5.332,94 Ε για καλοριφέρ, υδραυλικά κλπ, 12.308,58 Ε για σοβατεπιά, βαψίματα, σπατουλαριστά

κλπ, 6.366,93 Ε για αγορά διακοπών, υαλοπινάκων, πριζών, φύλλων και κουτιών ντουλάπας με κόλλες, 1.677,40 Ε για ένσημα ΙΚΑ), Β) για ποινική ρήτρα που κατέπεσε λόγω μη έγκαιρης παράδοσης του διαμερίσματος το ίδιο ποσό (581,07 Ε) και Γ) ως αποζημίωση για την (λόγω της καθυστέρησης) καταβολή μισθωμάτων σε άλλη οικία το ίδιο επίσης ποσό (4.240,65 Ε) και Δ) ως χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης 14.673,51 Ε στον καθένα. Επί της αγωγής εκείνης εκδόθηκε η υπ' αριθ. 6/04 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου, με την οποία απορρίφθηκε αυτή ως μη νόμιμη, με την αιτιολογία ότι δεν επικαλούνται οι ενάγοντες α) παράδοση του διαμερίσματος ή έστω αποπεράτωση της εκτέλεσής του, ώστε να μπορούν αυτοί να ζητήσουν αποζημίωση κατ' αριθ. 690 ΑΚ, β) πρόβλεψη για ελαττωματική κατασκευή και χορήγηση προθεσμίας στον εναγόμενο, ώστε να έχουν το δικαίωμα να εκτελέσουν αυτοί τη διόρθωση εις βάρος του εναγομένου κατ' αριθ. 687 ΑΚ. Επίσης, με την ίδια απόφαση απορρίφθηκε η αγωγή εκείνη ως μη νόμιμη ως προς μεν το κονδύλιο της ποινικής ρήτρας, γιατί δεν μπορούν οι ενάγοντες, ζητώντας αποζημίωση για τη μη εκπλήρωση της παροχής, να ζητήσουν και την ποινική ρήτρα κατ' αριθ. 407 ΑΚ, ως προς δε το κονδύλιο της χρηματικής ικανοποίησης γιατί δεν επικαλούνται αυτοί περιστατικά που να στηρίζουν αδικοπρακτική ευθύνη του εναγομένου κατ' αριθ. 914 ΑΚ. Κατά της αποφάσεως αυτής, που εκδόθηκε αντιμωλία των διαδίκων, δεν ασκήθηκε έφεση, πέρασαν δε τρία έτη από τη δημοσίευσή της και επομένως αυτή κατέστη τελεσίδικη (αριθ. 518 αρ. 2 και 321 ΑΚ), παράγει δε αυτή δεδικασμένο τόσο για την ιστορική όσο και για τη νο-

μική αιτία της επίδικης σύννομης σχέσης. Το εν λόγω δεδικασμένο δεν έχει ανατραπεί, αφού κατά της απόφασης αυτής δεν έχει ασκηθεί (ούτε) κάποιο έκτακτο ένδικο μέσο (αρ. πρωτ. 124/07 βεβαίωση του γραμματέα του Πρωτοδικείου Βόλου), οι δε ενάγοντες δεν επικαλούνται πρόσθετα πραγματικά περιστατικά εκείνων που επικαλέστηκαν στην προγενέστερη αγωγή τους και στήριζαν την ένδικη αξίωσή τους, ούτε επικαλούνται διαφορετικά περιστατικά που να επιτρέπουν τη διερεύνηση της υπόθεσης από διαφορετική νομική βάση.

Το Πρωτοβάθμιο δικαστήριο, το οποίο με την εκκαλουμένη απόφασή του έκρινε κατά τον ίδιο τρόπο και απέρριψε την κρινόμενη αγωγή λόγω υπάρξεως δεδικασμένου από την ως άνω υπ' αριθ. 6/04 απόφαση του ίδιου δικαστηρίου, δεν έσφαλε περί την ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων των αριθ. 321, 322, 324 ΚΠολΔ, γι' αυτό και ο περί του αντιθέτου πρώτος λόγος εφέσεως είναι αβάσιμος και πρέπει να απορριφθεί.

Απορριπτέος ως αβάσιμος είναι και ο δεύτερος και τελευταίος λόγος της έφεσης, κατά τον οποίο το Πρωτοβάθμιο δικαστήριο δεν αξιολόγησε σωστά την αγωγή «εκτιμώντας τα νέα στοιχεία που αποδεικνύονταν από έγγραφα και τη μαρτυρική κατάθεση», και τούτο γιατί δεν υπάρχει έδαφος για την κατ' ουσίαν εξέταση της κρινόμενης αγωγής, αφού ήδη με την απορριπτική της πρώτης αγωγής απόφαση δημιουργήθηκε ουσιαστικό δεδικασμένο (ΑΠ 1190/74 ΝοΒ 22. 729, Εφθεσ 103/05 Αρμ 2006. 1213, ΕφΑθ 3552/86 ΝοΒ 35. 385 Βαθρακοκοίλης ΚΠολΔ υπ' αριθ. 322 αρ. 3 με εκεί παραπομπές). Κατ' ακολουθία, πρέπει η έφεση να απορριφθεί στο σύνολό της ως ουσία αβάσιμη...

131/2011

Πρόεδρος: Άγγ. Λιάπης**Εισηγητής:** Ευάγ. Μητσέλος**Δικηγόροι:** Ελένη Ξηραδάκη-Σινέλη, Κων. Βουλγαρίδης

Τα νομικά ελαττώματα του πωληθέντος, όπως εμπράγματα δικαιώματα τρίτων ή έλλειψη κυριότητας του πωλητή, δεν επάγονται ακυρότητα της πώλησης, αλλά αρχική υποκειμενική αδυναμία παροχής. Η διαβεβαίωση για την έκταση ακινήτου συνιστά συνομολόγηση ιδιότητας, αλλά η υπόσχεση ότι κανένας δεν διεκδικεί δικαίωμα στο πωληθέν αποτελεί υπόσχεση ανυπαρξίας νομικού ελαττώματος.

Επί νομικού ελαττώματος ή έλλειψης συμφωνημένης ιδιότητας, αποζημίωση αγοραστή για ολική ή μερική μη εκπλήρωση και πριν χωρήσει εκνίκηση, αρκεί να επήλθε ζημία αιτιώδης με την αθέτηση της σύμβασης. Η θετική ζημία του περιλαμβάνει την αξία της μη εκπληρωθείσας παροχής καθώς και τυχόν γενόμενες δαπάνες.

Αντικειμενική ευθύνη πωλητή για νομικό ελάττωμα. Απαλλαγή του επί θετικής γνώσης του αγοραστή κατά τη σύναψη της πώλησης, μη αρκούσας υπαίτιας άγνοιας. Το εκτός συμβολαίου καταβληθέν τίμημα ακινήτου αποτελεί μέρος της αντιπαροχής του αγοραστή και, άσχετα από το κύρος της περί αυτού συμφωνίας, συνιστά ζημία αποκαταστατέα όταν ανακύπτει ευθύνη του πωλητή για μη εκπλήρωση της παροχής.

Αποζημίωση αγοραστή για δαπάνες έκδοσης μη εφαρμοσθείσας οικοδομικής άδειας.

{...} 2. Από τις διατάξεις των αρθ.

513, 514, 515 εδ. α', 516, 518, 535, 543, 550 ΑΚ, σε συνδυασμό με τις διατάξεις των αρθ. 337, 362, 382 ΑΚ, συνάγεται ότι με τη σύμβαση πώλησεως ακινήτου ο πωλητής έχει την υποχρέωση να μεταβιβάσει στον αγοραστή την κυριότητα του πράγματος (ακινήτου) χωρίς νομικά ελαττώματα και έχοντας τις συμφωνημένες ιδιότητες. Ειδικότερα, από τις εν λόγω διατάξεις προκύπτει ότι τα νομικά ελαττώματα του πωληθέντος, στα οποία περιλαμβάνονται όχι μόνον εμπράγματα δικαιώματα τρίτων αλλά και η έλλειψη κυριότητας από πλευράς του πωλητή (ΑΠ 889/74 ΝοΒ 23. 494, 239/71 ΝοΒ 19. 749, ΕφΛαρ 18/05 Δικογρ 2005. 292), δεν συνεπάγονται ακυρότητα της συμβάσεως πώλησεως, αλλά δημιουργούν αρχική υποκειμενική αδυναμία παροχής (Γαζής στην ΕρμΑΚ 514 αρ. 1, Α. Τούση ΕνοχΔ §29 σελ. 85 υποσ. 7, βλ. και ΑΠ 787/72 ΝοΒ 21. 172). Προκειμένου περί ακινήτων ο νόμος προβλέπει ρητά στο αρθ. 550 ΑΚ ότι η διαβεβαίωση που παρέχει ο πωλητής στον αγοραστή για την έκταση του πωλούμενου ακινήτου θα πρέπει να αντιμετωπίζεται σαν περίπτωση συνομολογήσεως ιδιότητας. Ωστόσο, η υπόσχεση του πωλητή ότι κανένας δεν διεκδικεί δικαιώματα πάνω στο πωληθέν πράγμα δεν αποτελεί συνομολόγηση ιδιότητας, αλλά υπόσχεση ανυπαρξίας νομικού ελαττώματος (Γεωργιάδης - Σταθόπουλος ΑΚ ερμηνεία κατ' άρθρο τρίτος τόμος εκδ. 1980 αρθ. 534 - 535 ΙΙΙ αρ. 20, 21 σελ. 152). Αν το πράγμα έχει νομικό ελάττωμα κατά την προαναφερόμενη έννοια ή έλλειψη συμφωνημένης ιδιότητας, ο αγοραστής δικαιούται, εκτός των άλλων, κατ' επιλογή, να ζητήσει αποζημίωση από τον πωλητή για ολική ή μερική μη εκπλήρωση της συμβάσεως και πριν ακόμη χωρήσει

εκνίκηση. Η αποζημίωση αυτή αποτελεί υποκατάστατο του αρχικού αντικειμένου της παροχής και περιλαμβάνει, σύμφωνα με τις διατάξεις των αρθ. 297 και 298 ΑΚ, κάθε ζημία (θετική ή αποθετική) που υπέστη ο αγοραστής εξαιτίας της αθετήσεως της προαναφερόμενης υποχρεώσεως του πωλητή, συνίσταται δε η θετική ζημία του αγοραστή στη διαφορά της περιουσιακής κατάστασής του, όπως αυτή θα είχε διαμορφωθεί αν ο πωλητής είχε εκπληρώσει την υποχρέωσή του να μεταβιβάσει σ' αυτόν το πράγμα χωρίς το νομικό ελάττωμα ή την έλλειψη της συμφωνημένης ιδιότητας, και εκείνης που υπάρχει εξ αιτίας της μη εκπλήρωσης, εν όλω ή εν μέρει, της υποχρεώσεως του πωλητή, κατά το χρόνο της πρώτης συζήτησης της αγωγής, και επομένως περιλαμβάνει την αξία της μη εκπληρωθείσας παροχής καθώς και τις τυχόν δαπάνες στις οποίες υποβλήθηκε ο αγοραστής. Ως εκ τούτου, προκειμένου να χωρήσει η αποκατάσταση, αρκεί να διαπιστωθεί ότι επήλθε ζημία και ότι αυτή τελεί σε αιτιώδη σύνδεσμο με την αθέτηση της συμβάσεως (ΑΠ 1100/10, 349/10 Νόμος, ΑΠ 249/09 ΕΔικΠολ 2010. 125, ΑΠ 847/03 Δνη 44. 1358, ΕφΑθ 2922/04 Δνη 48. 621). Η ευθύνη του πωλητή για το νομικό ελάττωμα είναι αντικειμενική, δηλαδή ανεξάρτητη από τη γνώση ή την -έστω ανυπαίτια- άγνοια αυτού περί της υπέρξεως του. Μόνο η θετική γνώση του αγοραστή για το νομικό ελάττωμα κατά το χρόνο της συνάψεως της πώλησεως επιφέρει, κατά το αρθ. 515 εδ. α' ΑΚ, απαλλαγή του πωλητή από την εν λόγω ευθύνη του, ενώ δεν αρκεί ούτε η -έστω και- υπαίτια άγνοια του αγοραστή (Γεωργιάδη - Σταθόπουλου ΑΚ αρθ. 516 σελ 58 αριθ. 41, ΑΠ 1100/10 ό.π., ΑΠ 1283/03 Δνη 48. 480).

Περαιτέρω, από τις διατάξεις των αρθ. 369, 513 και 1033 ΑΚ και 13§3 ν. 1587/1950 σαφώς συνάγεται ότι για τη μεταβίβαση της κυριότητας ακινήτου με πώληση, στο συμβολαιογραφικό τύπο υπόκειται τόσο η εμπράγματα, όσο και η ενοχική σύμβαση κατά τα ουσιώδη αυτής στοιχεία, ήτοι το πράγμα και το τίμημα. Η μη τήρηση του τύπου τούτου για μέρος του τιμήματος καθιστά τη μεν περί του μέρους αυτού συμφωνία άκυρη, τη δε πώληση του ακινήτου εικονική, ως προς το ύψος του τιμήματος που αναγράφεται στο συμβόλαιο (ΑΠ 847/03, ΑΠ 1126/02, ΑΠ 1344/01, ΑΠ 543/96). Παρά ταύτα, όμως, το εκτός συμβολαίου καταβληθέν τίμημα ακινήτου αποτελεί μέρος της αντιπαροχής του αγοραστή για την απόκτηση του πράγματος, άσχετα δε από το κύρος της περί αυτού συμφωνίας, συνιστά ζημία του αγοραστή, την οποία ο πωλητής υποχρεούται να αποκαταστήσει, όταν ανακύπτει ευθύνη του προς αποζημίωση για τη μη εκπλήρωση της παροχής (ΑΠ 249/09, ΑΠ 847/03 ό.π., ΕφΑθ 5776/00 Δνη 2001. 819).

3. Στην από 14.12.2005 και με αριθ. καταθ. 455/05 αγωγή του ενάγοντος εκκαλούντος, ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου, εκτίθεται ότι μεταξύ αυτού και της εναγομένης και ήδη εφεσίβλητης, κατά τα ειδικότερα εκτιθέμενα στο δικόγραφο της περιστατικά, συνήφθη πώληση δυνάμει του υπ' αριθ. .../1996 συμβολαίου του Συμβ/φου Γ. Κ., με την οποία η τελευταία πώλησε και παρέδωσε σ' αυτόν κατά πλήρη κυριότητα το ευρισκόμενο στη νομή και κατοχή της ακίνητο και συγκεκριμένα ένα οικόπεδο εκτάσεως 564,24 τμ, που βρίσκεται στην περιφέρεια της Κοινότητας Λ. Α. Ν. Μ., αντί τιμήματος 9.500.000 δρχ, εκ των οποίων στο αγοραπωλητήριο συμ-

βόλαιο ανεγράφησαν μόνον τα 2.000.000 δρχ. Ότι κατά την κατάρτιση της σύμβασης η εναγομένη τον διαβεβαίωσε, μεταξύ άλλων, ότι το πωλούμενο ακίνητο θα μεταβιβαστεί στον αγοραστή ελεύθερο από κάθε νομικό ή πραγματικό ελάττωμα, διεκδίκηση, φιλονικία κλπ. Ότι, μετά τη μεταβίβαση και παράδοση του ακινήτου σ' αυτόν, ενώ επιχείρησε να ανοικοδομήσει στο οικοπέδο αυτό, τον εμπόδισε το Ελληνικό Δημόσιο με τις αρμόδιες υπηρεσίες του, διαπιστώθηκε δε ακολούθως ότι τμήμα του πωληθέντος, και δη έκταση 314,24 τμ, ανήκε ανέκαθεν στο Δημόσιο, ως εγκαταλειμμένη στην κοινή χρήση λεκάνη απορροής ομβρίων υδάτων («ποτόκι»), έχει καταχωρηθεί δε στο Βιβλίο Γενικής Καταγραφής της Κ. Υπηρεσίας Ν. Μ. με αριθ. Τελικώς ο ενάγων απεβλήθη από το τμήμα αυτό του ακινήτου εκ μέρους του Δημοσίου, ήδη δε το τμήμα αυτό έχει παραχωρηθεί στον οικείο Δήμο Σ. για τη δημιουργία παιδικής χαράς και χώρου πρασίνου. Επικαλούμενος περαιτέρω ο ενάγων ότι συνεπεία του προαναφερόμενου νομικού ελαττώματος η εναγομένη δεν εκπλήρωσε την εκ της συμβάσεως υποχρέωσή της για μεταβίβαση του ως άνω τμήματος του πωληθέντος, εκτάσεως 314,24 τμ, ζητούσε να υποχρεωθεί αυτή να του καταβάλει, ως αποζημίωσή του, το μέρος του τμήματος που αντιστοιχούσε στην παραπάνω έκταση, ήτοι το ποσό των 15.524,18 Ε, καθώς και το ποσό των 7.441,28 Ε που κατέβαλε για την έκδοση νέας οικοδομικής άδειας για το απομένον τμήμα των 250 τμ, καθόσον η αρχικά εκδοθείσα για το όλο ακίνητο των 564,24 τμ ακίνητο οικοδομική άδεια ήταν ανεφάρμοστη, επικουρικώς δε ζητούσε τα ποσά αυτά και με τις διατάξεις του αδικαιολογήτου πλουτισμού.

Το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο εξέδωσε την εκκαλούμενη οριστική απόφαση, με την οποία απέρριψε ως μη νόμιμη την αγωγή, διότι δέχθηκε ότι η εγγραφή του επιδικου εδαφικού τμήματος στα Κτηματολογικά Βιβλία της Κ. Υπηρεσίας του Δημοσίου έγινε δυνάμει της αναφερόμενης στην αγωγή αποφάσεως του Εισαγγελέα Εφετών Λάρισας, που εκδόθηκε κατά τη διαδικασία του αρθ. 22 του α.ν. 1539/1938, η οποία όμως απόφαση (κατά την εκκαλουμένη) «δεν αναγνώρισε την κυριότητα του Δημοσίου επί του τμήματος του ακινήτου που επικαλείται ο ενάγων, αλλά ρύθμισε προσωρινά το ζήτημα της κυριότητας και η οριστική κρίση ανήκει στα αρμόδια πολιτικά Δικαστήρια». Σύμφωνα όμως με όσα αναφέρθηκαν στις προηγούμενες νομικές σκέψεις, η αγωγή, με το περιεχόμενο που εκτέθηκε αμέσως ανωτέρω, είναι νόμιμη, στηριζόμενη στις προαναφερθείσες διατάξεις των αρθ. 513, 514, 515 εδ. α', 516, 362, 382, 297 και 298 ΑΚ. Ο ενάγων επικαλείται στην αγωγή του όλα τα αναγκαία, κατά τις ανωτέρω διατάξεις, πραγματικά περιστατικά και κυρίως α) το νομικό ελάττωμα, που συνίσταται στην έλλειψη της κυριότητας της πωλήτριας επί τμήματος του πωληθέντος, χωρίς να απαιτείται η παράθεση νομίμου τρόπου με τον οποίο ο τρίτος (εν προκειμένω το Δημόσιο) έχει καταστεί κύριος του τμήματος αυτού, εφόσον για τη θεμελίωση του νομικού ελαττώματος αρκεί να αποδειχθεί η έλλειψη της κυριότητας της πωλήτριας - εναγομένης, β) τη ζημία την οποία υπέστη από την ύπαρξη του νομικού ελαττώματος και γ) τον αιτιώδη σύνδεσμο μεταξύ της μη εκπλήρωσης της συμβάσεως ένεκα του νομικού ελαττώματος και της ζημίας. Κρίνοντας διαφορετικά το πρωτοβάθμιο δικαστήριο με την

εκκαλουμένη απόφασή του, απαίτησε για το νόμιμο της αγωγής στοιχεία περισσότερα από εκείνα που αξιώνει ο νόμος και γι' αυτό έσφαλε. Πρέπει λοιπόν η έφεση του ενάγοντος, ο μοναδικός λόγος της οποίας αναφέρεται στην κακή εφαρμογή του νόμου, να γίνει δεκτή ως βάσιμη και από ουσιαστική άποψη. Ακολουθώντας, πρέπει να εξαφανισθεί η προσβαλλόμενη απόφαση και να ακολουθήσει η ουσιαστική έρευνα της υπόθεσης.

4. Από τις καταθέσεις των μαρτύρων ... αποδεικνύονται τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Δυνάμει του με αριθ. .../27.3.1996 αγοραπωλητηρίου συμβολαίου του Συμβολαιογράφου Γ. Π. Κ., που συνάφθηκε μεταξύ της εναγομένης, ως πωλήτριας, και του ενάγοντος, ως αγοραστή, το οποίο μεταγράφηκε νόμιμα στα βιβλία μεταγραφών του Υποθηκοφυλακείου Α. στον τόμο ... με αριθ. ..., η εναγόμενη επώλησε και μεταβίβασε στον ενάγοντα κατά πλήρη κυριότητα, νομή και κατοχή ένα οικοπέδο, όπως αυτό περιγράφεται στο συμβόλαιο αυτό, αλλά και στην αγωγή, το οποίο βρίσκεται στη θέση «Μ.» της Κ. περιφέρειας της Κοινότητας Λ. του Υποθηκοφυλακείου Α. παλαιού Δήμου Σ., έκτασης 564,24 τμ. Κατά τη σύνταξη του ως άνω συμβολαίου η εναγομένη - πωλήτρια του οικοπέδου δήλωσε ότι είχε στην αποκλειστική και πλήρη κυριότητα νομή και κατοχή της το πιο πάνω οικοπέδο έκτασης 564,24 τμ, καθώς και ότι εγγυάται το πιο πάνω ακίνητο ελεύθερο από κάθε βάρος, χρέος, υποθήκη, προσημείωση, εκκίνηση από τρίτο πρόσωπο, κατάσχεση, συντηρητική και αναγκαστική, διεκδίκηση, μεσεγγύηση, δουλεία κάθε είδους πραγματική και προσωπική, απαλλοτρίωση, αμφισβήτηση, απαίτηση από κληρονομιά ή άλλη αιτία, μισθωτική σχέση,

φόρους, τέλη και εισφορές και από κάθε άλλο νομικό και πραγματικό ελάττωμα. Στο συμβόλαιο αναγράφηκε ως τίμημα το ποσό των δύο εκατομμυρίων δρχ (2.000.000), το οποίο αντιστοιχεί σε 5.869,41 Ε. Το ποσό αυτό κατέβαλε ο ενάγων στην εναγομένη με την υπ' αριθ. ... επιταγή της Τράπεζας Π., την οποία μεταβίβασε ο ενάγων στην εναγομένη κατά την ημερομηνία σύνταξης του συμβολαίου με οπισθογράφηση, γεγονός άλλωστε που συνομολογείται. Όμως, το πραγματικό συνολικό τίμημα που συμφωνήθηκε και καταβλήθηκε ανερχόταν σε 9.500.000 δρχ. Συγκεκριμένα, πλέον των 2.000.000 δρχ που προαναφέρθηκαν, καταβλήθηκαν 500.000 δρχ ως προκαταβολή, εκδοθείσης σχετικώς της από 19.3.1996 χειρόγραφης απόδειξης, όπως άλλωστε συνομολογείται. Επίσης, ποσό 7.000.000 δρχ κατέβαλε ο ενάγων στην εναγομένη με τη με αριθ. ... επιταγή της Τράπεζας Π. με ημερομηνία εκδόσεως 27.3.1996 (ημερομηνία υπογραφής του συμβολαίου), εκδόσεως σε διαταγή του, την οποία οπίσθογράφησε στην εναγομένη, η οποία και την εισέπραξε την ίδια ημέρα, όπως προκύπτει από το αντίγραφο της επιταγής που προσκομίζει ο εκκαλών και δεν αμφισβητείται. Επομένως, το πράγματι καταβληθέν συνολικό τίμημα ανήλθε σε 9.500.000 δρχ ή 27.879,68 Ε.

Το έτος 1997, όταν ο ενάγων άρχισε εργασίες ανοικοδόμησης στο οικοπέδο που είχε αγοράσει από την εναγομένη, δυνάμει νόμιμης οικοδομικής άδειας, το Ελληνικό Δημόσιο, δια της αρμόδιας Κ. Υπηρεσίας Ν. Μ., προσέφυγε στον Εισαγγελέα Πρωτοδικών Βόλου ζητώντας να προστατευθεί η διακατοχή του επί τμήματος αυτού, εκτάσεως 314,24 τμ, που βρίσκεται στο νότιο τμήμα του οικοπέδου, επικαλούμενο ότι το

τμήμα αυτό αποτελούσε λεκάνη απορροής των ομβρίων υδάτων της γύρω περιοχής («ποτόκι»), τα οποία εν συνεχεία κατέληγαν στη θάλασσα. Τελικώς εκδόθηκε η 1/1999 απόφαση του Εισαγγελέα Εφετών Λάρισας, που έκανε δεκτό τον ισχυρισμό αυτό του Δημοσίου και απαγόρευσε σε κάθε άλλο, πλην του Δημοσίου, οποιαδήποτε διακατοχική πράξη στο επίδικο εδαφικό τμήμα των 314,24 τμ, το οποίο αποτελεί μέρος της συνολικής επιφάνειας των 564,24 τμ του οικοπέδου που είχε πωλήσει η εναγομένη στον ενάγοντα. Η επίδικη αυτή έκταση των 314,24 τμ έχει καταχωρηθεί στο Γενικό Βιβλίο Καταγραφής της Κ. Υπηρεσίας Μ. με Α.Β.Κ. 575 και το χαρακτηρισμό: «εγκαταλελειμένο σε κοινή χρήση ποτόκι για βρόχινα ύδατα, ανέκαθεν Δημοσίου» και τελικώς παραχωρήθηκε κατά χρήση στο Δήμο Σ. για αόριστο χρονικό διάστημα, με σκοπό τη δημιουργία παιδικής χαράς και χώρου πρασίνου, την παραχώρηση δε αυτή αποδέχθηκε ο Δήμος με την υπ' αριθ. .../2002 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, η οποία εγκρίθηκε με την υπ' αριθ. .../2002 απόφαση της Περιφερειακής Διοικήσεως Μ. Συνεπώς, το επίδικο εδαφικό τμήμα των 314,24 τμ δεν ανήκε στην κυριότητα της εναγομένης κατά το χρόνο κατάρτισης της σύμβασης αγοραπωλησίας με τον ενάγοντα. Η κρίση αυτή ενισχύεται και από το γεγονός ότι η έκταση των 564,24 τμ, που πωλήθηκε από την εναγομένη στον ενάγοντα, αποτελούσε αρχικά τεμάχιο έκτασης 500 τμ, το οποίο ο Α. Μ. με το υπ' αριθ. .../1965 συμβόλαιο του συμβ/φου Γ. Κ. μεταβίβασε κατ' ισομοιρία και εξ αδιαιρέτου στους Σ. Μ. συζ. Ε. Β. και Ε. Κ., οι οποίοι στη συνέχεια με το .../1966 συμβόλαιο του ίδιου συμβ/φου διένειμαν αυτό και έλαβαν έκαστος από 250

τμ. Παρά ταύτα, με το υπ' αριθ. .../1977 συμβόλαιο του συμβ/φου Γ. Κ. φέρεται η Σ. Β.- Μ. να μεταβιβάζει με δωρεά εν ζωή στην Κ. Β., δηλαδή την εδώ εναγομένη, έκταση μισού περίπου στρέμματος, αντί των 250τμ που της ανήκαν με τα ανωτέρω συμβόλαια. Συνεπώς, το ακίνητο που πώλησε η εναγομένη στον ενάγοντα είχε νομικό ελάττωμα, καθόσον τμήμα αυτού, ήτοι 314,24 τμ από τη συνολική πωληθείσα έκταση των 564,24 τμ, δεν ανήκε στην κυριότητα της εναγομένης και συνακόλουθα υπήρχε αδυναμία μεταβιβάσεώς του στον ενάγοντα, ο οποίος ζημιώθηκε εξαιτίας του νομικού αυτού ελαττώματος.

Η ζημία του ενάγοντος συνίσταται κατ' αρχήν στο ποσό του τιμήματος που κατέβαλε για το τμήμα των 314,24 τμ που τελικώς δεν περιήλθε στην κυριότητά του, το οποίο ποσό ανέρχεται σε 15.524,18 Ε, ενόψει του ότι το τίμημα της συνολικής έκτασης των 564,24 τμ ανήλθε σε 27.879,68 Ε (9.500.000δρχ). Επίσης, ο ενάγων είχε λάβει την υπ' αριθ. .../1997 οικοδομική άδεια του Τμήματος Πολεοδομίας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Μ. για την ανέγερση οικοδομής στο οικόπεδο που είχε αγοράσει από την εναγομένη. Όταν όμως διαπιστώθηκε το παραπάνω νομικό ελάττωμα του εν λόγω ακινήτου, δηλαδή όταν αποδείχθηκε ότι η έκταση των 314,24 τμ δεν περιλαμβανόταν στην πωληθείσα έκταση, καθότι δεν ανήκε στην πωλήτρια, η άδεια αυτή δεν ήταν δυνατόν να εφαρμοστεί και αναγκάστηκε να ζητηθεί την έκδοση νέας άδειας, με διαφορετικούς όρους, για τα απομένοντα 250 τμ κυριότητάς του. Ζημιώθηκε επομένως ο ενάγων κατά τα ποσά που δαπάνησε για την έκδοση της αρχικής και μη εφαρμοσθείσας οικοδομικής άδειας. Ειδικότερα,

κατέβαλε για την αιτία αυτή τα παρακάτω ποσά: 1) Στον πολιτικό μηχανικό Α. Κ. ως αμοιβή για τη μελέτη αρχιτεκτονικών, στατικών, θέρμανσης, πυροπροστασίας και υδραυλικών το ποσό των 1.747.889 δρχ, ήδη αναλογία σε € 5.129,53, δυνάμει της με αριθ. .../20.5.97 απόδειξης παροχής υπηρεσιών αυτού. 2) Στον ίδιο μηχανικό ως αμοιβή για τη μελέτη - διαμόρφωση περιβάλλοντος χώρου το ποσό των 25.449 δρχ, ήδη αναλογία σε € 74,69, δυνάμει της με αριθ. .../20.5.97 απόδειξης παροχής υπηρεσιών αυτού. 3) Δυνάμει του με αριθ. .../20.5.97 διπλοτύπου είσπραξης της ΔΟΥ Β. κατέβαλε για τα από το νόμο απαιτούμενα τέλη προς έκδοση της ως άνω οικοδομικής αδείας συνολικά το ποσό των 236.520 δρχ, ήδη αναλογία σε € 694,12. 4) Δυνάμει του με αριθ. .../20.5.97 διπλοτύπου κατέβαλε την προείσπραξη αμοιβής του αυτού ως άνω μηχανικού Α. Κ. για την έκδοση της οικοδομικής αδείας, ανερχόμενη στο ποσό των 148.126 δρχ, ήδη αναλογία σε € 434,71. 5). Δυνάμει του με αριθ. .../20.5.97 διπλοτύπου κατέβαλε επίσης για την προείσπραξη αμοιβής του ίδιου μηχανικού το ποσό των 2.157 δρχ, ήδη αναλογία σε € 6,33. 6) Δυνάμει της με αριθ. .../19.5.97 απόδειξης είσπραξης του Κατ/τος Β. κατέβαλε στο ΙΚΑ Β. ως προκαταβολή για έκδοση της οικοδομικής αδείας το ποσό των 305.474 δρχ, ήδη αναλογία σε € 896,48. 7) Για τις ανάγκες ανοικοδομήσεως του χορηγήθηκε η με αριθ. πρωτ. .../21.5.97 εργοταξιακή παροχή ρεύματος, πλην όμως, επειδή ακυρώθηκε η εκδοθείσα οικοδομική άδεια με αριθμό .../1997, αναγκάστηκε να ζητήσει νέα παροχή και κατέβαλε στη ΔΕΗ για την αιτία αυτή, δυνάμει του με αριθ. .../22.9.05 διπλοτύπου το ποσό των € 205,43. Επομένως, από την

αιτία αυτή ζημιώθηκε συνολικά ο ενάγων κατά το συνολικό ποσό των € 7.441,28. Συνεπώς, η συνολική ζημία του ενάγοντος από το νομικό ελάττωμα του πωληθέντος σ' αυτόν από την εναγομένη ακινήτου, ανήλθε στο ποσό των 22.965,46 Ε (15.524,18 + 7.441,28). Επομένως, πρέπει η αγωγή να γίνει δεκτή ως βάσιμη και ουσιαστικά και να υποχρεωθεί η εναγομένη να καταβάλει στον ενάγοντα, ως αποζημίωσή του, το παραπάνω ποσό, με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής, καθόσον δεν προκύπτει προγενέστερη όχληση ή δήλη ημέρα...

163/2011

Πρόεδρος: Πηνελόπη Ζωντανού
Εισηγητής: Γρηγ. Παπαδημητρίου
Δικηγόροι: Διον. Μπάστας, Νικ. Εμμανουηλίδης

Επί αγωγής απόδοσης δανείου αρκεί μνεία ότι μεταβιβάστηκε από το δανειστή προς τον οφειλέτη κατά κυριότητα ορισμένο ποσό, ενώ δεν αποτελούν αναγκαία στοιχεία: 1) ο χρόνος κατάρτισης, εφόσον δεν εξαρτάται από αυτόν το αγωγικό δικαίωμα, 2) ο χρόνος απόδοσης του δανείου, αφού η επίδοση της αγωγής αποτελεί καταγγελία, μετά παρέλευση μηνός από την οποία πρέπει να αποδοθεί, 3) ο τρόπος απόδοσης, αφού, του νόμου μη διακρίνοντας, η απόδοση γίνεται εφάπαξ.

Αντένσταση κατά της ένστασης απόσβεσης της οφειλής ο ισχυρισμός του ενάγοντος ότι η καταβολή έγινε για άλλα χρέη του εναγόμενου.

Μετά την εξαφάνιση της εκκαλουμένης το Εφετείο δικάζει κατ' ουσίαν την αγωγή, υποκαθιστάμενο στη θέση του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου, δυνάμενο να

εκδώσει απόφαση επιβλαβέστερη για τον εκκαλούντα.

{...} Κατά τη διάταξη του αρθ. 806 ΑΚ με τη σύμβαση του δανείου ο ένας από τους συμβαλλομένους μεταβιβάζει στον άλλο κατά κυριότητα χρήματα και άλλα αντικαταστατά πράγματα και αυτός έχει υποχρέωση να αποδώσει άλλα πράγματα της ίδιας ποσότητας και ποιότητας, κατά δε τη διάταξη του αρθ. 807 ΑΚ αν δεν ορίστηκε χρόνος για την απόδοση του δανείου ούτε συνάγεται αυτός από τις περιστάσεις, το δάνειο αποδίδεται αφού περάσει ένας μήνας από την καταγγελία του δανειστή ή του οφειλέτη. Από το συνδυασμό των διατάξεων αυτών προκύπτει ότι για να είναι ορισμένη η αγωγή, με την οποία επιδιώκεται η απόδοση δανείου που έχει ως αντικείμενο χρήματα, αρκεί η αναφορά ότι μεταβιβάστηκε από το δανειστή προς τον οφειλέτη κατά κυριότητα ορισμένο χρηματικό ποσό λόγω δανείου (ΑΠ 1598/03 Δνη 45. 731). Δεν είναι δε αναγκαίο στοιχείο της αγωγής αυτής 1) ο χρόνος κατάρτισης της σύμβασης δανείου, εφόσον δεν εξαρτάται από αυτόν το αγωγικό δικαίωμα, 2) ο χρόνος απόδοσης των δανεισθέντων χρημάτων, αφού η επίδοση της αγωγής δείχνει πρόθεση να επιστραφεί το δάνειο και αποτελεί καταγγελία, μετά παρέλευση μηνός, από την οποία πρέπει να αποδοθεί αυτό, ο τρόπος απόδοσης και αν η απόδοση θα γίνει με ολοσχερή ή με τμηματικές καταβολές, αφού, δεδομένου ότι ο νόμος δε δι- ακρίνει η απόδοση γίνεται εφάπαξ, 3) άλλα στοιχεία που αναφέρονται σε περιστάσεις που συνοδεύουν την κατάρτιση της σύμβασης δανείου αλλά δεν αποτελούν αναγκαίο στοιχείο αυτής, όπως ο χρόνος παράδοσης, το ποσό και άλλα στοιχεία τραπεζικών

επιταγών που τυχόν παραδόθηκαν στο δανειστή προς εξασφάλισή του (ΑΠ 889/10 Νόμος = ΔΕΕ 2010. 1037).

Στην προκειμένη περίπτωση, με τη με αριθ. καταθ. 58/7.2.06 αγωγή του ο ενάγων και ήδη εκκαλών ισχυρίστηκε ότι με προφορική σύμβαση δανείου παρέδωσε στους εναγομένους στις 10.2.93 το ποσό των 9.000.000 δρχ με τη συμφωνία να αποδοθεί αυτό σε 18 μήνες. Ότι, επειδή το ποσό του δανείου αποτελούσε προϊόν άλλου δανείου που έλαβε αυτός για λογαριασμό του γιου του από την ΕΚΤΕ, ο οποίος και δεν το χρησιμοποίησε, έτρεχαν όμως οι τόκοι αυτού, συνήψε με τους εναγόμενους και δεύτερη σύμβαση, με την οποία συμφώνησαν και το ποσό των εν λόγω τόκων ύψους 1.462.524 δρχ να αποτελεί δάνειο ισόποσο με τους μέχρι την 31.8.93 τόκους εκείνου του δανείου (που έλαβε αυτός για λογαριασμό του γιου του), προς απόδειξη δε αυτού του παρέδωσαν τη με αριθ. ... επιταγή της ΕΚΤΕ με ημερομηνία 1.9.93. Ότι οι τόκοι του δανείου (που έλαβε αυτός για λογαριασμό του γιου του) ανήλθαν το Σεπτέμβριο του έτους 1998 σε 4.500.000 δρχ, για τους οποίους συνήψε αυτός με τους εναγομένους και τρίτη σύμβαση δανείου, προς απόδειξη της οποίας του παρέδωσαν αυτοί τη με αριθ. ... ισόποση επιταγή της ΕΤΕ, με ημερομηνία 15.10.98, πλην, όμως, εκμεταλλευόμενοι τη φιλική τους σχέση, δεν του επέστρεψαν κανένα ποσό. Με βάση αυτά ζήτησε να υποχρεωθούν οι τελευταίοι, ο καθένας εις ολόκληρον, να του καταβάλουν: α) το ποσό των 9.000.000 δρχ ή 26.412,32 Ε με το νόμιμο τόκο από τη σύναψη του δανείου, ήτοι την 10.2.93, β) αλλιώς 1) το ως άνω ποσό των 1.462.524 δρχ ή 4.292 Ε με το νόμιμο τόκο από 2.9.93, ήτοι την ημερομηνία της

επιταγής που του έδωσαν προς απόδειξη του δεύτερου δανείου, 2) το ποσό των 4.500.000 δρχ ή 13.206,16 Ε με το νόμιμο τόκο από την αναγραφόμενη στη δοθείσα προς απόδειξη του τρίτου δανείου με ημερομηνία 16.10.98 και 3) το ποσό των 9.000.000 δρχ ή 26.414,32 Ε με το νόμιμο τόκο από την ημερομηνία της επιταγής με αριθ. ... που του έδωσαν αυτοί ως εγγύηση επιστροφής του υπό στοιχ. (α) δανείου, γ) αλλιώς, το συνολικό ποσό των 14.962.524 δρχ (δηλαδή τα ως άνω υπό στοιχεία β1, β2 και β3 ποσά) ή 43.910,5 Ε με το νόμιμο τόκο από την 20.1.05, ημέρα κοινοποίησης σ' αυτούς της σχετικής εξώδικης όχλησής του (καταγγελίας) προς απόδοση του δανείου, αλλιώς από την επίδοση της αγωγής. Επί της αγωγής εκδόθηκε η εκκαλούμενη, με την οποία απορρίφθηκε αυτή ως αόριστη, με την αιτιολογία ότι, όσον αφορά την πρώτη σύμβαση δανείου, δεν αναφέρεται στο δικόγραφο αυτής αν συμφωνήθηκε το δάνειο να είναι έντοκο ή άτοκο και σε περίπτωση που αυτό ήταν έντοκο το ποσοστό του τόκου, ούτε αναφέρεται ο χρόνος απόδοσής του, όσον αφορά δε τη δεύτερη και τρίτη συμβάσεις δανείου γιατί δεν αναφέρεται αν ο ενάγων μεταβίβασε στους εναγομένους χρήματα και με ποιό τρόπο. Έτσι, όμως, όπως έκρινε το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, εσφαλμένα ερμήνευσε και εφάρμοσε τις προπαρατιθέμενες διατάξεις του νόμου, γιατί κατά τα προλεχθέντα αρκεί να αναφέρεται στην αγωγή, για να είναι αυτή ορισμένη, ότι μεταβιβάστηκε από το δανειστή στον οφειλέτη ορισμένο ποσό λόγω δανείου, ουδόλως δε απαιτείται να αναφέρεται ο χρόνος απόδοσης αυτού, ούτε το ποσοστό του τόκου, πέραν του ότι στην αγωγή σαφώς αναφέρεται ο χρόνος απόδοσής του (18 μήνες από την

παράδοση του ποσού των 9.000.000 δρχ στους εναγομένους) και κατ' εκτίμηση του δικογράφου ότι αυτό συμφωνήθηκε άτοκο. Επομένως, ως προς το ποσό αυτό των 9.000.000 δρχ η αγωγή είναι νόμιμη (αρθ. 806 επ., 345, 346 ΑΚ), γι' αυτό και πρέπει να εξαφανιστεί η εκκαλούμενη και να ερευνηθεί κατ' ουσίαν η αγωγή. Αντίθετα, για τα υπόλοιπα ποσά η αγωγή δεν είναι νόμιμη, διότι κατά τα εκτιθέμενα σ' αυτή ούτε δάνειο υπάρχει, αφού δεν έλαβε χώρα καταβολή των ποσών των 1.462.524 δρχ και των 4.500.000 δρχ, ούτε συμφωνία περί καταβολής τόκων υπήρξε. Επίσης, δεν ισχυρίζεται ο ενάγων ότι είχε συμφωνηθεί μεταξύ τους η καταβολή από τους εναγομένους των ποσών των τόκων που αυτός (ενάγων) θα ήταν υποχρεωμένος να καταβάλει στην Τράπεζα σε περίπτωση καθυστέρησης επιστροφής του δανείου που ο ίδιος είχε λάβει από αυτήν και είχε καταβάλει, στη συνέχεια, στους εναγομένους.

Από την ένορκη στο ακροατήριο κατάθεση ... αποδείχθηκαν τα εξής: Ο ενάγων, η σύζυγός του Κ. και οι εναγόμενοι είχαν στενές οικογενειακές σχέσεις, στο πλαίσιο δε αυτών ο ενάγων δάνεισε κατ' επανάληψη στην πρώτη εναγόμενη διάφορα χρηματικά ποσά, προκειμένου αυτή να αντιμετωπίσει τις ανάγκες σε ρευστό της εταιρίας Φ. Το Φεβρουάριο του έτους 1993 ο ενάγων παρέδωσε εις χείρας αυτής το ποσό των 9.000.000 δρχ, με τη συμφωνία να επιστραφεί αυτό σε πρώτη ζήτηση, η σχετική δε αξίωση του ενάγοντος δεν υπέπεσε σε παραγραφή, όπως αβάσιμα ισχυρίζεται η πρώτη των εναγομένων, αφού για την επίδικη απαίτηση ισχύει η 20ετής παραγραφή του αρθ. 249 ΑΚ. Το ποσό αυτό η εν λόγω εναγομένη το επέστρεψε στον ενάγοντα στις 24.3.99 (βλ. υπ' αριθ.

... γραμμάτιο είσπραξης επ' ονόματι του ενάγοντος της Ε. Τράπεζας) και επομένως επήλθε απόσβεση της εκ του δανείου ενοχής (αρθ. 416 ΚΠολΔ), κατά παραδοχή της σχετικής ενστάσεως της πρώτης εναγομένης που αναφέρεται με τις προτάσεις της στο Εφετείο. Ο προς απόκρουση της εν λόγω ενστάσεως προβληθείς ισχυρισμός του ενάγοντος ότι η εν λόγω καταβολή έγινε για άλλα χρή της εν λόγω εναγομένης προς αυτόν, που αποτελεί αντένσταση (ΑΠ 543/96 Δνη 39. 1326, ΕφΑθ 8207/05 Δνη 47. 1470), δεν αποδείχθηκε, δεδομένου ότι η εναγομένη εξόφλησε όλο το χρέος της προς τον ενάγοντα [μαζί με το επίδικο και τους τόκους του δανείου που είχε λάβει ο ενάγων για λογαριασμό του γιου του, το οποίο δεν χρησιμοποίησε ο τελευταίος, που ανέρχονται (οι τόκοι) σε $(1462524 + 4.500.000 =) 5.962.524$ δρχ ή $17.498,24$ Ε και επί πλέον μέρος της εκ δανείου εκ $15.000.000$ δρχ οφειλής της προς τη σύζυγο του ενάγοντος (για την οποία αυτή άσκησε τη με αριθ. καταθ. 57/7.2.06 σχετική αγωγή της) ποσού $7.953.697$ δρχ], όπως αυτό προκύπτει από τα προσκομιζόμενα με επίκληση έγγραφα και ειδικότερα από 1) το ως άνω από 24.3.99 γραμμάτιο είσπραξης της Ε. Τράπεζας {...}, ήτοι κατέβαλε συνολικό ποσό $53.953.697$ δρχ και απομένει υπόλοιπο οφειλής προς τη σύζυγό του εκ $7.046.303$ δρχ ή $20.678,81$ Ε.

Τα ανωτέρω αποδεικνύονται, εκτός από το προσκομιζόμενο σχετικό παραστατικό έγγραφο, και από την κατάθεση της μάρτυρος που εξετάστηκε με επιμέλεια των εναγομένων, η οποία λέγει «το ποσό των $9.000.000$ δρχ είναι αυτό που επεστράφη το Φεβρουάριο του 1999», δεν προκύπτει δε κάτι το αντίθετο ούτε α) από την από 26.2.09 έκθεση του λογιστή Δ. Π. (που

έχει την αποδεικτική αξία που της προσδίδει το αρθ. 390 ΚΠολΔ), ο οποίος λέγει μεν ότι από την εικόνα αναλήψεων και καταθέσεων του λογαριασμού του ζεύγους Φ. προκύπτουν αναλήψεις και καταθέσεις οι οποίες δεν μπορούν να καταδείξουν την εξόφληση του δανείου, γιατί ξεπερνούν τα ποσά του δανείου και των τόκων, ούτε φαίνεται να εξοφλούνται επακριβώς τα οφειλόμενα, στηρίζει δε την κρίση του στη δήλωση (και όχι σε δική του έρευνα) του ενάγοντος ότι τα ποσά αφορούν «άλλες συναλλαγές άσχετες με το δάνειο», ούτε β) από την ένορκη βεβαίωση της Θ. Χ., η οποία λέγει ότι «οι Φ. αναγνώρισαν όλες τις οφειλές και υποσχέθηκαν να τις επιστρέψουν», ουδόλως, όμως, αναφέρει ποιο ποσό υποσχέθηκαν αυτοί να πληρώσουν, ούτε γ) από την ένορκη βεβαίωση του Α. Μ., ο οποίος λέγει ότι «υποσχέθηκε η Φ. να τακτοποιήσει όλες τις οφειλές», όπως του είπε, όμως, ο ίδιος ο ενάγων, δεν γνωρίζει να καταθέσει τίποτε για τις ως άνω επιμέρους καταβολές. Και αν αφορούν άλλα χρή ή το επίδικο.

Κατ' ακολουθία, η αγωγή είναι ουσία αβάσιμη και πρέπει να απορριφθεί ως προς μεν την πρώτη εναγόμενη λόγω αποσβέσεως της οφειλής με καταβολή, ως προς δε το δεύτερο εναγόμενο λόγω έλλειψης παθητικής νομιμοποίησης, αφού μεταξύ αυτού και του ενάγοντος δεν υπήρχε καμία συναλλαγή, χωρίς να ισχύει εδώ η αρχή τη μη χειροτέρευσης της θέσεως του εκκαλούντος (αρθ. 536§1 ΚΠολΔ), γιατί μετά την εξαφάνιση της πρωτόδικης απόφασης το Εφετείο κρατεί την υπόθεση και δικάζει κατ' ουσίαν την αγωγή υποκαθιστάμενο στη θέση του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου, δυνάμενο να εκδώσει επιβλαβέστερη για τον εκκαλούντα απόφαση (αρθ.

536§2 ΚΠολΔ - Σαμουήλ Η Έφεση έκδ. Ε' αρ. 1138 επ. με εκεί παραπομπές)...

167/2011

Πρόεδρος: Πηνελόπη Ζωντανού
Εισηγητής: Γρηγ. Παπαδημητρίου
Δικηγόροι: Λάζαρος Γαϊτάνης, Κλεοπάτρα Σακελλαροπούλου, Δημ. Μπαρπάκης

Διεθνής δικαιοδοσία κατά τον Κανονισμό 44/01. Εναγωγή προσώπου στο κράτος-μέλος της κατοικίας, ανεξαρτήτως ιθαγενείας του.

Οι ενοχές από αδίκημα διέπονται από το δίκαιο της πολιτείας όπου διαπράχθηκε, κατά το οποίο κρίνονται οι προϋποθέσεις του αδικήματος και της υποχρέωσης αποζημίωσης, το είδος και η έκτασή της, ο χρόνος παραγραφής.

Επί αποζημίωσης λόγω στέρησης διατροφής, το δικαίωμα παρέχεται μεν κατά το δίκαιο του τόπου του αδικήματος, αλλά ο δικαιούχος διατροφής προκύπτει από το εφαρμοστέο στις σχέσεις γονέων - τέκνων δίκαιο.

Υπόχρεοι παροχής διατροφής κατά το αλβανικό δίκαιο είναι ο σύζυγος έναντι του άλλου και τα τέκνα έναντι των γονέων, εφόσον ο δικαιούχος δεν μπορεί μόνος να ικανοποιεί τις ανάγκες του.

Ατύχημα κατά την οδήγηση γεωργικού ελκυστήρα με ρυμουλκούμενο καρούλι από τον ιδιοκτήτη του αγρού, που παρέσυρε τον εργάτη, ο οποίος με εντολή του παρακολουθούσε το ξετύλιγμα του λάστιχου από το καρούλι.

Υπαιτιότητα του οδηγού - εργοδότη που δεν αντιλήφθηκε έγκαιρα τον εγκλωβισμό του παθόντος, καθόσον δεν συμβουλευόταν τους καθρέπτες του οχήματος.

Συνυπαιτιότητα θανόντος, που πλησίασε

πολύ κοντά στη βάση του ρυμουλκούμενου, παρά την εμπειρία του.

{...} Με τη με αριθ. καταθ. 25/25.6.04 αγωγή τους οι ενάγοντες και ήδη εκκαλούντες στη δεύτερη έφεση και εφεσίβλητοι στις λοιπές ισχυρίστηκαν ότι ο πρώτος εναγόμενος και ήδη εκκαλών στην τρίτη έφεση και πρώτος των εφεσιβλήτων στη δεύτερη, οδηγώντας τον ασφαλισμένο για τις σε τρίτους υλικές ζημιές και σωματικές βλάβες στη δεύτερη εναγομένη και ήδη εκκαλούσα στην πρώτη έφεση, δεύτερη των εφεσιβλήτων στη δεύτερη και πέμπτη των εφεσιβλήτων στην τρίτη των εφέσεων, με αριθμό κυκλοφορίας ... γεωργικό ελκυστήρα με ρυμουλκούμενο καρούλι ποτίσματος, ιδιοκτησίας του, εντός αγρού του στη θέση Α.-Σ.Μ., δεν αντιλήφθηκε τον Μ. Ι., ο οποίος, κατόπιν εντολής του, παρακολουθούσε το ξετύλιγμα του λάστιχου από το καρούλι και προσπαθούσε να εξακριβώσει το πρόβλημα που παρουσιάστηκε στη λειτουργία του, με αποτέλεσμα να παρασυρθεί ο τελευταίος από την ακτίνα της ανέμης του καρουλιού, να σφηνωθεί ανάμεσα στην ακτίνα και τη σταθερή βάση του καρουλιού και να τραυματισθεί θανάσιμα και ότι το ατύχημα οφείλεται σε αμέλεια του πρώτου εναγομένου (οδήγηση χωρίς τη δέουσα προσοχή, μη τοποθέτηση προστατευτικού καλύμματος ανάμεσα στη βάση του καρουλιού και στις ακτίνες της ανέμης, μη προειδοποίηση του θανόντος για τον κίνδυνο όταν πλησίαζε το όλο σύστημα του ποτίσματος). Με βάση αυτά και δεδομένου ότι αυτοί αποτελούν την οικογένεια του θύματος, κατά την έννοια του νόμου, ζήτησαν να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι, ο καθένας εις ολόκληρο, να καταβάλουν α) ως χρηματική ικανοποίηση λόγω ψυχικής οδύνης

στην πρώτη από αυτούς (μητέρα) 58.020 Ε και στους λοιπούς (αδελφία) ανά 29.367 Ε, αφαιρουμένου ποσού 20 Ε από καθέναν, προκειμένου αυτοί να το διεκδικήσουν ως πολιτικώς ενάγοντες στην ποινική δίκη και β) ως αποζημίωση για στέρηση διατροφής στην πρώτη ενάγουσα 150 Ε το μήνα για τον πρώτο μετά το ατύχημα χρόνο, προσυξανόμενο κατά 5% για κάθε μεταγενέστερο έτος και μέχρι τη συμπλήρωση είκοσι ετών από το ατύχημα, όπως αναλύεται με λεπτομέρεια το εν λόγω κονδύλιο στην αγωγή και με το νόμιμο τόκο, ως προς μεν το κονδύλιο της χρηματικής ικανοποίησης, από την επίδοση της αγωγής, ως προς δε τις αποζημιώσεις για τη στέρηση της διατροφής από την καθυστέρηση κάθε μηνιαίας δόσης.

Με τη με αριθ. καταθ. 257/2.7.04 ανακοίνωση δίκης με προσεπίκληση σε αναγκαστική παρέμβαση και την ενωμένη μ' αυτήν αγωγή αποζημιώσεως ο πρώτος εναγόμενος της ως άνω κύριας αγωγής ανακοίνωσε στην εταιρεία Α. ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΑΕΕΓΑ τη δίκη που ανοίχθηκε με την κύρια αγωγή, προσεπικάλεσε αυτήν να παρέμβει στη δίκη προς υποστήριξή του, ζήτησε δε να αναγνωριστεί ότι υποχρεούται αυτή να του καταβάλει όποιο ποσό υποχρεωθεί αυτός να καταβάλει στους κυρίως ενάγοντες για κεφάλαιο, τόκους και δικαστικά έξοδα και με το νόμιμο τόκο από την καταβολή.

Η κύρια αγωγή και η ανακοίνωση της δίκης με την προσεπίκληση σε παρέμβαση και την ενωμένη αγωγή αποζημιώσεως συνεκδικάστηκαν, επ' αυτών δε εκδόθηκαν οι εξής αποφάσεις του Πρωτοβαθμίου δικαστηρίου: α) η υπ' αριθ. 201/2005, με την οποία διατάχθηκε η συνεκδίκασή αυτών, αναβλήθηκε, όμως, η έκδοση οριστικής αποφάσεως προκειμένου να προσκομι-

στούν οι διατάξεις του Αλβανικού δικαίου και η σχετική γνωμοδότηση του Ελληνικού Ινστιτούτου Διεθνούς και Αλλοδαπού δικαίου περί του εάν ο θανών ήταν, κατά τις διατάξεις του Αλβανικού δικαίου, υπόχρεος σε διατροφή της μητέρας του - πρώτης ενάγουσας και εάν οι ενάγοντες ανήκουν στην οικογένεια του θανόντος, ώστε να δικαιούνται αυτοί χρηματικής ικανοποίησης λόγω ψυχικής οδύνης, β) η εκκαλουμένη, με την οποία το Πρωτοβάθμιο δικαστήριο ορθά προέβη σε εκδίκασή των ως άνω δικογράφων κατά την ειδική διαδικασία των αρθ. 681Α', 666, 667 και 670 έως 676 ΚΠολΔ, αφού πρόκειται για διαφορά από θανατηφόρες σωματικές βλάβες που προκλήθηκαν από αυτοκίνητο, στην έννοια του οποίου περιλαμβάνονται και οι γεωργικοί ελκυστήρες και τα συζευγμένα με το ρυμουλκό οχήματα, αυτή δε τη διαδικασία επέλεξαν οι ενάγοντες (Κρητικός, Αποζημίωση από τροχαία αυτ/κά ατυχήματα, έκδ. 1998 αρ. 2546, 2549 και 2564), τα δε υποστηριζόμενα από την εκκαλούσα με τον πρώτο λόγο της εφέσεώς της ότι εσφαλμένα το εν λόγω δικαστήριο προχώρησε σε εκδίκασή της εναντίον της κύριας αγωγής (και κατ' ακολουθία και της προσεπίκλησης με την ενωμένη αγωγή αποζημιώσεως) κατά την ως άνω διαδικασία και όχι κατά τη διαδικασία των εργατικών διαφορών είναι αβάσιμα και απορριπτέα.

Περαιτέρω, το ίδιο δικαστήριο έκρινε την κύρια αγωγή νόμιμη (αρθ. 297, 298, 299, 346, 914, 926, 928, 932 ΑΚ, 2, 6 και 10 ν. 489/76, 3, 4, 6 και 9 ΠΔ 395/94, 26 ΑΚ, 192 και 201 ΑλβΟικΔ, 18 ΑΚ), απέρριψε ως απαράδεκτη την προσεπίκληση της Ασφαλιστικής Εταιρείας, δεδομένου ότι είχε ήδη καταστεί αυτή διάδικος με την κύρια αγωγή κατά τα προαναφερθέντα, έκρι-

νε νόμιμη την ενωμένη μ' αυτήν (παρεμπόμπουσα) αγωγή αποζημιώσεως (αρθ. 297, 298, 481, 914, 926, 927 ΑΚ), δέχθηκε δε ως εν μέρει ουσία βάσιμη την κύρια αγωγή και εν όλω την παρεμπόμπουσα. Κατά της αποφάσεως αυτής παραπονούνται τώρα όλοι οι εκκαλούντες και ζητούν την εξαφάνισή της και η εκκαλούσα της πρώτης και ο εκκαλών της τρίτης έφεσης την απόρριψη της εναντίον τους κύριας αγωγής, αλλιώς τη μείωση των επιδικαζομένων κονδυλίων, οι δε εκκαλούντες της δεύτερης έφεσης την καθ ολοκληρία παραδοχή της αγωγής τους.

Κατά τη διάταξη του αρθ. 3§1 ΚΠολΔ «στη δικαιοδοσία των πολιτικών δικαστηρίων υπάγονται Έλληνες και αλλοδαποί, εφόσον υπάρχει αρμοδιότητα Ελληνικού Δικαστηρίου», κατά δε τη διάταξη του αρθ. 4 του ίδιου Κώδικα «τα δικαστήρια ερευνούν την έλλειψη δικαιοδοσίας και αυτεπαγγέλτως στις περιπτώσεις των άρθρων 1 και 2, στις δε περιπτώσεις του άρθρου 3 την ερευνούν αυτεπαγγέλτως, αν ο εναγόμενος δεν παρίσταται στην πρώτη συζήτηση ή αν πρόκειται για διαφορές που αφορούν ακίνητα που βρίσκονται στο εξωτερικό. Το δικαστήριο απορρίπτει την αγωγή ή την αίτηση, αν δεν έχει δικαιοδοσία». Εξάλλου, σύμφωνα με το αρθ. 2§1 του Κανονισμού 44/2001 του Συμβουλίου, ο οποίος άρχισε να ισχύει από την 1η Μαρτίου 2002 και αποτελεί έκτοτε εσωτερικό δίκαιο αυξημένης τυπικής ισχύος, σύμφωνα με το αρθ. 249§2 της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε συνδυασμό με τη διάταξη του αρθ. 28 του Συντάγματος του 1975, και ο οποίος αντικατέστησε τις διατάξεις της Συμβάσεως των Βρυξελλών για τη διεθνή δικαιοδοσία, τα πρόσωπα, που έχουν την κατοικία τους στο έδαφος

κράτους - μέλους, ενάγονται ενώπιον των δικαστηρίων του κράτους αυτού, ανεξαρτήτως της ιθαγένειάς τους.

Περαιτέρω, το αρθ. 26 ΑΚ ορίζει ότι οι ενοχές από αδίκημα διέπονται από το δίκαιο της πολιτείας όπου διαπράχθηκε το αδίκημα. Κατά το δίκαιο που ορίζει η διάταξη αυτή κρίνονται, μεταξύ άλλων, και τα ακόλουθα ζητήματα: Αν η συγκεκριμένη πράξη αποτελεί αδίκημα, αν η υπαιτιότητα αποτελεί προϋπόθεση του αδικήματος και της υποχρεώσεως για αποζημίωση, αν και βάσει ποίων προϋποθέσεων θεμελιώνεται αντικειμενική ευθύνη σε βάρος κάποιου άλλου, ποία είναι το είδος και η έκταση της οφειλόμενης αποζημίωσης (αρθ. 914, 297, 298 για την περιουσιακή ζημία και 932 για τη χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης ή, σε περίπτωση θανάτωσης προσώπου, λόγω ψυχικής οδύνης 931 ΑΚ), τότε η πράξη είναι παράνομη, ποίος βαθμός υπαιτιότητας απαιτείται για τη θεμελίωση υποχρεώσεως προς αποζημίωση, αν μεταξύ της πράξεως και της ζημίας απαιτείται αιτιώδης συνάφεια, ποιές οι συνέπειες του συντρέχοντος πταίσματος του παθόντος, τότε παραγράφεται η σχετική αξίωση, αν, σε περίπτωση θανάτωσης του προσώπου, τα μέλη της οικογένειάς του έχουν ή όχι εξ ιδίου δικαίου προσωπική αξίωση κατά των υποχρέων (ΑΠ 3/07 Νόμος). Ειδικά προκειμένου για την αξίωση αποζημίωσης λόγω της ένεκα θανάτου του υποχρέου στέρησης διατροφής, το σχετικό δικαίωμα παρέχεται μεν με βάση, κατ' αρθ. 26 ΑΚ, το δίκαιο του τόπου του αδικήματος, το ποίο πρόσωπο, όμως, κατά νόμο δικαιούται να αξιώνει διατροφή θα προκύψει, ως θέμα σχετιζόμενο με τις σχέσεις γονέων - τέκνων, σύμφωνα με τη διάταξη του αρθ. 18 ΑΚ, με βάση,

κατά σειρά, το δίκαιο της τελευταίας κοινής ιθαγένειας γονέων και τέκνου, είτε, αν δεν υφίσταται κοινή ιθαγένεια, το δίκαιο της τελευταίας κοινής συνήθους διαμονής αυτών, είτε, αν δεν υφίσταται ούτε κοινή συνήθους διαμονή, το δίκαιο της ιθαγένειας του τέκνου. Έτσι, σύμφωνα με τη διάταξη του αρθ. 192 ΑλβΟικΔ (ν. 9062/8.5.2003), υπόχρεοι προς παροχή διατροφής είναι κατά την ακόλουθη σειρά: α) ο ένας σύζυγος έναντι του άλλου και τα τέκνα έναντι των γονέων τους κλπ, ενώ στο αρθ. 201 §§ 1 και 2 του ίδιου νομοθετήματος ορίζεται ότι «διατροφή μπορεί να ζητήσει μόνον εκείνος, ο οποίος έχει ανάγκη και δεν είναι μόνος του σε θέση να εξασφαλίσει την ικανοποίηση των επιτακτικών του αναγκών. Η διατροφή υπολογίζεται ανάλογα με τις ανάγκες εκείνου που τη ζητεί, σε σχέση με τις οικονομικές δυνατότητες του υποχρέου. Η διατροφή δεν μπορεί να υπερβαίνει ό,τι είναι απαραίτητο για τη διατροφή του προσώπου που ζητεί τη διατροφή, λαμβανομένων υπόψη όλων των βιολογικών του αναγκών».

Στην προκειμένη περίπτωση από τις ένορκες καταθέσεις ... αποδείχθηκαν τα εξής: Ο πρώτος εναγόμενος καλλιεργούσε το κτήμα του, που βρίσκεται στη θέση Α. Σ. Μ. με βαμβάκι, προσέλαβε δε ως εργάτη στον αγρό του τον Αλβανό υπήκοο, που νόμιμα ζούσε και εργαζόταν στην Ελλάδα, Μ. Ι., γιο της πρώτης και αδελφό των λοιπών εναγόντων. Στις 26.6.02 και ώρα 20.30' ο εν λόγω εναγόμενος πήγε στον αγρό του μαζί με τον Μ. Ι. και τον επίσης Αλβανό υπήκοο Μ. Α., προκειμένου να ποτίσουν τα καλλιεργούμενα φυτά. Η ανωτέρω εργασία θα πραγματοποιούνταν με τη βοήθεια καρουλιού ποτίσματος, δύο τροχών, τύπου Φ110 ΜΜ και συγκροτήμα-

τος τεχνητής βροχής με αυτοπροωθούμενο εκτοξευτήρα, τύπου ΟCMIS BAS. Το ανωτέρω καρούλι ήταν τοποθετημένο στην άκρη του κτήματος, σκοπός δε του πρώτου εναγομένου ήταν με την κίνηση του με στοιχεία κυκλοφορίας ... γεωργικού ελκυστήρα (τρακτέρ), ιδιοκτησίας του, που ήταν ασφαλισμένος τόσο ως όχημα όσο και ως εργαλείο στη δεύτερη εναγόμενη ασφαλιστική εταιρία με την επωνυμία «Α. ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΑΕΕΓΑ», όπως προκύπτει από το προσκομιζόμενο με επίκληση υπ' αριθ. ... ασφαλιστήριο συμβόλαιο, να ξετυλίξει το λάστιχο του ποτίσματος από το καρούλι. Πρέπει να σημειωθεί ότι ο ηλικίας 65 ετών πρώτος εναγόμενος, ο οποίος αντιμετώπιζε κινητικά προβλήματα στο δεξί του πόδι, ήταν όμως σε θέση να χειρίζεται με επάρκεια τον ανωτέρω γεωργικό ελκυστήρα, επιβιβάσθηκε στο ανωτέρω όχημα, συνοδευόμενος από τον Μ. Α., ο οποίος θα τον βοηθούσε μετά το ξετύλιγμα του λάστιχου να αποσυνδέσει από το πίσω μέρος του τρακτέρ το ειδικό σύστημα ομοιόμορφης κατανομής νερού προκειμένου να ξεκινήσει η άρδευση του αγροκτήματος, ενώ ο Μ. Ι. παρέμεινε στα θέση όπου βρισκόταν το καρούλι, κοντά στη βάση αυτού, όπου βρίσκεται το κουζινέτο της μιας άκρης του άξονά του, προκειμένου να ελέγχει αν το λάστιχο ξετυλιγόταν μέσα στην υπάρχουσα για το σκοπό αυλακία και να ειδοποιήσει τον εργοδότη του, όταν θα είχε ξετυλιχθεί όλο το λάστιχο. Επίσης, πρέπει να επισημανθεί ότι το ανωτέρω καρούλι, που είχε αγορασθεί κατά το έτος 1991, είχε άνοιγμα ακτίνων ανέμης 70 εκατ. στο ύψος και 60 εκατ. στο πλάτος, καθώς και ότι το άνοιγμα μεταξύ βάσης και ακτίνων ήταν 15 εκατ., ενώ δεν διέθετε προστατευτικό κάλυμμα ούτε ανάμεσα στο άνοιγμα του στα-

θερού σημείου της βάσης και των ακτίνων της ανέμης, ούτε σε ολόκληρη την ανέμη του καρουλιού. Μετά την εκκίνηση του γεωργικού ελκυστήρα και ενώ είχαν διανυθεί περίπου τριάντα μέτρα από το καρούλι, που επίσης ήταν ασφαλισμένο τόσο ως όχημα - ρυμουλκούμενο όσο και ως εργαλείο στη δεύτερη εναγομένη, όπως δέχθηκε το Πρωτοβάθμιο δικαστήριο και ουδέν παράπονο διατυπώνει επ' αυτού με την έφεσή της η εν λόγω εταιρεία, ο Μ. Ι., μολοντί γνώριζε εκ της πείρας του, καθόσον όπως ήδη αναφέρθηκε απασχολούνταν επί αρκετό χρόνο από τον πρώτο εναγόμενο στις αγροτικές εργασίες του τελευταίου, ότι η προσέγγιση στη βάση του καρουλιού ήταν εξαιρετικά επικίνδυνη, πλησίασε σε κοντινή απόσταση στην ανωτέρω βάση και παρασύρθηκε πρώτα μεν το δεξί του χέρι και εν συνεχεία το κεφάλι και ο κορμός του από ακτίνα της ανέμης, με συνέπεια να σφηνωθεί το σώμα του μεταξύ αυτής και της σταθερής βάσης του καρουλιού και, λόγω της πίεσης από τη συνεχιζόμενη περιστροφή της ανέμης, που προκαλούνταν από την εξακολουθήση της κίνησης του ελκυστήρα, να υπάρξει μεγάλη πίεση στην αυχενική μοίρα της σπονδυλικής του στήλης και να υποστεί εμβολισμό στο ινιακό τμήμα αυτής, συνεπεία του οποίου επήλθε ο θάνατός του. Τα ανωτέρω δεν έγιναν αντιληπτά από τον πρώτο εναγόμενο, ο οποίος δεν συμβουλευόταν κατά την κίνηση του ελκυστήρα τους πλαινούς καθρέπτες του, αλλά από τον έτερο εργάτη Μ. Α., που αντιλήφθηκε ότι ο Μ. Ι. βρισκόταν εγκλωβισμένος μεταξύ της βάσης και της ανέμης του καρουλιού, όταν είδε τα πόδια αυτού να αιωρούνται και ειδοποίησε αμέσως τον πρώτο εναγόμενο, ο οποίος ακινητοποίησε τον ελκυστήρα, αφού είχε

διανύσει μερικά ακόμη μέτρα. Παρά την αντίδραση ωστόσο του πρώτου εναγομένου, ο θάνατος του Μ. Ι. δεν απεφεύχθη.

Από τις προπεριγραφείσες συνθήκες του ατυχήματος, που περιέχονται και στην με επίκληση προσκομιζόμενη από 5.7.2002 έκθεση αυτοψίας του τεχνικού επιθεωρητή του σώματος επιθεώρησης εργασίας Π. Υ., αποδεικνύεται ότι υπαίτιος για το θάνατο του εργάτη Μ. Ι. είναι ο πρώτος εναγόμενος, ο οποίος α) δεν συμμορφώθηκε προς τη νόμιμη, απορρέουσα από τη διάταξη του αρθ. 9 περιπτώσεις 2.3 και 2.13 του π. δ. 395 της 17/19.12.1994 υποχρέωσή του να διατηρεί τον γεωργικό εξοπλισμό του ασφαλή προς χρήση από τους εργάτες του, τοποθετώντας προστατευτικό κάλυμμα τόσο στο διάστημα μεταξύ της σταθερής βάσης του καρουλιού και στην ανέμη αυτού, όσο και σε ολόκληρη την ανέμη, β) δεν αντιλήφθηκε εγκαίρως τον εγκλωβισμό του Μ. Ι. (τον οποίο έπρεπε να παρακολουθεί συνεχώς) στο διάστημα μεταξύ της σταθερής βάσης του καρουλιού και της ανέμης αυτού, καθόσον δε συμβουλευόταν τους πλαινούς καθρέπτες του οχήματος που οδηγούσε. Συνυπαίτιος για το ατύχημα είναι και ο θανών, γιατί, μη καταβάλλοντας τη σύνεση και προσοχή που όφειλε και μπορούσε να καταβάλει και την οποία στη θέση του θα κατέβαλε κάθε μέσος συνετός εργαζόμενος, πλησίασε σε πολύ κοντινή απόσταση τη βάση από το καρούλι, ενώ έπρεπε να αποφύγει την κίνηση αυτή λόγω και της εμπειρίας που είχε στην παρακολούθηση του ξετυλίγματος του καρουλιού. Η υπαιτιότητα του πρώτου εναγομένου ανέρχεται σε 80% και του θανόντος σε 20%, κατά παραδοχή και της εκ του αρθ. 300 ΑΚ σχετικής ενστάσεως που πρότεινε ο πρώτος των εναγομένων, η δε

κρίση του δικαστηρίου στηρίζεται ιδίως α) στην κατάθεση του μάρτυρα που εξετάστηκε με επιμέλεια των εναγόντων Σ. Ο., που εργαζόταν στον ίδιο αγρό όταν συνέβη το ατύχημα και ο οποίος λέγει «αν είχε κάλυμμα το καρούλι δεν θα γινόταν το ατύχημα... η πόρτα του τρακτέρ ήταν ανοιχτή, δεν έβλεπε πίσω ο αριστερός καθρέφτης ... τον θανόντα δεν τον παρακολουθούσε ούτε ο πρώτος εναγόμενος, ούτε ο βοηθός του Μ. που ήταν πάνω στο τρακτέρ», η δε κατάθεσή του αυτή δεν αντικρούεται από την κατάθεση του μάρτυρα που εξετάστηκε με επιμέλεια του πρώτου εναγομένου Ι. Π., ο οποίος λέγει ότι «η εντολή που δόθηκε στον θανόντα ήταν να ελέγχει οπτικά το ξετύλιγμα του καρουλιού», αυτό όμως δεν είναι ακριβές, γιατί μόνη η από απόσταση παρακολούθηση δεν αρκούσε για να εντοπιστεί το πρόβλημα στο ξετύλιγμα και να ειδοποιηθεί ο πρώτος εναγόμενος να σταματήσει το τρακτέρ, επομένως έπρεπε ο θανών να πλησιάσει το λάστιχο ώστε να δει αν ξετυλίγεται αυτό καλά, καταβάλλοντας, βέβαια, τη δέουσα προσοχή κατά την ενέργειά του αυτή. Τεκμήριο για την υπαιτιότητα του πρώτου εναγομένου είναι και η υπ' αριθ. 603/07 απόφαση του Εφετείου Λάρισας, με την οποία αυτός κηρύχθηκε ένοχος της ανθρωποκτονίας από αμέλεια του ως άνω παθόντος και του επιβλήθηκε ποινή φυλάκισης οκτώ μηνών.

Το Πρωτοβάθμιο δικαστήριο, το οποίο με την εκκαλούμενη απόφασή του έκρινε ότι συνυπαίτιος για το ατύχημα είναι ο μεν πρώτος εναγόμενος σε ποσοστό 60% ο δε θανών σε ποσοστό 40%, δεν εκτίμησε καλώς τις αποδείξεις, γι' αυτό και ο σχετικός πρώτος λόγος της δεύτερης έφεσης είναι βάσιμος, ενώ ο σχετικός δεύτερος λόγος της τρίτης των εφέσεων είναι αβάσιμος

και απορριπτός. Επίσης, απορριπτός ως αβάσιμος είναι και ο δεύτερος λόγος της πρώτης έφεσης, με τον οποίο η εκκαλούσα ασφαλιστική εταιρεία παραπονείται γιατί το Πρωτοβάθμιο δικαστήριο δεν έκρινε αποκλειστικά υπαίτιο τον θανόντα, χωρίς να έχει προτείνει και την ένσταση συνυπαιτιότητας, που δεν περιέχεται στον εν λόγω ισχυρισμό της (ολΑΠ 423/85 ΝοΒ 1985. 1188).

Περαιτέρω, από τα ίδια ως άνω αποδεικτικά μέσα αποδείχθηκε ότι η πρώτη ενάγουσα, μητέρα του θανόντος Μ. Ι., ήταν χήρα, κατά δε το χρόνο του ατυχήματος διήνυε το 54ο έτος της ηλικίας της και δεν εργαζόταν ούτε είχε εισοδήματα από άλλη αιτία ή περιουσία, τη δε δαπάνη της διατροφής της είχε αναλάβει ο ανωτέρω υιός της, που απέστειλε για το σκοπό αυτό στη γενέτειρά του κάθε μήνα μέρος του μηνιαίου μισθού του, ποσού 400 Ε, εκ των οποίων τα 150 προορίζονταν για την κάλυψη των διατροφικών αναγκών της μητέρας του. Εξαιτίας δε του θανάτου αυτού, η πρώτη ενάγουσα απώλεσε το ανωτέρω ποσό, το οποίο, εάν αυτός δεν τραυματιζόταν θανάσιμα, θα εξακολουθούσε να απολαμβάνει με πιθανότητα και κατά τη συνηθισμένη πορεία των πραγμάτων μέχρι την εκ μέρους του υιού της συμπλήρωση του 30ού έτους της ηλικίας του, οπότε αυτός θα δημιουργούσε δική του οικογένεια (βλ. και Α. Κρητικού, Αποζημίωση από Τροχαία Αυτοκινητικά Ατυχήματα, έκδ. 1998, σελ. 222, §603), ήτοι επί έξι ακόμη έτη. Κατά της πρώτης εναγομένης, η οποία δεν έχει προτείνει την ένσταση συνυπαιτιότητας, υφίσταται αξίωση διατροφής της πρώτης ενάγουσας για έξι έτη, δηλαδή μέχρι το μήνα Μάιο του έτους 2008, προσ αυξημένο κατά ποσοστό 5% για κάθε επόμενο

νο του πρώτου έτους χρόνο, ήτοι για το έτος 2002 το ποσό των 150 Ε μηνιαίως, για το έτος 2003 το ποσό των $(150 \times 5\% =) 157,50$ Ε μηνιαίως, για το έτος 2004 το ποσό των $(157,50 \times 5\% =) 165,37$ Ε μηνιαίως, για το έτος 2005 το ποσό των $(165,38 \times 5\% =) 173,64$ Ε μηνιαίως, για το έτος 2006 το ποσό των $(173,64 \times 5\% =) 182,32$ Ε μηνιαίως και για το έτος 2007 το ποσό των $(182,33 \times 5\% =) 191,45$ Ε μηνιαίως, με το νόμιμο τόκο από την καθυστέρηση καταβολής κάθε δόσης και μέχρι την εξόφληση. Όσον αφορά, όμως, τον πρώτο εναγόμενο, η ένσταση του οποίου περί συντρέχοντος πταίσματος του θανόντος κατά 20% έγινε δεκτή, θα μειωθούν τα ποσά αυτά κατά το εν λόγω ποσοστό. Το Πρωτοβάθμιο δικαστήριο, το οποίο έκρινε ότι ο θανών θα διέθετε προς διατροφή της μητέρας του τα εν λόγω ποσά για έξι έτη, δεν έσφαλε περί την εκτίμηση των αποδείξεων. Ο σχετικός τρίτος λόγος της πρώτης των εφέσεων, με τον οποίο η εκκαλούσα εταιρεία, επαναφέροντας πρωτοδίκως προβληθέντα σχετικό ισχυρισμό, παραπονεύεται ότι έπρεπε κατά τον προσδιορισμό των ποσών να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι η μητέρα του θανόντος έχει και άλλα τρία τέκνα που ζουν στην Αλβανία και επομένως μπορούν να βοηθήσουν και αυτά στη διατροφή της είναι προδήλως αόριστος, αφού δεν αναφέρεται αν αυτά έχουν εισοδήματα και ποια. Απορριπτέος ως αβάσιμος είναι και ο τρίτος λόγος της δεύτερης έφεσης, με τον οποίο η πρώτη των εναγόντων παραπονεύεται ότι εσφαλμένα το πρωτόδικο δικαστήριο έκρινε ότι θα διέτρεφε αυτή ο θανών για έξι και όχι για είκοσι έτη, όπως ζητούσε με την αγωγή της, όπως και ο πρώτος λόγος της τρίτης των εφέσεων, με τον οποίο ο πρώτος ενα-

γόμενος παραπονεύεται για κακή εκτίμηση των αποδείξεων.

Περαιτέρω, αποδείχθηκε ότι οι ενάγοντες δοκίμασαν βαρύτατο πόνο και θλίψη και δικαιούνται για την απάμβλυνση της ψυχικής οδύνης, για την ψυχική παρηγοριά και την ηθική τους ανακούφιση, εύλογη χρηματική ικανοποίηση, κατ' αρθ. 932 εδ. τελευταίο ΑΚ, το ποσό της οποίας πρέπει να ανέρχεται σε 52.000 Ε για την πρώτη των εναγόντων - μητέρα του και στο ποσό των 22.000 Ε για έκαστο των λοιπών - αδελφών του. Τα ανωτέρω ποσά της χρηματικής ικανοποίησης, ενόψει των συνθηκών του ατυχήματος, του βαθμού του πταίσματος του πρώτου εναγομένου, του μικρού βαθμού συνυπαιτιότητας του θανόντος, της ηλικίας αυτού (24 ετών) σε συνδυασμό με την ηλικία και των εναγόντων, του βαθμού συγγένειας του θανόντος με ένα έκαστο των εναγόντων και του ιδιαιτέρου συναισθηματικού δεσμού που είχε αναπτυχθεί μεταξύ τους, του γεγονότος ότι από το έτος 1999 ο θανών είχε εγκαταλείψει την Αλβανία και κατοικούσε μόνιμως στην Ελλάδα, του βαθμού της ψυχικής ταλαιπωρίας, της θλίψης και του πόνου που δοκίμασαν οι ενάγοντες και της κοινωνικής και οικονομικής καταστάσεως των διαδίκων, πλην της δεύτερης εναγομένης ασφαλιστικής εταιρείας, κρίνονται από το δικαστήριο ως εύλογα. Το Πρωτοβάθμιο δικαστήριο, το οποίο με την εκκαλουμένη επιδίκασε στην πρώτη ενάγουσα 35.000 Ε και στους λοιπούς ενάγοντες ανά 10.000 Ε για την ως άνω αιτία, δεν εκτίμησε καλώς τις αποδείξεις, γι' αυτό και πρέπει να απορριφθούν οι τέταρτος λόγος της πρώτης και τρίτος λόγος της τρίτης των εφέσεων (με τους οποίους οι σ' αυτές εκκαλούντες διατυπώνουν το παράπονο ότι

τα επιδικασθέντα πρωτοδίκως ποσά είναι υπερβολικά) και να γίνει δεκτός ο σχετικός τέταρτος λόγος της δεύτερης των εφέσεων ως βάσιμος κατ' ουσίαν.

Κατ' ακολουθία όλων των ανωτέρω πρέπει α) να απορριφθούν στο σύνολό τους ως αβάσιμες οι πρώτη και τρίτη των εφέσεων και να καταδικαστούν οι σ' αυτές εκκαλούντες στα δικαστικά έξοδα των εφεσιβλήτων, του παρόντος βαθμού δικαιοδοσίας (αρθ. 176 και 183 ΚΠολΔ), β) να γίνει δεκτή ως ουσία βάσιμη η δεύτερη έφεση, γ) να εξαφανιστεί η εκκαλουμένη και, αφού κρατηθεί η υπόθεση και εκδικαστεί κατ' ουσίαν η αγωγή, πρέπει αυτή να γίνει δεκτή ως εν μέρει ουσία βάσιμη και να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι, ο καθένας εις ολόκληρο, να καταβάλουν στην πρώτη ενάγουσα πενήντα μία χιλιάδες εννιακόσια ογδόντα (51.980) ευρώ και στον καθένα από τους λοιπούς ενάγοντες είκοσι μία χιλιάδες εννιακόσια ογδόντα (21.980) ευρώ για χρηματική ικανοποίηση (αφού αφαιρεθούν από τα προαναφερόμενα ποσά 20 Ε από έκαστο, με αίτησή τους, προκειμένου να τα ζητήσουν ως πολιτικώς ενάγοντες στην ποινική δίκη). {...}

198/2011

Πρόεδρος: Παν. Κατσιρούμπας

Εισηγητής: Περικλής Αλεξίου

Δικηγόροι: Νικ. Εμμανουηλίδης - Τριαντάφυλλος Εμμανουηλίδης, Μιχ. Βασιλικός

Η απόφαση που επιδίκασε μη ζητηθέν ή περισσότερα των αιτηθέντων υπόκειται σε αναίρεση, ή προηγουμένως σε έφεση η παραδοχή της οποίας άγει σε εξαφάνιση του αντίστοιχου κεφαλαίου της εκκαλουμένης.

Επί αιτήματος τοκοδοσίας από ορισμένο

χρονικό σημείο, αν αυτή διατάσσεται από μεταγενέστερο σημείο δεν επιδικάζεται πλέον του αιτηθέντος αλλά έλασσον. Επιτρεπτή προβολή στην κατ' έφεση δίκη ένστασης παραγραφής συμπληρωθείσας εν επιδικία μετά την έκδοση της εκκαλουμένης, διότι αποτελεί οψιγενή ισχυρισμό, ή εφόσον αποδεικνύεται εγγράφως ή με δικ. ομολογία.

Επί αγωγής απόδοσης δανείου απαιτείται μνεία της κατάρτισης της σύμβασης και της μεταβίβασης της κυριότητας του δανείσματος, όχι δε και του σκοπού χρήσης του.

Μη αοριστία αγωγής εκ του μη προσδιορισμού αν το δανεισθέν δόθηκε αυτοπρόσωπα προς τον εναγόμενο ή μέσω άμεσου αντιπροσώπου, αφού τα αποτελέσματα επέρχονται αμέσως στο πρόσωπο του αντιπροσωπευόμενου, ο δε μεταγενέστερος ισχυρισμός του ενάγοντος ότι έγινε προς κατονομαζόμενο τρίτο πρόσωπο ως άμεσο αντιπρόσωπο του δανειολήπτη δεν αποτελεί μεταβολή της βάσης της αγωγής, αλλά παραδεκτή διευκρίνιση ως την πρώτη πρωτοβάθμια συζήτηση.

{...} III. Από τη διάταξη του αρθ. 106 ΚΠολΔ προκύπτει ότι το δικαστήριο ενεργεί μόνο ύστερα από αίτηση διαδίκου και αποφασίζει με βάση τους πραγματικούς ισχυρισμούς, τους οποίους προτείνουν και αποδεικνύουν οι διάδικοι, και τις αιτήσεις τις οποίες υποβάλλουν, εκτός αν ο νόμος ορίζει διαφορετικά. Το δικαστήριο δεν έχει εξουσία να επιδικάσει κάτι που δεν ζητήθηκε ή περισσότερα από όσα ζητήθηκαν (βλ. ΕφΑθ 8324/85 Δνη 27. 133). Αν το δικαστήριο επιδίκασε κάτι το οποίο δεν ζητήθηκε ή επιδίκασε περισσότερα από όσα ζητήθηκαν, η απόφασή του υπόκειται

σε αναίρεση (βλ. αρθ. 559 αριθ. 9 ΚΠολΔ, ΕφΠειρ 977/86 ΠειρΝομ 1986. 266), ή, προηγουμένως, σε έφεση, η παραδοχή της οποίας οδηγεί σε εξαφάνιση του αντίστοιχου κεφαλαίου της εκκαλούμενης απόφασης (βλ. αρθ. 535 § 1 ΚΠολΔ). Στην επίδικη υπόθεση οι εκκαλούντες παραπονοούνται με τον Δ' λόγο της ένδικης έφεσης ότι, ενώ ο εφεσίβλητος ζήτησε καταβολή του δανεισθέντος ποσού με τους νόμιμους τόκους από 8.10.2000 ή, επικουρικά, από την επίδοση της αγωγής, η εκκαλούμενη απόφαση διέταξε την ως άνω καταβολή με τους νόμιμους τόκους από 9.10.2000 και με την κρίση αυτή επιδίκασε πλέον του αιτηθέντος και πρέπει εξαιτίας αυτού του λόγου να εξαφανιστεί. Ο συγκεκριμένος λόγος έφεσης πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος, διότι, όπως είναι προφανές, όταν ζητείται τοκοδοσία από ορισμένο χρονικό σημείο, αλλά διατάσσεται τοκοδοσία από μεταγενέστερο χρονικό σημείο, όπως στην επίδικη υπόθεση, δεν επιδικάζεται πλέον του αιτηθέντος αλλά έλασσον του αιτηθέντος, αφού, τελικά, επιδικάζεται μικρότερο ποσό τόκων.

IV. Από τη διάταξη του αρθ. 527 ΚΠολΔ προκύπτει ότι στην κατ' έφεση δίκη είναι απαράδεκτη η προβολή πραγματικών ισχυρισμών που δεν προτάθηκαν στην πρωτοβάθμια δίκη, εκτός αν: i) προτείνονται από τον εφεσίβλητο ενάγοντα, εναγόμενο ή εκείνον που είχε παρέμβει ως υπεράσπιση εναντίον της έφεσης και δεν μεταβάλλεται με τους ισχυρισμούς αυτούς η βάση της αγωγής ή της παρέμβασης, ή προτείνονται από εκείνον που παρεμβαίνει με κύρια παρέμβαση για πρώτη φορά στην κατ' έφεση δίκη ή παρεμβαίνει με πρόσθετη παρέμβαση, θεωρείται όμως ως αναγκαίος ομόδικος του αρχικού διαδίκου, ii) γεννήθηκαν μετά

την τελευταία συζήτηση στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο, iii) συντρέχουν οι προϋποθέσεις του αρθ. 269 ΚΠολΔ. Το απαράδεκτο αυτό λαμβάνεται υπόψη ακόμη και αυτεπάγγελα. Στην κατ' έφεση δίκη επιτρέπεται να προβληθεί ένσταση παραγραφής, η οποία συμπληρώθηκε σε επιδικία, δηλαδή μετά την έκδοση της πρωτόδικης απόφασης, διότι αποτελεί οψιγενή ισχυρισμό (βλ. ΑΠ 930/75 ΝοΒ 24. 247, ΕφΑθ 5473/91 ΕΕμπΔ 43. 565), ή εφόσον αποδεικνύεται εγγράφως (βλ. ΑΠ 42/76 ΝοΒ 25. 197, Εφθεσ 1860/90 Αρμ 44. 448), ή εφόσον αποδεικνύεται με δικαστική ομολογία του αντιδίκου (βλ. ΕφΑθ 4418/01 ΕΔΠ 2001. 360, Εφθεσ 1860/90 Αρμ 44. 448). Στην επίδικη υπόθεση οι εκκαλούντες ζητούν με τον Ε' λόγο της ένδικης έφεσης να εξαφανιστεί η εκκαλούμενη απόφαση ως προς τη διάταξη καταβολής τόκων από 9.10.2000, διότι η ένδικη αγωγή ασκήθηκε μετά τις 10.11.2005, με συνέπεια να υποπέσουν στην πενταετή παραγραφή του αρθ. 250 ΑΚ οι τόκοι του χρονικού διαστήματος από 8/9.10.2000 έως 7/8.10.2005, και ήδη οι εκκαλούντες προβάλλουν την ένσταση παραγραφής των συγκεκριμένων τόκων, την οποία δεν υπέβαλαν στον πρώτο βαθμό δικαιοδοσίας, εκ των υστέρων, αλλά, όπως ισχυρίζονται, παραδεκτά, διότι η ένσταση παραγραφής αποδεικνύεται από το δικόγραφο της ένδικης αγωγής του αντιδίκου τους, όπου ομολογείται ότι δεν εισέπραξε αυτός τους δεδουλευμένους τόκους του παραπάνω χρονικού διαστήματος. Ο συγκεκριμένος λόγος έφεσης πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος, διότι, όπως αποδεικνύεται άμεσα και πάραυτα, στην ένδικη αγωγή δεν αναφέρεται ότι οι τόκοι του χρονικού διαστήματος από 8/9.10.2000 έως 7/8.10.2005 έχουν υποπέσει σε πα-

ραγραφή, αλλά αναφέρεται έμμεσα ότι οι εναγόμενοι οφείλουν τόκο υπερημερίας επί του ποσού οφειλής από 8.10.2000. Εφόσον δεν ομολογείται από τον εναγόμενο, ήδη εφεσίβλητο, η παραγραφή των τόκων του πιο πάνω χρονικού διαστήματος, όπως ισχυρίζονται οι εκκαλούντες, η προβολή της ένστασης παραγραφής, η οποία δεν είχε προβληθεί στη διάρκεια της πρωτοβάθμιας δίκης, ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου στη διάρκεια της κατ' έφεση δίκης, αποβαίνει απαράδεκτη και ο Ε' λόγος της ένδικης έφεσης αποβαίνει απορριπτέος ως αβάσιμος.

V. Σύμφωνα με το αρθ. 216§1 ΚΠολΔ η αγωγή, εκτός από τα στοιχεία που ορίζονται στα άρθρα 118 ή 117 του ίδιου κώδικα, πρέπει να περιέχει: i) σαφή έκθεση των γεγονότων που θεμελιώνουν σύμφωνα με το νόμο την αγωγή και δικαιολογούν την άσκησή της από τον ενάγοντα εναντίον του εναγομένου, ii) ακριβή περιγραφή του αντικειμένου της διαφοράς, iii) ορισμένο αίτημα. Αν λείπει ένα ή περισσότερα από τα στοιχεία αυτά, το δικόγραφο της αγωγής είναι αόριστο και, επομένως, πρέπει να απορρίπτεται ως απαράδεκτο. Εξάλλου, όπως προκύπτει από τη διάταξη του αρθ. 806 ΑΚ, για τη σύναψη δανείου απαιτείται να υπάρχει σύμβαση, καταρτισμένη σύμφωνα με τους όρους των αρθ. 185-195 ΑΚ, και μεταβίβαση της κυριότητας των πραγμάτων. Τα στοιχεία αυτά και μόνο είναι αναγκαία για να στηριχθεί η αγωγή προς απόδοση του δανείου. Ο σκοπός χρησιμοποίησης του δανείου από το δανειζόμενο και, μάλιστα, με εξουσία ανάλωσής του, αποτελεί ουσιώδες στοιχείο της έννοιας του δανείου, νοείται όμως γενικά και αφηρημένα και όχι ως ο σκοπός για τον οποίο ο δανειζόμενος πρό-

κειται να χρησιμοποιήσει το δάνεισμα στη συγκεκριμένη περίπτωση. Ο τελευταίος αυτός σκοπός όχι μόνο δεν είναι ουσιώδες στοιχείο του δανείου, αλλά, συνήθως, δεν έχει καμιά νομική σημασία. Περαιτέρω, η παράδοση του δανείου προς τον οφειλέτη γίνεται, συνήθως, από το δανειστή στα χέρια του οφειλέτη προσωπικά, είναι όμως πιθανό να γίνει η παράδοση του δανείου διαμέσου τρίτου προσώπου, το οποίο ενεργεί ως εντολοδόχος είτε του δανειστή είτε του οφειλέτη. Η αγωγή, στην οποία δεν προσδιορίζεται αν η δόση του δανείου έγινε από το δανειστή προς τον εναγόμενο αυτοπροσώπως ή διαμέσου άμεσου αντιπροσώπου, δεν παρουσιάζει έλλειψη στοιχείου αναγκάιου για την πληρότητά της, αφού σε καθεμία αντίστοιχη περίπτωση τα αποτελέσματα της σύμβασης επέρχονται αμέσως στο πρόσωπο του αντιπροσωπευόμενου εναγομένου. Απόρροια αυτού του γεγονότος είναι το ότι ο μεταγενέστερος ισχυρισμός του ενάγοντος ότι η δόση του δανείου έγινε προς τρίτο πρόσωπο, το οποίο κατονομάζεται, ως άμεσο αντιπρόσωπο του εναγομένου και μέσα στα όρια της αντιπροσώπευσης, δεν αποτελεί μεταβολή της βάσης της αγωγής, αλλά αποτελεί διευκρίνιση αυτής και γι' αυτό προτείνεται παραδεκτά έως την πρώτη συζήτηση της αγωγής ενώπιον του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου. Ο ισχυρισμός αυτός, εφόσον προταθεί με τον πιο πάνω τρόπο, θεωρείται ότι περιέχεται στην αγωγή ευθύς εξαρχής (βλ. ΑΠ 1802/07 Δνη 49. 145).

VI. Από την εκτίμηση των αποδεικτικών μέσων ... αποδείχθηκαν τα εξής πραγματικά περιστατικά: Ο ενάγων Α. Α. του Σ. γεννήθηκε στο χωριό Κ.-Κ. στη διάρκεια του έτους 1930 και σε ηλικία 15 ετών

μετανάστευσε στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, όπου άσκησε το επάγγελμα του εστιάτορα με επιτυχία, γεγονός που είχε ως συνέπεια να αποκτήσει σημαντική περιουσία. Η οικονομική ευμάρεια του ενάγοντος παρείχε σ' αυτόν την ευχέρεια να ενισχύει ή να διευκολύνει οικονομικά τους συγγενείς του, οι οποίοι διέμεναν στην Ελλάδα. Ο πλέον έμπιστος συγγενής του ενάγοντος στην Ελλάδα υπήρξε στη διάρκεια των ετών 1997 και μετέπειτα ο αδελφός του, Δ. Α. του Σ., κάτοικος Β., καθηγητής αγγλικής γλώσσας, ο οποίος γεννήθηκε στο χωριό Κ.Κ. στη διάρκεια του έτους 1940, μετανάστευσε στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής στη διάρκεια του έτους 1963 και παρέμεινε εκεί έως το έτος 1977, οπότε επανήλθε στην Ελλάδα, εγκαταστάθηκε στην πόλη του Β., όπου ήταν ήδη εγκαταστημένη η αδελφή του, Ε. σύζυγος Κ. Μ., και άσκησε εκεί το επάγγελμα του φροντιστή αγγλικής γλώσσας. Στη διάρκεια του χρονικού διαστήματος από 16.6.2000 έως 6.7.2005, όπως προκύπτει αναμφίβολα από το περιεχόμενο βιβλιαρίου καταθέσεων με αριθμό λογαριασμού ... του καταστήματος Β. της ΤΡΑΠΕΖΑΣ Π., οι αδελφοί Δ. Α. και Α. Α. διατηρούσαν κοινό λογαριασμό ταμειευτηρίου στο κατάστημα Β. της ΤΡΑΠΕΖΑΣ Π., στον οποίο κατέθετε, συνήθως, ο Α. Α. σημαντικά χρηματικά ποσά, τα οποία αναλάμβανε στη συνέχεια ο Δ. Α., προκειμένου να τα επενδύσει στην Ελλάδα ή να τα διαθέσει με άλλο τρόπο, έχοντας τη σύμφωνη γνώμη του αδελφού του Α. Α.

Στη διάρκεια του Σεπτεμβρίου του έτους 2000 ο 2ος εναγόμενος, Χ. Μ., τέκνο της Ε. Μ. και ανεψιός του ενάγοντος Α. Α., επικοινωνήσε τηλεφωνικά με τον ενάγοντα και τον παρακάλεσε να του δα-

νείσει το χρηματικό ποσό των 10.000.000 δρχ, για να αντιμετωπίσει, όπως δήλωσε προς τον ενάγοντα, διάφορα οικονομικά προβλήματά του και, επίσης, τη δαπάνη ιατρικής περίθαλψης της πεθεράς του, Π. Κ., μητέρας της 1ης εναγομένης, Ι. Κ., η οποία έπασχε από καρδιοπάθεια και έπρεπε να υποβληθεί τάχιστα σε εγχείριση ανοιχτής καρδιάς. Πράγματι, ο ενάγων προθυμοποιήθηκε να διευκολύνει οικονομικά τον ήδη 2ο εναγόμενο ανεψιό του, χορηγώντας σ' αυτόν δάνειο ποσού 10.000.000 δρχ. Σχετικά με τη λήψη και την απόδοση του δανείου συμφωνήθηκε μεταξύ των συμβαλλομένων, ενάγοντος και 2ου εναγομένου, ότι ως δανειολήπτες θα εμφανίζονταν αμφότεροι οι ήδη εναγόμενοι, δηλαδή όχι μόνο ο Χ. Μ. αλλά και η σύζυγός του Ι. Κ., εξαιτίας του γεγονότος ότι σημαντικό μέρος από το ποσό του δανείου θα διαθέτονταν προκειμένου να αντιμετωπιστεί η δαπάνη νοσηλείας της Π. Κ., μητέρας της Ι. Κ., και, επίσης, ότι αμφότεροι οι ήδη εναγόμενοι θα είχαν υποχρέωση να αποδώσουν το ποσό του δανείου στον ενάγοντα δανειστή άτοκα μέσα σε διάστημα 20 ημερών από τη χορήγηση του δανείου. Η 1η εναγομένη, Ι. Κ., ενημερώθηκε από το σύζυγό της ως προς τους πιο πάνω όρους του δανείου, αποδέχτηκε αυτούς και, αφού συνομίλησε προσωπικά με το δανειστή Α. Α., συμφώνησε, επίσης, να είναι υπόχρεη προς απόδοση του δανείου από κοινού με το σύζυγό της, Χ. Μ. Με τον τρόπο αυτό η 1η εναγομένη έλαβε μέρος στην κατάρτιση της επιδίκης σύμβασης δανείου αυτοπροσώπως ως δανειολήπτρια. Στη συνέχεια, ο ενάγων επικοινωνήσε τηλεφωνικά με τον αδελφό του Δ. Α. και του ζήτησε να αναλάβει από την ΤΡΑΠΕΖΑ Π. το χρηματικό ποσό των 10.000.000 δρχ και να

παραδώσει αυτό στον ανεψιό τους Χ. Μ., ως δάνειο του ενάγοντος Α. Α. προς αμφοτέρους τους αντιδίκους του, Ι. Κ. και Χ. Μ. Πράγματι, στις 18.9.2000 ο Δ. Α., ενεργώντας ως εντολοδόχος του ενάγοντος αδελφού του, ανέλαβε από το κατάστημα Β. της ΤΡΑΠΕΖΑΣ Π., από τον τραπεζικό λογαριασμό που αναφέρθηκε, το χρηματικό ποσό των 10.000.000 δρχ και την ίδια ημέρα παρέδωσε αυτό το ποσό στον ήδη 2ο εναγόμενο ανεψιό του, Χ. Μ., και εκτέλεσε έτσι τη σχετική εντολή που είχε λάβει από τον ενάγοντα αδελφό του. Με τον τρόπο αυτό εκτελέστηκε στις 18.9.2000 η σύμβαση δανείου που είχε συναφθεί μεταξύ του ενάγοντος Α. Α. και των αντιδίκων του και δημιουργήθηκε συμβατική υποχρέωση των εναγομένων να αποδώσουν το ποσό του δανείου στον αντίδικό τους μέσα σε προθεσμία 20 ημερών, δηλαδή μέχρι 8.10.2000. Έκτοτε παρήλθε σημαντικό χρονικό διάστημα, αλλά οι εναγόμενοι, μολοντί δεν αρνούνταν ότι όφειλαν να αποδώσουν το ποσό του δανείου προς το δανειστή τους, δεν εκπλήρωναν τη σχετική συμβατική υποχρέωσή τους, ούτε εκδήλωναν προθυμία να αποδώσουν το ποσό αυτό στο δανειστή τους τμηματικά, αλλά διαρκώς ανέβαλλαν την απόδοση του δανείου, προβάλλοντας ως λόγο της αναβολής την οικονομική δυσπραγία τους. Ο ενάγων, επιθυμώντας να διατηρεί καλές σχέσεις με τους ήδη εναγομένους συγγενείς του, δεν αξίωνε την απόδοση του δανείου πιεστικά, ποτέ όμως δεν άφησε να εννοηθεί ότι δεν επιθυμούσε πλέον την απόδοση του δανείου. Τελικά, στη διάρκεια του Απριλίου του έτους 2005 ο ενάγων, διαπιστώνοντας ότι οι αντισυμβαλλόμενοί του δεν εκδήλωναν προθυμία να αποδώσουν το ποσό του δανείου, απέστειλε επιστολή

στον ήδη 2ο εναγόμενο με το εξής, μεταξύ άλλων, περιεχόμενο: «...Τα χρήματα που σου δάνεισε ο Δ. ήταν χρήματα δικά μου, που εγώ τα έδωσα στον αδελφό μου για τις δικές του ανάγκες. Αυτά τα χρήματα τα χρωστάς στο Δ., αυτός σου τα έδωσε και όχι εγώ, και επειδή έχει μεγάλη ανάγκη, σε παρακαλώ δώσ' του ό,τι μπορείς κάθε μήνα, γιατί κινδυνεύει να χάσει το ΤΕΒΕ». Η δήλωση του ενάγοντος ότι ο αδελφός του δάνεισε τα χρήματα στους εναγομένους δεν ανταποκρίνεται στην αλήθεια, αφού, όπως προαναφέρθηκε, συμβαλλόμενος στη σύμβαση δανείου είναι ο ενάγων, έγινε όμως η δήλωση αυτή προκειμένου να πεισθούν οι εναγόμενοι να επιστρέψουν τα δανεισθέντα στον κινδυνεύοντα ήδη να χάσει τα ασφαλιστικά του δικαιώματα αδελφό του. Τούτο επιβεβαιώνεται από τις αμέσως κατωτέρω δηλώσεις του ενάγοντος προς τον αδελφό του και τους εναγομένους. Παρόλα αυτά, ο 2ος εναγόμενος, ο οποίος βρισκόταν πλέον σε κακή οικονομική κατάσταση, διότι στη διάρκεια του έτους 2003 η εμπορική εταιρία με την επωνυμία «Γ. Ε. ΕΠΕ», στην οποία συμμετείχε αυτός ως εταίρος, είχε κηρυχθεί σε κατάσταση πτώχευσης, δεν έλαβε υπόψη του την επιστολή του δανειστή του, ούτε προθυμοποιήθηκε να αποδώσει το ποσό του δανείου τμηματικά προς τον αδελφό του δανειστή, Δ. Α., σύμφωνα με τη σχετική επιθυμία του δανειστή.

Η απροθυμία του 2ου εναγομένου να αποδώσει το ποσό του δανείου, οδήγησε το δανειστή στην απόφαση να στραφεί εναντίον των δανειοληπτών δικαστικά. Έτσι, στη διάρκεια του Ιουλίου 2005 ο ενάγων απέστειλε επιστολή στον αδελφό του Δ. Α. με το εξής, μεταξύ άλλων, περιεχόμενο: «...Αγαπητέ Δ., να αναθέσεις στον

κύριο Ν. Κ. ή όποιον δικηγόρο εσύ νομίζεις να καταθέσει αγωγή κατά της Ι. Κ. Μ. και Χ. Μ. για τα χρήματα που τους δάνεισα, δέκα εκατομμύρια (10.000.000) δραχμές το Σεπτέμβριο του 2000 και τους τόκους που δικαιούμαι από τότε μέχρι σήμερα...». Στη συνέχεια, στη διάρκεια του Σεπτεμβρίου 2005, ο ενάγων, διαμέσου πληρεξουσίου δικηγόρου, απέστειλε στους ήδη αντιδίκους του εξώδικη διαμαρτυρία - πρόσκληση - δήλωση με το εξής, μεταξύ άλλων, περιεχόμενο: «...Γνωρίζετε ότι στις 18.9.2000 σας δάνεισα άτοκα το ποσό των 10.000.000 δρχ, το οποίο και σας κατέβαλε ο αδελφός μου Δ. Α. ... Η συμφωνία μας ήταν το ποσό αυτό να επιστραφεί στον αδελφό μου Δ. μέσα σε είκοσι ημέρες από το δανεισμό, δηλαδή μέχρι τις 8.10.2000. Παρά όμως τις ενοχλήσεις μου μέχρι σήμερα μόνο υποσχέσεις δώσατε περί επιστροφής, πλην όμως δεν μου κατεβάλατε το ποσό που δανειστήκατε. Για την αντισυμβατική αυτή συμπεριφορά σας διαμαρτύρομαι και σας προσκαλώ όπως μέσα σε δέκα ημέρες από την κοινοποίηση της παρούσας μου επιστρέψετε το ποσό που δανειστήκατε με τους τόκους υπερημερίας από 8.10.2000 και σε περίπτωση άρνησης σας δηλώνω ότι θα επιδιώξω δικαστικά την είσπραξή του...».

Στη διάρκεια της πρωτοβάθμιας δίκης οι εναγόμενοι αρνήθηκαν ολοσχερώς τη βασιμότητα της ένδικης αγωγής και ισχυρίστηκαν, ειδικότερα, ότι: i) Από τη στιγμή της επιστροφής του Δ. Α. στην Ελλάδα έως και το έτος 2005 η πεθερά της πρώτης εναγομένης και μητέρα του δεύτερου εναγομένου, Ε. χήρα Κ. Μ., δάνειζε κατά καιρούς διάφορα χρηματικά ποσά στον αδελφό της Δ. Α. Περαιτέρω, τον φιλοξενούσε πολλές φορές στην οικία

της, τον περιποιούνταν και του παρείχε στεγάση και τροφή, ii) Το έτος 2000 το σύνολο οφειλής του Δ. Α. προς την Ε. Μ. ανερχόταν στο ποσό των 15.000.000 δρχ, iii) Στις 18.9.2000 ο Δ. Α. ζήτησε από το δεύτερο εναγόμενο να συναντηθούν, για να του καταβάλει το χρηματικό ποσό των 10.000.000 δρχ, προκειμένου να αποδοθεί αυτό στην Ε. Μ. έναντι της συνολικής οφειλής του, που ανερχόταν στο ποσό των 15.000.000 δρχ, iv) Την ίδια ημέρα ο δεύτερος εναγόμενος απέδωσε στη μητέρα του, Ε. Μ., το ποσό που είχε καταβάλει ο Δ. Α. Με τον τρόπο αυτό οι εναγόμενοι ομολόγησαν ενώπιον του δικαστηρίου ότι, πράγματι, στις 18.9.2000 ο Δ. Α. παρέδωσε στον ήδη 2ο εναγόμενο Χ. Μ. το χρηματικό ποσό των 10.000.000 δρχ, αρνήθηκαν όμως ότι το ποσό αυτό παραδόθηκε προς εκτέλεση της ήδη επίδικης σύμβασης δανείου. Στη διάρκεια της δίκης τούτης δεν αποδείχθηκε καθόλου ότι η Ε. Μ. είχε την οικονομική δυνατότητα να δανείζει χρήματα σε άλλους και ότι δάνειζε κατά καιρούς διάφορα χρηματικά ποσά στον αδελφό της Δ. Α., με συνέπεια να δημιουργηθεί μέχρι το έτος 2000 οφειλή του δεύτερου προς την πρώτη, ποσού 15.000.000 δρχ, και υποχρέωση του δεύτερου να αποδώσει στην πρώτη το συγκεκριμένο χρηματικό ποσό. Συνεπώς, αξιολογείται ως παντελώς αβάσιμος ο ισχυρισμός των εναγομένων ότι η παράδοση του χρηματικού ποσού των 10.000.000 δρχ από τον Δ. Α. προς τον Χ. Μ. στις 18.9.2000 έγινε προκειμένου να επέλθει μερική εξόφληση οφειλής που υπείχε ο Δ. Α. προς την Ε. Μ., μητέρα του Χ. Μ. Περαιτέρω, στις πρωτόδικες προτάσεις τους οι εναγόμενοι ιστόρησαν, μεταξύ άλλων, ως αναμφίβολο γεγονός ότι «εκ των υστέρων, το έτος 2005, πληρο-

φορήθηκαν ότι το ποσό των 10.000.000 δρχ που είχε καταβάλει ο Δ. Α. προερχόταν από χρήματα του Α. Α.». Με τον τρόπο αυτό οι εναγόμενοι ομολογούν έμμεσα ότι το ποσό των 10.000.000 δρχ, που κατέβαλε ο Δ. Α. στον ήδη 2ο εναγόμενο Χ. Μ., ανήκε στον ήδη ενάγοντα Α. Α., γεγονός που αποδείχθηκε ήδη και από τα λοιπά αποδεικτικά μέσα, παραλείπουν όμως να αναφέρουν κάποια αιτία, η οποία να δικαιολογεί την καταβολή αυτού του χρηματικού ποσού από τον Α. Α. προς τον Χ. Μ. Συνεπώς, αφού δεν αποδείχθηκε ότι ο Α. Α. υπείχε οφειλή προς τους αντιδίκους του, ποσού 10.000.000 δρχ, προς εξόφληση της οποίας παρέδωσε σ' αυτούς το συγκεκριμένο χρηματικό ποσό διαμέσου του εντολοδόχου του Δ. Α., ή ότι επιθυμούσε να μεταβιβάσει το ποσό των 10.000.000 δρχ στους αντιδίκους του εξαιτίας δωρεάς, και, επίσης, αφού δεν αποδείχθηκε ότι η παράδοση του ποσού των 10.000.000 δρχ από τον Δ. Α. προς τον Χ. Μ. έγινε προκειμένου να επέλθει μερική εξόφληση οφειλής που υπείχε ο Δ. Α. προς την Ε. Μ., μητέρα του Χ. Μ., αποδεικνύεται (και έμμεσα) ότι το ποσό των 10.000.000 δρχ παραδόθηκε από τον Δ. Α. προς τον Χ. Μ. προς εκτέλεση της επίδικης σύμβασης δανείου. Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, το οποίο αποφάνθηκε παρόμοια ως προς το συγκεκριμένο ζήτημα, δεν έσφαλε ως προς την εκτίμηση των αποδείξεων, όπως παραπονούνται ήδη οι εναγόμενοι - εκκαλούντες με τον Α' λόγο της ένδικης έφεσής τους, γεγονός που πρέπει να οδηγήσει σε απόρριψη αυτού του λόγου έφεσης ως αβάσιμου.

Όπως ήδη αναφέρθηκε, αποδείχθηκε αναμφίβολα ότι μεταξύ των συμβαλλομένων, ενάγοντος και 2ου εναγομένου,

συμφωνήθηκε ότι ως δανειολήπτες θα εμφανίζονταν αμφότεροι οι ήδη εναγόμενοι και ότι αμφότεροι οι εναγόμενοι θα είχαν υποχρέωση να αποδώσουν το ποσό του δανείου στο δανειστή, και ότι η 1η εναγομένη αποδέχτηκε τους όρους του δανείου, συμφώνησε να είναι υπόχρεη προς απόδοση του δανείου από κοινού με το σύζυγό της και με τον τρόπο αυτό η 1η εναγομένη έλαβε μέρος στην κατάρτιση της επίδικης σύμβασης δανείου αυτοπροσώπως ως δανειολήπτρια. Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, το οποίο αποφάνθηκε παρόμοια ως προς το συγκεκριμένο ζήτημα, δεν έσφαλε ως προς την εκτίμηση των αποδείξεων, όπως παραπονούνται ήδη οι εναγόμενοι - εκκαλούντες με τους Α' και Β' λόγους της ένδικης έφεσής τους, γεγονός που πρέπει να οδηγήσει σε απόρριψη αυτών των λόγων έφεσης ως αβάσιμων. Ως προς το συγκεκριμένο ζήτημα ένα μέλος του Δικαστηρίου, ο εφέτης Περικλής Αλεξίου, διατύπωσε τη γνώμη ότι δεν αποδείχθηκε αναμφίβολα συμμετοχή της 1ης εναγομένης στην κατάρτιση της επίδικης σύμβασης δανείου ως δανειολήπτριας και ότι, αντίθετα, ακόμη και από τις προτάσεις της συζύγου του δανειστή ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου, ιδίως από το χωρίο «... Ο σύζυγός μου έδωσε τα χρήματα, αφού προηγουμένως του τα ζήτησε ο ανιψιός του, λέγοντάς του ότι αυτός και η γυναίκα του χρειάζονται χρήματα, για να αντιμετωπίσουν τα έξοδα εγχείρισης καρδιάς και νοσηλείας που έπρεπε να κάνει στις Ηνωμένες Πολιτείες η μητέρα της Ι. Κ. ... Επομένως, ο Χ. Μ. ενεργούσε τόσο για τον εαυτό του όσο και για λογαριασμό της συζύγου του Ι. Κ., αφού η μητέρα της τελευταίας επρόκειτο να εγχειριστεί», αποδεικνύεται έμμεσα ότι μόνος αντισυμβαλλόμενος του δανειστή

και μόνος λήπτης του δανείου υπήρξε ο ανεψιός του δανειστή, Χ. Μ., ήδη 2ος εναγόμενος.

Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, όπως ήδη εκτέθηκε, δέχτηκε την ένδικη αγωγή και υποχρέωσε τους εναγομένους να καταβάλουν στον ενάγοντα το ποσό των 29.347,02 Ε νομιμοτόκως από τις 9.10.2000 μέχρι την εξόφληση και, περαιτέρω, κήρυξε την απόφασή του προσωρινά εκτελεστή ως προς την αμέσως παραπάνω καταψηφιστική διάταξή της. Ήδη οι εναγόμενοι - εκκαλούντες παραπονούνται με τον Γ' λόγο της ένδικης έφεσης ότι «η εκκαλούμενη κατά πρόδηλη παραβίαση των διατάξεων των αρθ. 907, 908§1 ΚΠολΔ κήρυξε τη συναφή καταψηφιστική της διάταξη προσωρινά εκτελεστή, ενώ τέτοια περίπτωση δεν απεδείχθη». Ο συγκεκριμένος λόγος έφεσης προβλήθηκε ανώφελα και πρέπει να απορριφθεί, αφού με την έκδοση της αποφάσεως του παρόντος δευτεροβαθμίου Δικαστηρίου η απόφαση του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου καθίσταται τελεσίδικη και είναι εκτελεστή (ΕφΑθ 10813/96 Δνη 38. 1653 Σαμουήλ Η Έφεση εκδ. ε' §542).

VII. Συνακόλουθα προς όσα προαναφέρθηκαν, το Δικαστήριο άγεται στα εξής συμπεράσματα: 1) Η ένδικη έφεση πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη, διότι η εκκαλούμενη απόφαση δεν παρουσιάζει τις πλημμέλειες, οι οποίες αποδίδονται σε αυτή με την ένδικη έφεση, αλλά, αντίθετα, εκτίμησε ορθά τις αποδείξεις, περιέχει πλήρη και ορθή αιτιολογία και, επίσης, πραγματοποίησε ορθή εφαρμογή του νόμου. Περαιτέρω, η αίτηση αναστολής εκτέλεσης, η οποία περιέχεται στις από 7.12.2010 έγγραφες προτάσεις των εκκαλούντων ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου και έχει ως αίτημα την αναστολή της

εκτέλεσης της ήδη εκκαλούμενης απόφασης (αριθ. 20/2008 του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου), ώσπου να εκδοθεί τελειωτική στην ουσία απόφαση του Εφετείου ως προς την ένδικη έφεση, πρέπει να απορριφθεί ως άνευ αντικειμένου μετά την έκδοση της παρούσας επί της εφέσεως αποφάσεως...

224/2011

Πρόεδρος: Άγγ. Λιάπης

Εισηγήτρια: Σοφία Πανουτσακοπούλου

Δικηγόροι: Αχιλ. Γαλαζούλας, Αντ. Τίγκας

Η τελεσίδικη απόφαση αποζημίωσης εξ αδικοπραξίας δεν αποτελεί δεδικασμένο για απρόβλεπτες μεταγενέστερες ζημιές που δεν είχαν ερευνηθεί, ούτε εμποδίζει την αξίωση περαιτέρω χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης, εφόσον οι συνέπειες εκδηλώθηκαν αργότερα.

Καταβολή αποζημίωσης, που αναφέρεται στο μέλλον, σε δόσεις κατά μήνα, εξαιρετικά όμως και εφάπαξ επί σπουδαίου λόγου, κατόπιν αιτήματος διαλαμβάνοντος τα στοιχεία της αόριστης νομικής έννοιας του σπουδαίου λόγου, που υπόκειται σε αναιρετικό έλεγχο. Σπουδαίος λόγος υπάρχει όταν η αποζημίωση για διαφυγόντα εισοδήματα στο μέλλον εξυπηρετεί καλύτερα τα συμφέροντα του δικαιούχου, όπως όταν είναι άπορος και κατέστη ανήλικος σε μικρή ηλικία.

Αποκλειστική υπαιτιότητα μηχανοδηγού αμαξοστοιχίας, Προϊσταμένου υπηρεσίας και Σταθμάρχη, προστηθέντων οργάνων του ΟΣΕ, για τον τραυματισμό επιβάτιδας, που ενώ επιχειρούσε να κατέλθει από την αμαξοστοιχία, αυτή ξεκίνησε.

Μη επιδίκαση περαιτέρω χρηματικής ικανοποίησης καθόσον τα περιστατικά, που

ήταν γνωστά στις προηγούμενες δίκες (ακρωτηριασμός κάτω άκρων), λήφθηκαν υπόψη, όπως προκύπτει και από το ύψος της επιδικασθείσας ικανοποίησης.

Απόρριψη δαπάνης για οικιακή βοηθό μέχρι το 2029, αφού δεν μπορεί να προβλεφθεί με ασφάλεια ότι η παθούσα θα ζει μέχρι τότε.

Αβασιμότητα κονδυλίου αντικατάστασης τεχνητών μελών κατά τακτά διαστήματα στο μέλλον, διότι δεν μπορεί να προβλεφθεί η διάρκεια ζωής της παθούσας, ούτε η ανάγκη αντικατάστασης κάθε 4 χρόνια, που εξαρτάται και από τη συχνότητα χρήσης και τη φθορά.

{...} Από το συνδυασμό των διατάξεων των αρθ. 322, 324 ΚΠολΔ και 914, 929 ΑΚ συνάγεται ότι η τελεσίδικη απόφαση, που εκδόθηκε σε αγωγή για αποζημίωση σε περίπτωση βλάβης του σώματος ή της υγείας προσώπου από αδικοπραξία, αποτελεί δεδικασμένο επί της νέας με την αυτή ιστορική και νομική αιτία δίκης, ως προς τις συνθήκες υπό τις οποίες έλαβε χώρα η αδικοπραξία, την ευθύνη του υπαιτίου, την τυχόν συνυπαιτιότητα του παθόντος και τη ζημία του ενάγοντος, που αναφέρεται στον οριοθετηθέντα με την πρώτη αγωγή χρόνο για τον οποίο επιδικάστηκε αποζημίωση. Δεν αποτελεί όμως δεδικασμένο η απόφαση αυτή για ζημιές που ανάγονται σε μεταγενέστερο χρόνο, κατά τον οποίο είναι δυνατόν η αδικοπραξία να εξακολουθήσει να αναδίδει επιζήμιες συνέπειες, γιατί αυτές δεν είχαν προβλεφθεί, ούτε καταστεί αντικείμενο έρευνας κατά την πρώτη αγωγή. Έτσι, η επιδίκαση με τελεσίδικη δικαστική απόφαση χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης του τραυματισθέντος σε αυτοκινητικό ατύχημα, δεν

εμποδίζει τη μεταγενέστερη, με νέα αγωγή, επιδίωξη περαιτέρω χρηματικής ικανοποίησης. Προϋπόθεση γι' αυτό είναι ότι οι συνέπειες της αδικοπραξίας εκδηλώθηκαν μεταγενέστερα και δεν μπορούσαν να προβλεφθούν από το δικαστήριο, το οποίο επιδίκασε στον παθόντα την προηγούμενη χρηματική ικανοποίηση. Κατά συνέπεια, μεταγενέστερες δυσμενείς συνέπειες της αδικοπραξίας, που δεν ήταν προβλεπτές και δεν ελήφθησαν υπόψη σε προηγούμενη δικαστική απόφαση, μπορούν να δικαιολογήσουν περαιτέρω πρόσθετη χρηματική ικανοποίηση για ηθική βλάβη, έστω και αν στην προηγούμενη δικαστική απόφαση δεν γίνεται λόγος για πρόκληση νέων βλαβών στο μέλλον (ΑΠ 1075/08 Νόμος).

Στη διάταξη του αρθ. 930§1 ΑΚ ορίζεται ότι η αποζημίωση των δύο προηγούμενων άρθρων που αναφέρεται στο μέλλον καταβάλλεται σε χρηματικές δόσεις κατά μήνα. Όταν υπάρχει σπουδαίος λόγος, η αποζημίωση μπορεί να επιδικασθεί σε κεφάλαιο εφάπαξ. Από τη διάταξη αυτή, σε συνδυασμό προς εκείνη του αρθ. 929 ΑΚ, προκύπτει ότι επί βλάβης του σώματος ή της υγείας προσώπου η αποζημίωση που αναφέρεται στο μέλλον και δύναται να οφείλεται σε διαφυγόντα εισοδήματα συνεπεία τραυματισμού καταβάλλεται σε χρηματικές δόσεις κατά μήνα. Ο παραπάνω τρόπος καταβολής αποτελεί τον κανόνα. Εξαιρετικά όμως μπορεί να καταβληθεί και σε κεφάλαιο εφάπαξ, αν συντρέχει σπουδαίος λόγος. Πότε συμβαίνει τούτο κρίνεται με βάση τη συνολική θεώρηση των οικονομικών κυρίως σχέσεων που αφορούν την υγεία του παθόντος, εφόσον στη συγκεκριμένη περίπτωση ο σκοπός της αποζημιώσεως εξυπηρετεί καλύτερα τα συμφέροντα του παθόντος με την εφάπαξ πληρωμή

της αποζημιώσεως. Προς τούτο απαιτείται αίτηση του δικαιούχου, στην οποία πρέπει να διαλαμβάνονται με σαφήνεια και πληρότητα όλα τα συγκροτούντα τη νομική έννοια του σπουδαίου λόγου, υποκείμενη στον αναίρετικό έλεγχο κατά πόσον τα ανελέγκτως γενόμενα δεκτά πραγματικά περιστατικά συγκροτούν ή όχι την αόριστη νομική έννοια του σπουδαίου λόγου. Η δε συνδρομή του σπουδαίου λόγου δύναται να κείται είτε προς την πλευρά του δανειστού είτε του οφειλέτου και θεωρείται ότι υπάρχει όταν στη συγκεκριμένη περίπτωση η επιδικαζόμενη αποζημίωση για διαφυγόντα εισοδήματα του δικαιούχου στο μέλλον εξυπηρετεί καλύτερα τα συμφέροντα τούτου, όπως τούτο συμβαίνει όταν ο δικαιούχος είναι άπορος, στερούμενος εισοδημάτων και περιουσίας, κατέστη ανάπηρος σε μικρή ηλικία, η δε εφάπαξ επιδίκαση της αποζημιώσεως διευκολύνει καλύτερα την αντιμετώπιση των αναγκών του για το μέλλον (ΑΠ 1232/08 Νόμος).

Στην προκειμένη περίπτωση, το αίτημα της αγωγής περί καταβολής στην ενάγουσα εφάπαξ των ποσών που αφορούν την αμοιβή νοσηλεύτριας που αναγκάστηκε αυτή να προσλάβει καθώς και την αμοιβή του συζύγου της που την φρόντιζε στο σπίτι λόγω του τραυματισμού της από το ένδικο ατύχημα, είναι αόριστο και πρέπει να απορριφθεί, όπως ορθά έκρινε το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο. Κι αυτό, διότι δεν εκτίθενται στην αγωγή με σαφήνεια και πληρότητα, όπως θα έπρεπε σύμφωνα με τη νομική σκέψη της παρούσας, τα πραγματικά περιστατικά που θεμελιώνουν σπουδαίο λόγο προς τούτο, περιοριζόμενης της ενάγουσας να αναφέρει σχετικά ότι έτσι θα εξυπηρετηθούν καλύτερα οι αυξανόμενες προσωπικές της ανάγκες.

Πρέπει λοιπόν να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμος ο σχετικός λόγος έφεσης της ενάγουσας.

Περαιτέρω, από την ένορκη κατάθεση ... αποδεικνύονται τα ακόλουθα: Την 7.2.2000 η ενάγουσα ταξίδευε με την ... αμαξοστοιχία του πρώτου εναγομένου, η οποία εκτελούσε το δρομολόγιο Α.- Θ. Περί ώρα 4:30 πμ της 8.2.2000 και ενώ η ως άνω αμαξοστοιχία έκανε στάση στο σταθμό Π. για επιβίβαση και αποβίβαση επιβατών, η ενάγουσα επεχείρησε να κατέβει από την αμαξοστοιχία μαζί με άλλους επιβάτες. Κατά την κίνησή της αυτή και ενώ βρισκόταν στα σκαλοπάτια του βαγονιού, η αμαξοστοιχία ξεκίνησε, με αποτέλεσμα να χάσει την ισορροπία της η ενάγουσα, να πέσει από το σκαλοπάτι και να τραυματιστεί σοβαρά στα κάτω άκρα από τις μεταλλικές ρόδες της αμαξοστοιχίας. Με την 476/2007 απόφαση του παρόντος Δικαστηρίου, που εκδόθηκε επί ετέρας αγωγής της ενάγουσας κατά των εναγομένων για το ίδιο ατύχημα, κρίθηκε ότι αποκλειστικά υπαίτιοι του ενδίκου ατυχήματος είναι οι δεύτερος, τρίτος και τέταρτος των εναγομένων. Ειδικότερα κρίθηκε ότι το ατύχημα οφείλεται σε αμέλεια των εν λόγω εναγομένων, μηχανοδηγού της αμαξοστοιχίας, Προϊσταμένου Υπηρεσίας της αμαξοστοιχίας και Σταθμάρχη του Σταθμού, αντίστοιχα, οι οποίοι ήταν όργανα του πρώτου εναγομένου προστηθέντες από αυτόν στις ως άνω υπηρεσίες. Με την ως άνω απόφαση δημιουργείται δεδικασμένο για τη δίκη αυτή όσον αφορά τις συνθήκες υπό τις οποίες τελέστηκε το ατύχημα και την ευθύνη των υπαιτίων, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στη μείζονα σκέψη της παρούσας, απορριπτομένου ως ουσιαστικά αβάσιμου του σχετικού λόγου έφεσης των

εναγομένων, με τον οποίο αυτοί ισχυρίζονται ότι δεν νομιμοποιούνται παθητικά οι δεύτερος, τρίτος και τέταρτος από αυτούς. Αμέσως μετά το ατύχημα η ενάγουσα μεταφέρθηκε στο Νοσοκομείο Κ. και στη συνέχεια στο ΚΑΤ Α., όπου έμεινε νοσηλευόμενη μέχρι 9.4.2000. Εκεί υποβλήθηκε σε ακρωτηριασμό των κάτω άκρων περίπου στο ύψος των γονάτων (βλ. και προσκομιζόμενες φωτογραφίες), στη συνέχεια δε κρίθηκε αναγκαία η μετάβασή της στο Ινστιτούτο Αποκατάστασης του Σικάγο στις ΗΠΑ για την καλύτερη αποκατάσταση της υγείας της και την τοποθέτηση τεχνητών μελών. Με την 199/2005 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Τρικάλων, που επικυρώθηκε με την ως άνω 476/2007 απόφαση του παρόντος Δικαστηρίου, επιδικάσθηκε στην ενάγουσα ως χρηματική ικανοποίηση για την ηθική της βλάβη από το ένδικο ατύχημα το ποσό των 100.000.000 δρχ ή 293.470 Ε. Με την κρινόμενη αγωγή η ενάγουσα, επικαλούμενη απροσδόκητη από το 2003 επιδείνωση της υγείας της, ζητεί περαιτέρω χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης, ποσού 900.000 Ε. Η αγωγή ως προς το αίτημα αυτό είναι επαρκώς ορισμένη, αφού αναφέρονται σε αυτήν τα πραγματικά περιστατικά που εμφανίσθηκαν στην ψυχική υγεία της εναγομένης ως απρόσμενη επιπλοκή μετά την άσκηση της πρώτης αγωγής της και τα οποία αποτελούν συμπτώματα «μετατραυματικής στρεσσογόνου διαταραχής». Επομένως, ο σχετικός λόγος έφεσης των εναγομένων περί αοριστίας του σχετικού αιτήματος της αγωγής πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμος.

Περαιτέρω, ισχυρίζεται η ενάγουσα ότι μετά την άσκηση της πρώτης αγωγής της κατά των εναγομένων, από τις αρχές του

2003, εμφανίσθηκαν σε αυτήν μόνιμα ψυχοπαθολογικά συμπτώματα, όπως κρίσεις πανικού, κατακλυσμιαίοι άγχους, κατάθλιψη, ταχυκαρδία, υπέρταση, αιφνίδιες και αναίτιες διακοπές ύπνου ή αϋπνία, τα οποία αποτελούν συμπτώματα «χρόνιας μετατραυματικής στρεσσογόνου διαταραχής». Προσάγει μάλιστα προς απόδειξη των ισχυρισμών της την από 11.6.2007 γνωμοδότηση του Η. Φ., νευρολόγου - ψυχιάτρου καθώς και το από 8.3.2007 πιστοποιητικό του νοσοκομείου «Ε.», όπου αναφέρεται ότι η ενάγουσα πάσχει από χρονίσα μετατραυματική στρεσσογόνο διαταραχή οψίμου ενάρξεως συνεπεία του ενδίκου ατυχήματος, λόγω της οποίας επιβάλλονται δια βίου ψυχιατρική κάλυψη και νοσηλευτική φροντίδα αυτής. Πλην όμως, στη συγκεκριμένη περίπτωση, η ως άνω ψυχοπαθολογική κατάσταση, που παρουσιάζει η ενάγουσα μετά το ατύχημα και λόγω του σοβαρού τραυματισμού της, λήφθηκε υπόψη από το παρόν Δικαστήριο κατά το χρόνο λήψης της ως άνω 476/2007 απόφασής του, που επικύρωσε την 199/2005 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Τρικάλων, το οποίο προσδιόρισε την επιδικασθείσα στην ενάγουσα χρηματική ικανοποίηση για την ηθική της βλάβη στο προαναφερθέν ύψος. Μάλιστα, στην εν λόγω απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Τρικάλων αναφέρεται ρητά ότι προς καθορισμό του ύψους της χρηματικής ικανοποίησης των 293.470 Ε που επιδικάσθηκε στην ενάγουσα, λήφθηκε υπόψη μεταξύ των άλλων εκεί αναφερομένων και «η εφ' όρου της υπόλοιπης ζωής ανικανότητά της για ατομική της συντήρηση και ο σημαντικός περιορισμός των ατομικών της εκδηλώσεων, ίσως και ενδιαφερόντων». Οι δυσμενείς συνέπειες του τραυματισμού

της ενάγουσας στην ψυχική της υγεία και η εμφάνιση σε αυτήν των ως άνω συμπτωμάτων ήταν κάτι που έπρεπε και μπορούσε να προβλεφθεί ως αναμενόμενο από το ως άνω Δικαστήριο, λόγω του ακρωτηριασμού των κάτω άκρων της ενάγουσας και της χρήσης από αυτήν εφ' όρου ζωής τεχνητών μελών. Τα πραγματικά αυτά περιστατικά, που ήταν γνωστά στις προηγούμενες δίκες (τόσο στο Εφετείο, όσο και Πρωτοδικώς) και τα οποία θα είχαν ως συνέπεια, κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων, τον κλονισμό και της ψυχικής υγείας της ενάγουσας, ελήφθησαν υπόψη από το Δικαστήριο, όπως αυτό φαίνεται και από το ύψος της χρηματικής ικανοποίησης που επιδικάσθηκε στην ενάγουσα. Επομένως, η ενάγουσα δεν δικαιούται περαιτέρω χρηματική ικανοποίηση όπως εσφαλμένα έκρινε το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, που της επιδίκασε επιπλέον ποσό 60.000 Ε για την αιτία αυτή, γενομένου δεκτού ως ουσιαστικά βασίμου του σχετικού λόγου έφεσης των εναγομένων και απορριπτομένου ως ουσιαστικά αβάσιμου του σχετικού λόγου έφεσης της ενάγουσας, με τον οποίο αυτή ζητεί μεγαλύτερη χρηματική ικανοποίηση.

Περαιτέρω, λόγω της ως άνω κατάστασης της υγείας της η ενάγουσα έχει ανάγκη νοσηλευτικής φροντίδας κατ' οίκον. Προς τούτο έχει προσλάβει από 15.4.2000 ως βοηθό - νοσηλεύτρια την Δ. Δ. προς υποβοήθησή της, την οποία απασχολεί επί οκτώ ώρες την ημέρα (από τις 7:00 πμ έως τις 15:00 μμ). Για την αιτία αυτή επιδικάσθηκε στην ενάγουσα με την ως άνω 199/2005 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Τρικάλων, που έχει ήδη τελεσιδικήσει, το ποσό των 600 Ε το μήνα ως αμοιβή της βοηθού αυτής μέχρι 15.5.2005, ποσό το οποίο έχει ήδη καταβληθεί στην

ενάγουσα από τον πρώτο εναγόμενο. Για το περαιτέρω χρονικό διάστημα από 16.5.2005 έως 8.12.2008 (ημερομηνία συζήτησης της κρινόμενης αγωγής) η ενάγουσα συνέχισε να απασχολεί την ως άνω Δ. Δ. επί οκτάωρο ημερησίως (7:00 πμ - 15:00 μμ), χρόνος που επαρκεί προς υποβοήθησή της αντί μηνιαίων αποδοχών 700 Ε και συνολικά δαπάνησε για την αιτία αυτή το ποσό των 30.100 Ε (700 Ε x 43 μήνες), όπως ορθά δέχθηκε η εκκαλούμενη απόφαση, απορριπτόμενων ως ουσιαστικά αβάσιμων των λόγων έφεσης της ενάγουσας με τους οποίους αυτή ζητεί να της επιδικασθούν μεγαλύτερα ποσά ως αμοιβή της ως άνω βοηθού για εργασία της επί δέκα ώρες την ημέρα. Επίσης, με βάση τα ανωτέρω αποδειχθέντα και λαμβανομένης υπόψη της ηλικίας της ενάγουσας (53 ετών) κατά το χρόνο του ατυχήματος, δηλαδή το 2000, καθώς και του προσδόκιμου της ζωής των γυναικών στην Ελλάδα (82 έτη), κρίνεται ότι αυτή θα έχει ανάγκη των υπηρεσιών τρίτου προσώπου και κατά το μετέπειτα χρονικό διάστημα από 9.12.2008 μέχρι και 8.12.2018 αντί των ως άνω μηνιαίων αποδοχών, αναπροσαρμοζόμενων κατ' έτος σε ποσοστό 3%, όπως ορθά δέχθηκε εν προκειμένω το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, απορριπτομένου του σχετικού λόγου έφεσης της ενάγουσας, με τον οποίο αυτή ζητεί αναπροσαρμογή των ως άνω ποσών κατά 6% ετησίως. Δηλαδή η ενάγουσα θα πρέπει να καταβάλει για την αιτία αυτή τα εξής ποσά: {...}. Συνολικά δηλαδή η ενάγουσα πρέπει να καταβάλει για την άνω αιτία και για τα παραπάνω χρονικά διαστήματα το ποσό των 99.183,48 Ε. Τα περαιτέρω ποσά, που ζητεί η ενάγουσα για την άνω αιτία μέχρι το 2029, πρέπει να απορριφθούν, αφού δεν

μπορεί να προβλεφθεί με ασφάλεια ότι η ενάγουσα θα βρίσκεται στη ζωή μέχρι το χρόνο εκείνο, όπως ορθά έκρινε και το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, απορριπτομένου ως ουσιαστικά αβάσιμου του σχετικού λόγου εφέσεως της ενάγουσας. Εξάλλου, για το πέραν του οκταώρου χρονικό διάστημα, που η ενάγουσα υποβοηθείται στις δραστηριότητές της από την ως άνω βοηθό που την φροντίζει επί' αμοιβή, δεν απαιτείται επί ένα επιπλέον οκτάωρο η παροχή υπηρεσιών από το σύζυγο της ενάγουσας, όπως εσφαλμένα δέχθηκε η εκκαλούμενη απόφαση, ενόψει και του γεγονότος ότι η ενάγουσα φέρει τεχνητά μέλη, με τα οποία μπορεί να καλύπτει κάποιες προσωπικές της ανάγκες. Το σχετικό κονδύλι λοιπόν της αγωγής πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμο, κατά παραδοχή του λόγου αυτού της έφεσης των εναγομένων ως ουσιαστικά βάσιμου.

Τέλος, όπως προέκυψε, περί τον Σεπτέμβριο 2001 τοποθετήθηκαν στην ενάγουσα τεχνητά μέλη, τα οποία χρειάστηκε να αντικαταστήσει λόγω φθοράς τον Απρίλιο 2007, καταβάλλοντας προς τούτο το ποσό των 7.766,25 Ε (ως προς το κονδύλιο αυτό δεν εκκαλείται η απόφαση). Η ενάγουσα ζητεί περαιτέρω να της επιδικασθεί συνολικά το ποσό των 105.266,25 Ε, που αντιστοιχεί στο κόστος αντικατάστασης των εν λόγω τεχνητών μελών για τέσσερις φορές στο μέλλον και μάλιστα από το έτος 2007 έως το έτος 2027. Το κονδύλι αυτό, όπως ορθά έκρινε το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμο, διότι δεν μπορεί να προβλεφθεί με ασφάλεια κατά τα προεκτεθέντα αν η ενάγουσα θα βρίσκεται εν ζωή το έτος 2027, ενώ επίσης δεν μπορεί να προβλεφθεί με ασφάλεια η ανάγκη αντικατάστα-

σης κάθε τέσσερα χρόνια των εν λόγω τεχνητών μελών, η οποία εξαρτάται και από τη συχνότητα της χρήσης, τη φθορά αυτών καθώς και από το βάρος του χρήστη (βλ. και την κατάθεση της μάρτυρα της ενάγουσας - κόρης της που είπε: «Τα τεχνητά μέλη αλλάζουν κατά τακτά ή άτακτα χρονικά διαστήματα ανάλογα με τη φθορά που υπόκεινται, ανάλογα με την αλλαγή του βάρους της μητέρας μου ή της σωματικής της κατάστασης, και αυτό δεν είναι σπάνταρ, δεν μπορείς να πεις ότι αυτό αλλάζει κάθε δύο ή τρία ή τέσσερα χρόνια, αλλάζουνε όποτε χρειαστεί, όποτε είναι απαραίτητο ... δεν μπορεί να προβλέψει κανείς σε πόσο χρονικό διάστημα θα γίνουν οι επόμενες αλλαγές γιατί υπάρχουν φθορές». Πρέπει λοιπόν να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμος ο σχετικός λόγος έφεσης της ενάγουσας.

Σύμφωνα λοιπόν με όσα εκτέθηκαν παραπάνω, το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, που επεδίκασε συνολικά στην ενάγουσα το ποσό των 343.433,21 Ε αντί του ορθού των 137.049,73 Ε, εσφαλμένα εκτίμησε τις αποδείξεις. Πρέπει λοιπόν, αφού απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμη στο σύνολό της η έφεση της ενάγουσας και καταδικασθεί αυτή λόγω της ήττας της στα δικαστικά έξοδα των εναγομένων του παρόντος βαθμού δικαιοδοσίας (176, 183 ΚΠολΔ), να γίνει δεκτή ως ουσιαστικά βάσιμη η έφεση των εναγομένων, να εξαφανισθεί η εκκαλούμενη απόφαση, και αφού κρατηθεί η υπόθεση από το παρόν Δικαστήριο και δικαστεί στην ουσία, να γίνει δεκτή η αγωγή ως ουσιαστικά βάσιμη κατά ένα μέρος, υποχρεομένων των εναγομένων να καταβάλουν στην ενάγουσα το ποσό των 137.049,73 Ε με το νόμιμο τόκο, κατά τα ειδικότερα στο διατακτικό οριζόμενα...

225/2011

Πρόεδρος: Άγγ. Λιάπης**Εισηγήτρια:** Χρυσούλα Χαλιαμούρδα**Δικηγόροι:** Βασ. Τηλιός, Θεόφιλος Κώτσιου

Ιδιότυπη αντικειμενική ευθύνη του μισθωτή λόγω παρακράτησης του μισθίου, οφείλεται δε αποζημίωση ίση με το ύψος του μισθώματος κατ' αποκοπή. Η αξίωση αυτή είναι διαφορετική από την αξίωση μισθωμάτων, αφού γενεσιουργός λόγος είναι όχι η σύμβαση μίσθωσης, αλλά η μη απόδοση του μισθίου κατά τη λήξη, η δε εκ τούτου αποζημίωση δεν έχει χαρακτήρα μισθώματος καταβλητέου σε εκ του νόμου δήλη ημέρα, ώστε με την παρέλευσή της να οφείλονται τόκοι υπερημερίας. Εκκρεμοδικία δημιουργεί και η άσκηση ανακοπής κατά δ/γής πληρωμής, διότι έκτοτε υποβάλλεται διαγνωστικά το δικαίωμα στο δικαστήριο για έκδοση απόφασης, που δημιουργεί ουσιαστικό δεδικασμένο, πράγμα που δεν συμβαίνει με την έκδοση ή επίδοση της δ/γής πληρωμής.

Αυτοδίκαιη ακυρότητα κάθε συμφωνίας των διαδίκων για μη εφαρμογή του κανόνα της εκκρεμοδικίας περί απαγόρευσης παράλληλης διεξαγωγής δύο δικών για την ίδια διαφορά μεταξύ των ίδιων υποκειμένων, κάθε δε παράβαση επιφέρει ακυρότητα της συζήτησης της μεταγενέστερης αγωγής, χωρίς συνδρομή βλάβης. Μη κατάργηση της εκκρεμοδικίας εκ της ματαίωσης της συζήτησης.

{...} Σύμφωνα με τη διάταξη του αρθ. 601 ΑΚ ο μισθωτής, για όσο χρόνο παρακρατεί το μίσθιο μετά τη λήξη της μίσθωσης, οφείλει λόγω αποζημίωσης το συμφωνημένο μίσθωμα, χωρίς να αποκλείεται

στον εκμισθωτή να απαιτήσει και άλλη περαιτέρω ζημία. Από τη διάταξη αυτή συνάγεται ότι γεννιέται ιδιότυπη, αντικειμενική ευθύνη του μισθωτή για την περίπτωση που παρακρατεί το μίσθιο μετά τη λήξη της μίσθωσης και ότι η αποζημίωση αυτή ισούται από το νόμο με το ύψος του συμφωνημένου μισθώματος κατ' αποκοπή (ΑΠ 1221/01 Δνη 2002. 145, ΑΠ 212/00 Δνη 2000. 758, Εφθεσ 104/07 Αρμ 2007. 1176, ΕφΑθ 1353/06 Δνη 2007. 920). Η αξίωση αυτή είναι διαφορετική από την αξίωση πληρωμής μισθωμάτων, αφού ο γενεσιουργός λόγος της είναι η παράβαση της υποχρέωσης του μισθωτή να αποδώσει το μίσθιο κατά τη λήξη της μίσθωσης και η από την παράβαση αυτή προκύπτουσα υποχρέωση αποζημίωσης κατά τα αρθ. 599, 601, 297, 298 ΑΚ, ενώ γενεσιουργός λόγος της οφειλής των μισθωμάτων είναι η σύμβαση μίσθωσης σύμφωνα με το αρθ. 574 ΑΚ. Η ως άνω αποζημίωση χρήσης δεν έχει χαρακτήρα μισθώματος. Για το λόγο αυτό για την καταβολή της δεν υφίσταται εκ του νόμου δήλη ημέρα, ώστε με την παρέλευσή της να καθίσταται ο οφειλέτης μισθωτής, που παρακρατεί το μίσθιο, υπερήμερος κατά το αρθ. 341 εδ. α' ΑΚ και να υποχρεούται έκτοτε στην καταβολή τόκων υπερημερίας (ΑΠ 565/96 Δνη 1997. 107, ΕφΑθ 2736/03 ΕΔικΠολ 2004. 185, ΕφΑθ 4118/03 ΕΔικΠολ 2004. 227, ΕφΑθ 7483/00 Δνη 2001. 225).

Στην κρινόμενη αγωγή εκτίθεται ότι η αποβιώσασα ήδη μητέρα των εναγουσών και η πρώτη εξ αυτών εκμίσθωσαν στους εναγομένους το περιγραφόμενο σε αυτήν (αγωγή) κατάστημα, συγκυριότητάς τους κατά ποσοστό 25% εξ αδιαιρέτου η πρώτη εκμισθώτρια και 75% η δεύτερη, το οποίο βρίσκεται στη Λ., για χρονικό διάστημα τρι-

ών ετών, από 1.12.2003 έως 30.11.2006, η οποία (μίσθωση) εν συνεχεία παρατάθηκε, αντί μηνιαίου μισθώματος, το οποίο σήμερα ανέρχεται στο ποσό των 566 Ε, πλέον τέλους χαρτοσήμου, προκαταβαλλομένου εντός του πρώτου πενθημέρου κάθε μισθωτικού μήνα, προκειμένου οι τελευταίοι να το χρησιμοποιήσουν για επαγγελματική χρήση. Ότι οι εναγόμενοι, μολοντί χρησιμοποίησαν το μίσθιο, δεν κατέβαλαν στις εκμισθώτριες τα μισθώματα των μηνών Απριλίου, Μαΐου και Ιουνίου του 2007, συνολικού ύψους 1.759,11 Ε συμπεριλαμβανομένου χαρτοσήμου, και για το λόγο αυτό οι τελευταίες κατήγγειλαν τη μίσθωση με την από 16.5.2007 εξώδικη δήλωσή τους, η οποία επιδόθηκε στους εναγομένους την 17.5.2007, με αποτέλεσμα να λυθεί η μίσθωση τριάντα ημέρες αργότερα. Ότι οι εναγόμενοι και μετά τη λύση της μίσθωσης συνέχισαν να παρακρατούν το μίσθιο από τον Ιούλιο έως και το Σεπτέμβριο του 2007, χωρίς να καταβάλουν αποζημίωση χρήσης, συνολικού ύψους 1.698 Ε. Ότι η πρώτη εκμισθώτρια μητέρα τους, μετά το θάνατό της την 10.12.2007, κληρονομήθηκε εξ αδιαθέτου και κατ' ισομοιρίαν από τις ενάγουσες, οι οποίες υπεισέλθαν στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της μισθωτικής σχέσης. Ζητούν δε να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι να τους καταβάλουν εις ολόκληρον, άλλως συμμέτρως, σε ποσοστό 81,25% στην πρώτη και από 6,25% στις λοιπές ενάγουσες, το συνολικό ποσό των 3.457,11 Ε, και ειδικότερα τα ως άνω οφειλόμενα μισθώματα ύψους 1.759,11 Ε και την προαναφερθείσα αποζημίωση χρήσης ύψους 1.698 Ε, νομιμοτόκως από τη δήλη ημέρα καταβολής κάθε μισθώματος, άλλως από την επιδότηση της αγωγής και να καταδικαστούν οι εναγόμενοι στα δικαστι-

κά τους έξοδα.

Με το περιεχόμενο αυτό η κρινόμενη αγωγή είναι νόμιμη, στηριζόμενη στις διατάξεις των αρθ. 574, 595, 597, 601, 1710, 1813, 1846, 1885, 341, 345, 346 ΑΚ, 44 π.δ. 34/1995, 74 επ., 176 ΚΠολΔ, πλην του αιτήματος για καταβολή μισθώματος μετά τη λύση της μίσθωσης, ήτοι για το χρονικό διάστημα μετά την 18.6.2007, οπότε επήλθαν τα αποτελέσματα της καταγγελίας και έως την 30.6.2007, χρονικό διάστημα για το οποίο οφείλεται μόνο αποζημίωση χρήσης, η οποία, όμως, για το διάστημα αυτό δεν ζητείται. Επιπλέον, μη νόμιμο είναι και το παρεπόμενο αίτημα περί καταβολής τόκων της αποζημίωσης χρήσης από τη δήλη ημέρα καταβολής κάθε μισθώματος, αφού η αποζημίωση χρήσης δεν αποτελεί μίσθωμα, αλλά έχει το χαρακτήρα αποζημίωσης, κατά τα αναφερόμενα ως άνω στη μείζονα πρόταση. Επομένως, η αγωγή, κατά το μέρος που κρίθηκε νόμιμη, πρέπει να ερευνηθεί περαιτέρω και ως προς την ουσιαστική της βασιμότητα, δεδομένου ότι για το παραδεκτό της συζήτησης έχει καταβληθεί το ανάλογο τέλος δικαστικού ενσήμου με τις νόμιμες προσαυξήσεις (βλ. το με αριθ. ... διπλότυπο είσπραξης ΔΟΥ Λ. και το με αριθ. ... γραμμάτιο είσπραξης της ΕΤΕ, που προσκομίζουν και επικαλούνται οι ενάγουσες), ενώ τα οφειλόμενα μισθώματα δηλώθηκαν στη φορολογία εισοδήματος κατά την τελευταία πριν τη δίκη διετία (βλ. τα με αριθ. πρωτ. .../20.6.07 και τα από 4.6.08 πιστοποιητικά του προϊσταμένου της ΔΟΥ Λ.).

Κατά την §1 του αρθ. 222 ΚΠολΔ, όταν επέλθει η εκκρεμοδικία και όσο αυτή διαρκεί, δεν μπορεί να γίνει σε οποιοδήποτε δικαστήριο νέα δίκη για την ίδια επιδικη διαφορά ανάμεσα στους ίδιους διαδίκους,

εφόσον εμφανίζονται με την ίδια ιδιότητα. Κατά δε την §2 του ίδιου άρθρου, αν κατά τη διάρκεια της εκκρεμοδικίας ασκηθεί άλλη αγωγή, ανταγωγή ή κύρια παρέμβαση ή προταθεί ένσταση συμψηφισμού για την ίδια επίδικη διαφορά, αναστέλλεται και αυτεπάγγελα η εκδίκασή της έως ότου περατωθεί η πρώτη δίκη. Εκκρεμοδικία δημιουργείται και με την άσκηση ανακοπής κατά διαταγής πληρωμής, διότι από την άσκηση αυτής αρχίζει η διαγνωστική δίκη, δηλαδή υποβάλλεται το δικαίωμα στο δικαστήριο για έκδοση επ' αυτού απόφασης, η οποία δημιουργεί ή μπορεί να δημιουργήσει ουσιαστικό δεδικασμένο σε σχέση με το δικαίωμα, πράγμα το οποίο δεν συμβαίνει με την έκδοση ή την επίδοση της διαταγής πληρωμής (Μπέης ΠολΔ στην ερμηνεία του αρθ. 200 σελ. 990, Σινανιώτης «Ειδικαί Διαδικασίαι» εκδ. Β σελ. 165-166, ΕφΑθ 403/89 Δνη 31. 392). Η προαναφερόμενη διάταξη του αρθ. 222 ΚΠολΔ, με την οποία τίθεται ο θεμελιακός για το δικονομικό σύστημα κανόνας της απαγόρευσης της παράλληλης διεξαγωγής δύο δικών για την ίδια διαφορά μεταξύ των ίδιων υποκειμένων των εκκρεμών δικών, από λόγους που ανάγονται στην εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος, αποβλέπει στην αποτροπή έκδοσης αντιφατικών αποφάσεων με ισοδύναμα δεδικασμένα και την επίτευξη οικονομίας χρόνου και δαπάνης. Ενόψει του σκοπού αυτού, κάθε συμφωνία των διαδίκων για μη εφαρμογή της είναι αυτοδικαίως άκυρη, καθόσον εξέρχεται από τα όρια αυτονομίας της ιδιωτικής βούλησης και κάθε παράβασή της επιφέρει ακυρότητα της συζήτησης της μεταγενέστερης αγωγής, χωρίς μάλιστα τη συνδρομή του στοιχείου της βλάβης (Β. Βαθρακοκόιλης ΚΠολΔ Ερμην. Νομολ.

Ανάλυση αρθ. 222 σελ. 38).

Στην προκειμένη περίπτωση οι εναγόμενοι ισχυρίζονται ότι για τα επίδικα μισθώματα οι εκμισθώτριες, ήτοι η δεύτερη ενάγουσα Γ. Α. και η δικαιοπάροχος των εναγουσών Σ. Κ., ζήτησαν και έλαβαν τη με αριθ. 646/2007 διαταγή πληρωμής του δικαστή του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας, με την οποία υποχρεώθηκαν αυτοί να καταβάλουν τα ανάλογα μισθώματα. Ότι κατά της διαταγής αυτής άσκησαν οι ίδιοι εμπρόθεσμα την από 10.11.2007 ανακοπή σύμφωνα με το αρθ. 632 ΚΠολΔ, η οποία εκκρεμεί ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας, καθόσον δεν εκδόθηκε απόφαση επ' αυτής, διότι η εκδίκασή της ματαιώθηκε στη δικάσιμο της 8.5.2008. Ότι συνεπώς η ένδικη αγωγή, η οποία ασκήθηκε μεταγενέστερα, δεν μπορεί να εκδικαστεί λόγω εκκρεμοδικίας. Γι' αυτό ζητούν να ανασταλεί σύμφωνα με το αρθ. 222 ΚΠολΔ η εκδίκαση της κρινόμενης αγωγής, μέχρι να περατωθεί η δίκη της ανακοπής. Η ένσταση αυτή των εναγομένων είναι νόμιμη, στηριζόμενη στην προαναφερόμενη διάταξη και πρέπει να γίνει δεκτή και κατ' ουσίαν, καθόσον, όπως προκύπτει από τα στοιχεία της δικογραφίας και ομολογούν και οι ενάγουσες, η από 10.11.2007 ασκηθείσα ανακοπή των εναγομένων κατά της με αριθ. 646/2007 διαταγής πληρωμής με την οποία αυτοί υποχρεώθηκαν να καταβάλουν τα επίδικα μισθώματα, εκκρεμεί ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας. Η δε ματαίωση της συζήτησής της δεν καταργεί την εκκρεμοδικία (Β. Βαθρακοκόιλης ΚΠολΔ Ερμην. Νομολ. Ανάλυση αρθ. 226 αρ. 7). Μάλιστα δε, μετά από αίτηση των εναγομένων εκδόθηκε κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων η με αριθ. 5775/2007 απόφαση του Μονομε-

λους Πρωτοδικείου Λάρισας, με την οποία ανεστάλη η εκτέλεση της ως άνω διαταγής πληρωμής μέχρι να εκδοθεί οριστική απόφαση επί της από 10.11.2007 ανακοπής. Ο ισχυρισμός των εναγουσών ότι συμφωνήθηκε με τον πληρεξούσιο δικηγόρο των εναγομένων να ματαιωθεί η συζήτηση της ανακοπής για να μην επιμνησθεί η εκκρεμοδικία, πρέπει να απορριφθεί ως μη νόμιμος, καθόσον τέτοια συμφωνία είναι άκυρη, σύμφωνα με όσα προεκτάθηκαν στη μείζονα σκέψη. Κατόπιν τούτων, πρέπει, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στη μείζονα σκέψη, να ανασταλεί η εκδίκαση της κρινόμενης αγωγής μέχρι περατώσεως της δίκης επί της από 10.11.2007 (αριθ. εκθ. κατ. 820/07) ανακοπής.

231/2011

Πρόεδρος: Άγγ. Λιάπης

Εισηγήτρια: Σοφία Πανουτσσκοπούλου

Δικηγόροι: Θεοφανία Λυμτσιούλη, Αχιλ. Αργυρίου

Συμψηφισμός έγκυρων αντίθετων απαιτήσεων αφότου συνυπάρξουν, που επιφέρει απόσβεση αυτών καθό καλύπτονται, αναδρομικά, ανεξάρτητα από το αν η πρόταση συμψηφισμού γίνει ή όχι αποδεκτή.

Προϋπόθεση είναι το ληξιπρόθεσμο της ανταπαίτησης και όχι της απαίτησης που μπορεί να είναι υπό προθεσμία.

Δυνατότητα οφειλέτη να προτείνει σε συμψηφισμό μόνο δικές του απαιτήσεις, και όχι ξένες, ακόμη και με συγκατάθεση του δικαιούχου, παρά μόνο αν προηγηθεί εκχώρηση.

Η επίκληση συμψηφισμού εξώδικου που έγινε πριν την έναρξη δίκης συνιστά ένσταση εξόφλησης, που δεν απολαύει τη δικονομική μεταχείριση και τα αποτελέ-

σματα της ένστασης συμψηφισμού.

Αν, λόγω αδράνειας ή για άλλο συναφή λόγο, η συνέλευση των εταίρων ΕΠΕ δεν προβαίνει σε μείωση του κεφαλαίου με τροποποίηση της εταιρικής σύμβασης, ο με δικ. απόφαση για σπουδαίο λόγο εξελθών εταίρος δεν μπορεί να αναλάβει την προσδιορισθείσα δικαστικώς αξία της μερίδας του, αλλά δικαιούται να ζητήσει δικαστικά μόνο τη λύση της εταιρίας, ώστε κατά την ακολουθούσα αναγκαίως εκκαθάριση να μπορέσει να την εισπράξει.

Μη ληξιπρόθεσμη και μη δυνάμενη να προταθεί σε συμψηφισμό η απαίτηση του εξελθόντος εταίρου, αν δεν έχει προηγηθεί η άνω διαδικασία.

{...} Τα αρθ. 440 και 441 ΑΚ ορίζουν το μεν πρώτο ότι «ο συμψηφισμός επιφέρει απόσβεση των μεταξύ δύο προσώπων αμοιβαίων απαιτήσεων, όσο καλύπτονται, αν είναι ομοειδείς κατά το αντικείμενο και ληξιπρόθεσμες», το δε δεύτερο ότι «συμψηφισμός επέρχεται αν ο ένας τον επικαλεστεί με δήλωση προς τον άλλο. Η πρόταση συμψηφισμού επιφέρει απόσβεση των αμοιβαίων απαιτήσεων από τότε που συνυπήρξαν». Από τις διατάξεις αυτές συνάγεται ότι το διαπλαστικό δικαίωμα της προτάσεως του συμψηφισμού δημιουργείται από τη στιγμή που δύο αντίθετες απαιτήσεις, που πληρούν τις προϋποθέσεις του συμψηφισμού, θα συνυπάρξουν. Ο δικαιούχος της κάθε απαιτήσεως έχει συνεπώς από το χρονικό αυτό σημείο το δικαίωμα να αποσβέσει την απαίτηση του δανειστή του, προτείνοντας την ανταπαίτησή του σε συμψηφισμό, επέρχεται δε με την πρότασή του απόσβεση των αμοιβαίων απαιτήσεων στο μέτρο κατά το οποίο καλύπτονται αναδρομικώς, ανεξάρτητα από

το αν θα γίνει ή όχι αποδεκτή από εκείνον στον οποίο απευθύνεται (Απ. Γεωργιάδη ΕνοχΔ §50 αριθ. 25, 28, Φραγκίστα στην ΕρμΑΚ αρθ. 441 αρ. 11, Πολυζωγόπουλο στον ΑΚ Γεωργ. - Σταθ. αρθ. 441, αριθ. 2, 7). Οι απαιτήσεις που συμψηφίζονται πρέπει να είναι ληξιπρόθεσμες, γίνεται όμως δεκτό ότι ληξιπρόθεσμη πρέπει να είναι η ανταπαίτηση, όχι και η απαίτηση, γι' αυτό κύρια απαίτηση υπό προθεσμία μπορεί να αποσβεσθεί με ανταπαίτηση ληξιπρόθεσμη (Φραγκίστα ό.π. αρθ. 440, αριθ. 8, Α. Γεωργιάδη ΕνοχΔ §50 αριθ. 17, 18, σελ. 497, Πολυζωγόπουλο, ό.π. αρθ. 24). Αυτονόητο είναι ότι βασικό στοιχείο του συμψηφισμού είναι η ύπαρξη και εγκυρότητα των συμψηφιζόμενων απαιτήσεων. Έτσι, αν μια από τις απαιτήσεις δεν υπάρχει ή η σχετική σύμβαση από την οποία πηγάζει είναι άκυρη, ο συμψηφισμός δεν επιφέρει απόσβεση της άλλης απαίτησης (ΑΠ 980/09, ΕφΑθ 4725/01 Νόμος). Εξάλλου, αμοιβαίες είναι οι απαιτήσεις όταν εκείνος που προβαίνει στη δήλωση συμψηφισμού είναι οφειλέτης της κυρίας απαίτησης, δηλ. εκείνης κατά της οποίας ο συμψηφισμός προβάλλεται, συγχρόνως δε και ο δανειστής της ανταπαίτησεως, δηλ. εκείνης που προτείνεται σε συμψηφισμό. Έτσι, από την αρχή αυτή της αμοιβαιότητας συνάγεται και ότι ο οφειλέτης μόνο δικές του απαιτήσεις είναι δυνατόν να προτείνει σε συμψηφισμό. Ξένες απαιτήσεις δεν μπορεί να προβάλει ο οφειλέτης σε συμψηφισμό κατά του δανειστή του, ακόμη και με τη συγκατάθεση του δικαιούχου, κατά την κρατούσα γνώμη. Μόνον αν προηγηθεί εκχώρηση είναι δυνατόν να προβληθεί η ξένη απαίτηση σε συμψηφισμό (βλ. Φραγκίσταν εις ΕρμΑΚ 440 αρ. 11, Αστ. Γεωργιάδη ΓενΕνοχΔ τεύχος Γ' (1986) σελ. 115, Πολυζωγόπου-

λον εις Γεωργιάδη - Σταθοπούλου ΑΚ 440 αρ. 20-21. Ο Μπαλής, ΕνοχΔ εκδ. Γ' §139 σελ. 441, δέχεται ότι μπορεί να προβληθεί σε συμψηφισμό απαίτηση τρίτου, αν αυτός συναινεί (ΕφΑθ 5237/88 Νόμος). Επίσης, όταν ο εναγόμενος επικαλείται κατά τη διάρκεια της δίκης συμψηφισμό που έχει λάβει χώρα εξώδικα πριν από την έναρξή της, δεν υπάρχει ουσιαστικά ένσταση συμψηφισμού, αλλά απλή ένσταση εξόφλησης, η οποία αντιμετωπίζεται όπως οι κοινές ενστάσεις του δικονομικού δικαίου και δεν απολαύει την ιδιαίτερη δικονομική μεταχείριση της ένστασης συμψηφισμού (βλ. ΑΚ 442), ούτε επιφέρει τα άλλα αποτελέσματα (βλ. ΚΠολΔ 221 § 2 κλπ) που ο νόμος αναγνωρίζει στην τελευταία (ΕφΑθ 3091/07, ΕφΑθ 4725/01 Νόμος).

Περαιτέρω, κατά μεν την §1 του αρθ. 43 του ν. 3190/1955 «περί εταιριών περιωρισμένης ευθύνης», σε κάθε περίπτωση που, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου, ένας ή περισσότεροι εταίροι εξέρχονται από την εταιρία, η καταβολή σ' αυτούς της αξίας της μερίδας συμμετοχής τους δεν μπορεί να γίνει πριν από την, λόγω μειώσεως του εταιρικού κεφαλαίου, τροποποίηση της εταιρικής συμβάσεως κατά τις διατάξεις των αρθ. 41 και 42, κατά δε την §2 του ίδιου άρθρου, αν δεν ληφθεί απόφαση από τη συνέλευση για μείωση του εταιρικού κεφαλαίου μέσα σε δέκα πέντε (15) ημέρες από την κοινοποίηση στην εταιρία της αποφάσεως του Προέδρου Πρωτοδικών, που προσδιορίζει την αξία της μερίδας συμμετοχής του εξερχόμενου εταίρου, ή αν δεν ακολουθήσει μέσα σε εύλογο χρόνο η αναγραφόμενη στο αρθ. 42 διαδικασία, ο εξερχόμενος εταίρος μπορεί να ζητήσει από το δικαστήριο τη λύση της εταιρίας. Τέλος, κατά την

§3 αυτού, οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων δεν εφαρμόζονται σε περίπτωση συγχρόνου αυξήσεως του κεφαλαίου κατά ίσο τουλάχιστον ποσό. Κατά την αληθή έννοια των ανωτέρω διατάξεων, η οποία συνάγεται και από την εισηγητική έκθεση του ν. 3190/1955 (βλ. αυτήν στον ΕμπΝόμο Τούση, έκδ. γ', τόμ. Α, σελ. 545 επ.), σε περίπτωση κατά την οποία ένεκα αδρανείας ή για άλλο παρεμφερή λόγο η συνέλευση των εταίρων της ΕΠΕ δεν προβαίνει στη μείωση του εταιρικού κεφαλαίου δια τροποποίησεως της εταιρικής συμβάσεως, ο εξελθών της εταιρίας εταίρος δεν μπορεί να αναλάβει την προσδιορισθείσα δικαστικώς (με απόφαση του Προέδρου Πρωτοδικών και με την ισχύ του ΚΠολΔ κατά το αρθ. 3 παρ. 2 του Εισαγωγικού αυτού Νόμου του Μονομελούς Πρωτοδικείου, η οποία του επιτρέπει την έξοδο για σπουδαίο λόγο) αξία της μερίδας του, διότι η σχετική αξίωσή του, αν δεν τηρηθούν οι διατάξεις των αρθ. 41 και 42 του ν. 3190/1955, οι οποίες αποσκοπούν στην προστασία των συμφερόντων των εταιρικών δανειστών, καθορίζουν δε τη διαδικασία μειώσεως του εταιρικού κεφαλαίου, αντίστοιχης προς την αξία της εταιρικής μερίδας που θα αποδοθεί και την τροποποίηση της εταιρικής συμβάσεως, δεν είναι δικαστικώς επιδιώξιμη (ΑΠ 811/86 ΝοΒ 35. 747, ΕφΑθ 2445/90 Δνη 32. 163, ΕφΑθ 3434/90 Δνη 32. 818). Στην περίπτωση αυτή ο εξελθών εταίρος δικαιούται να ζητήσει, από το αρμόδιο δικαστήριο, μόνο τη λύση της εταιρίας (ΑΠ 1513/91 Δνη 33. 14), προκειμένου, κατά το επακολουθούν αυτής (λύσεως), αναγκαίως, στάδιο της εκκαθαρίσεως (αρθ. 46 ν. 3190/1995), να μπορέσει να εισπράξει την παραπάνω αξία της μερίδας του (βλ. αρθ. 49 ν. 3190/1955)

(Εφθεσ 598/99 Νόμος).

Στην προκειμένη περίπτωση, από τις ένορκες καταθέσεις ... αποδεικνύονται τα ακόλουθα: Η ενάγουσα, η οποία ασκεί εμπορία ξυλείας, παρεμφερών ειδών, ανταλλακτικών και μηχανισμών επίπλων, κατά το χρονικό διάστημα από 9.1.2003 έως και 2.7.2003 πώλησε και παρέδωσε στην εναγομένη ξυλεία και εξαρτήματα (μηχανισμούς) επίπλων συνολικής αξίας 40.158,34 Ε, περιλαμβανομένου του ΦΠΑ τον οποίο κατέβαλε η ενάγουσα. Το τίμημα αυτό κατά τη συμφωνία των διαδίκων έπρεπε να καταβληθεί άμεσα από την αγοράστρια εναγομένη. Για κάθε πώληση εκδόθηκε το αντίστοιχο δελτίο αποστολής και τιμολόγιο, ως εξής: {...}. Τα ως άνω πραγματικά περιστατικά συνομολογεί και η εναγομένη με τις προτάσεις της, πλην όμως ισχυρίζεται ότι έχει εξοφλήσει την ως άνω οφειλή της δια συμψηφισμού. Πρέπει να σημειωθεί εδώ ότι ο ισχυρισμός της αυτός αντιμετωπίζεται, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στη μείζονα σκέψη της παρούσας, ως ένσταση εξόφλησης και δεν απολαύει την ιδιαίτερη δικονομική μεταχείριση της ένστασης συμψηφισμού. Ειδικότερα, η εναγομένη εταιρία προτείνει σε συμψηφισμό της ένδικης οφειλής της προς την ενάγουσα απαίτηση κατ' αυτής (της ενάγουσας) ύψους 70.000 Ε, που έχουν κατά της ενάγουσας οι εταίροι της Κ. και Σ. Λ., την οποία εκχώρησαν αυτοί στην εναγομένη με την από 16.9.2009 σύμβαση εκχώρησης που καταρτίσθηκε μεταξύ τους και την οποία ανήγγειλαν στην ενάγουσα με την από 18.9.2009 εξώδικη δήλωσή της (βλ. την .../21.9.09 έκθεση επίδοσης του δικ. επιμελητή Α. Π.).

Η εκχωρηθείσα στην ενάγουσα ως άνω απαίτηση προήλθε ως εξής: Οι προαναφε-

ρόμενοι Κ. και Σ. Α., εταίροι της ενάγουσας εταιρείας περιορισμένης ευθύνης, κατά την έκτακτη συνέλευση της εταιρείας της 20.3.2003 υπέβαλαν μαζί με άλλους εταίρους δήλωση προς την εταιρεία ότι αποχωρούν από αυτήν και ζήτησαν την καταβολή της αξίας της εταιρικής τους μερίδας. Στη συνέχεια, μετά από αίτησή τους εκδόθηκε η 2155/2004 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας, με την οποία η αξία της εταιρικής τους μερίδας προσδιορίστηκε στο ποσό των 45.794 Ε και 42.523 Ε, αντίστοιχα. Κατά της απόφασης αυτής ασκήθηκε έφεση από την ενάγουσα εταιρεία, η οποία απορρίφθηκε ως ανυποστήρικτη από το παρόν Δικαστήριο με την 582/2006 απόφασή του. Στη συνέχεια, οι προαναφερθέντες εταίροι, με την από 1.11.2006 εξώδικη δήλωσή τους προς την ενάγουσα, η οποία επιδόθηκε σ' αυτήν την ίδια ημέρα (βλ. την .../1.11.06 έκθεση επίδοσης του δικ. επιμελητή Γ. Σ.), ζήτησαν από αυτήν την καταβολή της ως άνω αξίας της εταιρικής τους μερίδας, πλην όμως η ενάγουσα δεν προέβη σε καμία περαιτέρω αναγκαία ενέργεια όπως προβλέπεται από τα αρθ. 41, 42 και 43 του ν. 3190/1955 «περί εταιριών περιορισμένης ευθύνης», δηλαδή σε λήψη απόφασης από τη γενική συνέλευση περί τροποποίησης της εταιρικής σύμβασης λόγω μείωσης του εταιρικού κεφαλαίου αντιστοίχως προς την αξία των μερίδων των αποχωρησάντων εταίρων, όπως θα έπρεπε σύμφωνα με τα αναφερόμενα στη μεζιζονα σκέψη της παρούσας. Μετά από αυτά, όπως εκτέθηκε επίσης στην παραπάνω νομική σκέψη της παρούσας, η απαίτηση των ως άνω Κ. και Σ. Α προς καταβολή της αξίας της εταιρικής τους μερίδας (την οποία αυτοί εκχώρησαν κατά ένα μέρος, κατά τα

προεκτεθέντα, στην εναγομένη) δεν είναι δικαστικώς επιδιώξιμη, αν δεν τηρηθούν οι ως άνω διατάξεις των αρθ. 41 και 42 του ν. 3190/1955 που αποσκοπούν στην προστασία των συμφερόντων των εταιρικών δανειστών. Περαιτέρω, με την 221/2009 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Λάρισας διατάχθηκε η λύση της ενάγουσας εταιρείας. Κατά της απόφασης αυτής έχει ασκηθεί από την ενάγουσα έφεση στο παρόν Δικαστήριο, που έχει προσδιορισθεί για τη δικάσιμο της 8.4.2011, ενώ η παραίτηση της ενάγουσας από το δικόγραφο της εν λόγω έφεσης δεν προκύπτει ότι είναι νομότυπη, αφού δεν γίνεται επίκληση και δεν προσκομίζεται από τους διαδίκους έκθεση επίδοσης του δικογράφου αυτής προς τους εφεσιβλήτους, όπως θα έπρεπε κατ' αρθ. 297 ΚΠολΔ. Οι ως άνω εξελθόντες εταίροι μπορούν να εισπράξουν την αξία της εταιρικής τους μερίδας κατά το ακολουθούν αναγκαιώς τη λύση της εταιρείας στάδιο της εκκαθάρισης κατά τη διανομή του προϊόντος αυτής, που θα γίνει σύμφωνα με τους όρους του καταστατικού της εν λόγω εταιρείας. Επομένως, εφόσον στην προκειμένη περίπτωση δεν έχουν γίνει ακόμη οι σχετικές διαδικασίες, η εν λόγω απαίτηση των ως άνω εταίρων που εκχωρήθηκε κατά ένα μέρος (70.000 Ε) στην εναγομένη δεν είναι ληξιπρόθεσμη, ώστε προτεινόμενη νομίμως σε συμψηφισμό με την ένδικη οφειλή της εναγομένης, να επιφέρει απόσβεση αυτής.

Τέλος, και επειδή η εναγομένη δεν κατέβαλε στην ενάγουσα το ως άνω τίμημα των πωληθέντων και παραδοθέντων σε αυτήν εμπορευμάτων, η τελευταία της επέδωσε την 31.7.2003 την από 29.7.03 εξώδικη δήλωσή της, με την οποία την καλούσε να της καταβάλει το ανωτέρω

ποσό εντός δέκα ημερών από την εν λόγω επίδοση (βλ. την εξώδικη δήλωση και την .../31.7.03 έκθεση επίδοσης του δικ. επιμελητή Δ. Γ.), πλην όμως η τελευταία δεν το κατέβαλε. Σύμφωνα λοιπόν με τα προεκτεθέντα, το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, που απέρριψε την αγωγή ως ουσιαστικά αβάσιμη, δεχθέν ότι η ένδικη απαίτηση της ενάγουσας εξοφλήθηκε με συμψηφισμό από την εναγομένη, εσφαλμένα ερμήνευσε το Νόμο και εκτίμησε τις αποδείξεις. Πρέπει λοιπόν, κατά παραδοχή της έφεσης ως ουσιαστικά βάσιμης, να εξαφανισθεί η εκκαλουμένη απόφαση, και αφού κρατηθεί η αγωγή και δικασθεί στην ουσία, να γίνει δεκτή αυτή ως ουσιαστικά βάσιμη, και να υποχρεωθεί η εναγομένη να καταβάλει στην ενάγουσα το ποσό των 40.115,45 €, στο οποίο νομίμως κατά τα προεκτεθέντα περιόρισε η ενάγουσα την απαίτησή της, με το νόμιμο τόκο από την υπερημερία της (11.8.2003)...

274/2011

Πρόεδρος: Άγγ. Λιάπης

Εισηγήτρια: Σοφία Πανουτσακοπούλου

Δικηγόροι: Αντ. Τίγκας, Κων. Γαλάνης

Δεδικασμένο και όταν το αντικείμενο είναι διαφορετικό από εκείνο της προηγούμενης δίκης, έχει όμως αναγκαία προϋπόθεση την ύπαρξη του ήδη κριθέντος δικαιώματος. Δεδικασμένο και από το αιτιολογικό της απόφασης όταν περιέχει διάγνωση με προσόντα διατακτικού.

Αβασιμότητα ένστασης συμψηφισμού ανταπαίτησης εναγομένου απορρέουσας από τη συνεκμετάλλευση φορτηγού στο πλαίσιο εν τοις πράγμασι εταιρείας των διαδίκων, λόγω δεδικασμένου από τελεσίδικη απόφαση επί αγωγής λογοδοσίας,

που έκρινε ότι ουδεμία αφανής εταιρεία συστάθηκε, ούτε ο ενάγων έγινε συγκύριος του επίδικου οχήματος ώστε να δικαιούται συνεκμετάλλευση.

{...} Από τα αρθ. 321, 322, 324 και 331 ΚΠολΔ συνάγεται ότι το δεδικασμένο καλύπτει ολόκληρο το δικανικό συλλογισμό βάσει του οποίου το δικαστήριο κατέληξε στην αναγνώριση της επίδικης έννομης σχέσης. Συγκεκριμένα καλύπτει όχι μόνο το δικαίωμα που κρίθηκε, δηλαδή την έννομη σχέση που διαγνώστηκε, αλλά και την ιστορική αιτία που έγινε δεκτή από την απόφαση, υπό την έννοια των περιστατικών τα οποία ήταν αναγκαία για τη διάγνωση της έννομης σχέσης, καθώς και τη νομική αιτία, ήτοι το νομικό χαρακτηρισμό που το δικαστήριο προσέδωσε στα πραγματικά περιστατικά κατά την υπαγωγή τους στη σχετική διάταξη του νόμου. Τα προαναφερόμενα ισχύουν και όταν η έννομη σχέση που έχει τελεσιδικώς διαγνωσθεί αποτελεί προδικαστικό ζήτημα άλλης, μεταγενέστερης επίδικης αξίωσης. Επομένως, δεδικασμένο από τελεσίδικη απόφαση δημιουργείται και όταν το αντικείμενο της δίκης που διεξάγεται μεταξύ των ιδίων προσώπων είναι διαφορετικό από εκείνο της δίκης που προηγήθηκε, έχει όμως αναγκαία προϋπόθεση την ύπαρξη του δικαιώματος που κρίθηκε στη δίκη εκείνη. Τούτο συμβαίνει όταν στη νέα δίκη πρόκειται να κριθεί η ίδια έννομη σχέση και το ίδιο νομικό ζήτημα το οποίο κρίθηκε με την προηγούμενη απόφαση (ΑΠ 1695/07 Νόμος). Δεδικασμένο δηλαδή παράγεται και από το αιτιολογικό της απόφασης, όταν σ' αυτό περιέχεται δικαστική διάγνωση και έχει εντεύθεν προσόντα διατακτικού (ΑΠ 2160/07 Νόμος).

Στην προκειμένη περίπτωση, από την ένορκη κατάθεση ... αποδεικνύονται τα ακόλουθα: Οι εναγόμενοι δραστηριοποιούνται στο χώρο των μεταφορών από το 1979, τόσο ατομικά όσο και υπό εταιρική μορφή (ΑΦΟΙ Ξ. ΟΕ), πραγματοποιώντας μεταφορές από Α. και Θ. με ιδιόκτητα φορτηγά δημοσίας χρήσης. Μεταξύ των φορτηγών αυτών ήταν και το ... VOLVO F12, που ανήκε κατά 37,5% σε καθένα από τους εναγομένους και κατά 25% στον Ε. Β. Περί το Φεβρουάριο 2000, ενόψει συνταξιοδότησης του Ε. Β. και αποχώρησής του από τη συνεκμετάλλευση του ως άνω φορτηγού, αναζητήθηκε από τους εναγομένους νέο πρόσωπο που θα συμμετείχε στην εκμετάλλευση αυτού, και εξεδήλωσε ενδιαφέρον ο ενάγων. Έτσι, κατά τον ως άνω χρόνο συμφωνήθηκε ατύπως μεταξύ των διαδίκων στα Τ. η συνεκμετάλλευση του ως άνω φορτηγού δημοσίας χρήσεως από τους διαδίκους με την προϋπόθεση της μεταβίβασης στον ενάγοντα της συγκυριότητας αυτού κατά 50%. Ειδικότερα, συμφωνήθηκε να πωληθεί στον ενάγοντα το ως άνω ποσοστό του αυτοκινήτου αντί του ποσού των 12.000.000 δρχ ή 35.216,436 Ε, που θα κατέβαλε για το σκοπό αυτό ο ενάγων στους εναγομένους τμηματικά, προκειμένου να έχει ο τελευταίος το δικαίωμα συνεκμετάλλευσης του εν λόγω φορτηγού κατά το ως άνω ποσοστό. Σε εκτέλεση της άνω συμφωνίας ο ενάγων κατέβαλε στους εναγομένους το συνολικό ποσό των 8.765.000 δρχ ή 25.722,67 Ε ως ακολούθως: {...}. Ισχυρίζεται ο ενάγων ότι επιπλέον των εν λόγω καταβολών κατέβαλε στους εναγομένους για την ως άνω αιτία και το ποσό 1.089.000 δρχ ή 3.195,89 Ε, διά της εκδόσεως από αυτόν κατόπιν εντολής των εναγομένων

την 31.7.2000 εις διαταγήν Α. Ε. της ... επιταγής της Γ. Τράπεζας, που αφορούσε εξόφληση οφειλής των εναγομένων προς τον Α. Ε. από αγορά ρυμούλκας του ενδίκου ΡΝΜ ... ΦΔΧ αυτοκινήτου. Ο ισχυρισμός αυτός του ενάγοντος πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμος, αφού από κανένα αποδεικτικό στοιχείο δεν προέκυψε ότι ο ενάγων εξέδωσε την εν λόγω επιταγή για να εξοφληθεί οφειλή των εναγομένων προς τον Α. Ε., που κατά συμφωνία των διαδίκων θα συνυπολογιζόταν στο τίμημα πώλησης του ενδίκου αυτοκινήτου. Επομένως, πρέπει να γίνει δεκτός ο σχετικός λόγος έφεσης των εναγομένων ως ουσιαστικά βάσιμος.

Περαιτέρω οι εναγόμενοι ισχυρίζονται ότι στην ένδικη συμφωνία συνεκμετάλλευσης του ως άνω φορτηγού αυτοκινήτου, δυνάμει και σε εκτέλεση της οποίας δόθηκε από τον ενάγοντα σε αυτούς το παραπάνω ποσό, δεν μετείχε ο πρώτος από αυτούς, ο οποίος και δεν έλαβε κανένα χρηματικό ποσό από τον ενάγοντα, ενώ επίσης αρνούνται ότι η προαναφερθείσα υπό στοιχείο 1 καταβολή των 500.000 δρχ που έγινε προς τον πρώτο εναγόμενο αφορούσε την ένδικη συμφωνία, αλλά (ισχυρίζονται) ότι η εν λόγω καταβολή αφορούσε συναλλαγές του ενάγοντος με την εταιρεία «Μ. και Κ. Ξ. ΟΕ», στην οποία εταίροι είναι οι σύζυγοι των εναγομένων. Οι ισχυρισμοί αυτοί, οι οποίοι αποτελούν και λόγους έφεσης των εναγομένων, πρέπει να απορριφθούν ως ουσιαστικά αβάσιμοι. Ειδικότερα, όπως προκύπτει από το προαναφερθέν .../4.2.2000 γραμμάτιο είσπραξης της Γ. Τράπεζας, το ως άνω ποσό των 500.000 δρχ εστάλη με τηλεφωνική εντολή του ενάγοντος στο όνομα του πρώτου εναγομένου και όχι της ως

άνω εταιρείας, στην οποία ο τελευταίος δεν είναι εταίρος, ούτε άλλωστε προέκυψε, όπως ισχυρίζονται οι εναγόμενοι, ότι η καταβολή αυτή αφορά υποχρεώσεις του ενάγοντος προς την εν λόγω εταιρεία από συναλλαγές μεταξύ τους κατά το διάστημα 1999-2000 και ότι αυτή έγινε στο όνομα του πρώτου εναγομένου για πρακτικούς λόγους και συγκεκριμένα διότι ο ενάγων συνεργαζόταν με τη Γ. Τράπεζα, ενώ η εταιρεία «Μ. και Κ. Ξ. ΟΕ» δεν συνεργαζόταν με αυτήν.

Τέλος και η ένσταση συμψηφισμού με την ένδικη απαίτηση του ενάγοντος, απαίτησης ύψους 9.548,63 Ε που έχει κατ' αυτού ο β' εναγόμενος, η οποία απορρέει από τη συνεκμετάλλευση του ενδίκου φορτηγού στο πλαίσιο εν τοις πράγμασι εταιρείας που είχαν συστήσει μεταξύ τους οι εν λόγω διάδικοι, την οποία (ένσταση) πρότεινε ο δεύτερος εναγόμενος στο πρωτοβάθμιο Δικαστήριο και αναφέρει ως λόγο έφεσης στο παρόν Δικαστήριο, πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμη. Κι αυτό διότι, όπως έκρινε με δύναμη δεδικασμένου κατά τα αναφερόμενα στη μείζονα σκέψη της παρούσας η 89/2006 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Τρικάλων, η οποία εκδόθηκε επί αγωγής λογοδοσίας του ενάγοντος κατά των εναγομένων και η οποία έχει γίνει τελεσίδικη (βλ. το .../14.1.2010 πιστοποιητικό του Γραμματέα του Πρωτοδικείου Τρικάλων) «ουδεμία αφανής εταιρεία συστάθηκε μεταξύ των διαδίκων, ούτε ο ενάγων έγινε συγκύριος κατά 50% του επιδικίου ΔΧΦ αυτοκινήτου, ώστε να δικαιούται να το συνεκμεταλλευτεί κατά το αυτό ποσοστό». Κατά συνέπεια, δεν υφίσταται απαίτηση του δευτέρου εναγομένου προερχόμενη από λειτουργία εταιρείας εν τοις πράγμασι με-

ταξύ των διαδίκων και έχουσα αντικείμενο τη συνεκμετάλλευση του εν λόγω αυτοκινήτου, ώστε, προτεινόμενη νομίμως σε συμψηφισμό, να επιφέρει απόσβεση κατά το σχετικό μέρος της ένδικης απαίτησης του ενάγοντος.

Σύμφωνα λοιπόν με όσα εκτέθηκαν παραπάνω, το οφειλόμενο από τους εναγομένους στον ενάγοντα ποσό ανέρχεται σε 25.722,67 Ε και όχι σε 28.918 Ε, που κατ' ασφαλή εκτίμηση των αποδείξεων έκρινε το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, γι' αυτό και πρέπει να γίνει δεκτή η έφεση ως ουσιαστικά βάσιμη κατά το σχετικό λόγο της, να εξαφανισθεί η εκκαλουμένη απόφαση και, αφού κρατηθεί η υπόθεση και δικαστεί στην ουσία, πρέπει να γίνει δεκτή ως ουσιαστικά βάσιμη κατά ένα μέρος η αγωγή και να υποχρεωθεί καθένας εναγόμενος να καταβάλει στον ενάγοντα το ποσό των 12.861,33 (25.722,67 : 2) Ε με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής. Επίσης, πρέπει να απαγγελθεί σε βάρος των εναγομένων προσωπική κράτηση διάρκειας δύο μηνών ως μέσο εκτέλεσης της απόφασης, όπως έκρινε το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο (κατά το σκέλος αυτό δεν εκκαλείται η απόφαση)...

282/2011

Πρόεδρος: Δημ. Νίττας
Εισηγητής: Γρηγ. Παπαδημητρίου
Δικηγόροι: Ευάγ. Τσέλιος, Νικ. Μίστρας

Αγωγή αναγνώρισης καταπιστευματοδόχων.

Εγκατάσταση με διαθήκη του εναγομένου ως κληρονόμου σε ακίνητα του διαθέτη, με τον όρο να μην μπορεί να μεταβιβάσει σε τρίτους αλλά να περιέλθουν στους γνήσιους κατιόντες του και, επί μη απόκτησης

τοιούτων, στους ενάγοντες. Επαγωγή επί πλήρωσης της αναβλητικής αίρεσης του θανάτου του εναγόμενου κληρονόμου.

Μεταφορά του καταπιστεύματος στα ακίνητα που έλαβε ο εναγόμενος ως αντικατάλλαγμα των εισφερθέντων στον αναδασμό κληρονομιών.

Μη κατάχρηση δικαιώματος εκ μόνης της διενέργειας υπό του εναγομένου δαπανών για βελτίωση και εκμετάλλευση των κληρονομιών που όσο ζει είναι δικά του, ενώ οι ενάγοντες δεν έδειξαν συμπεριφορά δηλωτική ότι εγκατέλειψαν το προσδοκώμενο δικαίωμα καταπιστεύματος.

Απορριπτέος λόγος έφεσης, με τον οποίο ο εκκαλών παραπονεείται ότι το πρωτόδικο δικαστήριο άφησε αδικαστη ένστασή του περί νόμιμης μοίρας, ως προβαλλόμενος απαράδεκτα το πρώτον με την έφεση.

{...} Με τη με αριθ. καταθ. 27/22.1.88 αγωγή τους οι ενάγοντες και ήδη πρώτος και δεύτερος των εφεσιβλήτων (τέκνα του αρχικώς πρώτου ενάγοντος) και τρίτη των εφεσιβλήτων ισχυρίστηκαν ότι ο πατέρας αυτών και του εναγομένου Α. Τ., που πέθανε το 1961, κατέλιπε διαθήκη, που δημοσιεύθηκε νόμιμα, στην οποία ανέφερε μεταξύ των άλλων ότι εγκαθιστά κληρονόμο τον εναγόμενο στα ακίνητα ιδιοκτησίας του, τα οποία αυτός να μην μπορεί να μεταβιβάσει σε τρίτους, αλλά να περιέλθουν αυτά στους γνήσιους αυτού κατιόντες, αν όμως δεν αποκτήσει αυτός τέκνα, τότε αυτά θα περιέχονται στους ενάγοντες. Ότι ο εναγόμενος δεν απέκτησε τέκνα, με αποτέλεσμα οι ενάγοντες θα έχουν την ιδιότητα του καταπιστευματοδόχου. Με βάση αυτά ζήτησαν να αναγνωριστούν καταπιστευματοδόχοι των ακινήτων που περιγράφονται στην αγωγή. Επ' αυτής εκδόθηκε η εκκα-

λουμένη, με την οποία κρίθηκε αυτή νόμιμη (αρθ. 1923, 1935, 1940 ΑΚ, 70 ΚΠολΔ) και έγινε δεκτή ως ουσία βάσιμη. Κατά της αποφάσεως αυτής παραπονεείται ο εκκαλών (που πέθανε στις 15.8.07 και άφησε εξ αδιαθέτου κληρονόμους του τους καθών η κλήση) για τους στην έφεση και παρακάτω λόγους και ζητεί την εξαφάνιση και την απόρριψη της αγωγής.

Από τις ένορκες καταθέσεις ... αποδείχθηκαν τα εξής: Στις 4.8.1961 απεβίωσε ο Α. Τ. του Ν., κάτοικος όσο ζούσε Μ. Κ. Άφησε την υπ' αριθ. .../1961 δημόσια διαθήκη, που συνέταξε ενώπιον του συμ/φου Α. Ν., δυνάμει της οποίας όρισε κληρονόμο του τον εναγόμενο (υιό του). Ρητά όρισε ότι του αφήνει 1) Μίαν οικίαν εις θέσιν «Μ.» της περιφέρειας Μ. Κ., μετά σταύλου και με οικόπεδον εκτάσεως 1.200 τμ, εις θέσιν «Μ.», οριζόμενον γύρωθεν Δυτικώς με Μ. Μ. Κ., Βορείως με δρόμο προς Ρ., Βορείως με αγρόν κληρονόμων Ν. Ν. και Ανατολικώς με έτερον αγρόν του, το οποίον άφησε εις τους υιούς του Σ. και Α., 2) το προς Ανατολάς τμήμα διαιρετώς του εις θέσιν «Τ.» της περιφέρειας Μ. Κ. αγρού του, εκτάσεως 36 στρεμ., όπερ χωρίζεται εκ του υπολοίπου αγρού του δια χάνδακος φερομένου από Βορρά προς την οδόν Μ. Κ. - Ρ., προς αγρόν Σ. Κ., και ορίζεται ως εξής: Βορείως με δρόμον. Ανατολικώς με αγρόν Τ. Νοτίως με αγρούς Κ.-Τ., και Δυτικώς με αγρόν που άφησε εις τον υιόν του Α., 3) ένα αμπελότοπον εις θέσιν «Α.» της ίδιας περιφέρειας ονομαζόμενον «Φ.», οριζόμενον με δρόμον από μεγάλο Κ. προς Π., και 4) την ψιλήν κυριότητα του αγρού εκτάσεως 9 στρεμ., του οποίου την επικαρπίαν άφησε εις την σύζυγόν του Β.». Όρισε επίσης επί λέξει και τα ακόλουθα: «Τα ακίνητα ταύτα κτήματα, τα οποία αφήνω

εις τον υιόν μου Β., δε θα δικαιούται ούτε ούτος να πωλήση και να τα μεταβιβάση δια πράξεως εν ζωή ή αιτία θανάτου προς τρίτον, αλλά θα περιέλθουν ταύτα μετά τον θάνατόν του εις τους γνησίους αυτού κατιόντας. Εάν όμως ούτος δεν αποκτήση ιδία αυτού τέκνα, τότε θα περιέλθουν ταύτα μετά τον θάνατόν του εις τους άλλους δυο υιούς μου Α. και Σ., και εάν αυτοί δεν είναι εν ζωή να περιέλθουν εις τους άρρενας κατιόντας αυτών, και εν ελλείψει τοιούτων εις τας θυγατέρας των, διότι επιθυμώ τα κτήματα ταύτα άτινα, απέκτησα δια της εργασίας εμού και των μεγαλύτερων υιών μου Α. και Σ., να παραμείνουν εν τη οικογενεία μας. Εάν όμως ο υιός μου Β. αφήση μετά τον θάνατόν του σύζυγον άνευ γνησίων τέκνων, τότε, εκ των ως άνω ακινήτων κτημάτων μου, άτινα αφήνω εις τον υιόν μου τούτον, τον Β., η σύζυγός του θα δικαιούται την επικαρπίαν εφ' όρου ζωής της επί του ημίσεως τούτων». Αποδεικνύεται λοιπόν σαφώς από το κείμενο της διαθήκης ότι ο διαθέτης σύστησε καθολικό καταπίστευμα επί του συνόλου της κληρονομιαίας περιουσίας κατά πρώτο λόγο υπέρ των γνησίων κατιόντων του εναγομένου κληρονόμου. Όμως, ο τελευταίος δεν απέκτησε μέχρι σήμερα γνησίους κατιόντας και ούτε προσδοκάται ότι θα αποκτήσει αφού είναι ήδη 73 ετών. Ο διαθέτης, έχοντας προφανώς υπόψη του την εκδοχή αυτή, όρισε υποκαταστάτους καταπιστευματοδόχους τους άλλους δύο υιούς του Α. (πρώτο αρχικό ενάγοντα, που απεβίωσε κατά τη διάρκεια της δίκης) και τον Σ. Σε περίπτωση που και αυτοί θα προαποβιώσουν του κληρονόμου (εναγομένου), όρισε ως περαιτέρω υποκαταστάτους τα γνήσια αυτών άρρενα τέκνα. Ο προαναφερόμενος υιός του διαθέτη Σ. απεβίωσε πριν από την

άσκηση της αγωγής και επομένως κατά σειρά υποκατάστατος καταπιστευματοδόχος είναι ο δεύτερος ενάγων Ν. Τ., που είναι ο μοναδικός γνήσιος άρρην κατιών του. Ο άλλος υιός του διαθέτη, δηλαδή ο πρώτος αρχικός ενάγων Α., απεβίωσε όπως αναφέρθηκε κατά τη διάρκεια της δίκης και συνεπώς επόμενοι κατά σειρά υποκατάστατοι αυτού καταπιστευματοδόχοι είναι οι συνεχίζοντες τη δίκη υιοί του Α. και Α. Τ. Συνεπώς, προσδοκία δικαιώματος κληρονομικού καταπιστεύματος επί της προαναφερόμενης κληρονομίας έχουν οι: Α. Τ., Α. Τ. και ο Ν. Τ. Η επαγωγή θα γίνει όταν πληρωθεί η αναβλητική αίρεση του θανάτου του εναγομένου. Ήδη, όμως, ο εναγόμενος κληρονόμος συνεισέφερε τα κληρονομιαία ακίνητα στον ανασασμό και αντ' αυτών έλαβε ως αντικατάλλαγμα το υπ' αριθ. 674 τεμάχιο 4.574 τμ και το υπ' αριθ. 693 τεμάχιο 40.635 τμ. Εκδόθηκε δε υπέρ αυτού ο υπ' αριθ. .../1983 τίτλος κυριότητας της Νομαρχίας Τ., που μεταγράφηκε νόμιμα. Συνεπώς το καταπίστευμα μεταφέρθηκε στα τελευταία αυτά ακίνητα (αρθ. 21 ν. 674/1977).

Ο ισχυρισμός του εναγομένου ότι τα προαναφερόμενα ακίνητα δεν ήσαν κληρονομιαία, γιατί δεν ανήκαν στην περιουσία του διαθέτη κατά το χρόνο του θανάτου του, που επαναφέρεται με τον πρώτο λόγο της έφεσης, ελέγχεται ως ουσιαστικά αβάσιμος και πρέπει να απορριφθεί. Ειδικότερα, ισχυρίζεται ότι ήδη ο διαθέτης το 1958, όσο δηλαδή ζούσε, του είχε παραδώσει την αποκλειστική νομή των ενδίκων ακινήτων για να τα εξουσιάζει ως δικά του. Αυτό όμως από κανένα αξιόπιστο αποδεικτικό στοιχείο δεν επιβεβαιώθηκε. Αν είχε γίνει κάτι τέτοιο, δεν υπήρχε λόγος ο διαθέτης να διαλάβει τα ίδια ακίνητα στη διαθήκη

του τρία έτη αργότερα και να τα υπαγάγει περαιτέρω σε καθεστώς καταπιστεύματος. Η αλήθεια είναι ότι ο εναγόμενος είναι μικρής διανοητικής εμβέλειας και ελαχίστων διαχειριστικών δυνατοτήτων (πράγμα που επιβεβαιώνεται από τους μάρτυρες τόσο της αποδείξεως, όσο και της ανταποδείξεως) και αυτό εξηγεί την καθιέρωση του καταπιστεύματος εκ μέρους του διαθέτη, αποκλείοντας κατ' ανάγκη την εκδοχή να είχε παραδώσει ο κληρονομούμενος εν ζωή τα ίδια ακίνητα στον εναγόμενο για να τα νέμεται ως δικά του δυνάμει ειδικής διαδοχής. Και τούτο, γιατί ήξερε ότι δεν θα ήταν σε θέση να τα διαχειρισθεί.

Περαιτέρω, και η ένσταση του εναγόμενου περί καταχρηστικής ασκήσεως του ενδίκου δικαίωματος, που επαναφέρεται με το δεύτερο λόγο της έφεσης, είναι ουσιαστικά αβάσιμη και πρέπει να απορριφθεί, διότι οι όποιες δαπάνες έχει κάνει για τη βελτίωση της καταστάσεως των κληρονομιών ακινήτων δεν εξαρκούν μόνες τους για να θεμελιώσουν προφανή υπέρβαση των ορίων που διαγράφει το αρθ. 281 ΑΚ. Είναι δαπάνες που σχετίζονται με τη διαχείριση και εκμετάλλευση των κληρονομιών ακινήτων, που όσο ζει είναι δικά του. Οι ενάγοντες δεν έδειξαν καμία συμπεριφορά, από την οποία να συνάγεται ότι εγκατέλειψαν υπέρ αυτού το προσδοκώμενο δικαίωμα του καταπιστεύματος. Αντίθετα, στην αμφισβήτηση του δικαιώματός τους μετά τον προαναφερόμενο αναδασμό αντέδρασαν με την άσκηση της υπό κρίση αγωγής για την άρση κάθε αμφιβολίας.

Οι τρίτος και τέταρτος λόγοι έφεσης, με τους οποίους ο εκκαλών παραπονείται ότι εσφαλμένα το πρωτόδικο δικαστήριο άφησε αδικαστη την ένστασή του περί νομίμου μοίρας και ότι εσφαλμένα ανα-

γνωρίστηκε καταπίστευμα σε όλο το υπ' αριθ. 674 ακίνητο, είναι απορριπτέοι, ο μιν πρώτος γιατί πρόκειται για ισχυρισμό που προβάλλεται απαράδεκτα το πρώτον με την έφεση (αρθ. 527 ΚΠολΔ), πέραν του γεγονότος ότι ζητείται με την αγωγή να αναγνωριστεί το καταπίστευμα για το μετά το θάνατο του εναγομένου χρόνο, ο δε δεύτερος ως ουσία αβάσιμος, αφού η αναγνώριση των εναγόντων ως δικαιούχων καταπιστεύματος έγινε με βάση τα διαλαμβανόμενα στη διαθήκη. Κατ' ακολουθία, πρέπει η έφεση να απορριφθεί στο σύνολό της ως ουσία αβάσιμη...

296/2011

Πρόεδρος: Παν. Κασιρούμπας

Εισηγήτρια: Ευαγγελία Καρδάση

Δικηγόροι: Νικ. Μπαρμπούτης, Χρ. Γκακούδης

Αρμοδιότητα ΜονΠρωτ κατά τη διαδικασία των διαφορών οροφοκτητών για μεταξύ τους διενέξεις, ανεξαρτήτως αν αφορούν σε διαιρετές ιδιοκτησίες ή κοινά μέρη και αν στηρίζονται στη συστατική πράξη και τον κανονισμό ή άλλες δ/ξεις για την οροφοκτησία.

Αντικείμενο οριζόντιας ιδιοκτησίας μόνον οι όροφοι, τα διαμερίσματα ορόφων, τα υπόγεια και δωμάτια κάτω από τη στέγη. Μη δυνατή σύσταση διαιρεμένης ιδιοκτησίας επί ανοικτού χώρου, εκτός αν προβλέπεται στην πράξη της οροφοκτησίας ότι αυτός θα οικοδομηθεί, οπότε η σύσταση αναφέρεται σε μελλοντικές ιδιοκτησίες και τελεί υπό την αναβλητική αίρεση κατασκευής.

Ακυρότητα σύστασης διαιρεμένων ιδιοκτησιών σε ανοικτά τμήματα πιλοτής, που είναι κοινόχρηστα. Αν προβλέπεται

στη συμφωνία η κατασκευή κλειστών χώρων, έγκυρη η δημιουργία διαιρεμένων ιδιοκτησιών σε αυτούς, παρά την τυχόν υπέρβαση του ορίου κάλυψης ή του συντελεστή δόμησης και την αντίθεση στην πρόβλεψη του νόμου ότι η πιλοτή αφήνεται εξ ολοκλήρου κενή, αφού η παραβίαση των σχετικών δ/ξεων επάγεται μόνο διοικ. κυρώσεις και δεν θίγει το κύρος της συμφωνίας.

Οι κατά τα άνω περίκλειστες θέσεις στάθμευσης της πιλοτής μπορούν να μεταβιβασθούν και σε τρίτους που δεν έχουν σχέση με την οικοδομή.

Ο πολεοδομικός χαρακτηρισμός με την άδεια οικοδομής μέρους οροφокτησίας, πριν τη σύστασή της, ως κοινής ή βοηθητικής χρήσης δεν αρκεί, διότι τέτοιος περιορισμός δεν μπορεί να γεννηθεί με διοικ. πράξεις.

Επί ανέγερσης οικοδομής με πιλοτή υποχρέωση οροφокτητών να εξασφαλίζουν, σε ακάλυπτο μέρος ή στην πιλοτή, χώρους στάθμευσης στον εκ του πδ 1340/81 αριθμό, ακυρότητα δε κάθε αντίθετης συμφωνίας.

Η άκυρη μεταγραφείσα συμβολαιογραφική πράξη, με την οποία ακάλυπτοι χώροι πιλοτής κατέστησαν οριζόντιες ιδιοκτησίες, μπορεί να ισχύσει κατά μετατροπή ως παραχώρηση αποκλειστικής χρήσης σε οροφокτήτη.

Σύσταση οροφокτησίας με μονομερή δικαιοπραξία του μόνου οικοπεδούχου.

Καταχρηστική άσκηση του δικαιώματος των εναγόντων, που θέλουν να εξασφαλίσουν δικαίωμα σύγκρησης σε χώρους που συμφώνησαν ότι δεν τους ανήκουν και για τους οποίους δεν κατέβαλαν τίμημα.

Με την από 19.6.2007 (και με αριθ.

καταθ. 534/07) αγωγή κατά των εναγομένων και ήδη εκκαλούντων, οι ενάγοντες και ήδη εφεσίβλητοι ισχυρίσθηκαν ότι δυνάμει των νομίμως μεταγεγραμμένων πωλητηρίων συμβολαίων που αναφέρονται στην αγωγή, τα οποία συνετάγησαν μεταξύ αυτών, ως αγοραστών, και του πρώτου των εναγομένων, ως πωλητή, περιήλθαν σ' αυτούς κατά κυριότητα οι αναλυτικά προσδιοριζόμενες αυτοτελείς και ανεξάρτητες οριζόντιες ιδιοκτησίες (διαμερίσματα) της πολυωρόφου οικοδομής που βρίσκεται στην οδό Α. αριθ. ... της πόλεως Λ. Ότι η οικοδομή αυτή διέπεται από τις διατάξεις των αρθ. 1002, 1117 ΑΚ καθώς και από εκείνες του ν. 3741/1929, δυνάμει της νομίμως μεταγεγραμμένης με αριθ. .../17.7.1986 πράξεως συστάσεως οριζοντίου ιδιοκτησίας, η οποία συνετάγη ενώπιον της συμβ/φου Θ. Κ.-Ζ. από τον αρχικό κύριο ολοκλήρου του οικοπέδου, πρώτο των εναγομένων. Ότι ενώ για την ανέγερση της οικοδομής εκδόθηκε η με αριθ. .../26.4.1983 άδεια της Δ/σης Τεχνικών Υπηρεσιών του Τμήματος Πολεοδομικών Εφαρμογών του Δήμου Λ., με την οποία προεβλέπετο η δημιουργία στο χώρο της πιλοτής της οικοδομής πέντε χώρων στάθμευσης αυτοκινήτων, ενός διαδρόμου κινήσεως αυτοκινήτων, ενός χώρου λεβητοστασίου, ενός χώρου καυσίμων και ενός χώρου εισόδου στην πολυκατοικία, στην άνω πράξη συστάσεως οριζοντίου ιδιοκτησίας, κατά παράβαση της άδειας, προεβλέπετο η δημιουργία δύο επί πλέον χώρων στάθμευσης αυτοκινήτων, με εγκατάσταση αυτών στον προβλεπόμενο από την άδεια κοινόχρηστο διάδρομο κινήσεως αυτοκινήτων, η μετατόπιση της κοινόχρηστης εισόδου της πολυκατοικίας δυτικότερα, σε τμήμα της προβλεπομένης στην

άδεια θέσης στάθμευσης αυτοκινήτου με στοιχεία P2, και η εγκατάσταση της τελευταίας στην προβλεπόμενη στην άδεια θέση της κοινόχρηστης εισόδου της πολυκατοικίας. Ότι όλες οι θέσεις στάθμευσης αυτοκινήτων που προβλέποντο στην πράξη συστάσεως οριζοντίου ιδιοκτησίας συνιστούσαν, σύμφωνα με αυτήν, χωριστές και διακεκριμένες οριζόντιες ιδιοκτησίες, περιελθούσες κατά κυριότητα στο μοναδικό οικοπεδούχο, πρώτο των εναγομένων, κατά παράβαση των διατάξεων του ν. 1221/1981, σύμφωνα με τον οποίο, ανάλογα με το συντελεστή δόμησης της οικοδομής, έπρεπε να εξασφαλισθούν, για την εξυπηρέτηση των διηρημένων ιδιοκτησιών της οικοδομής, δύο κοινόχρηστες θέσεις στάθμευσης αυτοκινήτων. Ότι ο πρώτος των εναγομένων, με τα αναφερόμενα συμβόλαια γονικής παροχής που μεταγράφησαν νόμιμα, μεταβίβασε κατά ψιλή κυριότητα στο δεύτερο των εναγομένων και ήδη δεύτερο των εκκαλούντων, υιό του, τις υπό στοιχεία P3, P4, P5, P6 και P7 θέσεις στάθμευσης, στη δε τρίτη των εναγομένων και ήδη τρίτη των εκκαλούντων, θυγατέρα του, τις λοιπές εκ των δημιουργηθεισών με την άνω πράξη συστάσεως οριζοντίου ιδιοκτησίας θέσεις στάθμευσης, και δη τις υπό στοιχεία P1 και P2 εξ αυτών, παρακρατώντας την επικαρπία τούτων. Ότι όλοι οι εναγόμενοι μετέβαλαν τη χρήση των προβλεπόμενων στην πράξη σύστασης οριζοντίου ιδιοκτησίας χώρων στάθμευσης αυτοκινήτων, σε κλειστές αποθήκες και προέβησαν στην εκμίσθωση αυτών σε τρίτους, παραβιάζοντας τη χρήση των εναγόντων, οι οποίοι δεν δύνανται να κάνουν χρήση των κοινοχρήστων χώρων του ισογείου και να μεταβούν μέσω της πιλοτής στον ακάλυπτο χώρο της οικοδομής, ενώ

παράλληλα επέφεραν μείωση της ασφάλειας και της αισθητικής της οικοδομής και υποβάθμισαν την αξία της. Γι' αυτό οι ενάγοντες ζήτησαν: α) να αναγνωρισθεί ότι ο στην άδεια ανέγερσης της οικοδομής προβλεπόμενος διάδρομος κινήσεως αυτοκινήτων της πιλοτής είναι κοινόχρηστος και περιήλθε κατά συγκυριότητα στους ενάγοντες, β) να αναγνωρισθεί ότι είναι άκυρη η άνω πράξη συστάσεως οριζοντίου ιδιοκτησίας καθ' ο μέρος 1) προβλέπει την κατασκευή δύο κλειστών χώρων στάθμευσης αυτοκινήτων, ως αυτοτελών και ανεξαρτήτων οριζοντίων ιδιοκτησιών, στη θέση του άνω κοινόχρηστου διαδρόμου κινήσεως αυτοκινήτων της πιλοτής, και 2) παραλείπει να αναφέρει για τη δημιουργία δύο κοινοχρήστων θέσεων στάθμευσης αυτοκινήτων στον ισόγειο χώρο της οικοδομής, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο ν. 1221/1981, γ) να αναγνωρισθεί η υποχρέωση των εναγομένων να αποδώσουν ελεύθερη τη χρήση δύο εκ των χώρων στάθμευσης αυτοκινήτων της πιλοτής προς εξυπηρέτηση του συνόλου των ιδιοκτητών οριζοντίων ιδιοκτησιών της οικοδομής και συνεπώς και των εναγόντων, δ) να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι να αποδώσουν στους ενάγοντες ως ιδιοκτήτες οριζοντίων ιδιοκτησιών της οικοδομής ελεύθερη τη χρήση δύο εκ των χώρων στάθμευσης αυτοκινήτων και του κοινοχρήστου διαδρόμου κινήσεως αυτοκινήτων, όπως αυτός προβλέπεται στην άδεια ανεγέρσεως της οικοδομής και ε) να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι να επαναφέρουν τα πράγματα στην προηγούμενη κατάσταση, σε σχέση με την αλλαγή της χρήσης των άνω χώρων του ισογείου της οικοδομής, την επικαλούμενη μετατροπή της κοινόχρηστης εισόδου της οικοδομής σε χώρο στάθμευσης αυτο-

κινήτων και την μετατόπιση αυτής σε άλλο από τον προβλεπόμενο στην άδεια χώρο, διαφορετικά ζήτησαν να επιτραπεί τούτο στους εναγόντες με δαπάνες των εναγομένων. Με την εκκαλουμένη απόφαση το πρωτοβάθμιο δικαστήριο δέχθηκε την αγωγή κατ' ουσίαν, εκτός από το αίτημά της για επαναφορά των πραγμάτων στην προτέρα κατάσταση σε σχέση με την αλλαγή της χρήσης των χώρων στάθμευσης του ισογείου της οικοδομής σε κλειστές αποθήκες που απέρριψε σιγή, χωρίς να πλήττεται κατά το σκέλος της αυτό η εκκαλουμένη απόφαση. Πλήττεται, όμως, από τους εναγομένους, για τους λόγους ειδικότερα που διαλαμβάνονται στο εφετήριο έγγραφο, κατά το μέρος της που δέχθηκε την αγωγή, ως προς το οποίο ζητούν αυτοί να εξαφανισθεί, προκειμένου η αγωγή να απορριφθεί καθ' ολοκληρίαν.

Κατά το αρθ. 17§2 ΚΠολΔ στην αρμοδιότητα των Μονομελών Πρωτοδικείων υπάγονται και οι διαφορές ανάμεσα στους ιδιοκτήτες ορόφων και διαμερισμάτων από τη σχέση της οροφοκτησίας. Κατά την έννοια της διατάξεως αυτής, υπάγονται στην αρμοδιότητα του Μονομελούς Πρωτοδικείου, ανεξαρτήτως της αξίας του αντικείμενου της διαφοράς, και δικάζοντας κατά τη διαδικασία των αρθ. 648-657 ΚΠολΔ, σύμφωνα με το αρθ. 647§2 του ίδιου Κώδικος, οι διενέξεις μεταξύ των οροφοκτητών που απορρέουν από τη σχέση της οροφοκτησίας, δηλαδή οι αναφερόμενες στο ν. 3741/1929, οι οποίες αφορούν την εφαρμογή και ερμηνεία της πράξεως συστάσεως οριζοντίου ιδιοκτησίας και του κανονισμού (βλ. οΛΑΠ 35/05 Δνη 46. 1035), την ερμηνεία και εφαρμογή του ν. 3741/1929 και των αρθ. 1002 και 1117 ΑΚ και τις εν γένει διενέξεις μεταξύ των οροφοκτητών

ως προς τα εκατέρωθεν δικαιώματα και υποχρεώσεις τους που προκύπτουν από τη σχέση της οροφοκτησίας, ανεξαρτήτως εάν αφορούν στις διαιρετές ιδιοκτησίες τούτων ή τα κοινά μέρη της οικοδομής και αν στηρίζονται απευθείας στην πράξη συστάσεως οριζοντίου ιδιοκτησίας και τον κανονισμό ή σε άλλες διατάξεις που συμπληρώνουν το καθεστώς της οροφοκτησίας (βλ. ΑΠ 548/78 ΝοΒ 27. 512, ΑΠ 488/05 Δνη 46. 1399, ΕφΛαρ 420/01 Δικογρ 2002. 44, ΕφΑθ 3345/98 Δνη 39. 920, ΕφΑθ 2281/97 Δνη 38. 1917).

Στην προκειμένη περίπτωση, η κρίνόμενη αγωγή, υπό το προεκτεθέν περιεχόμενο, αφορά σε διαφορά μεταξύ των διαδίκων, ως προς τα δικαιώματα αυτών, ως συνιδιοκτητών, επί του ισογείου χώρου της πιλοτής της σ' αυτήν αναφερομένης πολυωρόφου οικοδομής, η οποία (διαφορά) απορρέει από τη σχέση της οροφοκτησίας. Επομένως, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, που με την εκκαλουμένη απόφαση δέχθηκε ότι αρμοδίως καθ' ύλην εισήχθη η αγωγή ενώπιόν του, κατά την ΚΠολΔ 17§2, για να εκδικασθεί κατά την ειδική διαδικασία των αρθ. 648-657 του ίδιου Κώδικος, και απέρριψε τον περί αντιθέτου ισχυρισμό των εναγομένων, δεν έσφαλε περί την ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου, και ως εκ τούτου ο συναφής λόγος της έφεσης τούτων πρέπει να απορριφθεί.

Από τις διατάξεις των αρθ. 1002, 1117 ΑΚ, 1, 2§1, 3§1, 4§1, 5 και 13 ν. 3741/1929 προκύπτει ότι επί ιδιοκτησίας κατ' ορόφους δημιουργείται χωριστή κυριότητα επί ορόφου ή διαμερίσματος ορόφου και αναγκαστική συγκυριότητα που αποκτάται αυτοδικαίως, κατ' ανάλογη μερίδα, επί του εδάφους και επί των μερών της οικοδομής που χρησιμεύουν στην κοινή

χρήση όλων των οροφοκτητών. Οι ως άνω βασικές αρχές του θεσμού της οριζόντιας ιδιοκτησίας προκύπτουν σαφώς από τις παραπάνω διατάξεις, οι οποίες όμως δεν προσδιορίζουν επαρκώς την έννοια του «ορόφου» και του «διαμερίσματος ορόφου». Από το πνεύμα, εντούτοις, των διατάξεων για την οροφοκτησία και ιδίως από το σκοπό τους, που, όπως προκύπτει από την εισηγητική έκθεση του ν. 3741/1929, είναι η ευχερέστερη κάλυψη των στεγαστικών αναγκών των πολιτών και η καθ' ύψος επέκταση των πόλεων, καθώς και από τα ερμηνευτικά πορίσματα εκ της κοινής πείρας και από τις σχετικές διατάξεις της πολεοδομικής νομοθεσίας (αρθ. 11 του ΓΟΚ των ετών 1929, 1955 και 1973) συνάγεται ότι όροφος ή διαμέρισμα ορόφου είναι το αναποχώριστο τμήμα της οικοδομής ή του ορόφου, μετά των συστατικών του και του εντός αυτού (κυβικού) χώρου που περικλείεται τεχνικώς από κάτω, από τα πλάγια και από πάνω, με τοίχους ή άλλα οικοδομικά στοιχεία, ώστε να διαχωρίζεται σαφώς από τα λοιπά (διαιρετά ή αδιαίρετα) τμήματα της οικοδομής και να έχει αναχθεί σε συγκεκριμένο και ανεξάρτητο τμήμα αυτής, κατάλληλο προς χωριστή και αυτοτελή οικιστική εν γένει χρήση. Μόνον οι όροφοι και τα διαμερίσματα ορόφων, με την παραπάνω έννοια, καθώς και τα εξομοιούμενα από το νόμο με ορόφους υπόγεια και δωμάτια κάτω από την στέγη (αρθ. 1002 εδ. β' ΑΚ και 1§2 ν. 3741/1929) μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο οριζόντιας ιδιοκτησίας. Επομένως, δεν είναι δυνατόν να συσταθεί διαιρεμένη ιδιοκτησία επί ανοικτού χώρου, εκτός αν προβλέπεται στη συστατική της οροφοκτησίας πράξη ή σε μεταγενέστερη συμφωνία όλων των οροφοκτητών που έχει μεταγραφεί νόμιμα, ότι

ο χώρος αυτός πρόκειται να οικοδομηθεί, οπότε η σύσταση διαιρεμένης ιδιοκτησίας αναφέρεται στους μελλοντικούς ορόφους ή διαμερίσματα και τελεί υπό την αναβλητική αίρεση της κατασκευής τους (αρθ. 201 ΑΚ). Εξάλλου, αν ληφθεί υπόψη ότι η θεσπιζόμενη με τα αρθ. 1002 ΑΚ και 1 ν. 3741/1929 αποκλειστική (χωριστή) κυριότητα επί ορόφου ή διαμερίσματος ορόφου αποτελεί την εξαίρεση του κανόνα «*superficies solo cedit*», που έχει περιληφθεί στο αρθ. 1001 εδ. α' ΑΚ, οποιοδήποτε μέρος του όλου ακινήτου που δεν ορίστηκε ή δεν ορίστηκε έγκυρα, με το συστατικό της οροφοκτησίας τίτλο, ότι αποτελεί αντικείμενο της αποκλειστικής κυριότητας κάποιου συνιδιοκτήτη, υπάγεται αυτοδικαίως από το νόμο στα αντικείμενα της αναγκαστικής συγκυριότητας επί του εδάφους και θεωρείται γι' αυτό κοινόκτητο και κοινόχρηστο μέρος του ακινήτου.

Περαιτέρω, τα αρθ. 22§9 και 32§4 του ν.δ. 8/1973 «περί Γενικού Οικοδομικού Κανονισμού», όπως αντικαταστάθηκαν από το αρθ. 1 § 22 και 33 του ν.δ. 205/1974, προέβλεψαν για πρώτη φορά την κατασκευή της οικοδομής επί υποστηλωμάτων (PILOTIS), για τη δημιουργία στο ισόγειο ανοικτού στεγασμένου χώρου που αφήνεται εξ ολοκλήρου κενός και χρησιμεύει για τη στάθμευση αυτοκινήτων. Ο κενός αυτός χώρος του ισόγειου που ονομάζεται πιλοτή και αναφέρεται σε μεταγενέστερα νομοθετήματα ως «PILOTIS» (αρθ. 1§5 περ. γ' ν. 960/1979, όπως αντικαταστάθηκε με το ν. 1221/1981, 7§1 περ. α' και 9§10 ΓΟΚ/1985), είναι εξ ορισμού ανοικτός και συνεπώς ισχύουν γι' αυτόν όσα αναφέρθηκαν παραπάνω. Δηλαδή, η συμφωνία των οροφοκτητών να συστήσουν σε τμήματα της πιλοτής, που θα παραμείνουν ανοικτά,

αυτοτελείς (διαιρεμένες) ιδιοκτησίες, θα είναι άκυρη ως αντικείμενη στις αναγκαστικού δικαίου διατάξεις που καθορίζουν τις θεμελιακές αρχές του θεσμού της οριζόντιας ιδιοκτησίας (αρθ. 174 ΑΚ) και συνακόλουθα τα τμήματα αυτά είναι κοινόχρηστα και κοινόκτητα. Αν, όμως, προβλέπεται στην άνω συμφωνία ότι στα πιο πάνω τμήματα της πιλοτής θα κατασκευασθούν κλειστοί χώροι, δημιουργούνται έγκυρα διαιρεμένες ιδιοκτησίες στους περικλειστούς χώρους που θα κατασκευασθούν, παρά το γεγονός ότι η κατασκευή τους επάγεται τυχόν υπέρβαση του ορίου κάλυψης ή του συντελεστή δόμησης και είναι πάντως αντίθετη προς τις ανωτέρω διατάξεις του ΓΟΚ/1973 - που ορίζουν ότι ο χώρος της πιλοτής αφήνεται εξ ολοκλήρου κενός -, αφού η παραβίαση των διατάξεων αυτών συνεπάγεται μόνο διοικητικές κυρώσεις και δεν θίγει το κύρος της μεταξύ των οροφокτητών συμφωνίας (βλ. οΛΑΠ 583/83 ΝοΒ 32. 65, οΛΑΠ 23/00 ΝοΒ 49. 604, ΑΠ 985/03 αδημ.).

Η προεκτεθείσα έννοια των διατάξεων για την οροφокτησία δεν είναι αντίθετη, αλλά επιβεβαιώνεται ουσιαστικά από τις ειδικές ρυθμίσεις του ν. 960/1979 και 1221/1981 για τις θέσεις στάθμευσης αυτοκινήτων. Πράγματι, οι διατάξεις του αρθ. 1§5 εδ. α' και β' του ν. 960/1979, όπως αντικαταστάθηκαν με το αρθ. 1 ν. 1221/1981, προβλέπουν ότι προκειμένου για θέσεις στάθμευσης, που βρίσκονται σε στεγασμένους χώρους κτιρίου, το οποίο έχει υπαχθεί στο σύστημα της διαιρεμένης ιδιοκτησίας, κάθε θέση στάθμευσης αποτελεί διαιρεμένη ιδιοκτησία, της οποίας επιτρέπεται η αυτοτελής μεταβίβαση και σε τρίτους που δεν έχουν σχέση με το κτίριο. Με τις διατάξεις αυτές, δηλαδή, ανα-

γνωρίζεται χωριστή κυριότητα και επί των θέσεων στάθμευσης αυτοκινήτων που δεν είναι περικλειστοί, αλλ' απλώς στεγασμένοι, κατ' εξαίρεση του κανόνα ότι αντικείμενο διαιρεμένης ιδιοκτησίας αποτελούν μόνον οι κλειστοί χώροι ορόφων ή διαμερισμάτων. Ειδικά όμως για την πιλοτή, το τελευταίο εδάφιο γ' της §5 του άνω άρθρου ορίζει ότι «τυχόν δημιουργούμενοι θέσεις σταθμεύσεως εις τον ελεύθερον ισόγειον χώρον του κτιρίου, όταν τούτο κατασκευάζεται επί υποστηλωμάτων (PILOTIS) κατά τις ισχύουσες διατάξεις, δεν δύνανται να αποτελέσουν αντικείμενο διαιρεμένης ιδιοκτησίας». Ενόψει τούτων, τα μεν κλειστά τμήματα της πιλοτής και οι περικλειστες θέσεις στάθμευσης αυτοκινήτων μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο διαιρεμένης ιδιοκτησίας και να μεταβιβασθούν αυτοτελώς και σε τρίτους που δεν έχουν σχέση με την πολυώροφη οικοδομή, τα δε ανοικτά τμήματα της πιλοτής και οι ανοικτές θέσεις στάθμευσης στον «ελεύθερο ισόγειο χώρο» της πιλοτής δεν μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο διαιρεμένης ιδιοκτησίας, διότι ανήκουν στα κοινόκτητα και κοινόχρηστα μέρη της οικοδομής (βλ. οΛΑΠ 23/00 ΝοΒ 49. 604, ΑΠ 1493/01 αδημ., ΑΠ 1305/02 Δνη 2003. 489, ΑΠ 635/10 Νόμος).

Περαιτέρω, για τη σύσταση της οροφокτησίας, η οποία περιβάλλεται με τον τύπο του συμβολαιογραφικού εγγράφου, δεν απαιτείται η χρήση πανηγυρικών εκφράσεων ή καταγραφή ή παραπομπή στις σχετικές διατάξεις του νόμου. Αρκεί να προκύπτει σαφώς η βούληση του κυρίου του ακινήτου για τη μεταβολή της νομικής του κατάστασης με τη σύσταση χωριστών ιδιοκτησιών. Ο προσδιορισμός δε των κοινοχρήστων και κοινοκτητών μερών, καθώς

και ο χαρακτηρισμός ορισμένων χώρων ως βοηθητικών γίνεται είτε με τη συστατική δικαιοπραξία, είτε και με ιδιαίτερες συμφωνίες μεταξύ όλων των οροφοκτητών, κατά τα αρθ. 4§1, 5 και 13 του ως άνω ν. 3741/1929. Έτσι, ο πολεοδομικός χαρακτηρισμός μέρους της οροφοκτησίας ως κοινόχρηστης ή βοηθητικής χρήσης με την αρχική άδεια οικοδομής πριν από τη σύσταση της οροφοκτησίας δεν αρκεί για να χαρακτηριστεί ως τέτοια, διότι τέτοιος περιορισμός δεν μπορεί να γεννηθεί με διοικητικές πράξεις (οικοδομική άδεια κλπ), δεδομένου ότι οι πολεοδομικές διατάξεις και οι διατάξεις του ΓΟΚ αποβλέπουν σε άλλους σκοπούς και δεν θίγουν το κύρος των συστατικών των οριζοντίων ιδιοκτησιών συμφωνιών ούτε τα δικαιώματα των οροφοκτητών που απορρέουν από αυτές (βλ. ολΑΠ 583/83 ΝοΒ 32. 65, ολΑΠ 7/92 ΝοΒ 41. 63, ΑΠ 489/01 Δνη 43. 446, ΑΠ 121/03 Δνη 44. 967).

Τέλος, από τις διατάξεις των αρθ. 522, 524, 525, 526 και 536 ΚΠολΔ προκύπτει ότι με την άσκηση της εφέσεως μεταβιβάζεται η υπόθεση κατά τα όρια που διαγράφονται με την έφεση και τους τυχόν προσθέτους λόγους στο δευτεροβάθμιο δικαστήριο, το οποίο επιλαμβάνεται της διαφοράς και εξετάζει την ορθή εφαρμογή του νόμου. Επομένως, το Εφετείο έχει ως προς την αγωγή την αυτή όπως και το πρωτοβάθμιο δικαστήριο εξουσία και μπορεί και, χωρίς την υποβολή ειδικού παραπόνου, να εξετάσει οίκοθεν το νόμιμο της αγωγής με βάση τα εκτιθέμενα σ' αυτήν περιστατικά και να την απορρίψει αν αυτή είναι μη νόμιμη, αρκεί να ζητεί την απόρριψή της ο εκκαλών - εναγόμενος και να μην εκδοθεί γι' αυτόν επιβλαβέστερη απόφαση δίχως αντέφεση του ενάγοντος (βλ.

ΑΠ 455/95 Δνη 37. 1319, ΑΠ 389/94 ΝοΒ 43. 251, ΕφΑθ 1713/96 Δνη 38. 152, ΕφΑθ 7298/93 Δνη 35. 1118, Σαμουήλ, Η έφεση, έκδ. 1993, §852 σελ. 264).

Στην προκειμένη υπόθεση, με την κρινομένη αγωγή οι ενάγοντες και ήδη εφεσίβλητοι, ως ιδιοκτήτες χωριστών και διακεκριμένων ιδιοκτησιών στην επίδικη πολυώροφη οικοδομή, ισχυρίστηκαν, όπως προεκτέθηκε, ότι εκ του γεγονότος ότι προβλέφθηκε στην επικαλούμενη άδεια ανεγέρσεως της οικοδομής αυτής η δημιουργία στην πιλοτή της τελευταίας διαδρόμου κινήσεως αυτοκινήτων και η κατασκευή εισόδου της οικοδομής σε συγκεκριμένη θέση, ο χώρος της πιλοτής, όπου προβλέφθηκε η δημιουργία του διαδρόμου και η κατασκευή της εισόδου, κατέστη κοινόχρηστος και ανήκει κατά συγκυριότητα κατ' ανάλογη μερίδα σε όλους τους οροφοκτήτες, μεταξύ των οποίων και οι ενάγοντες. Έτσι, κατά τους ισχυρισμούς τους, η σύσταση οριζοντίου ιδιοκτησίας στην οικοδομή, που καταρτίσθηκε, στη συνέχεια, με μονομερή δικαιοπραξία εκ μέρους του πρώτου των εναγομένων και ήδη πρώτου των εκκαλούντων, ήταν άκυρη, ως αντίθετη στην άδεια ανέγερσης της οικοδομής, καθ' ο μέρος προβλέφθηκε με αυτήν η δημιουργία κλειστών χώρων στάθμευσης, ως αυτοτελών οριζοντίων ιδιοκτησιών, στη θέση του προβλεπομένου στην άδεια διαδρόμου κινήσεως αυτοκινήτων της πιλοτής και, επίσης, καθ' ο μέρος προβλέφθηκε η μετατόπιση της εισόδου της οικοδομής σε άλλη θέση της πιλοτής και η δημιουργία στην προβλεπομένη από την άδεια θέση της εισόδου κλειστού χώρου στάθμευσης αυτοκινήτων, ομοίως, ως αυτοτελούς οριζόντιας ιδιοκτησίας. Γι' αυτό, ζήτησε 1) να αναγνωρισθεί ότι ο προβλεπόμενος στην

άδεια διάδρομος κινήσεως αυτοκινήτων είναι κοινόχρηστος και κοινόκτητος και ότι ανήκει σ' αυτούς κατά συγκυριότητα, 2) να αναγνωρισθεί ότι η πράξη συστάσεως οριζοντίου ιδιοκτησίας είναι άκυρη καθ' ο μέρος προβλέπεται σ' αυτήν η κατασκευή δύο κλειστών χώρων στάθμευσης αυτοκινήτων, ως αυτοτελών οριζοντίων ιδιοκτησιών, στη θέση του προβλεπομένου στην άδεια κοινοχρήστου διαδρόμου κινήσεως αυτοκινήτων και 3) να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι στην επαναφορά των πραγμάτων στην προτέρα κατάσταση, σε σχέση αφενός με τη μετατροπή της προβλεπομένης στην άδεια εισόδου της οικοδομής σε χώρο στάθμευσης αυτοκινήτων, ως αυτοτελούς οριζόντιας ιδιοκτησίας, και αφετέρου με τη μετατόπιση της εισόδου σε άλλη θέση. Όμως, σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στη μείζονα σκέψη, με την επικαλούμενη πρόβλεψη στη συστατική της οροφοκτησίας πράξη ότι θα κατασκευασθούν στην πιλοτή της οικοδομής κλειστοί χώροι στάθμευσης αυτοκινήτων, εγκύτως δημιουργήθηκαν διαιρεμένες ιδιοκτησίες στους χώρους αυτούς, ενόψει δε του ότι ο προσδιορισμός των χωριστών ιδιοκτησιών και των κοινόκτητων και κοινοχρήστων μερών της πολυωρόφου οικοδομής γίνεται με τη συστατική της οροφοκτησίας δικαιοπραξία, η αντίθεση αυτής με την προηγηθείσα διοικητική πράξη της αδείας ανεγέρσεως της οικοδομής δεν ασκεί έννομη επιρροή και δεν θίγει το κύρος της συστατικής δικαιοπραξίας, διότι η έκδοση της αδείας αποβλέπει σε άλλους σκοπούς και η παραβίασή της μόνον διοικητικές κυρώσεις μπορεί να επιφέρει. Κατ' ακολουθίαν, δεν είναι νόμιμοι οι ισχυρισμοί των εναγόντων 1) ότι ο διάδρομος κινήσεως αυτοκινήτων και ο χώρος εισόδου της οικοδομής στην

προβλεπομένη από την άδεια θέση επί της πιλοτής απέκτησαν κοινόχρηστο χαρακτήρα εκ του γεγονότος ότι υπήρξε σχετική περί αυτών πρόβλεψη στην άδεια και 2) ότι λόγω αντίθεσης με την άδεια, δεν ήταν δυνατόν, εγκύτως, με την πράξη συστάσεως οριζοντίου ιδιοκτησίας, οι άνω προβλεπόμενοι στην άδεια κοινόχρηστοι χώροι να καταργηθούν ή να αλλάξουν θέση και να δημιουργηθούν στη θέση τους κλειστοί χώροι στάθμευσης αυτοκινήτων, ως αυτοτελείς οριζόντιες ιδιοκτησίες. Επομένως, τα προεκτεθέντα αιτήματα της αγωγής, που θεμελιώνονται στους ανωτέρω ισχυρισμούς των εναγόντων, έπρεπε να απορριφθούν ως μη νόμιμα. Το δε πρωτοβάθμιο δικαστήριο, που με την εκκαλουμένη απόφαση έκρινε αυτά νόμιμα και στη συνέχεια δέχθηκε την αγωγή και ως βάσιμη κατ' ουσίαν σε σχέση με αυτά, έσφαλε περί την ερμηνεία και την εφαρμογή του νόμου και πρέπει, δεκτής γενομένης της έφεσης, η εκκαλουμένη απόφαση, ως προς τα συναφή κεφάλαιά της, να εξαφανισθεί. Κατ' ακολουθίαν, αφού διακρατηθεί η υπόθεση από το Δικαστήριο τούτο, πρέπει η αγωγή, ως προς τα ανωτέρω αιτήματά της, να απορριφθεί ως μη νόμιμη.

Με τις διατάξεις των αρθ. 1§1, 2 εδ. α, β, 5 του ν. 960/1979, όπως τροποποιήθηκαν με το ν. 1221/1981 και το π.δ. 1340/1980, επιβάλλεται στους συνιδιοκτήτες οικοδομών που ανεγείρονται με άδεια και το πολεοδομικό σύστημα της πιλοτής υποχρέωση να εξασφαλίζουν, είτε σε ακάλυπτο μέρος, είτε στην πιλοτή, χώρο για τη στάθμευση των αυτοκινήτων των συνιδιοκτητών της οικοδομής. Συνεπεία του περιορισμού αυτού της κυριότητας, δεν επιτρέπεται στους συνιδιοκτήτες του οικοπέδου, με τη συστατική της οροφοκτησίας

πράξη και τον κανονισμό και με οποιοδήποτε μεταγενέστερη, κατά τους νόμιμους τύπους, γενομένη τροποποίησή τους, να μην εξασφαλίζουν στην κοινόκτητη πιλοτή της οικοδομής θέσεις σταθμεύσεως των αυτοκινήτων των ιδιοκτητών των διαμερισμάτων στον καθοριζόμενο βάσει του π.δ. 1340/1981 αριθμό, με αποτέλεσμα κάθε συμφωνία των συνιδιοκτητών που αναιρεί, ολικά ή εν μέρει, την εξασφάλιση των θέσεων αυτών των αυτοκινήτων, αντιβαίνει ευθέως στον από τις ανωτέρω πολεοδομικές διατάξεις επιβαλλόμενο περιορισμό της κυριότητας και είναι άκυρη, γι' αυτό δε και θεωρείται ως μη γενομένη, κατά τα αρθ. 174 και 180 ΑΚ (βλ. ΑΠ 448/96 Δνη 37. 600, ΕφΑθ 9928/98 ΕΔικΠολ 1999. 213).

Περαιτέρω, όπως προαναφέρθηκε, εάν η οικοδομή ανεγείρεται με άδεια και υπό το πολεοδομικό σύστημα της αφέσεως του ισογείου χώρου ακαλύπτου (πιλοτή), ο ακάλυπτος αυτός χώρος δεν μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο διαιρεμένης ιδιοκτησίας, δηλαδή ιδιοκτησίας που να ανήκει στην αποκλειστική κυριότητα ενός ή περισσοτέρων ιδιοκτητών, είτε αυτοί είναι οροφοκτῆτες είτε τρίτοι, αλλά παραμένει κοινόχρηστος χώρος, επί του οποίου αποκτάται αυτοδικαίως συγκυριότητα, εφόσον υφίσταται οριζόντια ιδιοκτησία σε όροφο οικοδομής ή διαμέρισμα ορόφου, των ιδιοκτητών κατ' ανάλογη μερίδα επί του χώρου αυτού που χρησιμεύει σε κοινή από όλους τους οροφοκτῆτες χρήση. Κάθε δε αντίθετη συμφωνία είναι απολύτως άκυρη και ως τέτοια θεωρείται ως μη γενομένη. Με συμφωνία, όμως, όλων των συνιδιοκτητών, που γίνεται με συμβολαιογραφικό έγγραφο και υποβάλλεται σε μεταγραφή, ή με τη συστατική της οροφοκτησίας πράξη

δύνатаι εγκύρως, κατά τα αρθ. 5 και 13 ν. 3741/1929, να παραχωρηθεί η αποκλειστική χρήση του χώρου της πιλοτής ή τμημάτων αυτής σε ορισμένους ιδιοκτῆτες ή τον αρχικό οικοπεδόυχο. Τότε, ο περιορισμός της χρήσης του άνω χώρου από τους λοιπούς οροφοκτῆτες έχει απλώς το χαρακτήρα δουλείας και δεσμεύει τους καθολικούς και ειδικούς διαδόχους, χωρίς όμως και να είναι πραγματική δουλεία με τη στενή τεχνική έννοια του όρου των αρθ. 1118 και 1119 ΑΚ. Εξάλλου, από τη διάταξη του αρθ. 182 ΑΚ προκύπτει ότι για να είναι δυνατή η μετατροπή άκυρης δικαιοπραξίας σε άλλη έγκυρη, πρέπει στη δήλωση που έγινε κατά την κατάρτιση της άκυρης δικαιοπραξίας να περιέχονται τα ιδιαίτερα στοιχεία της άλλης δικαιοπραξίας, την οποία τα μέρη δεν προέβλεψαν, θα την ήθελαν όμως, κατά την κρίση του δικαστού, αν ήξεραν την ακυρότητα εκείνης που καταρτίσθηκε. Από τα παραπάνω συνάγεται ότι η νομίμως μεταγραφείσα συμβολαιογραφική πράξη, με την οποία ακάλυπτος χώρος της πιλοτής ή τμήματα αυτής κατέστησαν αυτοτελείς οριζόντιες ιδιοκτησίες, είναι, για το λόγο που προαναφέρθηκε, άκυρη. Μπορεί, όμως, να ισχύσει στο σημείο της αυτό, με τη συνδρομή του αρθ. 200 ΑΚ, κατά μετατροπή (αρθ. 182 ΑΚ) της συμβάσεως, ως πράξη παραχώρησης δικαιώματος αποκλειστικής χρήσης επί της πιλοτής ή τμημάτων της στο συνιδιοκτήτη της οικοδομής που αναφέρεται ως δικαιούχος αυτών, ενόψει και του ότι το δικαίωμα της αποκλειστικής χρήσης σαφώς εμπεριέχεται στο δικαίωμα της αποκλειστικής κυριότητας, συναρτώμενο με συγκεκριμένη ή συγκεκριμένες οριζόντιες ιδιοκτησίες της οικοδομής, με τη μορφή του περιορισμού της κυριότητας

στην οροφοκτησία (βλ. ΑΠ 792/06 Δνη 2006. 1069, ΑΠ 1554/05 Δνη 2006. 179, ΑΠ 158/05 Δνη 2006. 505).

Στην προκειμένη περίπτωση, από τις καταθέσεις ... αποδείχθηκαν, σύμφωνα και με τα διδάγματα της κοινής πείρας, τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Δυνάμει των νομίμως μεταγεγραμμένων πωλητηρίων συμβολαίων με αριθ. .../19.5.89 της συμβ/φου Θ. Ζ.-Κ., με αριθ. .../30.1.04 της συμβ/φου Κ. Κ. και με αριθ. .../17.10.03, .../5.12.03, .../16.1.04 και .../4.6.04 της συμβ/φου Σ. Ν. περιήλθαν, αντίστοιχα, κατά κυριότητα α) στους πρώτο και δεύτερο των εναγόντων και κατά ποσοστό 1/2 εξ αδιαιρέτου στον καθένα, το υπό στοιχεία Δ2 διαμέρισμα, καθαρού εμβαδού 90 τμ, του τετάρτου ορόφου, β) στους όγδοο και ενάτη των εναγόντων και κατά ποσοστό 1/2 εξ αδιαιρέτου στον καθένα, το υπό στοιχεία Γ2 διαμέρισμα, καθαρού εμβαδού 90 τμ, του τρίτου ορόφου, γ) στους τρίτο και τετάρτη των εναγόντων και κατά ποσοστό 1/2 εξ αδιαιρέτου στον καθένα, το υπό στοιχεία Α2 διαμέρισμα, καθαρού εμβαδού 90 τμ, του πρώτου ορόφου, δ) στους πέμπτο και έκτο των εναγόντων και κατά ποσοστό 1/2 εξ αδιαιρέτου στον καθένα, το υπό στοιχεία Β2 διαμέρισμα, καθαρού εμβαδού 90 τμ, του δεύτερου ορόφου, ε) στην εβδόμη των εναγόντων το υπό στοιχεία Α1 διαμέρισμα, καθαρού εμβαδού 92 τμ, του πρώτου ορόφου, και ε) στους δέκατο και ενδέκατο και κατά ποσοστό 1/2 εξ αδιαιρέτου στον καθένα, το υπό στοιχεία Γ1 διαμέρισμα, καθαρού εμβαδού 92 τμ, του τρίτου ορόφου πολυωρόφου οικοδομής, κειμένης επί της οδού Α. αριθ. ... της πόλεως Λ. Η οικοδομή αυτή, η οποία αποτελείται από ισόγειο και τέσσερις ορόφους, ανηγέρθη με δαπάνες του πρώτου

των εναγομένων επί οικοπέδου 443,2 τμ, ιδιοκτησίας του ιδίου, κατόπιν της με αριθ. .../26.4.1983 οικοδομικής αδείας του Τμήματος Πολεοδομίας και Πολεοδομικών Εφαρμογών Νομαρχίας Λ. Στην άδεια δε ο ισόγειος χώρος της οικοδομής δεν χαρακτηρίζεται πιλοτή, με την έννοια που προαναφέρθηκε (ήτοι ανοικτός, ελεύθερος ισόγειος χώρος κτηρίου, ανεγερθέντος επί υποστηλωμάτων), αλλά ισόγειο «γκαράζ», πράγμα που επιβεβαιώνεται και από την Επιτροπή Αυθαιρέτων της Πολεοδομίας Λ., η οποία με την από 16.11.2005 απόφαση, που μετ' επικλήσεως προσκομίζεται, δέχθηκε σχετική περί αυτού ένσταση του πρώτου των εναγομένων, που επίσης μετ' επικλήσεως προσκομίζεται. Με την .../17.7.1986 πράξη, που συνετάγη ενώπιον της συμβ/φου Θ. Κ.-Ζ. και μεταγράφηκε νόμιμα στον τόμο ... και αριθ. ... των βιβλίων μεταγραφών του Υποθηκοφυλακείου Λ., συνεστήθη, με μονομερή δικαιοπραξία εν ζωή, οροφοκτησία στην οικοδομή και υπήχθη αυτή στις διατάξεις των αρθ. 1002 και 1117 ΑΚ και αυτές του ν. 3741/1929 από τον κύριο του όλου ακινήτου, πρώτο των εναγομένων, ο οποίος, από το σύνολο των οριζοντίων ιδιοκτησιών της οικοδομής που περιήλθαν αρχικά με την άνω πράξη στην κυριότητά του, μετά τη μεταβίβαση των προεκτεθεισών διαιρεμένων ιδιοκτησιών στους ενάγοντες, παρεκράτησε στην κυριότητά του τις διαιρεμένες ιδιοκτησίες (διαμερίσματα) υπό στοιχεία Β1 του δεύτερου ορόφου και Δ1 του τετάρτου ορόφου. Επίσης, παρεκράτησε και την επικαρπία, - μεταβιβάζοντας την ψιλή κυριότητα στα τέκνα του, δεύτερο και τρίτη των εναγομένων, δυνάμει των νομίμως μεταγεγραμμένων με αριθ. .../18.1.1993 συμβολαίων γονικής παροχής της συμβ/φου Σ. Ν. -,

όλων των χώρων στάθμευσης του ισογείου. Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με την άνω πράξη συστάσεως οριζοντίου ιδιοκτησίας, - στην οποία σημειωτέον προσχώρησαν όλοι οι ενάγοντες, αποδεχθέντες ανεπιφύλακτα τους όρους της, με δήλωσή τους περιληφθείσα στα πωλητήρια συμβόλαια, με τα οποία περιήλθαν σ' αυτούς οι παραπάνω διαιρεμένες ιδιοκτησίες της επίμαχης οικοδομής -, ο ισόγειος χώρος της οικοδομής (ο οποίος, παρά τα ως άνω οριζόμενα στην άδεια της οικοδομής, χαρακτηρίζεται «ως πιλοτή») αποτελείται από επτά χώρους στάθμευσης, ήτοι τον υπό στοιχείο P-1 χώρο στάθμευσης, καθαρού εμβαδού 22 τμ, με αναλογία επί του οικοπέδου 11/1000 εξ αδιαρέτου, τον υπό στοιχείο P-2 χώρο στάθμευσης, καθαρού εμβαδού 27 τμ, με αναλογία επί του οικοπέδου 13/1000 εξ αδιαρέτου, τον υπό στοιχείο P-3 χώρο στάθμευσης, καθαρού εμβαδού 29 τμ, με αναλογία επί του οικοπέδου 14/1000 εξ αδιαρέτου, τον υπό στοιχείο P-4 χώρο στάθμευσης, καθαρού εμβαδού 22 τμ, με αναλογία επί του οικοπέδου 11/1000 εξ αδιαρέτου, τον υπό στοιχείο P-5 χώρο στάθμευσης, καθαρού εμβαδού 17 τμ, με αναλογία επί του οικοπέδου 9/1000 εξ αδιαρέτου, τον υπό στοιχείο P-6 χώρο στάθμευσης, καθαρού εμβαδού 14 τμ, με αναλογία επί του οικοπέδου 8/1000 εξ αδιαρέτου και τον υπό στοιχείο P-7 χώρο στάθμευσης, καθαρού εμβαδού 14 τμ, και αναλογία επί του οικοπέδου 8/1000 εξ αδιαρέτου. Όλοι δε οι χώροι στάθμευσης χαρακτηρίζονται στην πράξη συστάσεως οριζοντίου ιδιοκτησίας ως χωριστές και ανεξάρτητες οριζόντιες ιδιοκτησίες. Ωστόσο, στην ίδια πράξη προβλέπεται η κατασκευή στις οικείες θέσεις του ισογείου της οικοδομής κλει-

στών χώρων στάθμευσης, ενόψει του ότι χαρακτηρίζονται ως αίθουσες, ήτοι δωμάτια περιτοιχισμένα. Συνεπώς, και αν ήθελε υποτεθεί ότι ο ισόγειος χώρος της οικοδομής συνιστούσε πιλοτή, εφόσον στην πράξη συστάσεως οριζοντίου ιδιοκτησίας προβλέφθηκε ότι θα οικοδομηθεί και θα δημιουργηθούν οι ανωτέρω κλειστές θέσεις στάθμευσης, εγκύρως, σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στη μείζονα σκέψη, απετέλεσαν αυτές αντικείμενα διηρημένης ιδιοκτησίας και περιήλθαν κατά κυριότητα στον πρώτο των εναγομένων.

Ως εκ τούτου, η ισόγεια πιλοτή της επίδικης οικοδομής, στην οποία αποδείχθηκε ότι κατασκευάσθηκαν στη συνέχεια οι ανωτέρω κλειστοί χώροι στάθμευσης, έπαυσε να είναι κοινόχρηστη και κοινόκτητη και η μη εξασφάλιση σ' αυτήν κοινόχρηστων για την εξυπηρέτηση όλων των ιδιοκτητών της οικοδομής χώρων στάθμευσης στον καθοριζόμενο βάσει του π.δ. 1340/1981 αριθμό των δύο συνολικά χώρων, με βάση τη συνολική δόμηση της εν λόγω οικοδομής, δεν θίγει το κύρος της πράξης συστάσεως οριζοντίου ιδιοκτησίας στην τελευταία, διότι, σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στη μείζονα σκέψη, απαιτείται προς τούτο η πιλοτή να είναι ανοικτή και κοινόχρηστη. Άλλωστε, οι ενάγοντες δεν επικαλέσθηκαν διάταξη της πράξης συστάσεως οριζοντίου ιδιοκτησίας, που να απαγορεύει ή να περιορίζει τη χρήση και του ακαλύπτου χώρου της επίδικης οικοδομής ως χώρου στάθμευσης αυτοκινήτων από όλους τους οροφокτήτες. Όπως δε προκύπτει από τις καταθέσεις αμφοτέρων των εξετασθέντων ενώπιον του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου μαρτύρων, στον ακάλυπτο χώρο της οικοδομής, ο οποίος έχει εμβαδόν 150 - 200 μ. και χωρητικότητα για τη στάθμευση τεσ-

σάρων (4) αυτοκινήτων, έχουν πρόσβαση όλοι οι ιδιοκτήτες, κάνοντας χρήση τούτου για το σκοπό αυτό, ήτοι για τη στάθμευση των αυτοκινήτων τους. Συνεπώς, τα αιτήματα της αγωγής α) για αναγνώριση του κοινοχρήστου χαρακτήρα του αναφερομένου σ' αυτήν τμήματος της πιλοτής και της συγκυριότητας των εναγόντων σ' αυτό βάσει του ν. 1221/1981 και β) για αναγνώριση της ακυρότητας της πράξης συστάσεως οριζοντίου ιδιοκτησίας, καθ' ο μέρος δημιουργήθηκαν με αυτήν κλειστοί χώροι στάθμευσης, ως οριζόντιες ιδιοκτησίες, και παραλείφθηκε η πρόβλεψη δημιουργίας στην πιλοτή δύο κοινοχρήστων χώρων στάθμευσης, βάσει του ν. 1221/1981 και του π.δ. 1340/1981, έπρεπε να απορριφθούν.

Εξάλλου, και αν ήθελε υποτεθεί ότι η δημιουργία των παραπάνω κλειστών χώρων στάθμευσης, ως οριζοντίων ιδιοκτησιών, στην πιλοτή, και η περιέλευση αυτών κατά κυριότητα στον πρώτο των εναγομένων με τη συστατική της οροφοκτησίας πράξη, είναι άκυρη, αυτή σε κάθε περίπτωση ισχύει, κατά μετατροπή (αρθ. 182 ΑΚ), ως πράξη παραχώρησης στον πρώτο των εναγομένων και τους καθολικούς ή ειδικούς διαδόχους του του δικαιώματος αποκλειστικής χρήσης επί των εν λόγω χώρων στάθμευσης, κατ' αποκλεισμό των μετέπειτα συγκυριών της οικοδομής, πράγμα που το Δικαστήριο, ερμηνεύοντας την άκυρη αυτή δικαιοπραξία ως απαιτεί η καλή πίστη και λαμβανομένων υπόψη των χρηστών ηθών (αρθ. 173 και 200 ΑΚ), κρίνει ότι θα ήθελε ο πρώτος των εναγομένων, αν γνώριζε την ακυρότητα, ενόψει του ότι το δικαίωμα αποκλειστικής χρήσης εμπεριέχεται κατά λογική και νομική αναγκαιότητα στο δικαίωμα αποκλειστικής κυριότητας και

συνιστά μορφή περιορισμού της κυριότητας στην ιδιοκτησία. Δεν καταλείπεται δε καμία αμφιβολία ότι ο πρώτος των εναγομένων αγνοούσε την ακυρότητα, διότι αν γνώριζε την τελευταία, ενόψει του ότι ήταν ο μοναδικός οικοπεδούχος, ο οποίος προέβη στη σύσταση οριζοντίου ιδιοκτησίας στην επίδικη οικοδομή με μονομερή δικαιοπραξία, θα μεριμνούσε οπωσδήποτε για την παρακράτηση από τον ίδιο του δικαιώματος αποκλειστικής χρήσεως των ανωτέρω χώρων στάθμευσης της πιλοτής της οικοδομής, με ρητή πρόβλεψη στην επίδικη συστατική της οροφοκτησίας πράξη. Κατόπιν τούτων, προσχωρώντας οι ενάγοντες, με τα ανωτέρω συμβόλαια αγοραπωλησίας των διαμερισμάτων τους, στην επίδικη πράξη συστάσεως οριζοντίου ιδιοκτησίας, τους όρους της οποίας αποδέχθηκαν ανεπιφύλακτα, εν γνώσει τους ότι με αυτήν όλοι οι χώροι στάθμευσης της πιλοτής είχαν περιέλθει στον πρώτο των εναγομένων, κατ' αποκλεισμό τούτων, οπωσδήποτε συνήνεσαν στην παραχώρηση της χρήσεως των εν λόγω χώρων στον τελευταίο και τους διαδόχους του, εφόσον η χρήση, όπως προαναφέρθηκε, εμπεριέχεται στην κυριότητα. Συνεπώς, η αγωγή, ως προς τα αιτήματά της 1) για αναγνώριση της ακυρότητας της πράξης συστάσεως οριζοντίου ιδιοκτησίας, καθ' ο μέρος συστάθηκαν με αυτήν κλειστοί χώροι στάθμευσης αυτοκινήτων, ως οριζόντιες ιδιοκτησίες, στο αναφερόμενο τμήμα της πιλοτής της οικοδομής, στο οποίο με την άδεια προβλέφθηκε η δημιουργία διαδρόμου κινήσεως αυτοκινήτων και καθ' ο μέρος παραλείφθηκε στην εν λόγω πράξη η πρόβλεψη δημιουργίας στην πιλοτή δύο κοινοχρήστων χώρων στάθμευσης αυτοκινήτων για την εξυπηρέτηση όλων των ιδι-

οκτητών, βάσει του ν. 1221/1981 και του π.δ. 1340/1981, 2) για αναγνώριση της υποχρέωσης των εναγομένων να αποδώσουν στους ενάγοντες ελεύθερη τη χρήση δύο εκ των χώρων στάθμευσης αυτοκινήτων της πιλοτής και 3) για απόδοση στους ενάγοντες ελεύθερης της χρήσης δύο εκ των χώρων στάθμευσης της πιλοτής και του προβλεπόμενου στην άδεια διαδρόμου κινήσεως αυτοκινήτων της πιλοτής, έπρεπε, σε κάθε περίπτωση, να απορριφθούν ως ουσία αβάσιμα, κατά παραδοχή της ενστάσεως εκ του αρθ. 182 ΑΚ που προέβλεπαν επικουρικά οι εναγόμενοι πρωτοδίκως και επαναφέρουν με την έφεσή τους.

Τέλος, και αν ακόμη γίνει δεκτό ότι η με την άνω συστατική της οροφοκτησίας πράξη άκυρη δημιουργία κλειστών χώρων στάθμευσης, ως οριζοντίων ιδιοκτησιών, στην πιλοτή της επίδικης οικοδομής, δεν ισχύει, κατά μετατροπή, ως έγκυρη παραχώρηση της χρήσης τους στο δικαιούχο τούτων, πρώτο των εναγομένων και τους διαδόχους του, το επίδικο δικαίωμα των εναγόντων για απόδοση σ' αυτούς ελεύθερης της χρήσης των άνω αναφερομένων στην αγωγή τους χώρων στάθμευσης αυτοκινήτων της επίμαχης πιλοτής καταχρηστικά ασκήθηκε, για τους εξής λόγους: Όταν οι ενάγοντες ενδιαφέρθηκαν να αγοράσουν διαμερίσματα στην πολυώροφη οικοδομή του πρώτου των εναγομένων, διαπίστωσαν ότι υπήρχαν κλειστές σιδερένιες θύρες στις εισόδους της ισογείου πιλοτής της οικοδομής, η οποία είχε οικοδομηθεί και δεν είχαν δυνατότητα πρόσβασης σ' αυτή (βλ. και την κατάθεση του μάρτυρα αποδείξεως Δ. Μ., συζύγου της έβδομης των εναγόντων). Εν τούτοις, και παρά το γεγονός ότι περιήλθε σε γνώση τους ότι με την πράξη συστάσεως οριζοντίου ιδιο-

κτησίας της οικοδομής οι χώροι στάθμευσης αυτοκινήτων, που προεβλέπετο να δημιουργηθούν στο ισόγειο αυτής, περιήλθαν κατά κυριότητα στο μοναδικό οικοπεδούχο, πρώτο των εναγομένων, ο οποίος στη συνέχεια παρεκράτησε την επικαρπία τούτων και μεταβίβασε την ψιλή κυριότητα στα τέκνα του, λοιπούς των εναγομένων, προέβησαν στην αγορά των διαμερισμάτων τους με τα άνω πωλητήρια συμβόλαια, προσχωρώντας στην πράξη συστάσεως οριζοντίου ιδιοκτησίας ανεπιφύλακτα και αποδεχόμενοι την κατάσταση, όπως είχε ήδη διαμορφωθεί στο ισόγειο της οικοδομής, κατά το χρόνο σύνταξης των πωλητηρίων συμβολαίων, λόγω του ότι δεν τους ενδιέφερε να αποκτήσουν χώρο στάθμευσης για το αυτοκίνητό τους στην πιλοτή αυτής (βλ. την κατάθεση του άνω μάρτυρα αποδείξεως Δ. Μ.). Ενόψει τούτων, το αναφερόμενο σε κάθε πωλητήριο συμβόλαιο τίμημα που κατέβαλαν, το οποίο δήλωσαν ότι είναι ανάλογο με τα δικαιώματα που απέκτησαν όπως αυτά περιγράφονται στα συμβόλαια, εν γνώσει τους αντιστοιχούσε μόνον στην αξία του διαμερίσματος που αγόρασαν και στην αναλογία τούτου στο οικόπεδο και στους κοινοχρήστους χώρους της οικοδομής, στους οποίους δεν περιλαμβάνονταν οι χώροι στάθμευσης του ισογείου, διότι αυτοί είχαν ρητώς εξαιρεθεί και περιέλθει στην κυριότητα του πρώτου των εναγομένων με τη συστατική της οροφοκτησίας πράξη. Και ενώ έτσι είχαν τα πράγματα, την 1.2.2005, μετά την πάροδο 16 ετών από τη σύνταξη του πωλητηρίου συμβολαίου με τους πρώτο και δεύτερο των εναγόντων, 2 ετών από τη σύνταξη των πωλητηρίων συμβολαίων με τους τρίτο, τέταρτο, πέμπτο και έκτο των εναγόντων, και ενός έτους από τη σύνταξη

των πωλητηρίων συμβολαίων με τους λοιπούς των εναγόντων, αυτοί, κατά τη Γενική Συνέλευση των ιδιοκτητών της επίδικης πολυώροφης οικοδομής, το πρώτον αποφάσισαν να αξιώσουν δικαίωμα σύγχρησης στο χώρο της ισόγειας πιλοτής της οικοδομής (βλ. το από 1.2.05 πρακτικό της Γενικής Συνέλευσης που μετ' επικλήσεως προσκομίζουν) και στη συνέχεια άσκησαν την κρινομένη από 19.6.2007 αγωγή. Όμως, με τον τρόπο αυτό επιχειρούν να επαυξήσουν την αξία της ιδιοκτησίας τους, καθόσον επιδιώκουν να εξασφαλίσουν δικαίωμα σύγχρησης σε χώρους που συμφώνησαν ότι δεν τους ανήκουν και για τους οποίους δεν κατέβαλαν τίμημα, διατάρασσοντας την αναλογία παροχής και αντιπαροχής και προσβάλλοντας έννομες σχέσεις των εναγόντων, τις οποίες γνώριζαν κατά το χρόνο σύνταξης των συμβολαίων αγοράς των διαμερισμάτων τους και αποδέχθηκαν, προσχωρώντας ανεπιφύλακτα στη συστατική της οροφокτησίας πράξη. Συνεπώς, κατά παραδοχή της εκ του αρθ. 281 ΑΚ καταλυτικής της αγωγής ενστάσεως που προέβαλαν οι εναγόμενοι πρωτοδίκως και επαναφέρουν με την έφεσή τους, έπρεπε σε κάθε περίπτωση να απορριφθούν τα σχετικά αιτήματα της αγωγής για σύγχρηση από τους ενάγοντες των αναφερομένων σ' αυτήν χώρων στάθμευσης αυτοκινήτων της πιλοτής.

Κατ' ακολουθίαν, με βάση τις προεκτεθείσες επάλληλες σκέψεις, η αγωγή έπρεπε να απορριφθεί καθ' ολοκληρίαν ως αβάσιμη κατ' ουσίαν ως προς τα ανωτέρω αιτήματά της που δέχθηκε ως άνω το πρωτοβάθμιο δικαστήριο με την εκκαλουμένη απόφαση. Ως εκ τούτου, έσφαλε περί την εκτίμηση των αποδείξεων και πρέπει να εξαφανισθεί κατά τα συναφή κεφάλαια

της, δεκτής γενομένης της έφεσης στο σύνολό της κατ' ουσίαν. Αφού δε διακρατηθεί η υπόθεση από το Δικαστήριο τούτο, πρέπει η αγωγή, καθ' ο μέρος έγινε δεκτή, να απορριφθεί...

318/2011

Πρόεδρος: Παν. Κατσιρούμπας

Εισηγήτρια: Ελένη Πολυχρόνου

Δικηγόροι: Μαρία Μπέτα, Ευάγ. Ζαχαρόπουλος

Απαράδεκτη αντέφεση αν δεν αναφέρεται στα εκκληθέντα και τα αναγκαίως συνεχόμενα κεφάλαια, εκτός αν ασκήθηκε στην προθεσμία της έφεσης και μπορεί να ισχύσει ως αυτοτελής έφεση.

Στις μισθωτικές διαφορές μη δυνατή ισχύς της διά των προτάσεων ασκηθείσας αντέφεσης ως αυτοτελούς έφεσης.

Ως αναγκαίως συνεχόμενα κεφάλαια θεωρούνται οι δ/ξεις της εκκαλουμένης που έχουν συνάφεια με τις εκκληθείσες, έτσι ώστε τυχόν διάφορη επί των συνεχόμενων κεφαλαίων κρίση του εφετείου από εκείνη της εκκαλουμένης να επηρεάζει και την κρίση επί των εκκληθέντων.

Η χρηματική «εγγύηση» της μίσθωσης διέπεται από τη συμφωνία των μερών, μπορεί δε να δοθεί για εξασφάλιση του μισθώματος ή ως αρραβώνας ή ποινική ρήτρα ή εγγυοδοτική προκαταβολή του μισθωτή έναντι μελλοντικού τυχόν χρέους του.

Επί αγωγής επιστροφής της εγγύησης ή ένστασης συμψηφισμού της πρέπει να εκτίθεται ο λόγος για τον οποίο συμφωνήθηκε και η αιτία υποχρέωσης επιστροφής.

Επιτρεπτή καταγγελία διαρκούς έννομης σχέσης για σπουδαίο λόγο, όπως επί ου-

σιώδους μεταβολής των προσωπικών ή περιουσιακών σχέσεων, ανεξαρτήτως υπαιτιότητας.

Καταγγελία εμπορικής μίσθωσης από το μισθωτή για σπουδαίο λόγο, χωρίς τους όρους και τις συνέπειες του 43 πδ 34/95 και επέλευση των αποτελεσμάτων της άμεσα και όχι μετά πάροδο 6 μηνών.

Σπουδαίος λόγος πρόωρης λύσης η μετάθεση του συζύγου της μισθώτριας στο εξωτερικό.

{...} Με την υπ' αριθ. καταθ. 173/2005 αγωγή, ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου, οι ενάγοντες και ήδη εφεσίβλητοι ισχυρίστηκαν ότι με το από 28.7.1995 ιδιωτικό συμφωνητικό μισθώσεως εκμίσθωσαν στην εναγομένη και ήδη εκκαλούσα το περιγραφόμενο σ' αυτή ακίνητό τους, για χρονικό διάστημα έξι ετών, έναντι μηνιαίου μισθώματος 440,21 Ε, αναπροσαρμοζομένου κατ' έτος κατά ποσοστό 10% ετησίως και ήδη ανερχομένου σε 687,78 Ε, προκειμένου να το χρησιμοποιήσει για την άσκηση επιχείρησης γυμναστηρίου. Ότι η εναγομένη με την από 20.7.2005 εξώδικη δήλωσή της, που τους επιδόθηκε στις 27.7.2005, κατήγγειλε τη μίσθωση και τους γνωστοποίησε ότι θα τους απέδιδε το μίσθιο στις 31.7.2005. Ότι η εναγομένη δεν τους κατέβαλε τα μισθώματα των έξι μηνών μέχρι το χρόνο επέλευσης των αποτελεσμάτων της ως άνω καταγγελίας της, που ανέρχονται στο ποσό των 4.126,68 Ε, καθώς και την αποζημίωση των τεσσάρων μηνών, που ανέρχεται στο ποσό των 2.731,12 Ε. Ζήτησαν δε να υποχρεωθεί η εναγομένη να τους καταβάλει το συνολικό ποσό των 6.877,8 Ε, με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής. Η εναγομένη προφορικά, κατά τη

συζήτηση ενώπιον του Πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου, με μνεία στα πρακτικά, αλλά και με τις έγγραφες προτάσεις της ενώπιον του ίδιου Δικαστηρίου, άσκησε παραδεκτά ανταγωγή (αρθ. 268§4, 591§1 και 649§1 ΚΠολΔ), με την οποία ισχυρίστηκε ότι είχε καταβάλει στους ενάγοντες, σύμφωνα με τον 4ο όρο του μεταξύ τους ιδιωτικού συμφωνητικού μισθώσεως, ως εγγύηση το ποσό των 440,21 Ε, το οποίο συμφωνήθηκε να της επιστραφεί μετά τη λήξη της μίσθωσης, ότι δεν της επιστράφηκε και γι' αυτό ζήτησε να υποχρεωθούν οι αντεναγόμενοι να της καταβάλουν, εις ολόκληρον ο καθένας, το ως άνω ποσό των 440,21 Ε, με το νόμιμο τόκο από την 1.8.2005. Επί των ανωτέρω αγωγής και ανταγωγής, οι οποίες συνεκδικάστηκαν, εκδόθηκε η εκκαλούμενη απόφαση, η οποία απέρριψε την ανταγωγή ως αόριστη και έκανε εν μέρει δεκτή την αγωγή ως ουσιαστικά βάσιμη και, συγκεκριμένα, αφού δέχθηκε την ένσταση της εναγομένης ότι η καταγγελία της μίσθωσης έγινε για σπουδαίο λόγο, απέρριψε το αίτημα περί επιδικάσεως αποζημιώσεως ποσού 2.751,12 Ε και επιδίκασε στους ενάγοντες το ποσό των 4.126,68 Ε, που αντιστοιχεί στα μισθώματα 6 μηνών από της καταγγελίας, νομιμοτόκως από της επιδόσεως της αγωγής. Κατά της αποφάσεως αυτής παραπονείται η εκκαλούσα με την έφεσή της για τους αναφερόμενους σ' αυτή λόγους καθό μέρος έγινε δεκτή η αγωγή και απορρίφθηκε η ανταγωγή και ζητεί να εξαφανισθεί και η μεν αγωγή να απορριφθεί καθ' ολοκληρίαν, η δε ανταγωγή να γίνει δεκτή.

Σύμφωνα με το αρθ. 523§1 ΚΠολΔ η αντέφεση που ασκείται από τον εφεσίβλητο πρέπει να αναφέρεται στα με την έφε-

ση εκκληθέντα και με αυτά συνεχόμενα αναγκάως κεφάλαια της προσβαλλομένης αποφάσεως, άλλως απορρίπτεται ως απαράδεκτη και αυτεπαγγέλτως από το δικαστήριο, κατ' εφαρμογή της διατάξεως του αρθ. 532 ΚΠολΔ, η οποία εφαρμόζεται και επ' αυτής για την ταυτότητα του νομικού λόγου (ΑΠ 317/99 Δνη 40. 1737, ΕφΑθ 578/04 Νόμος, ΕφΑθ 6935/00 Δνη 43. 494, ΕφΑθ 3172/93 Δνη 36. 684, ΕφΑθ 324/86 Δνη 28. 633), εκτός αν η αντέφεση ασκήθηκε εντός της δια τον εκκαλούντα προθεσμίας της εφέσεως και δύναται ως εκ τούτου να ισχύσει, κατ' αρθ. 523§3 ΚΠολΔ, ως αυτοτελής έφεση (ΑΠ 1021/81 ΝοΒ 30. 646, ΕφΑθ 578/04 Νόμος, Σ. Σαμουήλ, Η Έφεση, εκδ. 1993 σελ. 197 αρ. 6146). Στην ειδική διαδικασία όμως των αρθ. 648 έως 657 ΚΠολΔ, εάν η αντέφεση ασκήθηκε με τις προτάσεις, κατά την από το αρθ. 654§1 ΚΠολΔ παρεχόμενη δυνατότητα, τότε δεν μπορεί να ισχύσει ως αυτοτελής έφεση (Σ. Σαμουήλ ό.π. σελ. 197 αριθ. 614 β, Κεραμεύς / Κονδύλης / Νίκας ΚΠολΔ Ι (2000) 523 αριθ. 14, Βαθρακοϊλή ΚΠολΔ εκδ. 1995 αρθ. 523 τομ. Γ σελ. 302 αρ. 43, ΕφΑθ 3172/93 ό.π., ΕφΑθ 324/86 ό.π.) γιατί, κατ' αρθ. 523§2 ΚΠολΔ, που έχει εφαρμογή και επί της παραπάνω ειδικής διαδικασίας, σύμφωνα με το αρθ. 591§1 ΚΠολΔ, ως εκ της μη υπάρξεως διάφορης ρύθμισης άσκησής της, ισχύει μόνο ως παρεπόμενη έφεση με όλες βέβαια τις συνέπειες που επιβάλλει το αρθ. 523§1 ΚΠολΔ (ΕφΑθ 578/04 Νόμος).

Περαιτέρω, ως αναγκάως συνεχόμενα προς τα εκκληθέντα κεφάλαια πρέπει να θωρηθούν οι διατάξεις της εκκληθείσας απόφασης, οι οποίες έχουν τέτοια συνάφεια με τις εκκληθείσες, είτε γιατί αποτελούν προκριματικό για την παραδοχή

τους ζήτημα, είτε γιατί πηγάζουν από την αυτήν ιστορική αιτία και διαμορφώνουν ή προσδιορίζουν το περιεχόμενο εκείνων, έτσι ώστε τυχόν διάφορη επί των «συνεχόμενων» αυτών κεφαλαίων κρίση του εφετείου από εκείνη της πρωτόδικης απόφασης να επηρεάζει και την κρίση επί των εκκληθέντων με την έφεση κεφαλαίων (ΑΠ 1094/09 Νόμος).

Εν προκειμένω, οι εφεσίβλητοι - ενάγοντες άσκησαν με τις από 10.12.2010 έγγραφες προτάσεις τους, που νόμιμα κατέθεσαν στο Δικαστήριο τούτο, αντέφεση, με την οποία πλήττουν την εκκαλουμένη απόφαση κατά το μέρος που απέρριψε το αίτημα της αγωγής περί επιδικάσεως του ποσού των 2.751,12 Ε και ζητούν να μεταρρυθμισθεί η εκκαλούμενη απόφαση και να γίνει δεκτό το ανωτέρω κονδύλιο. Η αντέφεση με το ως άνω περιεχόμενο είναι, σύμφωνα με τις προεκτεθείσες νομικές σκέψεις, απαράδεκτη, διότι το πληττόμενο με αυτή κεφάλαιο της εκκαλουμένης δεν προσβάλλεται με την έφεση, ούτε είναι συνεχόμενο προς αυτά που προσβάλλονται με την τελευταία. Ούτε εξάλλου η αντέφεση μπορεί να ισχύσει ως αυτοτελής έφεση, προεχόντως διότι ασκήθηκε με τις προτάσεις και ως εκ τούτου είναι, κατά τα προεκτεθέντα, παρεπόμενη. Επομένως, η αντέφεση αυτή πρέπει, αφού συνεκδικασθεί με την ανωτέρω έφεση, να απορριφθεί ως απαράδεκτη.

Το χρηματικό ποσό που δίνεται από το μισθωτή στον εκμισθωτή κατά την έναρξη της μισθώσεως και αποκαλείται στις συναλλαγές «εγγύηση», διέπεται ως προς τη λειτουργία του και ιδίως την τύχη του από την ειδικότερη συμφωνία των συμβαλλομένων (αρθ. 361 ΑΚ), είναι δε δυνατό να δοθεί για εξασφάλιση του μισθώματος

ή ως αρραβώνας (επιβεβαιωτικός, ή για κάλυψη ζημιάς από την εκπλήρωση της σύμβασης), είτε ως ποινική ρήτρα, είτε ως συμβατική εγγυοδοσία. Συνήθως δίνεται ως εγγυοδοσία και αποτελεί ειδικότερα προκαταβολή (αρθ. 416 ΑΚ) του ίδιου του (ενδεχόμενου) οφειλέτη μισθωτή έναντι μελλοντικού χρέους του που θα παραμείνει τυχόν ανεξόφλητο, οπότε και θα καταλογιστεί σ' αυτό το ποσό της εγγυοδοσίας (ΑΠ 1473/04 Δνη 46. 813, Εφθεσ 1065/08 Αρμ 2010. 72, ΕφΑθ 5445/06 ΕΔΠολ 2006. 373). Συνεπώς, στην αγωγή ή ανταγωγή με την οποία ζητείται η επιστροφή της πιο πάνω «εγγυήσεως» ή στην ένσταση συμψηφισμού, για να είναι ορισμένο το σχετικό αίτημα πρέπει να εκτίθεται ο λόγος για τον οποίο συμφωνήθηκε και δόθηκε η «εγγύηση» καθώς και η αιτία για την οποία υπάρχει υποχρέωση επιστροφής της (Εφίωαν 102/08 Νόμος, ΕφΠατρ 487/08 Νόμος, Εφθεσ 1065/08 ό.π., ΕφΑθ 5445/06 ό.π., ΕφΛαρ 281/05 Νόμος). Στην προκειμένη περίπτωση, η αντενάγουσα δεν εκθέτει το λόγο για τον οποίο συμφωνήθηκε και δόθηκε ως «εγγύηση» το ποσό των 440,21 Ε, ούτε την αιτία για την οποία υπάρχει υποχρέωση επιστροφής του από τους αντεναγόμενους. Συνεπώς, κατά τα εκτεθέντα ανωτέρω, ορθά το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο απέρριψε ως απαράδεκτη, λόγω αοριστίας, την ανταγωγή και ο λόγος της εφέσεως, με τον οποίο υποστηρίζονται τα αντίθετα, είναι αβάσιμος και απορριπτός.

Από τις διατάξεις των αρθ. 281, 288, 588, 672, 752 και 766 ΑΚ, τα οποία σύμφωνα με τα αρθ. 15 και 44 του π.δ. 34/1995 εφαρμόζονται και επί εμπορικών μισθώσεων, συνάγεται γενική αρχή του δικαίου, κατά την οποία επιτρέπεται σε κάθε περίπτωση να καταγγελλθεί μία διαρκής έννομη

σχέση για σπουδαίο λόγο. Ως σπουδαίος λόγος θεωρείται κάθε περιστατικό που, κατά την καλή πίστη σε συνδυασμό με το σύνολο των περιστάσεων που συντρέχουν στη συγκεκριμένη περίπτωση, συντελεί ώστε να μην είναι πλέον ανεκτή η διατήρηση της ενοχικής σχέσεως έως το χρόνο της λήξεώς της. Μη ανεκτή είναι η συνέχισή της και όταν, σύμφωνα με την καλή πίστη και τα συναλλακτικά ήθη, γίνεται υπερμέτρως δυσβάστακτη είτε για τα δύο μέρη είτε για το ένα μόνο από αυτά, όπως συμβαίνει σε περίπτωση που επήλθε ουσιώδης μεταβολή των προσωπικών ή περιουσιακών σχέσεων αμοτέρων των μερών ή του ενός μέρους, ανεξαρτήτως της συνδρομής ή μη οποιασδήποτε υπαιτιότητας στην επέλευση της μεταβολής αυτής. Τα περιστατικά που συνιστούν σπουδαίο λόγο αφορούν συνήθως στον αποδέκτη της καταγγελίας, δεν αποκλείεται όμως να ευρίσκονται στη σφαίρα επιρροής του ίδιου του καταγγέλλοντος. Ειδικώς, για την πρόωρη καταγγελία της συμβάσεως εμπορικής μίσθωσης, για την οποία ο νόμος έχει θεσπίσει και ειδικούς προς τούτο λόγους για αμφοτέρους τους συμβαλλομένους, το περιεχόμενο του σπουδαίου λόγου πρέπει να προσδιορίζεται στενά. Για τη συγκεκριμενοποίηση της έννοιας του σπουδαίου λόγου μπορεί να γίνει και στάθμιση του συμφέροντος του καταγγέλλοντος για πρόωρη λύση της συμβάσεως με το συμφέρον του αντισυμβαλλομένου για διατήρηση της συμβάσεως μέχρι την κανονική λύση της (ΑΠ 1639/05, ΑΠ 593/00 Νόμος). Με βάση όσα προαναφέρθηκαν και εφόσον συντρέχουν οι παραπάνω προϋποθέσεις, ο μισθωτής έχει το δικαίωμα να λύσει πρόωρα τη σύμβαση της μισθώσεως, χωρίς τους όρους και τις συνέπειες του αρθ. 43

του π.δ. 34/1995 και επομένως τα αποτελέσματα της καταγγελίας επέρχονται αμέσως και όχι - όπως ορίζει η παραπάνω διάταξη - μετά την πάροδο έξι μηνών από την καταγγελία (ΕφΠειρ 1180/96 ΕΔΠολ 1999. 286).

Από την ένορκη κατάθεση της μάρτυρος ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα: Με το από 28.7.1995 ιδιωτικό συμφωνητικό μισθώσεως οι ενάγοντες εκμίσθωσαν στην εναγομένη τον πρώτο και το δεύτερο όροφο της τριώροφης οικοδομής, που βρίσκεται στη Ν. Ι. Β. στη διασταύρωση των οδών Α. ... και Μ., για χρονικό διάστημα 6 ετών, αντί μηνιαίου μισθώματος 150.000 δρχ, προσαυξανομένου κατά ποσοστό 10% ετησίως, προκειμένου να χρησιμοποιηθεί από την εναγομένη για τη στέγαση ατομικής επιχειρήσεως γυμναστηρίου. Η μίσθωση αυτή, ως εμπορική, μετά τη λήξη του συμβατικού της χρόνου, παρατάθηκε αναγκαστικά σύμφωνα με το νόμο. Περαιτέρω, αποδείχθηκε ότι ο σύζυγος της εναγομένης Κ. Κ., αξιωματικός της Πολεμικής Αεροπορίας, τον Απρίλιο του 2005 μετατέθηκε με απόφαση του Γενικού Επιτελείου Αεροπορίας στο Πεκίνο της Κίνας, για να υπηρετήσει ως αεροπορικός ακόλουθος στην εκεί Πρεσβεία της Ελλάδος για χρονικό διάστημα τριών ετών. Κατόπιν τούτου, η εναγομένη αποφάσισε να ακολουθήσει το σύζυγό της και να εγκατασταθούν οικογενειακά στο Πεκίνο, μαζί με τη δίχρονη θυγατέρα τους και να διακόψει τη λειτουργία της ως άνω επιχείρησής της. Ακολούθως, η εναγομένη, με την από 20.7.2005 εξώδικη δήλωσή της, που επιδόθηκε στους ενάγοντες στις 27.7.2005, γνωστοποίησε στους ενάγοντες ότι αδυνατεί για τον ως άνω λόγο, δηλ. της επικείμενης εγκατάστασής της στο Πεκίνο και της συνεπεία

αυτής διακοπής της λειτουργίας της ως άνω επιχείρησής της, να εξακολουθήσει να κάνει χρήση του μισθίου και κατήγγειλε τη σύμβαση μισθώσεως. Τα ως άνω περιστατικά συνιστούν, κατά την κρίση του Δικαστηρίου, σπουδαίο λόγο, που δικαιολογεί την καταγγελία της συμβάσεως, διότι είναι αντίθετη προς την καλή πίστη που διέπει τις συναλλαγές η συνέχιση της μίσθωσης υπό τις προεκτεθείσες περιστάσεις. Συνεπώς, η ως άνω καταγγελία της συμβάσεως επέφερε τα έννομα αποτελέσματά της και λύθηκε η σύμβαση μισθώσεως από τον ως άνω χρόνο (27.7.2005) και ως εκ τούτου δεν οφείλονται τα επίδικα μισθώματα, συνολικού ποσού 4.126,68 Ε. Επομένως, πρέπει να γίνει δεκτή ως ουσία βάσιμη η προβληθείσα πρωτοδίκως από την εναγομένη ένσταση ότι η καταγγελία της μίσθωσης έγινε για σπουδαίο λόγο, η οποία επαναφέρεται με λόγο εφέσεως. Το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, το οποίο με την εκκαλούμενη απόφασή του απέρριψε την ως άνω ένσταση και δέχθηκε την αγωγή ως προς το ανωτέρω αίτημά της ως ουσιαστικά βάσιμη, έσφαλε ως προς την εκτίμηση των αποδείξεων, όπως βάσιμα υποστηρίζει η εκκαλούσα με το σχετικό λόγο της έφεσής της. Κατόπιν των ανωτέρω, πρέπει να γίνει δεκτή η έφεση, να εξαφανισθεί η εκκαλούμενη απόφαση κατά το κεφάλαιό της που αναφέρεται στην καταβολή μισθωμάτων και ως προς τη διάταξή της για τα δικαστικά έξοδα και το Δικαστήριο, αφού κρατήσει και δικάσει την υπόθεση ως προς το κεφάλαιό της αυτό στην ουσία, πρέπει να απορρίψει την αγωγή ως κατ' ουσίαν αβάσιμη...

322/2011

Πρόεδρος: Ιωαν. Μαγγίνας

Εισηγητής: Γεώρ. Αποστολάκης
Δικηγόροι: Κωνσταντίνα Σταματίου, Ιωάν.
Σιάτρας - Νικ. Μαχαιριώτης

Επί λόγου έφεσης για παραβίαση κανόνα ουσιαστικού δικαίου πρέπει να αναφέρεται ο κανόνας και τα πραγματικά περιστατικά που συνιστούν τη νομική πλημμέλεια.

Επί πρόσθετης εργασίας παρεχόμενης στο πλαίσιο κύριας εργασίας και υπολειπόμενης αυτής από άποψη αξιολόγησης των υπηρεσιών και διάρκειας χρόνου, η επαγγελματική ιδιότητα του μισθωτού προσδίδεται από την κύρια απασχόληση και εφαρμόζεται η αντίστοιχη ΣΣ ή ΔΑ.

Κρίση ότι οι όροι εργασίας αρμόζουν στην ιδιότητα του περιοδεύοντος πωλητή και όχι του οδηγού, αφού με την απασχόλησή του ο εργοδότης προεχόντως επιδίωκε προώθηση των προϊόντων και διεύρυνση του πελατολογίου, η δε χρήση του φορτηγού αποτελούσε το μέσο, αδιάφορα αν ο καθορισμός του μισθού έγινε με βάση τις ΣΣΕ των οδηγών φορτηγών.

Μη δεδικασμένο, αλλά δικ. τεκμήριο απόφαση του ΣΤΕ που έκρινε ότι ο εργοδότης δεν όφειλε στο ΙΚΑ για τους πωλητές - οδηγούς πρόσθετες ασφ. εισφορές οδηγού.

Μισθό αποτελεί και το συμφωνούμενο ποσοστό επί της τιμής των πωλούμενων ειδών (προμήθεια).

{...} 2. Ο ενάγων (ήδη εκκαλών) με την αγωγή του, την οποία απηύθυνε ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου κατά της εφεσίβλητης, ισχυρίσθηκε ότι με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου προσφέρει στην εναγομένη από τον Ιούλιο 1999 τις υπηρεσίες του οδηγού - πωλητή αντί της αμοιβής

που θα καθόριζαν για τους οδηγούς οι σχετικές σ.σ.ε. και δ.α. Ότι για το επικαλούμενο χρονικό διάστημα (1.1.2003 έως 30.9.2005) εργαζόταν όλες τις ημέρες της εβδομάδας πλην της Κυριακής, με ωράριο Δευτέρα έως Παρασκευή από 5.30 έως 18.00 και το Σάββατο 5.30-13.30. Ότι, αν και πραγματοποίησε τις αναφερόμενες λεπτομερώς στην αγωγή ώρες α) ιδιόρρυθμης υπερωριακής εργασίας, β) νόμιμης υπερωριακής εργασίας και γ) παράνομης υπερωριακής εργασίας, δεν έλαβε τις ανάλογες αποδοχές για την εργασία αυτή, που συνολικά ανέρχονται σε 93.193,16 €, όπως αναλυτικά το κάθε μερικότερο κονδύλιο εξειδικεύεται στην αγωγή. Για τους λόγους αυτούς ζήτησε να υποχρεωθεί η εναγομένη να του πληρώσει το ανωτέρω ποσό με το νόμιμο τόκο υπερημερίας αφότου κάθε κονδύλιο έγινε απαιτητό και επικουρικά από την επίδοση της αγωγής. Η υπόθεση εκδικάσθηκε αντιμωλία των διαδίκων και εκδόθηκε η προσβαλλόμενη υπ' αριθ. 38/2009 απόφαση του ανωτέρω δικαστηρίου, με την οποία η αγωγή απορρίφθηκε εν μέρει ως αόριστη (κονδύλιο νόμιμης υπερωρίας), εν μέρει ως μη νόμιμη (κονδύλιο εργασίας Σαββάτου) και κατά τα λοιπά ως ουσιαστικά αβάσιμη. Ο εκκαλών με την έφεσή του προσβάλλει την απόφαση αυτή και παραπονείται για κακή εκτίμηση των αποδείξεων και εσφαλμένη εφαρμογή του νόμου, ζητώντας να εξαφανισθεί και να γίνει πλήρως δεκτή η αγωγή του.

3. Κατά το αρθ. 520§1 ΚΠολΔ το έγγραφο (δικόγραφο κατά το αρθ. 495§1 ΚΠολΔ) της έφεσης πρέπει να περιέχει τα στοιχεία που απαιτούνται κατά τα αρθ. 118 έως 120 και τους λόγους της έφεσης. Συνίστανται δε οι λόγοι της έφεσης σε αιτι-

άσεις κατά της εκκαλούμενης απόφασης, που αναφέρονται είτε σε παραδρομές του εκκαλούντος, είτε σε νομικά ή πραγματικά σφάλματα του δικαστηρίου. Πρέπει δε οι λόγοι αυτοί να είναι σαφείς και ορισμένοι, ώστε να δύναται το δικαστήριο να κρίνει περί του νομίμου και βασίμου αυτών, διαφορετικά οι λόγοι αυτοί απορρίπτονται ως αόριστοι. Ειδικότερα, όταν αποδίδεται στην εκκαλούμενη απόφαση η πλημμέλεια της παραβίασης κανόνα ουσιαστικού δικαίου, πρέπει να αναφέρεται στο εφετήριο και ο κανόνας του ουσιαστικού δικαίου που φέρεται ότι παραβιάστηκε και τα πραγματικά περιστατικά, τα οποία κατά τον εκκαλούντα συνιστούν την αποδιδόμενη νομική πλημμέλεια (ΑΠ 1657/02 Δνη 44. 1614).

Εν προκειμένω, ο ενάγων με την αγωγή του ισχυρίσθηκε ότι κάθε Σάββατο προσέφερε στην εναγομένη εργασία οκτώ ωρών, καίτοι είχε συμφωνηθεί ότι θα εργάζεται επί πενθήμερο. Θεωρώντας λοιπόν την εργασία αυτή ως παράνομη υπερωριακή εργασία, ενσωματώνει τις ώρες εργασίας των Σαββάτων στις ώρες παράνομης υπερωριακής εργασίας των λοιπών ημερών της εβδομάδας και ζητεί συνολικά αμοιβή και νόμιμη προσαύξηση αυτής συνολικού ύψους 76.644 Ε. Η εκκαλούμενη έκρινε ορθά ότι η (οκτάωρη) εργασία του ενάγοντος τα Σάββατα δεν συνιστά υπερωριακή εργασία, όπως αυτός αβάσιμα υποστηρίζει, διότι από τις διατάξεις 6 της από 14.2.1984 εθνικής γενικής συλλογικής συμβάσεως εργασίας, η οποία δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως με την 11779/20.3.1984 απόφαση του Υπουργού Εργασίας, 6 της από 26.2.1975 ε.γ.σ.σ.ε., η οποία κυρώθηκε με το ν. 133/1975, 1 του ν. 435/1976 περί της υπερωριακής εργασίας και 1 επ. του ν.

2874/2000 συνάγεται ότι αν ο μισθωτός εργάστηκε σε επιχείρηση που εφαρμόζεται η πενθήμερη εβδομάδα εργασίας και δη ημέρα την εβδομάδα (εκτός Κυριακής ή εξαιρετέας ή ημέρας αναπληρωματικής αναπαύσεως λόγω εργασίας κατά την Κυριακή), η σχετική συμφωνία για απασχόλησή του κατά την ημέρα αυτή - ως απαγορευμένη από τους άνω κανόνες δημόσιας τάξης - είναι άκυρη, αφού πρόκειται για εργασία παρεχόμενη εκτός των ημερών της εβδομαδιαίας εργασίας, δηλαδή σε ημέρα ανάπαυσης. Δικαιούται ωστόσο γι' αυτήν αποζημίωση κατά τις διατάξεις του αδικαιολογήτου πλουτισμού σύμφωνα με τα αρθ. 904 επ. ΑΚ (ΑΠ 633/04 αδημ., ΑΠ 331/03 ΕΕργΔ 2004. 863). Ο εκκαλών με την έφεσή του προσβάλλει τη διάταξη αυτή υποστηρίζοντας με τον τρίτο λόγο της εφέσεώς του ότι έσφαλε. Ωστόσο, ο λόγος αυτός της εφέσεως, με τον οποίο αποδίδεται στην εκκαλούμενη απόφαση η πλημμέλεια της παραβίασης κανόνα ουσιαστικού δικαίου, δεν περιέχει πλήρη και σαφή επίκληση ορισμένου νομικού σφάλματος καταλογιστέου στην πρωτόδικη απόφαση, υπό την έννοια ότι δεν αναφέρεται συγκεκριμένος κανόνας του ουσιαστικού δικαίου που παραβιάστηκε, ούτε τα πραγματικά περιστατικά, τα οποία υπαγόμενα στον κανόνα αυτό συνιστούν την κατά την εκκαλούσα νομική πλημμέλεια της απόφασης ως προς την εφαρμογή του κανόνα δικαίου. Πρέπει λοιπόν να απορριφθεί.

4. Από τις διατάξεις των αρθ. 189, 192, 193, 361, 648, 649, 652, 653 και 659 ΑΚ, σε συνδυασμό με εκείνες του αρθ. 2 ν. 1878/1990, προκύπτει αφενός μεν ότι με τη σύμβαση εξαρτημένης εργασίας μπορεί να συμφωνηθεί η εκ μέρους του εργαζομένου παροχή περισσότερων της μιας εργα-

σιών, δηλαδή εργασία μικτής επαγγελματικής φύσεως, και αφετέρου ότι η πρόσθετη εργασία που παρέχεται εντός των πλαισίων της κύριας εργασίας, εάν υπολείπεται αυτής από την άποψη της αξιολόγησης των προσφερόμενων υπηρεσιών και κυρίως της διάρκειας του χρόνου απασχόλησης, που αποτελεί κριτήριο για την εφαρμογή της σχετικής συλλογικής σύμβασης, τότε η κύρια απασχόληση προσδίδει το χαρακτήρα της επαγγελματικής ιδιότητας του μισθωτού και εφαρμόζεται για τις αποδοχές του η αντίστοιχη Συλλογική Σύμβαση ή Διαιτητική Απόφαση (ΑΠ 714/00 ΔΕΝ 2000. 1359, ΑΠ 1565/91 ΔΕΝ 1993. 843).

Εν προκειμένω, από τις καταθέσεις των μαρτύρων ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα: Ο ενάγων είναι κάτοχος άδειας ικανότητας οδήγησης Γ' κατηγορίας και την 9.7.1999 με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας ορισμένου χρόνου (τεσσάρων μηνών) προσλήφθηκε στην υπηρεσία της εναγομένης ως οδηγός ενός φορτηγού αυτοκινήτου της και συγχρόνως ως πωλητής των μεταφερόμενων με αυτό προϊόντων παραγωγής της (είδη αρτοποιίας, ζαχαροπλαστικής και τροφίμων). Αλλά και μετά τη λήξη της ανωτέρω συμβάσεως ο ενάγων εξακολούθησε να εργάζεται με την ίδια ειδικότητα και επομένως η σύμβασή του κατέστη αορίστου χρόνου. Έγγραφο συμφωνία για το ειδικότερο περιεχόμενο των όρων παροχής εργασίας από τον ενάγοντα δεν καταρτίσθηκε. Ωστόσο συνομολογείται ότι το πεδίο ευθύνης του ενάγοντος, στο οποίο εκτελούσε καθημερινά δρομολόγια μεταφέροντας και πωλώντας τα προϊόντα της εναγομένης, ήταν οι νομοί Κ. και Τ. (κυρίως στην Κ., την Π.Τ. και το Μ.Κ.), όπου εξυπηρετούσε 20-30 πελάτες ανά δρομολόγιο. Πράγματι, το σύνολο

του προσωπικού της εναγομένης, που είχε παρόμοια καθήκοντα οδηγού - πωλητή, απασχολούνταν σε καθημερινή βάση με τις πωλήσεις προϊόντων της επιχείρησης του εργοδότη σε προκαθορισμένο χωρικό τομέα ευθύνης. Ειδικότερα, φόρτωναν στα φορτηγά και μετέφεραν στους πελάτες της επιχείρησης τα προϊόντα που αντιστοιχούσαν στις παραγγελίες που είχαν λάβει την προηγούμενη ημέρα, εξέδιδαν τα σχετικά τιμολόγια πώλησης «μετρητοίς» ή «επί πιστώσει», εξεύρισκαν νέους πελάτες και επεδίωκαν την αύξηση των πωλήσεων, αμείβονταν δε με ένα σταθερό μισθό (εκείνο του οδηγού) αλλά και με ποσοστά (2,5%) επί των πωλήσεων. Οι πωλούμενες από τους πιο πάνω μισθωτούς ποσότητες δεν ήταν σταθερές, αλλά κυμαίνονταν, εξαρτώμενες σε μεγάλο βαθμό από τις ικανότητες και τις επαγγελματικές σχέσεις που ανέπτυσσε κάθε πωλητής - οδηγός με τους πελάτες. Για το λόγο αυτό οι πωλητές - οδηγοί δεν αναχωρούσαν από τις εγκαταστάσεις της εταιρείας με προτυπωμένα τιμολόγια, αλλά εξέδιδαν «επί τόπου» τα τιμολόγια στους πελάτες. Επίσης, είχαν τη δυνατότητα να καθορίζουν, κατά την κρίση τους, κινούμενοι εντός των πλαισίων της πολιτικής της εταιρείας, τον τρόπο εξόφλησης του τιμήματος και αποφάσιζαν για το ποσοστό έκπτωσης υπέρ του πελάτη. Με την απασχόληση τέτοιων οδηγών η εταιρεία επιτύγχανε να προωθεί τα προϊόντα της, δίνοντας τη δυνατότητα στους πωλητές - οδηγούς να αυξάνουν τις αποδοχές τους με την αύξηση των πωλήσεων των προϊόντων της εταιρείας. Η χρήση μεταφορικού μέσου στην προκειμένη περίπτωση αποτελούσε το μέσο για την ανετότερη επίτευξη των πωλήσεων, λόγω των αποστάσεων που διένυε κάθε

πωλητής, το είδος και τον όγκο των διακινουμένων προϊόντων. Επομένως, η κύρια επαγγελματική απασχόληση των πωλητών - οδηγών ήταν η διενέργεια πωλήσεων. Η οδήγηση των αυτοκινήτων απλώς διευκόλυνε την άσκηση της κύριας επαγγελματικής τους απασχόλησης. Τέλος, η εργοδότη εταιρεία, κατά πάγια πρακτική που ακολουθείτο από πολλά έτη, το σταθερό μισθό των πωλητών - οδηγών της καθορίζει με βάση τις συλλογικές συμβάσεις εργασίας των οδηγών φορτηγών αυτοκινήτων, παρόλο ότι αυτοί δεν υπάγονταν στις συλλογικές αυτές συμβάσεις, αφού η κύρια επαγγελματική απασχόλησή τους ήταν αυτή του πωλητή και όχι του οδηγού. Την πρακτική αυτή της εταιρείας την είχαν αποδεχθεί οι πωλητές - οδηγοί, αφού ήταν επωφελής για τους ίδιους, καθόσον ο νόμιμος μισθός του οδηγού ήταν μεγαλύτερος του νόμιμου μισθού ενός περιοδεύοντος πωλητή. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η εφαρμογή των συλλογικών συμβάσεων εργασίας των οδηγών φορτηγών προβλεπόταν στις ατομικές συμβάσεις εργασίας, όπως συμβαίνει στην περίπτωση του ενάγοντος. Σε καμιά περίπτωση όμως η ανωτέρω πρακτική της εργοδότης εταιρείας δεν μετέβαλλε τη φύση της παρεχόμενης από τους πωλητές - οδηγούς εργασίας. Γι' αυτό άλλωστε το ΣτΕ με την υπ' αριθ. 3531/2007 απόφασή του έκρινε αμετάκλητα ότι η εναγομένη δεν όφειλε να καταβάλει στο ΙΚΑ για τους πωλητές - οδηγούς της, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται και ο ενάγων, πρόσθετες ασφαλιστικές εισφορές οδηγού. Ειδικότερα, κρίθηκε ότι οι πωλητές - οδηγοί της εφεσίβλητης λογίζονταν ως περιοδεύοντες πωλητές, οι οποίοι παρείχαν τη μισθωτή εργασία τους υπό τα προαναφερόμενα πραγματικά πε-

ριστατικά, χωρίς να ενδιαφέρει στην προκείμενη περίπτωση αν το μεταφορικό μέσο που χρησιμοποιούσαν για την παροχή των υπηρεσιών πώλησης ανήκε στους πωλητές - οδηγούς ή στην εργοδότη εταιρεία, ούτε το πώς εμφανίζονταν οι μισθωτοί αυτοί στις μισθολογικές καταστάσεις της εργοδότης ή κατά την πρόσληψή τους. Η ανωτέρω απόφαση του ΣτΕ δεν παράγει μεν δεδικασμένο για την υπό κρίση διαφορά, πλην όμως επιτρεπώς λαμβάνεται υπόψη για τη συναγωγή δικαστικών τεκμηρίων. Πράγματι, ο ενάγων, όπως και οι λοιποί συνάδελφοί του πωλητές - οδηγοί, είχε τα ίδια εργασιακά καθήκοντα: Τη φόρτωση του οχήματος με προϊόντα αρτοποιίας - ζαχαροπλαστικής της εναγομένης, τη μεταφορά τους στην περιοχή της ευθύνης του, την παράδοση των ειδών που κάθε πελάτης είχε παραγγείλει, τη λήψη παραγγελιών και τη συμπλήρωση δελτίων παραγγελίας, την έκδοση τιμολογίων πώλησης, την παραλαβή μετρητών χρημάτων και χρεογράφων από τους πελάτες προς εξόφληση των οφειλών τους προς την εναγομένη, αλλά και τη διεύρυνση του πελατολογίου της τελευταίας εντός της περιοχής ευθύνης με την εκ μέρους του ανάληψη πρωτοβουλιών για την αναζήτηση νέων πελατών. Επίσης, και ο ενάγων αμειβόταν με μικτό σύστημα. Αφενός λάμβανε τις αναλογούσες στην προσωπική και υπηρεσιακή του κατάσταση προβλεπόμενες από την εκάστοτε ισχύουσα συλλογική σύμβαση εργασίας οδηγών φορτηγών αποδοχές και αφετέρου λάμβανε πρόσθετη αμοιβή, υπολογιζόμενη σε ποσοστό 2,5% επί της αξίας των πωλήσεων (τζίρου) που θα πραγματοποιούσε στην περιοχή ευθύνης του. Το τελευταίο μέρος παραλείπει να το αναφέρει στην αγωγή του. Η πρόσθετη

αυτή αμοιβή είναι μισθός κατά την έννοια του νόμου, διότι από το συνδυασμό των διατάξεων των αρθ. 648, 649, 653 και 361 ΑΚ, 5§1 ν. 3198/1955 και 1 της 95/1949 διεθνούς συμβάσεως «περί προστασίας του ημερομισθίου», που κυρώθηκε με το ν. 3248/1955, συνάγεται ότι μισθό δεν αποτελεί μόνο το πάγιο κατά μήνα ποσό, αλλά και το συμφωνούμενο ποσοστό επί της τιμής πωλήσεως των πωλούμενων ειδών είτε από τον ίδιο το μισθωτό (παραγωγό - πλασιέ), είτε κατόπιν ενεργειών του (διευθυντή πωλήσεων κλπ), εφόσον βέβαια το άνω ποσοστό (προμήθεια) καταβάλλεται από τον εργοδότη ως αντάλλαγμα, νόμιμο ή συμβατικό, της προσφερόμενης από το μισθωτό εργασίας (ΑΠ 1443/96 ΔΕΝ 1998. 271). Επίσης, από τα δελτία ταχογράφησης, που προσκομίζουν και τα δύο μέρη, συνάγεται συνδυαστικά ότι ο ενάγων κατά την επίδικη χρονική περίοδο παραλάμβανε το φορτηγό αυτοκίνητο της εναγομένης καθημερινά στις 6.00 και το παρέδιδε με τη λήξη της εργασίας του στις εγκαταστάσεις της εναγομένης στη ΒΙ.ΠΕ. Β. άλλοτε κατά τις απογευματινές ώρες (από ώρα 16.00 έως ώρα 18.00 κατά περίπτωση) και άλλοτε κατά τις μεσημβρινές ώρες (12.00 - 14.00). Γενικότερα ο ενάγων δεν «χτυπούσε κάρτα» κατά την προσέλευσή του στο χώρο της εργασίας του και κατά την αποχώρηση του απ' αυτόν, διότι λόγω της φύσεως του εργασιακού του αντικείμενου είχε ευέλικτο ωράριο και κατάρτιζε εν πολλοίς μόνος το ημερήσιο πρόγραμμά του, το οποίο άλλωστε εξηρτάτο αποκλειστικά από το μέγεθος των παραγγελιών, που ο ίδιος είχε λάβει την προηγούμενη ημέρα. Γι' αυτό άλλωστε δικαιολογούνται και οι προαναφερόμενες σημαντικές αποκλίσεις στην ώρα της επιστροφής του.

Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι τα καθήκοντα που είχαν ανατεθεί στον ενάγοντα και οι όροι παροχής της εργασίας του αρμόζουν κυρίως στην επαγγελματική ιδιότητα του περιοδεύοντος - πωλητή, αφού με την απασχόλησή του η εργοδότη προεχόντως επιδίωκε (όχι απλώς τη μεταφορά αλλά) την προώθηση των προϊόντων της σε επιχειρήσεις λιανικής πώλησης και τη διεύρυνση του πελατολογίου της. Η χρήση του φορτηγού αυτοκινήτου αποτελούσε το μέσο για την καλλίτερη επίτευξη των πωλήσεων αφενός λόγω του μεγάλους εύρους της περιοχής ευθύνης κάθε οδηγού και αφετέρου λόγω του όγκου των διακινούμενων εμπορευμάτων. Γι' αυτό η εναγομένη επέτρεψε στον ενάγοντα ένα ελαστικό ωράριο και δεν τον έλεγχε, αφήνοντάς τον ελεύθερο να καταρτίζει το ημερήσιο πρόγραμμά του. Επίσης για αυτό του κατέβαλε επιπλέον αμοιβή ίση με ποσοστό 2,5% επί των πωλήσεων, το οποίο σε μηνιαία βάση ανερχόταν σε ποσό που συχνά υπερέβαινε το νόμιμο μισθό του οδηγού. Ο επί πλέον μισθός αποτελούσε το κίνητρο για να επιδιώκει ο ενάγων περισσότερες πωλήσεις και αυτή μεγαλύτερα κέρδη. Αν, αντίθετα, η κύρια απασχόληση του ενάγοντος ήταν η οδήγηση και η απλή μεταφορά των εμπορευμάτων, δεν θα υπήρχε λόγος για την καταβολή αυτής της επιπλέον αμοιβής. Σύμφωνα λοιπόν με τα προαναφερόμενα, είναι ουσιαστικά αβάσιμη η ιστορική βάση της αγωγής, σύμφωνα με την οποία ο ενάγων προσέφερε κατά κύριο λόγο τις υπηρεσίες οδηγού αμειβόμενος με τις ελάχιστες νόμιμες αποδοχές που προβλέπουν για τους οδηγούς οι σχετικές σ.σ.ε. και δ.α., ενώ το αληθές είναι ότι προσέφερε κατά κύριο λόγο τις υπηρεσίες του περιοδεύοντος πωλητή (ή πωλητή επί αυτοκινή-

του) με αμοιβή εντελώς διάφορη (μισθός οδηγού και επί πλέον ποσοστά επί των πωλήσεων). Στην περίπτωση αυτή, εάν γίνε- νει δεκτό ότι ένας τέτοιος μισθωτός δικαι- ούται αμοιβή για την πέραν των 40 ωρών εβδομαδιαία εργασία του (βλ. όμως και την αντίθετη εκδοχή ότι στους περιοδεύοντες πωλητές δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας για τα χρονικά όρια της εργασίας και την πρόσθετη αμοι- βή σε περίπτωση υπερβάσεως αυτών Στ. Βλαστός, Ατομικές Εργασιακές Σχέσεις, 2005, σελ. 584) απαιτείται η επίκληση στην αγωγή (και η απόδειξη) πραγματικών προϋποθέσεων διαφορετικών απ' αυτές που γίνεται αναφορά στην αγωγή τόσο ως προς το ύψος της αμοιβής (βλ. ΕφΠειρ 435/05 ΔΕΕ 2006. 950), όσο και ως προς το χρόνο απασχολήσεως και δη ως προς το αν αποτελεί χρόνο εργασίας του περι- οδεύοντος πωλητή ο χρόνος μεταβάσεως στις αγορές (Εφθεσ 1403/94 ΔΕΝ 1994. 1155). Με βάση τα περιστατικά αυτά, η υπό κρίση αγωγή πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμη. Στο ίδιο αποτέλε- σμα κατέληξε και η εκκαλούμενη, αλλά με εν μέρει διαφορετικές αιτιολογίες. Επο- μένως, ορθά κατ' αποτέλεσμα έκρινε και πρέπει μόνο να αντικατασταθούν οι αιτιο- λογίες της, τα δε αντίθετα παράπονα που διατυπώνει ο εκκαλών με τον πρώτο και τελευταίο λόγο της εφέσεώς του πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμα. Η έρευνα του δεύτερου λόγου της εφέσεώς του, που αναφέρεται στην αοριστία του κον- δυλίου της νόμιμης υπερωρίας, παρέλκει, αφού και αν το κονδύλιο αυτό ήταν ορι- σμένα διατυπωμένο, θα απορρίπτονταν σε κάθε περίπτωση ως ουσιαστικά αβάσιμο για τους προαναφερόμενους λόγους, ενώ η απόρριψή του για τυπικούς λόγους είναι

ευμενέστερη για τον εκκαλούντα.

5. Εφόσον δεν υπάρχει άλλος λόγος, η έφεση πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της ως αβάσιμη...

327/2011

Πρόεδρος: Ιωάν. Μαγγίνας

Εισηγητής: Γεώρ. Αποστολάκης

Δικηγόροι: Σπ. Χατζής, Μιχ. Παπαγεωρ- γίου

Αντίθεση των Γνησίων Ορθοδόξων Χρι- στιανών με το νέο (Γρηγοριανό) ημερο- λόγιο που αποδέχθηκε η Εκκλησία της Ελλάδος. Η διοίκηση και διαχείριση της περιουσίας τους γίνεται από το φορέα του εμπράγματος δικαιώματος κατά τις κοινές δ/ξεις, σε συνδυασμό με το καταστατικό του σωματείου και τους Ιερούς Κανόνες. Η θρησκευτική κοινότητα των ΓΟΧ και οι οργανωτικές υποδιαιρέσεις της (όπως η Μονή) έχουν αυτοδίκαια νομική προσωπι- κότητα, άρα ικανότητα δικαίου και δικαι- οπραξίας, που πηγάζει από το Σύνταγμα, ως προϋπόθεση για την άσκηση της ελευ- θερίας της λατρείας.

Νόμιμη κτήση της ιδιότητας του εκ δια- θήκης κληρονόμου από νόμιμα αναγνωρι- σθέν θρησκευτικό σωματείο, που κατά τη σύνταξη της διαθήκης δεν ήταν συνεστη- μένο, πλην όμως κατά την επαγωγή είχε ολοκληρωθεί η σύστασή του.

Ερμηνεία διαθήκης όταν, κατά την κρίση του δικαστηρίου, από το περιεχόμενό της δεν προκύπτει η βούληση του διαθέτη. Η κρίση ότι η διαθήκη είναι σαφής ή όχι αποτελεί αναίρετικά ανέλεγκτη εκτίμηση πραγματικών γεγονότων.

Καταγγελία χρησιδανείου που είχε συνα- φθεί μεταξύ σωματείου, ως νομέα ακινή- του, και πρώην μελών του.

{...} 2. Ο ενάγων, θρησκευτικός σύλλογος, με την υπό κρίση αγωγή του ισχυρίσθηκε ότι είναι νομέας τριών αγροτικών ακινήτων και ότι οι εναγόμενοι, στους οποίους είχε παραχωρήσει για αόριστο χρόνο τη χρήση τους χωρίς αντάλλαγμα, αρνούνται να τα αποδώσουν, καίτοι κατάγγειλε τη σύμβαση χρησιδανείου, με αποτέλεσμα να έχει αποβληθεί παράνομα από τη νομή τους. Για τους λόγους αυτούς ζήτησε να αναγνωριστεί η νομή του και να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι να αποδώσουν τα ανωτέρω ακίνητα. Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, δικάζοντας κατά την τακτική διαδικασία, δέχθηκε την αγωγή ως βάσιμη και από ουσιαστική άποψη. Κατά της αποφάσεως αυτής (αριθ. 247/2009 Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας) άσκησαν έφεση οι εναγόμενοι και παραπονούνται για εσφαλμένη εφαρμογή του νόμου και κακή εκτίμηση των αποδείξεων, ζητώντας να εξαφανισθεί η προσβαλλόμενη απόφαση και να απορριφθεί η αγωγή.

3. Οι «Γ. Ο. Χ.», όπως οι ίδιοι αποκαλούνται, προέκυψαν ως θρησκευτική κοινότητα το 1924, όταν η Εκκλησία της Ελλάδος αποδέχθηκε το Γρηγοριανό ημερολόγιο αναφορικά με τον υπολογισμό των ακινήτων εορτών. Τότε, μία μερίδα κληρικών και πιστών της Εκκλησίας της Ελλάδος διαφώνησε, θέλοντας να εξακολουθήσει να εφαρμόζει το Ιουλιανό (πάτριο) ημερολόγιο. Στην πορεία τους όμως διασπάσθηκαν σε περισσότερες από μία, προσωποπαγείς μάλλον, ομάδες και ίδρυσαν ιδιαίτερες θρησκευτικές κοινότητες με δική τους πλήρη διοικητική οργάνωση και ιεραρχία. Κοινό τους σημείο είναι η αντίθεση στο νέο ημερολόγιο (περισσότερα για τις πολλές πτυχές του ζητήματος βλ. Χριστοδούλου Παρασκευαΐδη Μητροπολίτου Δημητριά-

δος, Ιστορική και κανονική θεώρησης του παλαιοημερολογητικού ζητήματος κατά τη την γένεσιν και την εξέλιξιν αυτού εν Ελλάδι, Αθήνα 1982). Για τις ανάγκες νομικής εκφράσεως του θρησκευτικού τους βίου οι Γ.Ο.Χ. συνέπηξαν ομάδες προσώπων συνήθως με τον τύπο του σωματείου. Παρότι δογματικά ταυτίζονται με την Εκκλησία της Ελλάδος, η οποία σημειωτέον μέχρι σήμερα δεν έχει λάβει απόφαση περί κηρύξεώς των ως αιρετικών ή σχισματικών, εν τούτοις βρίσκονται αναγκαστικά έξω από την «Εκκλησία της Ελλάδος», όπως την έννοιά της προσδιορίζει με απόλυτη σαφήνεια το Σύνταγμα στα αρθ. 3§1 και 72§1. Το δικαίωμα των ΓΟΧ να αποκτήσει η θρησκευτική κοινότητά τους ή οι υποδιαιρέσεις της νομική προσωπικότητα και έκφραση αμφισβητήθηκε στην αρχή της κινήσεώς τους σοβαρά, αλλά αδικαιολόγητα, κατάλοιπα δε αυτής της αμφισβήτησεως διακρίνονται και στην πρόσφατη νομολογία. Σειρά δικαστικών αποφάσεων αρνούνταν την αναγνώριση σωματείων που συνιστούσαν οι ΓΟΧ, με το αιτιολογικό είτε διότι ο σκοπός τους ήταν παράνομος είτε διότι δεν υπάρχει γνωστή θρησκεία με το όνομα «Γνήσιοι Ορθόδοξοι Χριστιανοί». Σήμερα πλέον δεν αμφισβητείται το δικαίωμά τους αυτό και το ασκούν ακώλυτα, θεμελιούμενο μάλιστα, εκτός από τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα, κυρίως στα αρθ. 13 του Συντ. και 9 της ΕΣΔΑ. Η ακίνητη περιουσία των ΓΟΧ ανήκει συνήθως σε ένα τέτοιο σωματείο και σπανιότερα σε φυσικά πρόσωπα, κληρικών ή πιστών, της κινήσεως. Δεν υπάρχουν ειδικές πολιτειακές διατάξεις και γι' αυτό η διοίκηση και διαχείρισή τους γίνεται από το φορέα του εμπράγματου δικαιώματος κατά τις κοινές διατάξεις, σε συνδυασμό (στην πρώτη περίπτωση) με

το καταστατικό του σωματείου και τους ιερούς κανόνες, στους οποίους συνήθως τα καταστατικά αυτά αναφέρονται. Διατυπώθηκε η άποψη (ΠολΠρωτΑθ 2823/99 Δ 30. 871 με αντίθετες παρατηρήσεις Ιωάν. Κονιδάρη και Δημ. Μπέη) ότι οι μονές των παλαιοημερολογιτών στερούνται νομικής προσωπικότητας, αν και σύμφωνα με την κατοχυρωμένη από το αρθ. 13 Συντ. θρησκευτική ελευθερία έχουν το δικαίωμα ν' αποτελέσουν χωριστή θρησκευτική κοινότητα και ν' απολαμβάνουν της προστασίας των νόμων ως «γνωστή θρησκεία» κατά την άσκηση της λατρείας, διεπόμενοι κατά τα λοιπά από τους κανόνες δικαίου της θρησκευτικής τους κοινότητας. Η ίδια άποψη δέχθηκε ωστόσο ότι έχουν ικανότητα διαδίκου, ως ενώσεις προσώπων που επιδιώκουν ορισμένο σκοπό (ΚΠολΔ 62) και εκπροσωπούνται δικαστικώς από τα φυσικά πρόσωπα, στα οποία έχει ανατεθεί η διαχείριση των υποθέσεών τους. Οι θέσεις αυτές κατακρίθηκαν και δίκαια (βλ. σχόλια Ιωάν. Κονιδάρη και Δημ. Μπέη (ιδίως του δευτέρου) Δ 30. 882-886, καθώς και γνωμοδότηση Δημ. Μπέη Δ 27. 924-946 ιδίως 945-946). Πρέπει να γίνει δεκτό ότι η θρησκευτική κοινότητα των ΓΟΧ και οι οργανωτικές υποδιαιρέσεις της έχουν αυτοδίκαια νομική προσωπικότητα, άρα ικανότητα δικαίου και δικαιοπραξίας, έστω και αν δεν υπάρχει πολιτειακή πράξη (λ.χ. τήρηση των διατυπώσεων του ΑΚ για σωματειακή υπόσταση). Η (ιδιόρρυθμη) νομική αυτή προσωπικότητά τους πηγάζει απευθείας από το Σύνταγμα (αρθ. 13), διότι αποτελεί προϋπόθεση *sine qua non* για την εξασφάλιση της δυνατότητας να ασκηθεί από μία θρησκευτική κοινότητα (που βέβαια πρεσβεύει γνωστή θρησκεία) η ελευθερία της λατρείας, θρησκευτικής

παιδείας, διάδοσης των ιδεών της κλπ (βλ. και γνωμοδότηση Κων. Πολυζωΐδου, Αρμ 1999. 1307 επ., ιδίως 1309). Διότι υποκείμενο του δικαιώματος αυτού δεν είναι μόνο ο κάθε εξατομικευμένος άνθρωπος, αλλά και η ομάδα ανθρώπων που συγκροτεί την αντίστοιχη θρησκευτική κοινότητα. Οι ανωτέρω θέσεις ενισχύονται μετά την έκδοση της απόφασης του ΕΔΔΑ για την Καθολική Ενορία Χανίων (ΕΔΔΑ, απόφαση της 16.12.1997, Καθολική Εκκλησία Χανίων κατά Ελλάδος, Δ 29. 567. Βλ. και παρατηρήσεις Γ. Κτιστάκι, σελ. 547 επ. και Δ. Μπέη σελ. 572 επ.), με την οποία έγινε δεκτό ότι η θρησκευτική αυτή κοινότητα, έστω και αν κατά το ελληνικό δίκαιο δεν έχει αυτοτελή νομική προσωπικότητα, έχει σε κάθε περίπτωση ικανότητα διαδίκου (ΕφΑθ 678/09 αδημ.).

Εν προκειμένω, από τις καταθέσεις των μαρτύρων ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα: Ο ενάγων είναι θρησκευτικός σύλλογος που αναγνωρίστηκε νόμιμα ως σωματείο με την υπ' αριθ. 238/1999 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας. Με την ίδια απόφαση εγκρίθηκε και το καταστατικό του, όπως στη συνέχεια τροποποιήθηκε με τις υπ' αριθ. 231/2002 και 315/2006 αποφάσεις του ανωτέρω Δικαστηρίου. Είναι δε καταχωρισμένο στα βιβλία σωματείων του Πρωτοδικείου Λάρισας με αριθ. .../1999. Βάσει του Καταστατικού του μέλη αυτού γίνονται όσοι ανήκουν στην «Εκκλησία των Γνήσιων Ορθοδόξων Χριστιανών (Γ.Ο.Χ.)». Ένας από τους βασικούς σκοπούς του είναι και η εξυπηρέτηση των θρησκευτικών αναγκών των Γ.Ο.Χ. στο νομό Λ., η ηθικοθρησκευτική ενίσχυση των μελών αυτού, η παροχή ηθικής, πνευματικής, υλικής και κάθε εν γένει βοήθειας και συμπαράστασης στα πρόσωπα που την

έχουν ανάγκη, αλλά και σε κάθε εν γένει χριστιανό και η φιλανθρωπία υπό οποιαδήποτε μορφή. Μέλος του ενάγοντος ήταν και ο παλαιοημερολογίτης κληρικός (ιερομόναχος) Θ.-Θ. Γ., ο οποίος απεβίωσε την 20.6.1999. Ο κληρικός αυτός ήταν κύριος, νομέας και κάτοχος των εξής τριών (επίδικων) αγροτεμαχίων, που βρίσκονται στη θέση «Τ.» της Κ. περιφέρειας Ρ. νομού Λ.: 1) Ενός αγροτεμαχίου (ελαιώνα) συνολικής εκτάσεως 8.680 μ², που εμφανίζεται με τα στοιχεία «Α-Β-Γ-Δ-Ε-Ζ-Η-Θ-Ι-Α» στο από μηνός Ιουνίου 1998 τοπογραφικό διάγραμμα που συνέταξε ο αρχιτέκτων μηχανικός Γ. Α. Π. Συνορεύει βόρεια επί πλευράς Α-Β μήκους μέτρων τρεχόντων 101 με αγρό ιδιοκτησίας κληρονόμων Δ. Θ. Γ., νότια επί πλευράς Ζ-Ε μήκους μέτρων τρεχόντων 35 και επί πλευράς Γ-Δ μήκους μέτρων τρεχόντων 73 με χέρσο έκταση, ανατολικά επί πλευράς τεθλασμένης αποτελούμενης εκ τεσσάρων ευθειών μήκους μέτρων τρεχόντων της πρώτης Α-Ι 40, της δεύτερης Ι-Θ 30, της τρίτης Θ-Η 35 και της τέταρτης Η-Ζ 16 με αγρό ιδιοκτησίας κληρονόμων Ι. Α. και δυτικά επί πλευράς Β-Γ μήκους μέτρων τρεχόντων 63 με αγρό ιδιοκτησίας κληρονόμων Ε. Γ. και επί πλευράς Δ-Ε μήκους μέτρων τρεχόντων 24 με χέρσο έκταση. Στον αγρό αυτό ο ανωτέρω κληρικός είχε οικοδομήσει, στο μέσον αυτού, ένα ημιτελές κτίσμα (σκελετός), αποτελούμενο από το ισόγειο εμβαδού 80 μ² περίπου και από το υπόγειο (αποθήκη) εμβαδού 80 μ² περίπου. 2) Ενός άλλου αγροτεμαχίου (ελαιώνα) συνολικής εκτάσεως 2.700 μ², το οποίο εμφανίζεται με τα στοιχεία «Α-Β-Γ-Δ-Α» στο από μηνός Ιουνίου 1998 τοπογραφικό διάγραμμα που συνέταξε ο αρχιτέκτων μηχανικός Γ. Α. Π. Συνορεύει βόρεια επί πλευράς ΑΒ

τρεχόντων μέτρων 45 με ιδιοκτησία κληρονόμων Ι. Γ.-Α. Σ., νότια επί πλευράς ΓΔ τρεχόντων μέτρων 45 με δασική έκταση, ανατολικά επί πλευράς ΑΒ τρεχόντων μέτρων 60 με ιδιοκτησία κληρονόμων Ε.Γ. και δυτικά επί πλευράς ΑΒ τρεχόντων μέτρων 60 με ιδιοκτησία κληρονόμων Δ. Γ. Γ. και 3) Και ενός τρίτου αγροτεμαχίου (ελαιώνα) συνολικής εκτάσεως 1.400 μ², κείμενου στην ίδια άνω θέση «Τ.», το οποίο συνορεύει ανατολικά με αγρό ιδιοκτησίας Θ. Γ., δυτικά με αγρό ιδιοκτησίας Γ. Σ., βόρεια με δημόσια δασική έκταση και νότια επίσης με δημόσια δασική έκταση. Ο προαναφερόμενος ιερομόναχος των ΓΟΧ Θ. (Θ.) Γ. εφησύχαζε στα κτήματα αυτά και εγκαταβιούσε μέχρι το χρόνο του θανάτου του στο ημιτελές κτίσμα του πρώτου αγρού. Για τις λατρευτικές του ανάγκες χρησιμοποιούσε το Ναό των Αγίων Αποστόλων, ο οποίος ανήκει στη θρησκευτική του κοινότητα των ΓΟΧ και βρίσκεται μέσα σε αγρό τρίτου προσώπου, που απέχει 150 περίπου μέτρα από τα επίδικα αγροτεμάχια. Ο κληρικός αυτός άφησε την υπ' αριθ. .../1999 δημόσια διαθήκη του συμβολαιογράφου Α.Π., που δημοσιεύτηκε νόμιμα με το υπ' αριθ. 457/1999 πρακτικό του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας. Με τη διαθήκη αυτή όρισε ως κληρονόμο του, στον οποίο άφησε όλη την ακίνητη περιουσία του, τον ενάγοντα Σύλλογο, που κατά το χρόνο συντάξεως της διαθήκης (12.5.1999) δεν ήταν μεν συνεστημένος ακόμη, πλην όμως κατά το χρόνο της επαγωγής (20.6.1999) είχε ολοκληρωθεί (την 18.5.1999) η σύστασή του. Επομένως, νόμιμα ο ενάγων Σύλλογος απέκτησε την ιδιότητα του κληρονόμου κατά το αρθ. 1711 ΑΚ (Απ. Γεωργιάδης, Σταθοπούλου - Γεωργιάδη ΑΚ, αρθ. 1711 αριθ. 11).

Περαιτέρω, δυνάμει της υπ' αριθ. .../21.4.2005 δηλώσεως αποδοχής κληρονομίας του συμβολαιογράφου Α. Π., που μεταγράφηκε νόμιμα στα βιβλία μεταγραφών του Υποθηκοφυλακείου Ο. στον τόμο .. με αριθ. ..., ο ενάγων αποδέχθηκε την ανωτέρω κληρονομιά. Επομένως, κατέστη παράγωγα κύριος των επιδίκων αγρών. Συγχρόνως, παρέλαβε στη νομή και κατοχή του τους αγρούς αυτούς, δεδομένου ότι από το χρόνο θανάτου του διαθέτη άρχισε την εκμετάλλευση των τριών ακινήτων. Συγκεκριμένα (δια των μελών του) φρόντιζε και περιποιούνταν τους ελαιώνες και συνέλεγε κάθε χρόνο τους καρπούς, παράλληλα δε με δικές του δαπάνες συνέχισε την οικοδόμηση και αποπεράτωση του ημιτελούς κτίσματος, το οποίο και διαμόρφωσε με τέτοιο τρόπο, ώστε το μεν υπόγειο να διαθέτει έναν αποθηκευτικό χώρο, λεβητοστάσιο και ένα αυτοτελές δωμάτιο κατάλληλο προς οίκηση, ο δε πρώτος αποπερατωμένος ισόγειος όροφος πέντε αυτοτελή δωμάτια, τραπεζαρία, κουζίνα, δύο αποχωρητήρια και ένα βοηθητικό χώρο. Ο ισχυρισμός των εναγομένων ότι η αληθινή βούληση του διαθέτη ήταν να περιέλθει η κυριότητα των επιδίκων ακινήτων με την προαναφερόμενη διαθήκη απευθείας στην «Εκκλησία των ΓΟΧ» υπό τον Αρχιεπίσκοπο Α., της οποίας ήταν μέλος, και όχι στον ενάγοντα ελέγχεται ως αβάσιμος και γι' αυτό πρέπει να απορριφθεί. Η βούληση του διαθέτη εκφράσθηκε με απόλυτη ακρίβεια στη διαθήκη του, στην οποία αναφέρεται μεταξύ άλλων «... Με την παρούσα διαθήκη μου αφήνω όλη μου την περιουσία που έχω στο υπό ίδρυση σωματείο με την επωνυμία «Φιλανθρωπικός Σύλλογος Ν. Α. Οι Ά. Α. - Τ. Σ.» που θα έχει έδρα τη Λ., προκειμένου να ενισχυθεί αυτό οικονομικά

και να επιτευχθούν οι ιεροί σκοποί αυτού, η διαχείριση και η αξιοποίηση των ακινήτων που αφήνω στο παραπάνω υπό ίδρυση Σωματείο θα γίνει σύμφωνα με το καταστατικό αυτού, άπαντα δε τα άνω αγροτεμάχια αφήνω στο παραπάνω Σωματείο κατά πλήρη κυριότητα νομή και κατοχή, με όλα τα δικαιώματά μου σ' αυτά που απορρέουν από τους τίτλους κτήσεως. Διευκρινίζω εδώ ότι τα παραπάνω ακίνητα επιθυμώ να περιέλθουν στο Σωματείο έστω και αν δεν έχει εκδοθεί ακόμη δικαστική απόφαση για την αναγνώρισή του μέχρι την ημέρα του θανάτου μου, αλλά αυτή θα εκδοθεί μεταγενέστερα του θανάτου μου...». Και ναι μεν, όπως προκύπτει από το συνδυασμό των διατάξεων των αρθ. 173 και 1781 ΑΚ, προκειμένου να γίνει ερμηνεία της διαθήκης, αναζητείται, χωρίς προσήλωση στις λέξεις, η αληθινή βούληση του διαθέτη κατά την υποκειμενική τούτου άποψη και όχι κατά την αντικειμενική έννοια υπό την οποία θα την αντιλαμβάνονταν οι τρίτοι, κατά τη συναλλακτική καλή πίστη. Ωστόσο, οι ερμηνευτικοί αυτοί κανόνες εφαρμόζονται όταν, κατά την κρίση του δικαστηρίου, από το περιεχόμενο της διαθήκης δεν προκύπτει η έννοια της βούλησης του διαθέτη, είτε γιατί αυτή δεν εκφράσθηκε με σαφήνεια, δημιουργώντας αντίστοιχη αμφιβολία, είτε γιατί η ίδια εκφράσθηκε ατελώς, παρουσιάζοντας έτσι αντίστοιχο κενό, οπότε για την ανεύρεση της αληθινής βούλησης του διαθέτη μπορεί το δικαστήριο να κάνει χρήση ακόμη και στοιχείων κειμένων εκτός της διαθήκης. Η κρίση δε του δικαστηρίου της ουσίας ότι η διάταξη της διαθήκης είναι σαφής ή αντίθετα ότι αυτή είναι ασαφής και έχει ανάγκη ερμηνείας, η οποία προϋποθέτει εκτίμηση του περιεχομένου της διαθήκης, αποτελεί εκτίμηση

πραγματικών γεγονότων και συνεπώς δεν υπόκειται στον έλεγχο του Αρείου Πάγου (ΑΠ 103/10 ΝοΒ 2010. 1487). Εν προκειμένω, από την προπαρατεθείσα διατύπωση της διαθήκης καθίσταται σαφές και πέραν πάσης αμφιβολίας ότι ο διαθέτης ήθελε ως κληρονόμο τον υπό σύσταση τότε ενάγοντα. Δεν συντρέχει λοιπόν καμία ανάγκη ερμηνείας, όπως αβάσιμα υποστηρίζουν οι εναγόμενοι. Τα ίδια έκρινε και η εκκαλούμενη με συνοπτικότερες αιτιολογίες. Επομένως, ορθά έκρινε. Γι' αυτό ο αντίθετος τρίτος λόγος της εφέσεως, με τον οποίο οι εναγόμενοι επαναφέρουν τον ισχυρισμό αυτό, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

4. Περαιτέρω, αποδείχθηκε ότι οι εναγόμενοι, οι οποίοι είναι ιερομόναχοι ασπάζόμενοι δογματικά και εκκλησιολογικά τις αρχές της «Εκκλησίας των Γ.Ο.Χ.», ήθελαν, με επικεφαλής τον (μη διάδικο) ιερομόναχο της ίδιας «Εκκλησίας» Α. Τ. ως Γέροντα, να συστήσουν μοναστική αδελφότητα. Για το λόγο αυτό αναζητούσαν κατάλληλο χώρο διαμονής. Όλοι τους ήταν ιδρυτικά μέλη του ενάγοντος Σύλλογου. Μάλιστα ο πρώτος απ' αυτούς διετέλεσε και μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου. Απευθύνθηκαν, λοιπόν, στο Σύλλογό τους το έτος 2001 και ζήτησαν να τους παραχωρηθεί η χρήση των ανωτέρω κληρονομιών αγρών και των επ' αυτών κτισμάτων ως τόπο εγκαταβιώσεως και ασκήσεως της αδελφότητάς τους. Έτσι, το ΔΣ του ενάγοντος, προκειμένου να διευκολύνει τις προθέσεις τους, πράγμα άλλωστε που περιλαμβάνονταν και στους καταστατικούς σκοπούς του, συνήλθε σε συνεδρίαση στις 17.6.2001 με θέμα ημερήσιας διάταξης «Ίδρυσις ανδρώας Ιεράς Μονής εις θέσιν Τ. Σ.Στ. Ρ.». Έλαβε δε την υπ' αριθ. ... ομόφωνη απόφαση του, σύμφωνα με την οποία παραχώρησε

για αόριστο χρόνο τη χρήση των τριών επίδικων ακινήτων και του οικήματος, άνευ ανταλλάγματος, στην άτυπη αυτή μοναστική αδελφότητα, απαρτιζόμενη από τον Α. Τ. ως Γέροντα και τους εναγόμενους, καθώς και οποιοδήποτε άλλον στο μέλλον ήθελε προστεθεί στη συνοδεία τους. Σκοπός αυτής της παραχώρησης ήταν να ιδρυθεί ανδρώα Ιερά Μονή των ΓΟΧ. Αποφασίσθηκε, επίσης, ότι η παραχώρηση της χρήσεως του επιδικίου τελούσε υπό την προϋπόθεση ότι η μοναστική αδελφότητα θα παραμείνει πιστή στην από του 1924 υφιστάμενη Εκκλησία των Γ.Ο.Χ., καθώς και ότι η Ιερά Μονή που θα ιδρυθεί αποκλείεται παντελώς να περιέλθει υπό τον έλεγχο οποιασδήποτε σχισματικής ομάδας. Οι εναγόμενοι, καθώς και ο Γέροντας τους Α. Τ. αποδέχτηκαν την απόφαση του δ.σ. του ενάγοντος και έτσι συνήφθη μεταξύ αυτών (δηλαδή του ενάγοντος και των μελών της αδελφότητας ατομικά) σύμβαση χρησιδανείου με αόριστη διάρκεια χρόνου. Ας σημειωθεί ότι την απόφαση αυτή υπέγραψε, ως μέλος του ΔΣ, και ο πρώτος εναγόμενος. Έκτοτε, εγκαταστάθηκαν (στα πλαίσια του ανωτέρω χρησιδανείου) και διέμεναν στο οίκημα που υπήρχε στον πρώτο αγρό. Ωστόσο, ο ενάγων, δια των μελών του, συνέχισε να φροντίζει τα εντός των αγρών ελαιόδενδρα και να συλλέγει τους καρπούς για την παραγωγή λαδιού κατ' έτος τουλάχιστον μέχρι του 2006. Η προαναφερόμενη αδελφότητα υπέβαλε, δια του επικεφαλής αυτής ιερομονάχου Α. Τ., αίτηση προς το Μητροπολίτη Λ. και Τ. της «Εκκλησίας των Γ.Ο.Χ.» κ. Π., με την οποία ζήτησαν έγκριση για τη σύσταση Ιεράς Μονής σύμφωνα με τους ιερούς κανόνες. Το αίτημά τους εγκρίθηκε με την από 22.6.2001 υπ' αριθ. ... πράξη του ως άνω

Μητροπολίτη. Έτσι συστάθηκε Ιερά Μονή, η αδελφότητα της οποίας εγκαταστάθηκε και δραστηριοποιήθηκε στα επίδικα ακίνητα, όπου τα μέλη της είχαν κατά τα προαναφερόμενα δικαιώματα χρήσεως δυνάμει του χρησιδανείου. Η Μονή αυτή, ως οργανωτική υποδιαίρεση της θρησκευτικής κοινότητας των ΓΟΧ, απέκτησε σύμφωνα με τις προαναφερόμενες αιτιολογίες αυτοδίκαια νομική προσωπικότητα, άρα ικανότητα δικαίου και δικαιοπραξίας, έστω και αν δεν υπάρχει πολιτειακή πράξη για την ίδρυσή της (λ.χ. τήρηση των διατυπώσεων του ΑΚ για σωματειακή υπόσταση). Η (ιδιόρρυθμη) νομική αυτή προσωπικότητά της πηγάζει απευθείας από το Σύνταγμα (αρθ. 13), διότι αποτελεί προϋπόθεση *sine qua non* για την εξασφάλιση της δυνατότητας να ασκηθεί από μία θρησκευτική κοινότητα (που βέβαια πρεσβεύει γνωστή θρησκεία) η ελευθερία της λατρείας, θρησκευτικής παιδείας, διάδοσης των ιδεών της κλπ. Ωστόσο, ουδέποτε η Μονή αυτή απέκτησε το δικαίωμα χρήσεως επί των τριών επιδίκων ακινήτων, που είχαν ατομικά τα μέλη της αδελφότητάς της από το χρησιδάνειο. Πολύ περισσότερο δεν απέκτησε (από τη σύστασή της και στο εξής, όπως οι εναγόμενοι υποστηρίζουν) τη νομή των ακινήτων αυτών, αφού ο αληθινός νομέας αυτών (ενάγων) δεν αποβλήθηκε, ούτε μεταβίβασε προς τη Μητρόπολη ή τη Μονή εκούσια τη νομή. Γι' αυτό, ο ισχυρισμός των εναγομένων ότι με την από 22.6.2001 πράξη του Μητροπολίτη Λ. και Τ. των ΓΟΧ Π., με την οποία εγκρίθηκε η σύσταση της Μονής, μεταβιβάστηκε και η νομή των επιδίκων προς την «Εκκλησία των Γ.Ο.Χ.» και ειδικότερα στο νομικό πρόσωπο της Μονής, είναι αβάσιμος και πρέπει να απορριφθεί, καθώς, όπως προεκτέθηκε, με την

από 17.6.2001 απόφαση του ΔΣ ο ενάγων παραχώρησε την χρήση των τριών αγρών στα μέλη της ομάδας των μοναχών, μεταξύ των οποίων και οι εναγόμενοι, ατομικά, με ειδικό σκοπό να διευκολυνθεί η λειτουργία της μονής που σκόπευσαν αυτοί να ιδρύσουν μελλοντικά. Επομένως, ουδέποτε η «Εκκλησία των Γ.Ο.Χ.» ή η Μητρόπολη Λ. αυτής απέκτησαν τη νομή των επιδίκων, αφού ουδέποτε παραδόθηκε σ' αυτούς από τον ενάγοντα (κύριο και νομέα αυτών), ανεξαρτήτως της προαναφερόμενης ιδρυτικής πράξης του Μητροπολίτη, η έκδοση της οποίας ζητήθηκε με αίτηση του ιερομόναχου Α. Τ. και των εναγομένων και όχι με αίτηση του ενάγοντος. Συνακόλουθα, πρέπει να απορριφθεί και ο ισχυρισμός των εναγομένων ότι αυτοί ασκούσαν τη φυσική εξουσία στα ακίνητα για λογαριασμό των εχόντων τη διάνοια κυρίου «Εκκλησίας των Γ.Ο.Χ.» και του νομικού προσώπου της Ιεράς Μονής των (αποκαλούμενης Ι.Μ. Α. Α. - Τ. Σ.) και ως εκ τούτου πρέπει να απορριφθεί η ένστασή τους περί ελλείψεως παθητικής νομιμοποίησης αυτών και ενεργητικής του ενάγοντος. Τα ίδια δέχθηκε και η εκκαλούμενη. Επομένως, ορθά έκρινε. Γι' αυτό, ο αντίθετος δεύτερος λόγος της εφέσεως, με τον οποίο οι εναγόμενοι επαναφέρουν τον ισχυρισμό αυτό, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Επίσης απορριπτέος είναι και ο πρώτος λόγος της εφέσεως, σύμφωνα με τον οποίο η προαναφερόμενη Ιερά Μονή μετά την ίδρυσή της και την αυτοδίκαιη κτήση της νομικής προσωπικότητας απέκτησε και τη νομή των επιδίκων αγρών. Είναι αλήθεια ότι η εκκαλούμενη εσφαλμένα δέχτηκε ότι η Ιερά αυτή Μονή δεν απέκτησε νομική προσωπικότητα για το λόγο ότι δεν εκδόθηκε για την ίδρυσή της κάποια πολιτειακή

πράξη (λ.χ. τήρηση των διατυπώσεων του ΑΚ για σωματειακή υπόσταση). Ωστόσο, η παραδοχή της αυτή δεν επηρεάζει το τελικό αποτέλεσμα, αφού ορθά δέχτηκε ότι ουδέποτε απώλεσε ο ενάγων τη νομή του δια της ιδρύσεως της Μονής ή με άλλον τρόπο. Εφόσον λοιπόν κατ' αποτέλεσμα δεν έσφαλε, πρέπει μόνον να αντικατασταθούν εν μέρει οι αιτιολογίες της.

5. Εν τέλει, το καλοκαίρι του 2005 επήλθε δογματική και εκκλησιολογική διάσπαση της μοναχικής αδελφότητας που εγκαταβιούσε στα επίδικα, διότι οι εναγόμενοι διαχωρίστηκαν και σχημάτισαν δική τους θρησκευτική ομάδα, απαγορεύοντας τον μέχρι τότε Γέροντά τους ιερομόναχο Α. Τ. και στο μέλος της αδελφότητας Θ. Σ. να διαμένουν στο επίδικο οίκημα. Λόγω των ερίδων και αντεγκλήσεων που επακολούθησαν μεταξύ των εναγομένων και των μελών του ενάγοντος, το ΔΣ του τελευταίου συγκάλεσε Γενική Συνέλευση και με την υπ' αριθ. ./29.10.2006 ομόφωνη απόφασή του προέβη στην αποβολή και διαγραφή των εναγομένων από τον κατάλογο των μελών του. Ακολούθως με την υπ' αριθ. ./31.10.2006 απόφαση του ΔΣ, ο ενάγων κατάγγειλε τη σύμβαση χρησιδανείου ως προς τους εναγόμενους και τους αφαίρεσε το δικαίωμα χρήσεως των επιδίκων. Μάλιστα με εξώδικα τους κάλεσε να συμμορφωθούν με τις αποφάσεις που είχαν ληφθεί και να αποχωρήσουν απ' αυτά μέχρι στις 10.11.2006. Έτσι έληξε η ισχύς του χρησιδανείου. Όμως, οι εναγόμενοι αρνήθηκαν να συμμορφωθούν και εξακολούθησαν να παραμένουν στο προαναφερόμενο οίκημα και να χρησιμοποιούν τους επιδίκους αγρούς, αντιποιούμενοι τη νομή του ενάγοντος. Κατόπιν αιτήσεως του ενάγοντος εκδόθηκε με τη διαδικασία των

ασφαλιστικών μέτρων η υπ' αριθ. 12/2007 απόφαση του Ειρηνοδικείου Ολύμπου, το οποίο αναγνώρισε τον ενάγοντα προσωρινά νομέα και διέταξε την αποβολή των εναγομένων.

6. Σύμφωνα με τα προαναφερόμενα, η αγωγή έπρεπε να γίνει δεκτή, να αναγνωρισθεί ο ενάγων νομέας των επιδίκων ακινήτων και να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι να του αποδώσουν τη νομή αυτών. Τα ίδια δέχτηκε και η εκκαλούμενη. Γι' αυτό η έφεση των εναγομένων, με την οποία προβάλλει (εκτός από τους ανωτέρω λόγους) γενικότερα και κακή εκτίμηση των αποδείξεων, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη στο σύνολό της...

333/2011

Πρόεδρος: Αθαν. Καγκάνης

Εισηγητής: Γεώρ. Αποστολάκης

Δικηγόροι: Αικατερίνη Γραμμενοπούλου, Κων. Ευθυρίου

Διευθύνοντες υπάλληλοι θεωρούνται τα πρόσωπα στα οποία, λόγω εξαιρετικών προσόντων ή ιδιάζουσας εμπιστοσύνης του εργοδότη, ανατίθενται καθήκοντα διεύθυνσης της επιχείρησης και εποπτείας του προσωπικού με σημαντικές ευθύνες και μισθό ανώτερο συνήθως των ελάχιστων αποδοχών των λοιπών υπαλλήλων. Τα πρόσωπα αυτά εξαιρούνται από την εφαρμογή της εργατικής νομοθεσίας ως προς τα χρονικά όρια εργασίας, την εβδομαδιαία ανάπαυση, την αποζημίωση για υπερωρίες ή εργασία τις Κυριακές και εορτές, το επίδομα και αποζημίωση λόγω υπαίτιας μη χορήγησης ετήσιας αδείας, δικαιούνται όμως επιδόματα εορτών. Επί μη εξάρτησης από τον εργοδότη, υπάρχει σύμβαση ανεξαρτήτων υπηρε-

σιών, στην οποία δεν εφαρμόζονται οι δ/ξεις της εργατικής νομοθεσίας. Ο χαρακτήρας της εργασίας ως εξαρτημένης δεν επηρεάζεται από τον τρόπο προσδιορισμού και καταβολής της αμοιβής, ούτε από άλλα δευτερεύοντα στοιχεία, όπως η έκδοση δελτίων παροχής υπηρεσιών και η ασφάλιση στο ΙΚΑ ή ΤΕΒΕ.

5ετής παραγραφή των αξιώσεων για δώρα εορτών, που θεωρούνται μισθός.

Η υπό του εργοδότη παρακράτηση υπέρ τρίτων εκ του ακαθάριστου μισθού ποσών, όπως οι υπέρ ΙΚΑ ασφ. εισφορές, θεμελιώνει ένσταση καταβολής, αποσβεστική ισόποσα της περί μισθού αξίωσης. Αν η προς τρίτους καταβολή των άνω ποσών έγινε από τον εργοδότη εκ των υστέρων, στηρίζει ένσταση συμψηφισμού προς αξιώσεις του μισθωτού για τον (ακαθάριστο) μισθό. Ισχύς τούτων όταν οι εισφορές του εργαζόμενου βαρύνουν τον ίδιο όπως ο νόμος ορίζει, όχι όμως επί διαφορετικής συμφωνίας περί καταβολής από τον εργοδότη καθαρού μισθού.

{...} 3. Ο ενάγων με την υπό κρίση αγωγή του αναφέρει ότι προσλήφθηκε στην υπηρεσία της εναγομένης ως διευθυντικός υπάλληλος, περιγράφοντας μάλιστα λεπτομερώς τα καθήκοντά του, αντί της συμβατικής μηνιαίας αμοιβής που επίσης λεπτομερώς προσδιορίζει. Επομένως, η ένσταση της εναγομένης ότι η αγωγή είναι αόριστη, διότι δεν περιλαμβάνει αναφορά των καθηκόντων του ενάγοντος ώστε με βάση αυτά να καθοριστεί ο νόμιμος μηνιαίος μισθός του, είναι αβάσιμη και πρέπει να απορριφθεί, διότι θεμελιώνεται στην αναληθή προϋπόθεση ότι ο ενάγων αξιώνει τις ελάχιστες νόμιμες αποδοχές του βάσει των οικείων σ.σ.ε. και δ.α., ενώ,

όπως προαναφέρθηκε, αξιώνει υπέρτερες συμβατικές αποδοχές. Σε κάθε δε περίπτωση περιγράφει ικανοποιητικά τα εργασιακά του καθήκοντα. Επομένως, η εκκαλούμενη, που σιωπηρά απέρριψε την ανωτέρω ένστασή της, δεν έσφαλε και ορθά εφάρμοσε το νόμο. Γι' αυτό, ο σχετικός αντίθετος λόγος της εφέσεως της εναγομένης είναι αβάσιμος και πρέπει να απορριφθεί.

4. Επειδή, κατά την έννοια του πρώτου εδαφίου του αρθ. 2 της Διεθνούς Συμβάσεως της Ουάσιγκτον «περί περιορισμού των ωρών εργασίας εν ταις βιομηχανικέσ επιχειρήσεις» που κυρώθηκε με το ν. 2269/1920 και, σύμφωνα με το αρθ. 28§1 ισχύοντος Συντάγματος, υπερισχύει από κάθε άλλη αντίθετη διάταξη νόμου, ως πρόσωπα, τα οποία κατέχουν θέσεις εποπτείας ή διευθύνσεως ή εμπιστοσύνης και επί των οποίων κατά την εν λόγω Σύμβαση δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις αυτές, θεωρούνται εκείνα στα οποία λόγω των εξαιρετικών προσόντων τους ή της ιδιάζουσας εμπιστοσύνης του εργοδότη προς αυτά ανατίθενται καθήκοντα γενικότερης διευθύνσεως όλης της επιχείρησης ή σημαντικού τομέα της και εποπτείας του προσωπικού, εις τρόπον ώστε όχι μόνο να επηρεάζουν αποφασιστικά τις κατευθύνσεις και την εξέλιξη της επιχείρησης, αλλά και να διακρίνονται εμφανώς από τους άλλους υπαλλήλους λόγω της ασκήσεως των δικαιωμάτων του εργοδότη, όπως η πρόσληψη και απόλυση του προσωπικού. Οι υπάλληλοι αυτοί χαρακτηρίζονται ως διευθύνοντες και διαθέτουν πρωτοβουλία και επωμίζονται σημαντικές ευθύνες, αμειβόμενοι συνήθως με μισθό που υπερβαίνει τα νόμιμα ελάχιστα όρια και τις καταβαλλόμενες στους λοιπούς υπαλλήλους

αποδοχές. Δεν είναι όμως αναγκαίο να συντρέχουν όλες αυτές οι περιστάσεις για να χαρακτηριστεί κάποιος μισθωτός ως διευθύνων υπάλληλος. Η έννοια πάντως της διευθυντικής θέσεως, ανεξαρτήτως του αν ο εργαζόμενος έχει ή όχι τον τίτλο του διευθυντή, προσδιορίζεται - με βάση τα αντικειμενικά κριτήρια της καλής πίστης και της κοινής πείρας και της λογικής - από τη φύση και το είδος των παρεχομένων υπηρεσιών που κρίνονται ενιαία, καθώς και από την ιδιάζουσα σχέση εκείνου που τις παρέχει τόσο προς τον εργοδότη όσο και προς τους λοιπούς εργαζόμενους (ΑΠ 973/02 αδημ.). Τα πρόσωπα αυτά, αν και δεν παύουν να είναι μισθωτοί, εξαιρούνται από την εφαρμογή των διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας περί χρονικών ορίων εργασίας, περί εβδομαδιαίας αναπαύσεως, περί αποζημιώσεως ή προσαυξήσεως για την υπερωριακή ή κατά τις Κυριακές και εορτές εργασία, οι οποίες είναι ασυμβίβαστες προς την εξέχουσα θέση τους και την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που ανέλαβαν με τη σύμβασή τους. Επίσης, εξαιρούνται και από την εφαρμογή των διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας για αποδοχές, επίδομα και αποζημίωση λόγω υπαίτιας μη χορήγησης της ετήσιας αδείας ανάπαυσης (ΑΠ 1039/05 ΝοΒ 54. 66, ΑΠ 621/95 ΕΕργΔ 1995. 926). Δικαιούνται όμως τα επιδόματα εορτών Χριστουγέννων και Πάσχα (ΑΠ 916/86 ΕΕργΔ 46. 423, ΕφΑθ 404/04 Δνη 45. 864, ΕφΑθ 8551/02 ΑρχΝ 2004. 519).

Εν προκειμένω, από τις καταθέσεις των μαρτύρων ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα: Ο «ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΠΑΝΤΟΠΩΛΩΝ ΚΑΙ SUPER MARKET - C. E. Θ.», ο οποίος εκμεταλλεύονταν στο ... χιλ. της ΕΟ Λ.-Θ. επιχείρηση χονδρικής

πωλήσεως ειδών super market (τροφίμων, ποτών, χαρτικών, απορρυπαντικών κ.α.), την 16.4.2000 δημοσίευσε στην εφημερίδα της Λ. «Ε.» την εξής αγγελία: «Ζητείται διευθυντικό στέλεχος για συνεταιριστική εταιρία cash & carry. Θεωρούνται απαραίτητα να υπάρχουν γνώσεις μανάτζμεντ και μάρκετινγκ, Ρ.Ο. και εμπορικών προγραμμάτων Γιουροφάσμα καθώς και εμπειρία εμπορική». Ο ενάγων είναι οικονομολόγος και, διαθέτοντας τα αξιούμενα προσόντα, ενδιαφέρθηκε για τη θέση αυτή. Εν τέλει, αφού έγιναν οι σχετικές συζητήσεις με το νόμιμο εκπρόσωπο του Συνεταιρισμού, προσλήφθηκε στην υπηρεσία αυτού το Μάιο 2000, προκειμένου να παράσχει τις εξειδικευμένες λόγω των προσόντων του υπηρεσίες στο έργο της οργάνωσης, διοίκησης και αγορών του Συνεταιρισμού. Η πρόσληψή του έγινε με προφορική σύμβαση αορίστου χρόνου, η οποία, όπως θα εξηγηθεί κατωτέρω, είχε χαρακτήρα συμβάσεως εξαρτημένης εργασίας. Ο μισθός του καθορίστηκε συμβατικά στην αρχή στο ποσό των 1.070 Ε και αργότερα αυξήθηκε με νεότερες συμφωνίες. Το ποσό αυτό ήταν οι καθαρές μηνιαίες αποδοχές του που πράγματι του καταβάλλονταν, διότι το σύνολο των προς τρίτους εισφορών (ΙΚΑ, Δημόσιο) θα βάρυνε κατά τη συμφωνία τους την εναγομένη. Ειδική διάδοχος του ανωτέρω Συνεταιρισμού είναι η εναγομένη ανώνυμη εταιρία, η οποία προέκυψε το 2005 διά μετατροπής του συνεταιρισμού σε α.ε. δυνάμει του υπ' αριθ. .../30.12.2005 συμβολαίου της συμβολαιογράφου Σ.Γ.

Ο ενάγων, από την πρόσληψή του μέχρι την 23.7.2007 που απολύθηκε, παρείχε, ως ειδικός επιστήμων, υπηρεσίες στους τομείς ανάπτυξης της δραστηριότητας, οργάνωσης της εταιρίας σε θέματα μάρ-

κετινγκ, έρευνας αγοράς, εσωτερικής οργάνωσης και διοίκησης, τήρησης στατιστικών στοιχείων, δημιουργίας πινάκων αναφορών, αξιολόγησης πληροφοριών αγοράς. Όπως άλλωστε και ο ίδιος ισχυρίζεται, χωρίς η εναγομένη να το αμφισβητεί, ασχολούνταν με «τον καθορισμό οργανογράμματος, προσδιορισμό και καθορισμό αντικειμένου εργασίας του κάθε εργαζομένου, την καταχώριση στο λογισμικό των barcode των εμπορευομένων, τη δημιουργία τιμοκαταλόγων πώλησης των ειδών, την πρόβλεψη και τον έλεγχο για τη σωστή και έγκυρη απόδοση των πιστωτικών, ανάπτυξη και δημιουργία αναφορών, παρακολούθηση των stocks και καθημερινή κάλυψή τους, ανάπτυξη και έλεγχο πελατών και προμηθευτών, δημιουργία διαφημιστικών ενημερωτικών φυλλαδίων (5 κάθε χρόνο), τον προσδιορισμό θεμάτων και ειδών προς ενημέρωση του Δ.Σ. του συνεταιρισμού και των πελατών, την τηλεφωνική καθημερινή ανταπόκριση επί 24ώρου βάσεως σε θέματα αγοράς προς τους πελάτες, τις επισκέψεις και την παροχή λύσεων στα καταστήματα των πελατών, ενώ ήταν και υπεύθυνος αγορών». Ήταν αρμόδιος για τις προσλήψεις του προσωπικού και την προσαρμογή των προσλαμβανομένων στον εργασιακό χώρο. Έλεγε την προσέλευση και αποχώρηση του προσωπικού, το επέπτενε κατά τη διάρκεια της απασχόλησής του και συντόνιζε τις εργασίες του. Οι εργαζόμενοι απ' αυτόν έπαιρναν άδεια απουσίας και οποιοδήποτε πρόβλημα είχαν απευθύνονταν σ' αυτόν. Η παρουσία του στην επιχείρηση ήταν συνεχής και η επικοινωνία του με τη διοίκηση της εταιρείας ήταν άμεση. Αυτός άνοιγε και έκλεινε τις εγκαταστάσεις της επιχείρησης με τα κλειδιά που του είχε δώσει το Δ.Σ. Επίσης,

του είχε παραχωρηθεί κινητό τηλέφωνο με εταιρική συνδρομή και φορητός υπολογιστής με τα δεδομένα της επιχείρησης. Δεν τον έλεγχε κανείς σχετικά με το χρόνο προσέλευσης και αποχώρησής του από την εργασία. Ερχόταν πάντα ενωρίτερα και αποχωρούσε αργότερα από τους άλλους εργαζομένους, ενώ ταξίδευε για λογαριασμό της εταιρείας σε διάφορα μέρη της Ελλάδας και στο εξωτερικό. Ο ρόλος του ήταν καθοριστικός στη διαπραγμάτευση αγοράς των προϊόντων και στη διαμόρφωση των τιμών τους. Από το σύνολο των καθηκόντων αυτών προκύπτει ότι ο ενάγων ασχολούνταν με θέματα που αφορούσαν την εμπορική, οικονομική και διοικητική διεύθυνση της εταιρείας, τη μηχανοργάνωσή της, τη διατήρηση των ήδη υπαρχόντων πελατών και τη δημιουργία νέων. Γι' αυτό, άλλωστε, μεταξύ του ενάγοντος και της διοικήσεως της εναγομένης εταιρείας είχε αναπτυχθεί σχέση ιδιαίτερης εμπιστοσύνης και εξαιτίας αυτής ο ενάγων ανέπτυξε πρωτοβουλίες, επηρέαζε με τις εισηγήσεις του την κατεύθυνση και εξέλιξη της επιχείρησης, φρόντιζε για την ομαλή και αποδοτική πορεία της και την επίτευξη του σκοπού της.

Καθίσταται λοιπόν σαφές ότι οι αρμοδιότητες αυτές δεν συνιστούσαν το εργασιακό αντικείμενο ενός συνήθους υπαλλήλου, αλλά υπαλλήλου που κατείχε σημαντική διευθυντική θέση. Γι' αυτό και η αμοιβή του υπερέβαινε κατά πολύ τις αμοιβές των λοιπών υπαλλήλων της εναγομένης, ενώ ήταν σημαντικά υψηλότερες εκείνων που θα δικαιούνταν ως απλός διοικητικός υπάλληλος με βάση τις σ.σ.ε. και δ.α. Συγκεκριμένα, οι απολαβές του ενάγοντες ήταν: α) για τη χρήση 2003 26.875 Ε, β) για τη χρήση 2004 29.897,96 Ε, γ) για τη χρήση 2005 26.875 Ε, δ) για τη

χρήση 2006 33.466,62 Ε. Ο διευθυντικός χαρακτήρας των αρμοδιοτήτων του ενάγοντος μαρτυρείται, πλην άλλων, και από τα εξής έγγραφα: 1) Το από 4.4.2006 έγγραφο της ανώνυμης εταιρίας «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗ Σ. Α.Ε.» (μητρικής εταιρίας της εναγομένης), που τίθεται υπόψη του προέδρου της εναγομένης εταιρίας Γ.Σ. και του «Γενικού Διευθυντή κ. Α.Λ.», από το οποίο προκύπτει ότι ο ενάγων προσκαλείται από τη μητρική εταιρία σε «συνάντηση εμπορικής επιτροπής» ως γενικός διευθυντής της εναγομένης για να συζητηθούν θέματα εμπορικής πολιτικής. 2) Την από 24.7.2007 «καταγγελία συμβάσεως εργασίας» του ενάγοντος, στην οποία αναφέρεται ότι στη συνεδρίαση του Δ.Σ. της εναγομένης αποφασίστηκε ομόφωνα να γίνει η καταγγελία της σύμβασης εργασίας του ενάγοντος, με βάση την οποία (όπως αναφέρεται) εκτελούσε «χρέη Διευθυντή της Εταιρίας». Αν επρόκειτο για απλό εργαζόμενο, δεν θα ασχολούνταν με το ζήτημα το δ.σ., αλλά η απόλυσή του θα αποφαιζόταν από τον άμεσο προϊστάμενό του. 3) Το υπ' αριθ. .../23.1.2006 πρακτικό του Δ.Σ. της εναγομένης, με το οποίο χορηγήθηκε στον ενάγοντα το δικαίωμα να υπογράψει κάτω από την εταιρική επωνυμία και με την υπογραφή του η εναγομένη να δεσμεύεται έναντι τρίτων. 4) Την από 2.3.2007 βεβαίωση παρακράτησης φόρου, που εξέδωσε η εναγομένη και υπογράφει ο Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος της Γ. Σ., στην οποία βεβαιώνεται ότι η εναγομένη παρακράτησε φόρο «για το έτος 2006 για υπηρεσίες που δέχθηκε από το Λ. Δ. Α., Γενικό Διευθυντή...». 5) Το υπ' αριθ. .../10.10.2001 πρακτικό του Δ.Σ. του συνεταιρισμού, με το οποίο «αποφασίστηκε η έγκριση πραγματοποίησης επαγγελματι-

κής επίσκεψης στη Βουλγαρία από Επιτροπή αποτελούμενη από το διευθυντή του Συνεταιρισμού κ. Λ. και το μέλος κ. Μ.». 6) Το από 8.8.2003 κατηγορητήριο ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αλμυρού, στο οποίο για την πράξη της παράβασης Αγορανομικού Κώδικα φέρεται κατηγορούμενος ως υπεύθυνος της εναγομένης. Εξάλλου, ο ενάγων στις από 14.3.06, 30.4.06, 2.5.05, 30.6.06, 3.7.06, 31.8.06, 4.10.06, 21.11.06, 20.11.06, 19.12.06, 31.1.07, 28.2.07, 12.3.07, 12.4.07, 31.5.07, 1.6.07, 2.7.07, 2.7.07 αποδείξεις «παροχής υπηρεσιών» υπογράφει ότι λαμβάνει από την εναγομένη τα αναφερόμενα σ' αυτές ποσά ως απολαβές «για εργασία Γενικού Διευθυντή». Τέλος, στις κάρτες που ο ίδιος χρησιμοποιούσε, κάτω από την επωνυμία του εργοδότη υπήρχε το όνομά του και η ένδειξη «Διευθυντής - Μέλος Εμπορικής Επιτροπής».

Συνεπώς, η φύση των υπηρεσιών που εκτελούσε ο ενάγων, η ιδιαίτερη εμπιστοσύνη που του έδειξε η εναγομένη στη διαχείριση του super market καθώς και η λήψη μισθού μεγαλύτερου από το νόμιμο φανερώνουν ότι ο ενάγων δεν κατείχε τυπικά μόνο τον τίτλο του διευθυντή, αλλά ασκούσε πράγματι καθήκοντα σε θέση όχι απλά εμπιστευτική, αλλά και διευθυντική. Επομένως ήταν διευθύνων υπάλληλος κατά την έννοια του αρθ. 2 της Διεθνούς Συμβάσεως της Ουάσιγκτον, όπως αναλύθηκε ανωτέρω. Σύμφωνα λοιπόν και με τις προαναφερόμενες αιτιολογίες, εφόσον ο ενάγων χαρακτηρίζεται ως διευθύνων υπάλληλος, αν και δεν παύει να είναι μισθωτός, εξαιρείται από την εφαρμογή των διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας περί χρονικών ορίων εργασίας, περί εβδομαδιαίας αναπαύσεως, περί αποζημίωσης ή

προσαυξήσεως για την υπερωριακή ή κατά τις Κυριακές και εορτές εργασία, οι οποίες είναι ασυμβίβαστες προς την εξέχουσα θέση της και την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που ανέλαβε με τη σύμβασή της. Επίσης εξαιρείται και από την εφαρμογή των διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας για αποδοχές, επίδομα και αποζημίωση λόγω υπαίτιας μη χορήγησης της ετήσιας αδείας ανάπαυσης. Συνεπώς, τα σχετικά κονδύλια που ο ενάγων ζητεί για την παροχή υπερεργασίας, υπερωριών, εργασία τα Σάββατα, εορτές και αργίες, έστω και αν υποτεθεί αληθινό ότι παρείχε τέτοια εργασία, δεν τα δικαιούται κατά το νόμο και πρέπει να απορριφθούν κατά τη βάσιμη ένσταση της εναγομένης. Δικαιούται, όμως, κατά το νόμο, σύμφωνα και με τις προαναφερόμενες αιτιολογίες, τα επιδόματα εορτών Χριστουγέννων και Πάσχα, για τα οποία θα γίνει λόγο κατωτέρω. Εφόσον τα ίδια έκρινε και η εκκαλούμενη, ορθά και το νόμο εφαρμόσε και τις αποδείξεις εκτίμησε. Γι' αυτό, η έφεση του ενάγοντος, με την οποία παραπονείται για την κρίση της εκκαλούμενης ότι είχε την ιδιότητα του διευθύνοντος υπαλλήλου, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη. Τα δικαστικά έξοδα της εναγομένης για τον παρόντα βαθμό που προκλήθηκαν από την έφεση του ενάγοντος βαρύνουν αυτόν επειδή ηττάται (αρθ. 176, 183 ΚΠολΔ).

5. Από τις συνδυασμένες διατάξεις των αρθ. 648 και 652 του ΑΚ και 6 του α.ν. 765/1943, που κυρώθηκε με την υπ' αριθ. 324/1946 Π.Υ.Σ και διατηρήθηκε σε ισχύ με το αρθ. 38 ΕισΝΑΚ, συνάγεται ότι σύμβαση εξαρτημένης εργασίας υπάρχει, όταν ο εργαζόμενος υποβάλλεται σε νομική και προσωπική εξάρτηση από τον εργοδότη, η οποία εκδηλώνεται με το δικαίωμα

του τελευταίου να δίνει δεσμευτικές για τον εργαζόμενο εντολές και οδηγίες ως προς τον τόπο, χρόνο και τον τρόπο παροχής της εργασίας και να ασκεί έλεγχο και εποπτεία για τη διαπίστωση της συμμορφώσεως του εργαζομένου προς αυτές. Η υποχρέωση μάλιστα του τελευταίου να δέχεται τον έλεγχο του εργοδότη και να συμμορφώνεται προς τις οδηγίες του σχετικά με τον τρόπο παροχής της εργασίας, αποτελεί το βασικό γνώρισμα της ως άνω εξαρτήσεως, η οποία μπορεί να είναι χαλαρότερη στις περιπτώσεις που ο εργαζόμενος αναπτύσσει πρωτοβουλία κατά την εκτέλεση της εργασίας του, λόγω των επισημονικών ή τεχνικών του γνώσεων, αλλά θα πρέπει να υπάρχει για να θεωρηθεί η εργασία του ως εξαρτημένη (ολΑΠ 28/05). Αν δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις αυτές και ειδικότερα αν εκείνος που παρέχει τις υπηρεσίες του δεν υποβάλλεται σε νομική και προσωπική εξάρτηση από τον εργοδότη υπό την ανωτέρω έννοια, υπάρχει σύμβαση ανεξαρτήτων υπηρεσιών, επί της οποίας δεν έχουν εφαρμογή οι διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας. Ο χαρακτήρας δε της εργασίας ως εξαρτημένης δεν επηρεάζεται από τον τρόπο προσδιορισμού και καταβολής της αμοιβής του εργαζομένου, ούτε από άλλα δευτερεύοντα στοιχεία, όπως είναι η έκδοση δελτίων παροχής υπηρεσιών και η ασφάλιση στο ΙΚΑ (ΑΠ 2078/07 αδημ.).

Εν προκειμένω, η εναγομένη ισχυρίζεται ότι η έννομη σχέση που τη συνέδεε με τον ενάγοντα δεν ήταν εκείνη της συμβάσεως εξαρτημένης εργασίας, αλλά της συμβάσεως παροχής ανεξαρτήτων υπηρεσιών, διότι (κατά τους ισχυρισμούς της) ο ενάγων παρείχε υπηρεσίες ως ανεξάρτητος επιχειρησιακός σύμβουλος.

Προς απόδειξη των ανωτέρω επικαλείται το γεγονός ότι ο ενάγων δεν ήταν ασφαλισμένος στο ΙΚΑ, όπως το υπόλοιπο προσωπικό της, καθώς και ότι ο ενάγων για την απόληψη της αμοιβής του προέβαινε κάθε φορά στην έκδοση δελτίων παροχής υπηρεσιών με ανάλογη παρακράτηση φόρου ελευθέρων επαγγελματιών. Ο ισχυρισμός της όμως αυτός δεν είναι βάσιμος και πρέπει να απορριφθεί για τους εξής λόγους: Ο ενάγων δεν ήταν ένας ελεύθερος επαγγελματίας. Δεν διατηρούσε οπουδήποτε στην Ελλάδα δική του επαγγελματική στέγη. Η διεύθυνση της οδού Ο. αριθ. ..., την οποία η εναγομένη επικαλείται ως επαγγελματική του διεύθυνση, είναι η επαγγελματική διεύθυνση όπου διατηρούσε η σύζυγος του ενάγοντος ένα αναψυκτήριο (χώρο εκδηλώσεων). Ούτε προέκυψε ότι ο ενάγων είχε και εξυπηρετούσε περισσότερους πελάτες ή ότι παρείχε τις ίδιες ή παρόμοιες υπηρεσίες σε οποιοδήποτε άλλο φυσικό ή νομικό πρόσωπο. Άλλωστε, το μοναδικό του εισόδημα είναι ο μισθός που λάμβανε από την εναγομένη. Η παράλειψη της τελευταίας να ασφαλίσει τον ενάγοντα στο Ι.Κ.Α., όπως όφειλε εκ του νόμου, αφού επρόκειτο περί συμβάσεως εξαρτημένης εργασίας, ήταν σκόπιμη επιλογή της για να αποφύγει τα οικονομικά προς τρίτους (ΙΚΑ, Δημόσιο κ.ά.) βάρη που συνεπάγονταν. Η επιλογή της ασφάλισης του ενάγοντος στο ΤΕΒΕ, η έκδοση απ' αυτόν δελτίων παροχής υπηρεσιών και η παρακράτηση φόρου ελευθέρων επαγγελματιών από την εργοδότη ήταν απαίτηση της εναγομένης για να αποκρύψει την ιδιότητα του ενάγοντος ως εργαζόμενου. Σύμφωνα δε και με τις προαναφερόμενες αιτιολογίες, τα στοιχεία αυτά είναι δευτερεύοντα και δεν συνιστούν εν προκειμένω

αποφασιστικά κριτήρια για το χαρακτηρισμό της εργασίας του ενάγοντος ως συμβάσεως ανεξαρτήτων υπηρεσιών.

Αντίθετα, ο ενάγων τελούσε υπό καθεστώς νομικής και προσωπικής εξαρτήσεως, χαλαρότερης βέβαια από εκείνη των λοιπών εργαζομένων, αφού κατά τα προαναφερόμενα ήταν διευθυντικό στέλεχος. Παρείχε τις υπηρεσίες του μέσα στην επαγγελματική στέγη της εναγομένης υπό τον έλεγχο των διοικούντων το νομικό πρόσωπο αυτής, δίνοντας σ' αυτούς αναφορά για τις πράξεις του. Το γεγονός ότι, όταν ο ενάγων ζήτησε άδεια για να λείψει από την υπηρεσία του, το Διοικητικό Συμβούλιο της εταιρίας αποφάσισε και ο Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος αυτής Γ. Σ. του κοινοποίησε εγγράφως την απόφαση περί παρατάσεως της αδείας του φανερώνει εναργώς ότι ο ενάγων παρείχε εξαρτημένη υπηρεσία, αφού η άδεια εγκρίνεται και παρατείνεται μόνο στους υπαλλήλους και όχι στους ανεξάρτητους εξωτερικούς συνεργάτες. Άλλα στοιχεία που μαρτυρούν τη σχέση εξαρτήσεως του ενάγοντος είναι και τα ακόλουθα: 1) Με την αγγελία που είχε δημοσιευθεί στην εφημερίδα «Ε.» για τη θέση που ανατέθηκε στον ενάγοντα, ο Συνεταιρισμός ρητά ζητούσε να προσλάβει «διευθυντικό στέλεχος» και όχι ανεξάρτητο εξωτερικό συνεργάτη. 2) Στο ειδικό βιβλίο καταχώρισης του νεοπροσλαμβανόμενου προσωπικού του ΙΚΑ, στη στήλη «Υπογραφή Εργοδότη», υπογράφει ο ενάγων για λογαριασμό της εναγομένης. 3) Στο από 16.6.2000 έγγραφο «Επίσκεψης στον Εργοδότη» του ΟΑΕΔ ο ενάγων φέρεται ως αρμόδιος για τις προσλήψεις του προσωπικού και υπογράφει ομοίως στη θέση του εργοδότη. 4) Στην υπ' αριθ. πρωτ. .../20.11.2001

αίτηση της εναγομένης περί υπαγωγής εργοδότη στο πρόγραμμα (Νέων Θέσεων Εργασίας) που απηύθυνε προς τον ΟΑΕΔ, την από 14.11.2001 υπεύθυνη δήλωσή της προς τον ΟΑΕΔ και την από 11.1.2002 επίσκεψη στον εργοδότη του ΟΑΕΔ, ο ενάγων υπογράφει κάτω από τη σφραγίδα της εναγομένης για λογαριασμό της. 5) Στο από 22.11.2001 συμφωνητικό περιόδου προσαρμογής του ΟΑΕΔ ο ενάγων φέρεται ως υπεύθυνος της εναγομένης για την προσαρμογή του προσλαμβανόμενου στον εργασιακό χώρο και υπογράφει υπό την εταιρική επωνυμία. 6) Στα από 9.9.04, 12.5.04, 8.12.04, 10.7.03 και 19.8.05 έγγραφα επισκέψεων στον εργοδότη του ΟΑΕΔ ο ενάγων υπογράφει υπό την εταιρική επωνυμία για λογαριασμό της εναγομένης. 7) Στην από 11.1.2002 περίοδο προσαρμογής (1η αξιολόγηση) ο ενάγων φέρεται ως υπεύθυνος της προσαρμογής για λογαριασμό της εναγομένης. Και 8) οι αποδείξεις πληρωμής που εκδίδονταν για τις αποδοχές του ενάγοντος ως αιτία αναφέρουν ότι αφορούσαν ποσά «έναντι μισθοδοσίας» ή «έναντι μισθού». Εξ αυτών συνάγεται ότι ο ενάγων δεν παρείχε στην εναγομένη ανεξάρτητες υπηρεσίες, αλλά συνδεόταν με αυτή με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου απασχολούμενος, ενόψει των προσόντων του, με αυξημένες διευθυντικές αρμοδιότητες. Αυτός είναι και ο λόγος, για τον οποίο δεν συμπεριλαμβανόταν στις καταστάσεις μισθοδοσίας του προσωπικού και στο καθημερινό παρουσιολόγιο των εργαζομένων της επιχείρησης. Εφόσον τα ίδια έκρινε και η εκκαλούμενη και απέρριψε τον ανωτέρω ισχυρισμό της εναγομένης, ορθά εκτίμησε τις αποδείξεις και γι' αυτό ο σχετικός αντίθετος λόγος της εφέσεως αυτής πρέπει

να απορριφθεί ως αβάσιμος.

6. Περαιτέρω, προέκυψε ότι η εναγομένη σε όλη τη διάρκεια της εργασιακής σχέσης δεν κατέβαλε στον ενάγοντα, με βάση το συμφωνημένο κατ' έτος μισθό του: Α) τα επιδόματα (δώρα) του Πάσχα των ετών 2001, 2003, 2004, 2005, 2006 και 2007. {...} Β) Τα επιδόματα (δώρα) των Χριστουγέννων των ετών 2000, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006 και 2007 {...} Επειδή, όμως, οι αξιώσεις για τα δώρα εορτών που χορηγούνται στους εργαζομένους υπόκεινται στην πενταετή παραγραφή του αρθ. 250§17 ΑΚ, γιατί και αυτά θεωρούνται ότι αποτελούν μισθό και η παραγραφή αρχίζει αμέσως μόλις λήξει το έτος μέσα στο οποίο γεννήθηκε η αξίωση και είναι δυνατόν να επιδιωχθεί αυτή δικαστικώς (αρθ. 251, 253 ΑΚ), οι αξιώσεις του ενάγοντος για καταβολή των ποσών που αντιστοιχούν στο επίδομα (δώρα) Πάσχα του έτους 2001, ποσού 615 Ε και στο επίδομα (δώρα) Χριστουγέννων του έτους 2000, ποσού 1.070 Ε, έχουν υποπέσει σε παραγραφή, αφού από την πρώτη ημέρα του επομένου έτους, ήτοι από 1.1.2002 (για το δώρα του Πάσχα) και 1.1.2001 (για το δώρα των Χριστουγέννων) μέχρι το χρόνο ασκήσεως της παρούσας αγωγής (19.10.2007), παρήλθε το κρίσιμο χρονικό διάστημα των πέντε (5) ετών. Κατά τα λοιπά, το αίτημα του ενάγοντος περί καταβολής σ' αυτόν των επιδομάτων Πάσχα των ετών 2003, 2004, 2005, 2006 και 2007 και Χριστουγέννων των ετών 2002, 2003, 2004, 2005, 2006 και 2007 (1 ν. 1082/1982 σε συνδ. με την υπ' αριθ. 19040/1981 κοινή απόφαση Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας), πρέπει να γίνει δεκτό ως ουσιαστικά βάσιμο και να υποχρεωθεί η εναγομένη να καταβάλει στον ενάγοντα: α) ως επιδόματα

Πάσχα των ετών 2003, 2004, 2005, 2006 και 2007 το συνολικό ποσό των 4.776 Ε και β) ως επιδόματα Χριστουγέννων των ετών 2002, 2003, 2004, 2005, 2006 και 2007 το συνολικό ποσό των 9.738,74 Ε. Επομένως, ορθά η εκκαλούμενη, κατά μερική παραδοχή της σχετικής ένστασης παραγραφής της εναγομένης, απέρριψε τα κονδύλια αυτά. Γι' αυτό, το παράπονό της ότι παρά το νόμο δεν έγινε δεκτή η ένστασή της είναι αβάσιμο και πρέπει να απορριφθεί, διότι στηρίζεται στην αναληθή προϋπόθεση ότι η ένσταση απορρίφθηκε. Αντίθετα, η ίδια ένσταση της εναγομένης περί παραγραφής των δώρων Πάσχα 2003, Χριστουγέννων 2002 και 2003, την οποία επαναφέρει με το εφετήριο, είναι κατά τα προαναφερόμενα αβάσιμη και πρέπει να απορριφθεί. Επομένως, ο σχετικός αντίθετος λόγος της εφέσεως της εναγομένης πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

7. Αποδείχθηκε, επίσης, ότι η εναγομένη στις 24.7.2007 έπαψε να δέχεται τις υπηρεσίες του ενάγοντος, διότι κατάγγειλε την εργασιακή σύμβαση εγγράφως. Ωστόσο, δεν του κατέβαλε και τη νόμιμη αποζημίωση απολύσεως. Επομένως, η καταγγελία της συμβάσεως είναι άκυρη, σύμφωνα με τις διατάξεις των αρθ. 648 και 669 ΑΚ, 1 ν. 2112/1920 και 5§3 ν. 3198/1955, όπως τροποποιήθηκε με το αρθ. 2§4 ν. 2556/1997. Γι' αυτό η εναγομένη, αρνούμενη να αποδεχτεί τις υπηρεσίες του ενάγοντος, κατέστη υπερήμερη και του οφείλει μισθούς υπερημερίας (αρθ. 648, 669, 349, 350, 656 ΑΚ, 1 ν. 2112/1920, 5§3 ν. 3198/1955). Συγκεκριμένα ο ενάγων για το επίδικο διάστημα (Αύγουστος 2007 έως Απρίλιο 2008) δικαιούται αποδοχές υπερημερίας με βάση το συμφωνημένο μισθό ύψους 18.819 Ε (= 2.091 Ε το

μήνα Χ 9 μήνες). Η εναγομένη ισχυρίστηκε (επικουρικά) ότι ο ενάγων καταχρηστικά αξιώνει μισθούς υπερημερίας, διότι «παραμένει θεληματικά άνεργος, αποφεύγοντας αδικαιολόγητα και κακόβουλα να επιδιώξει την εξεύρεση άλλης εργασίας, την οποία μπορεί να ανεύρει και να παράσχει ευχερώς κατά το διάστημα της δήθεν υπερημερίας της εταιρίας, για να εισπράττει από αυτήν χωρίς να εργάζεται μισθούς υπερημερίας ... ότι διατηρεί γραφείο στην πόλη της Α. ή θα μπορούσε να διατηρεί και να απασχολείται ως ελεύθερος επαγγελματίας, θα μπορούσε ακόμη και υπάλληλος να εργαστεί σε οποιαδήποτε επιχείρηση ή γραφείο λογιστικό, πράγμα που δεν πράττει για να ζητάει χρήματα από την εναγομένη επιχείρηση με τη μορφή μισθών υπερημερίας». Η ένστασή της αυτή, αν και νόμιμη (αρθ. 281 ΑΚ), πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμη, διότι δεν αποδείχθηκε ότι ο ενάγων διατηρεί κάποιο ιδιωτικό γραφείο στην πόλη της Α., ούτε ότι είχε συγκεκριμένες προσφορές εργασίας ίδιου ή ανάλογου με την ειδικότητά του αντικειμένου, τις οποίες, ενώ θα μπορούσε να αποδεχθεί για να εργασθεί, εκείνος τις απέκρουσε. Ούτε πάλι αποδείχθηκε ότι παραμένει θεληματικά άνεργος και κακόβουλα δεν επιδιώκει την εξεύρεση άλλης εργασίας, προκειμένου να εισπράττει, χωρίς να εργάζεται, τους μισθούς υπερημερίας από την εναγομένη. Αντίθετα, αποδείχθηκε ότι ενδιαφέρθηκε να εργαστεί και έδωσε συνεντεύξεις και βιογραφικά σε διάφορες εταιρίες. Εφόσον τα ίδια δέχτηκε και η εκκαλούμενη, δεν έσφαλε και ορθά εκτίμησε τις αποδείξεις. Επομένως, ο σχετικός αντίθετος λόγος της εφέσεως της εναγομένης πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

8. Επίσης, αναφορικά με το σύνολο των αξιώσεων του ενάγοντος, η εναγομένη ισχυρίστηκε ότι η άσκηση του δικαιώματος απ' αυτόν υπερβαίνει προφανώς τα όρια που διαγράφει το αρθ. 281 ΑΚ, διότι: α) Η σχέση με την οποία προσλήφθηκε για να προσφέρει τις υπηρεσίες του ήταν αυτή των ανεξάρτητων υπηρεσιών, την οποία και ο ίδιος ήθελε. β) Κατά τη διάρκεια της υπηρεσίας του ουδέποτε αξίωσε, καίτοι είχε τη δυνατότητα, να μετατραπεί η σύμβασή του σε σύμβαση εξαρτημένης εργασίας, προτιμώντας να απολαμβάνει τις συμφωνημένες υψηλές αμοιβές του ελεύθερου επαγγελματία. γ) Με βάση τη συμπεριφορά του αυτή της δημιουργήσε την εύλογη πεποίθηση ότι ουδέποτε θα προβάλλει αξιώσεις από την εργατική νομοθεσία, πράγμα που συνεπάγεται επαχθείς συνέπειες γι' αυτήν. Ωστόσο, η ανωτέρω ένσταση πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμη για τους εξής λόγους: Κατ' αρχήν οι δύο πρώτοι λόγοι που προβάλλονται για τη θεμελίωση της καταχρηστικότητας ουσιαστικά συνιστούν άρνηση της αγωγικής βάσεως. Ο τρίτος, όμως, λόγος θα μπορούσε να θεμελιώσει καταχρηστικότητα, υπό την έννοια ότι ο ενάγων επέδειξε κάποια συγκεκριμένη συμπεριφορά και εύλογα δημιούργησε στην εναγομένη την πεποίθηση ότι ουδέποτε θα προβάλλει αξιώσεις από την εργατική νομοθεσία, με αποτέλεσμα με την αλλαγή της στάσεώς του να υποστεί επαχθείς οικονομικές συνέπειες. Ωστόσο, δεν αποδείχθηκε ότι ο ενάγων επέδειξε τέτοιου είδους θετική συμπεριφορά. Η άσκηση των δικαιωμάτων του έγινε χωρίς καθυστέρηση αμέσως μετά την απόλυσή του, ενώ μέχρι τότε, έχοντας ανάγκη όπως κάθε εργαζόμενος του μισθού του, αποδέχονταν αναγκαστικά

να εμφανίζεται ότι παρέχει υπηρεσίες ως ανεξάρτητος επαγγελματίας, όπως είχε αξιώσει η εναγομένη προς καταστρατήγηση της εργατικής νομοθεσίας. Πρέπει λοιπόν η ένσταση αυτή να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμη. Εφόσον τα ίδια δέχτηκε και η εκκαλούμενη, δεν έσφαλε και ορθά εκτίμησε τις αποδείξεις. Επομένως, ο σχετικός αντίθετος λόγος της εφέσεως της εναγομένης πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

9. Επειδή τα ποσά, τα οποία ο εργοδότης πρέπει κατά νόμο να παρακρατεί από το μισθό του εργαζομένου και να αποδίδει εμπροθέσμως σε ορισμένους τρίτους, ενεχόμενος διαφορετικά έναντι αυτών ατομικά, όπως είναι οι υπέρ του ΙΚΑ ασφαλιστικές εισφορές, που βαρύνουν τον εργαζόμενο, και το τέλος χαρτοσήμου των εξοφλητικών αποδείξεων (βλ. αρθ. 26§5 α.ν. 1846/1951 και 13 ν. 2053/1952), περιλαμβάνονται στον από το νόμο ή τη σύμβαση προβλεπόμενο συνολικό (ακαθάριστο) μισθό του εργαζομένου, ο οποίος και αποτελεί αντικείμενο της περί αποδοχών δίκης. Συνεπώς, η κατά τα ανωτέρω υπέρ τρίτου ενεργηθείσα από τον εργοδότη παρακράτηση στηρίζει ένσταση καταβολής, κατά το αρθ. 416 ΑΚ, αποσβεστική κατά το οικείο ποσό της περί μισθού αξιώσεως του εργαζομένου - ενάγοντος (ΑΠ 302/01 ΕΕργΔ 2002. 855). Ομοίως, αν η προς τον τρίτο (ΙΚΑ ή Δημόσιο) καταβολή των ανωτέρω ποσών καταβλήθηκαν από τον εργοδότη εκ των υστέρων, λ.χ. μετά τη λύση της εργασιακής συμβάσεως, η καταβολή αυτή στηρίζει ανάλογη ένσταση συμψηφισμού προς τις επίδικες αξιώσεις του εργαζομένου για τον (ακαθάριστο) μισθό του. Ωστόσο, τα ανωτέρω ισχύουν όταν οι ασφαλιστικές και λοιπές εισφορές του εργο-

γαζόμενου βαρύνουν τον ίδιο όπως ο νόμος προβλέπει, πράγμα που δεν συμβαίνει όταν ορίστηκε διαφορετικά στην εργασιακή σύμβαση και ο εργοδότης συμφώνησε ότι θα καταβάλει καθαρό το μισθό (νόμιμο ή συμβατικό) του εργαζόμενου (ΕφΛαρ 539/00 Δικογρ 2000. 55).

Εν προκειμένω, η εναγομένη με τις προτάσεις της ενώπιον του Δικαστηρίου αυτού ισχυρίστηκε ότι διατηρεί κατά του ενάγοντος ανταπαίτηση α) 29.731,76 Ε, διότι αναγκάστηκε να καταβάλει μετά την έκδοση της εκκαλούμενης απόφασης στο ΙΚΑ αναδρομικά το σύνολο των ασφαλιστικών παροχών του ενάγοντος για όλο το διάστημα της απασχολήσεώς του, στο οποίο αναλογούν ασφαλιστικές εισφορές, που βαρύνουν τον εργαζόμενο, 29.731,76 Ε, όπως αναλυτικά προσδιορίζονται κατά μήνα, καθώς και β) 72.266,33 Ε, διότι κατά τη διάρκεια της συμβάσεως κατέβαλε στο Δημόσιο για λογαριασμό του ενάγοντος κατά την έκδοση των αποδείξεων παροχής υπηρεσιών 34.659 Ε για αναλογούντα ΦΠΑ και 37.607 Ε για παρακράτηση φόρου. Προτείνει λοιπόν, επικουρικά, το ανάλογο μέρος των ανταπαιτήσεών της αυτών σε συμψηφισμό προς τις επίδικες απαιτήσεις του ενάγοντος. Η ένστασή της αυτή, η οποία παραδεκτώς προτείνεται για πρώτη φορά στον παρόντα βαθμό, αφενός γιατί είναι οψιγενής και αφετέρου γιατί προτείνεται από την εναγομένη ως εφεσίβλητη προς υπεράσπιση κατά της εφέσεως του ενάγοντος (αρθ. 527 περ. 1 και 2 ΚΠολΔ), είναι σύμφωνα και με τις προαναφερόμενες αιτιολογίες νόμιμη. Όσον αφορά τις προς το ΙΚΑ καταβολές συνιστά την ένσταση του συμψηφισμού (αρθ. 440 επ. ΑΚ) και όσον αφορά τις προς το Δημόσιο καταβολές ένσταση μερικής εξοφλήσεως

(αρθ. 416 ΑΚ). Ωστόσο, πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμη στο σύνολό της, διότι, όπως ήδη προαναφέρθηκε, ναι μεν οι ασφαλιστικές και λοιπές εισφορές του εργαζόμενου βαρύνουν τον ίδιο όπως ο νόμος προβλέπει, πράγμα όμως που δεν συμβαίνει όταν ορίστηκε διαφορετικά στην εργασιακή σύμβαση και ο εργοδότης συμφώνησε ότι θα καταβάλει καθαρό το μισθό (νόμιμο ή συμβατικό) του εργαζόμενου. Εν προκειμένω, όπως ο ενάγων βάσιμα υποστηρίζει, ο μισθός του (που καθορίστηκε συμβατικά στο ποσό των 1.070 Ε για το 2000, σε 1.230 Ε για το 2001, σε 1.790 για το 2003, 2004 και 2005, σε 1.045,5 για το 2006 και 2.091 για το 2007) συμφωνήθηκε ότι θα είναι οι καθαρές μηνιαίες αποδοχές του. Πράγματι δε αυτά ακριβώς τα ποσά καταβάλλονταν στον ενάγοντα, διότι το σύνολο των προς τρίτους εισφορών (ΙΚΑ, Δημόσιο) βάρυνε κατά τη συμφωνία τους την εναγομένη. Γι' αυτό και με την εκκαλούμενη απόφαση επιδικάστηκαν στον ενάγοντα καθαρές και όχι μικτές αποδοχές σύμφωνα με το αγωγικό αίτημα και για την παραδοχή αυτή της εκκαλούμενης ουδεμία αιτίαση προβάλλει η εναγομένη. {...}

338/2011

Πρόεδρος: Αθαν. Καγκάνης

Εισηγητής: Νικ. Πουλάκης

Δικηγόροι: Κων. Παπαδόπουλος, Αναστ. Βολιώτης

Οι μισθωτοί του δημόσιου τομέα που κατέχουν δεύτερη θέση λαμβάνουν τις αποδοχές της οργανικής τους θέσης και το 30% των αποδοχών της δεύτερης.

Στο ανώτατο όριο αποζημίωσης του α.ν. 173/67 υπόκεινται οι μισθωτοί μόνο των τραπεζών του ευρύτερου δημοσίου το-

μέα, οι μετοχές των οποίων ανήκουν στο σύνολο ή κατά πλειοψηφία στο νομικό πρόσωπο του Δημοσίου.

Ο δημόσιος τομέας καθορίζεται μόνο από νόμο και όχι από τον Κανονισμό της Βουλής, οι ρυθμίσεις του οποίου εξυπηρετούν άλλους σκοπούς (λειτουργία Βουλής, άσκηση κοινοβουλευτικού ελέγχου) και δεν μπορούν να καταργήσουν ή τροποποιήσουν δ/ξεις τυπικών νόμων.

Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος ΑΕ, στο μετοχικό κεφάλαιο της οποίας το Δημόσιο δεν έχει την πλειοψηφία, δεν υπάγεται στον ευρύτερο δημόσιο τομέα.

{...} 3. Από το συνδυασμό των διατάξεων των αρθ. 2§2 α.ν. 173/1967, 51 ν. 1892/1990, 3§24 ν. 2530/1997 και 1§6 ν. 1256/1982 προκύπτει ότι οι μισθωτοί του δημόσιου τομέα, όπως οριοθετείται από τις παραπάνω διατάξεις, οι οποίοι κατέχουν δεύτερη θέση στο δημόσιο, λαμβάνουν το σύνολο των αποδοχών της οργανικής τους θέσης και τα τριάντα εκατοστά (30%) των αποδοχών της δεύτερης θέσης στην οποία απασχολούνται. Ο νομοθέτης συνέδεσε τον περιορισμό της αμοιβής, που θεσπίζεται παραπάνω ως ανώτατο όριο, με το πρόσωπο του εργοδότη, αποβλέποντας προδήλως στην ανακούφιση του Δημοσίου, των ΝΠΔΔ, των επιχειρήσεων και οργανισμών κοινωνικής ωφέλειας και των επιχειρήσεων που επιχορηγούνται από το κράτος, για λόγους γενικότερου συμφέροντος, αφού οι σχετικές δαπάνες επιβαρύνουν τελικά τους φορολογούμενους και το κόστος των παρεχομένων απ' αυτές υπηρεσιών επί των κοινωφελών επιχειρήσεων. Εξάλλου, όπως προκύπτει από το αρθ. 103 § 7 και 8 του Συντ., ο ευρύτερος δημόσιος τομέας καθορίζεται κάθε φορά από το νόμο, ήδη

δε ισχύουν οι διατάξεις των αρθ. 51§1 ν. 1892/1990, με τις οποίες έγινε επανοριοθέτηση του δημόσιου τομέα, όπως είχε οριοθετηθεί με το αρθ. 1§6 ν. 1256/1982, και ορίσθηκε ότι ο κατά τις παραπάνω διατάξεις δημόσιος τομέας περιλαμβάνει μόνο «... δ. τις τράπεζες που ανήκουν στο νομικό πρόσωπο του Δημοσίου είτε στο σύνολό τους είτε κατά πλειοψηφία». Με βάση το γράμμα των ανωτέρω διατάξεων του α.ν. 173/1967 καταλείπεται, εκ πρώτης όψεως, η εντύπωση ότι εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής τους και συνεπώς υπόκεινται στο θεσπιζόμενο από αυτές ανώτατο όριο αποζημιώσεως οι μισθωτοί όλων ανεξαιρέτως των τραπεζών, αφού οι διατάξεις αυτές δεν διακρίνουν μεταξύ των τραπεζών του ιδιωτικού και του ευρύτερου δημόσιου τομέα κατά την έννοια του αρθ. 51§1 περ. δ' ν. 1882/1990. Έγινε δεκτό όμως ότι, ενόψει του σκοπού και του αληθούς νοήματος των εν λόγω διατάξεων, επιβάλλεται τελεολογική συστολή του γράμματος αυτών, ώστε να εφαρμόζονται μόνο στις τράπεζες του ευρύτερου δημοσίου τομέα (ολΑΠ 39/98), δηλαδή στις τράπεζες οι μετοχές των οποίων ανήκουν στο σύνολό τους ή κατά πλειοψηφία στο νομικό πρόσωπο του Δημοσίου. Αντίθετο επιχείρημα δεν μπορεί να αντληθεί από το αρθ. 49Α του Κανονισμού της Βουλής, κατά την §3 του οποίου, η προβλεπόμενη στην §1 του ίδιου άρθρου Επιτροπή Δημοσίων Επιχειρήσεων, Τραπεζών και Οργανισμών κοινής ωφελείας διατυπώνει γνώμη για την καταλληλότητα των προτεινόμενων προς διορισμό, επαναδιορισμό ή ανανέωση θητείας σε θέσεις Προέδρου του Δ.Σ., Διοικητικού ή Διευθύνοντος Συμβούλου των αναφερομένων στην παρ. 6 του ίδιου άρθρου δημοσίων επιχειρήσεων, τραπε-

ζών κλπ, μεταξύ των οποίων μνημονεύεται ειδικά η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος ΑΕ, ενώ και από το αρθ. 29 του ν. 2937/2001, που ορίζει ότι από την ισχύ του (26.7.01) δεν απαιτείται γνώμη της ανωτέρω Επιτροπής της Βουλής για την καταλληλότητα των προτεινόμενων για διορισμό ή επαναδιορισμό στις άνω θέσεις της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος, δεν μπορεί να συναχθεί ότι η τελευταία υπαγόταν στον ευρύτερο δημόσιο τομέα μέχρι της ενάρξεως ισχύος του νόμου αυτού. Και αυτό, διότι ο δημόσιος τομέας καθορίζεται μόνο από τις προαναφερόμενες διατάξεις του αρθ. 51§1 ν. 1892/1990 (ολΑΠ 1/06) και όχι από τον Κανονισμό της Βουλής, οι ρυθμίσεις του οποίου εξυπηρετούν άλλους σκοπούς (εσωτερική λειτουργία της Βουλής, αποτελεσματική άσκηση κοινοβουλευτικού ελέγχου) και δεν μπορούν να καταργήσουν ή τροποποιήσουν διατάξεις ισχυόντων τυπικών νόμων (ΑΠ 950/10, ΑΠ 673/09, ΑΠ 1581/09, ΑΠ 415/08, ΑΠ 1294/08). Συνεπώς, η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος ΑΕ, στο μετοχικό κεφάλαιο της οποίας το Δημόσιο δεν έχει την πλειοψηφία των μετοχών της, παρά μόνον το 17,15% το έτος 2003 και το 14,8% το έτος 2007 (χρονικά σημεία που ενδιαφέρουν εν προκειμένω), λειτουργεί με ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια και επομένως δεν υπάγεται στον ευρύτερο δημόσιο τομέα.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση, ο ενάγων με την αγωγή του ισχυρίστηκε ότι δυνάμει διαδοχικών συμβάσεων εργασίας που συνήψε με το εναγόμενο ΝΠΔΔ, απασχολήθηκε με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου για την προσφορά διδακτικού έργου με το βαθμό του επίκουρου καθηγητή. Ότι δυνάμει των αναφερόμενων αναλυτικά στην αγωγή συμβάσεων εργασίας, η αμοι-

βή του ορίζεται σε μηνιαία αποζημίωση ίση με τις μηνιαίες αποδοχές της βαθμίδας του επίκουρου καθηγητή. Ότι παράλληλα με την παραπάνω εργασία του κατέχει οργανική θέση στην Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος και για το λόγο αυτό το εναγόμενο, θεωρώντας ότι η Εθνική Τράπεζα υπάγεται στον ευρύτερο Δημόσιο τομέα, του καταβάλει το 30% των συμφωνημένων μηνιαίων αποδοχών του. Για τους λόγους αυτούς ζήτησε να υποχρεωθεί το εναγόμενο να του καταβάλει, με απόφαση προσωρινά εκτελεστή, το συνολικό ποσό των 76.510,20 €, που αντιστοιχεί στη διαφορά των οφειλόμενων και των καταβληθεισών από το εναγόμενο αποδοχών για το χρονικό διάστημα από το μήνα Μάρτιο του έτους 2003 έως το μήνα Δεκέμβριο του έτους 2007, με το νόμιμο τόκο από την επόμενη ημέρα επίδοσης της αγωγής μέχρι την εξόφληση, καθώς και να καταδικαστεί το εναγόμενο στη δικαστική του δαπάνη. Με το περιεχόμενο αυτό και αίτημα η αγωγή ήταν νομικά βάσιμη, θεμελιούμενη στις προαναφερόμενες διατάξεις καθώς και εκείνες των αρθ. 346, 349, 648 επ., 652, 656, 669§1, 674 ΑΚ, 176 ΚΠολΔ. Εφόσον τα ίδια δέχθηκε και το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, κρίνοντας ότι η Εθνική Τράπεζα ως λειτουργούσα με ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια δεν υπάγεται στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, δεν έσφαλε και ορθά εφάρμοσε και ερμήνευσε το νόμο και επομένως οι αντίθετοι λόγοι εφέσεως, που ανάγονται όλοι σε εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του νομού, αναφερόμενη στο χαρακτήρα της Εθνικής Τράπεζας ως ανήκουσας στον ευρύτερο Δημόσιο τομέα, που αποκλείει τη νομική βασιμότητα του αγωγικού δικαιώματος, είναι απορριπτέοι ως αβάσιμοι.

4. Σύμφωνα λοιπόν με τα προαναφε-

ρόμενα, η έφεση του εναγομένου, με την οποία δεν προσβάλλεται η ουσιαστική κρίση του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου, πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμη...

346/2011

Πρόεδρος: Ναπολέων Ζούκας

Εισηγήτρια: Σοφία Πανουτσακοπούλου

Δικηγόροι: Βασιλική Ξαντά-Κατσουλάκη, Κων. Ορφανός

Δεν υπάγονται από την ισχύ του ν. 2741/99 (28.9.99) στην προστασία του πδ 34/95 περί εμπορικών μισθώσεων οι μισθώσεις χώρων που βρίσκονται εντός (και όχι στην περιφέρεια των) κοινοχρήστων χώρων (κήποι, άλση, πλατείες), ανεξάρτητα σε ποίον ανήκουν κατά κυριότητα, αν εκμισθωτής είναι το Δημόσιο ή άλλο πρόσωπο και αν δηλώθηκε η ιδιότητα αυτή του μισθίου κατά τις διαπραγματεύσεις για τη συνυπογραφή της μίσθωσης.

{...} Σύμφωνα με τη διάταξη του αρθ. 4 π.δ. 34/1995, όπως αυτή ισχύει και στις υφιστάμενες μισθώσεις μετά την αντικατάστασή της με το αρθ. 7 § 1 και 2 ν. 2741/1999, δεν υπάγονται στις προστατευόμενες από τις διατάξεις του μισθώσεων, μεταξύ άλλων, «οι μισθώσεις χώρων εντός δημοσίων, δημοτικών ή κοινοτικών κήπων, αλσών, πλατειών και εν γένει κοινοχρήστων χώρων». Έτσι, με βάση τη διάταξη αυτή δεν υπάγονται από την ισχύ του ν. 2741/1999 (28.9.1999) στις προστατευόμενες από τις διατάξεις του π.δ. 34/1995 μισθώσεις, οι μισθώσεις χώρων που βρίσκονται μέσα σε κοινόχρηστους χώρους (κήπους, άλση, πλατείες κλπ), χωρίς να έχει σημασία σε ποίον ανήκουν κατά κυριότητα οι χώροι αυτοί. Οι χώροι

που μισθώνονται πρέπει να βρίσκονται μέσα στον κοινόχρηστο χώρο και όχι στην περιφέρειά του. Οι μισθώσεις σε αυτούς τους χώρους δεν προστατεύονται, ανεξάρτητα από το αν ο εκμισθωτής είναι το Δημόσιο ή άλλο πρόσωπο και από το εάν δηλώθηκε η ιδιότητα αυτή του μισθίου από τον εκμισθωτή κατά τις διαπραγματεύσεις για τη συνυπογραφή της μίσθωσης (ΑΠ 1159/02 Νόμος).

Στην προκειμένη περίπτωση, από τις ένορκες καταθέσεις ... αποδεικνύονται τα ακόλουθα: Με το από 17.4.2000 ιδιωτικό συμφωνητικό που καταρτίστηκε στον Λ.-Μ. μεταξύ του ενάγοντος και της εναγομένης, ο πρώτος εκμίσθωσε στη δεύτερη, έπειτα από δημόσιο πλειοδοτικό διαγωνισμό, ένα ισόγειο κατάστημα που βρίσκεται στην κεντρική πλατεία της πρώην Κοινότητας Π. Μ., εμβαδού 95 τμ περίπου, το οποίο συνορεύει Δυτικά με δημοτικό δρόμο, Βόρεια και Ανατολικά με την κεντρική πλατεία και Νότια με ιδιωτική κατοικία. Το εν λόγω κατάστημα εκμισθώθηκε για χρονικό διάστημα έξι (6) ετών, δηλαδή από 17.4.2000 έως 17.4.2006, με μηνιαίο μίσθωμα 1.870.000 δρχ, πλέον χαρτοσήμου. Η ένδικη μίσθωση μετά την κατά τα άνω λήξη της μετατράπηκε σε αορίστου χρόνου. Περαιτέρω, όπως προέκυψε, το ένδικο μίσθιο βρίσκεται στην κεντρική πλατεία Π., γεγονός που αναγράφεται ρητά και στο προαναφερόμενο ιδιωτικό συμφωνητικό μίσθωσης, προκύπτει επί πλέον και από τις προσκομισθείσες με επίκληση φωτογραφίες, ενώ και οι μάρτυρες κατέθεσαν στο ακροατήριο του πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου ότι το κατάστημα έχει πρόσοψη στην πλατεία. Επομένως, η επίδικη μίσθωση, σύμφωνα και με τα αναφερόμενα στη μείζονα σκέψη της παρούσας, δεν προστατεύεται από

τις διατάξεις του π.δ. 34/95, και μετά την πάροδο του συμβατικού χρόνου μίσθωσης και την καταγγελία της που έγινε με την κρινόμενη αγωγή από τον ενάγοντα έληξε, υποχρεωμένης της εναγομένης να αποδώσει το μίσθιο στον ενάγοντα, όπως ορθά έκρινε το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο με την εκκαλουμένη απόφαση. Πρέπει λοιπόν να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμη η έφεση, με την οποία υποστηρίζεται ότι η μίσθωση προστατεύεται από τις διατάξεις του π.δ. 34/95 και δεν έχει λήξει...

362/2011

Πρόεδρος: Άγγ. Λιάπης

Εισηγητής: Νικ. Παπαδούλης

Δικηγόροι: Κων. Ευθυμίου, Νικολέττα Μπασδέκη - Γεώρ. Στεφανάκης - Δημ. Αλμπανίδης

Αγωγή ακύρωσης συμβάσεων δωρεάς επιχείρησης και απόδοσης των κερδών της κατά τον αδικ. πλουτισμό.

Η ύπαρξη αφαιρετέων εξόδων αποτελεί άρνηση και όχι αγωγικό στοιχείο.

Ακύρωση δικαιοπραξίας επί ουσιώδους πλάνης κατά τη δήλωση βούλησης συνεπεία εσφαλμένης γνώσης της πραγματικής κατάστασης.

Συνταγματικό ασυμβίβαστο του βουλευτή με την άσκηση οποιουδήποτε επαγγέλματος, ανάθεση όμως στον κοινό νομοθέτη να ρυθμίσει εξαιρέσεις συμβατών επαγγελμάτων και τον τρόπο επανόδου στο επάγγελμα μετά την απώλεια της βουλευτικής ιδιότητας.

Έναρξη ισχύος του ασυμβίβαστου την 1.1.03, ακόμη κι αν δεν είχε μέχρι τότε δημοσιευθεί νόμος, οπότε τούτο εφαρμόζεται χωρίς εξαιρέσεις.

Υποχρέωση των βουλευτών εκ των εκλο-

γών της 7.3.04 όπως εντός θημέρου από την ορκωμοσία υποβάλουν, με ποινή έκπτωσης, δήλωση επιλογής μεταξύ βουλευτικού αξιώματος και επαγγέλματος. Εφαρμογή τούτων και στους ευρωβουλευτές.

Σύμφωνος προς την ΕΣΔΑ και την αρχή της αναλογικότητας ο άνω περιορισμός του δικαιώματος εκλέγεσθαι.

Κατάρτιση συμβάσεων δωρεάς εκδοτικής επιχείρησης από τον κύριο για να μην απωλέσει την ιδιότητα του ευρωβουλευτή. Ασυμβίβαστο του επαγγέλματος ιδιοκτήτη επιχείρησης έκδοσης εφημερίδας με το αξίωμα ευρωβουλευτή εκ των εκλογών της 13.6.04 και μη διάσταση μεταξύ δήλωσης και βούλησης των διαδίκων κατά την κατάρτιση των δικαιοπραξιών.

Ανευ επιρροής στην εγκυρότητα των συμβάσεων δωρεάς η εσφαλμένη αναγραφή του αριθμού ειδικού πληρεξουσίου στα συμβόλαια, που δεν δημιουργεί αμφιβολία ως προς το περιεχόμενό του.

Με την από 20.8.2007 (αριθ. εκθ. καταθ. 641/2.10.07) αγωγή που απηύθυνε ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Λάρισας κατά της εναγομένης και ήδη εκκαλούσας Δ. χήρας Π. Δ., επί της οποίας εκδόθηκε η προσβαλλομένη απόφαση, κατά το μέρος που μεταβιβάζεται στο παρόν Δικαστήριο με τις υπό κρίση έφεση και αντέφεση και τους πρόσθετους λόγους έφεσης και ενδιαφέρει εν προκειμένω (ΑΠ 173/10 - 1328/08 Νόμος), ο ενάγων και ήδη εφεσιβλητος και αντεκκαλών Γ. Π. Δ. ισχυρίσθηκε ότι την 11.7.2004 αποβίωσε στη Λ. ο πατέρας του και σύζυγος της εναγομένης μητέρας του Π. Δ. και ότι με την αριθ. .../16.12.1995 δημόσια διαθήκη του, που δημοσιεύθηκε νόμιμα, εγκατέστησε

αυτόν και την εναγομένη κληρονόμους του κατά ποσοστό 45/100 και 55/100 εξ αδιαιρέτου αντίστοιχα στην αναφερόμενη ατομική του επιχείρηση έκδοσης ημερήσιας εφημερίδας με το διακριτικό τίτλο «Ε.Λ.» και στα επίσης αναφερόμενα κινητά και ακίνητα που αποτελούν την εν λόγω επιχείρηση. Ότι λόγω του ότι τόσο ο ίδιος που είχε εκλεγεί Ευρωβουλευτής κατά το έτος 2004 (όπως και κατά τα έτη 1994 και 1999), όσο και η εναγομένη μητέρα του εσφαλμένα πίστευαν ότι η επαγγελματική του ιδιότητα ως συνιδιοκτήτη εκδοτικής επιχείρησης ήταν ασυμβίβαστη με την ιδιότητά του ως Ευρωβουλευτή, σύμφωνα με τις διατάξεις του αρθ. 57 του ισχύοντος τότε Συντάγματος, αποφάσισαν όπως αυτός (ενάγων) μεταβιβάσει στην εναγομένη κατά κυριότητα με σύμβαση δωρεάς το άνω ποσοστό του επί της κληρονομιαίας εκδοτικής επιχείρησης και των αποτελούντων αυτήν κινητών και ακινήτων πραγμάτων. Ότι, σε εκτέλεση της συμφωνίας τους αυτής, παρέσχε στην εναγομένη με το αριθ. .../16.7.2004 συμβολαιογραφικό πληρεξούσιο της συμβολαιογράφου Π. Μ. την πληρεξουσιότητα να αποδεχθεί αυτή για λογαριασμό του την ανωτέρω κληρονομία και στη συνέχεια να προβεί με αυτοσύμβαση στην κατάρτιση των συμφωνημένων ως άνω δωρεών και ότι η τελευταία όντως προέβη στην αποδοχή για λογαριασμό του του άνω προαναφερομένου ποσοστού της επαχθείσας σ' αυτόν κληρονομίας και στην κατάρτιση των δωρεών δυνάμει των αριθ. .../25.5.2005 συμβολαίων της ίδιας πιο πάνω συμβολαιογράφου, που μεταγράφηκαν νόμιμα, δυνάμει των οποίων και απέκτησε αυτή την κυριότητα της επαχθείσας σ' αυτόν άνω κληρονομίας κατά το προαναφερόμενο ποσοστό. Ότι τόσο ο ίδιος,

όσο και η εναγομένη προέβησαν στην κατάρτιση των ανωτέρω πληρεξουσιότητας και δωρεών με την προϋπόθεση και το δικαιοπρακτικό θεμέλιο το προαναφερόμενο Συνταγματικό επαγγελματικό ασυμβίβαστο του ενάγοντα, πλην όμως αυτό δεν υφίστατο κατά τα ειδικότερα αναφερόμενα στην αγωγή και ότι αυτός πληροφορήθηκε για πρώτη φορά την ανυπαρξία του άνω ασυμβίβαστου στο πρόσωπό του στις 15.6.2006. Ζήτησε δε την ακύρωση των ως άνω συμβάσεων δωρεάς, κατά μεν την κύρια βάση της λόγω ουσιώδους πλάνης, κατά δε την επικουρική λόγω του ότι σ' αυτές προέβη η εναγομένη με αυτοσύμβαση χωρίς να χρησιμοποιήσει το πιο πάνω πληρεξούσιο που της είχε δώσει, και να υποχρεωθεί η εναγομένη να του αποδώσει τα ποσά των 39.987,74, 85.637,25 και 193.104 Ε που αντιστοιχούν στο ποσοστό των 45% επί των κερδών της κληρονομιαίας ως άνω εκδοτικής επιχείρησης των ετών 2005, 2006 και 2007 αντίστοιχα, ήτοι συνολικά το ποσό των 318.728,99 Ε, κατά το οποίο η εναγομένη, μετά την ακυρότητα λόγω πλάνης των επιδίκων δικαιοπραξιών, κατέστη αδικαιολόγητα πλουσιότερη χωρίς νόμιμη αιτία, με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής. Το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο με την προσβαλλόμενη αριθ. 248/2009 οριστική του απόφαση, που εκδόθηκε κατά την τακτική διαδικασία αντιμωλία των διαδίκων, αφού έκρινε νόμιμη την αγωγή κατά τις άνω κύρια και επικουρική βάση της ορθώς, ως στηριζόμενη στις διατάξεις των αρθ. 211, 216, 217§2, 235, 361, 388, 140, 141, 180, 184 ΑΚ, απέρριψε αυτή ως απαράδεκτη λόγω αοριστίας όσον αφορά το (αγωγικό) αίτημα περί απόδοσης του ποσού των 318.728,99 Ε, νομιμοτόκως, το οποίο φέρεται κατά την αγωγή ότι απέ-

κτησε η εναγομένη κατά τα ανωτέρω έτη από την αποκλειστική εκμετάλλευση της κληρονομιαίας εκδοτικής επιχείρησης και κατά το οποίο κατέστη πλουσιότερη χωρίς νόμιμη αιτία. Στη συνέχεια, δέχθηκε αυτή ως ουσιαστικά βάσιμη κατά την κύρια βάση της, κήρυξε άκυρες τις καταρτισθείσες δυνάμει των αριθ. .../25.5.2005 συμβολαίων της συμβολαιογράφου Π. Μ. συμβάσεις δωρεών και υποχρέωσε την εναγομένη να αποδώσει στον ενάγοντα το 45% εξ αδιαιρέτου επί της εκδοτικής επιχείρησης του Δημοσιογραφικού Οργανισμού της εφημερίδας «Ε. Λ.» και των αναφερομένων κινήτων και ακινήτων που την αποτελούν.

Κατά της απόφασης αυτής η άνω ηττηθείσα εναγομένη άσκησε την από 6.10.2009 (αριθ. εκθ. καταθ. 344/15.10.09) έφεση, με την οποία και για τους εκτιθέμενους σ' αυτή λόγους, που ανάγονται σε πλημμελή εκτίμηση των αποδείξεων και εσφαλμένη εφαρμογή του νόμου, ζητεί την εξαφάνιση της εκκαλούμενης και την εν συνεχεία απόρριψη της αγωγής στο σύνολό της. Η έφεση αυτή νόμιμα φέρεται προς συζήτηση ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου (αρθ. 19, 498 ΚΠολΔ), έχει δε ασκηθεί νομοτύπως και εμπροθέσμως, ήτοι εντός τριάντα (30) ημερών από την επίδοση της εκκαλουμένης στις 16.9.2009 (σχετ. η από 16.9.09 επισημείωση του δικαστικού επιμελητή Β. Α. επί της εκκαλουμένης απόφασης), σύμφωνα με τα αρθ. 495§1, 499, 511, 513§1β, 516§1, 517, 518§1 ΚΠολΔ. Πρέπει επομένως να γίνει τυπικά δεκτή και να ερευνηθεί περαιτέρω, κατά την ίδια όπως και πρωτοδίκως διαδικασία, ως προς το παραδεκτό και το βάσιμο των λόγων της (αρθ. 533§1 ΚΠολΔ). Με την έφεση αυτή πρέπει να συνεκδικασθούν και οι πρόσθετοι λόγοι έφεσης, που παραδε-

κτά άσκησε η άνω εκκαλούσα με το από 4.11.2010 ιδιαίτερο δικόγραφο, το οποίο κατατέθηκε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου τούτου στις 4.11.10 και κοινοποιήθηκε στον εφεσίβλητο στις 5.11.2010 (σχετ. η αριθ. .../5.11.10 έκθεση επίδοσης του δικαστικού επιμελητή Ν. Κ.) σύμφωνα με τις διατάξεις του αρθ. 520§2 ΚΠολΔ, και αφορούν τα κεφάλαια της εκκαλουμένης με τα οποία κρίθηκε ότι δεν είχε αποσβεσθεί η ασκηθείσα με την αγωγή αξίωση για ακύρωση των επίδικων δικαιοπραξιών δωρεάς λόγω πλάνης, ότι δεν υπήρχε κατά την κατάρτιση αυτών επαγγελματικό ασυμβίβαστο στο πρόσωπο του ενάγοντος ως εκλεγμένου ευρωβουλευτή και ότι ο τελευταίος (όπως και η εναγομένη δωρεοδόχος) τελούσε σε ουσιώδη πλάνη για το ζήτημα αυτό, τα οποία πλήττονται με την έφεσή της.

Με την ένδικη έφεση πρέπει να συνεκδικασθεί λόγω της πρόδηλης με αυτή συνάφειας και η αντέφεση, την οποία άσκησε ο μερικώς ηττηθείς πρωτοδίκως ενάγων - εφεσίβλητος Γ. Δ. παραδεκτά με το από 31.8.2010 ιδιαίτερο δικόγραφο, που κατατέθηκε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου τούτου στις 2.9.2010 και κοινοποιήθηκε στην άνω εκκαλούσα τριάντα ημέρες πριν από τη συζήτηση της έφεσης. Με την αντέφεση αυτή πλήττεται το κεφάλαιο της εκκαλούμενης, για τους εκτιθέμενους σ' αυτή λόγους που ανάγονται σε εσφαλμένη εφαρμογή του νόμου, με το οποίο απορρίφθηκε ως απαράδεκτη λόγω αοριστίας η αγωγή κατά το αίτημά της περί απόδοσης του προαναφερομένου ποσού των 318.728,99 Ε κατά τις περί αδικαιολόγητου πλουτισμού διατάξεις, ήτοι αφορά κεφάλαιο της προσβαλλόμενης απόφασης που συνεχεται αναγκαίως με το προσβλη-

θέν με την έφεση κεφάλαιό της, με το οποίο έγινε δεκτή ως ουσιαστικά βάσιμη η αγωγή και ακυρώθηκαν οι επίδικες δικαιοπραξίες λόγω πλάνης. Επομένως, είναι παραδεκτή, σύμφωνα με τη διάταξη του αρθ. 523§1 ΚΠολΔ, και πρέπει να ερευνηθεί η ουσιαστική βασιμότητά της.

Με το περιεχόμενο που προεκτέθηκε η αγωγή είναι παραδεκτή και ως προς το αίτημά της περί απόδοσης των ωφελημάτων που η εναγομένη αποκόμισε από τη λειτουργία και την αποκλειστική εκ μέρους της εκμετάλλευση της άνω εκδοτικής επιχείρησης και αντιστοιχούν στο ποσοστό συγκυριότητας του ενάγοντος, μετά τη γενόμενη αποδοχή της επαχθείσας σ' αυτόν κληρονομίας (45%), ήτοι 39.987,74 Ε για το έτος 2005, 85.637,25 Ε για το έτος 2006 και 193.104 Ε για το έτος 2007, εφόσον εκτίθενται τα προβλεπόμενα από τις διατάξεις των αρθ. 904, 908 ΑΚ και 216§1 ΚΠολΔ για το ορισμένο αυτής πραγματικά περιστατικά, ήτοι η λόγω ακυρότητας των επίδικων συμβάσεων δωρεάς, που μετά την ακύρωσή τους δεν παράγουν έννομες συνέπειες, περιουσιακή μετακίνηση από την περιουσία του ενάγοντος στην περιουσία της εναγομένης των ανωτέρω ποσών (σχετ. ΑΠ 1225/08 Νόμος) και ο ακριβής προσδιορισμός των κερδών της επιχείρησης. Αντίθετα, η τυχόν ύπαρξη εξόδων που πρέπει να αφαιρεθούν αποτελεί αρνητικό ισχυρισμό και όχι στοιχείο της αγωγής. Επομένως, το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, που με την προσβαλλόμενη απόφασή του απέρριψε την άνω αγωγική αξίωση ως απαράδεκτη λόγω αοριστίας, εσφαλμένα ερμήνευσε και εφάρμοσε τις ανωτέρω νομικές διατάξεις, όπως νομίμως και βάσιμως υποστηρίζει ο αντεκκαλών με την αντέφεσή του. Επομένως, πρέπει αυτή να

γίνει τυπικά δεκτή ως ουσιαστικά βάσιμη, να εξαφανισθεί η εκκαλουμένη απόφαση μερικώς ως προς την πιο πάνω διάταξή της και να κρατηθεί η αγωγή για την κατ' ουσίαν έρευνα ως προς την προαναφερόμενη αξίωση (αρθ. 535§1 ΚΠολΔ). Η αγωγή ως προς την εν λόγω αξίωση είναι παραδεκτή και νόμιμη, στηριζόμενη στις διατάξεις των αρθ. 345, 346, 904, 908 ΑΚ και πρέπει να ερευνηθεί η ουσιαστική βασιμότητά της.

Κατά τη διάταξη του αρθ. 140 ΑΚ αν κάποιος καταρτίζει δικαιοπραξία και η δήλωσή του δεν συμφωνεί από ουσιώδη πλάνη με τη βούλησή του, έχει δικαίωμα να ζητήσει την ακύρωση της δικαιοπραξίας. Κατά τη διάταξη δε του αρθ. 141 ΑΚ η πλάνη είναι ουσιώδης, όταν αναφέρεται σε σημείο τόσο σπουδαίο για την όλη δικαιοπραξία, ώστε, αν το πρόσωπο γνώριζε την πραγματική κατάσταση, δεν θα επιχειρούσε τη δικαιοπραξία. Κατά την έννοια των διατάξεων αυτών, η πλάνη κατά τη δήλωση βούλησης, ήτοι η διάσταση μεταξύ δήλωσης και βούλησης συνεπεία εσφαλμένης γνώσης από τον δηλούντα της απαιτούμενης για τον προσδιορισμό της βούλησης πραγματικής κατάστασης, παρέχει στον πλανηθέντα το δικαίωμα να ζητήσει την ακύρωση της δικαιοπραξίας, όταν είναι ουσιώδης (ΑΠ 1557/10 Νόμος).

Περαιτέρω, κατά τις διατάξεις του αρθ. 57 § 1, 2, 3 του Συντάγματος, όπως ίσχυε μετά την αναθεώρησή του από τη Ζ' Αναθεωρητική Βουλή των Ελλήνων με το από 6.4.2001 Ψήφισμα (ΦΕΚ Α' 84/17.4.01) και μέχρι την αναθεώρησή του από την Η' Αναθεωρητική Βουλή των Ελλήνων με το από 27.5.2008 Ψήφισμα (ΦΕΚ Α' 102/2.6.08) και εφαρμόζεται στην προκειμένη περίπτωση ως εκ του χρόνου του επιδίκου επαγγελματικού ασυμβίβαστου στο πρόσωπο

του ενάγοντος ως ευρωβουλευτή και της εντεύθεν ακυρότητας των επιδίκων συμβάσεων δωρεάς (25.5.2005) «1. Τα καθήκοντα του βουλευτή είναι ασυμβίβαστα με τα έργα ή την ιδιότητα του ιδιοκτήτη ή εταίρου ή μετόχου ή διοικητή ή διαχειριστή ή μέλους του διοικητικού συμβουλίου ή γενικού διευθυντή ή των αναπληρωτών τους επιχείρησης, η οποία: α) Αναλαμβάνει έργα ή μελέτες ή προμήθειες του Δημοσίου ή παροχή υπηρεσιών προς το Δημόσιο ή συνάπτει με το Δημόσιο συναφείς συμβάσεις αναπτυξιακού ή επενδυτικού χαρακτήρα. β) Απολαμβάνει ειδικών προνομίων. γ) Κατέχει ή διαχειρίζεται ραδιοφωνικό ή τηλεοπτικό σταθμό ή εκδίδει εφημερίδα... δ) Ασκει κατά παραχώρηση δημόσια υπηρεσία ή δημόσια επιχείρηση ή επιχείρηση κοινής ωφέλειας. ε) Μισθώνει για εμπορικούς λόγους ακίνητα του Δημοσίου. Για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής με το Δημόσιο εξομοιώνονται οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης, τα άλλα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τα κρατικά νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, οι δημόσιες επιχειρήσεις, οι επιχειρήσεις των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και οι άλλες επιχειρήσεις τη διοίκηση των οποίων ορίζει άμεσα ή έμμεσα το Δημόσιο με διοικητική πράξη ή ως μέτοχος... Τα καθήκοντα του βουλευτή είναι επίσης ασυμβίβαστα με την άσκηση οποιουδήποτε επαγγέλματος. Νόμος ορίζει τις δραστηριότητες που είναι συμβατές με το βουλευτικό αξίωμα, καθώς και τα σχετικά με τα ασφαλιστικά και συνταξιοδοτικά ζητήματα και τον τρόπο επανόδου των βουλευτών στο επάγγελμά τους μετά την απώλεια της βουλευτικής ιδιότητας. Οι δραστηριότητες του προηγούμενου εδαφίου σε καμία περίπτωση δεν μπορούν να περιλαμβάνουν

την ιδιότητα του υπαλλήλου ή του νομικού ή άλλου συμβούλου σε επιχειρήσεις των περιπτώσεων α' έως δ' της παραγράφου αυτής. Η παράβαση των διατάξεων αυτής της παραγράφου συνεπάγεται έκπτωση από το βουλευτικό αξίωμα και ακυρότητα των σχετικών συμβάσεων ή πράξεων, όπως νόμος ορίζει. 2. Βουλευτές που υπάγονται στις διατάξεις του πρώτου εδαφίου της προηγούμενης παραγράφου οφείλουν, μέσα σε οκτώ ημέρες αφότου η εκλογή τους γίνει οριστική, να επιλέξουν με δήλωσή τους μεταξύ του βουλευτικού αξιώματος και των παραπάνω έργων ή ιδιοτήτων. Αν παραλειφθεί αυτή η εμπρόθεσμη δήλωση, εκπίπτουν αυτοδικαίως από το αξίωμα του βουλευτή. 3. Βουλευτές που αποδέχονται οποιαδήποτε από τις ιδιότητες ή τα έργα που αναφέρονται σε αυτό ή στο προηγούμενο άρθρο και που χαρακτηρίζονται ότι αποτελούν κώλυμα για την υποψηφιότητα βουλευτή ή ότι είναι ασυμβίβαστα με το βουλευτικό αξίωμα, εκπίπτουν από το αξίωμα αυτό, όπως νόμος ορίζει. 4. ...». Με το αρθ. δε 115§7 του αναθεωρημένου Συντάγματος ορίσθηκε ότι «Το προβλεπόμενο στο προτελευταίο εδάφιο της §1 του αρθ. 57 επαγγελματικό ασυμβίβαστο των βουλευτών τίθεται σε ισχύ με τη δημοσίευση του προβλεπόμενου στην ίδια διάταξη νόμου και το αργότερο την 1.1.2003.» Τέλος στην §1 του αρθ. 59 του Συντάγματος ορίζεται ότι «Οι βουλευτές πριν αναλάβουν τα καθήκοντά τους δίνουν στο Βουλευτήριο και σε δημόσια συνεδρίαση τον ακόλουθο όρκο (...)). Σε αρμονία με τη συνταγματική αυτή διάταξη, στην §4 του αρθ. 3 του Κανονισμού της Βουλής ορίζεται ότι: «Από την ορκωμοσία τους οι βουλευτές αναλαμβάνουν την άσκηση των καθηκόντων τους».

Από τη διατύπωση της προαναφερθείσης διατάξεως του προσδιοριζόμενου στην §7 του αρθ. 115 ως προτελευταίου εδαφίου της §1 του αρθ. 57 του Συντάγματος, προκύπτει ότι ο αναθεωρητικός νομοθέτης θέσπισε τον κανόνα ότι η ιδιότητα του βουλευτή είναι ασυμβίβαστη με την άσκηση οποιουδήποτε επαγγέλματος. Παράλληλα, το Σύνταγμα ανέθεσε στον κοινό νομοθέτη να θεσπίσει τις εξαιρέσεις από τον κανόνα του επαγγελματικού ασυμβιβάστου, δηλαδή να καθορίσει τις επαγγελματικές δραστηριότητες που είναι συμβατές με το βουλευτικό αξίωμα, καθώς και να ρυθμίσει τα σχετικά με τα ασφαλιστικά και συνταξιοδοτικά ζητήματα και τον τρόπο επανόδου των βουλευτών στο επάγγελμά τους μετά την απώλεια της βουλευτικής ιδιότητας. Περαιτέρω, από την ανωτέρω διάταξη της §1 του αρθ. 57, σε συνδυασμό με εκείνη της προαναφερθείσης §7 του αρθ. 115 του Συντάγματος, προκύπτει ότι ο κανόνας του ασυμβιβάστου της ιδιότητας του βουλευτή με την άσκηση οποιουδήποτε επαγγέλματος αρχίζει να ισχύει το αργότερο την 1.1.2003 (ΑΕΔ 11/03, 7/02), ακόμη και αν δεν έχει μέχρι την ημερομηνία αυτή δημοσιευθεί νόμος, με τον οποίο να προβλέπονται επαγγελματικές δραστηριότητες συμβατές με το βουλευτικό αξίωμα και να ρυθμίζονται τα προκύπτοντα από την αναστολή της επαγγελματικής δραστηριότητας των βουλευτών ασφαλιστικά και συνταξιοδοτικά ζητήματα καθώς και ο τρόπος επανόδου στο επάγγελμά τους μετά την απώλεια της βουλευτικής ιδιότητας. Μόνη συνέπεια της μη δημοσίευσης νόμου, ο οποίος θα προβλέπει επαγγελματικές δραστηριότητες συμβατές με το βουλευτικό αξίωμα, είναι ότι από 1.1.2003 εφαρμόζεται χωρίς εξαιρέσεις ο απαγο-

ρευτικός κανόνας της άσκησης οποιουδήποτε επαγγέλματος από τους βουλευτές. Συναφώς, για την έναρξη ισχύος του επαγγελματικού ασυμβιβάστου από την ημερομηνία αυτή δεν απαιτείται η προηγούμενη δημοσίευση νόμου που να προβλέπει τη διαδικασία για τη δήλωση εκ μέρους των βουλευτών της βουλήσεως τους να αναστείλουν την άσκηση του επαγγέλματος.

Τέλος, κατά την έννοια της ανωτέρω διατάξεως του αρθ. 57 του Συντάγματος, βουλευτής της παρούσης Βουλής, η οποία προέκυψε από τις εκλογές της 7.3.2004, που ασκεί επάγγελμα ρυθμιζόμενο από το νόμο, υποχρεούται, από την κτήση της βουλευτικής ιδιότητας και τη δόση του όρκου, από την οποία αναλαμβάνει την άσκηση των καθηκόντων του και εντός ευλόγου χρόνου και, πάντως, όχι πέραν του οκταμήνου από την ορκωμοσία του, να υποβάλει δήλωση περί επιλογής μεταξύ του βουλευτικού αξιώματος και του επαγγέλματος που ασκούσε μέχρι την εκλογή του, ώστε να μην συντρέξει λόγος εκπτώσεώς του από το βουλευτικό αξίωμα, λόγω ασκήσεως επαγγελματικής δραστηριότητας μετά το ως άνω χρονικό διάστημα. Παράλειψη δε υποβολής τέτοιας δηλώσεως συνεπάγεται, αναγκαίως, την έκπτωση από το βουλευτικό αξίωμα (ΑΕΔ 5/06 Νόμος). Τα ως άνω προβλεπόμενα από τις διατάξεις του άνω αρθ. 57§1 του Συντάγματος εφαρμόζονται σύμφωνα με το αρθ. 2§3 ν. 1180/1981 «περί εκλογής αντιπροσώπων εις την Συνέλευσιν των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων» και στους αντιπροσώπους της Ελλάδας στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (ευρωβουλευτές) ως εθνικά ασυμβίβαστα, τα οποία ισχύουν παράλληλα με τα κοινοτικά ασυμβίβαστα που προβλέπονται στο αρθ. 6 της Πράξης του Συμβουλίου της

20.9.1976.

Στην προκειμένη περίπτωση από την εκτίμηση ... και των ενόρκων βεβαιώσεων με αριθ. .../29.11.07 των Δ. Ε. Π. Ν. Π. αντίστοιχα ενώπιον της συμβολαιογράφου Ε. Μ. και .../29.11.07 των Ε. Ξ. και Σ. Α., που λήφθηκαν με την επιμέλεια της εναγομένης με αφορμή άλλης πολιτικής δίκης και λαμβάνονται υπόψη ως δικαστικά τεκμήρια (ΑΠ 315/08 Νόμος), αποδείχθηκαν τα εξής: Στις 11.7.2004 αποβίωσε στη Λ. ο Π. Γ. Δ., πατέρας του ενάγοντος και σύζυγος της εναγομένης. Ο θανών δυνάμει της αριθ. .../16.12.1995 δημόσιας διαθήκης του, η οποία συντάχθηκε ενώπιον της συμβολαιογράφου Π. Μ. και δημοσιεύθηκε νόμιμα με τα αριθ. 322/2004 πρακτικά συνεδρίασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας, εγκατέστησε τους διαδίκους μόνους κληρονόμους, μεταξύ άλλων, στην ατομική επιχείρησή του εκδόσεως της ημερήσιας τοπικής εφημερίδας «Ε.», που εκδίδεται στην πόλη της Λ., αποτελούμενη από ακίνητα (οικόπεδα, κτίρια κλπ) και κινητά πράγματα (μηχανήματα, αυτοκίνητα κλπ), αποτελούσα έτσι οικονομική μονάδα (σχετ. ΑΠ 175/00 Δνη 41. 736, ΕφΑθ 4626/08 Δνη 49. 1510), σε ποσοστά εξ αδιαιρέτου 55% την εναγομένη και 45% τον ενάγοντα, με τους όρους η εναγομένη να έχει μέχρι το τέλος της ζωής της τη διοίκηση και διαχείριση της επιχείρησης αυτής, μετά δε το θάνατό της να περιέλθει και το ανωτέρω ποσοστό 55% της επιχείρησης στον ενάγοντα και να μην μπορεί ο ένας από τους δύο άνω κληρονόμους να πωλήσει το μερίδιό του (55% και 45%) σε τρίτο πρόσωπο, εκτός αν ο ένας από τους δύο πωλήσει στον άλλο το μερίδιό του ή οι δύο μαζί αποφασίσουν να πωλήσουν τα μερίδιά τους συγχρόνως σε τρίτο.

Ο ενάγων, ο οποίος στις εκλογές της 13.6.2004 είχε εκλεγεί αντιπρόσωπος της Ελλάδας στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (ευρωβουλευτής), δυνάμει του αριθ. .../16.7.2004 ειδικού συμβολαιογραφικού πληρεξουσίου της συμβολαιογράφου Π. Μ. παρέσχε στην εναγομένη μητέρα του την «ειδική εντολή και πληρεξουσιότητα» να αποδεχθεί για λογαριασμό του την επαχθείσα σ' αυτόν κληρονομία περιουσία του θανόντος Π. Δ. επί της ως άνω εκδοτικής επιχείρησης μετά των αποτελούμενων αυτήν ακινήτων και κινητών και στη συνέχεια να μεταβιβάσει στον εαυτό της με δωρεά εν ζωή κατά πλήρη κυριότητα το ποσοστό του (45%) επί της εν λόγω επιχείρησης (μετά των αποτελούμενων αυτήν κινητών και ακινήτων). Στη συνέχεια, η εναγομένη, δυνάμει της ανωτέρω πληρεξουσιότητας, αποδέχθηκε για λογαριασμό του ενάγοντος, με τις αριθ. .../25.5.2005 πράξεις αποδοχής κληρονομίας της ίδιας ως άνω συμβολαιογράφου, που μεταγράφηκαν νόμιμα στα οικεία βιβλία μεταγραφών του Υποθηκοφυλακείου Λ., την επαχθείσα σ' αυτόν άνω κληρονομία επί της προαναφερομένης εκδοτικής επιχείρησης και επί των παρακάτω ακινήτων και κινητών, με τα οποία αποτελούσε οικονομική μονάδα κατά το ιδανικό του μερίδιο (45% εξ αδιαιρέτου), ήτοι: 1) ενός αστικού ακινήτου (οικοπέδου), εμβαδού 165 τμ, που βρίσκεται στην πόλη της Λ. εντός του εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου της και συνορεύει ανατολικά επί τεθλασμένης πλευράς, αποτελούμενης από τέσσερις ευθείες, της πρώτης μήκους 14 μ. με ιδιοκτησία κληρονόμων Α. Ρ., της δεύτερης μήκους 2,30 μ., της τρίτης μήκους 1,40 μ. και της τέταρτης μήκους 8,48 μ. με ιδιοκτησία Β. Θ., δυτικώς επί πλευράς μήκους 21,45 μ.

με ιδιοκτησία Β.Χ., βόρεια επί πλευράς μήκους 6 μ. με την οδό Π. και νότια επί πλευράς μήκους 4,77 μ. με ιδιοκτησία Κ. Ρ., μετά της επ' αυτού διώροφης οικοδομής, που αποτελείται από ισόγειο εμβαδού 117 τμ, πρώτο υπέρ του ισογείου όροφο εμβαδού 117 τμ και δεύτερο υπέρ του ισογείου όροφο εμβαδού 117 τμ, στην οποία είναι εγκατεστημένα τα γραφεία της διοίκησης της επιχείρησης με τον εξοπλισμό τους, 2) Ενός αστικού ακινήτου (οικοπέδου), εμβαδού 2.500 τμ, που, σύμφωνα με τον τίτλο κτήσης του δικαιοπαρόχου τους, βρίσκεται στην πόλη της Λ. και εντός του εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου της, στη θέση «Κ.» και επί της Εθνικής Οδού Λ.-Α. και συνορεύει ανατολικά επί πλευράς μήκους 25 μ. με Εθνική Οδό Λ.-Α., δυτικά επί πλευράς 25 μ. με ιδιοκτησία κληρονόμων Λ., βόρεια επί πλευράς μήκους 100 μ. με ιδιοκτησία κληρονόμων Λ. Χ. και νότια επί πλευράς μήκους 25 μ. με ιδιοκτησία Ν. Σ. και ήδη βρίσκεται στην πόλη της Λ. και εντός του εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου της, στο υπ' αριθ. ... ΟΤ και επί της Εθνικής Οδού Λ.-Α. και της οδού Κ., έχει έκταση 1.980,50 τμ και συνορεύει ανατολικά επί πλευράς μήκους Α-Β 25,80 μ. με Εθνική Οδό Λ.-Α., δυτικά επί πλευράς Γ-Δ 25,70 μ. με ιδιοκτησία κληρονόμων Λ. Χ., βόρεια επί πλευράς Α-Δ μήκους 73,60 μ. με ιδιοκτησία κληρονόμων Λ. Χ. και νότια επί πλευράς μήκους 75,70 μ. με την οδό Κ., μετά της επ' αυτού υφισταμένης διωρόφου οικοδομής, που αποτελείται από ισόγειο, εμβαδού 465,24 τμ, και του πρώτου υπέρ του ισογείου ορόφου, εμβαδού 605,85 τμ, με τον μέσα σ' αυτά εξοπλισμό της επιχείρησης, 3) Ενός αστικού ακινήτου (οικοπέδου), εμβαδού 2.273,59 τμ, που βρίσκεται στην πόλη της Λ., εντός του εγκεκριμέ-

νου ρυμοτομικού σχεδίου, στη θέση «Κ.» και στο υπ' αριθ. ... ΟΤ επί της Εθνικής Οδού Λ.-Α. και συνορεύει ανατολικά επί πλευράς Α-Β μήκους 30,23 μ. με Εθνική Οδό Λ.-Α., δυτικά επί πλευράς Γ-Δ μήκους 33,04 μ. με ιδιοκτησία κληρονόμων Λ. Χ., βόρεια επί πλευράς Β-Γ μήκους 70,88 μ. με ιδιοκτησία κληρονόμων Λ. Χ. και νότια επί πλευράς Α-Δ μήκους 73,50 μ. με το υπό στοιχείο (2) αναφερόμενο ακίνητο, μετά της επ' αυτού διώροφης οικοδομής που αποτελείται από υπόγειο εμβαδού 563,67 τμ, ισόγειο εμβαδού 532,48 τμ και πρώτο υπέρ του ισογείου όροφο εμβαδού 437,90 τμ, που αποτελείται από δύο γραφεία και τους βοηθητικούς αυτών χώρους, με τον μέσα σ' αυτά εξοπλισμό της επιχείρησης, 4) Ενός αστικού ακινήτου, εμβαδού 198,24 τμ, που βρίσκεται στην πόλη της Λ., εντός του εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου, στη θέση «Κ.» και στο υπ' αριθ. ... ΟΤ και συνορεύει ανατολικά επί πλευράς Γ-Δ μήκους 33,04 μ. με ιδιοκτησία Π. Δ., δυτικά επί πλευράς Α-Β μήκους 33,04 μ. με ιδιοκτησία κληρονόμων Λ. Χ. και ήδη εγκεκριμένο πεζόδρομο, βόρεια επί πλευράς Α-Δ μήκους 6 μ. με ιδιοκτησία κληρονόμων Λ. Χ. και ήδη με εγκεκριμένη δημοτική οδό και νότια επί πλευράς Γ-Δ μήκους 6 μ. με ιδιοκτησία Π. Δ. που συνενώθηκε με αυτό προς επέκταση των κτιριακών και τεχνολογικών εγκαταστάσεων της εν λόγω επιχείρησης, 5) Του με στοιχεία Κ-6 καταστήματος, εμβαδού 105,30 τμ και ποσοστό εξ αδιαίρετου σε όλο το οικόπεδο 50/1000, που βρίσκεται στην πόλη της Λ. στο ισόγειο της επί της οδού Μ. αριθ. ... οικοδομής, 6) Της με στοιχεία Α-6 αποθήκης, εμβαδού 61 τμ και με ποσοστό εξ αδιαίρετου σε όλο το οικόπεδο 1/1000, που βρίσκεται στη Λ. και στο υπόγειο της επί

της οδού Μ. αριθ. ... οικοδομής, 7) Του υπ' αριθ. ... γραφείου, εμβαδού 139,45 τμ και ποσοστό εξ αδιαιρέτου σε όλο το οικοπέδο 29,099/1000 εξ αδιαιρέτου, το οποίο αποτελείται από ένα ενιαίο χώρο και ένα WC και βρίσκεται στην πόλη του Β., εντός του εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου της και στο δεύτερο υπέρ του ισογείου όροφο της πολυώροφης οικοδομής επί της συμβολής των οδών Α. και Α., και 8) Του υπ' αριθ. 6 διαμερίσματος, εμβαδού 110 τμ και με ποσοστό εξ αδιαιρέτου σε όλο το οικοπέδο 22/1000 εξ αδιαιρέτου, που αποτελείται από τέσσερα κύρια δωμάτια, χώλλ, λουτρό, κουζίνα, office και δωμάτιο υπηρεσίας και βρίσκεται στην Α. και στο δεύτερο υπέρ του ισογείου όροφο της επί της συμβολής των οδών Φ. και Ν. Ν. αριθ. ... πολυώροφης οικοδομής.

Επί των ακινήτων αυτών βρισκόταν ο εξοπλισμός της εκδοτικής επιχείρησης αποτελούμενος από: 1) ένα πιεστήριο τύπου SOLNA σουηδικής προέλευσης, 2) ένα πιεστήριο LM αγγλικής προέλευσης, 3) ένα πιεστήριο τύπου HEIDELBERG γερμανικής προέλευσης, 4) οκτώ (8) μηχανήματα τύπου MACINTOSH, για σχεδιασμό σελίδων, 5) είκοσι (20) ηλεκτρονικοί υπολογιστές, 6) μία ενθετική μηχανή και ένα μηχανήμα τύπου STAKER για το δέσιμο δεμάτων εφημερίδων, 7) ένα ανυψωτικό μηχανήμα (clark) εργοστασίου κατασκευής NISSAN, 8) οκτώ αυτοκίνητα και δη ένα φορτηγό εργοστασίου κατασκευής NISSAN (1993), ένα φορτηγό εργοστασίου κατασκευής NISSAN (1999), δύο φορτηγά εργοστασίου κατασκευής HYUNDAI 4011 (2002), ένα λεωφορείο εργοστασίου κατασκευής MERCEDES 308 D (1993), ένα επιβατικό αυτοκίνητο εργοστασίου κατασκευής MERCEDES 450 SE (1977) και

ένα αυτοκίνητο εργοστασίου κατασκευής VOLKSWAGEN τύπου PASSAT (1991).

Με την αποδοχή αυτή δυνάμει των άνω συμβολαιογραφικών πράξεων και τη μεταγραφή αυτών ο ενάγων κατέστη, σύμφωνα με τα αρθ. 1710§1, 1193, 1195, 1198 και 1999 ΑΚ, κύριος των ανωτέρω ακινήτων (ΑΠ 207/11, 966/10 Νόμος) και αυτοδικαίως κύριος των ως άνω κινητών, σύμφωνα με το αρθ. 1846 ΑΚ, από το θάνατο του κληρονομουμένου Π. Δ. (11.7.2004) κατά ποσοστό 45% εξ αδιαιρέτου.

Στη συνέχεια, η εναγομένη ως πληρεξούσιος του ενάγοντος υιού της, δυνάμει του προαναφερομένου πληρεξουσίου, ενεργώντας ατομικώς και στο όνομα και για λογαριασμό αυτού (ενάγοντος), προέβη με αυτοσύμβαση με τα αριθ. .../25.5.2005 συμβόλαιο της ίδιας άνω συμβολαιογράφου Π. Μ. στην κατάρτιση συμβάσεων δωρεάς εν ζωή, με τις οποίες ο ενάγων της μεταβίβασε το 45% επί των προαναφερομένων ακινήτων, των οποίων όπως προαναφέρθηκε είχε καταστεί (συγκύριος κατά το ανωτέρω ποσοστό (45%)), με έννομη συνέπεια η εναγομένη να καταστεί κυρία αυτών κατά το εν λόγω ποσοστό. Ειδικότερα, η τελευταία, δυνάμει του αριθ. .../25.5.2005 συμβολαίου δωρεάς (που μεταγράφηκε νόμιμα) απέκτησε το 45% εξ αδιαιρέτου επί των άνω υπό στοιχεία 1, 2, 3, 4, 5, 6 ακινήτων μετά των εντός αυτών εγκαταστάσεων της εκδοτικής επιχείρησης, δυνάμει του αριθ. .../25.5.2005 δωρητηρίου συμβολαίου (που μεταγράφηκε νόμιμα) απέκτησε το 45% εξ αδιαιρέτου του άνω υπό στοιχείο 8 ακινήτου και δυνάμει του αριθ. .../25.5.2005 άνω δωρητηρίου συμβολαίου (που μεταγράφηκε νόμιμα) απέκτησε το 45% εξ αδιαιρέτου του άνω υπό στοιχείο 7 ακινήτου. Μαζί με

τα ως άνω ακίνητα η εναγομένη απέκτησε κατά κυριότητα κατά ποσοστό 45% εξ αδιαιρέτου και τον εξοπλισμό της εκδοτικής επιχείρησης, αποτελούμενο από τα προαναφερόμενα κινητά πράγματα.

Στην κατάρτιση των εν λόγω συμβάσεων δωρεάς εν ζωή προέβησαν οι διάδικοι, λόγω του ότι κατά το χρόνο της κατάρτισής τους συνέτρεχε στο πρόσωπο του ενάγοντος ως εκλεγμένου αντιπροσώπου της Ελλάδας στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (ευρωβουλευτή), που είχε εκλεγεί μετά τη γενομένη αναθεώρηση του Συντάγματος με το από 6.4.2001 Ψήφισμα, το επαγγελματικό ασυμβίβαστο που προβλεπόταν από την προαναφερόμενη διάταξη του τρίτου εδαφίου του αρθ. 57§1 του ισχύοντος τότε Συντάγματος, που ισχύει από την 1.1.2003 (ΣτΕ 3035/07 Νόμος), εφόσον αυτός ασκούσε επαγγελματική δραστηριότητα ως συνιδιοκτήτης επιχείρησης έκδοσης ημερήσιας τοπικής εφημερίδας, γεγονός που γνώριζαν οι διάδικοι, προκειμένου ο ενάγων να αποξενωθεί από την εν λόγω επιχείρηση και να μην απωλέσει την ιδιότητα του ευρωβουλευτή. Τούτο αποδεικνύεται ιδίως από το ότι στο προαναφερόμενο αριθ. .../16.7.2004 ειδικό πληρεξούσιο αναφέρεται ότι ο ενάγων χορηγεί την εν λόγω πληρεξουσιότητα στην εναγομένη λόγω του ότι τυγχάνει ευρωβουλευτής και δεν επιθυμεί να αναμειχθεί, ούτε να συμμετάσχει με οποιοδήποτε τρόπο και υφ' οιανδήποτε νομική ή πραγματική μορφή στην (εκδοτική) επιχείρηση, προφανώς για να μην απωλέσει την ευρωβουλευτική του ιδιότητα. Η θέσπιση του επαγγελματικού ασυμβίβαστου με την ως άνω διάταξη του τρίτου εδαφίου του αρθ. 57§1 του ισχύοντος κατά την 25.5.2005 Συντάγματος, που εφαρμόζεται όπως προεκτέθηκε και

στους εκλεγμένους μετά την 1.1.2003 ευρωβουλευτές σύμφωνα με το αρθ. 2§3 ν. 1180/1981, ως περιορισμός του παθητικού δικαιώματος ψήφου («εκλέγεσθαι») επιτρέπεται από το αρθ. 3 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτόκολλου της ΕΣΔΑ, κατά το οποίο «Τα Υψηλά Συμβαλλόμενα Μέρη αναλαμβάνουν την υποχρέωση όπως διενεργώσι κατά λογικά διαστήματα ελευθέρως μυστικής εκλογάς, υπό συνθήκας επιτρεπούσας την ελευθέραν έκφρασιν της λαϊκής θελήσεως ως προς την εκλογήν του νομοθετικού Σώματος», όπως έγινε δεκτό με την από 15.6.2006 απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΔΔΑ). Ο επιδιωκόμενος δε με τη θέσπιση του εν λόγω επαγγελματικού ασυμβίβαστου σκοπός είναι δικαιολογημένος σε μία δημοκρατική κοινωνία, όπως η ελληνική, αφού αποσκοπεί στην αποτροπή: α) της δημιουργίας δεσμών οικονομικής εξάρτησης μεταξύ του βουλευτή και οικονομικών φορέων, οι οποίοι με τη σειρά τους τελούσαν σε σχέση εξάρτησης από την πολιτεία, δηλαδή στη διασφάλιση της «κατά συνείδηση» (αρθ. 60§1 Συντ.) γνώμης και ψήφου του βουλευτή, β) της οικονομικής εκμετάλλευσης του αξιώματος του βουλευτή για την επίτευξη εκ μέρους του οικονομικού κέρδους, με επακόλουθο αρνητικές επιπτώσεις για την αξιοπιστία των κοινοβουλευτικών θεσμών, γ) της σώρευσης θεσμικής και εξωθεσμικής πολιτικής ισχύος (ταυτόχρονη κατοχή του βουλευτικού αξιώματος και μέσων μαζικής ενημέρωσης) και της αφοσίωσης των βουλευτών στην επαγγελματική τους δραστηριότητα (σχετ. Κ. Χρυσογόνου Συνταγματικό Δίκαιο 2003 σελ. 459, 460).

Στη συγκεκριμένη δε περίπτωση υφίσταται σχέση αναλογικότητας μεταξύ του

επιδιωκόμενου σκοπού της διαφύλαξης του κύρους και της ανεξαρτησίας του βουλευτή και του μέσου που χρησιμοποιείται (θέσπιση επαγγελματικού ασυμβίβαστου) και ως εκ τούτου δεν παραβιάσθηκε ούτε το άνω αρθ. 3 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ, ούτε το αρθ. 8 της ΕΣΔΑ που προστατεύει την ιδιωτική και οικογενειακή ζωή του προσώπου, υπό την έννοια ότι το πρόσωπο και η οικογένειά του εξαρτώνται δια βίου από την άσκηση του επαγγέλματός του, διά της οποίας διασφαλίζεται δια βίου η συντήρηση του ιδίου και της οικογενείας του και ως εκ τούτου η απαγόρευση άσκησης του επαγγέλματός του συνιστά παραβίαση του εν λόγω αρθ. 8, όπως αβασίμως υποστηρίζει ο ενάγων. Τούτο διότι ο τελευταίος, ως συνιδιοκτήτης επιχείρησης έκδοσης ημερήσιας τοπικής πολιτικής εφημερίδας, που ήταν πρώτη σε πωλήσεις στο νομό Α. και τέταρτη πανελληνίως, είχε ήδη εξωθεσμική πολιτική ισχύ, ενώ η παράλληλη ιδιότητά του ως ευρωβουλευτή θα οδηγούσε στη σώρευση θεσμικής και εξωθεσμικής ισχύος στο πρόσωπό του, ενώ η αξιοπιστία των κοινοβουλευτικών θεσμών θα αμφισβητούνταν, εφόσον η εφημερίδα «Ε.» που διαμορφώνει την κοινή γνώμη και ασκεί κριτική στη νομοθετική εξουσία ανήκει κατά (συγ)κυριότητα στον ενάγοντα ευρωβουλευτή. Εξάλλου, σύμφωνα με το Ζ' Ψήφισμα της Αναθεωρητικής Βουλής του έτους 1975, το ύψος της βουλευτικής αποζημίωσης προσδιορίζεται στο εκάστοτε επίπεδο του συνόλου των πάσης φύσεως αποδοχών και επιδομάτων του Προέδρου του Αρείου Πάγου, οπότε ο ενάγων, με τον αποκλεισμό άσκησης της επαγγελματικής του δραστηριότητας και με μόνη την καταβαλλόμενη βουλευτική αποζημίωση που

ήταν αρκετά υψηλή, επαρκώς διασφάλιζε τη διαβίωση του ιδίου και της οικογενείας του. Επομένως, η επιβολή του επαγγελματικού ασυμβίβαστου στο πρόσωπο του ενάγοντος δεν παρίσταται δυσανάλογη, αλλά εύλογη και θεμιτή.

Περαιτέρω, από τα ίδια ως άνω αποδεικτικά στοιχεία αποδείχθηκε ότι με την αριθ. 11/2003 απόφαση του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου (ΑΕΔ) κηρύχθηκε έκπτωτος από το βουλευτικό αξίωμα βουλευτής του Ελληνικού Κοινοβουλίου, ο οποίος είχε εκλεγεί στις βουλευτικές εκλογές της 9.4.2000, με την αιτιολογία ότι μετά την 1.1.2003, ημερομηνία έναρξης ισχύος του επαγγελματικού ασυμβίβαστου (αρθ. 57§1 εδ. γ' Συντ.), αυτός συνέχιζε να ασκεί το δικηγορικό λειτούργημα. Κατά της απόφασης αυτής ο εκπαιδευμένος βουλευτής άσκησε προσφυγή ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ), επικαλούμενος παραβίαση του άνω αρθ. 3 του Πρώτου Προσθέτου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ και του άνω αρθ. 8 της ΕΣΔΑ. Το ΕΔΔΑ με την απόφασή του της 15.6.2006 δέχθηκε την προσφυγή με την αιτιολογία ότι με την απόφαση ΑΕΔ 11/03 παραβιάσθηκε το αρθ. 3 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ που προβλέπει τη διενέργεια ελεύθερων εκλογών, διότι παραβιάσθηκε η αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης λόγω εφαρμογής του θεσπισθέντος με την αναθεώρηση του Συντάγματος του 2001 επαγγελματικού ασυμβίβαστου και σε βουλευτή που είχε εκλεγεί πριν από τη θέσπισή του, ήτοι στις βουλευτικές εκλογές της 9.4.2000. Το ΕΔΔΑ απείχε από οποιαδήποτε κρίση σχετικά με το ως άνω επαγγελματικό ασυμβίβαστο, κρίνοντας ότι δεν έχει αρμοδιότητα να εκφράσει την άποψή του σχετικά με τη

γενική απαγόρευση της άσκησης οποιουδήποτε επαγγέλματος εκ μέρους εκλεγέντος βουλευτή μετά τη γενόμενη άνω αναθεώρηση. Κατά συνέπεια, το ερμηνευτικό δεδικασμένο της ανωτέρω απόφασης της ΕΔΔΑ καταλαμβάνει μόνον περιπτώσεις βουλευτών (και ευρωβουλευτών) που εκλέχθηκαν πριν από την αναθεώρηση του Συντάγματος του έτους 2001 και μόνον όσον αφορά την εφαρμογή σ' αυτούς του προβλεπόμενου από το τρίτο εδάφιο του αρθ. 57§1 του Συντάγματος επαγγελματικού ασυμβίβαστου. Συνεπώς, ήταν ασυμβίβαστη η επαγγελματική δραστηριότητα του ενάγοντος ως ιδιοκτήτη επιχείρησης έκδοσης εφημερίδας με τα καθήκοντά του ως βουλευτή που εκλέχθηκε στις εκλογές της 13.6.2004.

Ενόψει αυτών, ουδεμία διάσταση μεταξύ δηλώσεως και βουλήσεως των διαδίκων υπήρξε κατά την κατάρτιση των επιδίκων δικαιοπραξιών και πρέπει να απορριφθεί η αγωγή ως προς την κύρια βάση της, συνακόλουθα δε και κατά το αίτημά της περί απόδοσης στον ενάγοντα του ποσού των 318.728,99 Ε ως ουσιαστικά αβάσιμη. Επομένως, το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, που με την εκκαλούμενη απόφασή του δέχθηκε αυτή ως ουσιαστικά βάσιμη, έσφαλε από εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή των άνω νομικών διατάξεων και πλημμελή εκτίμηση των αποδείξεων, όπως βάσιμως υποστηρίζει η εκκαλούσα με τους σχετικούς λόγους της έφεσης και των προσθέτων αυτής λόγων. Κατά συνέπεια, πρέπει να εξαφανισθεί η προσβαλλόμενη απόφαση, να κρατηθεί η υπόθεση από το Δικαστήριο τούτο για την κατ' ουσίαν εκδίκαση (αρθ. 535§1 ΚΠολΔ) και να απορριφθεί η αγωγή κατά την κύρια βάση της ως ουσιαστικά αβάσιμη. Περαιτέρω, πρέπει

να ερευνηθεί η ουσιαστική βασιμότητα της αγωγής ως προς την επικουρική της βάση, που δεν ερευνήθηκε πρωτοδίκως.

Από τα ίδια πιο πάνω αποδεικτικά μέσα αποδείχθηκε ότι η εναγομένη, κάνοντας χρήση της πληρεξουσιότητας που της είχε δώσει ο ενάγων με το αριθ. .../16.7.2004 ειδικό πληρεξούσιο της συμβολαιογράφου Π. Μ., προέβη στην κατάρτιση των επιδίκων ως άνω δικαιοπραξιών δωρεάς εν ζωή τόσον ατομικά, όσο και για λογαριασμό του ενάγοντος. Ωστόσο, στα προαναφερόμενα αριθ. .../25.5.2005 συμβόλαια δωρεάς εν ζωή της ίδιας άνω συμβολαιογράφου αναγράφθηκε εσφαλμένα ότι στην εναγομένη χορηγήθηκε από τον ενάγοντα η σχετική πληρεξουσιότητα, δυνάμει του αριθ. .../16.7.2004 ειδικού πληρεξουσίου, αντί του ορθού .../16.7.2004. Τούτο έγινε προφανώς από παραδρομή, εφόσον δεν δημιουργείται αμφιβολία σχετικά με το περιεχόμενο του πληρεξουσίου, δεδομένου ότι η συμβολαιογράφος Π. Μ. που το συνέταξε, δεν ήταν δυνατό να καταρτίσει και δεν κατάρτισε ειδικό πληρεξούσιο με αριθ. ... την ίδια ημεροχρονολογία (16.7.2004). Κατάρτισε μόνο το ανωτέρω αριθ. .../16.7.2004 πληρεξούσιο. Η εσφαλμένη δε αυτή αναγραφή δεν επιδρά στην εγκυρότητα των πιο πάνω συμβολαίων και των περιεχομένων σ' αυτά δικαιοπραξιών, εφόσον τηρήθηκε ο συμβολαιογραφικός τύπος, ρητώς δε αναγράφεται ότι η εναγομένη ενήργησε ως πληρεξούσια και αντιπρόσωπος του δωρητή ενάγοντος, ο οποίος και της είχε χορηγήσει τη σχετική πληρεξουσιότητα με το άνω αριθ. .../16.7.2004 ειδικό πληρεξούσιο. Κατά συνέπεια, πρέπει να απορριφθεί η αγωγή και κατά την επικουρική βάση της, συνακόλουθα δε και κατά το αίτημά της περί απόδοσης στον ενάγοντα

του ποσού των 318.728,99 Ε ως ουσιαστικά αβάσιμη...

366/2011

Πρόεδρος: Παν. Κατσιρούμπας

Εισηγήτρια: Ευαγγελία Καρδάση

Δικηγόροι: Χριστίνα Γιαννακίδου, Στ. Μαλακασιώτης

Απόδοση στο μισθωτή των αναγκαίων δαπανών στο μίσθιο.

Αναζήτηση επωφελών δαπανών κατασκευής κτίσματος στο μίσθιο κατά τις δ/ξεις διοίκησης αλλοτρίων σε συνδυασμό με τις περί εντολής, αν ο διοικητής ενήργησε προς το συμφέρον και κατά την πραγματική ή εικαζόμενη θέληση του κυρίου, αλλιώς κατά τον αδικ. πλουτισμό.

Ελλείψει άλλης συμφωνίας, δικαίωμα μισθωτή για αφαίρεση κατασκευασμάτων, αν δεν προτιμά ή δεν μπορεί να ζητήσει τις δαπάνες για αυτά. Εφαρμογή τούτου και επί κινητών πραγμάτων που συνδέθηκαν με το μίσθιο για εξυπηρέτησή του, αλλά παραμένουν ευδιάκριτα.

Δικαίωμα αφαίρεσης των κατασκευασμάτων ακόμη κι αν η νομή ή κατοχή τους περιήλθε στον εκμισθωτή πριν την αφαίρεση, εκτός επί υπερημερίας ή αδυναμίας του τελευταίου για αυτούσια περιέλευση στο μισθωτή, οπότε η αρχική αξίωσή του για ανοχή του εκμισθωτή στην αφαίρεση τρέπεται σε αξίωση διαφέροντος ή αδικ. πλουτισμού.

Δυνατή λύση εμπορικής μίσθωσης με νεότερη συμφωνία, που μπορεί να είναι άτυπη και σιωπηρή, όπως επί εκούσιας παράδοσης των κλειδιών του μισθίου στον εκμισθωτή και παραλαβής τους χωρίς επιφύλαξη ή με επιφύλαξη όχι ως προς την πρόωρη λύση αλλά ως προς οφει-

λόμενα μισθώματα ή την κατάσταση του μισθίου.

Ο ισχυρισμός περί εξώδικου πριν τη δίκη συμβατικού συμψηφισμού συνιστά ένσταση εξόφλησης με συμψηφισμό.

{...} Ενώπιον του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου ασκήθηκαν 1) η από 4.9.2008 (και με αριθ. καταθ. 290/08) αγωγή της ενάγουσας, Φ. Κ., κατά του εναγομένου, Μ. Γ., και 2) η από 26.2.2009 ασκηθείσα με τις προτάσεις ανταγωγή του δευτέρου κατά της πρώτης. Με την αγωγή η ενάγουσα, ως εκμισθώτρια ενός ιστογείου καταστήματος που βρίσκεται στο Β., ισχυρίστηκε ότι αυτό, δυνάμει συμβάσεως μισθώσεως που καταρτίστηκε εγγράφως στις 5.8.2003, εκμισθώθηκε στον εναγόμενο και ήδη εκκαλούντα για το από 1.9.2003 έως 31.8.2005 χρονικό διάστημα, προκειμένου να το χρησιμοποιήσει ως γυμναστήριο, αντί μηνιαίου προκαταβαλλομένου εντός του πρώτου 3ημέρου κάθε μήνα μισθώματος, το οποίο, μετά από διαδοχικές συμβατικές αναπροσαρμογές, ανήλθε, κατά τον αναφερόμενο στην αγωγή χρόνο, στο ποσόν των 661,50 Ε, πλέον του αναλογούντος σ' αυτό τέλος χαρτοσήμου από 3,6%, και συνολικά στο ποσόν των 685,31 Ε. Ο εναγόμενος, όμως, καίτοι παρέλαβε στην κατοχή του το μίσθιο και χρησιμοποιεί έκτοτε τούτο ανενόχλητα, καθυστερεί να καταβάλει στην ενάγουσα τα μισθώματα των μηνών Ιουλίου έως και Νοεμβρίου 2008, καθιστάμενος υπερήμερος περί την πληρωμή τους. Γι' αυτό η ενάγουσα ζήτησε να υποχρεωθεί να της πληρώσει για τα άνω καθυστερούμενα μισθώματα το συνολικό ποσόν των 4.111,80 Ε, με το νόμιμο τόκο από του χρόνου κατά τον οποίο έπρεπε καθένα των μισθωμάτων αυτών να

καταβληθεί, άλλως από την επίδοση της αγωγής μέχρι την εξόφληση. Περαιτέρω, με την ανταγωγή, που όπως προεκτέθηκε άσκησε με τις προτάσεις ο εναγόμενος, καθ' ο μέρος ενδιαφέρει εν προκειμένω, ζήτησε να υποχρεωθεί η αντεναγομένη - ενάγουσα να του καταβάλει το ποσόν των 198,47 Ε, που αντιστοιχεί στην αξία ενός καθρέπτη, και το ποσόν των 135,98 Ε, που αντιστοιχεί στην αξία ενός μηχανήματος εξαερισμού, τα οποία προσέθεσε ο ίδιος στο μίσθιο κατάστημα και παραμένουν σ' αυτό προς όφελός του. Επί της αγωγής και της ανταγωγής, αφού συνεκδικάσθηκαν, εκδόθηκε η εκκαλουμένη απόφαση, με την οποία η μεν ανταγωγή απορρίφθηκε, η δε αγωγή έγινε δεκτή στο σύνολό της κατ' ουσίαν. Ήδη ο εναγόμενος, για τους λόγους ειδικότερα που διαλαμβάνονται στο εφετήριο έγγραφο, παραπονείται κατά της εκκαλουμένης αποφάσεως και ζητεί να εξαφανισθεί, προκειμένου η μεν αγωγή να απορριφθεί, η δε ανταγωγή να γίνει δεκτή κατά το προεκτεθέν αίτημά της.

Σύμφωνα με το αρθ. 591 ΑΚ «ο εκμισθωτής αποδίδει στο μισθωτή τις αναγκαίες δαπάνες που αυτός έκανε στο μίσθιο. Οι επωφελείς δαπάνες αποδίδονται σύμφωνα με τις διατάξεις για τη διοίκηση αλλοτρίων. Ο μισθωτής έχει δικαίωμα να αφαιρέσει τα κατασκευάσματα που πρόσθεσε ο ίδιος στο μίσθιο». Επωφελείς θεωρούνται οι δαπάνες οι οποίες αυξάνουν την αξία του μισθίου. Τέτοιες δαπάνες είναι ενδεικτικά η κατασκευή κτίσματος, οι διασκευές, διαρρυθμίσεις, προσθήκες στο μίσθιο κλπ. Οι δαπάνες αυτές αποδίδονται στο μισθωτή, εφόσον παραμένουν σε όφελος του μισθίου, με βάση τις διατάξεις για τη διοίκηση αλλοτρίων. Σύμφωνα δε με τις διατάξεις των αρθ. 730§1 και 736 ΑΚ,

όποιος διοικεί χωρίς εντολή ξένη υπόθεση έχει υποχρέωση να τη διεξάγει προς το συμφέρον και σύμφωνα με την πραγματική ή εικαζομένη θέληση του κυρίου. Αν ο διοικητής αλλοτρίων ανέλαβε τη διοίκηση προς το συμφέρον και σύμφωνα με την πραγματική ή εικαζομένη θέληση του κυρίου, έχει δικαίωμα να ζητήσει από αυτόν τις δαπάνες της διοίκησης και την ανόρθωση των ζημιών κατά τις διατάξεις για την εντολή, που εφαρμόζονται αναλόγως. Αν, όμως, η δαπάνη δεν έγινε σύμφωνα με την πραγματική ή εικαζομένη θέληση του κυρίου, τότε ο διοικητής μπορεί, κατά την ΑΚ 737, να ζητήσει την απόδοσή τους με βάση τις διατάξεις για τον αδικαιολόγητο πλουτισμό, ήτοι σύμφωνα με την ΑΚ 904§1 εδ. α' που ορίζει ότι «όποιος έγινε πλουσιότερος χωρίς νόμιμη αιτία από την περιουσία ή με ζημία άλλου έχει υποχρέωση να αποδώσει την ωφέλεια» (ΕφΑθ 1007/04 Δνη 46. 264, ΕφΑθ 8359/02 Δνη 46. 268, ΕφΑθ 7303/00 Δνη 43. 230). Στοιχεία, επομένως, της αγωγής για δαπάνες, που πρέπει να εκθέτει και να αποδεικνύει ο ενάγων ή αντενάγων διοικητής αλλοτρίων, σύμφωνα με τις διατάξεις των αρθ. 106, 111§2, 118 περ. 4 και 216§1α ΚΠολΔ, είναι, εφόσον η αξιώσή του στηρίζεται στην ΑΚ 736, η διεξαγωγή της υπόθεσης από εύλογη αιτία προς το συμφέρον του κυρίου και κατά την πραγματική ή εικαζομένη βούλησή του (βλ. Εφθεσ 334/94 Αρμ 1994. 920, Βαθρακοκοίλη ΕΡΝΟΜΑΚ 736 αριθ. 7 σελ. 897, Απ. Γεωργιάδη ΕνοχΔ Ειδ. Μέρος τομ. ΙΙ, εκδ. 2007, §37 VIII, αριθ. 52, σελ. 885), εφόσον δε η αξιώσή του στηρίζεται στην ΑΚ 737, ο πλουτισμός του εναγομένου κυρίου της υπόθεσης, η επέλευσή του σε βάρος του ενάγοντος (άρα και η ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας ανάμεσα στον πλουτισμό

του πρώτου και την επιβάρυνση του δευτέρου) και η έλλειψη νόμιμης αιτίας (βλ. ΑΠ 326/06 Δνη 2006. 787).

Περαιτέρω, από την άνω διάταξη της §3 του αρθ. 591 ΑΚ, που ορίζει ότι «ο μισθωτής έχει δικαίωμα να αφαιρέσει τα κατασκευάσματα που πρόσθεσε ο ίδιος στο μίσθιο», προκύπτει ότι αν ο μισθωτής κατά τη διάρκεια της μισθώσεως πρόσθεσε στο μίσθιο κατασκευάσματα, για τα οποία δεν προτιμά ή δεν μπορεί να ζητήσει από τον εκμισθωτή τα δαπανηθέντα ποσά, λόγω μη συνδρομής των προϋποθέσεων που ορίζονται στις δύο πρώτες παραγράφους του άρθρου τούτου, έχει δικαίωμα κατά την απόδοση του μισθίου να προβεί σε αφαίρεση των κατασκευασμάτων τούτων, εκτός αν οι συμβαλλόμενοι ρύθμισαν με άλλον τρόπο την τύχη τους, πράγμα που δεν αποκλείεται από τις ενδοτικού χαρακτήρα αυτές διατάξεις. Η διάταξη αυτή του αρθ. 591 ΑΚ έχει εφαρμογή σε όσες περιπτώσεις πρόκειται να κριθεί η τύχη «κατασκευασμάτων» στο μίσθιο, δηλαδή κινητών πραγμάτων που συνδέθηκαν προς το κύριο μίσθιο πράγμα, κινητό ή ακίνητο, προορισμένα να εξυπηρετήσουν το σκοπό του ώστε και μετά τη σύνδεση να είναι ευδιάκριτα, ανεξαρτήτως αν αποτέλεσαν συστατικά του μισθίου ή φέρουν προσωρινό χαρακτήρα. Το παρεχόμενο δε από την εν λόγω διάταξη δικαίωμα στο μισθωτή να αφαιρέσει τα κατασκευάσματα δεν αλλοιώνεται ακόμη και αν η νομή ή κατοχή του κατασκευάσματος περιήλθε στον εκμισθωτή πριν από την αφαίρεση, εκτός αν υπάρχει αδυναμία ή υπερημερία του τελευταίου για αυτούσια περιέλευσή τους στο μισθωτή, οπότε η αρχική αξίωση τούτου για ανοχή εκ μέρους του εκμισθωτή στην αφαίρεση των κατασκευασμάτων (βλ.

και ΚΠολΔ 947) τρέπεται σε αξίωση διαφέροντος ή αδικαιολογήτου πλουτισμού. Ειδικότερα, αντικείμενο της ενοχικής αξίωσης του μισθωτή βάσει της §3 του αρθ. 591 ΑΚ είναι τα ίδια τα κινητά πράγματα, τα οποία αποτελούν «κατασκευάσματα» που έχουν προστεθεί στο μίσθιο και την αφαίρεση των οποίων είναι υποχρεωμένος να ανεχθεί ο εκμισθωτής. Η ενοχική δε αξίωση του μισθωτή για αυτούσια παραλαβή τους δεν υφίσταται καμία αλλοίωση, αλλά εξακολουθεί κατευθυνόμενη στο ίδιο το αντικείμενο, ακόμη και αν ο εκμισθωτής αρνείται να ανεχθεί την αφαίρεση, εκτός αν υπάρχει αδυναμία παροχής του τελευταίου, για την οποία διαλαμβάνει το αρθ. 335 ΑΚ, ή συντρέχουν οι προϋποθέσεις που ορίζονται στο αρθ. 343§2 ΑΚ, οπότε ο μισθωτής μπορεί να ζητήσει αποζημίωση σύμφωνα με τις διατάξεις περί διαφέροντος, ή, εφόσον συντρέχουν οι όροι του νόμου, με βάση τις διατάξεις για τον αδικαιολογήτο πλουτισμό. Εντεύθεν έπεται ότι αν δεν υπάρχει αδυναμία παροχής και δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις του αρθ. 343§2 ΑΚ, η αγωγή, με την οποία ο ενάγων μισθωτής επιδιώκει απευθείας ως αποζημίωση την αξία των κατασκευασμάτων, ισχυριζόμενος ότι το μίσθιο ακίνητο με τα επ' αυτού κατασκευάσματα περιήλθε στο μισθωτή, ο οποίος αρνείται να ανεχθεί την αφαίρεση αυτών, είναι μη νόμιμη (βλ. ΑΠ 672/06 Δνη 2006. 1422, ΑΠ 405/07 Δνη 38. 1815, ΕφΑθ 5803/03 Δνη 46. 265).

Τέλος, κατά τη διάταξη του αρθ. 522 ΚΠολΔ, με την άσκηση της έφεσης η υποθεση μεταβιβάζεται στο δευτεροβάθμιο δικαστήριο μέσα στα όρια που καθορίζονται από την έφεση και τους προσθέτους λόγους. Από το μεταβιβαστικό αποτέλεσμα της έφεσης το Εφετείο αποκτά την εξουσία

να εξετάσει όλους τους ισχυρισμούς που υποβάλλονται κατά τις διατάξεις των αρθ. 525 και 527 του ιδίου Κώδικος και παρόλο που ο εκκαλών με την έφεση παραπονεύεται γιατί η αγωγή του απορρίφθηκε (εν όλω ή εν μέρει) κατ' ουσίαν, να κρίνει, μετά από αυτεπάγγελτη έρευνα, ότι η αγωγή είναι αόριστη, μη νόμιμη ή απαράδεκτη. Στην περίπτωση αυτή, επειδή δεν επιτρέπεται να αντικατασταθούν οι αιτιολογίες της εκκαλουμένης απόφασης κατά τη διάταξη του αρθ. 534 του ιδίου Κώδικος, αφού η αντικατάσταση αυτή οδηγεί σε διαφορετικό κατ' αποτέλεσμα διατακτικό, εξαφανίζεται η εκκαλουμένη απόφαση και απορρίπτεται η αγωγή για κάποιον από τους ανωτέρω λόγους, χωρίς ειδικό γι' αυτό παράπονο, κατά τη διάταξη του αρθ. 533§1 του αυτού Κώδικος, δεδομένου ότι η απόφαση αυτή είναι επωφελεστέρα για τον εκκαλούντα από την εκκληθείσα (βλ. ΑΠ 731/91 Δνη 37. 584, Εφθεσ 2834/01 Αρμ 2002. 373, Εφθεσ 880/00 Αρμ 2002. 211, Σαμουήλ Η έφεση εκδ. 1999 §854 σελ. 265).

Στην προκειμένη περίπτωση, η ανταγωγή που άσκησε ως άνω ο εναγόμενος για την αξία των αναφερομένων σ' αυτήν κατασκευασμάτων που πρόσθεσε αυτός στο μίσθιο κατάστημα, καθ' ο μέρος η αξία αυτή ζητείται ως δαπάνη στην οποία υποβλήθηκε αυτός για το μίσθιο, ενόψει του ότι η δαπάνη αυτή είναι επωφελής, σύμφωνα με τα ανωτέρω εκτεθέντα, έπρεπε να απορριφθεί ως αόριστη και ανεπίδεκτη δικαστικής εκτιμήσεως, διότι ο αντενάγων μισθωτής δεν ανέφερε ότι προέβη στη δαπάνη αυτή ως διοικητής αλλοτριών προς το συμφέρον και κατά την πραγματική ή εικαζόμενη βούληση της αντεναγομένης εκμισθώτριας, σύμφωνα με τη διάταξη του αρθ. 736 ΑΚ, ούτε, για την περίπτωση μη

συνδρομής των όρων του άρθρου αυτού, επικαλέσθηκε τις προϋποθέσεις των αρθ. 737 και 904 επ. ΑΚ, ισχυριζόμενος ότι η αντεναγομένη κατέστη πλουσιότερη χωρίς νόμιμη αιτία από την περιουσία ή με ζημία του. Καθ' ο δε μέρος η αξία των κατασκευασμάτων ζητείται ως αποζημίωση, έπρεπε η ανταγωγή να απορριφθεί ως μη νόμιμη, διότι, σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στη μείζονα σκέψη, σε περίπτωση προσθήκης κατασκευασμάτων στο μίσθιο, όπως εν προκειμένω, ο μισθωτής έχει δικαίωμα, κατ' αρθ. 591§3 ΑΚ, να αφαιρέσει και να παραλάβει αυτούσια τα κατασκευάσματα, το δικαίωμα του δε αυτό δεν αλλοιώνεται και δεν τρέπεται σε αξίωση διαφέροντος παρά μόνον στην περίπτωση αδυναμίας ή υπερημερίας του εκμισθωτή για την αυτούσια περιέλευση στο μισθωτή, την οποία (περίπτωση) ο αντενάγων ουδόλως επικαλέσθηκε. Συνεπώς, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, που με την εκκαλουμένη απόφαση απέρριψε την ανταγωγή κατά το σχετικό αίτημά της ως ουσία αβάσιμη, έσφαλε περί την ερμηνεία και την εφαρμογή του νόμου και πρέπει, δεκτού γενομένου του συναφούς λόγου της έφεσης, η εκκαλουμένη απόφαση κατά το σχετικό κεφάλαιό της να εξαφανισθεί. Αφού δε διακρατηθεί η υπόθεση από το Δικαστήριο τούτο, πρέπει η ανταγωγή να απορριφθεί ως αόριστη και μη νόμιμη, αντίστοιχα, κατά τις παραπάνω διακρίσεις.

Από τις διατάξεις των αρθ. 185, 189, 192, 361, 574, 599, 608§1 ΑΚ, 5§1 και 44 του π.δ. 34/1995 συνάγεται ότι η σύμβαση εμπορικής μισθώσεως, η διάρκεια της οποίας έχει συμφωνηθεί για χρόνο βραχύτερο του προβλεπόμενου στο εν λόγω π.δ., μπορεί να λυθεί με νεότερη συμφωνία, η οποία υπάρχει και όταν πριν από την

παρέλευση του συμβατικού ή νόμιμου χρόνου, ο μισθωτής αποδίδει το μίσθιο στον εκμισθωτή και ο τελευταίος το παραλαμβάνει με σκοπό τη λύση της μισθώσεως, για την απόδειξη δε της συμφωνίας αυτής δεν απαιτείται έγγραφο βεβαίαιας χρονολογίας. Κατάρτιση τέτοιας συμφωνίας, η οποία μπορεί να είναι και σιωπηρή, ενέχει η εκούσια παράδοση από το μισθωτή των κλειδίων του μισθίου στον εκμισθωτή και η εκ μέρους του παραλαβή τους χωρίς καμία επιφύλαξη (βλ. ΑΠ 182/02 Δνη 2002. 1671, ΕφΔωδ 90/05 Νόμος, ΕφΑθ 11513/90 αδημ., Κατρά, Πανδέκτης Μισθώσεων και Οροφοκτησίας, 9^η έκδ., §44, σελ. 247) ή και με επιφύλαξη, που δεν ενέχει εναντίωση στην πρόωρη λύση της μισθώσεως, αλλά έχει την έννοια διατηρήσεως εκ μέρους του εκμισθωτή αξίωσης για τα οφειλόμενα μισθώματα (βλ. Παπαδάκη, Αγωγές Απόδοσης Μισθίου, εκδ. 2η (1990), §12, αριθ. 709, σελ. 259) ή ως προς την κατάσταση του μισθίου (βλ. ΑΠ 998/06 Δνη 2007. 1422) κλπ. Ο ισχυρισμός, επομένως, ότι η μίσθωση λύθηκε με νεότερη συμφωνία αποτελεί ένσταση καταλυτική της αγωγής του εκμισθωτή για καταβολή μισθωμάτων μεταγενεστέρων της συμφωνίας (βλ. ΑΠ 495/01 Δνη 43. 439, ΑΠ 1086/01 Δνη 44. 480).

Στην προκειμένη περίπτωση, από τις καταθέσεις ... αποδείχθηκαν, σύμφωνα και με τα διδάγματα της κοινής πείρας, τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Δυνάμει του από 5.8.2003 ιδιωτικού μισθωτηρίου συμφωνητικού, που συνετάγη μεταξύ αφενός του Γ. Κ., παππού της ενάγουσας, ως εκμισθωτή, και αφετέρου του εναγομένου, καθηγητή φυσικής αγωγής, ως μισθωτή, ο πρώτος εκμίσθωσε στον τελευταίο, για το από 1.9.2003 έως 31.8.2005 χρονικό διά-

στημα, ένα ισόγειο κατάστημα, επιφανείας 103 τμ, το οποίο βρίσκεται στην οδό Κ. αριθ. .. του Β., για να το χρησιμοποιήσει για τη λειτουργία ιδιωτικού γυμναστηρίου, αντί μηνιαίου, προκαταβαλλομένου εντός του πρώτου 3ημέρου κάθε μήνα μισθώματος, ποσού 600 Ε, πλέον του αναλογούντος σ' αυτό τέλους χαρτοσήμου από 3,6%, το οποίο μετά την πρώτη διετία συμφώνησαν ότι θα αναπροσαρμόζεται κατά 5% ετησίως. Σε εκτέλεση της ανωτέρω συμβάσεως ο εναγόμενος παρέλαβε στην κατοχή του το μίσθιο και εξακολούθησε να το κατέχει για τη συμφωνημένη χρήση και μετά την πάροδο του συμβατικού χρόνου, χωρίς να επέλθει λύση της μισθώσεως, καθόσον αυτή ως εμπορική μετετράπη από το νόμο (αρθ. 5§1 π.δ. 34/1995) σε 12ετούς διάρκειας (βλ. και ΑΠ 1745/07 Δνη 49. 488). Μετά δε την πάροδο της πρώτης διετίας, σύμφωνα με τον προεκτεθέντα όρο της μισθωτικής συμβάσεως, το μίσθωμα αναπροσαρμόσθηκε σταδιακά στο ποσόν των 661,50 Ε, το οποίο μετά του αναλογούντος τέλους χαρτοσήμου διαμορφώθηκε στο ποσόν των 685,31 Ε (661,50 + 3,6%). Περαιτέρω, αποδείχθηκε ότι το μίσθιο, δυνάμει του με αριθ. .../14.6.2005 συμβολαίου γονικής παροχής που συνετάγη μεταξύ των Γ. και Α. Κ. ενώπιον του συμβ/φου Ι. Γ. και έχει μεταγραφεί νόμιμα στον τόμο ... και αριθ. ... των βιβλίων μεταγραφών του Υποθηκοφυλακείου Β. και του με αριθ. .../30.6.2007 συμβολαίου γονικής παροχής που συνετάγη μεταξύ του Α. Κ. και της ενάγουσας ενώπιον της συμβ/φου Ε. Α. και έχει μεταγραφεί νόμιμα στον τόμο ... και αριθ. ... των ιδίων ως άνω βιβλίων μεταγραφών, μεταβιβάσθηκε κατά κυριότητα διαδοχικά από τον παππού της ενάγουσας, Γ. Κ., στον υιό του και πατέρα της, Α. Κ., και

από τον τελευταίο στην ενάγουσα, η οποία από και διά της μεταγραφής του δευτέρου των ως άνω συμβολαίων, με το οποίο μεταβιβάστηκε σ' αυτήν το μίσθιο, υπεισήλθε αυτοδικαίως ως εκμισθώτρια στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της μισθώσεως, δοθέντος του εμπορικού χαρακτήρα της (βλ. οΛΑΠ 6/04 Δνη 45. 702, ΑΠ 1334/05 Δνη 48. 1092). Ωστόσο, στις σχέσεις της με τον εναγόμενο την εκπροσωπούσε ο πατέρας της, Α. Κ., ο οποίος ενεργούσε ως άμεσος αντιπρόσωπός της και υπό την ιδιότητα αυτή διαχειριζόταν στο όνομα και για λογαριασμό της το μίσθιο, πράγμα που προκύπτει σαφώς από την κατάθεση του ιδίου ενώπιον του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου. Όταν δε εκδόθηκε το π.δ. 219/2006 «Περί καθορισμού των όρων και των προϋποθέσεων ίδρυσης και λειτουργίας Ιδιωτικών Γυμναστηρίων ή ιδιωτικών σχολών εκμάθησης αθλημάτων», το οποίο τέθηκε σε ισχύ στις 13.10.2006, ενόψει του ότι το μίσθιο δεν πληρούσε τις προϋποθέσεις του αρθ. 4§1Α β' και ζ' τούτου, δεδομένου ότι ο συνολικός ωφέλιμος χώρος του μισθίου που χρησίμευε για εκγύμναση των εκγυμναζομένων ανερχόταν σε 55 τμ (βλ. κατάθεση μάρτυρα ανταποδείξεως, Α. Τ., στα ταυτόριθμα με την εκκαλουμένη απόφαση πρακτικά) αντί για 70 τμ που απαιτούσε ο νόμος, διέθετε δε έναν καταωνιστήρα σε κάθε αποδυτήριο αντί για δύο που απαιτούσε ο νόμος, ο εναγόμενος ενημέρωσε περί αυτού τον πατέρα της ενάγουσας ως εκπρόσωπό της, ο οποίος προς επίλυση του προβλήματος του πρότεινε να του εκμισθώσει και μία όμορη αποθήκη προς το μίσθιο κατάστημα. Όμως, εν τέλει, δεν κατέληξαν σε συμφωνία και ο εναγόμενος άρχισε να αναζητεί νέο χώρο προς στέγαση του γυμναστηρίου του. Δυνάμει δε

του από 30.7.2008 ιδιωτικού μισθωτηρίου συμφωνητικού, που μετ' επικλήσεως προσκομίζει, μίσθωσε άλλο μεγαλύτερο κατάστημα 180 τμ, σε κεντρικότερο σημείο του Β., ήτοι στην οδό Α. αριθ. ..., για δύο έτη, με χρόνο έναρξης της νέας μίσθωσης την 1.9.2008. Και τούτο, διότι αποδείχθηκε ότι στις 17.8.2008 προήλθε στην κατάρτιση συμφωνίας με τον πατέρα της ενάγουσας, ως άμεσο αντιπρόσωπό της, περί προώρου λύσεως της επίδικης συμβάσεως μισθώσεως, με την παράδοση στον τελευταίο των κλειδίων του μισθίου και την παραλαβή τούτων από αυτόν προς το σκοπό λύσεως της μισθώσεως, χωρίς καμία επιφύλαξη. Μάλιστα δε, στη συνέχεια, αυτός ανήρτησε στη βιτρίνα του καταστήματος ενοικιαστήριο για την εκμίσθωση τούτου σε άλλο μισθωτή, με τη συναίνεση της ενάγουσας, η οποία ούτε επικαλέσθηκε ούτε απέδειξε ότι εναντιώθηκε καθ' οιονδήποτε τρόπο στις άνω πράξεις του πατρός της. Εξάλλου, ουδόλως αποδείχθηκε ότι ο εναγόμενος διέθετε και άλλα κλειδιά του μισθίου, τα οποία δεν παρέδωσε στον πατέρα της ενάγουσας, ενόψει και του γεγονότος ότι μέχρι 17.8.2008 είχε ολοκληρώσει τη μετακόμιση του γυμναστηρίου (βλ. την κατάθεση του μάρτυρος ανταποδείξεως Α. Τ.), και δεν υπήρχε λόγος να διατηρεί κλειδιά του μισθίου. Κατ' ακολουθίαν αποδείχθηκε ότι τα μισθώματα του χρονικού διαστήματος από 17.8.2008 έως και 30.11.2008, που ζήτησε η ενάγουσα με την κρινόμενη αγωγή, δεν οφείλονται από τον εναγόμενο, καθόσον, όπως προαναφέρθηκε, στις 17.8.2008 η επίδικη σύμβαση μισθώσεως λύθηκε πρόωρα κατόπιν της άνω συμφωνίας των διαδίκων που επικαλέσθηκε κατ' ένσταση ο εναγόμενος. Επομένως, κατά παραδοχή της ενστάσεως, έπρεπε η

αγωγή να απορριφθεί κατά το μέρος της το αναφερόμενο στα ανωτέρω μισθώματα. Το δε πρωτοβάθμιο δικαστήριο, που με την εκκαλουμένη απόφαση απέρριψε την ένσταση και δέχθηκε την αγωγή κατ' ουσίαν ως προς τα εν λόγω μισθώματα, έσφαλε περί την εκτίμηση των αποδείξεων.

Περαιτέρω, σε σχέση με τα λοιπά αιτούμενα με την αγωγή μισθώματα των μηνών Ιουνίου και Ιουλίου 2008, καθώς και μέρος του μισθώματος του μηνός Αυγούστου 2008, το αντιστοιχούν στο από 1 έως και 17 Αυγούστου χρονικό διάστημα, συνολικού ύψους μετά του αναλογούντος σ' αυτά τέλους χαρτοσήμου από 3,6%, 1.746,43 Ε [685,31 + 685,31 + 375,81 (685,31 : 3 = 22,10 Χ 17)] αποδείχθηκε ότι αυτά εξακολουθούν να οφείλονται στην ενάγουσα, λόγω του ότι ο εναγόμενος περιήλθε σε υπερημερία περί την πληρωμή τους. Αυτός, όμως, ισχυρίστηκε ότι μέρος της απαιτήσεως της ενάγουσας για τα εν λόγω μισθώματα αποσβέσθηκε με εξώδικο συμβατικό συμψηφισμό, καθόσον πριν από τη δίκη είχαν συμφωνήσει η απαίτησή της για τα μισθώματα των μηνών Ιουνίου και Ιουλίου να συμψηφισθεί με την ανταπίτηση του για την αξία, συνολικού ύψους 334,45 Ε, των άνω κατασκευασμάτων, ήτοι του καθρέπτη και του μηχανήματος εξαιρισμού που πρόσθεσε αυτός στο μίσθιο και παρέμειναν προς όφελός του μετά την αποχώρησή του από αυτό. Σε σχέση με τον ισχυρισμό αυτό του εναγομένου πρέπει να λεχθεί ότι ο διάδικος μπορεί να επικαλεσθεί κατά τη διάρκεια της δίκης συμβηφισμό συμβατικό που έγινε πριν από τη δίκη. Στην περίπτωση, όμως, αυτή δεν πρόκειται για ένσταση συμψηφισμού, αλλά για απλή ένσταση εξοφλήσεως με συμψηφισμό (βλ. ΕφΑθ 9869/98 Δνη 40. 1195, Γεωργιάδη

- Σταθόπουλο ΑΚ 442 αριθ. Ι σελ. 542), η οποία ουδόλως αποδείχθηκε από τον εναγόμενο, καθόσον δεν προσκόμισε με επίκληση καθένα αποδεικτικό στοιχείο προς τούτο, ο δε μάρτυρας ανταποδείξεως, που κατέθεσε σχετικά, ανέφερε ότι ο εναγόμενος κατά την αποχώρησή του άφησε στο μίσθιο τον καθρέπτη και το μηχανήμα εξαιρισμού για να συμψηφισθεί η αξία τους με την απαίτηση της ενάγουσας, χωρίς όμως να αναφέρει ότι είχε προηγηθεί συμφωνία μεταξύ τους για το σκοπό αυτό. Συνεπώς, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, που με την εκκαλουμένη απόφαση απέρριψε την άνω ένσταση που προέβαλε ο εναγόμενος, αν και χωρίς αιτιολογία που συμπληρώνεται με τις αιτιολογίες της παρούσας (ΚΠολΔ 534), ορθώς κατ' αποτέλεσμα έκρινε και ο περί του αντιθέτου λόγος της έφεσης πρέπει να απορριφθεί.

Μετά ταύτα, πρέπει να γίνει δεκτός ο λόγος της έφεσης, με τον οποίο πλήττεται η εκκαλουμένη απόφαση, καθ' ο μέρος δέχθηκε την αγωγή για τα μισθώματα του χρονικού διαστήματος από 17.8.2008 έως 30.11.2008, κατόπιν απορρίψεως της ενστάσεως του εναγομένου για πρόωρη λύση της μισθώσεως με την προεκτεθείσα νεότερη συμφωνία, στην οποία προήλθε με τον πατέρα της ενάγουσας ως άμεσο αντιπρόσωπό της, η οποία καταρτίστηκε με την οικειοθελή εκ μέρους του παράδοση και την παραλαβή από τον τελευταίο των κλειδιών του μισθίου ανεπιφύλακτα. Ως εκ τούτου, δεκτής γενομένης της έφεσης του εναγομένου και ως βασίμου κατ' ουσίαν στο σύνολό της, πρέπει η εκκαλουμένη απόφαση να εξαφανισθεί εξ ολοκλήρου για την ενότητα του τίτλου εκτελέσεως. Αφού δε διακρατηθεί η υπόθεση από το Δικαστήριο τούτο, πρέπει, κατά παραδο-

χή της ένστασης, να γίνει δεκτή η αγωγή εν μέρει κατ' ουσίαν και να υποχρεωθεί ο εναγόμενος να καταβάλει στην ενάγουσα το ποσόν των 1.746,43 €, που αντιστοιχεί στα οφειλόμενα μισθώματα των μηνών Ιουνίου και Ιουλίου 2008 καθώς και στο μέρος του μισθώματος του μηνός Αυγούστου που αντιστοιχεί στο από 1 έως 17 Αυγούστου χρονικό διάστημα, πλέον του αναλογούντος σ' αυτά τέλους χαρτοσήμου από 3,6%, με το νόμιμο τόκο από της επομένης του χρόνου κατά τον οποίο έπρεπε καθένα των ανωτέρω μισθωμάτων να καταβληθεί μέχρι την εξόφληση...

415/2011

Πρόεδρος: Ιωάν. Μαγγίνας

Εισηγητής: Νικ. Πουλάκης

Δικηγόροι: Σοφία Αποστολάκη, Αναστ. Βουγιούκας

Κάθε σύμβαση καταρτιζόμενη από νπδδ με αντικείμενο ανώτερο του καθοριζόμενου εκ του νόμου ποσού υποβάλλεται σε έγγραφο συστατικό τύπο, άλλως απόλυτη ακυρότητα της σύμβασης, ως και της τυχόν τροποποιητικής, λαμβανόμενη υπόψη και αυτεπάγγελα.

Άρση της άνω ακυρότητας όταν εκπληρώθηκε σύμβαση για την οποία προηγήθηκε χωριστή έγγραφη πρόταση, χωρίς να ακολουθήσει και έγγραφη αποδοχή. Η πρόταση, ως μονομερής απευθυντέα δήλωση βούλησης, επί νπδδ πρέπει να γίνει εγγράφως, άλλως δεν υφίσταται, οπότε δεν καταρτίζεται και σύμβαση.

Ακυρότητα σύμβασης έργου καταρτισθείσας μεταξύ Νοσοκομείου και ιδιώτη δίχως τήρηση των ανωτέρω.

{...} 3. Κατά το αρθ. 158 ΑΚ «η τήρηση

τύπου για τη δικαιοπραξία απαιτείται μόνο όπου ο νόμος το ορίζει» και κατά την §1 του αρθ. 159 ΑΚ «δικαιοπραξία για την οποία δεν τηρήθηκε ο τύπος που απαιτεί ο νόμος, εφόσον δεν ορίζεται το αντίθετο, είναι άκυρη». Περαιτέρω, με το αρθ. 41 του ν.δ. 496/1974 «Περί λογιστικού των Ν.Π.Δ.Δ.» ορίζεται ότι «Πάσα σύμβασις δια λογαριασμόν του ν.π., έχουσα αντικείμενον άνω των 10.000 δρχ [ήδη 150.000 δρχ κατά την υπ' αριθ. 2054839/452/0026/3-9.7.1992 απόφαση του Υπουργού Οικονομικών (ΦΕΚ Β' 447)] ή δημιουργούσα υποχρεώσεις διαρκείας, εφόσον δεν ορίζεται άλλως, υποβάλλεται εις τον τύπον του ιδιωτικού εγγράφου. Το ποσόν τούτο δύναται να αυξομειούται δι' αποφάσεων του Υπουργού των Οικονομικών, δημοσιευόμενων εις την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Η πρότασις καταρτίσεως συμβάσεως και η αποδοχή αυτής δύναται να γίνουν και δι' ιδιαιτέρων εγγράφων. Η εκ της μη τήρσεως του τύπου της εγγράφου αποδοχής ακυρότης αίρεται εν περιπτώσει εκπληρώσεως της συμβάσεως». Από το συνδυασμό των διατάξεων τούτων σαφώς προκύπτει ότι κάθε σύμβαση καταρτιζόμενη από Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου και έχουσα το ως άνω αντικείμενο, υποβάλλεται σε έγγραφο τύπο απαιτούμενο εκ του νόμου, δίχως την τήρηση του οποίου η δικαιοπραξία είναι άκυρη (Μπαλής Γεν. Αρχαί, έκδ. 7 §53, Ράμμος σε ΕρμΑΚ υπ' αριθ. 159 αρ. 7, Γεωργιάδης - Σταθόπουλος ΕρμΑΚ, αρθ. 159 αρ. 8, σελ. 248). Η ακυρότητα της σύμβασης από την έλλειψη του απαιτούμενου τύπου, ο οποίος είναι συστατικός και όχι αποδεικτικός, τόσο για την αρχική σύμβαση, όσο και για τυχόν τροποποίησή της, είναι απόλυτη και λαμβάνεται υπόψη και αυτεπαγγέλτως από το Δικαστήριο,

εφόσον προκύπτει από τα εκτιθέμενα πραγματικά περιστατικά (ΕφΑθ 11549/95 ΝοΒ 1996. 1008, ΕφΑθ 1840/92 ΝοΒ 41. 510, ΕφΑθ 8341/91 Δνη 33. 875, ΕφΑθ 3410/91 Δνη 33. 875, ΕφΑθ 15128/88 Δνη 31. 1050, ΕφΑθ 224/88 Δνη 30. 831). Επίσης, προκύπτει ότι η διάταξη του τελευταίου εδαφίου του ανωτέρω αρθ. 41 του ν.δ. 496/1974 περί άρσεως της ακυρότητας από τη μη τήρηση του τύπου της εγγράφου αποδοχής με εκπλήρωση της σύμβασης αναφέρεται στην τρίτη παράγραφο του άρθρου αυτού, κατά την οποία: «η πρόταση κατάρτισης σύμβασης και η αποδοχή αυτής δύναται να γίνουν και με ιδιαίτερα έγγραφα» και εφαρμόζεται όταν εκπληρώθηκε σύμβαση για την οποία προηγήθηκε χωριστή έγγραφη πρόταση, χωρίς να επακολουθήσει και έγγραφη αποδοχή (ολΑΠ 862/84 ΕΕργΔ 43. 627, ΑΠ 61/96 ΕΕργΔ 1997. 597, ΕφΑθ 9773/97 Δνη 1998. 637). Η πρόταση όμως, ούσα μονομερής και απευθυντέα σε τρίτο δήλωση βουλήσεως και αποτελούσα ουσιώδες κατ' αρθ. 192 ΑΚ στοιχείο της σύμβασης, πρέπει να είναι πλήρης κατά περιεχόμενο και ορισμένη (Γεωργιάδης - Σταθόπουλος ό.π., αρθ. 185 αρ. 1, 2 και αρθ. 192 αρ. 1), προκειμένου δε ΝΠΔΔ πρέπει να γίνει κατ' αρθ. 41 Ν.Δ. 496/1974 εγγράφως («δι' ιδιαιτέρου εγγράφου»), άνευ του οποίου πρόταση δεν υφίσταται, οπότε δεν καταρτίζεται και σύμβαση, αφού δεν νοείται αποδοχή χωρίς πρόταση (ολΑΠ 862/84 ό.π., ΑΠ 847/1986 ΝοΒ 35. 1196, ΑΠ 1014/81 ΕΕργΔ 41. 225, ΑΠ 736/78 ΕΕργΔ 37. 890, ΑΠ 385/78 ΝοΒ 27. 174).

Τέλος, σύμφωνα με το αρθ. 7 § 6 και 8 του ν. 3329/2005 «Το Διοικητικό Συμβούλιο του Νοσοκομείου έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες: ... 8. Εγκρίνει το Ενιαίο

Πρόγραμμα Προμηθειών του Νοσοκομείου, καθώς και τις τροποποιήσεις του και το υποβάλλει στο Διοικητή της οικείας Υγειονομικής Περιφέρειας. 9. Εγκρίνει τη σκοπιμότητα και τον τρόπο χρηματοδότησης για εκτέλεση έργων, υλοποίηση μελετών, προμήθεια παντός τύπου εξοπλισμού, προμήθεια παντός τύπου αναλώσιμου υλικού και ανάθεση υπηρεσιών κατά ΚΑΕ προϋπολογισμού για ποσό άνω των 15.000 Ε και μέχρι 45.000 Ε ετησίως ... 8. Ο Διοικητής του Νοσοκομείου έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες: ... 17. Εγκρίνει τη σκοπιμότητα και τον τρόπο χρηματοδότησης για εκτέλεση έργων, υλοποίηση μελετών, προμήθεια παντός τύπου εξοπλισμού, προμήθεια παντός τύπου αναλώσιμου υλικού και ανάθεση υπηρεσιών κατά ΚΑΕ προϋπολογισμού μέχρι 15.000 Ε ετησίως. 18. Εισηγείται στο ΔΣ του Νοσοκομείου τη σκοπιμότητα και τον τρόπο χρηματοδότησης για εκτέλεση έργων, υλοποίηση μελετών, προμήθεια παντός τύπου εξοπλισμού, προμήθεια παντός τύπου αναλώσιμου υλικού και ανάθεση υπηρεσιών κατά ΚΑΕ προϋπολογισμού για ποσά άνω των 15.000 Ε ετησίως.. .».

Στην προκειμένη περίπτωση με την κρινόμενη αγωγή του ο ενάγων εκθέτει ότι, δυνάμει προφορικών συμβάσεων που καταρτίστηκαν μεταξύ αυτού και της τότε προέδρου και νομίμου εκπροσώπου του εναγομένου νοσοκομείου, του ανατέθηκε, πέραν της καθαριότητας όλων των χώρων του νοσοκομείου που είχε αναλάβει με μειοδοτικό διαγωνισμό, και α) το πλύσιμο του ακαθάρτου ιματισμού (σεντόνια κλπ) του νοσοκομείου και το σιδέρωμα των ειδών αυτών, καθώς και β) η παρασκευή καφέδων και το μοίρασμα των δίσκων στη μονάδα τεχνητού νεφρού, η καθαριότη-

τα της κουζίνας των χειρουργείων και η παρασκευή καφέδων εντός αυτού και το δίπλωμα του ιματισμού των χειρουργείων καθημερινά. Ότι εκτέλεσε προσηκόντως το ανατεθέν έργο από το μήνα Μάιο 2006 έως και τον Ιανουάριο του 2007 για την πρώτη περίπτωση και από το μήνα Απρίλιο 2006 έως και τον Ιανουάριο του 2007 για τη δεύτερη περίπτωση και εξέδωσε τα σχετικά τιμολόγια παροχής υπηρεσιών, πλην, όμως, το εναγόμενο αρνείται να του καταβάλει τη συμφωνηθείσα αμοιβή του ύψους 30.406,68 Ε για την υπό στοιχείο α) περίπτωση και 39.743,85 Ε για την υπό στοιχείο β) περίπτωση. Για τους λόγους αυτούς ζήτησε να υποχρεωθεί το εναγόμενο Γ.Ν. Β., να του καταβάλει το συνολικό ποσό των 70.150,53 Ε, με το νόμιμο τόκο από την επομένη της εκδόσεως εκάστου τιμολογίου, όπως αναλυτικά αναφέρει στην αγωγή του. Με αυτό το περιεχόμενο και αίτημα η αγωγή αυτή, η οποία δεν αφορά σε - υπαγόμενη στα τακτικά διοικητικά δικαστήρια - διοικητική διαφορά ουσίας κατά την έννοια του αρθ. 94§1 του Συντάγματος, παραδεκτώς εισήχθη προς συζήτηση στο υλικά και τοπικά αρμόδιο Μονομελές Πρωτοδικείο Βόλου (ΚΠολΔ 12, 13, 14§2 και 25§2) κατά την τακτική διαδικασία, πλην όμως ήταν απορριπτέα ως νομικά αβάσιμη, διότι, αληθών υποτιθεμένων των εκτιθεμένων σ' αυτή περιστατικών, δεν τηρήθηκε ο έγγραφος τύπος και η διαδικασία που απαιτούνταν για την ανάθεση των αναφερόμενων στην αγωγή υπηρεσιών, σύμφωνα με τα όσα αναφέρονται παραπάνω στη μείζονα σκέψη. Συνεπώς, η καταρτισθείσα μεταξύ των διαδίκων σύμβαση ήταν άκυρη, όπως ισχυρίστηκε πρωτοδίκως το εναγόμενο και προβάλλει και πάλι με τον τρίτο και τέταρτο λόγο του εφετηρίου του,

της ακυρότητας αυτής λαμβανομένης άλλωστε υπόψη και αυτεπαγγέλτως, σύμφωνα με τα προεκτεθέντα στη μείζονα σκέψη. Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, που έκρινε ως νομικά βάσιμη την αγωγή, έσφαλε περί την εφαρμογή των προαναφερομένων διατάξεων του νόμου και γι' αυτό η έφεση του εναγομένου πρέπει να γίνει δεκτή και να εξαφανισθεί η πρωτόδικη απόφαση. Ακολούθως, το δικαστήριο, αφού κρατήσει την υπόθεση προς εκδίκαση, πρέπει να απορρίψει την αγωγή ως νομικά αβάσιμη. Σημειώνεται ότι ο ενάγων δεν περιέλαβε στην αγωγή του και επικουρική βάση εκ του αδικαιολογήτου πλουτισμού, η οποία και θα ερευνώνταν από το παρόν δικαστήριο μετά την απόρριψη της κύριας βάσης της αγωγής.

4. Σύμφωνα με τα προαναφερόμενα η έφεση πρέπει να γίνει δεκτή και να εξαφανιστεί η υπ' αριθ. 203/2009 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου. Ακολούθως το δικαστήριο θα κρατήσει την υπόθεση προς εκδίκαση και θα απορρίψει την αγωγή ως νομικά αβάσιμη...

435/2011

Πρόεδρος: Ιωάν. Μαγγίνας

Εισηγητής: Νικ. Πουλάκης

Δικηγόροι: Άγις Παπαστεργίου, Θεόφιλος Κώτσιος

Οι οδηγοί των ενταγμένων στα ΚΤΕΛ λεωφορείων αποτελούν προσωπικό των ιδιοκτητών των λεωφορείων, από τους οποίους προσλαμβάνονται και απολύονται. Δικαίωμα των ΚΤΕΛ, προς κάλυψη ειδικών αναγκών, να προσλάβουν εφεδρικούς οδηγούς με σύμβαση εργασίας, οι εκ της οποίας υποχρεώσεις βαρύνουν το συμβληθέν Ταμείο.

Ακυρότητα σύμβασης εργασίας οδηγού λεωφορείου των ΚΤΕΛ επί έλλειψης πιστοποιητικού υγείας 12μηνιαίας διάρκειας, εκδιδόμενου από ιατρούς υπηρεσιών του Υπουργείου Μεταφορών ή του ΙΚΑ. Ισχύς τούτου και επί λήξης του πιστοποιητικού κατά το χρόνο της σύμβασης και μη υποβολής του οδηγού σε ιατρικές εξετάσεις. Επί άκυρης σύμβασης εργασίας, μη υπερημερία του εργοδότη που δεν αποδέχεται τις υπηρεσίες του μισθωτού.

Δικαίωμα εναγόμενου ως εφεσίβλητου να προτείνει στην κατ' έφεση δίκη με τις προτάσεις νέους πραγματικούς ισχυρισμούς που δεν είχαν προταθεί πρωτόδικα ή είχαν προταθεί αόριστα, σε απόκρουση της έφεσης και υποστήριξη του διατακτικού της εκκαλουμένης.

{...} 2. Οι ενάγοντες (ήδη εκκαλούντες) με την αγωγή τους, την οποία απήλθοναν ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας κατά της εναγομένης (ήδη εφεσίβλητης), ισχυρίστηκαν ότι δυνάμει συμβάσεων εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου προσελήφθησαν, ο πρώτος αυτών το Μάιο του έτους 2001 και ο δεύτερος τον Ιανουάριο του έτους 2001, από την εναγόμενη, προκειμένου να εργαστούν ως οδηγοί των ενταγμένων σ' αυτή λεωφορείων. Ότι προσέφεραν στην ως άνω εργοδότη τους τις συμφωνηθείσες υπηρεσίες τους, εργαζόμενοι ως άνω επιπλέον και επί δύο Κυριακές κάθε μήνα, λαμβάνοντας έτσι την πρόσθετη παροχή του μηνιαίου μισθού τους που προβλέπεται για την εργασία τους κατά τις Κυριακές. Ότι η εναγόμενη, μολονότι αυτοί προσέφεραν την εργασία τους ως άνω, αυθαίρετα και χωρίς δικαίωμα από το Μάιο του έτους 2004 έπαψε να τους απασχολεί

κατά τις παραπάνω δύο Κυριακές μηνιαίως, ενέργεια η οποία αποτελεί καταχρηστική μονομερή βλαπτική μεταβολή των όρων εργασίας τους, με αποτέλεσμα την αντίστοιχη μείωση των τακτικών αποδοχών τους. Για τους λόγους αυτούς ζήτησαν α) να αναγνωρισθεί ότι η ως άνω ενέργεια της εναγόμενης είναι άκυρη, διότι αποτελεί μονομερή και άνευ δικαιώματος βλαπτική για αυτούς μεταβολή των όρων εργασίας τους, να υποχρεωθεί η εναγόμενη, με απόφαση προσωρινά εκτελεστή, να καταβάλει στον πρώτο αυτών το συνολικό ποσό των 3.353,296 Ε και στο δεύτερο το συνολικό ποσό των 2.943,414 Ε, νομιμολογώντας από την επίδοση της αγωγής και μέχρις εξοφλήσεως, ποσά που αντιστοιχούν στις ως άνω πρόσθετες παροχές του μηνιαίου μισθού εκάστου αυτών από το έτος 2003 έως την έγερση της υπό κρίση αγωγής, ως προς τα οποία η εναγόμενη βρίσκεται σε υπερημερία, και να υποχρεωθεί η τελευταία να τους απασχολεί επί 24 Κυριακές και αργίες εκάστου έτους, απειλούμενης χρηματικής ποινής σε βάρος της ποσού 1.000 Ε για κάθε Κυριακή ή αργία μη απασχολήσεώς τους. Η υπόθεση εκδικάσθηκε αντιμωλία των διαδίκων κατά την ειδική διαδικασία που ακολουθείται για την επίλυση των εργατικών διαφορών και αρχικά εκδόθηκε η υπ' αριθ. 120/2009 μη οριστική απόφαση του ανωτέρω δικαστηρίου, που διέταξε την εξέταση των διαδίκων στο ακροατήριό του, και στη συνέχεια η προσβαλλόμενη απόφαση (υπ' αριθ. 580/2009), με την οποία η αγωγή απορρίφθηκε ως ουσιαστικά αβάσιμη. Οι εκκαλούντες με την έφεσή τους προσβάλλουν την απόφαση και παραπονούνται για εσφαλμένη εφαρμογή του νόμου και κακή εκτίμηση των αποδείξεων, ζητώντας να

εξαφανισθεί, ώστε να γίνει δεκτή η αγωγή τους.

3. Επειδή από τη διάταξη του αρθ. 2§4 του β.δ. 235/1968, που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του ν. 2119/1952 και ορίζει ότι «άπαν το προσωπικόν των ΚΤΕΛ έχει εργοδότη το ΚΤΕΛ, πλην των οδηγών λεωφορείων οι οποίοι προσλαμβάνονται και απολύονται υπό του ιδιοκτήτου του λεωφορείου», σε συνδυασμό με τις διατάξεις του αρθ. 17§1 του νόμου τούτου, όπως συμπληρώθηκε με το αρθ. 33§4 ν.δ. 3334/1955 και αντικαταστάθηκε με το αρθ. 17 ν.δ. 3990/1959, προκύπτει μεν ότι οι οδηγοί (τακτικοί και έκτακτοι) των εντεταγμένων στα ΚΤΕΛ λεωφορείων αποτελούν προσωπικό των ιδιοκτητών των λεωφορείων, από τους οποίους προσλαμβάνονται και απολύονται, η δε αντιμισθία τους καταβάλλεται από τα ΚΤΕΛ, τούτο όμως δεν αποκλείει το δικαίωμα των τελευταίων (ΚΤΕΛ) να προσλάβουν οδηγούς λεωφορείων με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας όταν συντρέχει τέτοια ανάγκη, όπως για να τους χρησιμοποιήσει ως εφεδρικούς οδηγούς σε λεωφορεία που είναι εντεταγμένα σε αυτό και κινούνται επ' ονόματί του προς κάλυψη ειδικών αναγκών. Στην περίπτωση αυτή, οι από τη σύμβαση εργασίας υποχρεώσεις έναντι των ως άνω εφεδρικών οδηγών δεν βαρύνουν τους ιδιοκτήτες των λεωφορείων στα οποία απασχολήθηκαν, αλλά το συμβληθέν με αυτούς ΚΤΕΛ για την κάλυψη αναγκών η αντιμετώπιση των οποίων υπάγεται στον κύκλο της αρμοδιότητάς του (ΑΠ 1736/95, ΑΠ 1863/99).

Εξ άλλου, κατά τα αρθ. 3§1 περ. δ' του π.δ. 229/1994 «Κανείς δεν μπορεί να προσληφθεί ως τακτικός ή έκτακτος υπάλληλος του ΚΤΕΛ, εφόσον δεν έχει τα παρακάτω, γενικά και ειδικά, ανάλογα

με την περίπτωση, προσόντα... 1. ΓΕΝΙΚΑ ΠΡΟΣΟΝΤΑ ...α) ...δ) Ειδικά για τους οδηγούς, αλλά και όλο το προσωπικό κινήσεως, πρέπει να είναι κατάλληλοι από άποψη υγείας για την εργασία που προορίζονται να εκτελέσουν. Η σχετική καταλληλότητα, καθ' όλη τη διάρκεια που υφίσταται η σύμβαση εργασίας, πιστοποιείται από ιατρούς που έχουν συμβληθεί με υπηρεσίες του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών ή από ιατρούς του ΙΚΑ, σύμφωνα με τα ισχύοντα, κατά περίπτωση. Τα πιστοποιητικά ισχύουν για δώδεκα (12) μήνες από της εκδόσεώς των». Από τις παραπάνω διατάξεις, οι οποίες έχουν εφαρμογή και μετά τη μετατροπή των ΚΤΕΛ σε ανώνυμη εταιρία, η οποία υποκαθιστά αυτοδίκαια και χωρίς άλλη διατύπωση τα ΚΤΕΛ σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του (αρθ. 1, 2, 3§1, 6, 10 ν. 2963/2001), προκύπτει ότι για την πρόσληψη του οδηγού λεωφορείου των ΚΤΕΛ απαιτείται, εκτός των άλλων, αυτός να είναι κατάλληλος από άποψη υγείας για την εργασία. Η καταλληλότητά του πιστοποιείται αρμοδίως από ιατρούς υπηρεσιών που έχουν συμβληθεί του Υπ. Μεταφορών ή από ιατρούς του ΙΚΑ. Τα πιστοποιητικά υγείας ισχύουν για ορισμένο χρόνο και δη για δώδεκα (12) μήνες από της εκδόσεώς τους. Έτσι, αν δεν εκδοθεί και δεν προσκομιστεί τέτοιο πιστοποιητικό κατά την πρόσληψη του υπαλλήλου (οδηγού) του ΚΤΕΛ, η σύμβαση εργασίας, ως αντικείμενη στις πιο πάνω διατάξεις δημόσιας τάξεως, είναι άκυρη και θεωρείται σαν να μην έγινε (αρθ. 174, 180 ΑΚ, ΑΠ 51/05 ΕΕργΔ 2005. 644, ΑΠ 1863/99, ΑΠ 1129/98 ΕΕργΔ 1999. 409, ΑΠ 1435/91). Αλλά και εάν κατά τη διάρκεια της συμβάσεως ο οδηγός δεν υποβάλλεται ανά 12μηνο στις ιατρικές (κατά τα παραπάνω)

εξετάσεις και έχει λήξει η 12μηνη ισχύς του ιατρικού πιστοποιητικού, και πάλι η σύμβαση εργασίας καθίσταται άκυρη και παύει να ισχύει (ΑΠ 51/05, ΑΠ 1129/98 ό.π). Επί άκυρης (αρχικά ή μεταγενέστερα) σύμβασης εργασίας, ο εργοδότης που δεν αποδέχεται τις υπηρεσίες του μισθωτού δεν καθίσταται υπερέμμερος και δεν οφείλει, κατά συνέπεια, μισθούς υπερημερίας (ΑΠ 205/99 Δνη 40. 1066, ΑΠ 254/95 ΔΕΝ 1995. 1252, ΑΠ 350/95 ΕΕΝ 1996. 292, ΕφΛαρ 286/06 Δικογρ 2006. 486, ΕφΘεσ 959/04 Αρμ 2004. 1013, ΕφΘεσ 582/02 Δνη 2004. 551).

Στη συγκεκριμένη περίπτωση από τις ένορκες καταθέσεις ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα: Δυνάμει συμβάσεων εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου οι ενάγοντες προσλήφθηκαν, ο πρώτος από αυτούς το Μάιο του έτους 2001 και ο δεύτερος τον Ιανουάριο του έτους 2001, από την εναγόμενη, προκειμένου αυτοί να εργαστούν ως τακτικοί οδηγοί των ενταγμένων στην εναγόμενη λεωφορείων, έναντι των συμφωνηθεισών μηνιαίων αποδοχών, συμπεριλαμβανομένων όλων των επιδομάτων κλπ, έκτοτε εργάστηκαν ως άνω για την εναγόμενη, υποκείμενοι σε νομική εξάρτηση από αυτήν και σύμφωνα με το πρόγραμμα δρομολογίων που η τελευταία εξέδιδε, τελούσαν επομένως υπό τον έλεγχο και την εποπτεία της εργοδότης τους, ενεργώντας σύμφωνα με τις οδηγίες της. Σύμφωνα με τα παραπάνω, τα οποία αποδεικνύονται και από τα εκκαθαριστικά σημειώματα αποδοχών για το παραπάνω χρονικό διάστημα που εξέδιδε η εναγόμενη και επικαλούνται και προσκομίζουν οι ενάγοντες, οι επιδικες συμβάσεις των εναγόντων με την εναγόμενη ήταν συμβά-

σεις εξαρτημένης εργασίας και όχι παροχής ανεξαρτήτων υπηρεσιών στα πλαίσια κοινωνίας δικαιώματος, όπως αβάντισμα ισχυρίζεται η εναγόμενη, το δε γεγονός ότι οι εναγόμενοι τυγχάνουν μέτοχοι της εναγόμενης, κατέχοντας έκαστος αυτών ποσοστό 5% επί των υπ' αριθ. ΡΙΤ ... και ΡΙΤ ... λεωφορείων, εκ των μισθωμένων στην εναγόμενη, δεν αλλάζει το χαρακτήρα των επιδικών συμβάσεων, καθώς και σε αυτήν την περίπτωση είναι δυνατή η σύναψη συμβάσεως εξαρτημένης εργασίας, σύμφωνα με τα αναφερόμενα παραπάνω στη μείζονα σκέψη.

Περαιτέρω, οι ενάγοντες μέχρι το έτος 2004 εργάζονταν ως άνω για την εναγόμενη και δύο Κυριακές κατά μέσο όρο μηνιαίως, λαμβάνοντας έτσι την πρόσθετη παροχή που ανερχόταν σε 75% των 2/25 του μηνιαίου μισθού τους, από δε το έτος 2004 η εναγόμενη με απόφασή της έπαψε να απασχολεί τους ενάγοντες κατά τις Κυριακές, μολονότι οι τελευταίοι προσέφεραν την εργασία τους. Ωστόσο, όπως αποδείχθηκε, η εναγόμενη δεν είχε και δεν έχει την υποχρέωση να αποδέχεται την εργασία των εναγόντων κατά τις δύο Κυριακές το μήνα, κατά τις οποίες εργάζονταν έως το έτος 2004, και τούτο γιατί οι ενάγοντες κατά τη διάρκεια της εργασίας τους, εφόσον ανήκουν στο προσωπικό κινήσεως της εναγόμενης και σύμφωνα με τη διάταξη του αρθ. 3§1 περ. δ' του π.δ. 229/1994, το οποίο διατηρήθηκε σε ισχύ μετά την τροποποίηση του ως άνω π.δ/τος από το π.δ. 246/2006 αρθ. 5, ήταν και είναι υποχρεωμένοι να είναι εφοδιασμένοι με πιστοποιητικά ότι είναι κατάλληλοι από άποψη υγείας για την εργασία που προορίζονται να εκτελέσουν, ανανεωόμενα υποχρεωτικά στα τακτά χρονικά

διαστήματα που ορίζονται στα παραπάνω διατάγματα. Στην προκειμένη όμως περίπτωση οι ενάγοντες, τόσο κατά την αρχική πρόσληψή τους, όσο και κατά τη διάρκεια εν γένει της εργασίας τους, δεν ήταν και δεν είναι εφοδιασμένοι με πιστοποιητικά υγείας, όπως οι παραπάνω διατάξεις δημόσιας τάξεως ορίζουν, σε κάθε δε περίπτωση δεν αποδείχθηκε η τακτή ανανέωση αυτών. Συνεπώς και σύμφωνα με τα προεκτεθέντα παραπάνω στη μείζονα σκέψη, εφόσον οι ενάγοντες δεν προσκόμισαν από την αρχή ή και στη συνέχεια τέτοια πιστοποιητικά, οι ένδικες συμβάσεις ήταν από την αρχή άκυρες και θεωρούνται σαν να μη έγιναν. Οι άκυρες αυτές συμβάσεις δεν έγιναν έγκυρες, έστω και αν η εναγόμενη προσέλαβε τους ενάγοντες και τους απασχολούσε επί μακρόν χωρίς εναντίωσή της στην ως άνω παράλειψη των εναγόντων να προσκομίσουν πιστοποιητικά (ΑΠ 349/04 ΕΕργΔ 2004. 1216, ΑΠ 569/92 ΕΕργΔ 1993. 713), ακόμη δε η αποδοχή της εργασίας των εναγόντων από την εναγόμενη από μόνη δεν αρκεί να επικυρώσει, σιωπηρά έστω, την ακυρότητα των επιδίκων συμβάσεων, εφόσον, κατά τα παραπάνω, δεν επακολούθησε η έκδοση πιστοποιητικών ή η υποχρεωτική ανανέωσή τους από τους ενάγοντες. Επομένως, εξ αιτίας αυτής της ακυρότητας (αρχικής και μεταγενέστερης) των επιδίκων συμβάσεων, η εναγόμενη εργοδότη, που δεν αποδέχεται τις υπηρεσίες των εναγόντων κατά τις Κυριακές, δεν έγινε υπερήμερη και δεν οφείλει κατά συνέπεια μισθούς υπερημερίας, ούτε υποχρεούται στην ως άνω απασχόληση των εναγόντων κατά τις Κυριακές.

Η εναγομένη, κατά τη συζήτηση της 22.1.2009 στο πρωτόδικο δικαστήριο,

όπως προκύπτει από τα πρακτικά συνεδριάσεως, αναφέρθηκε στις προκατατεθείσες προτάσεις της, στις οποίες ανέφερε μεταξύ των άλλων ότι η συνδέουσα αυτή και τους ενάγοντες σύμβαση εργασίας είναι άκυρη, ως αντιβαίνουσα στις διατάξεις του κανονισμού λειτουργίας της, χωρίς περαιτέρω ανάπτυξη. Η προσβαλλόμενη απόφαση θεώρησε ότι ο ισχυρισμός αυτός της εναγομένης είναι ορισμένος και νόμιμος (αρθ. 174 και 180 ΑΚ) και συνιστά ένσταση. Ερευνώντας τον δε και από ουσιαστική άποψη τον έκρινε βάσιμο, απορρίπτοντας την αγωγή, με την αιτιολογία ότι οι ενάγοντες δεν ήταν εφοδιασμένοι με πιστοποιητικά υγείας και συνεπώς η σύμβαση εργασίας τους ήταν άκυρη. Η εναγομένη επαναφέρει (επιβοηθητικά) την ανωτέρω ένσταση με τις προτάσεις της ενώπιον του Εφετείου με ορισμένο και αναλυτικό πλέον τρόπο, επικαλούμενη ρητά την ακυρότητα των συμβάσεων εργασίας της με τους ενάγοντες, λόγω της έλλειψης του παραπάνω πιστοποιητικού υγείας. Η ένσταση αυτή ακυρότητας της σύμβασης είναι, όπως προαναφέρθηκε, νόμιμη και ουσιαστικά βάσιμη. Η προβολή της για πρώτη φορά με ορισμένο τρόπο ενώπιον του δευτέρου βαθμού με τις προτάσεις είναι παραδεκτή για τους ακόλουθους λόγους: Η αγωγή, όπως προαναφέρθηκε, απορρίφθηκε ως ουσιαστικά αβάσιμη για την ίδια ακριβώς αιτία. Κατά της (απορριπτικής) διατάξεως της αποφάσεως άσκησαν έφεση οι ενάγοντες. Επομένως, η εναγομένη ως εφεσίβλητη δικαιούται κατά το αρθ. 527 εδ. 1 ΚΠολΔ να προτείνει στην κατ' έφεση δίκη με τις προτάσεις της νέους πραγματικούς ισχυρισμούς, που δεν είχαν προταθεί πρωτόδικα ή είχαν προταθεί τότε αόριστα, εφ' όσον συντελούν σε

απόκρουση της εφέσεως και υποστήριξη του διατακτικού της εκκαλούμενης αποφάσεως, όπως εν προκειμένω (ΑΠ 1630/83 ΝοΒ 1984. 1367, ΕφΑθ 9772/91 Αρμ 1992. 134, Σ. Σαμουήλ, Η Έφεση, Αθήνα 2003, σελ. 283). Σε κάθε περίπτωση, η προβολή αυτής της ένστασης για πρώτη φορά στο εφετείο είναι παραδεκτή κατά το αρθ. 527 εδ. 3 ΚΠολΔ, διότι συντρέχουν οι προϋποθέσεις του αρθ. 269 ΚΠολΔ, ήτοι αποδεικνύεται πλήρως με δικαστική ομολογία, αφού οι ενάγοντες ομολογούν με τις προτάσεις τους την έλλειψη του παραπάνω πιστοποιητικού υγείας, προβάλλοντας ισχυρισμούς α) ότι κανένας από το προσωπικό κίνησης της εναγομένης δεν είναι εφοδιασμένος με τέτοιο πιστοποιητικό, β) ότι δεν υπάρχει εξουσιοδοτημένος ιατρός για την έκδοση τέτοιου πιστοποιητικού, γ) ότι έχουν υποβληθεί σε εξετάσεις για την έκδοση της επαγγελματικής τους άδειας και δ) ότι ουδέποτε η εναγομένη απαίτησε από το προσωπικό κίνησης τέτοιο πιστοποιητικό, οι οποίοι όμως είναι απορριπτέοι ως χωρίς ωφέλεια προβαλλόμενοι. Εφόσον λοιπόν η προσβαλλόμενη απόφαση, κατά παραδοχή της (αόριστης) ένστασης της εναγομένης, απέρριψε την αγωγή ως ουσιαστικά αβάσιμη με την ίδια ακριβώς αιτιολογία, δεν έσφαλε κατ' αποτέλεσμα και γι' αυτό πρέπει η έφεση των εναγόντων να απορριφθεί.

4. Σύμφωνα με τα προαναφερόμενα, η έφεση των εναγόντων πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμη...

445/2011

Πρόεδρος: Ιωάν. Μαγγίνας

Εισηγητής: Γεώρ. Αποστολάκης

Δικηγόροι: Ηλίας Νάνης - Κων. Ευθυμίου, Βασ. Αγγέλης

Επί κάθετης ιδιοκτησίας δικαίωμα συνιδιοκτήτη να οικοδομήσει στο καθορισμένο γι' αυτόν τμήμα του κοινού οικοπέδου την αναλογούσα στο ποσοστό συγκυριότητάς του επιφάνεια, αφήνοντας ακάλυπτο το κατά τις πολεοδομικές δ/ξεις προβλεπόμενο ποσοστό, μη υπερβαίνοντας τον αναλογούντα στην ιδιοκτησία του συντελεστή δόμησης. Επί παράβασης της άνω υποχρέωσης, ο ζημιωθείς συνιδιοκτήτης δικαιούται να απαιτήσει κατεδάφιση καθό μέρος υπάρχει υπέρβαση ή, επί αδυναμίας κατεδάφισης, αποζημίωση ίση με την αξία του κτίσματος που στερήθηκε, από την οποία αφαιρείται η αξία των υλικών και δαπανών ανοικοδόμησης, αλλά και η αξία του εδάφους που αντιστοιχεί σε αυτό και εξακολουθεί να του ανήκει.

Στο συντελεστή δόμησης προσμετράται το κλειστό και στεγασμένο δώμα, άσχετα αν κατεδαφιστεί στο μέλλον, όχι όμως και η εξωτερική σκάλα της οικοδομής για επικοινωνία των ορόφων της.

Οικοδομή με κύριο προορισμό την κατοικία δεν συνιστά ειδικό κτίριο του 2§21 του ΓΟΚ.

Κατασκευή αυθαίρετων κτισμάτων αντίθετη με τη σύσταση οροφοκτησίας.

Αδικοπρακτική ευθύνη αποζημίωσης όταν η αποστέρηση της νομικής δυνατότητας ανοικοδόμησης προέρχεται από την παράβαση υπό συγκυρίου κάθετης ιδιοκτησίας του ποσοστού κάλυψης καθ' υπέρβαση του συντελεστή δόμησης.

{...} 2. Οι ενάγοντες (ήδη εκκαλούντες και εφεσίβλητοι) με την αγωγή τους, την οποία απήθυσαν ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Τρικάλων κατά των εφεσίβλητων (και εκκαλούντων), ισχυρίστηκαν ότι αυτοί και οι εναγόμενοι είναι

συγκύριοι ενός οικοπέδου στην Κ. Τ., επί του οποίου έχει συσταθεί νομίμως κάθετη ιδιοκτησία. Ότι οι εναγόμενοι οικοδόμησαν πάνω από την αυτοτελή οικοδομή τους άλλους δύο ορόφους, υπερβαίνοντας υπαίτιως παρά το νόμο το ποσοστό κάλυψης που αναλογούσε στο ποσοστό συγκυριότητάς τους, με αποτέλεσμα να στερήσουν απ' αυτούς τη δυνατότητα να προσθέσουν στη δική τους αυτοτελή οικοδομή άλλα 92,52 τμ, τα οποία διαφορετικά θα μπορούσαν να οικοδομήσουν κατά τους ισχύοντες πολεοδομικούς όρους. Ότι εξ αιτίας αυτής της παράνομης πράξης των εναγομένων υπέστησαν ζημία ύψους α) 166.536 Ε, ίση με την αξία του κτίσματος που αποστερήθηκαν, καθώς και β) 82.000 Ε, ίση με την απομείωση της αξίας της ήδη υπάρχουσας οικοδομής τους. Για τους λόγους αυτούς ζήτησαν να διαταχθεί η κατεδάφιση της προσθήκης που έκαναν οι εναγόμενοι κατά το μέτρο της υπέρβασης (αίτημα από το οποίο εν τέλει παραιτήθηκαν) και επικουρικά να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι να τους πληρώσουν ως αποζημίωση, για την αποκατάσταση της ζημίας τους, τα ανωτέρω ποσά, καθώς και χρηματική ικανοποίηση 15.000 Ε για την αποκατάσταση της ηθικής τους βλάβης, με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής. Η υπόθεση εκδικάσθηκε αντιμωλία των διαδίκων και εκδόθηκε στην αρχή η υπ' αριθ. 293/2004 απόφαση του ανωτέρω Δικαστηρίου, με την οποία, αφού απορρίφθηκε ως μη νόμιμο το αγωγικό κονδύλιο αποζημίωσης 82.000 Ε για την απομείωση της αξίας της ήδη υπάρχουσας οικοδομής, διέταξε τη διενέργεια τεχνικής πραγματογνωμοσύνης. Ακολούθησε η έκδοση της υπ' αριθ. 152/2007 μη οριστικής αποφάσεως του ίδιου Δικαστηρίου, που διέταξε

συμπληρωματική πραγματογνωμοσύνη και στη συνέχεια εκδόθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση (αριθ. 288/2009), με την οποία η αγωγή έγινε δεκτή κατά ένα μέρος. Οι εκκαλούντες με τις αντίθετες εφέσεις τους προσβάλλουν την απόφαση και παραπονοούνται για εσφαλμένη εφαρμογή του νόμου και κακή εκτίμηση των αποδείξεων, ζητώντας οι μεν ενάγοντες την πλήρη παραδοχή της αγωγής τους (χωρίς ωστόσο να παραπονοούνται και για την απόρριψη ως μη νομίμου του προαναφερόμενου κονδυλίου), οι δε εναγόμενοι την απόρριψή της.

3. Επειδή από τα αρθ. 1, 2§1, 3, 4, 5, 13 ν. 3741/1929, 1§1 και 3 ν.δ. 1024/1971, 1002, 1117 ΑΚ προκύπτει ότι σε περίπτωση σύστασης κάθετης ιδιοκτησίας (δηλαδή χωριστής ιδιοκτησίας επί περισσότερων οικοδομημάτων που ανεγείρονται σε ενιαίο οικόπεδο, αλλά σε ορισμένα για κάθε συνιδιοκτήτη τμήματα του κοινού οικοπέδου) ο συνιδιοκτήτης έχει δικαίωμα να καλύψει, με την ανέγερση οικοδομής στο καθορισμένο για αυτόν τμήμα του κοινού οικοπέδου, τόση επιφάνεια, όση αναλογεί στο ποσοστό συγκυριότητάς του επί του κοινού οικοπέδου, αφήνοντας δηλαδή ακάλυπτο το ποσοστό εκείνο το οποίο, σύμφωνα με τις πολεοδομικές διατάξεις, είναι υποχρεωμένος να το αφήσει ανάλογο προς το εμβαδόν της ίδιας του ιδιοκτησίας, ακόμη δε και μη υπερβαίνοντας το συντελεστή δόμησης που αναλογεί στην ιδιοκτησία του, κατά τις σχετικές επίσης πολεοδομικές διατάξεις. Αν παραβεί την ως άνω υποχρέωσή του, ο συνιδιοκτήτης που ζημιώνεται δικαιούται να απαιτήσει την κατεδάφιση κατά το μέτρο που υπάρχει υπέρβαση ή, στην περίπτωση ιδίως που υπάρχει αδυναμία κατεδαφίσεως, αποζημίωση ίση προς την αξία του δικαιώματος

κάλυψης της επιφάνειας που στερήθηκε. Η αποζημίωση αυτή υπολογίζεται κατά τα αρθ. 297, 298 ΑΚ και συνίσταται στην αξία της παραπάνω επιφάνειας, ως προς την οποία και δημιουργείται στην περιουσία του κενό, και όχι στην αξία του εδάφους, το οποίο, παρόλη την υπέρβαση, εξακολουθεί να του ανήκει. Ειδικότερα, η ζημία συνίσταται στην αξία του διαμερίσματος ή του ορόφου ή μέρους αυτών που στερήθηκε ο συνιδιοκτήτης, από την οποία όμως πρέπει να αφαιρεθεί τόσο η αξία των υλικών και λοιπών δαπανών ανοικοδόμησης, όσο και η αξία του εδάφους που αντιστοιχεί σε αυτό, γιατί διαφορετικά θα γινόταν αδικαιολογήτως πλουσιότερος, αφού η ζημία του θα υπολογιζόταν ανάλογα με την αξία πλήρως αποπερατωμένης οικοδομής με το ανάλογο ποσοστό εδάφους, ενώ ούτε το ποσοστό συγκυριότητάς του έχασε, ούτε δαπάνη ανέγερσής της πλήρωσε (ΑΠ 318/06 αδημ., ΑΠ 533/06 ΧρίΔ 2006. 611).

Εν προκειμένω, από τις καταθέσεις των μαρτύρων ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα: Με την υπ' αριθ. .../18.6.1993 πράξη σύστασης κάθετης ιδιοκτησίας και διανομής κτισμάτων του συμβολαιογράφου Κ. Α. Π., που έχει νόμιμα μεταγραφεί στα Βιβλία Μεταγραφών του Υποθηκοφυλακείου Κ. στον τόμο ... και με αριθ. ..., η οποία καταρτίστηκε μεταξύ των εναγόντων αδελφών, της μητέρας αυτών Ζ. Ζ. του Α., χήρας Α. Κ., και του τρίτου εναγόμενου, συνιδιοκτητών εξ αδιαιρέτου του με αριθ. ... οικοπέδου του με αριθ. ... οικοδομικού τετραγώνου του πολεοδομικού σχεδίου της Κ., εμβαδού 299,60 τμ, που βρίσκεται στην οδό Τ. ... και συνορεύει ανατολικά με την ιδιοκτησία Φ. και με την οδό Ρ., δυτικά με την ιδιοκτησία Π. Π., νότια με την οδό Τ. και βόρεια

με την ιδιοκτησία Ε. και Π. Π., οι ανωτέρω συμβαλλόμενοι συνέστησαν στο εν λόγω κοινό οικοπέδο κάθετη οροφοκτησία και, αφού χώρισαν αυτό σε δύο τμήματα αποκλειστικής χρήσης, όρισαν ότι το ένα από τα τμήματα αυτά, εμβαδού 168,29 τμ με ποσοστό συνιδιοκτησίας εξ αδιαιρέτου επί του όλου οικοπέδου 561,73 χιλιοστά, θα περιέλθει στον τρίτο των εναγόμενων και το έτερο, εμβαδού 131,31 τμ με ποσοστό συνιδιοκτησίας εξ αδιαιρέτου επί του όλου οικοπέδου 438,27 χιλιοστά, θα περιέλθει στους ενάγοντες και την ως άνω μητέρα τους κατά το λόγο της κληρονομικής μερίδας αυτών στην κληρονομιά του συζύγου και πατέρα τους Α. Κ., προηγούμενου συγκυρίου του κοινού οικοπέδου. Και τούτο, με σκοπό να ανεγείρει κάθε συμβαλλόμενο μέρος στο οικοπεδικό του τμήμα αυτοτελή οικοδομή, ανάλογη με το ποσοστό συγκυριότητάς του στο μείζον οικόπεδο και με βάση τους οριζόμενους από τις πολεοδομικές διατάξεις συντελεστές δόμησης και κάλυψης του οικοπέδου. Προς αποτροπή δε ενδεχόμενης ματαιώσης ή περιορισμού του δικαιώματος ανοικοδόμησης των συνιδιοκτητών του ενός τμήματος από τους συνιδιοκτήτες του άλλου, όρισαν στο ίδιο συμβόλαιο ότι σε περίπτωση υπέρβασης των συντελεστών δόμησης και κάλυψης που αναλογούν στην ιδιοκτησία του ενός συνιδιοκτήτη, ο έτερος θα δικαιούται να ζητήσει την κατεδάφιση των καθ' υπέρβαση ανεγερθέντων κτισμάτων. Τα ανωτέρω προκύπτουν από τα προσκομισθέντα έγγραφα και δεν αμφισβητούνται από τους διαδίκους. Βάσει του συντελεστή δόμησης που είχε οριστεί, σύμφωνα με τις ισχύουσες πολεοδομικές διατάξεις, σε 2 για την περιοχή που βρισκόταν το επίδικο οικόπεδο και του ποσοστού κάλυψης που ανεγ-

χόταν σε 70%, ο τρίτος των εναγομένων είχε δικαίωμα να καλύψει το ανωτέρω περιελθόν σε αυτόν τμήμα του όλου οικοπέδου, εμβαδού 168,29 τμ, με κτίσμα έκτασης 117,80 τμ και να ανεγείρει κτίσματα (ισόγειο και όροφοι) συνολικής επιφάνειας 336,58 τμ, ενώ οι ενάγοντες και η μητέρα τους είχαν δικαίωμα να καλύψουν το δικό τους τμήμα, εμβαδού 131,31 τμ, με κτίσμα έκτασης 91,92 τμ και να ανεγείρουν κτίσματα 262,62 τμ.

Οι ενάγοντες, μετά το θάνατο της μητέρας τους στις 13.3.2002, κατέστησαν συγκύριοι κατ' ισομοιρία των 438,27 χιλιοστών του όλου οικοπέδου δυνάμει της με αριθμό .../23.12.2003 πράξης της συμβολαιογράφου Γ. Π., που έχει νόμιμα μεταγραφεί στα ως άνω βιβλία στον τόμο ... και με αριθ. ..., με την οποία αποδέχθηκαν την εξ αδιαθέτου κληρονομιά αυτής και δη το ιδανικό της μερίδιο επί του επιδικίου οικοπέδου. Στο οικοπεδικό τμήμα δε που περιήλθε σε αυτούς υπήρχε ήδη κατά το χρόνο σύστασης της κάθετης οροφокτησίας διώροφη οικοδομή μετά δώματος, εμβαδού του ισόγειου ορόφου (καταστήματος) 92,87 τμ, του πρώτου ορόφου (κατοικίας) 91,22 τμ και του δώματος 19,53 τμ και συνολικής επιφάνειας 203,62 τμ και ως εκ τούτου βάσει του συντελεστή δόμησης απέμενε σε αυτούς να ανεγείρουν επιπλέον κτίσματα συνολικής επιφάνειας 59 τμ (= 262,62 - 203,62). Οι ενάγοντες υποστηρίζουν ότι θα μπορούσαν να οικοδομήσουν επί πλέον 92,52 τμ, πλην όμως ο ισχυρισμός τους αυτός δεν είναι βάσιμος και πρέπει να απορριφθεί για τους εξής λόγους: Η εξωτερική σκάλα της οικοδομής τους, εμβαδού 5,83 τμ, πράγματι δεν προσμετρείται στο συντελεστή δόμησης, διότι είναι εξωτερική και προορισμό έχει

την επικοινωνία των ορόφων της οικοδομής τους (αρθ. 7§10 ν. 1577/1985 - ΓΟΚ). Αντίθετα, η επιφάνεια του δώματος, εμβαδού 19,53 τμ, προσμετρείται, διότι πρόκειται για κλειστό και στεγασμένο χώρο. Επομένως, δεν εμπίπτει σε κάποια από τις αναφερόμενες στο αρθ. 7 του ΓΟΚ εξαιρέσεις για τον υπολογισμό του συντελεστή δόμησης. Το επιχείρημα των εναγόντων ότι δεν πρέπει να προσμετρηθεί διότι πρόκειται για ειδικό κτίσμα, στο οποίο έχουν τοποθετηθεί ηλεκτρομηχανολογικές εγκαταστάσεις, και γι' αυτό πρόκειται να καταφιστεί μελλοντικά κατά την ανοικοδόμηση προσθήκης, δεν ευσταθεί, δεδομένου ότι η οικοδομή τους (άρα και το δώμα που την εξυπηρετεί) έχει ως κύριο προορισμό την κατοικία. Δεν συνιστά, επομένως, ειδικό κτίριο κατά την έννοια του αρθ. 2§21 του ΓΟΚ. Η δε μελλοντική και άρα πιθανή κατεδάφισή του δεν αναιρεί το γεγονός ότι στην παρούσα κατάσταση συνιστά κτίσμα κλειστό και στεγασμένο και άρα υπολογίσιμο για την εξεύρεση του συντελεστή δόμησης. Τα ίδια έκρινε και η εκκαλούμενη αναφορικά με το εμβαδόν των κτισμάτων που απομένουν στους ενάγοντες και επομένως ορθά και το νόμο εφάρμοσε και τις αποδείξεις εκτίμησης. Γι' αυτό, ο αντίθετος σχετικός λόγος της εφέσεως των εναγόντων (δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου) είναι αβάσιμος και πρέπει να απορριφθεί.

Περαιτέρω, αποδείχθηκε ότι ο τρίτος των εναγομένων με τη με αριθ. .../6.4.1994 πράξη του συμβολαιογράφου Α. Π., που έχει νόμιμα μεταγραφεί στα ίδια ως άνω βιβλία στον τόμο ... και με αριθ. ..., συνέστησε οριζόντια ιδιοκτησία επί μιας διώροφης οικοδομής που επίσης προϋπήρχε εντός του περιελθόντος σε αυτόν οικοπεδικού τμήματος και επί των μελλόντων να

ανεγερθούν σε αυτήν άλλων δύο ορόφων. Με το συμβόλαιο δε αυτό, αλλά και με το επίσης νόμιμα μεταγραφμένο (τομ. ..., αρ. ...) υπ' αριθ.../6.4.1994 συμβόλαιο του προαναφερόμενου συμβολαιογράφου, μεταβίβασε κατά ψιλή κυριότητα λόγω γονικής παροχής στους πρώτο και δεύτερο των εναγομένων γιους του αντίστοιχα, παρκατώντας υπέρ του την εφόρου ζωής επικαρπία, τις οριζόντιες ιδιοκτησίες της οικοδομής αυτής και συγκεκριμένα στον μεν πρώτο των εναγομένων μεταβίβασε τις με στοιχεία Ι-1 (κατάστημα ισογείου ορόφου), Α1 (διαμέρισμα πρώτου ορόφου), Α2 (μέλλον να ανεγερθεί διαμέρισμα του πρώτου ορόφου) και Γ1 (μέλλον να ανεγερθεί διαμέρισμα του τρίτου ορόφου) οριζόντιες ιδιοκτησίες, στο δε δεύτερο εξ αυτών τις με στοιχεία Ι-2 (κατάστημα ισογείου ορόφου), Ι-3 (μέλλον να ανεγερθεί κατάστημα του ισογείου ορόφου), Β1 (μέλλον να ανεγερθεί διαμέρισμα του δευτέρου ορόφου) και Γ2 (μέλλον να ανεγερθεί διαμέρισμα του τρίτου ορόφου) οριζόντιες ιδιοκτησίες. Κατόπιν τούτων και αφού οι εναγόμενοι πέτυχαν την έκδοση στο όνομα των δύο πρώτων εξ αυτών της με αριθ. .../26.11.1993 οικοδομικής άδειας ανέγερσης προσθήκης κατ' επέκταση και καθ' ύψος στην ως άνω υπάρχουσα στο τμήμα του οικοπέδου τους διώροφη οικοδομή, προέβησαν από κοινού στην κατασκευή κτίσματος με ισόγειο και τρεις ορόφους, συνολικής επιφάνειας 577,38 τμ, καλύπτοντας έκταση 139,84 τμ. Έτσι επαύξησαν τη δόμησή τους, που δεν έπρεπε να υπερβαίνει τα 336,58 τμ, κατά 240,80 τμ (= 577,38 - 336,58) και την κάλυψή τους, που δεν έπρεπε να υπερβαίνει τα 117,80 τμ, κατά 22,04 τμ (= 139,84 - 117,80), με αποτέλεσμα να αποστερήσουν τους ενά-

γοντες από τη δυνατότητά τους να ανεγείρουν στη δική τους χωριστή οικοδομή, με προσθήκη καθ' ύψος, όροφο, συνολικού εμβαδού 59 τμ, που αντιστοιχεί στην προαναφερόμενη επιφάνεια που επιτρέπεται σε αυτούς να ανοικοδομήσουν επιπλέον των κτισμάτων που έχουν ήδη οικοδομήσει, μέχρι εξάντλησης του αναλογούντος στη δική τους κάθετη οροφοκτησία συντελεστή δόμησης. Από τα ανωτέρω 240,80 τμ της καθ' υπέρβαση δόμησης αναλογούν στον πρώτο εναγόμενο (ψιλό κύριο) 120,74 τμ, στο δεύτερο εναγόμενο (επίσης ψιλό κύριο) 120,06 τμ και στον τρίτο εναγόμενο το σύνολο αυτών (240,8 τμ), (βλ. έκθεση πραγματογνωμοσύνης σελ. 35), ενόψει του ότι ως επικαρπωτής των ιδιοκτησιών αυτών έχει όμοιας έκτασης κατά το περιεχόμενο δικαίωμα προς εκείνο των ιδιοκτητών κατά το αρθ. 1142 ΑΚ (ολΑΠ 8/02 ΝοΒ 2003. 649). Οι εναγόμενοι περάτωσαν την κατασκευή της οικοδομής τους το έτος 2000 περίπου, οι δε ενάγοντες πληροφορήθηκαν την πραγματοποίησή της από τους εναγόμενους υπέρβαση στις αρχές του έτους 2003, όταν και επιδίωξαν να ανεγείρουν επιπλέον όροφο στην οικοδομή τους. Η κατά παράβαση των πολεοδομικών διατάξεων και καθ' υπέρβαση της οικοδομικής άδειας κατασκευή αυτή των εναγομένων κρίθηκε αυθαίρετη με τη με αριθ. .../11.12.2003 έκθεση αυτοψίας της Πολεοδομικής Υπηρεσίας Κ., με την οποία τους επιβλήθηκαν και τα αναλογούντα πρόστιμα ανέγερσης και διατήρησης. Αποδείχθηκε δε ότι οι εναγόμενοι με πρόθεση προέβησαν στην κατασκευή της αυθαίρετης οικοδομής, αφού η οικοδομή που τελικά κατασκεύασαν ήταν κατά πολύ διαφορετική της προβλεπόμενης στην ως άνω οικοδομική τους άδεια, στην

οποία η προβλεπόμενη δόμηση και κάλυψη της οικοδομής τους ήταν κατώτερη των επιτρεπομένων ορίων και δη 314,87 τμ δόμηση και 10,34 τμ κάλυψη (βλ. έκθεση πραγματογνωμοσύνης, σελ. 24-29 και τη με αριθ. .../1993 άδεια οικοδομής του Πολεοδομικού Γραφείου Κ.).

Η συμπεριφορά δε αυτή των εναγόμενων, πέραν του ότι συνιστά αθέτηση της υποχρέωσης που ανέλαβαν με τη σύμβαση σύστασης της οροφокτησίας (οι δύο πρώτοι των εναγόμενων ως δεσμευόμενοι ειδικοί διάδοχοι του συμβληθέντος στη συμφωνία τρίτου εναγόμενου), στοιχειοθετεί την αδικοπραξία του αρθ. 914 ΑΚ, ενόψει του ότι αυτοί με πρόθεση, κατά τα προαναφερόμενα, προσέβαλαν, κατά παράβαση των πολεοδομικών διατάξεων, τη συγκυριότητα των εναγόντων επί της οικοδομής τους, αποστερώντας τους τη δυνατότητα ανοικοδόμησής της και τους προκάλεσαν περιουσιακή ζημία, μειώνοντας με τον τρόπο αυτό την περιουσία τους. Και τούτο διότι, όπως προκύπτει από τις διατάξεις των αρθ. 914, 297 και 298 ΑΚ, εκείνος ο οποίος θα ζημιώσει άλλον παρανόμως και υπαίτιως υποχρεούται να τον αποζημιώσει. Η αποζημίωση παρέχεται σε χρήμα και περιλαμβάνει τη μείωση της υπάρχουσας περιουσίας του ζημιωθέντος και το διαφυγόν κέρδος. Παράνομος ζημία υπάρχει, όταν η παράβαση της διατάξεως του νόμου επιφέρει προσβολή σε δικαίωμα του προσώπου ή συμφέρον του που προστατεύεται από τη διάταξη που παραβιάσθηκε. Κατά τη διάταξη του αρθ. 1000 ΑΚ ο κύριος του πράγματος μπορεί, εφ' όσον δεν προσκρούει στο νόμο ή σε δικαιώματα τρίτου, να το διαθέτει κατά την αρέσκειά του και να αποκλείει κάθε ενέργεια άλλου πάνω σ' αυτό. Δικαιούται, επομένως, ο

κύριος του πράγματος να εκμεταλλεύεται αυτό και να ωφελείται από όλες τις χρησιμότητες που το πράγμα μπορεί να του παράσχει. Τέτοια χρησιμότητα οικοπέδου είναι και η ανοικοδόμησή του, η αποστέρηση δε του κυρίου του από τη νομική δυνατότητα ανοικοδομήσεώς του, χωρίς τη θέλησή του, από τρίτο, συνιστά προσβολή της κυριότητάς του επί του οικοπέδου. Είναι, επομένως, παράνομη και προκαλεί περιουσιακή ζημία, μειώνει δηλαδή την περιουσία του, εάν δε είναι και υπαίτια δημιουργεί ευθύνη του τρίτου, (από τις ανωτέρω διατάξεις), να αποζημιώσει τον κύριο (ΑΠ 693/95 Δνη 1997. 1131). Τέτοια ευθύνη αποζημιώσεως από αδικοπραξία υπάρχει και όταν η αποστέρηση της νομικής δυνατότητας ανοικοδομήσεως προέρχεται από την παραβίαση - από συγκύριο κάθετης ιδιοκτησίας - του ποσοστού καλύψεως του καθ' υπέρβαση του συντελεστή δομήσεως, σύμφωνα με τις παρατιθέμενες στην αρχή αιτιολογίες, γιατί και στην περίπτωση αυτή υπάρχει προσβολή του δικαιώματος της συγκυριότητας του κάθετου συνιδιοκτήτη, που αποστερήθηκε τη δυνατότητα προς ανοικοδόμηση με βάση τα ποσοστά του συγκυριότητας επί του ενιαίου οικοπέδου. Συντρέχει λοιπόν στην προκειμένη περίπτωση νόμιμος λόγος εφαρμογής των περί αδικοπραξιών διατάξεων, όπως ορθά έκρινε και η εκκαλούμενη, και γι' αυτό ο δεύτερος αντίθετος λόγος της εφέσεως των εναγομένων είναι αβάσιμος και πρέπει να απορριφθεί.

Επομένως, αν δεν είχε μεσολαβήσει η, κατά τα άνω, αντισυμβατική, παράνομη και υπαίτια ενέργεια των εναγομένων να ανεγείρουν κτίσματα μεγαλύτερα από το επιτρεπόμενο και το αναλογούν στην ιδιοκτησία τους ποσοστό δόμησης, οι ενάγο-

ντες θα μπορούσαν να ανεγείρουν κτίσμα (πέραν αυτού που έχουν) εμβαδού 59 τμ. Η εμπορική αξία του απολεσθέντος αυτού δικαιώματος οικοδόμησης, ήτοι η αξία ενός κτίσματος επιφάνειας 59 τμ, εν όψει της θέσης του οικοπέδου στο κέντρο της πόλης της Κ. και των λοιπών αυτού ατομικών στοιχείων (έκτασης, ύπαρξης συνιδιοκτησίας κλπ), ανερχόταν, κατά τον κρίσιμο χρόνο που οι εναγόμενοι ολοκλήρωσαν την ανέγερση της οικοδομής (2000), οπότε εκ των πραγμάτων πραγματώθηκε η υπέρβαση του συντελεστή δόμησής της και επήλθε η αντίστοιχη ζημία των εναγόντων, στο ποσό των 800 Ε ανά τετραγωνικό μέτρο (βλ. έκθεση πραγματογνωμοσύνης, όπου η αγοραία τιμή πώλησης ανά τμ των διαμερισμάτων στην επίδικη περιοχή ανέρχεται κατά το χρόνο σύνταξης αυτής (2007) σε 1.200 Ε), λαμβανομένου υπόψη ότι οι ενάγοντες δεν απώλεσαν το αντιστοιχούν στο κτίσμα αυτό ποσοστό συγκυριότητάς τους επί του εδάφους, το οποίο παρά την υπέρβαση εξακολουθεί να τους ανήκει (ΕφΑθ 4715/96 ΑρΧΝ 1997. 319, ΕφΑθ 145/90 ΕΔικΠολ 1990. 90). Για τον υπολογισμό της ζημίας των εναγόντων από το ποσό αυτό πρέπει περαιτέρω να αφαιρεθεί η αξία των υλικών και των λοιπών δαπανών ανοικοδόμησης (συμπεριλαμβανομένης της αμοιβής του μηχανικού και των ασφαλιστικών εισφορών των εργαζομένων), η οποία κατά τον ίδιο ως άνω κρίσιμο χρόνο ανερχόταν στο ποσό των 200 Ε ανά τετραγωνικό μέτρο. Έτσι, η ζημία που υπέστησαν οι ενάγοντες από την ανωτέρω αντισυμβατική, παράνομη και υπαίτια πράξη των εναγόμενων ανέρχεται στο ποσό των 35.400 (= 800 Ε - 200 Ε Χ 59 τμ) Ε. Ο ισχυρισμός των εναγόντων ότι η αγοραία αξία του κτίσματος που στερήθηκαν ανέρχεται σε με-

γαλύτερο ποσό και συγκεκριμένα σε 2.000 τμ είναι αβάσιμος και πρέπει να απορριφθεί, διότι σε κανένα αξιόπιστο συγκριτικό στοιχείο δεν στηρίζεται. Ομοίως, και ο αντίθετος ισχυρισμός των εναγομένων ότι η ζημία των εναγόντων δεν υπερβαίνει το ποσό των 4.263 Ε και επικουρικά σε 400 Ε ανά τμ είναι για τους ίδιους λόγους αβάσιμος και πρέπει να απορριφθεί. Τα ίδια έκρινε και η εκκαλούμενη και επομένως ορθά εκτίμησε τις αποδείξεις ως προς το ζήτημα αυτό. Γι' αυτό, οι αντίστοιχοι λόγοι των αντίθετων εφέσεων (πρώτος των εναγόντων και έκτος των εναγομένων), με τους οποίους υποστηρίζουν τα ανωτέρω, πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμοι.

Τέλος, ενόψει των συνθηκών κάτω από τις οποίες τελέστηκε η αδικοπραξία, του είδους και της έκτασης της ζημίας που υπέστησαν οι ενάγοντες, του βαθμού και του είδους της υπαιτιότητας των εναγόμενων και της οικονομικής κατάστασης των διαδίκων, το Δικαστήριο κρίνει ότι οι ενάγοντες υπέστησαν ηθική βλάβη από την ανωτέρω αδικοπραξία και πρέπει να τους επιδικαστεί ως εύλογη χρηματική ικανοποίηση το ποσό των 8.000 Ε. Τα ίδια έκρινε και η εκκαλούμενη αναφορικά με το εύλογο ύψος της χρηματικής ικανοποίησης που πρέπει να επιδικαστεί στους ενάγοντες και επομένως ορθά τις αποδείξεις εκτίμησε. Γι' αυτό, ο αντίθετος σχετικός λόγος της εφέσεως των εναγόντων (δεύτερος) είναι αβάσιμος και πρέπει να απορριφθεί.

Περαιτέρω, οι εναγόμενοι ισχυρίζονται: α) ότι οι ενάγοντες ουδεμία ζημία υπέστησαν, διότι δύνανται να προβούν στην οικοδόμηση κτίσματος μέχρι εξάντλησης του αναλογούντος στην ιδιοκτησία τους συντελεστή δόμησης, ανεξάρτητα από τη

δική τους υπέρβαση ως προς το συντελεστή δόμησης, β) ότι οι ένδικες εξ αδικπραξίας αξιώσεις των εναγόντων έχουν υποκύψει σε παραγραφή, καθόσον από τον χρόνο της αδικπρακτικής ενέργειάς τους, δηλαδή την αποπεράτωση της οικοδομής που έλαβε χώρα το αργότερο στις 9.11.1998, μέχρι την έγερση της αγωγής στις 29.12.2003 παρήλθε χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των πέντε ετών και γ) ότι οι ενάγοντες, αν και γνώριζαν τις πολεοδομικές παραβάσεις κατά την ανέγερση της οικοδομής τους, δεν αντέδρασαν, αλλά απεναντίας εκφράστηκαν θετικά για την αισθητική του κτιρίου, στη συνέχεια δε αδράνησαν επί 10, άλλως επί 6 έτη, με αποτέλεσμα να δημιουργήσουν σ' αυτούς την πεποίθηση ότι δεν θα ασκούσαν το ένδικο δικαίωμά τους, για το λόγο δε αυτό οι ενάγοντες είναι συνυπαίτιοι κατά ποσοστό 95% στην επέλευση και έκταση της ζημίας τους, ώστε η άσκηση της υπό κρίση αγωγής τους να παρίσταται ως καταχρηστική.

Οι ανωτέρω ισχυρισμοί των εναγομένων πρέπει να απορριφθούν για τους εξής λόγους: α) Ο πρώτος ισχυρισμός τους, ότι δηλαδή οι ενάγοντες δεν υπέστησαν εν τέλει καμία ζημία, διότι είναι σε θέση, παρά την απ' αυτούς κάλυψη του ποσοστού δομήσεως, να ανοικοδομήσουν ελεύθερα το δικό τους αυτοτελές κτίσμα μέχρι εξαντλήσεως του ποσοστού τους, είναι αβάσιμος, διότι, σύμφωνα και με τις προαναφερόμενες αιτιολογίες, επί καθέτου ιδιοκτησίας ο συνιδιοκτήτης έχει δικαίωμα να καλύψει, με την ανέγερση οικοδομής στο καθορισμένο για αυτόν τμήμα του κοινού οικοπέδου, τόση επιφάνεια, όση αναλογεί στο ποσοστό συγκυριότητάς του επί του κοινού οικοπέδου, αφήνοντας δηλαδή ακάλυπτο το ποσοστό εκείνο το οποίο,

σύμφωνα με τις πολεοδομικές διατάξεις, είναι υποχρεωμένος να το αφήσει ανάλογα προς το εμβαδόν της ιδίας του ιδιοκτησίας, ακόμη δε και μη υπερβαίνοντας το συντελεστή δόμησης που αναλογεί στην ιδιοκτησία του, κατά τις σχετικές επίσης πολεοδομικές διατάξεις. Αν παραβεί την ως άνω υποχρέωσή του, ο συνιδιοκτήτης που ζημιώνεται δικαιούται να απαιτήσει την κατεδάφιση κατά το μέτρο που υπάρχει υπέρβαση ή, στην περίπτωση ιδίως που υπάρχει αδυναμία κατεδαφίσεως, αποζημίωση ίση προς την αξία του δικαιώματος κάλυψης της επιφάνειας που στερήθηκε. Η παράνομη κάλυψη του ποσοστού από το συνιδιοκτήτη εμποδίζει εκείνον, από τον οποίο αφαιρέθηκε, να ανοικοδομήσει το δικό του κτίσμα μέχρι το υπόλοιπο επιτρεπόμενο πολεοδομικά όριο, διότι το κοινό οικοπέδο εκλαμβάνεται ως ενιαίο και γι' αυτό το επιτρεπόμενο ποσοστό κάλυψης υπολογίζεται επί του ενιαίου αυτού οικοπέδου και όχι ανάλογα με το κατά χρήση τμήμα κάθε συνιδιοκτήτη.

β) Ο δεύτερος ισχυρισμός (περί παραγραφής) είναι απορριπτέος ως ουσιαστικά αβάσιμος, διότι κατά το αρθ. 937 ΑΚ η από την αδικπραξία απαίτηση παραγράφεται μετά πενταετία από τότε που ο παθών έλαβε γνώση τόσο της ζημίας, όσο και του προς αποζημίωση υπόχρεου. Στην προκειμένη δε περίπτωση η καθ' υπέρβαση της οικοδομικής άδειας και κατά παράβαση των πολεοδομικών διατάξεων οικοδομή των εναγόμενων αποπερατώθηκε, όπως προαναφέρθηκε, το 2000 και συνεπώς μέχρι την άσκηση της αγωγής που έγινε στις 29.12.2003 δεν είχε συμπληρωθεί ο χρόνος της παραγραφής, ακόμη και αν υποθεθεί ότι οι ενάγοντες γνώριζαν από το χρόνο της οικοδόμησης την υπέρβαση

του συντελεστή δόμησης. Όμως, από τα ως άνω αποδεικτικά στοιχεία δεν αποδείχθηκε ότι οι ενάγοντες είχαν λάβει γνώση ότι οι εναγόμενοι είχαν παραβιάσει τους όρους δόμησης και είχαν ανεγείρει οικοδομή εμβαδού μεγαλύτερου του νομίμου ορίου δόμησης και ότι, εξαιτίας αυτού, δεν είχαν πλέον αυτοί δικαίωμα οικοδόμησης, το γεγονός δε αυτό το πληροφορήθηκαν, κατά τα προπαρατιθέμενα, στις αρχές του έτους 2003, όταν και επεδίωξαν να ανεγείρουν επιπλέον όροφο στην οικοδομή τους.

γ) Κατά την έννοια του αρθ. 281 ΑΚ το δικαίωμα θεωρείται ως ασκούμενο καταχρηστικά, πλην άλλων, όταν η συμπεριφορά του δικαιούχου που προηγήθηκε της ασκήσεώς του και η πραγματική κατάσταση η οποία διαμορφώθηκε κατά το μεσολαβήσαν χρονικό διάστημα, δημιουργούν στον υπόχρεο την πεποίθηση ότι το δικαίωμα δεν πρόκειται να ασκηθεί εναντίον του, με συνέπεια η μεταγενέστερη άσκησή του να έρχεται σε προφανή αντίθεση με την καλή πίστη, τα χρηστά ήθη ή τον κοινωνικό ή οικονομικό σκοπό του δικαιώματος (ΑΠ 14/01 Δνη 42. 935). Εν προκειμένω, με βάση τα προαναφερόμενα περιστατικά δεν παρίσταται ως καταχρηστική η ένδικη αξίωση των εναγόντων, αφού από το χρόνο που έλαβαν γνώση της αυθαιρεσίας των εναγόμενων άμεσα (εντός του έτους) προέβησαν στην άσκηση της υπό κρίση αγωγής. Αλλά και υπό την εκδοχή ότι οι ενάγοντες γνώριζαν τις παραβάσεις των εναγόμενων από το χρόνο αποπεράτωσης της οικοδόμης (2000), και πάλι το χρονικό διάστημα μέχρι την έγερση της αγωγής (2003) είναι σχετικά μικρό και συνεπώς όχι ικανό για να δημιουργήσει στους τελευταίους την εύλογη πεποίθηση ότι οι ενάγοντες δεν θα

ασκήσουν το ένδικο δικαίωμά τους. Ούτε, εξάλλου, μπορούσε κανείς να αξιώσει από αυτούς να προβούν στην ανέγερση οικοδομής, προκειμένου να αντιμετωπισθεί το ενδεχόμενο της μείωσης του συντελεστή δόμησης, ενόψει του ότι η ανέγερση οικοδομής προϋποθέτει και ύπαρξη οικονομικής προς τούτο δυνατότητας. Το γεγονός δε ότι εκφράσθηκαν θετικά για την οικοδομή των εναγόμενων, πράγμα το οποίο ήταν φυσικό λόγω του συγγενικού δεσμού και της γειτονίας τους και χωρίς βέβαια να γνωρίζουν, ούτε να υποπτεύονται ότι οι συνιδιοκτήτες του οικοπέδου συγγενείς τους οικοδομούσαν σε ποσοστό μεγαλύτερο απ' ότι είχαν δικαίωμα, δεν ήταν ικανό να δημιουργήσει στους εναγομένους την πεποίθηση ότι δεν θα ασκούσαν το ένδικο δικαίωμά τους και ότι δεν θα επεδίωκαν στο μέλλον την ανέγερση στο κοινό οικόπεδο οικοδομής, σύμφωνα με τα νόμιμα δικαιώματά τους. Τέλος, ούτε η κατά τα άνω ικανοποίηση της αγωγικής αξίωσης θα έχει ιδιαίτερα σοβαρές οικονομικές συνέπειες για τους εναγόμενους, οι οποίοι, εν τέλει, ευνοήθηκαν από την υπέρβαση του συντελεστή δόμησης. Επομένως, η ένσταση καταχρηστικής άσκησης της αγωγής και η στηριζόμενη στα ίδια περιστατικά ένσταση συνυπαιτιότητας των εναγόντων κατά ποσοστό 95% στην επέλευση της ζημίας τους πρέπει να απορριφθούν ως ουσιαστικά αβάσιμες. Εφόσον τα ίδια έκρινε η εκκαλούμενη, αναφορικά με τους ανωτέρω ισχυρισμούς των εναγομένων, ορθά και το νόμο εφάρμοσε και τις αποδείξεις εκτίμησε. Γι' αυτό, ο πρώτος, τρίτος, τέταρτος και πέμπτος λόγοι εφέσεως των εναγομένων, με τους οποίους αντίστοιχα παραπονούνται για την απόρριψη των ανωτέρω ισχυρισμών τους, πρέπει να απορρι-

φθούν ως αβάσιμοι.

4. Σύμφωνα με τα προαναφερόμενα, η αγωγή πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτή και να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι να πληρώσουν στους ενάγοντες, εις ολόκληρον ο καθένας κατά το αρθ. 926 ΑΚ, 43.400 Ε (35.500 Ε ως αποζημίωση και 8.000 Ε ως χρηματική ικανοποίηση) με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής, όπως άλλωστε δέχτηκε και η εκκαλούμενη. Εφόσον λοιπόν δεν υπάρχει άλλος λόγος εφέσεως, και οι δύο εφέσεις πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμες...

454/2011

Πρόεδρος: Ιωάν. Μαγγίνας

Εισηγητής: Περικλής Αλεξίου

Δικηγόροι: Βασ. Σταμπουλτζής - Αλεξάνδρα Κωνσταντινίδου, Γεώρ. Ευθυμιάδης - Ηλιάνα Νάνου

Υποχρεωτική προδικασία στις διαφορές γονικής μέριμνας, περιλαμβάνουσα έρευνα των συνθηκών διαβίωσης του τέκνου από κοινωνική υπηρεσία με υποβολή έκθεσης, επί έλλειψης της οποίας μη απαράδεκτη η συζήτηση. Υποχρέωση δικαστηρίου για απόπειρα συμβιβαστικής επίλυσης πριν από κάθε συζήτηση, με ποινή απαραδέκτου αυτής.

Επί διακοπής της έγγαμης συμβίωσης, ανάθεση γονικής μέριμνας ή επιμέλειας στον ένα γονέα με βάση το συμφέρον του τέκνου, η περί του οποίου κρίση πρέπει να αιτιολογείται ειδικά και ελέγχεται αναιρετικά. Επί ιδιαίτερου δεσμού του τέκνου με συγκεκριμένο γονέα, αυτός θεωρείται ο πλέον κατάλληλος για την επιμέλεια.

Επί διακοπής της έγγαμης συμβίωσης υποχρέωση του κυρίου να παραχωρήσει στο μη κύριο σύζυγο τη χρήση των απολύ-

τως αναγκαίων κινητών της οικοσκευής, αν αυτό επιβάλλουν λόγοι επιείκειας.

Επί κινητών συγκυριότητας των συζύγων, κατανομή της χρήσης τους με συμφωνία, άλλως από το δικαστήριο, που μπορεί να επιδικάσει εύλογη αποζημίωση για την παραχωρούμενη χρήση.

Οικιακά αντικείμενα τα κινητά που ανήκουν στον ένα ή και στους δύο συζύγους και προορίζονται να εξυπηρετούν τον κοινό συζυγικό βίο.

Δικαίωμα κάθε συζύγου να παραλάβει τα κινητά του, ακόμη και αν χρησιμοποιούνταν μόνο από τον άλλο σύζυγο. Αν εμποδίζεται με απόκρυψη ή απομάκρυνση έχει τις εμπράγματα ή περί νομής αγωγές, ενώ ο εναγόμενος σύζυγος, εφόσον δεν συντρέχουν λόγοι επιείκειας, δεν μπορεί να αντιτάξει με ένσταση δικαίωμα συγκατοχής.

Ανάθεση επιμέλειας του τέκνου στον πατέρα, καθόσον, καίτοι αμφότεροι οι διάδικοι, που είναι άτομα με ειδικές ανάγκες, είναι επαρκώς ικανοί, ο πατέρας αξιολογείται καταλληλότερος από τη μητέρα που έχει επισφαλέστερη υγεία.

{...} II. Στην πιο πάνω αγωγή του με ημερομηνία 3.12.2008 και αριθ. έκθ. καταθ. δικογρ. 924/3.12.08 ο ήδη εφεσίβλητος ιστόρησε ότι τέλεσε γάμο με την αντίδικό του στις 26.11.2005, ότι στη διάρκεια του γάμου τους απόκτησαν ένα θήλυ τέκνο, ανήλικο ακόμη, και ότι εξαιτίας της κακής συμπεριφοράς της αντιδίκου του έναντι αυτού και της αδυναμίας της να ασκήσει τα καθήκοντά της ως συζύγου και μητέρας διασπάστηκε η έγγαμη συμβίωσή τους. Για τους λόγους αυτούς ζήτησε να ανατεθεί σε αυτόν η επιμέλεια της ανήλικης θυγατέρας τους ή, επικουρικά,

να επιτραπεί σ' αυτόν η προσωπική επικοινωνία με την ανήλικη θυγατέρα τους. Στην πιο πάνω αγωγή της με ημερομηνία 11.12.2008 και αριθ. έκθ. καταθ. δικογρ. 957/15.12.08 η ήδη εκκαλούσα ιστόρησε ότι τέλεσε γάμο με τον αντίδικό της στις 26.11.2005, ότι στη διάρκεια του γάμου τους απόκτησαν ένα θήλυ τέκνο, ανήλικο ακόμη, και ότι εξαιτίας της κακής συμπεριφοράς του αντιδίκου της έναντι αυτής και της αδυναμίας του να ασκήσει τα καθήκοντά του ως γονέα και συζύγου αναγκάστηκε αυτή να αποχωρήσει από την οικογενειακή στέγη. Για τους λόγους αυτούς ζήτησε να ανατεθεί σε αυτή η επιμέλεια της ανήλικης θυγατέρας των διαδίκων, να υποχρεωθεί ο εναγόμενος να καταβάλλει σ' αυτή, για λογαριασμό της ανήλικης, το ποσό των 200 Ε μηνιαίως ως διατροφή και να ρυθμιστεί η χρήση των κινητών πραγμάτων που αναφέρονται στην αγωγή. Στην πιο πάνω ανταγωγή της με ημερομηνία 25.2.2009 η ήδη εκκαλούσα ιστόρησε όσα ήδη εκτέθηκαν ως προς την τέλεση γάμου με τον αντίδικό της, ως προς την απόκτηση του τέκνου τους και τη διάσπαση της έγγαμης συμβίωσής τους και, περαιτέρω, ότι η στέρηση της προσωπικής επικοινωνίας του τέκνου με την αντενάγουσα μητέρα του θα διαταράξει τη συναισθηματική και ψυχική ισορροπία και ηρεμία του τέκνου. Για τους λόγους αυτούς ζήτησε, επικουρικά, να ρυθμιστεί η προσωπική επικοινωνία αυτής, της αντενάγουσας, με την ως άνω ανήλικη θυγατέρα των διαδίκων. Ως προς αυτά τα δικογραφα αγωγών και ανταγωγής εκδόθηκε αρχικά η μη οριστική απόφαση ειδικής διαδικασίας αριθ. 404/2009 του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας, με την οποία αναβλήθηκε η έκδοση οριστικής απόφασης και διατάχθηκε η διενέργεια ια-

τρικής πραγματογνωμοσύνης και έρευνας από ειδικευμένο υπάλληλο της Υπηρεσίας Κοινωνικής Πρόνοιας Λ., και στη συνέχεια εκδόθηκε η οριστική απόφαση ειδικής διαδικασίας αριθ. 356/2010 του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας, με την οποία απορρίφθηκε η αγωγή (με αριθ. καταθ. 957/2008) της ήδη εκκαλούσας, έγινε δεκτή η αγωγή (με αριθ. καταθ. 924/2008) του ήδη εφεσίβλητου, ανατέθηκε στον ενάγοντα, ήδη εφεσίβλητο, η επιμέλεια για το πρόσωπο του ανηλίκου τέκνου των διαδίκων, έγινε δεκτή η ανταγωγή της ήδη εκκαλούσας και επιτράπηκε στην αντενάγουσα να επικοινωνεί προσωπικά με το ανήλικο τέκνο των διαδίκων στη διάρκεια ορισμένων ημερών και ωρών του έτους. Ήδη η εκκαλούσα παραπονείται με την ένδικη έφεση ότι η εκκαλούμενη απόφαση έσφαλε ως προς την αξιολόγηση των αποδείξεων και την εφαρμογή του νόμου και, ειδικότερα, ότι υπέπεσε στις πλημμέλειες που αναφέρονται στην έφεση λεπτομερώς και ζητεί να εξαφανιστεί η εκκαλούμενη απόφαση, να απορριφθεί η αγωγή του αντιδίκου της και να γίνει δεκτή η δική της αγωγή.

III. Από τη διάταξη του αρθ. 681Γ §2β ΚΠολΔ προκύπτει ότι στις διαφορές του αρθ. 681Β §1β ΚΠολΔ, δηλαδή, μεταξύ άλλων, στις διαφορές που αφορούν την άσκηση της γονικής μέριμνας σε τέκνο κατά τη διάρκεια του γάμου ή σε περίπτωση διαζυγίου ή ακύρωσης του γάμου, καθιερώνεται στάδιο υποχρεωτικής διαδικασίας που περιλαμβάνει την έρευνα των συνθηκών διαβίωσης του τέκνου. Η έρευνα αυτή διενεργείται από όργανα της αρμόδιας κοινωνικής υπηρεσίας, τα οποία οφείλουν να καταρτίζουν αναλυτική έκθεση ως προς τα αποτελέσματα της έρευνάς

τους και να την υποβάλουν στο δικαστήριο έως την ημέρα οπότε θα γίνει η συζήτηση της υπόθεσης. Στην επίδικη υπόθεση, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο διέταξε, μεταξύ άλλων, με τη μη οριστική απόφασή του αριθ. 404/2009, τα εξής: «Διατάσσει την Υπηρεσία Κοινωνικής Πρόνοιας Λ., διά ειδικευμένου υπαλλήλου της, να προβεί σε επιτόπια έρευνα της οικίας όπου διαμένει τώρα το ανήλικο, να διαπιστώσει με τις αισθήσεις του (του υπαλλήλου) την κατάσταση της από άποψης χώρου, εξαερισμού, καθαριότητας, οσμής από καπνό τσιγάρων κλπ, και το χώρο που διαβιώνει το ανήλικο, επίσης, αφού συνομιλήσει με την Μ. Γ., τους γονείς της και τυχόν τρίτο πρόσωπο που διαμένει μαζί τους, με αιτιολογημένη έγγραφη έκθεσή του θα εκθέσει για την καταλληλότητα ή μη του χώρου και του εν γένει περιβάλλοντος για τη διαβίωση της ανήλικης. Ομοίως θα επισκεφθεί και θα αντιληφθεί με τις αισθήσεις του τον εν γένει χώρο της (προηγούμενης) έγγραφης συμβίωσης των διαδίκων και των διαμενόντων σ' αυτόν, εις τρόπον ώστε στην έκθεσή του να περιέχονται ικανά συγκρίσιμα στοιχεία και ει δυνατόν εκτίμησή του περί του καταλληλότερου (από τους δύο) χώρου διαβίωσης για την ανήλικη Δ.». Στη συνέχεια, η πιο πάνω απόφαση του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου διαβιβάστηκε προς τη Διεύθυνση Κοινωνικής Πρόνοιας της Ν. Α. Λ., η οποία περιλαμβάνει Τμήμα κοινωνικής εργασίας και έρευνας και είναι αρμόδια κοινωνική υπηρεσία στο νομό Λ. για τη διενέργεια έρευνας σχετικά με τα ζητήματα που αναφέρονται στη διάταξη του αρθ. 681Γ §2α ΚΠολΔ, προκειμένου να εκτελεστεί, δηλαδή να διενεργηθεί η επιτόπια έρευνα που διέταξε το δικαστήριο, αλλά η υπηρεσία εκείνη δεν πραγματοποιή-

ησε την έρευνα που αναφέρθηκε, διότι, όπως ανέφερε με το έγγραφό του αριθ. πρωτ. εμπ. .../29.3.2010 προς το Μονομελές Πρωτοδικείο Λάρισας, «είναι αδύνατο η υπηρεσία να εκτελέσει τη διάταξη (που αναφέρθηκε), επειδή εκ των δύο κοινωνικών λειτουργών που υπηρετούσαν στην Υπηρεσία η μία απεβίωσε στις 13.2.10, η δε άλλη απουσιάζει με αναρρωτική άδεια από τις 8.3.10 και θα απουσιάζει για μεγάλο χρονικό διάστημα...». Στη συνέχεια, μετά τη διενέργεια της ιατρικής πραγματογνωμοσύνης που διέταξε το πρωτοβάθμιο δικαστήριο με τη μη οριστική απόφασή του αριθ. 404/2009, ο ενάγων επέσπευσε τη μετ' απόδειξη συζήτηση των ένδικων αγωγών και το πρωτοβάθμιο δικαστήριο προχώρησε στην έκδοση οριστικής απόφασης ως προς την επίδικη υπόθεση, μολονότι δεν είχε διενεργηθεί η επιτόπια έρευνα, την οποία είχε διατάξει το ίδιο δικαστήριο (με άλλη σύνθεση) με τη μη οριστική απόφασή του αριθ. 404/2009. Η ενέργεια αυτή του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου υπήρξε σύννομη, διότι η έρευνα που καθιερώνεται στο αρθ. 681Γ §2α ΚΠολΔ ως υποχρεωτική προδικασία των δικών που αφορούν διαφορές του αρθ. 681Β §1β ΚΠολΔ, ήταν αδύνατο να πραγματοποιηθεί εξαιτίας έλλειψης αρμόδιων υπαλλήλων, γεγονός που ισοδυναμεί με ανυπαρξία αρμόδιας κοινωνικής υπηρεσίας. Ήδη η εναγομένη παραπονείται με τον 1ο λόγο της ένδικης έφεσής της ότι το πρωτοβάθμιο δικαστήριο αγνόησε ουσιώδες αποδεικτικό στοιχείο, ήτοι, ενώ διατάχθηκε η διενέργεια έρευνας από την Υπηρεσία Κοινωνικής Πρόνοιας, αλλά δεν συντάχθηκε σχετική έκθεση, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, παρά την έλλειψη αυτή, προχώρησε στην εκδίκαση της υπόθεσης και δέχτηκε την αγωγή

του αντιδίκου της. Σύμφωνα με όσα αναφέρθηκαν, ο συγκεκριμένος λόγος έφεσης πρέπει να απορριφθεί ως αλυσιτελής, διότι το πρωτοβάθμιο δικαστήριο όφειλε να προχωρήσει στην εκδίκαση της υπόθεσης και στην έκδοση οριστικής απόφασης, μολοντί δεν είχε καταρτιστεί έκθεση του αρθ. 681Γ §2β ΚΠολΔ από την αρμόδια κοινωνική υπηρεσία, αφού δεν ήταν δυνατό να καταρτιστεί τέτοια έκθεση επί μακρό χρονικό διάστημα.

IV. Από τη διάταξη του αρθ. 388 ΚΠολΔ προκύπτει ότι το δικαστήριο που δικάζει την υπόθεση, αν κρίνει ότι υπάρχει λόγος, μπορεί, μετά από αίτηση των διαδίκων ή ακόμη και αυτεπάγγελα, να διατάξει νέα πραγματογνωμοσύνη ή την επανάληψη ή συμπλήρωση της πραγματογνωμοσύνης που διενεργήθηκε ήδη, από τους ίδιους ή από άλλους πραγματογνώμονες. Στην επίδικη υπόθεση το πρωτοβάθμιο δικαστήριο διέταξε, μεταξύ άλλων, με τη μη οριστική απόφασή του αριθ. 404/2009, τα εξής: «Διατάσσει τη διενέργεια ιατρικής πραγματογνωμοσύνης. Διορίζει πραγματογνώμονες: 1) τον Β. Α. του Σ., νευροχειρουργό και 2) τον Π. Β. του Α., νευρολόγο - ψυχίατρο, ... που θα γνωμοδοτήσουν με έγγραφη αιτιολογημένη έκθεση ... περί της πραγματικής σωματικής αρτιμέλειας και ικανότητας κινήσεως καθώς και βιοτικής εξυπηρετήσεως, αλλά και αποτελεσματικής ή μη χρήσεως των άνω και κάτω άκρων (των διαδίκων), της ευστάθειάς τους, της αποτελεσματικής ή μη ατομικής ικανότητάς τους στην αντιμετώπιση εκτάκτων περιστάσεων ... Επίσης, αφού ερευνήσουν πιθανές νοητικές τους διαταραχές, διαλείψεις, εκρήξεις θυμικού, ... θα τοποθετηθούν τεκμηριωμένα στην κάθε είδους ατομική ικανότητα του καθενός των διαδί-

κων αναφορικά με την άσκηση επιμέλειας επί του ανηλίκου». Οι πραγματογνώμονες που αναφέρθηκαν, εκτέλεσαν την ιατρική πραγματογνωμοσύνη που διέταξε το πρωτοβάθμιο δικαστήριο και κατάρτισαν αναλυτικές εκθέσεις πραγματογνωμοσύνης, στις οποίες εκθέτουν με κατανοητό τρόπο τις διαπιστώσεις τους ως προς τη σωματική ικανότητα και τη νοητική επάρκεια των διαδίκων και την ικανότητά τους να ασκήσουν επιτυχώς την επιμέλεια για το πρόσωπο της ανήλικης θυγατέρας τους, και δίδουν ακριβείς απαντήσεις σε όλα τα ζητήματα που έθεσε το πρωτοβάθμιο δικαστήριο. Ήδη η εναγομένη παραπονεείται με το 2ο λόγο της ένδικης έφεσής της ότι το πρωτοβάθμιο δικαστήριο εκτίμησε εσφαλμένα τις εκθέσεις των πραγματογνωμόνων, ισχυρίζεται ότι ενόψει των πλημμελειών, παραλείψεων και αντιφάσεων που παρουσιάζουν οι γνωμοδοτήσεις των πραγματογνωμόνων πρέπει να διαταχθεί η διενέργεια νέας πραγματογνωμοσύνης από πανεπιστημιακούς καθηγητές σύμφωνα με τη διάταξη του αρθ. 388 ΚΠολΔ και υποβάλλει σχετικό αίτημα ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου σύμφωνα με την ίδια νομική διάταξη. Ενόψει του περιεχόμενου των εκθέσεων πραγματογνωμοσύνης των πραγματογνωμόνων ιατρών Β. Α. και Π. Β., το οποίο θα εκτεθεί κατωτέρω αναλυτικά, το Δικαστήριο τούτο κρίνει ότι δεν υπάρχει λόγος, ώστε να διαταχθεί στην επίδικη υπόθεση νέα πραγματογνωμοσύνη από πανεπιστημιακούς καθηγητές, όπως ζητεί ήδη η εκκαλούσα με σχετικό αίτημά της που εμπεριέχεται στο 2ο λόγο της ένδικης έφεσης. Συνεπώς, το συγκεκριμένο αίτημα πρέπει να απορριφθεί ως αλυσιτελής, ενώ το παράπονο της εκκαλούσας ότι το πρωτοβάθμιο δικαστήριο εκτίμησε εσφαλ-

μένα τις εκθέσεις των πραγματογνωμόνων θα ερευνηθεί κατωτέρω.

V. Από τη διάταξη του αρθ. 681Γ §2β ΚΠολΔ προκύπτει ότι στις διαφορές του αρθ. 681Β §1β ΚΠολΔ, δηλαδή, μεταξύ άλλων, στις διαφορές που αφορούν την άσκηση της γονικής μέριμνας σε τέκνο κατά τη διάρκεια του γάμου ή σε περίπτωση διαζυγίου ή ακύρωσης του γάμου, το μονομελές ή πολυμελές δικαστήριο είναι υποχρεωμένο να προσπαθήσει κατά την πρώτη συζήτηση της αγωγής στο ακροατήριο, και πριν από κάθε συζήτηση, να επιλύσει συμβιβαστικά τη διαφορά, ύστερα από ακρόαση των διαδίκων και των πληρεξουσίων τους. Ο συμβιβασμός πρέπει να αποβλέπει στο συμφέρον του τέκνου, αλλιώς δεν δεσμεύει το δικαστήριο. Η πιο πάνω υποχρέωση του δικαστηρίου, δηλαδή η υποχρέωση να προσπαθήσει να επιλύσει συμβιβαστικά τη διαφορά, καθιερώνεται με την ποινή του απαραδέκτου, με συνέπεια να αποβαίνει απαράδεκτη η συζήτηση της αγωγής, αν δεν τηρηθεί η πιο πάνω υποχρέωση. Στην επίδικη υπόθεση, όπως αποδεικνύεται αναμφίβολα από το περιεχόμενο των πρακτικών συνεδρίασης αριθ. 404/2009 του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας, τα οποία τηρήθηκαν κατά την πρώτη συζήτηση της επίδικης υπόθεσης στο ακροατήριο του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου, και στα οποία αναφέρεται με σαφήνεια ότι «στο σημείο αυτό, (δηλαδή αμέσως μετά την εκφώνηση των ονομάτων των διαδίκων και την παράσταση αυτών όπως αναφέρεται παραπάνω στα ίδια πρακτικά), έγινε από τον Πρόεδρο απόπειρα συμβιβαστικής επίλυσης της διαφοράς των διαδίκων, η οποία απέτυχε», και από το περιεχόμενο της συνεκκαλούμενης μη οριστικής απόφασης αριθ. 404/2009 του

ίδιου πρωτοβάθμιου δικαστηρίου, στην οποία αναφέρεται με σαφήνεια ότι «κατά τη συζήτηση της (ουσιαστικά ενιαίας) υπόθεσης στο ακροατήριο δεν ευδοκίμησε η κατ' αρθ. 681Γ αριθ. 2 εδ. τελ. ΚΠολΔ απόπειρα συμβιβαστικής επίλυσης της διαφοράς», τηρήθηκε με ακρίβεια η διάταξη του αρθ. 681Γ §2β ΚΠολΔ, δηλαδή το πρωτοβάθμιο δικαστήριο (Μονομελές Πρωτοδικείο Λάρισας) προσπάθησε κατά την πρώτη συζήτηση της αγωγής στο ακροατήριο, και πριν από κάθε συζήτηση, να επιλύσει συμβιβαστικά την επίδικη διαφορά, όπως επιτάσσει ο νόμος, ύστερα από ακρόαση των διαδίκων και των πληρεξουσίων τους, αλλά η απόπειρα αυτή δεν ευδοκίμησε, γεγονός που οδήγησε το δικαστήριο στη διεξοδική, όπως προκύπτει από το περιεχόμενο των πρακτικών συνεδρίασής του, συζήτηση της υπόθεσης στο ακροατήριό του. Ήδη η εκκαλούσα παραπονείται με τον 5ο λόγο της ένδικης έφεσής της ότι «Οι συμπροσβαλλόμενες αποφάσεις με αριθμούς 356/2010 και 404/2009 παραβίασαν τη διάταξη του αρθ. 681Γ αριθ. 2 εδ. τελ. ΚΠΔ, καθόσον η απόπειρα συμβιβαστικής επίλυσης της διαφοράς δεν πραγματοποιήθηκε παραδεκτά και όπως προβλέπει η άνω διάταξη». Ο συγκεκριμένος λόγος έφεσης αξιολογείται ως ουσιαστικά αβάσιμος για όσους λόγους αναφέρθηκαν ήδη και πρέπει να απορριφθεί.

VI. Από τις διατάξεις των αρθ. 1510-1514, 1518 ΑΚ συνάγεται ότι η γονική μέριμνα, της οποίας βασικότερος τομέας είναι η επιμέλεια του προσώπου του τέκνου, επειδή επιβάλλει διαρκή παρακολούθηση αυτού, ασκείται από αμφοτέρους τους γονείς από κοινού. Σε περίπτωση όμως διαζυγίου, ακύρωσης του γάμου ή διακοπής της συζυγικής συμβίωσης, οπότε

ανατρέπονται οι συνθήκες της οικογενειακής ζωής, ανακύπτουν ζητήματα ως προς τη διαμονή των ανηλίκων τέκνων κοντά στον πατέρα τους ή τη μητέρα τους και ως προς την άσκηση της γονικής μέριμνας ή μόνο της επιμέλειας από τον ένα γονέα. Προκειμένου να επιλυθούν τα ζητήματα αυτά από το αρμόδιο δικαστήριο (βλ. αρθ. 1513§1, 1514 ΑΚ), με τρόπο ώστε να εξυπηρετείται το πραγματικό συμφέρον του τέκνου (βλ. αρθ. 1511§2 ΑΚ), λαμβάνονται υπόψη όλα τα πρόσφορα στοιχεία, τα οποία αποβαίνουν επωφελή για το τέκνο. Ουσιώδη σημασία έχει η ύπαρξη ιδιαίτερου δεσμού ανάμεσα στο τέκνο και σε συγκεκριμένο γονέα του. Αν υφίσταται τέτοιος δεσμός, ο γονέας αυτός θεωρείται ως ο πλέον κατάλληλος να αναλάβει την επιμέλεια του τέκνου, διότι έχει τη δυνατότητα να διαπαιδαγωγήσει αποτελεσματικότερα το τέκνο και να επιδράσει επωφελέστερα σε αυτό (βλ. ΑΠ 834/96 Δνη 38. 791, ΑΠ 728/90 Δνη 31. 1233, ΕφΑθ 3743/96 Δνη 39. 386, ΕφΑθ 309/02 Δνη 44. 1385). Ο όρος «συμφέρον του τέκνου» αποτελεί αόριστη νομική έννοια και γενική ρήτρα, η οποία εξειδικεύεται ανάλογα με τις συνθήκες κάθε υπόθεσης. Για να κριθεί στην επίδικη υπόθεση ποιο είναι το συμφέρον του τέκνου, θα εκτιμηθούν τα πραγματικά περιστατικά που διαπιστώθηκαν, με βάση αξιολογικά κριτήρια, τα οποία αντλεί το δικαστήριο από τους κανόνες της λογικής και τα διδάγματα της κοινής πείρας, σε σχέση με το πρόσωπο του τέκνου και θα ληφθούν υπόψη ακόμη και πορίσματα της επιστήμης, ήτοι της ψυχολογίας και της παιδοψυχιατρικής. Η σχετική με το συμφέρον του τέκνου κρίση του δικαστηρίου πρέπει να αιτιολογείται στην απόφαση του δικαστηρίου ειδικά και εμπεριστατωμένα.

Η κρίση αυτή ελέγχεται ανααιρετικά ως προς την υπαγωγή των πραγματικών περιστατικών στη νομική έννοια του «συμφέροντος του τέκνου» (βλ. ΑΠ 1516/05 ΝοΒ 2006. 400).

Περαιτέρω, όπως συνάγεται από τις διατάξεις των αρθ. 1485, 1486, 1493 ΑΚ, προκειμένου να καθοριστεί το ποσό διατροφής μεταξύ ανιόντων και κατιόντων, λαμβάνονται υπόψη οι ανάγκες του δικαιούχου, όπως προκύπτουν αυτές από τις συνθήκες της ζωής του (ανάλογη διατροφή, βλ. ΑΠ 823/00 Δνη 41. 1597, ΕφΠειρ 951/04 Δνη 46. 200), αλλά και η περιουσιακή κατάσταση του υπόχρεου. Έτσι, η ανάλογη διατροφή του δικαιούχου τέκνου συναρτάται και με την περιουσιακή κατάσταση του υπόχρεου, με συνέπεια να μειώνεται η διατροφή ακόμη και κάτω από το επίπεδο διαβίωσης του δικαιούχου, αν τυχόν είναι περιορισμένες οι οικονομικές δυνατότητες του υπόχρεου και δεν επαρκούν (βλ. ΑΠ 520/95 ΝοΒ 44. 983, ΕφΑθ 7362/02 Δνη 44. 823).

Περαιτέρω, η διακοπή της έγγαμης συμβίωσης δημιουργεί (μεταξύ άλλων) πρόβλημα ως προς τη χρήση των κινητών πραγμάτων, τα οποία συγκροτούν το «νοικοκυριό» και ανήκουν είτε στον ένα είτε στον άλλο σύζυγο, αλλά χρησιμοποιούνταν στη διάρκεια της έγγαμης συμβίωσης από αμφοτέρους τους συζύγους ή, ενδεχομένως, από τον ένα μόνο. Μετά την ισχύ του ν. 1329/1983 η κατανομή των κινητών πραγμάτων μεταξύ των συζύγων σε περίπτωση διακοπής της έγγαμης συμβίωσής τους ρυθμίζεται από τις διατάξεις των αρθ. 1394, 1395 ΑΚ. Το αρθ. 1394 ΑΚ αναφέρεται στα κινητά πράγματα, τα οποία ανήκουν στην κυριότητα του ενός συζύγου. Τα πράγματα αυτά δικαιούται να παραλάβει ο

σύζυγος στον οποίο ανήκουν, έστω και αν χρησιμοποιούνται αυτά στη διάρκεια της έγγαμης συμβίωσης από αμφοτέρους τους συζύγους ή ακόμη και μόνο από τον άλλο σύζυγο. Για να αποδειχθεί η κυριότητα στα πράγματα αυτά, θα εφαρμοστούν (μεταξύ άλλων) και τα ειδικά τεκμήρια κυριότητας του αρθ. 1398 §§ 2-3 ΑΚ. Παρόλα αυτά, με τη διάταξη του αρθ. 1394 εδ. β' ΑΚ θεσπίζεται ρητά υποχρέωση του κυρίου να παραχωρήσει στον μη κύριο σύζυγο τη χρήση ορισμένων κινητών πραγμάτων, τα οποία είναι απολύτως απαραίτητα για τη χωριστή εγκατάσταση του μη κυρίου, αν αυτό επιβάλλουν οι περιστάσεις για λόγους επιείκειας. Κινητά πράγματα, τα οποία δεν αποτελούν μέρος της οικοσκευής, δεν εμπίπτουν στη διάταξη του αρθ. 1394 εδ. β' ΑΚ. Το αρθ. 1395 ΑΚ αναφέρεται στα κινητά πράγματα, τα οποία ανήκουν στην κυριότητα αμφοτέρων των συζύγων. Η χρήση αυτών των πραγμάτων κατανέμεται με συμφωνία των συζύγων ανάλογα με τις προσωπικές ανάγκες τους. Αν δεν επιτευχθεί συμφωνία ανάμεσα στους συζύγους ως προς την κατανομή των κοινών κινητών πραγμάτων τους, η χρήση τους κατανέμεται από το δικαστήριο, το οποίο μπορεί να επιδικάσει εύλογη αποζημίωση για τη χρήση που παραχωρεί. Μετά την αναθεώρηση του Οικογενειακού δικαίου του Αστικού Κώδικα με το ν. 1329/1983 ισχύει ως νόμιμο περιουσιακό σύστημα των συζύγων η περιουσιακή αυτοτέλεια με αξίωση συμμετοχής στα αποκτήματα (βλ. αρθ. 1397, 1400-1402 ΑΚ), και ως συμβατικό περιουσιακό σύστημα η κοινοκτημοσύνη των αποκτημάτων (βλ. αρθ. 1403-1405 ΑΚ). Ανεξάρτητα από το σύστημα που διέπει τις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων, ο ν. 1329/1983 τροποποίησε και

διεύρυνε τη ρύθμιση των κινητών πραγμάτων που εισφέρονται ή αποκτούνται στη διάρκεια του γάμου (βλ. αρθ. 1394, 1395, 1398, 1820 ΑΚ). Η νέα ρύθμιση χαρακτηρίζεται από την ίση μεταχείριση των συζύγων. Για να επιλυθούν οι αμφισβητήσεις που ενδέχεται να προκύψουν σχετικά με το ποιος σύζυγος είναι νομέας και κάτοχος των κινητών του συζυγικού οίκου, είτε όταν εγείρονται αξιώσεις τρίτων είτε στις σχέσεις μεταξύ των συζύγων, καθιερώθηκαν διάφορα τεκμήρια (βλ. αρθ. 1398 ΑΚ). Σχετικά με την έννοια των κινητών του συζυγικού οίκου ο νόμος διακρίνει μεταξύ «οικιακών αντικειμένων» (ΑΚ 1394 εδ. β') και κινητών «που τα χρησιμοποιούν και οι δύο σύζυγοι ή μόνο ο ένας από αυτούς» (ΑΚ 1394 εδ. α', 1395 εδ. α', 1398). Ο νόμος δεν αναφέρει ποια αντικείμενα θεωρούνται οικιακά, παρά μόνο στο αρθ. 1820 εδ. β' ΑΚ, στο οποίο γίνεται λόγος ενδεικτικά για έπιπλα, σκεύη, ενδύματα. Πρέπει να γίνει δεκτό ότι στην έννοια των οικιακών αντικειμένων περιλαμβάνονται τα κινητά, τα οποία ανήκουν κατά κυριότητα στον ένα ή και τους δύο συζύγους ή για τα οποία υπάρχει προσδοκία απαίτησης της κυριότητας ενός ή και των δύο συζύγων και τα οποία προορίζονται να εξυπηρετούν τον κοινό ιδιωτικό βίο των συζύγων (βλ. Απ. Γεωργιάδη Τα κινητά του συζυγικού οίκου Δνη 1989. 1 επ., Ε. Βλασσοπούλου Η ρύθμιση των κινητών των συζύγων στο νέο Οικογενειακό δίκαιο ΝοΒ 1984. 1138 επ.). Ακόμη και ο σύζυγος που εγκατέλειψε τον συζυγικό οίκο χωρίς εύλογη αιτία, π.χ. για να ζήσει με τον ερωτικό σύντροφό του, έχει δικαίωμα καταρχήν να παραλάβει από την οικογενειακή στέγη τα κινητά που του ανήκουν, εκτός αν πρόκειται για οικιακά αντικείμενα που είναι απολύτως

απαραίτητα για να συνεχιστεί η συμβίωση του άλλου συζύγου ή για να διευκολυνθεί η χωριστή εγκατάστασή του και συντρέχουν οι προϋποθέσεις του αρθ. 1394 εδ. β' ΑΚ, δηλαδή αν το επιβάλλουν οι περιστάσεις για λόγους επιείκειας, το δικαστήριο όμως έχει τη δυνατότητα να λάβει υπόψη του και στοιχεία υπαιτιότητας, όταν πρόκειται να αποφασίσει σύμφωνα με το αρθ. 1394 εδ. β' ΑΚ, αν την παραχώρηση της χρήσης των οικιακών αντικειμένων στον άλλο σύζυγο επιβάλλουν οι περιστάσεις για λόγους επιείκειας.

Σύμφωνα με τις διατάξεις των αρθ. 1394, 1395, 1398 ΑΚ, ο κάθε σύζυγος δικαιούται, αν διακοπεί η συμβίωση, να παραλάβει τα κινητά που του ανήκουν, (δηλαδή τα κινητά, στα οποία έχει κυριότητα, επικαρπία ή απλώς κατοχή), ακόμη και αν μέχρι την αποχώρησή του τα πράγματα αυτά τα χρησιμοποιούσαν και οι δύο ή μόνος ο άλλος σύζυγος. Αν ο άλλος σύζυγος εμποδίζει την παραλαβή αυτών των πραγμάτων, π.χ. με απόκρυψη ή απομάκρυνση, ο δικαιούχος έχει εναντίον του τις οικείες εμπράγματες αγωγές (βλ. αρθ. 1094, 1108 ΑΚ), ή αγωγές της νομής (βλ. αρθ. 987, 989 ΑΚ). Ο εναγόμενος σύζυγος, εφόσον δεν συντρέχει η εξαίρεση του αρθ. 1394 εδ. β' ΑΚ, δεν μπορεί να αντιτάξει με ένσταση ότι έχει δικαίωμα συγκατοχής έναντι του ενάγοντος (βλ. αρθ. 1095, 1108§2 ΑΚ), διότι με τη διακοπή της συμβίωσης έπαυσε η υποχρέωση του ενάγοντος συζύγου να παραχωρεί στον άλλο σύζυγο τη χρήση των κινητών που του ανήκουν. Το τεκμήριο του αρθ. 1398§1 ΑΚ δεν ισχύει, αν διακοπεί η έγγαμη συμβίωση, οπότε ισχύουν και πάλι οι διατάξεις των αρθ. 1110-1111 ΑΚ (βλ. ΕφΑθ 4806/96, ΕφΑθ 513/95, ΕφΔωδ 227/06 Νόμος).

VII. Από την εκτίμηση των αποδεικτικών μέσων ... αποδείχθηκαν τα εξής πραγματικά περιστατικά: Οι διάδικοι σύζυγοι, Κ. Α. και Μ. Γ., αμφότεροι άτομα με ειδικές ανάγκες (Α.Μ.Ε.Α.), τέλεσαν θρησκευτικό γάμο μεταξύ τους στην πόλη της Λ. στις 26.11.2005 και απέκτησαν στη διάρκεια του γάμου τους ένα θήλυ τέκνο, το οποίο γεννήθηκε στις 22.03.2007, φέρει το όνομα Δ. και διανύει ήδη την ηλικία των 5 ετών. Μετά την τέλεση του γάμου τους οι διάδικοι σύζυγοι εγκαταστάθηκαν σε ιδιόκτητο ισόγειο διαμέρισμα, το οποίο κείται στη Λ., στην περιοχή Λ., επί της οδού Σ. αριθ. ..., και του οποίου η ψιλή κυριότητα ανήκει στο σύζυγο (ενάγοντα - εναγόμενο) και η επικαρπία στους γονείς αυτού. Αρχικά, οι συζυγικές σχέσεις των διαδίκων συζύγων ήταν αρκετά καλές, αλλά με την πάροδο του χρόνου οι σχέσεις τους επιδεινώθηκαν, διότι οι γονείς του ενάγοντος, διαπιστώνοντας ότι η σύζυγος του γιου τους δυσκολευόταν να διεκπεραιώσει τις οικιακές εργασίες, εισέρχονταν ολοένα και συχνότερα στην κατοικία των διαδίκων και παρενέβαιναν ολοένα και περισσότερο στη διεκπεραίωση των υποθέσεών τους, γεγονός που αποδεχόταν με ευχαρίστηση ο ενάγων - εναγόμενος, αλλά προκαλούσε μεγάλη ενόχληση στη σύζυγό του. Με την παρέλευση του χρόνου αυξήθηκαν οι διαπληκτισμοί που λάμβαναν χώρα μεταξύ των διαδίκων συζύγων, και στη διάρκεια τέτοιων διαπληκτισμών ο ενάγων και οι γονείς του αποκαλούσαν την εναγομένη «ανίκανη» εξαιτίας της μειωμένης κινητικότητάς της, ενώ η εναγομένη και οι γονείς της αποκαλούσαν τον ενάγοντα «κουφούλιακα» ή «κουφάλογο» εξαιτίας της μειωμένης ακοής του. Στη διάρκεια του Οκτωβρίου 2008 οι σχέσεις μεταξύ των διαδίκων συζύγων

και των γονέων τους οξύνθηκαν πολύ, αρχικά εξαιτίας διαφωνίας τους ως προς τη μεταβίβαση ενός διαμερίσματος από τους γονείς της εναγομένης προς αυτή και στη συνέχεια ως προς την ενασχόληση της μητέρας του ενάγοντος με την ανατροφή του τέκνου των διαδίκων, και, τελικά, στις 11.10.2008 η εναγομένη, με τη βοήθεια των γονέων της, αποχώρησε από την οικογενειακή στέγη των διαδίκων μαζί με την ανήλικη θυγατέρα τους. Έκτοτε οι διάδικοι σύζυγοι τελούν σε διάσταση. Λίγες ημέρες αργότερα, ήτοι στις 20 και 22.10.2008 αντίστοιχα, ο ενάγων και η εναγομένη άσκησαν εναντίον αλλήλων αιτήσεις και αντατήσεις ασφαλιστικών μέτρων ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας και ζήτησαν, αντίστοιχα, ο πρώτος να ανατεθεί σ' αυτόν η επιμέλεια της ανήλικης κόρης του προσωρινά, άλλως να ρυθμιστεί η προσωπική επικοινωνία του με το τέκνο, και η δεύτερη να ανατεθεί σ' αυτή η επιμέλεια της ανήλικης κόρης της, να επιδικαστεί υπέρ αυτού του τέκνου προσωρινή διατροφή, ποσού 200 Ε μηνιαίως, και να της επιτραπεί να μετοικήσει από την οικογενειακή στέγη, άλλως να ρυθμιστεί η προσωπική επικοινωνία της με το τέκνο. Ως προς τις αιτήσεις και αντατήσεις αυτές εκδόθηκε η απόφαση ασφαλιστικών μέτρων αριθ. 4144/2008 του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας, με την οποία απορρίφθηκαν η αίτηση του συζύγου και η ανταίτηση της συζύγου, έγινε δεκτή η αίτηση της δεύτερης, ανατέθηκε προσωρινά η επιμέλεια του τέκνου σ' αυτή, υποχρεώθηκε ο καθ' ου να καταβάλλει υπέρ του τέκνου διατροφή ποσού 180 Ε μηνιαίως, έγινε δεκτή η ανταίτηση του συζύγου και ρυθμίστηκε προσωρινά η προσωπική επικοινωνία αυτού με το τέκνο. Στη διάρκεια

του σχολικού έτους 2008-2009, το οποίο εμπίπτει στο χρονικό διάστημα οπότε η εναγομένη, ήδη εκκαλούσα, ασκούσε προσωρινά την επιμέλεια για το πρόσωπο του τέκνου των διαδίκων, η εναγομένη είχε εγγράψει το τέκνο αυτό στο βρεφικό τμήμα του ... παιδικού σταθμού Ν. Σ. του δήμου Λ. και η ίδια προσωπικά, συνοδευόμενη πάντοτε από τον πατέρα της ή μερικές φορές από αμοτέρους τους γονείς της, οδηγούσε το τέκνο στον παιδικό σταθμό και μετά τη λήξη του ωραρίου λειτουργίας παραλάμβανε το τέκνο από τον παιδικό σταθμό σε όλη τη διάρκεια της σχολικής περιόδου, πάντοτε επιμελώς φροντισμένη ως προς την εμφάνιση.

Στη διάρκεια του Δεκεμβρίου 2008 ασκήθηκαν οι ήδη ένδικες αγωγές ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας, ως προς τις οποίες εκδόθηκε η μη οριστική απόφαση αριθ. 404/2009 του δικαστηρίου εκείνου, με την οποία διατάχθηκε η διενέργεια ιατρικής πραγματογνωμοσύνης, όπως αναφέρθηκε ήδη. Οι πραγματογνώμονες ιατροί, Β. Α., νευροχειρουργός, και Π. Β., ψυχίατρος, διενεργώντας ιατρική πραγματογνωμοσύνη προς εκτέλεση της πιο πάνω μη οριστικής δικαστικής απόφασης, εξέτασαν αμοτέρους τους διαδίκους συζύγους και αποφάνθηκαν ως εξής: α) Ο Β. Α. αποφάνθηκε ότι: 1) Ο ήδη ενάγων, Κ. Α., προσβλήθηκε από νεογνικό πυρηνικό ίκτερο με συνέπεια κινητικές διαταραχές, είναι αρτιμελής και περιπατητικός, αλλά παρουσιάζει έκπτωση των κινήσεων, διαθέτει ικανοποιητική ευστάθεια στην ορθοστάσια και στη βάδιση, πάσχει από κώφωση στις υψηλές συχνότητες, την οποία αντιμετωπίζει με ακουστικά βαρηκοΐας, ψυχοκινητικά είναι αρκετά καλά, με άψογη εμφάνιση και συμπεριφορά, ομαλό και

φυσιολογικό συναίσθημα, καλή ροή στην ομιλία, παρουσιάζει ήπια δυσαρθρία, αλλά η ομιλία του είναι κατανοητή, με ειρμό και περιεχόμενο, έχει καλή μνήμη και νοημοσύνη, 2) Η ήδη ενάγουσα, Μ. Γ., έχει ιστορικό βαριάς κρανιοεγκεφαλικής κάκωσης σε ηλικία 5 ετών, με συνέπεια σπαστική δεξιά ημιπάρεση και υπερτονία, σε ηλικία 16 ετών ανέπτυξε υδροκέφαλο και χρειάστηκε να χειρουργηθεί για να τοποθετηθεί καθετήρας στο κοιλιακό σύστημα του εγκεφάλου της και βαλβίδα παροχέτευσης εγκεφαλονωτιαίου υγρού, νοσηλεύτηκε πολλές φορές σε νοσοκομεία, βαδίζει ήπια σπαστικοαταξικά, κοιτάζοντας ψηλά, δυνητικά θα χρειαζόταν συνοδό για την αντιμετώπιση κινδύνου αιφνίδιας δυσλειτουργίας του παροχετευτικού συστήματος, παρουσιάζει συναισθηματική ακαμψία, βραδύτητα στην ομιλία, δυσκολία στον ειρμό των σκέψεών της, καλή αντίληψη, δυσκολίες στη μνήμη και ήπια νοητική υστέρηση. β) Ο Π. Β. αποφάνθηκε ότι: 1) Ο ήδη ενάγων, Κ. Α., προσβλήθηκε από νεογνικό πυρηνικό ίκτερο με συνέπεια νευρολογικού τύπου βλάβες και βαρηκοΐα, δεν εμφανίζει άλλου είδους διαταραχή, διατηρεί βλεμματική επαφή, η έκφραση του προσώπου του είναι καταθλιπτική, συγκινείται και δακρύζει όταν αναφέρεται στην κόρη του, η ομιλία του είναι ευκρινής και κατανοητή, παρουσιάζει καταθλιπτική διάθεση, η σκέψη του έχει ειρμό και φυσιολογικό περιεχόμενο, η αντίληψή του δεν παρουσιάζει διαταραχή, η βαρηκοΐα του αναπληρώνεται με τη χρήση ακουστικών, παρουσιάζει ήπια έκπτωση της πρόσφατης μνήμης, η μέτρηση έδειξε γενικό δείκτη νοημοσύνης 84 (προς τα κατώτερα φυσιολογικά όρια), λεκτικό δείκτη νοημοσύνης 86 και πρακτικό δείκτη νοημοσύνης 82, και, συμπερασματικά, είναι

άτομο με οριακά φυσιολογική νοημοσύνη, διέρχεται φάση καταθλιπτική, έχει δυνατότητα καλής κοινωνικής παρουσίας και προσαρμογής, αλλά έχει μερική ανάγκη από τη συνδρομή τρίτου προσώπου στην άσκηση της επιμέλειας της κόρης του, 2) Η ήδη ενάγουσα, Μ. Γ., έπαθε στο παρελθόν σοβαρή κρανιοεγκεφαλική κάκωση, με συνέπεια νευρολογικής αιτιολογίας κινητικές διαταραχές και υδροκεφαλία, εμφανίζει δυσκολία να διατηρήσει βλεμματική επαφή, η έκφραση του προσώπου της δεν υποδηλώνει συγκεκριμένη συναισθηματική κατάσταση, παρουσιάζει ήπια ψυχοκινητική βραδύτητα ομιλίας, εμφανίζει δυσκολία να εκφράσει τα συναισθήματά της, δηλώνει θυμωμένη με τη στάση της πεθεράς της απέναντί της, δεν προκύπτουν στοιχεία κλινικής κατάθλιψης, εμφανίζει ήπια δυσκολία να διατηρήσει τον ειρμό της σκέψης της, τηρεί παρανοειδή στάση έναντι ορισμένων γεγονότων, η αντίληψή της δεν παρουσιάζει διαταραχές, παρουσιάζει ήπια έκπτωση της πρόσφατης μνήμης, δίνει την εντύπωση ατόμου με ήπια νοητική υστέρηση, αλλά η μέτρηση έδειξε γενικό δείκτη νοημοσύνης 84, λεκτικό δείκτη νοημοσύνης 94 και πρακτικό δείκτη νοημοσύνης 73, και, συμπερασματικά, είναι άτομο με οριακά φυσιολογική νοημοσύνη, χωρίς ενεργό ψυχοπαθολογία, αλλά ο συνδυασμός των κινητικών προβλημάτων της με τα ευρήματα που αφορούν το δείκτη πρακτικής νοημοσύνης, την καθιστούν άτομο με δυσκολίες στην επίλυση καθημερινών και πρακτικών θεμάτων και δυσκολίες στην κοινωνική παρουσία, προσαρμογή και αυτονομία και δείχνει να έχει οριακά ολική ανάγκη από τη συνδρομή τρίτου προσώπου στην άσκηση της επιμέλειας της κόρης της.

Προκειμένου να αντικρούσει το περιεχόμενο των πιο πάνω εκθέσεων ιατρικής πραγματογνωμοσύνης, η εναγομένη: i) Εξετάστηκε στις 7.10.2010 από το νευροχειρουργό Ι. Α., αναπληρωτή καθηγητή Α.Π.Θ., ο οποίος αποφάνθηκε ότι «Από τη σημερινή εξέταση διαπιστώνεται ότι η κ. Γ. Μ. έχει υπολειμματική δεξιά σπαστική ημιπάρεση που θα βελτιωθεί σημαντικά», ότι «ως προς τις διαταραχές που είχε, διαπιστώθηκε θεαματική αλλαγή», ότι «ως προς το σημείο του δύοντος ηλίου, το οποίο περιγράφουν οι πραγματογνώμονες, δεν διαπιστώθηκε κάτι κατά τη διάρκεια της εξέτασης» και ότι «το παιδί είναι ένα ισχυρό κίνητρο για να διατηρηθεί η σταθερότητα της ψυχοσωματικής της κατάστασης, ενώ η αφαίρεση του παιδιού της μπορεί να διαταράξει και να επιδεινώσει την ήδη υπάρχουσα ισορροπία», ii) Εξετάστηκε στις 2.12.2010 από τον ψυχίατρο Ο. Μ., επίκουρο καθηγητή Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θ., ο οποίος αποφάνθηκε ότι «...η κ. Γ. είναι ενεργό μέλος της κοινωνίας, έχει διατηρήσει φιλίες από το λύκειο, ασχολείται με Η/Υ, παίζει αρμόνιο, στην παρούσα φάση παρουσιάζει κάποια κινητικά προβλήματα και στραβισμό, τα οποία δεν την εμποδίζουν να κινείται με σχετική ευχέρεια και να βλέπει ευκρινώς, συζητά άνετα, απαντά με σαφήνεια, σε γενικές γραμμές η εμφάνιση και η συμπεριφορά της κρίνεται φυσιολογική για τις περιστάσεις, δεν παρουσιάζει διαταραχές στη ροή και τη δομή της ομιλίας, δεν παρουσιάζει κάποια διαταραχή του συναισθήματος, δεν παρατηρούνται διαταραχές της αντίληψης, δεν διαπιστώνονται διαταραχές στη δομή, το περιεχόμενο και τη ροή της σκέψης, εμφανίζεται ως άτομο υπεύθυνο, παρουσιάζει ήπιες διαταραχές

της πρόσφατης μνήμης, η νοημοσύνη της κινείται στα κατώτερα φυσιολογικά όρια και, γενικά, δεν εμφανίζει κλινική ψυχοπαθολογία και δείχνει ικανή να αναλάβει την επιμέλεια της κόρης της με μερική συνδρομή τρίτου προσώπου», iii) Εξετάστηκε στις 10.12.2010 από τον Κ. Π., νευροχειρουργό του Πανεπιστημιακού Γενικού Νοσοκομείου Λ., επίκουρο καθηγητή Πανεπιστημίου, ο οποίος αποφάνθηκε ότι η Γ. Μ. «εμφανίζει ήπια ημιπάρεση και ήπιο στραβισμό, χωρίς όμως αυτό να της δημιουργεί ιδιαίτερα προβλήματα στην κίνηση και στην όραση, παρουσιάζει μια βραδύτητα στην ομιλία χωρίς όμως διαταραχές στη ροή του λόγου, δεν παρουσιάζει διαταραχές όσον αφορά τις ανώτερες διανοητικές λειτουργίες και το συναίσθημα, πλην ήπιας έκπτωσης προσφάτου μνήμης και εκτιμάται ότι με τη βοήθεια τρίτου προσώπου είναι ικανή να επιμεληθεί την ανατροφή της κόρης της». Κατά το σχολικό έτος 1993-1994 η εναγομένη φοίτησε στην 3η τάξη του Εσπερινού Γυμνασίου Λ. και αποφοίτησε με γενικό βαθμό 11 και 10/11 και διαγωγή κοσμιωτάτη. Κατά το σχολικό έτος 1997-1998 η εναγομένη φοίτησε στην 4η τάξη του ... Εσπερινού Τεχνικού Επαγγελματικού Λυκείου Λ. και αποφοίτησε με γενικό βαθμό 11 και 5/8 και διαγωγή κοσμιωτάτη. Στη διάρκεια των επόμενων ετών η εναγομένη: i) Παρακολούθησε τα προγράμματα «Σύγχρονες ειδικότητες τηλεργασίας» και «Χρήση Η/Υ και δικτύων» που υλοποιήθηκαν με χρηματοδότηση του Υπουργείου Εργασίας και του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου, ii) Παρακολούθησε τα μαθήματα της Σχολής Επαγγελματικής Κατάρτισης Α.Μ.Ε.Α. Λ. του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού, διάρκειας 1800 ωρών διδασκαλίας, και έλαβε πιστο-

ποιοτικό σπουδών με γενικό βαθμό 15 και διαγωγή κοσμιωτάτη, iii) Εντάχθηκε στον αθλητικό σύλλογο ατόμων με αναπηρίες «Ο Θ.» ως αθλήτρια του τμήματος στίβου. Στις 12.12.2006 η Πρωτοβάθμια Επιτροπή του Γενικού Νοσοκομείου Λ. αποφάνθηκε ότι η Γ. Μ., ήδη εναγομένη - εκκαλούσα, πάσχει από αναπηρία, ποσοστού 80%, εξαιτίας κρανιοεγκεφαλικής κάκωσης (ΚΕΚ) με βαριά σπαστική δεξιά ημιπάρεση και υδροκεφαλία με βαλβίδα παροχέτευσης. Στις 12.10.2010 η ίδια επιτροπή του Γενικού Νοσοκομείου Λ. αποφάνθηκε ότι η Γ. Μ., ήδη εναγομένη - εκκαλούσα, πάσχει από αναπηρία, ποσοστού 70%, εξαιτίας κρανιοεγκεφαλικής κάκωσης (ΚΕΚ) και βαριάς σπαστικής ημιπάρεσης.

Ο ενάγων, ήδη εφεσίβλητος, προκειμένου να αποδείξει ότι είναι περισσότερο ικανός από την αντίδικό του ως προς την άσκηση της επιμέλειας για το πρόσωπο του ανηλίκου τέκνου τους, προσκόμισε νόμιμα ενώπιον του Δικαστηρίου με επίκληση τα εξής έγγραφα: i) Την από 29.12.2009 ιατρική πραγματογνωμοσύνη του τεχνικού συμβούλου του Β. Σ., νευροχειρουργού, η οποία κατατέθηκε στη Γραμματεία του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου με αριθ. καταθ. 22/8.4.2010 και έχει το εξής, μεταξύ άλλων, περιεχόμενο: «...Εκ των εκτεθέντων προκύπτει ότι ο κ. (Κ.) Α. εμφανίζει μια ικανοποιητικά οριακή σωματική αρτιμέλεια, ικανότητα κίνησης καθώς και βιοτική εξυπηρέτηση με αποτελεσματική χρήση των άνω και κάτω άκρων, ευστάθεια κατά τη βάδιση και αποτελεσματική ατομική ικανότητα στην αντιμετώπιση εκτάσεων περιστάσεων. Κρίνεται ότι διαθέτει την επάρκεια αναφορικά με την εκ μέρους του παροχή της αναγκαίας υποστήριξης στα πλαίσια της άσκησης της επιμέλειας

επί του ανηλίκου τέκνου του με μερική ανάγκη συνδρομής τρίτου προσώπου στην άσκηση της επιμέλειας αυτής. Όσον αφορά την κ. Γ. υστερεί σε όλα τα ανωτέρω ζητούμενα και επί πλέον ευρίσκεται σε μια ασταθή από άποψη υγείας κατάσταση, που δεν επιτρέπει την απρόσκοπτη άσκηση της επιμέλειας του τέκνου της», ii) Την από 4.01.2010 ιατρική έκθεση του επιστημονικού συμβούλου του Α. Κ., νευρολόγου - ψυχιάτρου, η οποία κατατέθηκε στη Γραμματεία του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου με αριθ. καταθ. 21/8.4.2010 και έχει το εξής, μεταξύ άλλων, περιεχόμενο: «... Κρίνεται ότι (ο Κ. Α.) δύναται να επιμεληθεί των προσωπικών υποθέσεων του και του ατόμου του. Ως προς την επιμέλεια του παιδιού του που ζητά επιμόνως και με συναισθηματική φόρτιση έντονη, κρίνεται ότι δύναται να αντεπεξέλθει με την επικουρική βοήθεια τρίτου ατόμου, όπου χρειασθεί». Κατά το σχολικό έτος 1985-1986 ο ενάγων φοίτησε στην 3η τάξη του ... Γυμνασίου Λ. και αποφοίτησε με γενικό βαθμό 10 και 12/14 και διαγωγή κοσμιωτάτη. Την 1.11.2006 ο ενάγων έλαβε άδεια οδήγησης οχημάτων β' κατηγορίας, η οποία ισχύει από 1.11.2006 έως 17.10.2011. Ο ενάγων ασφαλίστηκε για πρώτη φορά στο Ι.Κ.Α./Ε.Τ.Α.Μ. στις 17.6.1986 και μέχρι 31.03.2011 είχε πραγματοποιήσει συνολικά 7.086 ημέρες ασφάλισης στον κλάδο συντάξεων του ιδρύματος αυτού. Από 10.2.1988 και μετέπειτα ο ενάγων εργάζεται στη βιομηχανία της εταιρίας με την επωνυμία «D. M. E. ABEE», η οποία εδρεύει στη Λ., στο ... χιλιόμετρο της οδού Λ.-Χ. Κατά τη διάρκεια όλων αυτών των ετών εργασίας επέδειξε ακεραιότητα χαρακτήρα, προθυμία, ζήλο για εργασία, ικανοποιητικό βαθμό άμεσης προσαρμο-

γής σε συχνές αλλαγές αντικειμένων και ομαδικό πνεύμα εργασίας. Σύμφωνα με την από 31.10.2008 συστατική επιστολή του βοηθού προσωπάρχη της εργοδότης του «Ο κ. Α. αποτελεί δείγμα υπαλλήλου με εξαίρετη προσωπικότητα, είναι ειλικρινής και συνεπής και η έως τώρα εργατικότητα και αποδοτικότητα του υπήρξε άριστη και εποικοδομητική».

Στις 3.11.2010 ο ενάγων υπέβαλε γραπτό αίτημα στον Οργανισμό Βρεφονηπιακών και Παιδικών Σταθμών του δήμου Λ., προκειμένου να γίνει διάγνωση ψυχολόγου ως προς την ανήλικη κόρη του Δ. Με την από 11.11.2010 και με αριθ. πρωτ. ... έκθεση ψυχολόγου η ψυχολόγος Χ. Τ. αποφάνθηκε ως εξής: «Η 4 ετών Δ. Α. φιλοξενήθηκε στον ... παιδικό σταθμό του Οργανισμού μας κατά τη σχολική περίοδο 2009-2010 και κατά το τρέχον έτος φιλοξενείται στον ... παιδικό σταθμό. Η μεταγραφή της στον ... παιδικό σταθμό έγινε μετά από επιθυμία του πατέρα της, ο οποίος πήρε δικαστικά την επιμέλεια και φροντίδα του παιδιού. Σε συνεργασία με την ανήλικη Δ. και τις νηπιαγωγούς διαπιστώνουμε τα εξής: Η εξωτερικά πολύ καλά φροντισμένη και περιποιημένη Δ. προσέρχεται ανελλιπώς στον παιδικό σταθμό. Η συναισθηματική εξέλιξη του παιδιού είναι κανονική. Δεν παρατηρήθηκαν δυσκολίες ως προς την προσαρμογή της στο νέο περιβάλλον και η κοινωνικοποίησή της πραγματοποιείται σε ικανοποιητικό βαθμό. Η έναρξη του παιδιού στη νέα ομάδα ήταν ομαλή. Στην επικοινωνία της με τους συνομήλικούς της και με το παιδαγωγικό προσωπικό συμπεριφέρεται με άνεση, ευχαρίστηση και διάθεση συνεργασίας. Σε όλες τις δραστηριότητες του παιδικού σταθμού φαίνεται να βιώνει θετικά συναισθήματα. Στο βαθμό που μας

είναι επιτρεπτό, μπορούμε να συμπεράνουμε ότι πρόκειται για ένα παιδί συναισθηματικά ήρεμο, με ψύχραιμες αντιδράσεις, ευχαριστημένο, συνεργάσιμο και από πλευράς νοητικής εξέλιξης σε πολύ καλό επίπεδο». Στις 3.11.2011 ο ενάγων υπέβαλε νέο γραπτό αίτημα στον Οργανισμό Βρεφονηπιακών και Παιδικών Σταθμών του δήμου Λ., προκειμένου να γίνει διάγνωση ψυχολόγου ως προς την ανήλικη κόρη του Δ. Με την από 18.4.2011 και με αριθ. πρωτ. ... έκθεση ψυχολόγου η ψυχολόγος Χ. Τ. αποφάνθηκε όπως είχε αποφανθεί με την από 11.11.2010 και με αριθ. πρωτ. ... έκθεση της ψυχολόγου, της οποίας το περιεχόμενο εκτέθηκε ήδη. Στις 14.4.2011 η ανήλικη θυγατέρα των διαδίκων, Δ. Α., υποβλήθηκε σε ψυχολογική εξέταση με πρωτοβουλία της μητέρας της, ήδη εναγομένης - εκκαλούσας, και η ψυχολόγος, Ι. Χ., αποφάνθηκε, μεταξύ άλλων, ως εξής: «... Η Δ. Α. προσήλθε στο γραφείο μου συνοδευόμενη από τη μητέρα της Μ. Γ., προκειμένου να υπάρξει καλύτερη επίλυση των όποιων δυσκολιών αντιμετωπίζει η Δ. στον τομέα της συμπεριφοράς, συνέπεια του διαζυγίου των γονιών της. Η Δ. είναι ένα κορίτσι νηπιακής ηλικίας με κανονική για την ηλικία της σωματική ανάπτυξη και εμφάνιση. Στις πρώτες συναντήσεις ήταν ιδιαίτερα αναστατωμένη και αρνητική και εμφάνιζε έντονο άγχος αποχωρισμού. Εκδήλωνε υψηλά επίπεδα άγχους και δέχτηκε δύσκολα να αποχωριστεί τη μητέρα της. Φανερώνει έντονη χαρά όταν αναφέρεται στα πρόσωπα και των δύο γονιών και φαίνεται να αισθάνεται ασφαλής με την παρουσία της μητέρας. Οι σχέσεις παιδιού - μητέρας είναι πολύ καλές. Η Δ. βιώνει την ένταση στις σχέσεις των σημαντικών για εκείνη ενηλίκων και ταυτόχρονα τη με-

ρική απώλεια της μητρικής φιγούρας και είναι σε μία σύγχυση, καθώς προσπαθεί να εξισορροπήσει και να αποτρέψει πιθανές διαμάχες των γονιών της στο μέλλον. Οι γονείς πρέπει να ενισχυθούν στο γονικό τους ρόλο και να υποστηριχθούν στη διαχείριση των συμπεριφορών που εκδηλώνει η Δ. Συστήνεται καλύτερη επικοινωνία των γονιών και των παππούδων για το παιδί και η άμεση ανάγκη ομαλοποίησης των σχέσεών τους θα συμβάλει στην ψυχική υγεία και στη φυσιολογική ψυχοκοινωνική ανάπτυξη του παιδιού τους μακροπρόθεσμα». Οι κατοικίες των διαδίκων συζύγων, οι οποίες εικονίζονται σε αρκετές φωτογραφίες που προσκόμισαν αυτοί ενώπιον του Δικαστηρίου, είναι εξαιρετικά φροντισμένες και παρέχουν, αναμφίβολα, όλες τις ανέσεις σε όσους διαμένουν εκεί. Συνεπώς, αποδεικνύεται έμμεσα ότι οι κατοικίες αυτές είναι απολύτως κατάλληλες από άποψη χώρου, εξοπλισμού και καθαριότητας, ώστε να διαβιώσει εκεί ένα ανήλικό τέκνο, όπως είναι το τέκνο των διαδίκων συζύγων, κάτω από συνθήκες απόλυτα υγιεινές. Οι γονείς των διαδίκων συζύγων, οι οποίοι εικονίζονται σε διάφορες στιγμές της ιδιωτικής ζωής τους σε αρκετές φωτογραφίες, τις οποίες προσκόμισαν οι διάδικοι ενώπιον του Δικαστηρίου, είναι αρκετά ακμαίοι, απολύτως αξιοπρεπείς και αναμφίβολα καλοσυνάτοι και, όπως αποδείχθηκε στη διάρκεια της δίκης, αναλίσκονται, σωματικά και οικονομικά, για το συμφέρον των τέκνων τους, ήδη διαδίκων, και της μόνης εγγονής τους Δ. Α.

Από όσα προαναφέρθηκαν συνάγεται το συμπέρασμα ότι, μολοντί αμφότεροι οι διάδικοι σύζυγοι, ενάγων και εναγομένη, είναι άτομα με ειδικές ανάγκες και παρουσιάζουν σημαντικά προβλήματα υγείας και

τον ίδιο περίπου υψηλό βαθμό αναπηρίας, αισθάνονται αμφότεροι μεγάλη αγάπη για το μόνο κοινό τέκνο τους, την ανήλικη Δ. Α., και είναι αμφότεροι επαρκώς ικανοί να αναλάβουν την επιμέλεια αυτού του τέκνου τους, αλλά ο ενάγων αξιολογείται ως περισσότερο κατάλληλος να αναλάβει την επιμέλεια του τέκνου τους, διότι είναι περιπατητικός, διαθέτει ικανοποιητική ευστάθεια στην ορθοστάσια και στη βάδιση, εκδηλώνει ομαλό και φυσιολογικό συναίσθημα, παρουσιάζει καλή ροή στην ομιλία, η οποία είναι κατανοητή, με ειρμό και περιεχόμενο, έχει καλή μνήμη και νοημοσύνη, ενώ, αντίθετα, η εναγομένη νοσηλεύτηκε στο παρελθόν πολλές φορές σε νοσοκομεία, γεγονός που φανερώνει επισφαλή στερη υγεία, βαδίζει σπαστικοαταξικά, παρουσιάζει συναισθηματική ακαμψία, βραδύτητα στην ομιλία, δυσκολία στον ειρμό των σκέψεών της και δυσκολίες στη μνήμη και, γενικά, είναι άτομο που, σε σχέση με τον αντίδικό της, αντιμετωπίζει μεγαλύτερες δυσκολίες στην επίλυση καθημερινών και πρακτικών θεμάτων και δυσκολίες στην κοινωνική παρουσία, προσαρμογή και αυτονομία. Συνεπώς, το συμφέρον του ανηλίκου τέκνου των διαδίκων θα εξυπηρετηθεί καλύτερα, αν ανατεθεί η επιμέλεια για το πρόσωπό του (του τέκνου) στον ενάγοντα πατέρα του. Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, το οποίο αποφάνθηκε παρόμοια ως προς το συγκεκριμένο ζήτημα, ήτοι, ειδικότερα, ότι «πρέπει να ανατεθεί αποκλειστικά στον ενάγοντα της υπό στοιχείο α' αγωγής η άσκηση της επιμέλειας του προσώπου του ανηλίκου τέκνου των διαδίκων», δεν έσφαλε ως προς την εκτίμηση των αποδείξεων και την εφαρμογή του νόμου, όπως παραπονείται ήδη η εκκαλούσα με τους 2ο, 3ο και 4ο λόγους της ένδικης έφεσης,

γεγονός που πρέπει να οδηγήσει σε απόρριψη αυτών των λόγων έφεσης ως ουσιαστικά αβάσιμων.

Περαιτέρω, αποδείχθηκε ότι στο ισόγειο διαμέρισμα, το οποίο χρησιμοποιήθηκε στη διάρκεια της έγγαμης συμβίωσης των διαδίκων συζύγων ως οικογενειακή στέγη τους, η εναγομένη, ενάγουσα ως προς τη 2η ένδικη αγωγή, τοποθέτησε διάφορα κινητά πράγματα, τα οποία ανήκαν στην κυριότητά της, ήτοι: i) Μια τραπεζαρία, χρώματος καφέ, με έξι υφασμάτινες καρέκλες, χρώματος μπεζ, ii) Ένα υφασμάτινο πρόχειρο καθιστικό σαλόνι (γωνία), χρώματος μπεζ, iii) Έναν τριθέσιο υφασμάτινο καναπέ με δύο πολυθρόνες, χρώματος μπεζ - ζαχαρί, και ένα τραπέζι, χρώματος καφέ (σετ), iv) Ένα μπουφέ (σερβάντα), χρώματος καφέ, με καθρέπτη, v) Μια τραπεζαρία κουζίνας (τραπέζι με τέσσερις υφασμάτινες καρέκλες), χρώματος μπεζ, vi) Μία κονσόλα και ένα καλόγερο, χρώματος καφέ, vii) Ένα τραπεζάκι σαλονιού, χρώματος καφέ, με ανυψωτικό μηχανισμό (γρύλο), viii) Ένα ψυγείο ΠΙΤΣΟΣ 42010, χρώματος λευκού, ix) Μία κουζίνα ΠΙΤΣΟΣ 38020 (εντοιχισμένη) με τέσσερις κεραμικές εστίες, x) Ένα φούρνο MULINEX, xi) Ένα πλυντήριο ρούχων, χρώματος λευκού, xii) Τα έπιπλα της κουζίνας (πάγκους, ράφια, συρτάρια, ντουλάπια) από βακελίτη, χρώματος μπεζ, με διαστάσεις 2,93 + 2,53 μ., με όλο τον εξοπλισμό (διπλό νεροχύτη, κάδο απορριμμάτων, απορροφητήρα κλπ), xiii) Τέσσερις μεγάλους τάπητες, είδη προικός (δύο κουβέρτες, ένα διπλό πάπλωμα, ένα σετ μπάνιου, κουρτίνες σαλονιού - κουζίνας - τραπεζαρίας - καθιστικού), διάφορα προσωπικά αντικείμενα (είδη ρουχισμού, προσωπικά έγγραφα, τίτλους ιδιοκτησίας) και το ατομικό βιβλιάριό της της Κοινωνικής

Πρόνοιας. Μολονότι ορισμένα από αυτά τα πράγματα χρησιμοποιούνταν στη διάρκεια της έγγαμης συμβίωσής τους από αμοτέρους τους διαδίκους συζύγους, η εναγομένη δικαιούται να παραλάβει τα πράγματα αυτά μετά την αποχώρησή της από την οικογενειακή στέγη των διαδίκων, διότι είναι απαραίτητα για την εγκατάστασή της σε άλλη κατοικία. Παρόλα αυτά, ορισμένα από τα πιο πάνω πράγματα, ήτοι αυτά που έχουν εντοιχιστεί στην οικογενειακή στέγη των διαδίκων, δηλαδή η εντοιχισμένη κουζίνα ΠΙΤΣΟΣ 38020 και τα έπιπλα κουζίνας (πάγκοι, ράφια, συρτάρια, ντουλάπια) με όλο τον εξοπλισμό της κουζίνας (νεροχύτη, κάδο απορριμμάτων, απορροφητήρα κλπ), και, επίσης, οι κουρτίνες σαλονιού, κουζίνας, τραπεζαρίας και καθιστικού δωματίου, πρέπει να υποχρεωθεί η εναγομένη να παραχωρήσει κατά χρήση στον αντίδικό της, σύμφωνα με τη διάταξη του αρθ. 1394 εδ. β' ΑΚ, διότι αυτά είναι απολύτως απαραίτητα, για να καθίσταται δυνατή η διαμονή του αντιδίκου της στη συγκεκριμένη κατοικία, ενώ, επιπλέον, η αφαίρεσή τους θα μειώσει σημαντικά τη λειτουργικότητα της κατοικίας, χωρίς να είναι καθόλου βέβαιο ότι τα πράγματα αυτά θα είναι δυνατό να προσαρμοστούν ευχερώς στη νέα κατοικία της εναγομένης, ώστε να παράσχουν σ' αυτή παρόμοια ωφέλεια με αυτή που θα παρέχουν στον ενάγοντα. Συνεπώς, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, το οποίο αποφάνθηκε διαφορετικά ως προς το συγκεκριμένο ζήτημα, ήτοι, ειδικότερα, ότι «η χρήση των εν λόγω οικιακών αντικειμένων είναι απολύτως απαραίτητη για τη διαμονή του εναγομένου της υπό στοιχείο β' αγωγής στο διαμέρισμά του», και ότι «η υπό στοιχείο β' αγωγή πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμη κατά

το μέρος που αφορά στην παραχώρηση της χρήσης των ανωτέρω κινητών», έσφαλε ως προς την εκτίμηση των αποδείξεων και την εφαρμογή του νόμου, όπως παραινείται ήδη η εκκαλούσα με τον 6ο λόγο της ένδικης έφεσης, γεγονός που καθιστά ουσιαστικά βάσιμο το συγκεκριμένο λόγο έφεσης και πρέπει να οδηγήσει σε εξαφάνιση της εκκαλούμενης απόφασης ως προς το αντίστοιχο κεφάλαιό της, σε νέα εκδίκαση της υπόθεσης, σε μερική παραδοχή της 2ης ένδικης αγωγής ως προς το αίτημα ρύθμισης της χρήσης των επίδικων κινητών πραγμάτων και σε απόρριψη της σχετικής ένστασης (παραχώρησης της χρήσης αυτών των κινητών πραγμάτων), την οποία υπέβαλε ο εναγόμενος της 2ης ένδικης αγωγής στη διάρκεια της πρωτοβάθμιας δίκης.

VIII. Σύμφωνα με όσα προαναφέρθηκαν, το Δικαστήριο άγεται στα εξής συμπεράσματα: 1) Η ένδικη έφεση πρέπει να γίνει δεκτή ως προς το λόγο της με αριθμό 6 ως ουσιαστικά βάσιμη, γεγονός που πρέπει να οδηγήσει σε εξαφάνιση της εκκαλούμενης απόφασης ως προς το αντίστοιχο κεφάλαιό της. Περαιτέρω, το Δικαστήριο τούτο πρέπει να διακρατήσει την υπόθεση, να εκδικάσει τη 2η ένδικη αγωγή στην ουσία, να απορρίψει την αγωγή αυτή ως προς τα δύο πρώτα αιτήματά της, με τα οποία ζητείται, αντίστοιχα, να ανατεθεί η επιμέλεια του ανηλίκου τέκνου των διαδίκων στην ενάγουσα και να υποχρεωθεί ο εναγόμενος να καταβάλλει μηνιαία διατροφή ποσού 200 Ε υπέρ του τέκνου αυτού, να δεχτεί την αγωγή αυτή κατά ένα μέρος ως προς το αίτημα ρύθμισης της χρήσης των επίδικων κινητών πραγμάτων και να επιτρέψει στην ενάγουσα (της 2ης ένδικης αγωγής) να παραλάβει από την οικογενειακή στέγη

των διαδίκων τα κινητά πράγματα που αναφέρθηκαν...

459/2011

Πρόεδρος: Αθαν. Καγκάνης

Εισηγητής: Περικλής Αλεξίου

Δικηγόροι: Ειρήνη Γκόβαρη, Αλέξ. Χριστοδούλου

Στοιχείο της αγρομίσθωσης είναι ο καθορισμός μισθώματος σε χρήματα ή σε ποσότητα καρπών του μίσθιου αγρού, όχι όμως και σε ποσοστό αυτών, διότι τότε υφίσταται επίμορτη αγροληψία.

4ετής η ελάχιστη υποχρεωτική διάρκεια αγρομίσθωσης. Δυνατή παραίτηση του μισθωτή μετά την κατάρτιση της αγρομίσθωσης από τα δικαιώματά του. Έγκυρη λύση της με κοινή συναίνεση πριν την 4ετία.

Στην επίμορτη αγροληψία αν δεν οριστεί το ποσοστό των καρπών, προσδιορίζεται κατά την επιτόπια συνήθεια, ελλείψει δε τέτοιας η διανομή των καρπών μεταξύ εκμισθωτή και αγρολήπτη γίνεται σε ίσα μέρη.

4ετής η ελάχιστη διάρκεια της επίμορτης αγροληψίας.

Επί αφαίρεσης της χρήσης του μισθίου λόγω δικαιώματος τρίτου (νομικό ελάττωμα), ανάλογη εφαρμογή των 576 - 579 και 582 ΑΚ και ο μισθωτής δικαιούται αποζημίωση για μη εκτέλεση της σύμβασης.

Επί απόρριψης αγωγής πρωτοδίκως ως νόμω αβάσιμης, επιτρεπτή απόρριψή της από το Εφετείο ως ουσία αβάσιμης, καίτοι ο εναγόμενος δεν άσκησε (αντ)έφεση, διότι η μη χειροτέρευση της θέσης του εκκαλούντος δεν ισχύει όταν το Εφετείο δικάζει την υπόθεση στην ουσία μετά την εξαφάνιση της εκκαλουμένης.

{...} II. Στη διάταξη του αρθ. 619 ΑΚ, το οποίο φέρει τον τίτλο «Αγρομίσθωση», ορίζεται ότι «Με τη σύμβαση της μίσθωσης αγροτικού κτήματος ο εκμισθωτής έχει υποχρέωση, με αντάλλαγμα την καταβολή μισθώματος, να παραχωρήσει στο μισθωτή τη χρήση του μισθίου και την κάρπωσή του με τους όρους της τακτικής εκμετάλλευσης». Η έννοια του μισθώματος στη συγκεκριμένη διάταξη είναι όμοια με την έννοια του μισθώματος στη διάταξη του αρθ. 574 ΑΚ. Το μίσθωμα μπορεί να συνίσταται σε ποσότητα χρημάτων ή άλλων αντικαταστατών πραγμάτων, ακόμη και σε ορισμένη ποσότητα καρπών του μισθωμένου κτήματος, όχι όμως και σε ορισμένο ποσοστό από τους καρπούς του κτήματος, λ.χ. σε ποσοστό 10% από την ετήσια παραγωγή καρπών του κτήματος, διότι στην περίπτωση αυτή υφίσταται σύμβαση επίμωρτης αγροληψίας (βλ. αρθ. 641 ΑΚ), και όχι σύμβαση μίσθωσης αγροτικού κτήματος. Ο καθορισμός του μισθώματος σε ορισμένη ποσότητα χρημάτων ή άλλων αντικαταστατών πραγμάτων είναι ουσιώδες στοιχείο της μίσθωσης αγροτικού κτήματος (βλ. Γεωργιάδη - Σταθόπουλου ΑΚ 1980 αρθ. 619 αριθ. 11). Με το αρθ. 634 ΑΚ αποκλείεται η σύναψη μίσθωσης αγροτικού κτήματος με διάρκεια μικρότερη των τεσσάρων ετών. Ακόμη και αν συμφωνήθηκε ρητά μεταξύ των συμβαλλομένων ότι η διάρκεια της μίσθωσης θα είναι μικρότερη των τεσσάρων ετών, η μίσθωση ισχύει οπωσδήποτε για τέσσερα έτη. Με τη διάταξη αυτή επιδιώκεται να δοθεί πλήρης άνεση χρόνου στο μισθωτή, ώστε να δαπανήσει χρήματα και να εργαστεί για τη βελτίωση του μισθωμένου αγροκτήματος, γεγονός που θα ωφελήσει στη συνέχεια τη γεωργική οικονομία της χώρας (βλ. Γεωργιάδη - Σταθόπουλου

ΑΚ 1980 αρθ. 634-635 αριθ. 4). Οι διατάξεις των αρθ. 634 και 635 ΑΚ θέτουν κανόνα δημόσιας τάξης, διότι θεσπίστηκαν «επί τω σκοπώ υποβοηθήσεως της αναπτύξεως της γεωργίας δι' εντατικής καλλιεργείας της γης, ήτις επιτυγχάνεται αποτελεσματικώτερον δια μακροχρονίων μισθώσεων» (βλ. ΑΠ 534/56 ΝοΒ 5. 184, ΑΠ 523/60 ΝοΒ 9. 289, ΕφΠατρ 180/75 ΝοΒ 24. 331), αλλά στο χαρακτήρα των διατάξεων αυτών ως δημόσιας τάξης δεν αντίκειται η δυνατότητα του μισθωτή να παραιτηθεί εκ των υστέρων, δηλαδή μετά την κατάρτιση της σύμβασης αγρομίσθωσης, από τα μισθωτικά δικαιώματά του. Η παραίτηση του μισθωτή από την προστασία που του παρέχει η διάταξη του αρθ. 634 ΑΚ είναι έγκυρη. Έγκυρη, επίσης, είναι η λύση της μίσθωσης με κοινή συναίνεση των συμβαλλομένων πριν από την παρέλευση τετραετίας από την έναρξή της (βλ. ΑΠ 523/60 ΝοΒ 9. 289, Π. Φίλιου ΕιδΕνοχ §IV, Γεωργιάδη - Σταθόπουλου ΑΚ 1980 αρθ. 634-635 αριθ. 1).

Περαιτέρω, στη διάταξη του αρθ. 641 ΑΚ, με το οποίο δίδεται η έννοια της επίμωρτης αγροληψίας, ορίζεται ότι «Στη μίσθωση αγροτικού κτήματος το μίσθωμα μπορεί να συμφωνηθεί σε ποσοστό των καρπών (επίμωρτη αγροληψία) που προσδιορίζεται από την επιτόπια συνήθεια, αν δεν έχει οριστεί κάτι άλλο. Στην επίμωρτη αγροληψία εφαρμόζονται αναλόγως όλες οι διατάξεις για τη μίσθωση αγροτικού κτήματος, εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά στα αρθ. 642 έως 647». Η βασική ιδιορρυθμία της σύμβασης επίμωρτης αγροληψίας είναι ο καθορισμός του μισθώματος σε ποσοστό των καρπών του μισθωμένου κτήματος. Το ποσοστό αυτό ορίζεται, συνήθως, με τη σύμβαση. Αν δεν οριστεί ρητά, προσ-

διορίζεται σύμφωνα με την επιτόπια συνήθεια. Αν δεν έχει οριστεί συμβατικά, ούτε υφίσταται επιτόπια συνήθεια ως προς τον καθορισμό του μισθώματος (ποσοστού των καρπών), τότε η διανομή των καρπών μεταξύ του εκμισθωτή και του αγρολήπτη γίνεται σύμφωνα με τη διάταξη του αρθ. 643 ΑΚ και, έτσι, το μίσθωμα καθορίζεται έμμεσα στο ήμισυ της εσοδείας (βλ. Γεωργιάδη - Σταθόπουλου ΑΚ 1980 αρθ. 641 αριθ. 9). Στις διατάξεις των αρθ. 642 έως 647 ΑΚ δεν καθορίζεται η διάρκεια της επίμορτης αγροληψίας. Συνεπώς, η ελάχιστη διάρκεια της επίμορτης αγροληψίας καθορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του αρθ. 634 ΑΚ, με συνέπεια να ισχύει η επίμορτη αγροληψία για τέσσερα έτη, έστω κι αν οι συμβαλλόμενοι καθόρισαν τη διάρκειά της για συντομότερο χρονικό διάστημα.

Αν εξαιτίας δικαιώματος τρίτου αφαιρέθηκε από το μισθωτή η συμφωνημένη χρήση του μισθίου, (γεγονός που συνιστά νομικό ελάττωμα του μισθίου), εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις των αρθ. 576 έως 579 και 582 ΑΚ (βλ. αρθ. 620, 583 ΑΚ). Έτσι, αν μετά τη συνομολόγηση της σύμβασης μίσθωσης εμφανίστηκε νομικό ελάττωμα του μισθίου από υπαιτιότητα του εκμισθωτή, ο μισθωτής έχει δικαίωμα να απαιτήσει αποζημίωση για μη εκτέλεση της σύμβασης (βλ. αρθ. 578§1, 577 εδ. α' ΑΚ).

III. Στην πιο πάνω αγωγή της με ημερομηνία 21.7.2008 και αριθ. έκθ. καταθ. δικογρ. 568/23.7.08 η ήδη εκκαλούσα, Σ. Ζ., ιστόρησε ότι με το από 11.2.2004 ιδιωτικό έγγραφο η 1η εναγομένη, Ε. Φ., κυρία δύο αγροτεμαχίων, τα οποία βρίσκονται στην κτηματική περιφέρεια του δ.δ. Υ.-Λ., παραχώρησε τη χρήση αυτών στην ενάγουσα, με τη συμφωνία ότι αυτή θα καλλιεργή-

σει τα αγροτεμάχια με δικές της δαπάνες και η 1η εναγομένη θα λάβει ως αντιπαροχή την παραγωγή του βαμβακιού, ότι η αγρομίσθωση αυτή ανανεώθηκε και για τις καλλιεργητικές περιόδους 2005 και 2006 με τους ίδιους όρους, ότι παρόλα αυτά η εκμισθώτρια αξίωσε με την από 10.4.2006 εξώδικη δήλωσή της την άμεση απόδοση των μισθίων και άσκησε στο Ειρηνοδικείο Λάρισας αίτηση ασφαλιστικών μέτρων, με την οποία ζήτησε να αναγνωριστεί προσωρινά ως νομέας των αγροτεμαχίων και να υποχρεωθεί η αντιδικός της να της αποδώσει τη χρήση τους, ότι η αίτηση αυτή απορρίφθηκε και η ενάγουσα καλλιέργησε τα αγροτεμάχια κατά την καλλιεργητική περίοδο 2006, ότι κατά το φθινόπωρο του έτους 2006 η ενάγουσα εκδήλωσε προς την εκμισθώτρια την επιθυμία της να καλλιεργήσει τα μίσθια αγροτεμάχια κατά την καλλιεργητική περίοδο 2007, αλλά στις 15.12.2006 διαπίστωσε ότι ο 2ος εναγόμενος είχε εισέλθει αυθαίρετα στα μίσθια αγροτεμάχια και άρχισε το όργωμά τους, ότι η ενάγουσα γνωστοποίησε προς αυτόν τα μισθωτικά δικαιώματά της, αλλά αυτός συνέχισε την άροση των αγροτεμαχίων και απέβαλε την ενάγουσα από αυτά, ότι στη συνέχεια η ενάγουσα άσκησε ενώπιον του αρμόδιου ειρηνοδικείου αίτηση για αναγνώριση του δικαιώματός της προσωρινής κατοχής των αγροτεμαχίων, ότι η αίτηση εκείνη έγινε δεκτή από το ειρηνοδικείο, αλλά απορρίφθηκε ως αόριστη από το αρμόδιο δευτεροβάθμιο δικαστήριο, ότι στη συνέχεια ο 2ος εναγόμενος εισήλθε στα επίδικα αγροτεμάχια με την άδεια της 1ης εναγομένης και απέβαλε ολοκληρωτικά την ενάγουσα από αυτά, με συνέπεια να καταστεί αδύνατη η καλλιέργεια αυτών από την ενάγουσα και να απωλέσει η ενάγου-

σα τα εισοδήματα που θα αποκόμιζε από την καλλιέργεια αυτών, συνολικού ποσού 64.075 Ε. Για τους λόγους αυτούς και μετά τη νομότυπη μετατροπή του καταψηφιστικού αιτήματος της αγωγής σε αναγνωριστικό κατά το ήμισυ, ζήτησε η ενάγουσα να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι εις ολόκληρο να καταβάλουν προς αυτή το ήμισυ του ποσού των 64.074 Ε, νομιμότοκα από την επίδοση της αγωγής μέχρι την εξόφληση, και να αναγνωριστεί ότι έχουν υποχρέωση να καταβάλουν προς αυτή το ήμισυ του ποσού των 64.074 Ε, νομιμότοκα από την επίδοση της αγωγής μέχρι την εξόφληση. Με αυτό το περιεχόμενο η ένδικη αγωγή αξιολογείται ως νομικά βάσιμη, βασισμένη στις διατάξεις των αρθ. 619, 620, 634, 583, 576, 577, 578 ΑΚ. Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο απέρριψε την ένδικη αγωγή ως μη νόμιμη, εκλαμβάνοντας εσφαλμένα ότι η ενάγουσα εκθέτει στην ένδικη αγωγή ότι «με την από 7.4.2006 εξώδικη δήλωση, που κοινοποίησε προς την αντισυμβαλλομένη της εκμισθώτρια, παραιτήθηκε από τα δικαιώματα της μίσθωσης και την προστασία που της παρέχει η διάταξη του αρθ. 634 του ΑΚ, καλώντας την 1η εναγομένη, μετά τη λήξη του τρίτου καλλιεργητικού έτους, ήτοι την 30.11.2006, να παραλάβει τα μίσθια αγροτεμάχια και να εγκαταστήσει νέο μισθωτή σ' αυτά», ενώ στην ένδικη αγωγή ιστορείται, απλώς, ότι η ενάγουσα «απέστειλε στην αντίδικό της την από 7.4.2006 εξώδικη δήλωση, με την οποία δήλωσε ότι προτίθεται να συνεχίσει κανονικά την καλλιέργεια των μισθίων μέχρι τις 30.11.2006 και, σε περίπτωση κατά την οποία επιθυμεί (η αντίδικός της), μπορεί να παραλάβει τη χρήση τους και να εγκαταστήσει νέο μισθωτή», με συνέπεια να αποβαίνει αναγκαία η ουσιαστική έρευνα της αγωγής, για

να διαπιστωθεί αν αυτή η δήλωση της ενάγουσας συνιστούσε, πράγματι, παραίτηση από τα δικαιώματα της μίσθωσης και την προστασία που της παρείχε η διάταξη του αρθ. 634 ΑΚ, όπως αποφάνθηκε το πρωτοβάθμιο δικαστήριο ευθύς εξαρχής. Ήδη η ενάγουσα παραπονείται με την ένδικη έφεσή της ότι το πρωτοβάθμιο δικαστήριο έσφαλε ως προς την εφαρμογή του νόμου και την εκτίμηση των αποδείξεων και, ειδικότερα, ότι υπέπεσε στις πλημμέλειες που αναφέρονται στην έφεση λεπτομερώς, και ζητεί να εξαφανιστεί η εκκαλούμενη απόφαση και να γίνει δεκτή η ένδικη αγωγή της ολικά. Συνεπώς, η ένδικη έφεση πρέπει να γίνει δεκτή ως προς το σκέλος της, με το οποίο παραπονείται η εκκαλούσα ότι η εκκαλούμενη απόφαση έσφαλε, διότι το εξώδικό της (της εκκαλούσας) «δεν περιείχε παραίτηση από τα μισθωτικά δικαιώματα πριν τη λήξη της τετραετίας, αφού δεν προκύπτει σαφής και κατηγορηματική δήλωσή της προς τούτο», να εξαφανιστεί η εκκαλούμενη απόφαση και να εκδικαστεί εκ νέου η ένδικη αγωγή στην ουσία.

IV. Από την εκτίμηση των αποδεικτικών μέσων ... αποδείχθηκαν τα εξής πραγματικά περιστατικά: Η 1η εναγομένη, Ε. χήρα Ι. Φ., είναι κυρία δύο γειτονικών αγροτεμαχίων, εμβαδού 277 και 60 στρεμ. αντίστοιχα, τα οποία βρίσκονται στη θέση «Λ.» της Κ. περιφέρειας του δημοτικού διαμερίσματος Υ. του δήμου Ε. Λ. Στις 11.2.2004 η 1η εναγομένη και η ενάγουσα, Σ. Ζ., κατόρθωσαν μεταξύ τους ιδιωτικό συμφωνητικό καλλιέργειας αγρού, το οποίο φέρει ημερομηνία 11.2.2004 και έχει, μεταξύ άλλων, το εξής περιεχόμενο: «Η πρώτη των συμβαλλομένων, Φ. Ε., έχει στην αποκλειστική κυριότητα, νομή και κατοχή δύο αγρούς, έναν 60 στρεμ. και ένα 277 στρεμ. περίπου και σύ-

νολο 337 στρεμ. που βρίσκονται στη θέση «Λ.» της Κ. περιφέρειας του δημοτικού διαμερίσματος Υ. του δήμου Ε. της επαρχίας Φ. Τους ανωτέρω περιγραφόμενους αγρούς, τα όρια και τη θέση αυτών γνωρίζει η δεύτερη συμβαλλόμενη, παραχωρεί η ιδιοκτήτρια και πρώτη συμβαλλόμενη σε αυτή προς καλλιέργεια, αδυνατούσα να καλλιεργήσει πλέον με βαμβάκι, όπως έπραττε επί σειρά ετών. Η παραχώρηση των αγρών πραγματοποιείται υπό τους κάτωθι όρους και συμφωνίες: 1) Η παραχώρηση γίνεται κατά το μεσιακό σύστημα, δηλαδή η πρώτη συμβαλλόμενη και ιδιοκτήτρια παραχωρεί τους αγρούς μαζί με το αρδευτικό σύστημα και η δεύτερη συμβαλλόμενη αναλαμβάνει την καλλιέργεια αυτών με αποκλειστική της δαπάνη. Ειδικότερα, αναλαμβάνει να ενεργήσει για όλες τις απαιτούμενες καλλιεργητικές πράξεις και δη οργώματα, σβανίσματα, λίπανση, σπόρους, λιπάσματα, σκαλίσματα, φάρμακα, συλλογή, ΤΟΕΒ, όπως και των πλέων αυτών ενδεικτικών αναφερομένων εργασιών, χωρίς καμία επιβάρυνση της ιδιοκτήτριας πέρα της παραχωρήσεως του αγρού και του αρδευτικού συστήματος. Οι αγροί θα καλλιεργηθούν ως ακολούθως: τα 170 στρεμ. θα καλλιεργηθούν αποκλειστικά με βαμβάκι και τα υπόλοιπα 167 στρεμ. θα καλλιεργηθούν με ντομάτα ή αραβόσιτο ή οποιοδήποτε άλλο αγροτικό προϊόν που θα κριθεί κατάλληλο. Η ιδιοκτήτρια για την παραχώρηση των αγρών και του αρδευτικού συστήματος θα λάβει την παραχθείσα ποσότητα του βαμβακιού των 170 στρεμ., η δε δεύτερη για τα έξοδα καλλιέργειας την παραχθείσα παραγωγή της ντομάτας ή του αραβόσιτου ή άλλου αγροτικού προϊόντος των 167 στρεμ.. 2) Η καλλιέργεια ορίζεται να είναι ενιαύσιος και δη για το καλλιε-

γητικό έτος 2004, αρχομένη σήμερα, ήτοι την 11.2.2004 και λήγουσα την 30.9.2004. 3) Ο καθένας από τους συμβαλλόμενους υποχρεούται και δικαιούται να δηλώσει δια της προσκομιδής του παρόντος στην αρμόδια Διεύθυνση Γεωργίας ή άλλη αρμόδια Υπηρεσία ή Οργανισμό την καλλιέργεια που θα γίνει και να απολαύσει ο ίδιος προσωπικά πάσα παρεχόμενη προσφορά ή διευκόλυνση (επιδότηση, αποζημίωση κλπ). 4) Η συλλογή της παραχθείσας ποσότητας βάμβακος πρέπει να γίνει παρουσία αμφοτέρων των συμβαλλόμενων μερών... 5) Η δεύτερη συμβαλλόμενη - καλλιεργήτρια αναγνωρίζει από τούδε την πρώτη συμβαλλόμενη κυρία, νομέα και κάτοχο της παραχθείσας παραγωγής βαμβακιού των 170 στρεμμάτων... 7) Σε περίπτωση που η δεύτερη συμβαλλόμενη για οποιονδήποτε λόγο αναφερόμενο αποκλειστικά στο πρόσωπό της και που θα βαρύνει αποκλειστικά αυτή δεν θελήσει να προβεί στην καλλιέργεια των παραχωρούμενων αγρών, υποχρεούται στην καταβολή αποζημιώσεως προς την πρώτη και κυρία των αγρών από τούδε προκαθοριζόμενη, η οποία αντιστοιχεί σε σαράντα πέντε τόνους βάμβακος...». Το συγκεκριμένο ιδιωτικό συμφωνητικό καλλιέργειας αγρού κατατέθηκε στη ΔΟΥ Φ. στις 16.2.2004 και καταχωρίστηκε στα οικεία βιβλία με αριθ. Την ίδια ημέρα, ήτοι στις 11.2.2004, η συμβαλλόμενη Σ. Ζ., ήδη ενάγουσα, υπέγραψε, παρουσία του μάρτυρα Α. Π., και παρέδωσε στην αντισυμβαλλομένη της απόδειξη - δήλωση με ημερομηνία 11.2.2004 και με το εξής, μεταξύ άλλων, περιεχόμενο: «Η κάτωθι υπογεγραμμένη Ζ. Σ. ... δηλώνει ότι οφείλει στην κ. Ε. χα Ι. Φ., γεωργό, κάτοικο Λ., την ποσότητα των σαράντα πέντε τόνων βάμβακος από την παραχθείσα παραγωγή

του καλλιεργητικού έτους 2004 εις τους αγρούς της που ευρίσκονται στο δημοτικό διαμέρισμα Υ. του δήμου Ε. της επαρχίας Φ. ...».

Στις 14.2.2005 οι ίδιες διάδικοι, ήτοι η 1η εναγομένη και η ενάγουσα, κατάρτισαν μεταξύ τους ιδιωτικό συμφωνητικό καλλιέργειας αγρού, το οποίο φέρει ημερομηνία 17.11.2004 και έχει περιεχόμενο παρόμοιο προς το περιεχόμενο του από 11.2.2004 ιδιωτικού συμφωνητικού των ίδιων διαδίκων, το οποίο αναφέρθηκε πιο πάνω. Ειδικά ως προς τη διάρκεια της καλλιέργειας συμφωνήθηκε ότι «Η καλλιέργεια ορίζεται να είναι ενιαύσιος και δη για το καλλιεργητικό έτος 2005, αρχομένη σήμερα, ήτοι την 17.11.2004 και λήγουσα την 30.11.2005». Το συγκεκριμένο ιδιωτικό συμφωνητικό καλλιέργειας αγρού κατατέθηκε στη ΔΟΥ Φ. στις 16.2.2005 και καταχωρίστηκε στα οικεία βιβλία με αριθ. Την ίδια ημέρα, ήτοι στις 14.2.2005, η συμβαλλόμενη Σ. Ζ. ήδη ενάγουσα, υπέγραψε, παρουσία του μάρτυρα Α. Π., και παρέδωσε στην αντισυμβαλλομένη της απόδειξη - δήλωση με (προφανώς εσφαλμένη) ημερομηνία 17.11.2005 και με το εξής, μεταξύ άλλων, περιεχόμενο: «Η κάτωθι υπογεγραμμένη Ζ. Σ. ... δηλώνει ότι οφείλει στην κ. Ε. χα Ι. Φ., γεωργό, κάτοικο Α., την ποσότητα των σαράντα πέντε τόνων βάμβακος από την παραχθείσα παραγωγή του καλλιεργητικού έτους 2005 εις τους αγρούς της που ευρίσκονται στο δημοτικό διαμέρισμα Υ. του δήμου Ε. της επαρχίας Φ. ...».

Μετά την παρέλευση της ημερομηνίας 30.11.2005 και τη λήξη του καλλιεργητικού έτους 2005 οι επίδικοι αγροί παρέμειναν ακαλλιεργητοί και οι πιο πάνω συμβαλλόμενες, 1η εναγομένη και ενάγουσα, δεν προσήλθαν σε σύναψη νέας συμφωνίας σχετικά

με την καλλιέργεια των αγρών αυτών κατά το καλλιεργητικό έτος 2006. Στη διάρκεια του Απριλίου του έτους 2006 η ενάγουσα εισήλθε στους επίδικους αγρούς και άρχισε να διενεργεί καλλιεργητικές πράξεις. Το γεγονός αυτό υπέπεσε στην αντίληψη της 1ης εναγομένης και αυτή ειδοποίησε προφορικά την αντίδικο της να αποχωρήσει από τους αγρούς. Παρόλα αυτά, η ενάγουσα δεν αποχώρησε από τους αγρούς, αλλά, αντίθετα, επέδωσε στις 7.4.2006 στην αντίδικο της εξώδικη δήλωση με ημερομηνία 7.4.06 και με το εξής, μεταξύ άλλων, περιεχόμενο: «Όπως γνωρίζετε εδώ και τρία χρόνια ζητήσα να μου μισθώσετε δύο αγρούς, έναν 60 στρεμ. και ένα 277 στρεμ., που βρίσκονται στη θέση «Α.» της Κ. περιφέρειας Υ. Φ. Εσείς προτιμήσατε τη μέθοδο της συγκαλλιέργειας, γεγονός που αποδέχτηκα και έτσι τις τρεις προηγούμενες καλλιεργητικές περιόδους όπως συμφωνήσαμε καλλιέργησα τους αγρούς σας. Το Νοέμβριο 2005, που έληξε η τρίτη καλλιεργητική περίοδος, συναντηθήκαμε και μου δηλώσατε προφορικά να καλλιεργήσω τους αγρούς και την επόμενη καλλιεργητική περίοδο που λήγει στις 30.11.2006 ... Επόμενη αυτής της συμφωνίας εγώ δεν μίσθωσα άλλους αγρούς, αλλά καλλιεργήσα από το Νοέμβριο 2005 τους δικούς σας αγρούς, έριξα λίπασμα, παρήγγειλα 20.000 φυτά ντομάτας και συνεχίζω μέχρι σήμερα απρόσκοπτα τις αγροτικές εργασίες. Ξαφνικά με πληροφορήσατε ότι βρήκατε νέο μισθωτή - καλλιεργητή και ζητήσατε από εμένα να σας αποδώσω τη χρήση των αγρών σας στα μέσα σχεδόν της καλλιεργητικής περιόδου. Σημειωτέον ότι, όπως γνωρίζετε, η φετινή χρονιά είναι καθοριστική για τη θεμελίωση δικαιώματος των αγροτών μέχρι το 2013, γεγονός που

θα απωλέσω αν εγκαταλείψω τους αγρούς σας τώρα, τον Απρίλιο μήνα, που είναι αδύνατον να βρω άλλους να μισθώσω, με καταστροφική ζημία δι' εμέ... Σας δηλώνω ότι θα συνεχίσω κανονικά την καλλιέργεια των αγρών σας και τον υπόλοιπο χρόνο μέχρι 30.11.2006, οπότε αν επιθυμείτε μπορείτε να παραλάβετε τη χρήση αυτών και να εγκαταστήσετε νέο μισθωτή - συγκαλλιεργητή...». Απαντώντας στην πιο πάνω εξώδικη δήλωση της ενάγουσας, η 1η εναγομένη επέδωσε νόμιμα στις 11.4.2006 στην αντιδίκω της εξώδικη πρόσκληση και δήλωση με ημερομηνία 10.4.06 και με το εξής, μεταξύ άλλων, περιεχόμενο: «Ως γνωστόν, κατόπιν ιδιωτικού συμφωνητικού προβήκαμε στη συγκαλλιέργεια των αγρών μου, εκτάσεως 277 και 60 στρεμ. και στο σύνολό τους 337 στρεμ., που βρίσκονται στη θέση «Λ.» της Κ. περιφέρειας Υ. Φ. Στις 30 Νοεμβρίου 2005 έληξε η καλλιεργητική περίοδος 2005 και σας εδήλωσα προφορικά ότι δεν επρόκειτο να προβώ στη σύνταξη ενός νέου συμφωνητικού συγκαλλιέργειας για το έτος 2006. Ξαφνικά πληροφορήθηκα ότι αυθαίρετως και παρανόμως ευρίσκεστε εντός των αγρών μου και προβαίνετε σε καλλιεργητικές πράξεις, ενώ δεν προηγήθηκε μεταξύ μας ουδεμία έγγραφη συμφωνία ούτε προφορική εντολή. Σας ειδοποίησα προφορικά να αποχωρήσετε από τους αγρούς μου και να μου παραδώσετε τη χρήση αυτών ... Δεν φέρω ουδεμία ευθύνη και ούτε έδωσα τη συγκατάθεσή μου για τις αυθαίρετες και παράνομες ενέργειές σας ... Επειδή δεν έχετε κανένα νόμιμο δικαίωμα να συνεχίσετε την καλλιέργεια των αγρών μου κατά την καλλιεργητική περίοδο 2006 που λήγει στις 30.11.2006. Σας προσκαλώ να σταματήσετε οποιαδήποτε καλλιεργητική πράξη

και να μου αποδώσετε τη χρήση των αγρών μου στην οποία ευρίσκεστε παρανόμως και Σας δηλώνω ότι σε αντίθετη περίπτωση που δεν μου παραδώσετε τη χρήση των αγρών μου, θα προβώ στη δικαστική οδό για την αποβολή σας από αυτούς και την προάσπιση των δικαιωμάτων μου...».

Μολονότι όμως η 1η εναγομένη επέδωσε στην αντιδίκω της την πιο πάνω εξώδικη δήλωση, η ενάγουσα συνέχισε τις καλλιεργητικές πράξεις στους επίδικους αγρούς, γεγονός που οδήγησε την 1η εναγομένη στην άσκηση αίτησης ασφαλιστικών μέτρων εναντίον της αντιδίκου της, με την οποία ζήτησε να ληφθούν ασφαλιστικά μέτρα, να αναγνωρισθεί η αιτούσα, ήδη 1η εναγομένη, ως νομέας και κάτοχος των επίδικων αγρών, να υποχρεωθεί η καθ' ης, ήδη ενάγουσα, να αποδώσει τη νομή και κατοχή των αγρών προς την αιτούσα, άλλως να διαταχθεί η βίαιη αποβολή της από την κατοχή και χρήση των αγρών, και να απαγορευθεί στην καθ' ης οποιαδήποτε προσβολή και διατάραξη των δικαιωμάτων της αιτούσας στο μέλλον με απειλή προσωπικής κράτησης και χρηματικής ποινής. Ως προς την αίτηση εκείνη, η οποία έλαβε αριθ. καταθ. 99/14.4.06, εκδόθηκε στις 28.4.2006 η απόφαση ασφαλιστικών μέτρων αριθ. 72/2006 του Ειρηνοδικείου Λάρισας, με την οποία αποφάνθηκε το δικαστήριο εκείνο ότι όλες οι γεωργικές εργασίες της καθ' ης η αίτηση (Σ. Ζ.) στους επίδικους αγρούς απορρέουν από την ενοχική σχέση της μίσθωσης και δεν συνιστούν αντιποίηση της νομής της αιτούσας και εντεύθεν αποβολή της, και οδηγήθηκε σε απόρριψη της αίτησης εκείνης ως ουσιαστικά αβάσιμης. Μετά την έκδοση της πιο πάνω απόφασης ασφαλιστικών μέτρων η καθ' ης, ήδη ενάγουσα, συνέχισε ακώλυτα

την καλλιέργεια των επίδικων αγρών κατά το καλλιεργητικό έτος 2006. Στη διάρκεια του φθινοπώρου του έτους εκείνου (2006) η ενάγουσα εκδήλωσε προς την αντίδικό της την επιθυμία της να προβεί σε καλλιέργεια των επίδικων αγρών κατά το καλλιεργητικό έτος 2007, αλλά η 1η εναγομένη όχι μόνο δεν συμφώνησε να προβεί η αντίδικός της σε καλλιέργεια των αγρών κατά το έτος 2007, αλλά, αντίθετα, στις 1 και 2.12.2006 συμβλήθηκε με τον Α. Δ., ήδη 2ο εναγόμενο, και εκμίσθωσε προς αυτόν τους επίδικους αγρούς για χρονικό διάστημα τεσσάρων ετών.

Ειδικότερα: i) Με ιδιωτικό συμφωνητικό αγρομίσθωσης, το οποίο καταρτίστηκε μεταξύ των εναγομένων, Ε. Φ. και Α. Δ., την 1.12.2006, η 1η εναγομένη εκμίσθωσε προς τον 2ο εναγόμενο έναν αγρό της, εμβαδού 184 στρεμ. ή όσης έκτασης είναι, ο οποίος βρίσκεται στη θέση «Λ.» της Κ. περιφέρειας του δημοτικού διαμερίσματος Υ. του δήμου Ε.. Η μίσθωση αυτή συμφωνήθηκε με τους εξής, μεταξύ άλλων, όρους: «1) Η διάρκεια της μίσθωσης συμφωνείται για τέσσερις (4) καλλιεργητικές περιόδους, ήτοι η 1η από 1.12.2006 έως 30.11.2007, η 2η από 1.12.2007 έως 30.11.2008, η 3η από 1.12.2008 έως 30.11.2009 και η 4η από 1.12.2009 έως 30.11.2010. 2) Το μίσθιο θα καλλιεργηθεί με καλλιέργειες της αρεσκείας του μισθωτή. 3) Το μίσθωμα που συμφωνείται μεταξύ των συμβαλλομένων και για τις τέσσερις καλλιεργητικές περιόδους είναι πενήντα (50) Ε ανά στρέμμα...». ii) Με ιδιωτικό συμφωνητικό, το οποίο καταρτίστηκε μεταξύ των εναγομένων, Ε. Φ. και Α. Δ., στις 2.12.2006, οι συμβαλλόμενοι συμφώνησαν τα εξής, μεταξύ άλλων: «Με το από 1.12.2006 ιδιωτικό συμφωνητικό αγρομίσθωσης η 1η των

συμβαλλομένων, Ε. Φ., εκμίσθωσε στον δεύτερο έναν αγρό της αποκλειστικής της νομής, κατοχής και κυριότητας, έκτασης 184 στρεμ. ή όσης έκτασης είναι... Η διάρκεια της μίσθωσης συμφωνήθηκε για τέσσερις καλλιεργητικές περιόδους... Το μίσθωμα που συμφωνήθηκε και για τις τέσσερις καλλιεργητικές περιόδους είναι 50 Ε ανά στρέμμα... Με το παρόν οι παραπάνω συμβαλλόμενοι συμφωνούν τα εξής: 1) Το πραγματικό καταβαλλόμενο μίσθωμα δεν είναι αυτό που αναγράφηκε στο μεταξύ τους από 1.12.2006 ιδιωτικό συμφωνητικό, αλλά αυτό των 165 Ε και για τις τέσσερις καλλιεργητικές περιόδους... 2) Η 1η συμβαλλόμενη εκμισθώτρια παραχωρεί στο δεύτερο μισθωτή τη χρήση και των υπολοίπων 153 στρεμ. που βρίσκονται στην ίδια περιοχή και τα οποία ο μισθωτής θα είναι υποχρεωμένος να καλλιεργεί και τις τέσσερις καλλιεργητικές περιόδους μόνο με βαμβάκι ... και με τους ίδιους όρους και συμφωνίες που αναφέρονται στο από 1.12.2006 μεταξύ τους ιδιωτικό συμφωνητικό...».

Στις 15.12.2006 η ενάγουσα διαπίστωσε ότι ο 2ος εναγόμενος είχε εισέλθει στους επίδικους αγρούς και ότι είχε αρχίσει να τους οργώνει. Το γεγονός αυτό προκάλεσε την αντίδραση της ενάγουσας, γεγονός που ανάγκασε το 2ο εναγόμενο να αποχωρήσει από τους αγρούς, αλλά, τελικά, στις 18.12.2006 ο 2ος εναγόμενος συνέχισε τις εργασίες άροσης και ολοκλήρωσε την άροση των αγρών. Οι συγκεκριμένες ενέργειες του 2ου εναγομένου οδήγησαν την ενάγουσα στην απόφαση να ασκήσει αίτηση ασφαλιστικών μέτρων εναντίον του και, ειδικότερα, την αίτηση ασφαλιστικών μέτρων με ημερομηνία 18.12.2006 και αριθ. έκθ. κατάθ. 192/06

ενώπιον του Ειρηνοδικείου Φαρσάλων, με την οποία ζήτησε, μεταξύ άλλων, να ληφθούν ασφαλιστικά μέτρα, να αναγνωριστεί αυτή προσωρινά ως κάτοχος (δυνάμει σύμβασης αγρομίσθωσης) των δύο επίδικων αγροτεμαχίων, να υποχρεωθεί ο καθ' ου να αποδώσει προς αυτή την κατοχή των αγροτεμαχίων, να αποβληθεί αυτός από αυτά και να εγκατασταθεί σ' αυτά η αιτούσα, ήδη ενάγουσα, και να απειληθούν εναντίον του προσωπική κράτηση και χρηματική ποινή. Ως προς την αίτηση αυτή εκδόθηκε στις 16.2.2007 η απόφαση ασφαλιστικών μέτρων αριθ. 2/2007 του Ειρηνοδικείου Φαρσάλων, με την οποία αποφάνθηκε το δικαστήριο εκείνο ότι πιθανολογήθηκε ότι η αιτούσα είναι νόμιμη κάτοχος των επίδικων αγρών βάσει έγκυρης ενοχικής σχέσης μίσθωσης και ότι προσβλήθηκε με διατάραξη η κατοχή της από τον καθ' ου, έγινε δεκτή η αίτηση, αναγνωρίστηκε η αιτούσα προσωρινά ως κάτοχος των επίδικων αγροτεμαχίων, υποχρεώθηκε ο καθ' ου να παύσει κάθε παρούσα ή μέλλουσα διατάραξη της κατοχής της αιτούσας στα ως άνω αγροτεμάχια και απειλήθηκε εναντίον του προσωπική κράτηση και χρηματική ποινή για κάθε παράβαση των διατάξεων της απόφασης εκείνης. Εναντίον της απόφασης εκείνης ο τότε καθ' ου, ήδη 2ος εναγόμενος, και η ήδη 1η εναγομένη, ως πρόσθετα παρεμβαίνουσα στη δίκη εκείνη, άσκησαν έφεση ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Λάρισας. Ως προς την έφεση εκείνη εκδόθηκε στις 8.5.2007 η απόφαση αριθ. 146/2007 του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Λάρισας, με την οποία εξαφανίστηκε η εκκαλούμενη απόφαση (αριθ. 2/2007 του Ειρηνοδικείου Φαρσάλων) και απορρίφθηκε η αίτηση

(αριθ. 192/2006) της ήδη ενάγουσας ως απαράδεκτη εξαιτίας αοριστίας. Μετά την έκδοση της απόφασης αριθ. 146/2007 του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Λάρισας, ο ήδη 2ος εναγόμενος συνέχισε τις γεωργικές εργασίες στα επίδικα αγροτεμάχια ως μισθωτής αυτών.

Από όσα αναφέρθηκαν αποδεικνύεται ότι η σύμβαση καλλιέργειας αγρών, που καταρτίστηκε στις 11.2.2004 μεταξύ της 1ης εναγομένης και της ενάγουσας συνιστά, στην πραγματικότητα, σύμβαση μίσθωσης αγροτικού κτήματος (βλ. αρθ. 619 ΑΚ), αφού η 1η εναγομένη παραχώρησε στην ενάγουσα τη χρήση των επίδικων αγρών και την κάρπωσή τους με τους όρους της τακτικής εκμετάλλευσης και η ενάγουσα ανέλαβε την υποχρέωση να καταβάλει στην 1η εναγομένη, ως αντάλλαγμα, ποσότητα 45 τόνων βαμβακιού, η οποία συνιστά μίσθωμα, αφού στη μίσθωση του αρθ. 619 ΑΚ το μίσθωμα μπορεί να συνίσταται σε ποσό χρημάτων ή άλλων αντικαταστατών πραγμάτων, όχι όμως και σε ορισμένο ποσοστό καρπών, οπότε πρόκειται για σύμβαση επίμορτης αγροληψίας (βλ. Γεωργιάδη - Σταθόπουλου ΑΚ 1980 αρθ. 619 αριθ. 11). Συνεπώς, η διάρκεια αυτής της σύμβασης, μολονότι είχε συμφωνηθεί για διάστημα ενός έτους, είχε ισχύ για τέσσερα έτη σύμφωνα με τη διάταξη του αρθ. 634 ΑΚ. Παρόλα αυτά, η μεταγενέστερη δήλωση της ενάγουσας ότι «θα συνεχίσει κανονικά την καλλιέργεια των αγρών μέχρι 30.11.2006, οπότε αν επιθυμεί η 1η εναγομένη μπορεί να παραλάβει τη χρήση αυτών και να εγκαταστήσει νέο μισθωτή - συγκαλλιεργητή», συνιστά έγκυρη δήλωση παραίτησης από τη νόμιμη ελάχιστη διάρκεια της μίσθωσης, η οποία

έγινε σιωπηρά αποδεκτή από την 1η εναγομένη (εκμισθώτρια), αφού αυτή εκμίσθωσε τους αγρούς στη διάρκεια των δύο επόμενων ημερών (1 και 2.12.2006) προς τον Α. Δ. Η πιο πάνω δήλωση παραίτησης της ενάγουσας και η αποδοχή της από την 1η εναγομένη επέφεραν τη λύση της επίδικης σύμβασης μίσθωσης αγροτικού κτήματος στις 30.11.2006, με συνέπεια να αποβαίνει ουσιαστικά αβάσιμη η ένδικη αγωγή, με την οποία αξιώνει η ενάγουσα αποζημίωση, διότι δεν της επέτρεψαν οι αντίδικοί της να καλλιεργήσει τους επίδικους αγρούς κατά το καλλιεργητικό έτος 2007, δηλαδή στη διάρκεια χρονικού διαστήματος μεταγενέστερου από την ημερομηνία 30.11.2006.

V. Σύμφωνα με όσα προαναφέρθηκαν, το Δικαστήριο άγεται στα εξής συμπεράσματα: 1) Η ένδικη έφεση πρέπει να γίνει δεκτή για το λόγο που αναφέρθηκε ανωτέρω ως ουσιαστικά βάσιμη, γεγονός που πρέπει να οδηγήσει σε εξαφάνιση της εκκαλούμενης απόφασης. Στη συνέχεια, το Δικαστήριο τούτο πρέπει να διακρατήσει την υπόθεση, να εκδικάσει την ένδικη αγωγή στην ουσία της και να την απορρίψει ως ουσιαστικά αβάσιμη για όσους λόγους αναφέρθηκαν. Η ενέργεια αυτή του Δικαστηρίου δεν εμποδίζεται από τη διάταξη του αρθ. 536§1 ΚΠολΔ, από την οποία προκύπτει ότι αν η αγωγή απορρίφθηκε πρωτοδίκως ως νομικά αβάσιμη, η απόρριψή της από το δευτεροβάθμιο δικαστήριο ως ουσιαστικά αβάσιμης, μολονότι οι εφεσίβλητοι δεν άσκησαν δική τους έφεση ή αντέφεση, αποτελεί έκδοση απόφασης επιβλαβέστερης για τον εκκαλούντα, διότι η πιο πάνω διάταξη (του αρθ. 536§1 ΚΠολΔ) δεν εφαρμόζεται, όταν το δευτε-

ροβάθμιο δικαστήριο εκδικάζει την υπόθεση στην ουσία μετά την εξαφάνιση της πρωτοβάθμιας απόφασης (βλ. αρθ. 536§2 ΚΠολΔ, Β. Βαθρακοκύλη ΚΠολΔ 1995 αρθ. 536 αριθ. 4)...

467/2011

Πρόεδρος: Ναπολέων Ζούκας
Εισηγητής: Γεώρ. Αποστολάκης
Δικηγόροι: Φίλ. Σαμαράς, Βασ. Τηλιός

Αοριστία αγωγής εν διαστάσει συζύγου περί απόδοσης κινητών ως προς το σύνολο αυτών που περιγράφονται ως «φωτιστικά» χωρίς αριθμητικό ή ποιοτικό προσδιορισμό.

Αν ο αφαιρέσας παράνομα πράγμα έπαυσε να είναι νομέας γιατί εκποιήθηκε σε τρίτον ή καταστράφηκε, δεν μπορεί να εγερθεί εναντίον του αγωγή απόδοσης της νομής, αλλά αγωγή αποζημίωσης του αποβληθέντος, εφόσον συντρέχουν οι όροι αδικοπραξίας, οπότε ο ενάγων πρέπει να επικαλεσθεί και αποδείξει την εκποίηση ή καταστροφή και την υπαίτια συμπεριφορά του εναγομένου.

{...} 2. Η ενάγουσα με την υπό κρίση αγωγή της ισχυρίσθηκε ότι η έγγραφη συμβίωσή της με τον εναγόμενο διασπάσθηκε καθώς και ότι παρακρατεί παράνομα και χωρίς τη θέλησή της τη νομή των αναφερόμενων κινητών πραγμάτων συνολικής αξίας 22.155,22 Ε. Για τους λόγους αυτούς ζήτησε να αναγνωρισθεί νομέας των κινητών αυτών και να υποχρεωθεί ο εναγόμενος να της τα αποδώσει. Επικουρικά δε, αν αδυνατεί να τα παραδώσει αυτούσια, να υποχρεωθεί να της καταβάλει την αξία τους. Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο,

δικάζοντας κατά την τακτική διαδικασία, αφού έκρινε την αγωγή αόριστη ως προς ορισμένα κινητά, την έκρινε κατά τα λοιπά νόμιμη. Εν τέλει τη δέχθηκε κατά ένα μέρος ως βάσιμη και την απέρριψε κατά τα λοιπά. Κατά της αποφάσεως αυτής (αριθ. 307/2007 Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας) άσκησε έφεση η ενάγουσα και παραπεμπείται αφ' ενός μεν για εσφαλμένη εφαρμογή του νόμου, αφ' ετέρου δε για κακή εκτίμηση των αποδείξεων, ζητώντας να εξαφανισθεί η προσβαλλόμενη απόφαση και να γίνει δεκτή η αγωγή της καθ' ολοκληρίαν.

3. Μεταξύ των κινητών, τη νομή των οποίων η ενάγουσα ζητεί, περιλαμβάνονται και ένα σύνολο, το οποίο περιγράφεται ως «φωτιστικά» χωρίς κανέναν άλλον αριθμητικό ή ποιοτικό προσδιορισμό. Η περιγραφή των κινητών αυτών είναι προδήλως αόριστη και επομένως η αγωγή πρέπει ως προς αυτά να απορριφθεί ως αόριστη, διότι δεν περιέχει τα αξιούμενα από τα αρθ. 118 και 216 ΚΠολΔ αναγκαία στοιχεία. Επομένως, η εκκαλούμενη που έκρινε τα ίδια ορθά εφάρμοσε το νόμο και δεν έσφαλε. Γι' αυτό, ο αντίθετος πρώτος λόγος της εφέσεως τη εκκαλούσας πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

4. Από τις καταθέσεις των μαρτύρων ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα: Οι διάδικοι τέλεσαν στις 14.2.1999 νόμιμο γάμο κατά τους κανόνες της Ανατολικής Ορθόδοξης Εκκλησίας, πλην όμως από τις 10.4.2005 τελούν σε οριστική διάσταση. Από τότε η ενάγουσα διαμένει στην πατρική της οικία με το ανήλικο τέκνο τους, ενώ ο εναγόμενος διαμένει στη συζυγική οικία. Με αίτηση της ενάγουσας εκδόθηκε η υπ' αριθ. 2538/2005 απόφαση του Μονομε-

λούς Πρωτοδικείου Λάρισας (διαδικασία ασφαλιστικών μέτρων), με την οποία, μεταξύ των άλλων, παραχωρήθηκε προσωρινά στην ενάγουσα η χρήση της προίκας της (κουβέρτες, μαξιλάρια, στρωσίδια), επίπλων (σαλόνι με τριθέσιο και διθέσιο καναπέ, πολυθρόνα, τραπέζι σαλονιού, τραπεζαρία με έξι καρεκλο-πολυθρόνες) και των οικιακών αντικειμένων (σαλατιέρα, πιάτα, πιατέλες, μαχαίρια, πιρούνια, τηγάνια, δίσκο ασημένιο, πυρέξ, κατσαρόλα, πατάκια λουτρού, σκαμπό, χαλάκια κρεβατοκάμαρας, πίνακες κλπ). Προς εκτέλεση της αποφάσεως αυτής η ενάγουσα μετέβη την 4.8.2005 στη συζυγική οικία για να παραλάβει τα προαναφερόμενα πράγματα. Πράγματι παρέλαβε ορισμένα, ωστόσο χωρίς να είναι σαφές ποία ακριβώς, διότι για την παραλαβή υπέγραψε σε ένα λευκό χαρτί χωρίς άλλα στοιχεία ότι «παραλαμβάνω με επιφύλαξη». Ακολούθως άσκησε άλλη αίτηση ενώπιον του Ειρηνοδικείου Λάρισας, ζητώντας να αναγνωρισθεί προσωρινά νομέας των αναφερομένων σ' αυτή κινητών πραγμάτων και να υποχρεωθεί ο εναγόμενος να της αποδώσει τη νομή αυτών. Εκδόθηκε η υπ' αριθ. 196/2005 απόφαση του ανωτέρω Δικαστηρίου, η οποία δέχτηκε εν μέρει την αίτησή της. Την 6.4.2006 ο δικαστικός επιμελητής Ι. Φ. μετέβη στη συζυγική οικία προκειμένου να εκτελέσει αναγκαστικά την ανωτέρω απόφαση. Ωστόσο, διαπίστωσε ότι η οικία ήταν σχεδόν άδεια και δεν υπήρχαν τα επίδικα κινητά. Έτσι ματαιώθηκε η εκτέλεση και συνέταξε την υπ' αριθ. .../6.4.06 έκθεσή του περί ματαιώσεως εκτελέσεως. Τα κινητά πράγματα, των οποίων η νομή διατάχθηκε να αποδοθεί στην ενάγουσα με την προαναφερόμενη υπ' αριθ. 196/2005

απόφαση του Ειρηνοδικείου Λ., είναι ακριβώς αυτά που αποτελούν αντικείμενο της υπό κρίση αγωγής, με την οποία ζητείται η οριστική απόδοσή τους. Από αυτά, όπως έγινε δεκτό με την εκκαλούμενη, ανήκουν στη νομή της ενάγουσας α) ένα σαλόνι καθιστικού με καναπέ διθέσιο και τριθέσιο και β) ένα τραπέζι γυάλινο με έξι καρέκλες τραπεζαρίας, τα οποία ο εναγόμενος παρακρατεί χωρίς δικαίωμα. Γι' αυτό, ως προς αυτά τα κινητά η υπό κρίση αγωγή έγινε δεκτή. Το κεφάλαιο αυτό της απόφασης δεν εκκαλείται από κάποιο διάδικο και επομένως οι συναφείς με τα πράγματα αυτά ισχυρισμοί του εναγομένου δεν ερευνούνται. Τα υπόλοιπα κινητά πράγματα που αναφέρονται στην αγωγή, αλλά και στην προαναφερόμενη απόφαση του ειρηνοδικείου, πράγματι ανήκαν στη νομή της ενάγουσας, πλην όμως κατά την άσκηση της αγωγής δεν βρίσκονταν στην κατοχή του εναγομένου (γι' αυτό άλλωστε και η αναγκαστική εκτέλεση για την προσωρινή απόδοσή τους ματαιώθηκε κατά τα προαναφερόμενα). Ο εναγόμενος, αντιδρώντας με την ενάγουσα, τα απέκρυψε σε άγνωστο μέρος και το πιθανότερο τα εκποίησε σε τρίτους. Επομένως, η υπό κρίση αγωγή κατά το κύριο αίτημά της (απόδοση της νομής) πρέπει ως προς τα κινητά αυτά (πλην των αποδοθέντων) να απορριφθεί ως αβάσιμη, αφού η αγωγή νομής του αρθ. 987 ΑΚ προϋποθέτει ότι ο εναγόμενος βρίσκεται στην (επιλήψιμη) νομή πράγματος. Η εκκαλούμενη απέρριψε το αίτημα αυτό έστω και με εν μέρει διαφορετικές αιτιολογίες. Ορθά επομένως εκτίμησε τις αποδείξεις. Πρέπει μόνο να αντικατασταθούν οι αιτιολογίες της. Γι' αυτό, ο σχετικός αντίθετος λόγος της εφέσεως της

ενάγουσας πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμος.

5. Σύμφωνα με το αρθ. 987 ΑΚ ο νομέας που αποβλήθηκε παράνομα από τη νομή έχει δικαίωμα να αξιώσει την απόδοσή της απ' αυτόν που νέμεται επιλήψιμα απέναντί του. Αξίωση αποζημίωσης σύμφωνα με τις διατάξεις για τις αδικοπραξίες δεν αποκλείεται. Από τη διάταξη αυτή (πρβλ. και αρθ. 1099 ΑΚ) συνάγεται ότι αν αυτός που αφαίρεσε το πράγμα έπαυσε να είναι νομέας, γιατί λ.χ. το εκποίησε σε τρίτον ή το κατέστρεψε και δεν σώζεται, δεν μπορεί μεν να εγερθεί εναντίον του η αγωγή της αποβολής, είναι όμως δυνατή η έγερση αγωγής για αποζημίωση, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις της διατάξεως του αρθ. 914 ΑΚ (Γεωργιάδης, Σταθοπούλου - Γεωργιάδη ΑΚ, αρθ. 987-988 αριθ. 8). Σε μία τέτοια περίπτωση ο ενάγων νομέας πρέπει να επικαλεσθεί και να αποδείξει την εκποίηση ή καταστροφή του πράγματος και την υπαίτια συμπεριφορά του εναγομένου (ΑΠ 634/95 Δνη 1996. 1350).

Εν προκειμένω, η ενάγουσα επικουρικά, δηλαδή για την περίπτωση που ο ενάγων αδυνατεί να παραδώσει αυτούσια τα κινητά της, ζητεί να υποχρεωθεί να της καταβάλλει την αξία τους ύψους 22.155,22 Ε. Ωστόσο, καμία αναφορά δεν κάνει, όπως τα αρθ. 118 και 216 ΚΠολΔ επιβάλλουν για την πληρότητα ενός τέτοιου αιτήματος, σύμφωνα άλλωστε και με τις προαναφερόμενες αιτιολογίες, για το κρίσιμο ζήτημα εάν η αδυναμία αυτούσιας αποδόσεως οφείλεται σε κάποια υπαίτια συμπεριφορά του εναγομένου (λ.χ. καταστροφή ή απόκρυψη αυτών) που πληροί τις προϋποθέσεις της διατάξεως του αρθ. 914 ΑΚ, ώστε να δικαιούται να αξιώσει

αντί των πραγμάτων αποζημίωση ίση με την αξία τους. Πρέπει λοιπόν το επικουρικό αίτημα της αγωγής να απορριφθεί ως αόριστο. Ωστόσο, η εκκαλούμενη απόφαση το έκρινε ορισμένο και νόμιμο και στο τέλος το απέρριψε ως ουσιαστικά αβάσιμο. Επομένως, αφού το δικαστήριο έχει την εξουσία να εξετάσει και αυτεπαγγέλτως (χωρίς την προβολή ειδικού παραπόνου) το ορισμένο της αγωγής, λόγω του μεταβιβαστικού αποτελέσματος της εφέσεως (αρθ. 522 ΚΠολΔ), μπορεί να απορρίψει το ανωτέρω αίτημα ως αόριστο, έστω και αν η ενάγουσα εκκαλεί και παραπονείται για την ουσιαστική απόρριψή του. Στην περίπτωση αυτή εξαφανίζεται η εκκα-

λούμενη σύμφωνα με το αρθ. 535§1 ΚΠολΔ και απορρίπτεται η αγωγή ως αόριστη (ΑΠ 1216/97 Δνη 39. 573). Πρέπει λοιπόν να γίνει δεκτή η έφεση όσον αφορά το επικουρικό αίτημα της αγωγής, ενώ παρέλκει η έρευνα των λόγων της που αναφέρονται στο κεφάλαιο αυτό. Το δικαστήριο, αφού εξαφανίζει την εκκαλούμενη ως προς το κεφάλαιο του επικουρικού αιτήματος, πρέπει να κρατήσει την υπόθεση και να τη δικάσει κατ' ουσίαν (αρθ. 537§1 ΚΠολΔ). Περαιτέρω η αγωγή πρέπει να απορριφθεί κατά το επικουρικό της αίτημα περί αποζημιώσεως ως αόριστη...

ΜΟΝΟΜΕΛΟΥΣ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ

212/2011

Πρόεδρος: Χρ. Αλμπάνης
Δικηγόροι: Κων. Κόκκας

Επί ανακοπής κατά πίνακα κατάταξης, παθητική νομιμοποίηση των δανειστών των οποίων προσβάλλεται η κατάταξη.

Άσκηση της ανακοπής σε 12 εργάσιμες μέρες από την επίδοση της πρόσκλησης του υπαλλήλου του πλειστηριασμού, μη υπολογιζομένων Σαββάτων και αργιών.

Επί αναγγελίας η πάροδος της 15θήμερης προθεσμίας για κατάθεση στον υπάλληλο του πλειστηριασμού των αποδεικτικών της απαίτησης και του προνομίου εγγράφων δεν επάγεται έκπτωση και από το δικαίωμα προσκόμισής τους στη συζήτηση της ανακοπής.

Προνομιακή κατάταξη στην 5η σειρά των ληξιπρόθεσμων απαιτήσεων του Δημοσίου μετά τόκων.

Επί πλειστηριασμού γεγόμενου πριν την τροπή της προσημείωσης σε υποθήκη, η ασφαλιζόμενη απαίτηση κατατάσσεται τυχαίως, υπό την αίρεση τελεσίδικης επιδίκασης. Με την καταβολή του πλειστηριασματος αποσβέννυται η προσημείωση και καθίσταται αδύνατη η τροπή της σε υποθήκη, ο δε υπερθεματιστής μπορεί να ζητήσει εξάλειψή της.

Αν εκκρεμεί δίκη μεταξύ δανειστή και καθού η εκτέλεση, ο συντάκτης του πίνακα θέτει ως προϋπόθεση της οριστικότητας της κατάταξης την έκδοση τελεσίδικης απόφασης, ενώ αν δεν εκκρεμεί την

άσκηση αγωγής. Ισχύς τούτων και όταν το δικαστήριο κατατάσσει απαίτηση τυχαίως κατά μεταρρύθμιση του πίνακα συνεπεία ανακοπής άλλου δανειστή.

{...} Η ανακόπτουσα με την κρινόμενη ανακοπή, επικαλούμενη άμεσο έννομο συμφέρον ως αναγγεληθείσα δανείστρια στον πλειστηριασμό της ακίνητης περιουσίας της καθολικού διαδόχου του εγγυητή υπέρ της οφειλέτριάς της, και ήδη πτωχευσάσης, ομορρύθμου εταιρίας με την επωνυμία «Δ. Γ. και ΣΙΑ ΟΕ», η οποία εκπροσωπείται από τη δεύτερη των καθών οριστική σύνδικο, ζητά την ακύρωση, άλλως τη μεταρρύθμιση, του ανακοπτόμενου με αριθ. .../26.5.2009 πίνακα κατάταξης της συμβολαιογράφου Σ. Γ. - Μ., για τους αναφερόμενους σε αυτή λόγους, προκειμένου, αφού περιορισθεί το ποσό ικανοποίησης της απαίτησης του πρώτου των καθών η ανακοπή, να καταταγεί η ίδια (ανακόπτουσα) στο ποσό αυτό, δεδομένου ότι τυγχάνει προνομιούχος δανειστής. Η ανακοπή της, με αυτό το περιεχόμενο, είναι απορριπτέα ως παθητικά ανομιμοποίητη ως προς τη δεύτερη των καθών, διότι σύμφωνα με το τελευταίο εδάφιο της διάταξης του αρθ. 979 ΚΠολΔ «η ανακοπή στρέφεται κατά των δανειστών των οποίων προσβάλλεται η κατάταξη». Όσον αφορά στο πρώτο των καθών η ανακοπή, που αρμοδίως καθ' ύλην και κατά τόσον φέρεται για να δικαστεί από το Δικαστήριο αυτό με την προκείμενη τακτική διαδικασία, ασκή-

θηκε εμπρόθεσμα (αρθ. 979§2 ΚΠολΔ), δεδομένου ότι η επίδοση της πρόσκλησης εκ μέρους της υπαλλήλου του πλειστηριασμού έλαβε χώρα στις 28.5.2009 (βλ. την από 28.5.09 επισημείωση του δικαστικού επιμελητή Κ. Τ. επί της πρόσκλησης της ως άνω συμβολαιογράφου) και η ανακοπή ασκήθηκε (επιδόθηκε δηλαδή στους καθών) την 16.6.2009 (βλ. τις με αριθ. .../16.6.09 εκθέσεις επίδοσης της δικαστικής επιμελήτριας Ρ. Π.), ήτοι εντός προθεσμίας 12 εργάσιμων ημερών, στην οποία δεν υπολογίζονται τα Σάββατα (ΑΠ 302/03 ΧρΙΔ 2003. 539, ΑΠ 1634/02 Δνη 2003. 743) και οι αργίες, ενώ αντίγραφό της επιδόθηκε νόμιμα και εμπρόθεσμα και στην υπάλληλο του πλειστηριασμού, σύμφωνα με τη διάταξη του αρθ. 979§2β ΚΠολΔ (βλ. τη με αριθ. .../16.6.09 έκθεση επίδοσης της ίδιας ως άνω δικαστικής επιμελήτριας). Επομένως, πρέπει να ερευνηθεί η νομική και ουσιαστική βασιμότητα των λόγων που περιέχονται σε αυτήν.

Σύμφωνα με τη διάταξη του αρθ. 972§1 ΚΠολΔ, οι δανειστές εκείνου κατά του οποίου έγινε η εκτέλεση έχουν δικαίωμα να αναγγείλουν την απαίτησή τους. Η αναγγελία επιδίδεται, εκτός άλλων, στον υπάλληλο του πλειστηριασμού μέσα σε δεκαπέντε ημέρες από τον πλειστηριασμό. Μέσα στην ίδια προθεσμία πρέπει να κατατεθούν τα έγγραφα που αποδεικνύουν την απαίτηση. Από τη διάταξη αυτή προκύπτει ότι όσοι από τους δανειστές του καθού η εκτέλεση αναγγείλουν τις απαιτήσεις τους προκειμένου να καταταγούν στον πίνακα, πρέπει να καταθέσουν στον υπάλληλο του πλειστηριασμού τα έγγραφα τα οποία αποδεικνύουν τις απαιτήσεις και τα τυχόν προνόμια που τις συνοδεύουν μέσα σε δε-

καπέντε ημέρες από τον πλειστηριασμό. Η πάροδος άπρακτης της παραπάνω προθεσμίας επάγεται την έκπτωση του δανειστή, κατ' αρθ. 151 ΚΠολΔ, από το δικαίωμα να καταθέσει τα έγγραφα που αποδεικνύουν την απαίτησή του και το τυχόν προνόμιο που την ασφαρίζει ενώπιον του υπαλλήλου του πλειστηριασμού, όχι δε και έκπτωση από το δικαίωμα προσαγωγής των εγγράφων ενώπιον του δικαστηρίου κατά τη συζήτηση της ανακοπής κατά του πίνακα κατάταξης, το οποίο είναι υποχρεωμένο, σύμφωνα με τις διατάξεις των αρθ. 335 και 338 έως 341 ΚΠολΔ, να λάβει υπόψη του όλα τα αποδεικτικά μέσα, που νομίμως επικαλούνται και προσκομίζουν ενώπιόν του οι διάδικοι για την απόδειξη των ισχυρισμών τους, που ασκούν επίδραση στην έκβαση της δίκης (ΑΠ 31/10 ΧρΙΔ 2011. 49, ΑΠ 1640/02 Δνη 2003. 744, ΕφΠατρ 353/08 ΑχαΝομ 2009. 330, ΕφΔωδ 187/04 Νόμος).

Στην προκειμένη περίπτωση, η ανακόπτουσα με τον πρώτο λόγο της ανακοπής της, κατ' εκτίμηση του περιεχομένου της, εκθέτει ότι τυγχάνει δανειστής της καθής η εκτέλεση Γ. Σ. Ότι την 26.2.2007 ανήγγειλε, εμπρόθεσμα, την απαίτησή της στην υπάλληλο του πλειστηριασμού που διενεργήθηκε την 14.2.2007, δίχως να καταθέσει τα έγγραφα από τα οποία αποδεικνύονται η αναγγεληθείσα απαίτησή της και το προνόμιο αυτής (προσημείωση) στο εκπληρωσιεπισθέν ακίνητο. Ότι, για το λόγο αυτό, η υπάλληλος του πλειστηριασμού δεν την κατέταξε, ούτε τυχαία, αλλά κατέταξε οριστικά μόνο το πρώτο των καθών Ελληνικό Δημόσιο στο σύνολο του ποσού, μετά την αφαίρεση των εξόδων της εκτέλεσης, ως γενικό προνομιούχο δανει-

στή. Με βάση αυτό το ιστορικό, προσκομίζοντας τα έγγραφα που αποδεικνύουν την απαίτησή της και το προνόμιο της, ζητεί τη μεταρρύθμιση του προσβαλλόμενου πίνακα, ώστε να καταταγεί αυτή κατά το ποσοστό των 2/3 του εκπλειστηριάσματος. Με αυτό το περιεχόμενο ο λόγος της ανακοπής είναι νόμιμος, σύμφωνα με όσα αναφέρθηκαν στη νομική σκέψη, και πρέπει να εξετασθεί περαιτέρω ως προς την ουσιαστική βασιμότητά του.

Από το συνδυασμό των διατάξεων των αρθ. 975, 976, 977§1 και 1007§1 ΚΠολΔ προκύπτει ότι σε περίπτωση πλειστηριασμού κινητού ή ακινήτου πράγματος, αν συντρέχουν προνομιακές απαιτήσεις του αρθ. 975 με απαιτήσεις ασφαλιζόμενες με ενέχυρο ή υποθήκη και δεν επαρκεί το πλειστηρίασμα, ικανοποιούνται οι προνομιακές απαιτήσεις έως το ένα τρίτο (1/3) του ποσού του πλειστηριάσματος που πρέπει να διανεμηθεί στους πιστωτές, τα δε άλλα δύο τρίτα (2/3) καθώς και το τυχόν υπόλοιπο του ενός τρίτου (1/3) διατίθενται για την ικανοποίηση των ενεχυρούχων και ενυπόθηκων απαιτήσεων.

Περαιτέρω κατά την §1 του αρθ. 61 του ν.δ. 356/1974 «περί Κωδικός Εισπράξεων Δημοσίων Εσόδων» Κ.Ε.Δ.Ε., το Δημόσιο κατατάσσεται σε περίπτωση αναγκαστικής εκτέλεσης κινητού ή ακινήτου για τις ληξιπρόθεσμες μέχρι την ημέρα του πλειστηριασμού από κάθε αιτία απαιτήσεις του μετά των πάσης φύσεως προσαυξήσεων και τόκων στην πέμπτη σειρά του αρθ. 975 ΚΠολΔ. Επομένως, όταν στην κατάταξη σε πλειστηριασμό ακινήτου συντρέχει προνομιακή απαίτηση του Δημοσίου με ενυπόθηκες απαιτήσεις και το πλειστηρίασμα είναι ανεπαρκές, το Δημόσιο πρέπει να ικανο-

ποιηθεί από το 1/3 του πλειστηριάσματος, το δε υπόλοιπο ποσό των 2/3 να διατίθεται στους ενυπόθηκους ή ενεχυρούχους δανειστές.

Τέλος, από το συνδυασμό των διατάξεων των αρθ. 1277, 1279 ΑΚ, 978 και 1007 ΚΠολΔ προκύπτει ότι η προσημείωση χορηγεί δικαίωμα για απόκτηση υποθήκης, η οποία, μετά την τελευταία επιδίκαση της ασφαλιζόμενης απαίτησης και τη νομότυπη μετατροπή της προσημείωσης σε υποθήκη, λογίζεται ότι έχει εγγραφεί από την ημέρα της προσημείωσης και επάγεται από τότε τις έννομες συνέπειές της. Αν πριν από την τροπή της προσημείωσης σε υποθήκη, χώρεσε αναγκαστικός πλειστηριασμός του ακινήτου, η απαίτηση υπέρ της οποίας έχει εγγραφεί η προσημείωση κατατάσσεται τυχαιώς, δηλαδή υπό την αίρεση της τελεσίδικης επιδίκασής της και κατά τη σειρά της εγγραφής της προσημείωσης. Σε μία τέτοια δε περίπτωση η τροπή της προσημείωσης σε υποθήκη καθίσταται αδύνατη, σύμφωνα με τις διατάξεις των αρθ. 1005§3 ΚΠολΔ, 1373 και 1330 σε συνδυασμό με το αρθ. 1318§3 ΑΚ, από την καταβολή του πλειστηριάσματος από τον υπερθεματιστή, αφού αυτή επιφέρει την απόσβεση της προσημείωσης που υπάρχει στο ακίνητο που εκπλειστηριάσθηκε, ο δε υπερθεματιστής έχει δικαίωμα να ζητήσει, μετά την καταβολή του πλειστηριάσματος, την εξάλειψη της προσημείωσης. Επομένως, μετά την καταβολή του πλειστηριάσματος, η κατάταξη της ασφαλιζόμενης με την προσημείωση απαίτηση θα γίνει τυχαιώς υπό την αίρεση της τελεσίδικης επιδίκασης της (βλ. ΑΠ 183/98 Δνη 39. 837, ΑΠ 240/97 ΝοΒ 46. 1227, ΑΠ 649/94 ΝοΒ 43. 820, ΑΠ 57/1989 Δνη 31. 1262).

Αν κατά το χρόνο της σύνταξης του πίνακα εκκρεμεί δίκη μεταξύ του δανειστή και του καθού η εκτέλεση, ο συντάκτης του πίνακα οφείλει να θέσει ως προϋπόθεση της οριστικότητας της κατάταξης την έκδοση τελεσίδικης απόφασης, ενώ αν δεν εκκρεμεί δίκη περί της κατατακτέας απαίτησης, οφείλει αυτός να θέσει ως προϋπόθεση την άσκηση της σχετικής αγωγής. Τα ίδια ισχύουν και όταν το δικαστήριο κατατάσσει ορισμένη απαίτηση τυχαίως κατά μεταρρύθμιση του πίνακα κατάταξης συνεπεία ανακοπής άλλου δανειστή. Στην περίπτωση ματαίωσης της αίρεσης ή του όρου της κατάταξης, η ασφαλιζόμενη με την προσημείωση απαίτηση θα διατεθεί κατά τον τρόπο που προβλέφθηκε για την περίπτωση αυτή με τον πίνακα κατάταξης σύμφωνα με το αρθ. 978§2 ΚΠολΔ (βλ. ΑΠ 1098/86 Δνη 38. 1085, ΑΠ 649/94 ΝοΒ 43. 820, ΕφΔωδ 191/09 Νόμος).

Στην προκειμένη περίπτωση, από την εκτίμηση όλων, χωρίς εξαίρεση, των εγγράφων που οι διάδικοι επικαλούνται και προσκομίζουν αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Με τη με αριθ. .../5.4.1994 σύμβαση ανοικτού (αλληλόχρεου) λογαριασμού που συνήφθη μεταξύ της τραπεζικής εταιρίας με την επωνυμία «Τράπεζα Ε. ΑΕ», οιονεί καθολικός διάδοχος της οποίας τυγχάνει η ανακόπτουσα, και της ομόρρυθμης εταιρίας με την επωνυμία «Δ. Γ. και ΣΙΑ ΟΕ», η πρώτη παρείχε πίστωση στην ομόρρυθμη εταιρία μέχρι του ποσού των 6.000.000 δρχ, ήδη 17.608,22 Ε. Η ανωτέρω σύμβαση συμπληρώθηκε με τις από 29.4.1996 και 3.4.1997 πρόσθετες αυξητικές πράξεις με τις οποίες η ανωτέρω τράπεζα παρείχε πίστωση στην προαναφερθείσα ομόρρυθμη μέχρι του ποσού

των 17.000.000 δρχ, ήδη 49.889,95 Ε. Ο Κ. Σ. του Γ. με την από 8.1.2003 σύμβαση παροχής εγγύησης εγγυήθηκε υπέρ της πιστούχου. Η Τράπεζα κατήγγειλε την εν λόγω σύμβαση και έκλεισε τους οικείους λογαριασμούς, διότι η πιστούχος δεν επέδειξε συνέπεια στην εκπλήρωση των υποχρεώσεών της. Για το κατάλοιπο των λογαριασμών εξεδόθη σε βάρος της πιστούχου και του ανωτέρω εγγυητή η με αριθ. 23/2004 διαταγή πληρωμής της Δικαστή του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας, με την οποία υποχρεώθηκαν να καταβάλουν, σε ολόκληρο ο καθένας, στην Τράπεζα το ποσό των 28.391,62 Ε. Με βάση τον ανωτέρω εκτελεστό τίτλο η ανακόπτουσα ενέγραψε την 26.2.2004 στα βιβλία υποθηκών του υποθηκοφυλακείου Λ., στον τόμο ... και αριθ. ..., πρώτη προσημείωση σε ένα οικόπεδο εμβαδού 951,80 τμ, το οποίο βρίσκεται εντός οικισμού του δημοτικού διαμερίσματος Τ. Λ. (βλ. το με αριθ. πρωτ. .../1.3.2004 πιστοποιητικό βαρών του υποθηκοφύλακα Λ.), κυριότητας του Κ. Σ. του Γ. Ο τελευταίος απεβίωσε στη Λ. την 14.8.2004 και κληρονομήθηκε εξ αδιαθέτου από τη σύζυγό του Ε. Σ. και από τις θυγατέρες του Ο. Σ. και Γ. Σ. κατά ποσοστό 2/8 η πρώτη και 3/8 η καθεμία από τη δεύτερη και την τρίτη. Η Γ. Σ., συζ. Δ. Γ., αποδέχθηκε την επαχθείσα κληρονομία με την παρέλευση απράκτου της προθεσμίας αποποίησης (βλ. το με αριθ. πρωτ. .../16.1.2006 πιστοποιητικό της Γραμματέα του Πρωτοδικείου Λάρισας περί μη αποποίησης της κληρονομίας, το οποίο μεταγράφηκε στα βιβλία μεταγραφών του υποθηκοφυλακείου Λ., στον τόμο ... και αριθ. ...).

Στη συνέχεια, με επίσπευση του Θ. Σ.

του Α. με βάση τη με αριθ. .../14.2.2007 έκθεση αναγκαστικού πλειστηριασμού ακινήτου της συμβολαιογράφου Σ. Γ.-Μ., την 14.2.2007 εκπλειστηριάσθηκε δημόσια το ιδανικό μερίδιο της οφειλέτριας Γ. Σ. στο ακίνητο που κληρονόμησε από τον πατέρα της, όπως προαναφέρθηκε, ήτοι ποσοστό 3/8 εξ αδιαρέτου ενός οικοπέδου εμβαδού 951,80 τμ, το οποίο βρίσκεται εντός οικισμού του δημοτικού διαμερίσματος Τ. Α. Το εν λόγω ποσοστό στο προπεριγραφόμενο ακίνητο κατακυρώθηκε στον τελευταίο υπερθεματιστή, Α. Α. του Ζ., για το ποσό των 20.001 Ε. Το καθού η ανακοπή Ελληνικό Δημόσιο αναγγέλθηκε εμπρόθεσμα για απαίτησή του συνολικού ποσού 55.388,87 Ε, για την οποία (απαίτηση) δεν είχε εμπράγματα εξασφάλιση. Η ανακόπτουσα ανήγγειλε στην υπάλληλο του πλειστηριασμού εμπρόθεσμα την απαίτησή της καθώς και το προνόμιο αυτής (βλ. τη με αριθ. .../26.2.2007 έκθεση επίδοσης της από 20.2.2007 αναγγελίας της ανακόπτουσας στην υπάλληλο του πλειστηριασμού), δίχως όμως να καταθέσει στην υπάλληλο του πλειστηριασμού τα έγγραφα που αποδείκνυαν την απαίτησή της και το προνόμιό της. Η υπάλληλος του πλειστηριασμού, λόγω ανεπάρκειας του πλειστηριάσματος που επιτεύχθηκε για την ικανοποίηση των ανωτέρω αναγγελθέντων δανειστών και του επισπεύδοντος, συνέταξε τον προσβαλλόμενο με αριθ. .../26.5.2009 πίνακα κατάταξης. Στον πίνακα αυτό, μετά την αφαίρεση των εξόδων εκτελέσεως, ποσού 5.383,01 Ε, κατέταξε το πρώτο των καθών Ελληνικό Δημόσιο προνομιακά και οριστικά για το υπόλοιπο

ποσό των 14.617,99 Ε, ενώ δεν κατέταξε, ούτε τυχαία, την ανακόπτουσα, λόγω έκπτωσης και απώλειας του δικονομικού δικαιώματος απόδειξης της απαίτησης και του προνομίου αυτής. Ήδη όμως προσκομίζονται από την ανακόπτουσα τα έγγραφα που αποδεικνύουν την απαίτηση της τελευταίας καθώς και το προνόμιό της, για τα οποία ήδη έγινε λόγος ανωτέρω. Επομένως, δεδομένου ότι στην εν λόγω κατάξη στον πλειστηριασμό ακινήτου συντρέχει προνομιακή απαίτηση του Δημοσίου με απαίτηση για την οποία υπάρχει εγγραφή προσημείωσης, η οποία κατά το χρόνο του πλειστηριασμού δεν είχε τραπεί σε υποθήκη και το πλειστηρίασμα είναι ανεπαρκές, το Δημόσιο πρέπει να ικανοποιηθεί από το 1/3 του πλειστηριάσματος και να καταταχθεί οριστικά, η δε ανακόπτουσα πρέπει να καταταγεί στο υπόλοιπο ποσό των 2/3 τυχαίως, ήτοι υπό την αίρεση της τελεσίδικης επιδίκασης της απαίτησης (από τα έγγραφα της δικογραφίας δεν προκύπτει αν έχει τελεσιδικήσει η με αριθ. 23/2004 διαταγή πληρωμής), και σε περίπτωση μη πληρώσεως της αιρέσεως να καταταγεί η απαίτηση του πρώτου των καθών.

Κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω, η ένδικη ανακοπή πρέπει να απορριφθεί ως προς τη δεύτερη των καθών, να γίνει δεκτή ως ουσιαστικά βάσιμη ως προς το πρώτο των καθών, να μεταρρυθμιστεί ο προσβαλλόμενος πίνακας και να καταταγεί η ανακόπτουσα τυχαίως, ήτοι υπό την αίρεση της τελεσιδικού επιδικάσεως της απαίτησής της, και σε περίπτωση μη πληρώσεως της αιρέσεως να καταταγεί η απαίτηση του καθού...

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΧΟΛΙΑ - ΕΙΔΗΣΕΙΣ - ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ (ΔΤΚ) ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΜΙΣΘΩΜΑΤΟΣ ΜΗΝΩΝ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ - ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ - ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2011

Από την Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία (ΕΛ.ΣΤΑΤ.) ανακοινώνεται ότι:

1. Ο Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΔΤΚ), κατά τη δωδεκάμηνη περίοδο Σεπτεμβρίου 2010 - Αυγούστου 2011 παρουσίασε αύξηση (απλή δωδεκάμηνη μεταβολή) κατά 1,7%.
Στις περιπτώσεις των μισθώσεων των οποίων η ετήσια αναπροσαρμογή μισθώματος ορίζεται, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, στο 75% της μεταβολής του ΔΤΚ, όπως αυτός υπολογίζεται από την ΕΛ.ΣΤΑΤ., το ποσοστό αύξησης του μισθώματος για το μήνα **ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟ 2011** ανέρχεται σε **1,3%** επί του καταβαλλόμενου μισθώματος.
2. Ο Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΔΤΚ), κατά τη δωδεκάμηνη περίοδο Οκτωβρίου 2010 - Σεπτεμβρίου 2011 παρουσίασε αύξηση (απλή δωδεκάμηνη μεταβολή) κατά 3,1%.
Στις περιπτώσεις των μισθώσεων των οποίων η ετήσια αναπροσαρμογή μισθώματος ορίζεται, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, στο 75% της μεταβολής του ΔΤΚ, όπως αυτός υπολογίζεται από την ΕΛ.ΣΤΑΤ., το ποσοστό αύξησης του μισθώματος για το μήνα **ΟΚΤΩΒΡΙΟ 2011** ανέρχεται σε **2,3%** επί του καταβαλλόμενου μισθώματος.
3. Ο Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΔΤΚ), κατά τη δωδεκάμηνη περίοδο Νοεμβρίου 2010 - Οκτωβρίου 2011 παρουσίασε αύξηση (απλή δωδεκάμηνη μεταβολή) κατά 3,0%.
Στις περιπτώσεις των μισθώσεων των οποίων η ετήσια αναπροσαρμογή μισθώματος ορίζεται, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, στο 75% της μεταβολής του ΔΤΚ, όπως αυτός υπολογίζεται από την ΕΛ.ΣΤΑΤ., το ποσοστό αύξησης του μισθώματος για το μήνα **ΝΟΕΜΒΡΙΟ 2011** ανέρχεται σε **2,3%** επί του καταβαλλόμενου μισθώματος.
4. Ο Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΔΤΚ), κατά τη δωδεκάμηνη περίοδο Δεκεμβρίου 2010 - Νοεμβρίου 2011 παρουσίασε αύξηση (απλή δωδεκάμηνη μεταβολή) κατά 2,9%.
Στις περιπτώσεις των μισθώσεων των οποίων η ετήσια αναπροσαρμογή μισθώματος ορίζεται, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, στο 75% της μεταβολής του ΔΤΚ, όπως αυτός υπολογίζεται από την ΕΛ.ΣΤΑΤ., το ποσοστό αύξησης του μισθώματος για το μήνα **ΔΕΚΕΜΒΡΙΟ 2011** ανέρχεται σε **2,2%** επί του καταβαλλόμενου μισθώματος.

**ΔΙΚΟΓΡΑΦΙΑ
ΕΤΟΣ 2011 (19ο)
ΕΤΗΣΙΑ ΕΥΡΕΤΗΡΙΑ**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΕΤΟΥΣ 2011

1. Νεκρολογίες.....	3
2. Επαγγελματικά θέματα - Ανακοινώσεις.....	209, 410, 614
3. Ευρετήριο άρθρων - μελετών - σχολίων.....	619
4. Αλφαβητικό ευρετήριο αποφάσεων.....	621
5. Αριθμητικό ευρετήριο αποφάσεων.....	671

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΑΡΘΡΩΝ - ΜΕΛΕΤΩΝ - ΣΧΟΛΙΩΝ

Φίλιππου ΑΝΔΡΕΟΥ - Δικηγόρου:

Άλλη μία δικονομική εκτροπή με τις καταθέσεις των αστυνομικών.....	411
--	-----

Αριστέας ΒΑΛΑΒΑΝΗ, Δικηγόρου:

Η ανώμαλη εξέλιξη της συμβάσεως factoring.....	5
--	---

Γεωργίου ΖΟΡΜΠΑ, Δικηγόρου:

Παρατηρήσεις επί της υπ' αριθ. 85/2010 απόφασης του ΜονΠρωτΚαρδ.....	193
--	-----

Δημητρίου ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗ, Δικηγόρου:

Συμπεράσματα του Συμβουλίου για την καταπολέμηση του στησίματος αγώνων - Σκέψεις με αφορμή τις προτάσεις του Συμβουλίου.....	414
--	-----

Αστερίου ΛΑΧΑΝΑ - Ιωάννη ΠΑΠΑΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ, Δικηγόρων:

Ζητήματα νομικής φύσεως συναφθείσας σύμβασης μεταξύ δικηγόρου και Επιμελητηρίου στα πλαίσια υλοποίησης πιλοτικού προγράμματος με τίτλο «Συνήγορος του επιχειρηματία» (Γνωμοδότηση).....	213
---	-----

Βασιλικής ΞΑΦΟΥΛΗ, Δικηγόρου:

Εικονικά φορολογικά στοιχεία: δογματικά και ερμηνευτικά προβλήματα στο έγκλημα της έκδοσης και της αποδοχής εικονικών φορολογικών στοιχείων.....	216
--	-----

Παρασκευής ΠΑΤΕΤΣΟΥ, Δικηγόρου:

Η διαλεκτική έννοια των εννόμων αγαθών και πώς συνδέεται με το κοινωνικό ποινικό δίκαιο σε ένα κράτος δικαίου.....	224
--	-----

ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΟ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ**ΑΓΡΟΜΙΣΘΩΣΗ**

Ορισμός μισθώματος σε χρήμα ή ποσότητα καρπών του μισθίου και όχι σε ποσοστό αυτών όπως στην επίμορτη αγροληψία. 4ετής ελάχιστη διάρκεια.

Επί νομικού ελαττώματος ανάλογη εφαρμογή των 576 - 579 και 582 ΑΚ. ΕφΛαρ 459/11, σ. 596

ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Μετά το ν. 431/68 κτήση κυριότητας κλήρου με χρησικτησία, υπό τον όρο μη κατάτμησης που ισχύει σε κάθε μεταβίβαση εκτός επί οικοπεδικών κλήρων.

Ακυρότητα μεταβίβασης οικοπέδου αν δημιουργούνται μη άρτια οικοπέδα, δυνατή όμως κτήση κυριότητας με χρησικτησία αφότου το Δημόσιο έχει αποξενωθεί νόμιμα από την κυριότητα του κλήρου. ΕφΛαρ 446/10, σ. 60

ΑΓΩΓΗ

Διόρθωσης κτηματολογικών εγγραφών. ΕφΛαρ 245/10, σ. 33, ΕφΛαρ 93/11, σ. 303

Εξ οροφοκτησίας. ΕφΛαρ 545/10, σ. 72, ΕφΛαρ 645/10, σ. 92, ΕφΛαρ 296/11, σ. 502

Από σύμβαση ελευθέρωσης χρέους. ΕφΛαρ 633/10, σ. 87, ΕφΛαρ 120/11, σ. 445

Εξ αδιοπραξίας λόγω ελαττώματος πωληθέντος. ΕφΛαρ 652/10, σ. 101

Αναπροσαρμογής μισθώματος κατά το 288 ΑΚ. ΕφΛαρ 655/10, σ. 111, ΕφΛαρ 206/11, σ. 344

Διανομής. ΕφΛαρ 739/10, σ. 128, ΕφΛαρ 775/10, σ. 137, ΕφΛαρ 94/11, σ. 308

Εκ γειτονικού δικαίου. ΕφΛαρ 787/10, σ. 139

Γονικής μέριμνας, διατροφής και ρύθμισης κινητών των συζύγων. ΕφΛαρ 3/11, σ. 142, ΕφΛαρ 454/11, σ. 581

Σώρευση αρνητικής και αναγνωριστικής αγωγής. ΕφΛαρ 132/11, σ. 159

Εταιρική αγωγή επί ζημίας ΑΕ από αμέλεια μέλους ΔΣ. ΠολΠρωτΛαρ 316/10, σ. 166

Εκ των διαπραγματεύσεων. ΜονΠρωτΛαρ 45/10, σ. 176

Εκ σύμβασης αποκλειστικής διανομής. ΕφΛαρ 229/10, σ. 232

Αποζημίωσης λόγω πυρκαγιάς. ΕφΛαρ 295/10, σ. 234

Επί αγωγής τέκνου για διατροφή αναλογούσα στην προς συνεισφορά υποχρέωση του γονέα, ο ισχυρισμός για συνεισφορά και του άλλου γονέα συνιστά άρνηση του ύψους της διατροφής. ΕφΛαρ 546/10, σ. 248

Διέλευσης αποχετευτικού αγωγού σε τμήμα οικοπέδου, του οποίου την αποκλειστική νομή έχει ο εναγόμενος κοινωνός κατόπιν άτυπης διανομής. ΕφΛαρ 586/10, σ. 251

Οργανισμού συλλογικής διαχείρισης συγγενικών δικαιωμάτων για ενιαία αμοιβή καλλιτεχνών και παραγωγών. ΕφΛαρ 608/10, σ. 254

Μισθωτή εκ χρηματοδοτικής μίσθωσης κατά προμηθευτή - πωλητή. ΕφΛαρ 19/11, σ. 294

Αποζημίωσης εξ αυθαίρετης χρήσης κοινού. ΕφΛαρ 154/11, σ. 330

Λογοδοσίας. ΕφΛαρ 158/11, σ. 332

Διεκδικητική ακινήτου υπαχθέντος σε ανασμό. ΕφΛαρ 213/11, σ. 350

Αποζημίωσης λόγω καταστροφής κληρονομαίου. ΕφΛαρ 261/11, σ. 368

Επί μνείας σε καταδολιευτική αγωγή μόνο της συνολικής αξίας των απαλλοτριωθέντων, διευκρίνιση της αξίας καθενός με τις προτάσεις. ΠολΠρωτΛαρ 331/09, σ. 376

Αν ο κατακρατών κληρονομαίο πράγμα δεν επικαλείται κληρονομικό δικαίωμα, δεν ενάγεται με την περί κλήρου αγωγή. ΕφΛαρ 71/11,

σ. 423

Αδικοπραξίας κατά κατόχου σκύλου. ΕφΛαρ 81/11, σ. 439

Αδικοπραξίας λόγω απάτης και υπεξαίρεσης ασφαλειομεσίτη. ΕφΛαρ 123/11, σ. 452

Αποζημίωσης λόγω νομικών ελαττωμάτων πωληθέντος. ΕφΛαρ 131/11, σ. 461

Στοιχεία αγωγής απόδοσης δανείου. ΕφΛαρ 163/11, σ. 466, ΕφΛαρ 198/11, σ. 477

Αποζημίωσης λόγω στέρησης διατροφής. ΕφΛαρ 167/11, σ. 470

Αποζημίωσης εξ αδικοπραξίας λόγω απρόβλεπτων ζημιών και πρόσθετης χρηματικής ικανοποίησης. ΕφΛαρ 224/11, σ. 484

Αποζημίωσης λόγω παρακράτησης μισθίου. ΕφΛαρ 225/11, σ. 490

Αναγνώρισης καταπιστευματοδόχων. ΕφΛαρ 282/11, σ. 499

Στοιχεία αγωγής μισθωτή για επιστροφή της εγγύησης. ΕφΛαρ 318/11, σ. 515

Αποδοχών περιοδεύοντος πωλητή αμειβόμενου με μισθό οδηγού και ποσοστά επί πωλήσεων. ΕφΛαρ 322/11, σ. 519

Νομής ακινήτου λόγω καταγγελίας χρησιδανείου. ΕφΛαρ 327/11, σ. 525

Ακύρωσης δωρεάς επιχείρησης και απόδοσης κερδών της κατά τον αδικ. πλουτισμό. ΕφΛαρ 362/11, σ. 546

Ανταγωγή δαπανών στο μίσθιο. ΕφΛαρ 366/11, σ. 558

Εκ σύμβασης εργασίας οδηγού λεωφορείου ΚΤΕΛ. ΕφΛαρ 435/11, σ. 567

Αδικοπρακτική αγωγή αποζημίωσης λόγω στέρησης της νομικής δυνατότητας ανοικοδόμησης εξαιτίας υπέρβασης ποσοστού κάλυψης και συντελεστή δόμησης από συγκύριο κάθετης ιδιοκτησίας ΕφΛαρ 445/11, σ. 572

Εξ αγρομίσθωσης. ΕφΛαρ 459/11, σ. 596

Εν διαστάσει συζύγου περί απόδοσης κινητών. ΕφΛαρ 467/11, σ. 605

ΑΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΟΣ ΠΛΟΥΤΙΣΜΟΣ

Μη δυνατή ένσταση συντρέχοντος πταίσματος ζημιωθέντος κατά αξίωσης από αδικ.

πλουτισμό.

Απόσβεση υποχρέωσης λήπτη, εφόσον κατά την επίδοση της αγωγής ο πλουτισμός δεν σώζεται ούτε με τη μορφή υποκατάστατου. ΜονΠρωτΛαρ 45/10, σ. 176

Αγωγή ακύρωσης δωρεάς επιχείρησης και απόδοσης των κερδών της κατά τον αδικ. πλουτισμό. Η ύπαρξη αφαιρετέων εξόδων αποτελεί άρνηση και όχι αγωγικό στοιχείο. ΕφΛαρ 362/11, σ. 546

Αναζήτηση κατά τον αδικ. πλουτισμό επωφελών δαπανών στο μίσθιο, αν δεν έγιναν κατά την πραγματική ή εικαζομένη θέληση του εκμισθωτή.

Επί υπερημερίας ή αδυναμίας του εκμισθωτή για αυτούσια περιέλευση των κατασκευασμάτων στο μισθωτή, η αρχική αξίωση αφαίρεσης τρέπεται σε αξίωση διαφέροντος ή αδικ. πλουτισμού. ΕφΛαρ 366/11, σ. 558

ΑΔΙΚΟΠΡΑΞΙΑ

Επί αγωγής αδικοπραξίας εξ ακάλυπτης επιταγής συντρέχουσα δωσιδικία του αδικήματος της έκδοσης. Τόπος τέλεσης ο έκδοσης, αλλά και εμφάνισης για πληρωμή. ΕφΛαρ 482/10, σ. 70

Αξίωση καταναλωτή εξ αδικοπραξίας κατά παραγωγού. Θεμελίωση χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης στο κοινό δίκαιο και όχι στο ν. 2251/94.

Ζημία αυτ/του λόγω ελαττώματος στο κλείσιμο του καπό. Υπαίτια παράβαση από τον παραγωγό και τον εισαγωγέα - διανομέα της υποχρέωσης πρόνοιας. Ευθύνη και πωλητή, που δεν εντόπισε το ελάττωμα. ΕφΛαρ 652/10, σ. 101

Αγωγή αδικοπραξίας λόγω ζημίας σε ακίνητο από υπαιτιότητα οργάνων δημοτικής επιχείρησης ύδρευσης, που παρέλειψαν τη συντήρηση αγωγού, με αποτέλεσμα τη διαρροή νερού.

Διαφυγόντα εισοδήματα εκ πρόωρης λύσης της μίσθωσης βλαβέντος ακινήτου. ΕφΛαρ 665/10, σ. 120

Ζημία κυρίου αμπέλου εκ της φύτευσης σε

όμορο ακίνητο δέντρων, των οποίων οι ρίζες και τα φυλλώματα της προκάλεσαν βλάβη και απώλεια παραγωγής. Αφαίρεση δαπάνης καλλιέργειας και μεταφοράς. ΕφΛαρ 787/10, σ. 139

Υπεξαίρεση από πράκτορα σε βάρος ΑΕ. Αδράνεια διευθύνοντας συμβούλου και αμέλειά του στην αντικατάσταση του πράκτορα με το βοηθό του, που ήταν και ο ίδιος αφερέγγυος και επανέλαβε όμοια συμπεριφορά. ΠολΠρωτΛαρ 316/10, σ. 166

Επί προσυμβατικής ευθύνης μη αποκατάσταση ηθικής βλάβης, εκτός αν συντρέχουν οι όροι αδικοπραξίας. ΜονΠρωτΛαρ 45/10, σ. 176

Επί καταστροφής πράγματος αξίωση τόκων θετικής ζημίας από την όχληση, όχι όμως και για όσο χρόνο μέχρι την πληρωμή της ζητείται και διαφυγόν κέρδος.

Πρόκληση πυρκαγιάς και καταστροφή όμορης οικίας από κοινή υπαιτιότητα, του μεν διότι ενώ γνώριζε τη σφράγιση με λαμαρίνες της καμινάδας της οικίας παραχώρησε τη χρήση στον άλλο δίχως ενημέρωση, του δε διότι ενώ αντιλήφθηκε πρόβλημα άναψε το τζάκι και απομακρύνθηκε της οικίας. ΕφΛαρ 295/10, σ. 234

Νόθος αντικειμενική ευθύνη κατόχου κατοικίδιου ζώου, εκτός αν αποδειχθεί έλλειψη πταίσματος ως προς τη φύλαξη. Ευθύνη και όταν το ζώο βρίσκεται στην εξουσία προστηθέντος κατά την εκτέλεση καθηκόντων, ή διαφύγει από την κατοχή.

Ευθύνη κατόχου σκύλων, που ελλείψει μέτρων φύλαξης επιτέθηκαν σε ζώα του ενάγοντος. Αποζημίωση λόγω μη πώλησης του κρέατος των θανατωθέντων ζώων. ΕφΛαρ 81/11, σ. 439

Απάτη και υπεξαίρεση ασφαλειομεσίτη, που παρουσίασε εν γνώσει ψευδώς επενδυτικό πρόγραμμα και έπεισε τους παθόντες να του δώσουν ποσά με ψευδή διαβεβαίωση επιστροφής τους.

Αιτιώδης σύνδεσμος ζημίας με τις παραπλανητικές ενέργειες, αδιάφορα αν οι παθόντες

δεν ζήτησαν έγγραφο παράδοσης χρημάτων εξ εμπιστοσύνης και ηθικής αδυναμίας, λόγω συγγένειας.

Εξειδίκευση με το 932 ΑΚ της αρχής της αναλογικότητας ως προς τον προσδιορισμό εύλογης χρηματικής ικανοποίησης. ΕφΛαρ 123/11, σ. 452

Οι ενοχές από αδίκημα διέπονται από το δίκαιο του τόπου τέλεσης, κατά το οποίο παρέχεται και το δικαίωμα αποζημίωσης λόγω στέρησης διατροφής, ο δικαιούχος όμως προκύπτει από το εφαρμοστέο στις σχέσεις γονέων - τέκνων δίκαιο.

Παράσυρση από ελκυστήρα με ρυμουλκούμενο καρούλι εργάτη που παρακολουθούσε το ξετύλιγμα του λάστιχου.

Υπαιτιότητα οδηγού - εργοδότη που δεν συμβουλευόταν τους καθρέπτες του οχήματος.

Συνυπαιτιότητα εργάτη που πλησίασε στο ρυμουλκούμενο παρά την εμπειρία του. ΕφΛαρ 167/11, σ. 470

Επί τελεσίδικης απόφασης αποζημίωσης μη δεδικασμένο για απρόβλεπτες μεταγενέστερες ζημίες, οπότε δυνατή και πρόσθετη ικανοποίηση ηθικής βλάβης.

Αποκλειστική υπαιτιότητα μηχανοδηγού αμαξοστοιχίας και προστηθέντων ΟΣΕ για τραυματισμό επιβάτη, που ενώ κατέβαινε αυτή ξεκίνησε. ΕφΛαρ 224/11, σ. 484

Αδικοπρακτική ευθύνη όταν η στέρηση της νομικής δυνατότητας ανοικοδόμησης προέρχεται από υπέρβαση ποσοστού κάλυψης και συντελεστή δόμησης από συγκύριο κάθετης ιδιοκτησίας. ΕφΛαρ 445/11, σ. 572

ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

Συμπεράσματα του Συμβουλίου για την καταπολέμηση του στησίματος αγώνων (ΜεΛ), σ. 414

ΑΙΤΗΜΑ (ΠολΔικ)

Αίτημα αγωγής διανομής η λύση της κοινωνίας, όχι και ο τρόπος λύσης. ΕφΛαρ 739/10, σ. 128, ΕφΛαρ 94/11, σ. 308

Επί τριτανakoπής κατά εκτέλεσης μπορούν να σωρευθούν δύο αιτήματα, η αναγνώριση ή καταψήφισή του δικαιώματος του τρίτου κατά δανειστή και οφειλέτη, και η διάπλωση της ανε-
έργειας της εκτέλεσης κατά δανειστή. ΕφΛαρ 90/11, σ. 151

Απόφαση που επιδίδασε μη ζητηθέν ή πε-
ρισσότερα των αιτηθέντων υπόκειται σε έφεση ή αναίρεση.

Επί αιτήματος τοκοδοσίας από ορισμένο χρονι-
κό σημείο, αν αυτή διατάσσεται από μεταγενέ-
στερο δεν επιδικάζεται πλέον του αιτηθέντος. ΕφΛαρ 198/11, σ. 477

ΑΚΥΡΟΤΗΤΑ (Αστ)

Ακυρότητα δικαιοπραξίας μεταβίβασης οι-
κοπέδου αν προκύπτουν μη άρτια οικόπεδα. ΕφΛαρ 446/10, σ. 60

Η άκυρη δικαιοπραξία και αν μεταγραφεί παραμένει άκυρη.

Άκυρη δ/ξη τελευταίας βούλησης αν η ισχύς της εξαρτάται από τη γνώμη άλλου. ΕφΛαρ 467/10, σ. 67

Άκυρη συμφωνία οροφοκτητών για κατάρ-
γηση κοινόχρηστου δώματος και μεταβίβα-
σή του σε τρίτους ως διηρημένη ιδιοκτησία. ΕφΛαρ 545/10, σ. 72

Ακυρότητα παραίτησης από τις ελάχιστες (και όχι τις υπέρτερες) νόμιμες αποδοχές. ΜονΠρωτΛαρ 12/11, σ. 181

Άκυρη σύσταση διαιρεμένων ιδιοκτησιών σε κοινόχρηστα ανοικτά τμήματα πιλοτής, δυ-
νάμενη να ισχύσει κατά μετατροπή ως παρα-
χώρηση αποκλειστικής χρήσης. ΕφΛαρ 296/11, σ. 502

Ακύρωση δικαιοπραξίας επί ουσιώδους πλάνης λόγω εσφαλμένης γνώσης της κατά-
στασης. ΕφΛαρ 362/11, σ. 546

Ακυρότητα συμβάσεων νηδδ με αντικείμε-
νο ανώτερο του οριζόμενου στο νόμο επί μη
έγγραφου τύπου. ΕφΛαρ 415/11, σ. 565

Ακυρότητα σύμβασης εργασίας οδηγού λε-
ωφορείου ΚΤΕΛ επί έλλειψης πιστοποιητικού
υγείας. ΕφΛαρ 435/11, σ. 567

ΑΚΥΡΟΤΗΤΑ (ΠολΔικ)

Επί μη κοινοποίησης της απόφασης που
διορίζει ή αντικαθιστά πραγματογνώμονα, μη
ακυρότητα έκθεσής του δίχως βλάβη. ΕφΛαρ
51/10, σ. 32

Μη ακυρότητα πραγματογνωμοσύνης επί
ατελειών, σφαλμάτων, υπόνοιαις μεροληψίας
ή μη συμμόρφωσης στις οδηγίες του δικα-
στηρίου, ακόμη και με βλάβη διαδίκου. ΕφΛαρ
462/10, σ. 65

Μη αυτοδίκαιη ακυρότητα ελαττωματικών
πράξεων εκτέλεσης. ΕφΛαρ 113/11, σ. 155,
ΕφΛαρ 503/10, σ. 243

Μη ακυρότητα δικογράφου επί μη ακρι-
βούς αναγραφής διεύθυνσης διαδίκου. ΕφΛαρ
132/11, σ. 159

Αυτοδίκαιη ακυρότητα κάθε συμφωνίας για
μη εφαρμογή της εκκρεμοδικίας, επί δε παρά-
βασης ακυρότητα συζήτησης της μεταγενέστε-
ρης αγωγής, χωρίς βλάβη. ΕφΛαρ 225/11, σ.
490

ΑΛΛΗΛΟΧΡΕΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ

Δ/γή πληρωμής εξ αλληλόχρεου λ/σμού.
Έγκυρη συμφωνία απόδειξης της οφειλής πι-
στούχου από απόσπασμα βιβλίων της Τράπε-
ζας, το δε αντίγραφο έχει αποδεικτική ισχύ
εφόσον η ακρίβεια βεβαιώνεται από αρμόδια
αρχή ή δικηγόρο και όχι από υπάλληλό της.
ΕφΛαρ 351/10, σ. 240

ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ

Βλ. Αδικοπραξία, Αυτοκίνητα-ατυχήματα, Δί-
καιο αλβανικό, Ιδιωτικό διεθνές δίκαιο

ΑΝΑΒΟΛΗ (ΠολΔικ)

Βλ. Δίκη-Δικονομία (Πολ), Συζήτηση

ΑΝΑΓΓΕΛΙΑ

Βλ. Ανακοπή, Εκτέλεση

ΑΝΑΔΑΣΜΟΣ

Επί αναδασμού πριν το ν. 674/77 αυτοδίκαιη
κτήση εμπράγματος δικαιώματος με πρωτότυ-

πο τρόπο εφόσον ο δικαιούχος είχε αντίστοιχο δικαίωμα επί του αναδιανεμηθέντος, άλλως ο αληθής κύριος δικαιούται το νέο κτήμα. Επί αναδασμού μετά την 1.9.77, μετά τη μεταγραφή των παραχωρητηρίων ο αξιώνων εμπράγματο δικαίωμα δικαιούται μόνο αποζημίωση από τον υπέρ ου το παραχωρητήριο. Ισχύς τούτου κι αν ο αναδασμός έγινε πριν το ν. 674/77 και παρήλθε 3ετία από 1.9.77 για παραχωρητήρια που μεταγράφηκαν πριν, ή από τη μεταγραφή για τα μεταγραφέντα μετά. ΕφΛαρ 213/11, σ. 350

ΑΝΑΔΟΧΗ ΧΡΕΟΥΣ

Η σωρευτική, έστω και σιωπηρή, αναδοχή χρέους μπορεί να αφορά και μελλοντικό, αλλά οριστό χρέος. Παθητική εις ολόκληρον ενοχή αναδοχέα και παλαιού οφειλέτη. ΕφΛαρ 123/11, σ. 452

ΑΝΑΙΡΕΣΗ (ΠολΔικ)

Αναιρετικά ανέλεγκτη η κρίση για αυτοψία ή πραγματογνωμοσύνη, εκτός αν τη ζητήσει διάδικος και το δικαστήριο κρίνει ότι χρειάζονται «ιδιάζουσες» γνώσεις επιστήμης ή τέχνης. ΕφΛαρ 330/10, σ. 45

Κακή σύνθεση δικαστηρίου όταν στη διάσκεψη συνέπραξαν δικαστές που δεν μετείχαν στη συζήτηση. ΕφΛαρ 462/10, σ. 65

Αναιρετικά ανέλεγκτη η κρίση για το προδήλως δυνατό, αδύνατο ή ασύμφορο αυτούσιας διανομής, εκτός αν συντρέχει παράβαση διδαγμάτων κοινής πείρας ή έλλειψη νόμιμης βάσης. ΕφΛαρ 739/10, σ. 128, ΕφΛαρ 94/11, σ. 308

Το «συμφέρον του τέκνου» ελέγχεται αναιρετικά. ΕφΛαρ 3/11, σ. 142, ΕφΛαρ 454/11, σ. 581

Μη αναβίωση εκκρεμοδικίας με άσκηση ανάιρεσης, αλλά μόνον αφού γίνει δεκτή και εξαφανισθεί η αναιρεσιβληθείσα. ΕφΛαρ 90/11, σ. 151

Επί ανάιρεσης εφετειακής απόφασης δεν ακυρώνεται και η πρωτόδικη, διότι αναβιώνει η εκκρεμοδικία της έφεσης.

Επί ανάιρεσης απόφασης με την οποία απορρίφθηκαν αντίθετες εφέσεις, εξετάζεται μόνον η έφεση του αναιρεσειόντος, ενώ αν έγιναν δεκτές οι αντίθετες εφέσεις, εξετάζεται μόνο η έφεση του αναιρεσιβλήτου και όχι του ασκήσαντος ανάιρεση αν δεν προσβλήθηκε με αναίρεση. ΕφΛαρ 71/11, σ. 423

Επί εφάπαξ καταβολής αποζημίωσης στο μέλλον, αναιρετικός έλεγχος ως προς τη νομική έννοια του σπουδαίου λόγου. ΕφΛαρ 224/11, σ. 484

Αναιρετικά ανέλεγκτη η κρίση ότι η διαθήκη είναι σαφής ή μη. ΕφΛαρ 327/11, σ. 525

ΑΝΑΚΟΠΗ (ΠολΔικ)

Εκδίκαση ανακοπής κατά δ/γής απόδοσης μισθίου και πληρωμής μισθωμάτων κατά τη διαδικασία των 648 - 661 ΚΠολΔ. ΕφΛαρ 580/10, σ. 78

Επί ανακοπής κατά διοικ. εκτέλεσης ο ανακόπτων επέχει θέση εναγομένου, το δε Δημόσιο ενάγοντος. ΕφΛαρ 728/10, σ. 124

Η τριτανακοπή κατά εκτέλεσης αποτελεί στην ουσία αγωγή, όπου εκδικάζεται το δικαίωμα του τρίτου και όχι η εκτέλεση. ΕφΛαρ 90/11, σ. 151

Αλυσιδωτή σταδιακή ανακοπή κατά πράξεων εκτέλεσης.

Επί ανακοπής κατά πλειστηριασμού η διαπλαστική ενέργεια της απόφασης ισχύει erga omnes. ΕφΛαρ 113/11, σ. 155, ΕφΛαρ 503/10, σ. 243

Απαράδεκτη ελλείψει εννόμου συμφέροντος ανακοπή κατά εκτέλεσης, αν η ανακοπτόμενη πράξη έχει ήδη ματαιωθεί ή έχει αρθεί αυτοδίκαια το ασφ. μέτρο λόγω μη εμπρόθεσμης άσκησης κύριας αγωγής. ΜονΠρωτΚαρδ 85/10, σ. 191

Εργολάβου κατά εκτέλεσης υπό οικοπεδούχων του συμβολαιογραφικού εργολαβικού προς απόδοση διηρημένων ιδιοκτησιών της εργολαβικής αμοιβής. ΕφΛαρ 661/10, σ. 268

Στοιχεία ανακοπής κατά πίνακα κατάταξης. ΕφΛαρ 171/11, σ. 335. Εκδίκαση κατά τακτική

διαδικασία, εκτός αν η εριζόμενη απαίτηση υπάγεται σε ειδική. ΕφΛαρ 79/11, σ. 386. Παθητική νομιμοποίηση δανειστών των οποίων προσβάλλεται η κατάταξη. Προθεσμία άσκησης. ΜονΠρωτΛαρ 212/11, σ. 609

Τριτανακοπή. ΕφΛαρ 216/11, σ. 358

Εκκρεμοδικία επί άσκησης ανακοπής κατά δ/γής πληρωμής. ΕφΛαρ 225/11, σ. 490

ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑ

Εξειδίκευση με το 932 ΑΚ της αρχής της αναλογικότητας ως προς τον προσδιορισμό εύλογης χρηματικής ικανοποίησης. ΕφΛαρ 123/11, σ. 452

Σύμφωνο με την αρχή αναλογικότητας το από 1.1.03 συνταγματικό ασυμβίβαστο (ευρω)βουλευτή με την άσκηση επαγγέλματος. ΕφΛαρ 362/11, σ. 546

ΑΝΑΨΗΛΑΦΗΣΗ

Αναψηλάφηση απόφασης όταν διάδικος ανεύρε ή έλαβε μετά την έκδοσή της νέο κρίσιμο έγγραφο που αγνοούσε, όπως όταν εκ νέου εγγράφου, μεταγενεστερού της προσβαλλόμενης απόφασης, προκύπτει η ύπαρξη και το περιεχόμενο προγενέστερου εγγράφου, που δεν προσκομίστηκε λόγω ανωτέρας βίας και μπορούσε να ασκήσει αποφασιστική επιρροή.

Ανωτέρα βία όταν ο διάδικος αποκλείονταν να λάβει γνώση εγγράφου φυλασσόμενου σε πρωτότυπο στο αρχείο του εκδότη ή τρίτου και μη καταχωριζόμενου σε κοινής χρήσης δημόσιο βιβλίο. ΕφΛαρ 22/11, σ. 147

Μη αναβίωση εκκρεμοδικίας με άσκηση αναψηλάφησης, αλλά μόνο αφού γίνει δεκτή και εξαφανισθεί η προσβαλλόμενη απόφαση. ΕφΛαρ 90/11, σ. 151

ΑΝΗΛΙΚΟΣ

Βλ. Γονική μέριμνα, Διατροφή, Επικοινωνία

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΣΗ-ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ

Μη αοριστία αγωγής εκ του μη προσδιορι-

σμού αν το δανεισθέν δόθηκε αυτοπρόσωπα ή μέσω άμεσου αντιπροσώπου, αφού τα αποτελέσματα επέρχονται αμέσως στο πρόσωπο του αντιπροσωπευόμενου. ΕφΛαρ 198/11, σ. 477

ΑΟΡΙΣΤΙΑ

Επί αγωγής διατροφής συζύγου λόγω διαζυγίου ερειδόμενης σε συμφωνία, μη ανάγκη μνείας των προϋποθέσεων του 1442 ΑΚ. ΕφΛαρ 42/10, σ. 29

Επί αγωγής κυριότητας στηριζόμενης σε παράγωγο τρόπο κτήσης, μη ανάγκη μνείας πράξεων νομής. ΕφΛαρ 330/10, σ. 45

Επί ένστασης κατάχρησης δικαιώματος αναγκαία διατύπωση αιτήματος απόρριψης της αγωγής για την αιτία αυτή, που καλύπτεται από το γενικό αίτημα του εναγομένου για αποδοχή όλων των ισχυρισμών και απόρριψη της αγωγής. ΕφΛαρ 340/10, σ. 49

Επί αγωγής εξ οροφοκτησίας αναγκαία μνεία ότι οι διάδικοι είναι κύριοι διηρημένων ιδιοκτησιών, όχι όμως και των τίτλων. ΕφΛαρ 545/10, σ. 72

Επί αγωγής οροφοκτητή κατά διαχειριστή πρέπει να εκτίθεται ο τρόπος εκλογής του και ο προβλέπων αυτόν κανονισμός πολυκατοικίας, επί δε έλλειψης η κατά νόμον εκλογή. ΕφΛαρ 645/10, σ. 92

Επί αγωγής αδικοπραξίας λόγω ζημιών σε κτίσμα μη ανάγκη εξειδίκευσης των ποσών ως προς το είδος των υλικών, την ποσότητα και αξία τους. ΕφΛαρ 665/10, σ. 120

Επί διοικ. εκτέλεσης ανάγκη μνείας στο νόμιμο τίτλο της αιτίας της οφειλής. ΕφΛαρ 728/10, σ. 124

Μη στοιχεία της αγωγής διανομής η ασυμφωνία εξώδικης διανομής, το μήκος των πλευρών ακινήτου και ο τρόπος λύσης της κοινώνιας. ΕφΛαρ 739/10, σ. 128

Επί αγωγής κυριότητας ακινήτου αναγκαία μνεία της μεταγραφής του τίτλου κτήσης, όχι του τόμου.

Μη ουσιώδες στοιχείο δικογράφου η ακριβής αναγραφή της διεύθυνσης διαδίκου. ΕφΛαρ

132/11, σ. 159

Αοριστία προσεπίκλησης με αίτημα καταδίκης των προσεπικαλουμένων να καταβάλουν στον κυρίως εναγόμενο - προσεπικαλούντα όλο το ποσό της αποζημίωσης που θα καταβάλει, δίχως μνεία του ποσοστού συνευθύνης τους. ΠολΠρωτΛαρ 316/10, σ. 166

Επί αγωγής διατροφής τέκνου, μη υποχρέωση γονέα, που ως εκπρόσωπος ενάγει τον άλλον γονέα, να εκθέσει τις δικές του οικονομικές δυνάμεις. ΕφΛαρ 546/10, σ. 248

Επί ρύθμισης χρήσης κοινού πράγματος ανάγκη μνείας ότι ο ενάγων κοινωνός τελεί στη συννομή του. ΕφΛαρ 586/10, σ. 251

Επί αγωγής ημεδαπών οργανισμών συλλογικής διαχείρισης συγγενικών προς τα πνευματικά δικαιωμάτων για καταβολή της ενιαίας αμοιβής αρκεί μνεία ότι εκπροσωπούν το σύνολο της ενδιαφερόμενης κατηγορίας δικαιούχων, δίχως εξειδίκευση της σχέσης τους. ΕφΛαρ 608/10, σ. 254

Ορισμένη αγωγή κυριότητας ως προς την ταυτότητα ακινήτου, εφόσον τα δύο όρια (αιγιαλός και βραχώδης δασική έκταση) είναι σταθερά. ΕφΛαρ 749/10, σ. 273

Επί ανακοπής κατά πίνακα κατάταξης ανάγκη εξειδίκευσης της απαίτησης και του προνομίου, μη αρκούσης μνείας μόνο της απόφασης που τη βεβαιώνει. ΕφΛαρ 171/11, σ. 335

Επί αγωγής αποζημίωσης λόγω καταστροφής κληρονομιαίου κινητού μη ανάγκη ρητής μνείας της αποδοχής της εξ αδιαθέτου κληρονομίας, που συνάγεται και με την άσκηση της αγωγής. ΕφΛαρ 261/11, σ. 368

Επί αγωγής καταδολίευσης ανάγκη μνείας της αφερεγγυότητας του οφειλέτη, των ποσών της απαίτησης ως και των απαλλοτριωθέντων στοιχείων εκτός αν η απαίτηση είναι υπέρτερη της συνολικής αξίας αυτών. ΠολΠρωτΛαρ 331/09, σ. 376

Στοιχεία αίτησης ρύθμισης χρεών υπερχρεωμένων προσώπων. ΕιρΛαρ 106/11, σ. 395

Επί αγωγής εργοδότη κατά τρίτου που αθέτησε υπόσχεση καταβολής εισφορών στο ΙΚΑ,

μη αναγκαία μνεία της ειδικότητας κάθε εργαζόμενου, του μισθού και ημερών εργασίας ανά μήνα. ΕφΛαρ 120/11, σ. 445

Στοιχεία αγωγής απόδοσης δανείου. Μη αοριστία εκ της μη μνείας αν το δανεισθέν δόθηκε στον εναγόμενο αυτοπρόσωπα, δυνατός δε μεταγενέστερος ισχυρισμός ότι δόθηκε σε κατονομαζόμενο τρίτο ως άμεσο αντιπρόσωπο. ΕφΛαρ 163/11, σ. 466, ΕφΛαρ 198/11, σ. 477

Επί αγωγής μισθωτή για επιστροφή εγγύησης ή ένστασης συμψηφισμού της, ανάγκη μνείας του λόγου που συμφωνήθηκε και της αιτίας υποχρέωσης επιστροφής. ΕφΛαρ 318/11, σ. 515

Λόγος έφεσης για παραβίαση κανόνα ουσιαστικού δικαίου πρέπει να αναφέρει τον κανόνα και τα συνιστώντα τη νομική πλημμέλεια περιστατικά. ΕφΛαρ 322/11, σ. 519

Μη στοιχείο αγωγής αδίκ. πλουτισμού περί απόδοσης κερδών ακύρως δωρηθείσας επιχείρησης η ύπαρξη αφαιρετέων εξόδων. ΕφΛαρ 362/11, σ. 546

Αοριστία αγωγής συζύγου περί απόδοσης κινητών χωρίς αριθμητικό ή ποιοτικό προσδιορισμό.

Επί αδικοπρακτικής αγωγής αποζημίωσης του παρανόμως αποβληθέντος από τη νομή, αναγκαία μνεία της εκποίησης ή καταστροφής του πράγματος και της υπαίτιας συμπεριφοράς του εναγομένου. ΕφΛαρ 467/11, σ. 605

ΑΠΑΤΗ (Αστ)

Απάτη και υπεξαίρεση ασφαλειομεσίτη, που παρουσίασε εν γνώσει ψευδώς επενδυτικό πρόγραμμα και έπεισε τους ενάγοντες να του δώσουν ποσά με ψευδή διαβεβαίωση επιστροφής τους με κέρδος σε συγκεκριμένο χρόνο. ΕφΛαρ 123/11, σ. 452

ΑΠΟΔΕΙΞΗ (ΠολΔικ)

Λόγος εξαίρεσης του δικηγόρου ως μάρτυρα μόνο υπέρ του πελάτη και όχι και υπέρ του αντιδίκου.

Εξαίρεση του έχοντος συμφέρον μάρτυρα όταν

το δεδικασμένο ή η εκτελεστικότητα της απόφασης τον αφορούν.

Μη αναγκαία ειδική μνεία κάθε αποδεικτικού μέσου, αρκεί να γίνεται βέβαιο ότι συνεκτιμήθηκαν όλα. ΕφΛαρ 330/10, σ. 45

Μη εξαιρετέοι μάρτυρες συγγενείς, σύζυγος, αναγκαίοι κληρονόμοι ή υπάλληλοι διαδίκου ως μη έχοντες συμφέρον. ΕφΛαρ 330/10, σ. 45, ΕφΛαρ 652/10, σ. 101, ΕφΛαρ 25/11, σ. 298, ΕφΛαρ 93/11, σ. 303

Βάρος απόδειξης επί αξίωσης κατά το ν. 2251/94. ΕφΛαρ 652/10, σ. 101

Έγκυρη συμφωνία για απόδειξη οφειλής πιστούχου από απόσπασμα βιβλίων της Τράπεζας. ΕφΛαρ 351/10, σ. 240

Πλήρης αποδεικτική δύναμη έκθεσης αυτοψίας. ΕφΛαρ 118/11, σ. 314. Και έκθεσης επίδοσης. ΕφΛαρ 145/11, σ. 325

Μη δεδικασμένο, αλλά δικ. τεκμήριο απόφαση του ΣτΕ που έκρινε ότι ο εναγόμενος εργοδότης δεν όφειλε στο ΙΚΑ για τους πωλητές - οδηγούς πρόσθετες ασφ. εισφορές οδηγού. ΕφΛαρ 322/11, σ. 519

ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ

Συρροή αξιώσεων αποζημίωσης καταναλωτή. ΕφΛαρ 652/10, σ. 101

Διαφυγόντα εισοδήματα εκ πρόωρης λύσης μίσθωσης βλαβέντος ακινήτου. ΕφΛαρ 665/10, σ. 120

Αποζημίωση κυρίου αμπέλου λόγω βλάβης εκ φύτευσης δέντρων σε όμορο ακίνητο. ΕφΛαρ 787/10, σ. 139

Εύλογη αποζημίωση για την παραχώρηση χρήσης κινητών συγκυριότητας των διεστών συζύγων. ΕφΛαρ 3/11, σ. 142, ΕφΛαρ 454/11, σ. 581

Αρνητικό διαφέρον επί προσυμβατικής ευθύνης. ΜονΠρωτΛαρ 45/10, σ. 176

Επί καταστροφής πράγματος μη αξίωση τόνων θετικής ζημίας για όσο χρόνο ζητείται και διαφυγόν κέρδος. ΕφΛαρ 295/10, σ. 234

Αποζημίωση αυθαίρετης χρήσης κοινού. ΕφΛαρ 154/11, σ. 330

Επί αναδασμού μετά την 1.9.77 ο αξίωνων εμπράγματο δικαίωμα επί ακινήτου δικαιούται μόνο αποζημίωση από τον υπέρ ου το παραχωρητήριο. ΕφΛαρ 213/11, σ. 350

Αποζημίωση συνταξιοδοτούμενων υπαλλήλων των ΚΤΕΛ. ΕφΛαρ 247/11, σ. 366

Αποζημίωση λόγω καταστροφής κληρονομιάς κινητού. ΕφΛαρ 261/11, σ. 368

Αποζημίωση λόγω μη πώλησης του κρέατος ζώων θανατωθέντων από σκύλους του εναγόμενου. ΕφΛαρ 81/11, σ. 439

Επί νομικού ελαττώματος ή έλλειψης ιδιότητας, αποζημίωση αγοραστή και πριν χωρήσει εκκίνηση. Θετική ζημία η αξία της μη εκπληρωθείσας παροχής και τυχόν δαπάνες. Αποκαταστατέο και το εκτός συμβολαίου καταβληθέν τίμημα. ΕφΛαρ 131/11, σ. 461

Εφάπαξ καταβολή αποζημίωσης για το μέλλον επί σπουδαίου λόγου. ΕφΛαρ 224/11, σ. 484

Αποζημίωση λόγω παρακράτησης μισθίου, ίση, αλλά μη εξομοιούμενη, με το μίσθωμα. ΕφΛαρ 225/11, σ. 490

Τροπή, επί υπερημερίας ή αδυναμίας εκμισθωτή, της αξίωσης του μισθωτή για αφαίρεση κατασκευασμάτων στο μίσθιο σε αξίωση διαφέροντος ή αδίκ. πλουτισμού. ΕφΛαρ 366/11, σ. 558

Επί υπέρβασης ποσοστού κάλυψης και συνελεστή δόμησης από συγκύριο κάθετης ιδιοκτησίας, ο ζημιωθείς συνιδιοκτήτης δικαιούται, επί αδυναμίας κατεδάφισης της υπέρβασης, αποζημίωση ίση με την αξία του στερηθέντος κτίσματος, από την οποία αφαιρείται η αξία υλικών και δαπανών ανοικοδόμησης, αλλά και του αντιστοιχούντος σε αυτό εδάφους που εξακολουθεί να του ανήκει. ΕφΛαρ 445/11, σ. 572

Αποζημίωση παρανόμως αποβληθέντος από τη νομή πράγματος επί εκποίησης ή καταστροφής του, αν συντρέχουν οι όροι αδικοπραξίας. ΕφΛαρ 467/11, σ. 605

ΑΠΟΦΑΣΗ (ΠολΔικ)

Μη δεδικασμένο από απόφαση που

απορρίπτει αγωγή ως προώρως ασκηθείσα. ΜονΠρωτΛαρ 12/11, σ. 181

Δικαστική δ/γή η απόφαση που κηρύσσει εκτελεστικότητα αλλοδαπής απόφασης, υποκείμενη σε προσφυγή. ΕφΛαρ 157/10, σ. 229

Επί λογοδοσίας μη οριστική η απόφαση που υποχρεώνει το δοσίλογο να καταθέσει εμπρόθεσμα λ/σμό. ΕφΛαρ 158/11, σ. 332

Εκτελεστός τίτλος η τελεσίδικη καταδικαστική ποινική απόφαση ως προς τις δ/ξεις αστικών αξιώσεων, εφόσον εξακολουθεί η ισχύς της. ΕφΛαρ 221/11, σ. 360

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ (ΠολΔικ)

Επί αγωγής αδικοπραξίας λόγω έκδοσης ακάλυπτης επιταγής, συντρέχουσα δωσιδικία του αδικήματος. Τόπος τέλεσης ο της έκδοσης, αλλά και εμφάνισης για πληρωμή. ΕφΛαρ 482/10, σ. 70

Αρμοδιότητα ΜονΠρωτ επί διενέξεων οροφοκτητών, ανεξάρτητα αν αφορούν σε διαιρετές ιδιοκτησίες ή κοινά μέρη και αν στηρίζονται στη συστατική πράξη και τον κανονισμό ή άλλες δ/ξεις για την οροφοκτησία. ΕφΛαρ 645/10, σ. 92, ΕφΛαρ 296/11, σ. 502

Για υπολογισμό της αξίας του αντικειμένου το δικαστήριο αποφασίζει βάσει βεβαιώσεων ή διατάσσει αποδείξεις. ΕφΛαρ 739/10, σ. 128

Αρμοδιότητα ΠολΠρωτ επί αρνητικής αγωγής. ΕφΛαρ 132/11, σ. 159

Κήρυξη εκτελεστότητας αλλοδαπής απόφασης με αίτηση στο ΜονΠρωτ της κατοικίας του καθού ή του τόπου εκτέλεσης, η απόφαση του οποίου υπόκειται σε προσφυγή στο Εφετείο. ΕφΛαρ 157/10, σ. 229

ΑΣΦΑΛΙΣΗ

Υποχρεωτική υπαγωγή στην ασφάλιση ΙΚΑ των οδηγών ταξί, που, ανεξάρτητα από το χαρακτηρισμό της σύμβασής τους με τον ιδιοκτήτη, εργάζονται υπό συνθήκες που προσιδιάζουν σε μισθωτούς. ΕφΛαρ 194/11, σ. 342

Υπόχρεος για καταβολή εισφορών στο ΙΚΑ ο απασχολών τον εργαζόμενο. Έγκυρη συμφω-

νία του με τρίτον, ισχύουσα μεταξύ τους, για καταβολή τους από τον τρίτο. ΕφΛαρ 120/11, σ. 445

Οι εκ του μισθού υπέρ τρίτων παρακρατήσεις από τον εργοδότη, όπως οι υπέρ ΙΚΑ ασφ. εισφορές, περιλαμβάνονται στον ακαθάριστο μισθό, δυνατή όμως συμφωνία καταβολής από τον εργοδότη καθαρού μισθού. ΕφΛαρ 333/11, σ. 532

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ

Δυνατότητα του αρμόδιου για την κύρια υπόθεση δικαστηρίου, όσο διαρκεί η εκκρεμοδικία, κατόπιν αίτησης και με τις προτάσεις, να μεταρρυθμίσει ή ανακαλέσει απόφαση ασφ. μέτρων. Εκκρεμοδικία και επί άσκησης ενδίκου μέσου.

Υποχρεωτική ανάκληση απόφασης ασφ. μέτρου αν για την κύρια υπόθεση εκδοθεί τελεσίδικη απόφαση, απορριπτική για ουσιαστικούς ή τυπικούς λόγους, οπότε παύει να ισχύει εφεξής η διαπλαστική της ενέργεια, αλλά οι ενεργηθείσες πράξεις δεν ανατρέπονται. ΕφΛαρ 645/10, σ. 92

Αυτοδίκαιη άρση ασφ. μέτρου δικ. μεσεγγύησης κινητού αν σε 30 μέρες δεν ασκηθεί αγωγή για την κύρια υπόθεση, οπότε η απόφαση χάνει την εκτελεστικότητα και δεν υπάρχει παραβίαση απόφασης. ΜονΠρωτΚαρδ 85/10, σ. 191, Δ/ξηΕισΕφΛαρ 44/10, σ. 207

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΕΙΣΦΟΡΕΣ

Βλ. Ασφάλιση

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ

Συμβατικός όρος εξαίρεσης από ασφάλιση ζημιών προκληθεισών κατά τη μεταφορά φορτίου ή επιβατών πέραν του επιτρεπομένου ορίου. ΕφΛαρ 118/11, σ. 314

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟΣ ΜΕΣΙΤΗΣ

Απάτη και υπεξαίρεση ασφαλειομεσίτη. ΕφΛαρ 123/11, σ. 452

ΑΥΘΑΙΡΕΤΑ

Εφαρμογή των περί αυθαιρέτων δ/ξεων επί ψευδούς ή ανακριβούς δήλωσης κατά την τακτοποίηση ημιυπαίθριων χώρων. ΔιοικΕφΛαρ (Συμβ) 10/11, σ. 400

Κατασκευή αυθαίρετων κτισμάτων αντίθετη με τη σύσταση οροφокτησίας. ΕφΛαρ 445/11, σ. 572

Βλ. και Ημιυπαίθριοι χώροι, Πολεοδομική νομοθεσία

ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ-ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ

Ζημία αυ/του λόγω ελαττώματος στο κλείσιμο του καπό. Ευθύνη παραγωγού και εισαγωγέα - διανομέα λόγω παράβασης της υποχρέωσης πρόνοιας, αλλά και πωλητή που δεν εντόπισε το ελάττωμα.

Αγοραία υπαξία αυ/του. ΕφΛαρ 652/10, σ. 101

Υπαιτιότητα οδηγού, που μετέφερε επιβάτες περισσότερους των αναγραφόμενων στην άδεια στην ακάλυπτη καρότσα και δεν αντιλήφθηκε ότι επιβάτης είχε σταθεί όρθιος.

Συνυπαιτιότητα επιβάτη, που σηκώθηκε με αποτέλεσμα να πέσει στο έδαφος.

Επί μεταφοράς προσώπου εκ φιλοφροσύνης δεν θεωρείται σύναψη εκ των προτέρων συμφωνίας αποκλεισμού ευθύνης του οδηγού εξ ελαφράς αμέλειας.

Συντρέχον πταίσμα επιβάτη που εν γνώσει του εμπιστεύεται τη μεταφορά του από μη ικανό οδηγό ή με όχημα ελαττωματικό.

Συμβατικός όρος εξαίρεσης από ασφάλιση ζημιών προκληθεισών κατά μεταφορά φορτίου ή επιβατών πέραν του επιτρεπομένου ορίου. ΕφΛαρ 118/11, σ. 314

Ρύθμιση προτεραιότητας προ αναλάμποντος κίτρινου σηματοδότη.

Μη αιτιώδης συνάφεια της μη χρήσης κράνους με τον λόγω ρήξης ήπατος θάνατο. ΕφΛαρ 261/11, σ. 368

Παράσυρση από ελκυστήρα με ρυμουλκούμενο καρούλι του εργάτη που παρακολουθούσε το ξετύλιγμα του λάστιχου.

Υπαιτιότητα οδηγού - εργοδότη που δεν συμβουλευόταν τους καθρέπτες του οχήματος.

Συνυπαιτιότητα παθόντος που πλησίασε στο ρυμουλκούμενο παρά την εμπειρία του. ΕφΛαρ 167/11, σ. 470

Επί τελεσίδικης απόφασης αποζημίωσης μη δεδικασμένο για απρόβλεπτες μεταγενέστερες ζημίες, οπότε δυνατή και πρόσθετη ικανοποίηση ηθικής βλάβης.

Εφάπαξ καταβολή αποζημίωσης για το μέλλον επί σπουδαίου λόγου, όπως όταν ο δικαιούχος είναι άπορος και κατέστη ανάπηρος σε μικρή ηλικία.

Αποκλειστική υπαιτιότητα μηχανοδηγού αμαξοστοιχίας και προστηθέντων ΟΣΕ για τραυματισμό επιβάτη, που ενώ κατέβαινε αυτή ξεκίνησε. ΕφΛαρ 224/11, σ. 484

Βλ. και Κώδικας Οδικής Κυκλοφορίας

ΑΥΤΟΨΙΑ

Ανέλεγκτη αναιρετικά η κρίση του δικαστηρίου για αυτοψία. ΕφΛαρ 330/10, σ. 45

ΒΕΒΑΙΩΣΕΙΣ

Βλ. Ένορκες βεβαιώσεις

ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ

Συνταγματικό ασυμβίβαστο (ευρω)βουλευτή με άσκηση επαγγέλματος. Ανάθεση στον κοινό νομοθέτη να ρυθμίσει εξαιρέσεις συμβατών επαγγελμάτων.

Ισχύς του ασυμβίβαστου από 1.1.03, έστω κι αν δεν είχε μέχρι τότε δημοσιευθεί νόμος, οπότε εφαρμόζεται χωρίς εξαιρέσεις.

Σύμφωνος προς την αρχή της αναλογικότητας ο άνω περιορισμός του δικαιώματος εκλέγεσθαι.

Ασυμβίβαστο ιδιοκτήτη επιχείρησης έκδοσης εφημερίδας με το αξίωμα ευρωβουλευτή εκλεγέντος στις 13.6.04. ΕφΛαρ 362/11, σ. 546

ΒΟΥΛΗ

Ο Κανονισμός Βουλής δεν μπορεί να καταργήσει ή τροποποιήσει δ/ξεις νόμων. ΕφΛαρ

338/11, σ. 542

ΓΑΜΙΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ

Συμφωνία συζύγων για μεταγαμιαία διατροφή. ΕφΛαρ 42/10, σ. 29

Διεστώτος του γάμου δικαίωμα του συζύγου να παραλάβει τα κινητά του, έστω κι αν χρησιμοποιούνταν και από τους δύο συζύγους ή μόνο τον άλλο, στον οποίο υποχρεούται να παραχωρήσει τη χρήση αναγκαίων πραγμάτων οικοσκευής, αν επιβάλλεται εκ λόγων επιείκειας. Αν εμποδίζεται με απόκρυψη ή απομάκρυνση έχει τις εμπράγματες ή περί νομής αγωγές, ενώ ο εναγόμενος, αν δεν συντρέχουν λόγοι επιείκειας, δεν μπορεί να αντιτάξει δικαίωμα συγκατοχής.

Επί διαφωνίας κατανομής της χρήσης κινητών συγκυριότητας των συζύγων αποφασίζει το δικαστήριο που μπορεί να επιδικάσει εύλογη αποζημίωση. ΕφΛαρ 3/11, σ. 142, ΕφΛαρ 454/11, σ. 581

Αοριστία αγωγής συζύγου περί απόδοσης κινητών χωρίς αριθμητικό ή ποιοτικό προσδιορισμό. ΕφΛαρ 467/11, σ. 605

ΓΑΜΟΣ

Βλ. Γαμικές διαφορές

ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΠΟΘΗΚΕΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Έκδοση από τις Γενικές Αποθήκες της Ελλάδος υπέρ των αποθετών εμπορεύσιμων τίτλων σε δ/γή (αποθετήρια - ενεχυρόγραφα). Η πρώτη οπισθογράφηση του ενεχυρογράφου συνιστά ενέχυρο υπέρ του κομιστή επί των αποθηκευμένων αντικειμένων. Υποχρέωση Αποθηκών προς φύλαξη και απόδοση των εμπορευμάτων στον αποθέτη ή στον ενεχυρόγραφο δανειστή ή εκποίησης τους με πλειστηριασμό. Η αδυναμία απόδοσης συνιστά μη εκπλήρωση, οπότε τεκμαίρεται πταίσμα κατά τη σύμβαση παρακατάθεσης, εκτός αν οφείλεται σε ανυπαίτιο γεγονός.

Σύμβαση ιδιώτη και αναδόχου γενικών αποθηκών, με την οποία η τελευταία κατέστησε ιδιω-

τικό χώρο ως αποθηκευτικό παράρτημά της. Υπαιτιότητα αναδόχου θεματοφύλακος έναντι ενεχυρούχου δανειστή, επί κλοπής εμπορευμάτων, λόγω μη λήψης μέτρων φύλαξης. ΕφΛαρ 622/10, σ. 79

ΓΕΝΙΚΟΣ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ

Στο συντελεσθή δόμησης προσμετράται το κλειστό και στεγασμένο δώμα, όχι όμως και η εξωτερική σκάλα της οικοδομής.

Οικοδομή με κύριο προορισμό την κατοικία δεν συνιστά ειδικό κτίριο κατά το 2§21 ΓΟΚ. ΕφΛαρ 445/11, σ. 572

ΓΝΗΣΙΟΙ ΟΡΘΟΔΟΞΟΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΙ

Αντίθεση των ΓΟΧ με το νέο (Γρηγοριανό) ημερολόγιο που αποδέχθηκε η Εκκλησία της Ελλάδος. Η διοίκηση και διαχείριση της περιουσίας τους γίνεται από το φορέα του εμπράγματος δικαιώματος κατά τις κοινές δ/ξεις, σε συνδυασμό με το καταστατικό του σωματείου και τους Ιερούς Κανόνες.

Η κοινότητα των ΓΟΧ και οι οργανωτικές υποδιαιρέσεις της (όπως η Μονή) έχουν αυτοδίκαια νομική προσωπικότητα, ικανότητα δικαίου και δικαιοπραξίας, κατά το Σύνταγμα ως προϋπόθεση άσκησης ελεύθερης λατρείας. ΕφΛαρ 327/11, σ. 525

ΓΟΝΕΙΣ

Βλ. Γονική μέριμνα

ΓΟΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ

Υποχρέωση γονέων να προσδιορίσουν πριν το γάμο το επώνυμο των τέκνων με κοινή αμετάκλητη δήλωση σε συμβολαιογράφο ή στον τελούντα το γάμο λειτουργό. Δυνατή ακύρωση της δήλωσης λόγω πλάνης, απάτης ή απειλής, οπότε πρέπει να γίνει νέα, άλλως τα τέκνα λαμβάνουν το επώνυμο του πατέρα. ΕφΛαρ 373/10, σ. 57

Υποχρεωτική προδικασία στις διαφορές γονικής μέριμνας, με έρευνα από κοινωνική

υπηρεσία και υποβολή έκθεσης, ελλείψει της οποίας μη απαράδεκτη η συζήτηση. Υποχρέωση δικαστηρίου, με ποινή απαραδέκτου, για απόπειρα συμβιβαστικής επίλυσης.

Ανάθεση γονικής μέριμνας με βάση το συμφέρον του τέκνου, η περί του οποίου κρίση αιτιολογείται ειδικά και ελέγχεται αναίρετικά. Επί ιδιαίτερου δεσμού του τέκνου με γονέα, αυτός θεωρείται καταλληλότερος.

Ανάθεση επιμέλειας στον πατέρα, καθόσον, καίτοι οι διάδικοι, που είναι άτομα με ειδικές ανάγκες, είναι ικανοί, κρίνεται καταλληλότερος από τη μητέρα που έχει επισφαλέστερη υγεία. ΕφΛαρ 3/11, σ. 142, ΕφΛαρ 454/11, σ. 581

ΓΟΝΙΚΗ ΠΑΡΟΧΗ

Ο χαρακτηρισμός γονικής παροχής ως δωρεάς κατά το υπερβαίνον το επιβαλλόμενο μέτρο σκοπεί στο να αποκλείσει ανάκλησή της ως προς το μη αποτελούν δωρεά μέρος και όχι να τη χαρακτηρίσει ως επαχθή. ΠολΠρωτΛαρ 331/09, σ. 376

ΓΟΧ

Βλ. Γνήσιοι Ορθόδοξοι Χριστιανοί

ΔΑΝΕΙΟ

Εγγύηση Δημοσίου κατά το ν. 2322/95 για δάνεια ημεδαπής τράπεζας σε ομάδες φυσικών προσώπων ή βιώσιμων ιδιωτικών επιχειρήσεων. ΕφΛαρ 728/10, σ. 124

Στοιχεία αγωγής απόδοσης δανείου. ΕφΛαρ 163/11, σ. 466, ΕφΛαρ 198/11, σ. 477

ΔΕΔΙΚΑΣΜΕΝΟ (ΠολΔικ)

Μη δεδικασμένο όταν επί διεκδίκησης ακινήτου η κυριότητα στηρίζεται στη μία δίκη σε παράγωγο τρόπο, στη δε άλλη σε έκτακτη χρησιμότητα.

Για δεδικασμένο επί ειδικής διαδοχής πρέπει το δικαίωμα να θεμελιώνεται σε γεγονότα που επέφεραν κτήση από το δικαιοπάροχο και μεταβίβασή του στο διάδοχο. ΕφΛαρ 330/10, σ. 45

Μη δεδικασμένο από απόφαση απορρίπτουσα αγωγή ως προώρως ασκηθείσα. ΜονΠρωτΛαρ 12/11, σ. 181

Επί ανακοπής εργολάβου κατά εκτέλεσης υπό οικοπεδούχων του συμβολαιογραφικού εργολαβικού προς απόδοση διηρημένων ιδιοκτησιών της εργολαβικής αμοιβής, δεδικασμένο εκ τελεσίδικης απόφασης ποινικής ρήτηρας και αποζημίωσης οικοπεδούχων λόγω έκπτωσης του εργολάβου. ΕφΛαρ 661/10, σ. 268

Δεδικασμένο και από εσφαλμένη απόφαση, δυνάμενο να ανατραπεί μόνο με έκτακτα ένδικα μέσα.

Επί απόρριψης αγωγής, για να κριθεί αν υπάρχει δεδικασμένο εκτιμάται η αιτιολογία της και ο λόγος απόρριψης.

Επί απόρριψης αγωγής για τυπικό λόγο μη δεδικασμένο για το ουσιαστικό δικαίωμα, αλλά το παραχθέν δεδικασμένο εμποδίζει επανάσκηψη αγωγής με το ίδιο δικονομικό ελάττωμα. Μη απαράδεκτο όταν η απορριφθείσα ως αόριστη ή μη νόμιμη αγωγή επανασκούμενη περιλαμβάνει πρόσθετα περιστατικά, έλκοντας σε εφαρμογή άλλον κανόνα δικαίου, που επιτρέπει διερεύνησή της υπό διαφορετική νομική εκδοχή. ΕφΛαρ 124/11, σ. 457

Επί τελεσίδικης απόφασης αποζημίωσης μη δεδικασμένο για απρόβλεπτες μεταγενέστερες ζημιές, οπότε δυνατή και πρόσθετη ικανοποίηση ηθικής βλάβης. ΕφΛαρ 224/11, σ. 484

Δεδικασμένο και από το αιτιολογικό της απόφασης όταν περιέχει διάγνωση με προσόντα διατακτικού.

Δεδικασμένο από τελεσίδικη απόφαση επί αγωγής λογοδοσίας, που έκρινε ότι οι διάδικοι δεν συνέστησαν αφανή εταιρεία συνεκμετάλλευσης φορτηγού, ούτε ο ενάγων έγινε συγκυριός του ώστε να δικαιούται συνεκμετάλλευση. ΕφΛαρ 274/11, σ. 497

ΔΕΗ

Αγωγή ΔΕΗ λόγω προσβολής του δικαίωματος χρήσης κοινοχρήστων μερών οι-

κοδομής που οδηγούν σε υπόγειο υποσταθμό διανομής ενέργειας. ΕφΛαρ 645/10, σ. 92

ΔΗΜΟΙ

Βλ. ΟΤΑ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ

Βλ. Διαταγή πληρωμής, Δικαιοδοσία

ΔΗΜΟΣΙΟ

Προϋποθέσεις χρησικτησίας σε δημόσια κτήματα κατά το 4 ν. 3127/03. ΕφΛαρ 245/10, σ. 33

Το Δημόσιο, που εγγυήθηκε κατά το ν. 2322/95 για δάνεια ημεδαπής τράπεζας σε ομάδες φυσικών προσώπων ή βιώσιμων ιδιωτικών επιχειρήσεων, υποκαθίσταται εκ του νόμου στα δικαιώματα της δανείστριας κατά του οφειλέτη με τη βεβαίωση και μόνο στο Ταμείο της απαίτησης και δεν απαιτείται πληρωμή υπ αυτού, ούτε και επίκληση σχέσης παρέχουσας δικαίωμα αναγωγής κατά του πρωτοφειλέτη. ΕφΛαρ 113/11, σ. 155

Δικαιοδοσία πολιτικών δικαστηρίων επί διαφορών αποδοχών μισθωτών, που συνδέονται με το Δημόσιο, ΟΤΑ και λοιπά νηδδ με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου, αποζημίωσης για παρανομία των οργάνων τους ή αποδοχών βάσει αδικ. πλουτισμού.

Επίδομα αλλοδαπής σε αποσπώμενους σε υπηρεσίες της ΕΕ τακτικούς υπαλλήλους νηδδ, συμπεριλαμβανομένων των με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου.

Η δ/ξη του 909§1 ΚΠολΔ, που απαγορεύει προσωρινή εκτέλεση κατά του Δημοσίου, θεωρείται καταργημένη. ΜονΠρωτΛαρ 12/11, σ. 181

Κατάταξη στην 5η τάξη απαιτήσεων Δημοσίου από φόρους που ορίσθηκαν από την αξία της προσόδου ή από το είδος των πλειστηριασθέντων. ΕιρΛαρ 79/11, σ. 386

Οι μισθωτοί δημόσιου τομέα που κατέχουν δεύτερη θέση λαμβάνουν τις αποδοχές της οργανικής θέσης και το 30% των αποδοχών

της δεύτερης.

Στο ανώτατο όριο αποζημίωσης του α.ν. 173/67 υπόκεινται οι μισθωτοί μόνο των τραπεζών του ευρύτερου δημοσίου τομέα, ο οποίος καθορίζεται από νόμο και όχι από τον Κανονισμό της Βουλής.

Η ΕΤΕ, στο μετοχικό κεφάλαιο της οποίας το Δημόσιο δεν έχει πλειοψηφία, δεν υπάγεται στο δημόσιο τομέα. ΕφΛαρ 338/11, σ. 542

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ (ΠολΔικ)

Η ανακοπή κατά δ/γής απόδοσης μισθίου και πληρωμής μισθωμάτων εκδικάζεται κατά την ειδική διαδικασία των 648 - 661 ΚΠολΔ. Επί εκδίκασής της κατά τη διαδικασία των πιστωτικών τίτλων το Εφετείο εφαρμόζει αυτεπάγγελα την προσήκουσα. ΕφΛαρ 580/10, σ. 78

Ανταπόδειξη κατά της έκθεσης επίδοσης κατά τη διαδικασία της κύριας υπόθεσης. ΕφΛαρ 145/11, σ. 325

Ανακοπή κατά πίνακα κατάταξης κατά την τακτική διαδικασία, εκτός αν η εριζόμενη απαίτηση υπάγεται σε ειδική.

Επί μη εισαγωγής στην προσήκουσα διαδικασία, παραπομπή σε άλλη συνεδρίαση ή εκδίκαση κατά την προσήκουσα. ΕιρΛαρ 79/11, σ. 386

Αρμοδιότητα ΜονΠρωτ κατά τη διαδικασία των διαφορών οροφοκτητών για μεταξύ τους διενέξεις. ΕφΛαρ 296/11, σ. 502

ΔΙΑΔΙΚΟΙ

Κοινοπραξία συσταθείσα χωρίς διατυπώσεις δημοσιότητας έχει χαρακτήρα ομόρρυθμης εν τοις πράγμασι εταιρίας και δικονομική ικανότητα προς άσκηση αγωγής, όπως και τα μέλη της, ως υποκείμενα της ουσιαστικής έννομης σχέσης. ΕφΛαρ 633/10, σ. 87

Μη ικανότητα διαδίκου της ΔΟΥ, που δεν είναι αυτοτελές νπ, αλλά υπηρεσία του Δημοσίου. ΕφΛαρ 113/11, σ. 155

Ο κυρίως παρεμβαίνων καθίσταται κύριος διάδικος και αντίδικος των αρχικών διαδίκων,

δίχως δημιουργία ομοδικίας μεταξύ τους. ΕφΛαρ 213/11, σ. 350

Διάδικος είναι ο αναφερόμενος στην αγωγή ως εναγόμενος προς τον οποίο επιδόθηκε. ΕφΛαρ 216/11, σ. 358

Οιονεί καθολικοί διάδοχοι καταργηθέντων (συνενωθέντων) δήμων οι συνιστώμενοι νέοι. ΕφΛαρ 115/11, σ. 443

Ικανότητα δικαίου της θρησκευτικής κοινότητας των ΓΟΧ και των οργανωτικών υποδιαιρέσεών της. ΕφΛαρ 327/11, σ. 525

ΔΙΑΖΥΓΙΟ

Επιτρεπτός ο συμβατικός καθορισμός διατροφής συζύγων μετά το διαζύγιο και η παραίτηση για το μέλλον. ΕφΛαρ 42/10, σ. 29
Βλ. και Γαμικές διαφορές, Διατροφή

ΔΙΑΘΗΚΗ

Επί σύστασης οριζόντιας ιδιοκτησίας με διαθήκη το ακίνητο πρέπει να ανήκει σε έναν κύριο, γιατί αν είναι περισσότεροι δεν είναι επιτρεπτή η συνδιαθήκη, αρκεί δε ο μόνος κύριος να ορίσει την εγκατάσταση κληρονόμου σε όροφο ή διαμέρισμα και να γίνει αποδοχή κληρονομίας και μεταγραφή.

Άκυρη δ/ξη τελευταίας βούλησης αν η ισχύς της εξαρτάται από τη γνώμη άλλου. ΕφΛαρ 467/10, σ. 67, ΕφΛαρ 93/11, σ. 303

Ανίσχυρος όρος διαθήκης περί καταλογισμού στη νόμιμη μοίρα ακινήτου που δεν ανήκε στον κληρονομούμενο, αλλά είχε περιέλθει λόγω αγοράς στο μεριδούχο. ΕφΛαρ 17/11, σ. 286

Νόμιμη κτήση της ιδιότητας εκ διαθήκης κληρονόμου από αναγνωρισθέν σωματείο, που κατά τη σύνταξη της διαθήκης δεν ήταν συνημμένο, αλλά κατά την επαγωγή είχε ολοκληρωθεί η σύστασή του.

Ερμηνεία διαθήκης όταν, κατά αναιρετικά ανέλεγκτη δικαστική κρίση, δεν προκύπτει η βούληση του διαθέτη. ΕφΛαρ 327/11, σ. 525

Βλ. και Κληρονομία, Νόμιμη μοίρα

ΔΙΑΝΟΜΗ (Αστ)

Η αγωγή διανομής υποδηλώνει ασυμφωνία εξώδικης διανομής, διό δεν απαιτείται ρητή μνεία τούτου. Μη στοιχείο αγωγής το μήκος των πλευρών ακινήτου.

Δικαστικό ένσημο επί αγωγής διανομής.

Μη αυτούσια διανομή κοινού ακινήτου, αν προκύπτουν μη άρτια οικοπέδα.

Καταχρηστική άσκηση δικαιώματος και επί διανομής.

Δικαίωμα κοινωνού προς λύση της κοινωνίας με αγωγή, χωρίς προηγούμενη καταγγελία και επίκληση ιδιαίτερου λόγου.

Τα έξοδα της δίκης βαρύνουν τη διανεμητέα περιουσία και καταλογίζονται σε βάρος των διαδίκων κατά το ποσοστό συγκυριότητας. ΕφΛαρ 739/10, σ. 128

Αίτημα αγωγής διανομής αποτελεί η λύση της κοινωνίας, όχι και ο τρόπος λύσης, που ανήκει στην εξουσία του δικαστηρίου.

Αυτούσια διανομή κοινού οικοδομημένου οικοπέδου με σύσταση χωριστής ιδιοκτησίας κατά ορόφους, ή και κατά διακεκριμένα μέρη αυτού στα οποία έχουν ανεγερθεί χωριστές οικοδομές, ή και σε ακάλυπτο οικόπεδο, κατόπιν αιτήματος συγκυρίου και με τις προτάσεις, εφόσον δεν αντιβαίνει στο συμφέρον των συγκυρίων.

Αναιρετικά ανέλεγκτη η κρίση για το προδήλως δυνατό, αδύνατο ή ασύμφορο της αυτούσιας διανομής, εκτός αν συντρέχει παράβαση των διδαγμάτων κοινής πείρας ή έλλειψη νόμιμης βάσης. ΕφΛαρ 739/10, σ. 128, ΕφΛαρ 94/11, σ. 308

Μη δυνατή δικ. διανομή ήδη συσταθείσας οροφοκτησίας, εκτός αν η οικοδομή καταστραφεί κατά τα 3/4, ή και σε μικρότερη έκταση εφόσον ουδείς θέλει την ανοικοδόμηση, οπότε κάθε οροφοκτήτης μπορεί να ζητήσει αναγνώριση της παύσης της οροφοκτησίας και διανομή του οικοπέδου και των σωθέντων κοινών μερών. ΕφΛαρ 775/10, σ. 137

Σε δίκη διανομής υποχρεωτική προσεπίκληση όσων έχουν δικαίωμα υποθήκης, ενε-

χύρου ή επικαρπίας ή έχουν κατάσχει μερίδα κοινωνού.

Δικαίωμα προσεπικαλούμενου δανειστή να ζητήσει υπέρ αυτού: α) σύσταση υποθήκης ή ενεχύρου σε αντικείμενα περιερχόμενα με τη διανομή στον οφειλέτη, β) εξόφληση της εμπράγματος απαίτησης με καταβολή από άλλον κοινωνό σ' εκείνον που η μερίδα του βαρύνεται με υποθήκη ή ενέχυρο.

Απόσβεση υποθήκης ή ενεχύρου με καταβολή πλειστηριάσματος, δικαίωμα δε των εμπράγματων δανειστών να το εισπράξουν, αδιάφορα αν έλαβαν μέρος στη δίκη διανομής. ΕφΛαρ 756/10, σ. 278

Επί αυτούσιας διανομής ακινήτου με σύσταση κάθετης ιδιοκτησίας, η μόνη υπάρχουσα οικοδομή θα περιέλθει σε ένα συγκύριο και στους λοιπούς οι ανεγερθισόμενες σε διακριτά μέρη άλλες, εξισουμένων τυχόν ανισοτήτων με καταβολή ποσού ή σύσταση δουλείας. Αν κοινωνοί ζητούν κοινή μερίδα, αυτή λογίζεται ως ενιαία.

Μη δυνατή αυτούσια διανομή με λήψη μόνο ποσού από κοινωνό, παρά μόνον ως συμπλήρωμα του αυτούσιου μέρους που λαμβάνει. ΕφΛαρ 94/11, σ. 308

ΔΙΑΝΟΜΗ (Ερη)

Παράβαση από τον εισαγωγέα - διανομέα της γενικής υποχρέωσης πρόνοιας και δη για έλεγχο της ελαττωματικότητας. ΕφΛαρ 652/10, σ. 101

Επί σύμβασης αποκλειστικής διανομής εφαρμογή αναλογικά των ισχυόντων επί εμπορικής αντιπροσωπείας. Γνώρισμα η από το διανομέα εκτέλεση συμβάσεων πώλησης στο όνομα και για λ/σμό του με τους πελάτες του. ΕφΛαρ 229/10, σ. 232

ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΙΣ

Προσυμβατική ευθύνη επί ματαίωσης κατάρτισης σύμβασης. Αποκαταστατέο το αρνητικό διαφέρον. Δυνατή ένσταση συντρέχοντος πταίσματος.

Αντίθετη προς την καλή πίστη η διαπραγματεύση πώλησης ακινήτου από μη κύριο με είσπραξη όλου του τιμήματος. Συνυπαιτιότητα ζημιωθέντος, που προέβη όχι σε προκαταβολή αλλά σε εξόφληση τιμήματος με σύνταξη ιδιωτικού συμφωνητικού, καίτοι γνώριζε ότι ουδέν δικαίωμα του μεταβίβαζε, ούτε τον διασφάλιζε για την κυριότητα του πωλητή. ΜονΠρωτΛαρ 45/10, σ. 176

ΔΙΑΤΑΓΗ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΜΙΣΘΙΟΥ

Εκδίκαση της ανακοπής κατά δ/γής απόδοσης μισθίου και πληρωμής μισθωμάτων κατά την ειδική διαδικασία των 648 - 661 ΚΠολΔ. ΕφΛαρ 580/10, σ. 78

ΔΙΑΤΑΓΗ ΠΛΗΡΩΜΗΣ

Δ/γή πληρωμής εξ αλληλόχρεου λ/σμού. Έγκυρη συμφωνία απόδειξης της οφειλής πιστούχου από απόσπασμα βιβλίων της Τράπεζας, το δε αντίγραφο έχει ίση αποδεικτική ισχύ εφόσον επικυρώνεται από αρμόδια αρχή ή δικηγόρο και όχι από υπάλληλό της.

Η φωτοτυπία εκτυπωθέντος από υπολογιστή αποσπάσματος μηχανογραφημένων βιβλίων αποτελεί κυρωμένο αντίγραφο αν υπάρχει στο φωτοτυπούμενο εκτυπωθέν απόσπασμα βεβαίωση του εκτυπώσαντος υπαλλήλου για τη γνησιότητα αποτυπούμενη στη φωτοτυπία και επ αυτής βεβαίωση από αρμόδια αρχή ή δικηγόρο ότι είναι ακριβής. ΕφΛαρ 351/10, σ. 240

Η έκδοση δ/γής πληρωμής συνιστά άσκηση δικαστικής αρμοδιότητας και ο έλεγχός της, κι αν αφορά απαίτηση από σύμβαση δημοτικού έργου, ανήκει στα πολιτικά δικαστήρια. ΕφΛαρ 503/10, σ. 243

Εκκρεμοδικία με άσκηση ανακοπής κατά δ/γής πληρωμής και όχι με έκδοση ή επίδοση αυτής. ΕφΛαρ 225/11, σ. 490

ΔΙΑΤΡΟΦΗ

Επιτρεπτός ο συμβατικός καθορισμός διατροφής συζύγου μετά το διαζύγιο και η παραίτηση για το μέλλον. Επί συμφωνίας μεταγαμι-

αίας διατροφής χωρίς καθορισμό του ποσού, δικαστικός προσδιορισμός, δίχως μνεία και έρευνα των όρων του 1442 ΑΚ, με διαπλαστική απόφαση. Δυνατή σώρευση καταψηφιστικού αιτήματος. ΕφΛαρ 42/10, σ. 29

Η διατροφή τέκνου συναρτάται και με την περιουσιακή κατάσταση του υπόχρεου, επί δε ανεπαρκών οικονομικών δυνατοτήτων αυτού μειώνεται η διατροφή ακόμη και κάτω από το επίπεδο διαβίωσης του δικαιούχου. ΕφΛαρ 3/11, σ. 142

Επί διατροφής ανηλίκου μη υποχρέωση γονέα, που ως εκπρόσωπος ενάγει τον άλλον γονέα, να εκθέσει τις δικές του οικονομικές δυνάμεις.

Αν το τέκνο ζητεί διατροφή αντιστοιχούσα στην προς συνεισφορά υποχρέωση γονέα, ο ισχυρισμός συνεισφοράς και του άλλου γονέα συνιστά άρνηση του ύψους της αιτούμενης διατροφής, οπότε ο συσχετισμός των οικονομικών δυνάμεων των γονέων γίνεται αυτεπάγγελτα. Εισόδημα υπόχρεου από επιχείρηση ασκούμενη τυπικά μόνο στο όνομα του πατέρα του. ΕφΛαρ 546/10, σ. 248

Το δικαίωμα αποζημίωσης λόγω στέρησης διατροφής παρέχεται κατά το δίκαιο του τόπου του αδικήματος, αλλά ο δικαιούχος προκύπτει από το εφαρμοστέο στις σχέσεις γονέων - τέκνων δίκαιο.

Υπόχρεοι παροχής διατροφής κατά το αλβανικό δίκαιο είναι ο σύζυγος έναντι του άλλου και τα τέκνα έναντι των γονέων, εφόσον ο δικαιούχος δεν μπορεί να διατρέφεται μόνος. ΕφΛαρ 167/11, σ. 470

ΔΙΚΑΙΟ ΑΛΒΑΝΙΚΟ

Υπόχρεοι παροχής διατροφής ο σύζυγος έναντι του άλλου και τα τέκνα έναντι των γονέων, εφόσον ο δικαιούχος δεν μπορεί μόνος να ικανοποιεί τις ανάγκες του. ΕφΛαρ 167/11, σ. 470

ΔΙΚΑΙΟ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΡΩΜΑΪΚΟ

Κτήση κυριότητας με χρησικτησία σε μο-

ναστηριακό ακίνητο εφόσον είχε συμπληρωθεί έως τις 12.9.1915 νομή 40 ετών.

Από την απελευθέρωση της Θεσσαλίας κτήση κυριότητας σε δημόσια δάση, εφόσον είχε συμπληρωθεί 30ετία έως τις 12.9.1915. ΕφΛαρ 749/10, σ. 273

ΔΙΚΑΙΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ

Κανονισμός 44/01 για διεθνή δικαιοδοσία, αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις από 1.3.02.

Ως απόφαση νοείται κάθε απόφαση δικαστηρίου κράτους-μέλους, ανεξαρτήτως ονομασίας της, ιθαγένειας ή κατοικίας των διαδίκων.

Κήρυξη εκτελεσιότητας απόφασης με αίτηση στο ΜονΠρωτ της κατοικίας του καθού ή του τόπου εκτέλεσης κατά την εκούσια δικαιοδοσία. Δικαστική δ/γή η κηρύσσουσα την εκτελεσιότητα. ΕφΛαρ 157/10, σ. 229

Συμπεράσματα του Συμβουλίου για την καταπολέμηση του σπληνισμού αγώνων (Μελ), σ. 414

Διεθνής δικαιοδοσία κατά τον Κανονισμό 44/01. Εναγωγή προσώπου στο κράτος-μέλος της κατοικίας, ανεξαρτήτως ιθαγενείας του. ΕφΛαρ 167/11, σ. 470

Μη αντίθετο στην ΕΣΔΑ το συνταγματικό ασυμβίβαστο (ευρω)βουλευτή με την άσκηση επαγγέλματος. ΕφΛαρ 362/11, σ. 546

ΔΙΚΑΙΟ ΘΩΜΑΝΙΚΟ

Η κυριότητα αγρών ως δημόσιων γαιών ανήκε στο Δημόσιο, η δε παραχώρηση σε ιδιώτες γινόταν με χορήγηση ταπίου, που παρείχε δικαίωμα όχι κυριότητας αλλά διηνεκούς εξουσίας (τεσσαρούφ). ΕφΛαρ 213/11, σ. 350

ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑ (ΠολΔικ)

Δικαιοδοσία πολιτικών δικαστηρίων επί διαφορών αποδοχών εργαζομένων στο Δημόσιο, ΟΤΑ και λοιπά νηδδ με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου, αποζημίωσης για παρανομία των οργάνων τους ή αποδοχών βάσει αδικ. πλουτισμού. ΜονΠρωτΛαρ 12/11, σ. 181

Ο έλεγχος δ/γής πληρωμής κι αν αφορά απαίτηση από σύμβαση δημοτικού έργου ανήκει στα πολιτικά δικαστήρια. ΕφΛαρ 503/10, σ. 243

Διεθνής δικαιοδοσία κατά τον Κανονισμό 44/01. Εναγωγή προσώπου στο κράτος-μέλος της κατοικίας, ανεξαρτήτως ιθαγενείας του. ΕφΛαρ 167/11, σ. 470

ΔΙΚΑΙΟΠΡΑΞΙΕΣ

Η άκυρη δικαιοπραξία παραμένει άκυρη κι αν μεταγραφεί. ΕφΛαρ 467/10, σ. 67

Ακύρωση δικαιοπραξίας επί ουσιώδους πλάνης λόγω εσφαλμένης γνώσης της κατάστασης. ΕφΛαρ 362/11, σ. 546

ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΔΑΠΑΝΗ

Βλ. Έξοδα δικαστικά

ΔΙΚΑΣΤΙΚΟ ΕΝΣΗΜΟ

Σε αγωγή διανομής, αν από το ακίνητο προκύπτει ετήσια πρόσοδος, υπολογισμός του δικ. ενσήμου με βάση το 20πλάσιο της ετήσιας προσόδου του μεριδίου του ενάγοντος, ενώ αν είναι απρόσοδο με βάση την αξία του μεριδίου του. ΕφΛαρ 739/10, σ. 128

ΔΙΚΑΣΤΙΚΟΣ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΣ

Η έκθεση επίδοσης αποτελεί πλήρη απόδειξη τόσο για όσα βεβαιώνεται ότι έγιναν από τον επιμελητή ή ενώπιόν του (ανταπόδειξη μόνο με προσβολή ως πλαστής), όσο και για όσα δεν υποπίπτουν στην άμεση αντίληψή του και των οποίων την αλήθεια όφειλε να εξετάσει (ανταπόδειξη κατά τη διαδικασία της κύριας υπόθεσης). ΕφΛαρ 145/11, σ. 325

ΔΙΚΗ - ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ (Διοικ)

Αντισυνταγματικότητα του 5§1 ΚΔΔ, που ρυθμίζει διαφορετικά τη δέσμευση του διοικ. δικαστηρίου από αμετάκλητη ποινική απόφαση, ανάλογα αν είναι καταδικαστική ή αθωωτική. Δέσμευση διοικ. δικαστηρίου επί επιβαρύνσεων λαθρεμπορίας από αμετάκλητη απαλλακτική

κή ποινική απόφαση.

Δικαιολογημένη η μη πρωτόδικη προβολή ισχυρισμού περί αμετάκλητης αθωωτικής ποινικής απόφασης, διότι κατά την άσκηση της προσφυγής δεν είχε εκδοθεί. ΔιοικΕφΛαρ 109/11, σ. 194

Αναστολή εκτέλεσης απόφασης μερικής ανάκλησης οικοδομικής άδειας, ως προς τη στέγη και τον ημιυπαίθριο χώρο για τους οποίους έγινε αλλαγή χρήσης, με αποτέλεσμα να μην υφίστανται στην άδεια και να μην μπορούν να υπαχθούν στο ν. 3843/10 περί διατήρησης ημιυπαίθριων χώρων. ΔιοικΕφΛαρ (Συμβ) 14/11, σ. 197, ΔιοικΕφΛαρ (Συμβ) 10/11, σ. 400

ΔΙΚΗ-ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ (Ποιν)

Προσφυγή κατά εντάλματος Ανακριτή περί προσωρινής κράτησης στο ΣυμβΠλημ σε 5 μέρες από την επιδόση.

Μη αναγκαία υπό την αρχή της αναλογικότητας η προσωρινή κράτηση, αν η παρουσία του κατηγορουμένου και ο εγκληματοπροληπτικός σκοπός μπορούν να επιτευχθούν με ηπιότερους περιοριστικούς όρους. ΣυμβΠλημΛαρ 424/09, σ. 202

Η διαλεκτική έννοια των εννόμων αγαθών και πώς συνδέεται με το κοινωνικό ποινικό δικαιο σε ένα κράτος δικαίου (Μελ), σ. 224

Με την παραγραφή του αξιοποιίνου και την υπ' όρον παύση της δίωξης των πράξεων του 31§1 και των ποινών των αποφάσεων του 32§1 του ν. 3346/05 δεν θίγονται οι αστικές συνέπειες των πράξεων για τις οποίες είχε ασκηθεί ποινική δίωξη ή είχε εκδοθεί καταδικαστική απόφαση, οι δε αστικές απαιτήσεις ασκούνται στα πολιτικά δικαστήρια.

Εκκληθείσα καταδικαστική απόφαση που τέθηκε στο αρχείο λόγω υπ' όρον παραγραφής δεν είναι τελεσίδικη, ούτε εκτελεστός τίτλος για τις αστικές αξιώσεις. ΕφΛαρ 221/11, σ. 360

Περαιτέρω μετατροπή σε κοινωφελή εργασία της στερητικής της ελευθερίας ποινής που μετατράπηκε σε χρηματική. Δ/ξηΕισΕφΛαρ

9/11, σ. 404

Ο εσφαλμένος χαρακτηρισμός ως έγκλησης αντί για μήνυση και η εφαρμογή του 47 αντί του 43 ΚΠΔ ικανοποιεί το δικαίωμα ακρόασης, αφού παρέχει δικαίωμα προσφυγής.

Έγκληση η καταγγελία ψευδορκίας μάρτυρα, από την οποία ο προσφεύγων φέρεται άμεσα ζημιωθείς. Δ/ΞηΕισΕφΛαρ 137/11, σ. 406

Άλλη μια δικονομική εκτροπή με τις καταθέσεις των αστυνομικών (Μελ), σ. 411

ΔΙΚΗ - ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ (Πολ)

Πραγματογνωμοσύνη. Τεχνικός σύμβουλος. ΕφΛαρ 51/10, σ. 32

Μη αναγκαία ειδική μνεία κάθε αποδεικτικού μέσου, αρκεί να είναι βέβαιο ότι συνεκτιμήθηκαν όλα. ΕφΛαρ 330/10, σ. 45

Εκκαθάριση δικ. εξόδων κατά τη διαδικασία των αμοιβών εργασίας. ΕφΛαρ 340/10, σ. 49

Μη δυνατή η κατά την εκούσια δικαιοδοσία διόρθωση ληξιαρχικής πράξης ως προς το επώνυμο τέκνου επί πλάνης κατά την αμετάκλητη δήλωση προσδιορισμού του από τους γονείς. ΕφΛαρ 373/10, σ. 57

Στην επαναλαμβανόμενη συζήτηση δεν απαιτείται να μετέχουν οι δικαστές της προηγούμενης. ΕφΛαρ 462/10, σ. 65

Κατά τόπον αρμοδιότητα επί αγωγής αδικοπραξίας λόγω έκδοσης ακάλυπτης επιταγής. ΕφΛαρ 482/10, σ. 70

Κοινοπραξία συσταθείσα χωρίς διατυπώσεις δημοσιότητας έχει δικονομική ικανότητα, όπως και τα μέλη της. ΕφΛαρ 633/10, σ. 87

Αρμοδιότητα ΜονΠρωτ κατά τη διαδικασία των διαφορών οροφοκτητών. ΕφΛαρ 645/10, σ. 92, ΕφΛαρ 296/11, σ. 502

Επί ανακοπής κατά διοικ. εκτέλεσης ο ανακόπτων επέχει θέση εναγομένου, το δε Δημόσιο ενάγοντος. ΕφΛαρ 728/10, σ. 124

Δικαστικό ένσημο επί αγωγής διανομής ακινήτου.

Ο τρόπος λύσης της κοινωνίας δεν αποτελεί αίτημα αγωγής διανομής. ΕφΛαρ 739/10, σ. 128, ΕφΛαρ 94/11, σ. 308

Προϋποθέσεις αναψηλάφησης. ΕφΛαρ 22/11, σ. 147

Η σύνταξη έκθεσης κατάθεσης ενδίκων μέσων εξομοιώνεται από άποψη συνεπειών προς την επίδοση αγωγής. Αναβίωση εκκρεμοδικίας με άσκηση έφεσης, όχι αναίρεσης ή αναψηλάφησης. ΕφΛαρ 90/11, σ. 151

Σταδιακή προσβολή πράξεων εκτέλεσης. Μη ικανότητα διαδίκου της ΔΟΥ. ΕφΛαρ 113/11, σ. 155, ΕφΛαρ 503/10, σ. 243

Αρμοδιότητα ΠολΠρωτ επί αρνητικής αγωγής.

Η μη ακριβής αναγραφή της διεύθυνσης διαδίκου δεν επάγεται ακυρότητα ή απαράδεκτο. ΕφΛαρ 132/11, σ. 159

Δικαιοδοσία πολιτικών δικαστηρίων επί διαφορών αποδοχών εργαζομένων στο Δημόσιο, ΟΤΑ και λοιπά νηδδ με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου.

Μη δεδικασμένο από απόφαση που απορρίπτει αγωγή ως προώρως ασκηθείσα.

Ανίσχυρη η δ/ξη του 909§1 ΚΠολΔ που απαγορεύει προσωρινή εκτέλεση κατά Δημοσίου. ΜονΠρωτΛαρ 12/11, σ. 181

Κήρυξη εκτελεστότητας αλλοδαπής απόφασης κατά τον Κανονισμό 44/01. ΕφΛαρ 157/10, σ. 229

Μη ανατροπή της διά της αγωγής όχλησης επί παραίτησης από το δικόγραφο. ΕφΛαρ 295/10, σ. 234

Αποδεικτική ισχύς αποσπάσματος εμπορικών βιβλίων και φωτοαντιγράφων. ΕφΛαρ 351/10, σ. 240

Πότε, επί διατροφής τέκνου, ο ισχυρισμός συνεισφοράς συνιστά ένσταση και πότε άρνηση. ΕφΛαρ 546/10, σ. 248

Εκτέλεση υπό οικοπεδούχων συμβολαιογραφικού εργολαβικού προς απόδοση διηρημένων ιδιοκτησιών της εργολαβικής αμοιβής. ΕφΛαρ 661/10, σ. 268

Σε δίκη διανομής υποχρεωτική προσεπίκληση εμπράγματων δανειστών, επικαρπωτών και κατασχόντων μερίδα κοινωνού. ΕφΛαρ 756/10, σ. 278

Μείωση ποινικής ρήτηρας με αγωγή ή ένσταση. ΕφΛαρ 25/11, σ. 298

Επί αναβολής η εγγραφή στο πινάκιο ισχύει ως κλήτευση όλων των διαδίκων.

Ανταπόδειξη κατά έκθεσης επίδοσης. ΕφΛαρ 145/11, σ. 325

Δήλωση αυτοεξαίρεσης δικαστών πολυμελών δικαστηρίων. ΕφΛαρ 152/11, σ. 328

Στάδια δίκης λογοδοσίας. ΕφΛαρ 158/11, σ. 332

Ο κυρίως παρεμβαίνων καθίσταται κύριος διάδικος και αντίδικος των αρχικών διαδίκων, δίχως ομοδικία μεταξύ τους. ΕφΛαρ 213/11, σ. 350

Τριτανακοπή. Δεν θεωρείται τρίτος ο αρχικά διάδικος, που δεν κλήθηκε ούτε έλαβε μέρος στη μετέπειτα διαδρομή της δίκης. ΕφΛαρ 216/11, σ. 358

Εκτελεστός τίτλος η τελεσίδικη καταδικαστική ποινική απόφαση ως προς τις αστικές αξιώσεις, εφόσον εξακολουθεί η ισχύς της. ΕφΛαρ 221/11, σ. 360

Επί μνείας σε καταδολιευτική αγωγή μόνο της συνολικής αξίας των απαλλοτριωθέντων παραδεκτή διευκρίνιση της αξίας καθενός με τις προτάσεις. ΠολΠρωτΛαρ 331/09, σ. 376

Ανακοπή κατά πίνακα κατάταξης κατά την τακτική διαδικασία, εκτός αν η εριζόμενη απαίτηση υπάγεται σε ειδική.

Συνέπειες μη εισαγωγής υπόθεσης στην προσήκουσα διαδικασία. ΕιρΛαρ 79/11, σ. 386

Αίτηση εξαίρεσης δικαστή. ΕφΛαρ 71/11, σ. 423

Αναβίωση εκκρεμοδικίας με άσκηση παραδεκτής έφεσης και δικαίωμα έκτοτε παραίτησης από το δικόγραφο της αγωγής. Συνέπειες παραίτησης. ΕφΛαρ 97/11, σ. 442

Αυτεπαγγέλτως απαράδεκτες διαδικαστικές πράξεις από καταργηθέντες δήμους. ΕφΛαρ 115/11, σ. 443

Κάλυψη έλλειψης νόμιμης πληρεξουσιότητας με νομότυπη έγκριση εκ των υστέρων. ΕφΛαρ 120/11, σ. 445

Δεδικασμένο και από εσφαλμένη απόφαση.

Επί απόρριψης αγωγής για τυπικό λόγο μη δεδικασμένο για το ουσιαστικό δικαίωμα. ΕφΛαρ 124/11, σ. 457

Διεθνής δικαιοδοσία κατά τον Κανονισμό 44/01. ΕφΛαρ 167/11, σ. 470

Η απόφαση που επιδίκασε μη ζητηθέν ή περισσότερα των αιτηθέντων υπόκειται σε αναίρεση ή προηγουμένως σε έφεση.

Προβολή στην κατ' έφεση δίκη ένστασης παραγραφής συμπληρωθείσας εν επιδικία.

Επί αγωγής απόδοσης δανείου ο μεταγενέστερος ισχυρισμός ότι δόθηκε σε κατονομαζόμενο τρίτο ως άμεσο αντιπρόσωπο του δανειολήπτη δεν αποτελεί μεταβολή αγωγικής βάσης, αλλά παραδεκτή διευκρίνιση. ΕφΛαρ 198/11, σ. 477

Εκκρεμοδικία με άσκηση ανακοπής κατά δ/γής πληρωμής.

Αυτοδίκαιη ακυρότητα συμφωνίας για μη εφαρμογή της εκκρεμοδικίας.

Μη κατάργηση εκκρεμοδικίας εκ ματαίωσης της συζήτησης. ΕφΛαρ 225/11, σ. 490

Η επίκληση εξώδικου πριν τη δίκη συμψηφισμού συνιστά ένσταση εξόφλησης και όχι συμψηφισμού. ΕφΛαρ 231/11, σ. 493, ΕφΛαρ 366/11, σ. 558

Δεδικασμένο και από το αιτιολογικό της απόφασης όταν περιέχει διάγνωση με προσόχοντα διατακτικού. ΕφΛαρ 274/11, σ. 497

Στις μισθωτικές διαφορές μη δυνατή ισχύς της διά των προτάσεων ασκηθείσας αντέφεσης ως αυτοτελούς έφεσης. ΕφΛαρ 318/11, σ. 515

Υποχρεωτική προδικασία στις διαφορές γονικής μέριμνας και απόπειρα συμβιβαστικής επίλυσης. ΕφΛαρ 454/11, σ. 581

ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ

Λόγος εξαίρεσης δικηγόρου ως μάρτυρα για γεγονότα εμπιστευθέντα υπέρ του πελάτη και όχι και υπέρ του αντιδίκου. ΕφΛαρ 330/10, σ. 45

Τα δικ. έξοδα ανήκουν στο διάδικο και όχι στον πληρεξούσιο δικηγόρο, του οποίου την αμοιβή οφείλει να καταβάλει εξ ιδίων βάσει της

σχέσης εντολής.

Επί παραίτησης, επιδικάζεται όλη η αμοιβή για σύνταξη προτάσεων και όχι στο ήμισυ, όπως επί ματαίωσης ή αναβολής, ενώ για παράσταση στο ακροατήριο ορίζεται στο μισό εκείνης του 109 Κωδ.Δικ. Η αξίωση υφίσταται και αν ο παραιτούμενος ασκήσει νέα αγωγή και ο εναγόμενος χρησιμοποιήσει στη νέα δίκη τις προτάσεις της πρώτης.

Καταχρηστική αξίωση δικ. δαπάνης επί παραίτησης από αγωγή, εφόσον η σύνταξη τυπικών προτάσεων έγινε μετά την ενημέρωση του δικηγόρου για την παραίτηση που θα ακολουθούσε, προσχηματικά και χωρίς υποχρεωτικότητα στη διαδικασία μισθωτικών διαφορών. ΕφΛαρ 340/10, σ. 49

Ζητήματα νομικής φύσεως συναφθείσας σύμβασης μεταξύ δικηγόρου και Επιμελητηρίου στα πλαίσια υλοποίησης πιλοτικού προγράμματος με τίτλο «Συνήγορος του επιχειρηματία» (Γνωμ), σ. 213

Βλ. και Πληρεξουσιότητα (ΠολΔικ)

ΔΙΚΟΓΡΑΦΑ

Μη ακυρότητα εκ της μη ακριβούς αναγραφής διεύθυνσης διαδίκου στο δικόγραφο. ΕφΛαρ 132/11, σ. 159

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΛΛΟΤΡΙΩΝ

Δικαίωμα συγκυρίου προς αναζήτηση δαπανών αναλογικά από τους λοιπούς, έστω κι αν έγιναν χωρίς απόφαση πλειοψηφίας ή επικείμενο κίνδυνο, κατά τους όρους διοίκησης αλλότριων ή αδικ. πλουτισμού. ΕφΛαρ 756/10, σ. 278

Αναζήτηση επωφελών δαπανών στο μίσθιο κατά τις δ/ξεις διοίκησης αλλοτρίων σε συνδυασμό με τις περί εντολής, αν ο μισθωτής ενήργησε προς το συμφέρον και κατά την πραγματική ή εικαζόμενη θέληση του κυρίου, άλλως κατά τον αδικ. πλουτισμό. ΕφΛαρ 366/11, σ. 558

Δ.Ο.Υ.

Βλ. Διάδικοι, Δίκη-Δικονομία (Πολ)

ΔΟΥΛΕΙΕΣ

Οι με συμφωνία των οροφокτητών δημιουργούμενοι περιορισμοί φέρουν χαρακτήρα δουλείας, δεσμεύουν τους διαδόχους και αντιτάσσονται κατά τρίτων. ΕφΛαρ 645/10, σ. 92

Αβασιμότητα ισχυρισμού περί δικαιώματος πραγματικής δουλείας άντλησης και διοχέτευσης ύδατος με σύμβαση και με χρησικτησία. ΕφΛαρ 132/11, σ. 159

ΔΩΜΑ

Βλ. Γενικός Οικοδομικός Κανονισμός, Οροφокτησία, Πολεοδομική νομοθεσία

ΔΩΡΕΑ

Αγωγή ακύρωσης συμβάσεων δωρεάς επιχείρησης και απόδοσης κερδών της κατά τον αδικ. πλουτισμό.

Δωρεά εκδοτικής επιχείρησης από τον κύριο για να μην απωλέσει, λόγω ασυμβίβαστου, την ιδιότητα του ευρωβουλευτή και μη διάσταση δήλωσης και βούλησης. ΕφΛαρ 362/11, σ. 546

ΕΓΓΡΑΦΑ

Πότε έγγραφο είναι ουσιώδες και κρίσιμο για αναψηλάφηση. ΕφΛαρ 22/11, σ. 147

Το αντίγραφο αποσπάσματος βιβλίων Τράπεζας έχει αποδεικτική δύναμη ίση με το πρωτότυπο εφόσον επικυρώνεται από αρμόδια αρχή ή δικηγόρο και όχι από υπάλληλό της.

Η φωτοτυπία εκτυπωθέντος αποσπάσματος μηχανογραφημένων βιβλίων Τράπεζας αποτελεί κυρωμένο αντίγραφο αν υπάρχει στο εκτυπωθέν φωτοτυπούμενο απόσπασμα βεβαίωση του εκτυπώσαντος υπαλλήλου για τη γνησιότητά της αποτυπούμενη στη φωτοτυπία και επι αυτής βεβαίωση από αρμόδια αρχή ή δικηγόρο ότι είναι ακριβής. ΕφΛαρ 351/10, σ. 240

Πλήρης αποδεικτική δύναμη έκθεσης αυτοψίας. ΕφΛαρ 118/11, σ. 314. Και έκθεσης επίδοσης. ΕφΛαρ 145/11, σ. 325

ΕΓΓΥΗΣΗ

Το Δημόσιο, που εγγυήθηκε κατά το ν. 2322/95 για δάνεια ημεδαπής τράπεζας σε ομάδες φυσικών προσώπων ή βιώσιμων ιδιωτικών επιχειρήσεων, υποκαθίσταται εκ του νόμου στα δικαιώματα της δανειστρίας κατά του οφειλέτη με τη βεβαίωση και μόνο στο Ταμείο της εκ της εγγύησης απαίτησης και δεν απαιτείται η υπ αυτού πληρωμή, ούτε και επίκληση σχέσης παρέχουσας δικαίωμα αναγωγής κατά του πρωτοφειλέτη. ΕφΛαρ 728/10, σ. 124
Βλ. και Μίσθωση

ΕΓΚΛΗΣΗ

Ο εσφαλμένος χαρακτηρισμός καταγγελίας ως έγκλησης αντί για μήνυση και η εφαρμογή του 47 αντί του 43 ΚΠΔ ικανοποιεί το δικαίωμα ακρόασης, αφού παρέχει δικαίωμα προσφυγής.

Έγκληση η καταγγελία για ψευδορκία μάρτυρα, αφού ο προσφεύγων φέρεται άμεσα ζημιωθείς. Δ/ξηΕισΕφΛαρ 137/11, σ. 406

ΕΙΚΟΝΙΚΟΤΗΤΑ

Για την εικονικότητα σύμβασης απαιτείται γνώση και συμφωνία των μερών. Για το κύρος πώλησης αδιάφορο το αν και με ποίο τρόπο καταβλήθηκε το τίμημα, δυνατόν όμως τεκμήριο εικονικότητας από τη μη καταβολή. ΕφΛαρ 71/11, σ. 423

ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ

Επί λύσης ΑΕ ακολουθεί εκκαθάριση στην οποία διοικείται και εκπροσωπείται από εκκαθαριστές διοριζόμενους από τη ΓΣ ή το Νομόρχη, αφού του επέρχεται αυτοδίκαια παύση της εξουσίας του ΔΣ. ΕφΛαρ 120/11, σ. 445

ΕΚΚΡΕΜΟΔΙΚΙΑ (ΠολΔικ)

Αναβίωση με την άσκηση παραδεκτής έφεσης της εκκρεμοδικίας της αγωγής, που ανατρέχει στο χρόνο έκδοσης της οριστικής απόφασης, δεν αναβιώνει όμως στο διάστημα μεταξύ έκδοσης της απόφασης και άσκησης

έφεσης. Μη αναβίωση με άσκηση αναίρεσης και αναψηλάφησης, αλλά μόνο αφού γίνουν δεκτές και εξαφανισθεί η προσβαλλόμενη απόφαση. ΕφΛαρ 645/10, σ. 92, ΕφΛαρ 90/11, σ. 151, ΜονΠρωτΛαρ 12/11, σ. 181, ΕφΛαρ 97/11, σ. 442

Εκκρεμοδικία με άσκηση ανακοπής κατά δ/γής πληρωμής, και όχι με έκδοση ή επίδοση της δ/γής.

Αυτοδίκαιη ακυρότητα συμφωνίας για μη εφαρμογή της εκκρεμοδικίας, επί δε παράβασης ακυρότητα συζήτησης της μεταγενέστερης αγωγής, χωρίς συνδρομή βλάβης.

Μη κατάργηση εκκρεμοδικίας εκ ματαίωσης της συζήτησης. ΕφΛαρ 225/11, σ. 490

ΕΚΟΥΣΙΑ ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑ

Επί πλάνης κατά την αμετάκλητη δήλωση προσδιορισμού του επωνύμου τέκνου από τους γονείς απαιτείται ακύρωσή της από το ΠολΠρωτ κατά την τακτική διαδικασία και όχι το ΜονΠρωτ κατά την εκούσια δικαιοδοσία, που είναι αρμόδιο μόνο προς διόρθωση ληξιαρχικής πράξης λόγω σφάλματος κατά την καταχώριση ή βεβαίωση παραλειφθέντος γεγονότος. ΕφΛαρ 373/10, σ. 57

Κήρυξη εκτελεστότητας αλλοδαπής απόφασης με αίτηση στο ΜονΠρωτ της κατοικίας του καθού ή του τόπου εκτέλεσης κατά την εκούσια δικαιοδοσία. Μη δικαίωμα του καθού να παραστεί στη συζήτηση, ενώ το δικαστήριο περιορίζεται σε τυπικό έλεγχο των συναπτεών εγγράφων. ΕφΛαρ 157/10, σ. 229

Αίτηση ρύθμισης χρεών υπερχρεωμένων προσώπων. ΕιρΛαρ 106/11, σ. 395

ΕΚΤΕΛΕΣΗ (ΔιοικΔικ)

Επί ανακοπής κατά διοικ. εκτέλεσης ο ανακόπτων επέχει θέση εναγομένου, το δε Δημόσιο ενάγοντος.

Είσπραξη δημόσιων εσόδων δυνάμει νόμιμου τίτλου, όπως η βεβαίωση στο Δημόσιο Ταμείο χρέους και η πράξη καταλογισμού. Ανάγκη μινείας στο νόμιμο τίτλο της αιτίας της οφει-

λής. ΕφΛαρ 728/10, σ. 124

ΕΚΤΕΛΕΣΗ (ΠολΔικ)

Η τριτανακοπή κατά εκτέλεσης αποτελεί αγωγή που εισάγει το δικαίωμα του τρίτου και όχι την εκτέλεση. Δυνατή σώρευση αιτημάτων αναγνώρισης ή καταψήφισης του δικαιώματος του τρίτου κατά δανειστή και οφειλέτη, και δι-άπλασης της ανενέργειας της εκτέλεσης κατά του δανειστή. ΕφΛαρ 90/11, σ. 151

Δυνατή σώρευση ανακοπής κατά του πλειστηριασμού και κατά της επόμενης πράξης με λόγο την αναμενόμενη ακύρωσή του. Με την ανακοπή του 979 ΚΠολΔ προσβάλλεται η διαδικασία κατάταξης και όχι η έως τον πλειστηριασμό διαδικασία. Επί δικονομικής ελαττωματικότητας του πίνακα κατάταξης, ακύρωσή του για μόνο το λόγο της επικείμενης ακύρωσης του πλειστηριασμού με ανακοπή του 933 ΚΠολΔ και όχι του 979.

Επί ανακοπής κατά πλειστηριασμού, ισχύς διαπλαστικής ενέργειας της απόφασης erga omnes. ΕφΛαρ 113/11, σ. 155

Μη αυτοδίκαιη ακυρότητα ελαττωματικών πράξεων εκτέλεσης, που παράγουν συνέπειες μέχρι τη δικαστική απαγγελία της. Η ελαττωματικότητα πράξης της εκτέλεσης επιδρά ακυρωτικά και στις επόμενες, εφόσον ασκηθεί εμπρόθεσμα ανακοπή του 933 ΚΠολΔ. ΕφΛαρ 113/11, σ. 155, ΕφΛαρ 503/10, σ. 243

Ανίσχυρη η δ/ξη του 909§1 ΚΠολΔ, που απαγορεύει προσωρινή εκτέλεση κατά Δημοσίου. ΜονΠρωτΛαρ 12/11, σ. 181

Απαράδεκτη ελλείψει εννόμου συμφέροντος ανακοπή κατά εκτέλεσης, εφόσον η προσβαλλόμενη πράξη έχει ήδη ματαιωθεί ή έχει αρθεί αυτοδίκαια το ασφ. μέτρο λόγω μη εμπρόθεσμης άσκησης κύριας αγωγής. ΜονΠρωτΚαρδ 85/10, σ. 191

Κανονισμός 44/01 για αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις από 1.3.02.

Ως απόφαση νοείται κάθε απόφαση δικαστηρίου κράτους - μέλους, ανεξαρτήτως ονομασίας

της, ιθαγένειας ή κατοικίας διαδίκων.

Κήρυξη εκτελεστότητας με αίτηση στο ΜονΠρωτ της κατοικίας του καθού ή του τόπου εκτέλεσης κατά την εκούσια δικαιοδοσία.

Δικαστική δ/γή η κηρύσσουν την εκτελεστότητα, υποκείμενη σε προσφυγή στο Εφετείο, κατά την αμφισβητούμενη δικαιοδοσία, σε 1 μήνα από την κοινοποίηση ή σε 2 αν ο καθού κατοικεί σε κράτος - μέλος άλλο από εκείνο στο οποίο κηρύχθηκε η εκτελεστότητα. ΕφΛαρ 157/10, σ. 229

Σταδιακή προσβολή των πράξεων εκτέλεσης. Επί εκτέλεσης για ικανοποίηση χρηματικών απαιτήσεων, πρώτη μετά την επιταγή πράξη είναι η σύνταξη έκθεσης κατάσχεσης και τελευταία η έκθεση πλειστηριασμού και κατακύρωσης. Έναρξη 15θήμερης προθεσμίας ανακοπής από την επίδοση περιλήψης στον καθού για κινητά, και από την εγγραφή της κατάσχεσης στο βιβλίο για ακίνητα.

Η προσήκουσα προθεσμία κρίνεται από το αίτημα της ανακοπής και τους λόγους.

Ο λόγος ανακοπής που αφορά το μη βέβαιο ή εκκαθαρισμένο της απαίτησης πλήττει την εγκυρότητα του τίτλου.

Επίδοση ανακοπής στη νόμιμη προθεσμία με ποινή απαραδέκτου.

Για τους ΟΤΑ οι νόμιμες και δικαστικές προθεσμίες είναι 30 μέρες. ΕφΛαρ 503/10, σ. 243

Εκτέλεση υπό οικοπεδούχων συμβολαιογραφικού εργολαβικού προς απόδοση διηρημένων ιδιοκτησιών της εργολαβικής αμοιβής. Εγκυρότητα επιταγής, αφού στον εκτελεστό συμβολαιογραφικό τίτλο περιγράφονται όλες οι ιδιοκτησίες της οικοδομής, προσδιορίζονται αυτές των οικοπεδούχων και εξ αντιδιαστολής συνάγονται οι της εργολαβικής αμοιβής. ΕφΛαρ 661/10, σ. 268

Επί λογοδοσίας, η μη οριστική απόφαση που υποχρεώνει δοσίλογο να καταθέσει λ/σμό σε προθεσμία και τον καταδικάζει σε χρηματική ποινή και προσωπική κράτηση γίνεται οριστική όταν παρέλθει άπρακτη η προθεσμία και μετά την τελεσιδικία εκτελείται ως προς τις άνω

δ/ξεις. ΕφΛαρ 158/11, σ. 332

Επί ανακοπής κατά πίνακα κατάταξης, ανάγκη μνείας της απαίτησης και του προνομίου της τόσο όταν δεν κατατάχθηκε διόλου ή ως προνομιακή, όσο και όταν αμφισβητείται η απαίτηση του καθού ή το προνόμιό της, οπότε ο καθού έχει το βάρος απόδειξης. Δεν αρκεί μόνη μνεία της απόφασης που βεβαιώνει την απαίτηση. ΕφΛαρ 171/11, σ. 335

Εκτελεστός τίτλος η τελεσίδικη καταδικαστική ποινική απόφαση ως προς τις δ/ξεις που επιδικάζουν αστικές αξιώσεις, εφόσον εξακολουθεί η ισχύς της.

Η εκκληθείσα καταδικαστική απόφαση που τέθηκε στο αρχείο λόγω υφ' όρον παραγραφής δεν είναι τελεσίδικη, ούτε εκτελεστός τίτλος για τη χρηματική ικανοποίηση και δικ. δαπάνη. ΕφΛαρ 221/11, σ. 360

Ανακοπή κατά πίνακα κατάταξης κατά την τακτική διαδικασία, εκτός αν η εριζόμενη απαίτηση υπάγεται σε ειδική.

Προνομιακή κατάταξη στην 3η τάξη εργατικών απαιτήσεων και αποζημιώσεων λόγω απόλυσης μετά τόκων.

Οι απαιτήσεις του Δημοσίου (και των ΟΤΑ) από φόρους που ορίσθηκαν από την αξία της προσόδου ή το είδος των πλειστηριασθέντων και αφορούν το έτος που έγινε ο πλειστηριασμός και το προηγούμενο, αν συντρέχουν με εμπράγματα απαιτήσεις, κατατάσσονται συμμέτρως στην 5η τάξη και ικανοποιούνται μέχρι το 1/3 του διανεμόμενου πλειστηριάσματος, οι δε λοιπές ληξιπρόθεσμες ικανοποιούνται από τα τυχόν υπόλοιπα του 1/3, αλλά και των 2/3 που προορίζονται για ενυπόθηκες απαιτήσεις. Μη προνόμιο εξόδων εκ δίκης μισθωτού και εργοδότη ως μη παρεπόμενη απαίτηση της εργασίας. ΕιρΛαρ 79/11, σ. 386

Επί ανακοπής κατά πίνακα κατάταξης, παθητική νομιμοποίηση δανειστών των οποίων προσβάλλεται η κατάταξη.

Άσκηση ανακοπής σε 12 εργάσιμες μέρες από την επίδοση της πρόσκλησης του Συμβολαιογράφου, μη υπολογιζομένων Σαββάτων και

αργιών.

Επί αναγγελίας η πάροδος της 15θήμερης προθεσμίας για κατάθεση στον υπάλληλο του πλειστηριασμού αποδεικτικών της απαίτησης εγγράφων δεν επάγεται έκπτωση και από το δικαίωμα προσκόμισής τους στη συζήτηση της ανακοπής.

Προνομιακή κατάταξη στην 5η σειρά των ληξιπρόθεσμων απαιτήσεων του Δημοσίου μετά τόκων.

Επί πλειστηριασμού γενόμενου πριν την τροπή προσημείωσης σε υποθήκη, η ασφαλιζόμενη απαίτηση κατατάσσεται τυχαίως, υπό την αίρεση τελεσίδικης επιδίκασης. Με την καταβολή του πλειστηριάσματος αποσβέννυται η προσημείωση και καθίσταται αδύνατη η τροπή της σε υποθήκη. ΜονΠρωτΛαρ 212/11, σ. 609

ΕΚΧΩΡΗΣΗ

Δυνατός συμψηφισμός ξένων απαιτήσεων μόνο αν προηγηθεί εκχώρηση. ΕφΛαρ 231/11, σ. 493

ΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΧΡΕΟΥΣ

Η υπόσχεση τρίτου προς τον οφειλέτη για καταβολή χρέους του, υπαρκτού ή μελλοντικού, αν δεν προκύπτει το αντίθετο, αποτελεί σύμβαση ελευθερώσεως, ενεργούσα μεταξύ τους. Επί αθέτησης από τον τρίτο, αν ο οφειλέτης εξοφλήσει το χρέος λόγω απειλής εκτέλεσης, ο υποσχεθείς υποχρεούται σε αποζημίωσή του. ΕφΛαρ 633/10, σ. 87

Έγκυρη σύμβαση εργοδότη και τρίτου για καταβολή εισφορών στο ΙΚΑ, ισχύουσα μεταξύ τους. Επί αθέτησης της υπόσχεσης του τρίτου, μη ανάγκη μνείας στην αγωγή της ειδικότητας κάθε εργαζόμενου, του μισθού και ημερών εργασίας ανά μήνα.

Υπόσχεση ελευθερώσεως ως προς εισφορές καταρτισθείσα στο πλαίσιο μεταβίβασης επιχείρησης. ΕφΛαρ 120/11, σ. 445

ΕΜΠΟΡΟΙ

Έμπορος ο αναλαμβάνων κατά σύνηθες

επάγγελμα εκτέλεση οικοδομικών - τεχνικών εργασιών με κέρδος. ΕφΛαρ 633/10, σ. 87

ΕΝΕΧΥΡΟ

Έκδοση από τις Γενικές Αποθήκες της Ελλάδος υπέρ των αποθετών εμπορεύσιμων τίτλων σε δ/γή (αποθετήρια - ενεχυρόγραφα). Η πρώτη οπισθογράφηση του ενεχυρογράφου συνιστά ενέχυρο υπέρ του κομιστή επί των αποθηκευμένων αντικειμένων για εξασφάλιση απαίτησης, το ποσό της οποίας σημειώνεται στην οπισθογράφηση. ΕφΛαρ 622/10, σ. 79
Βλ. και Διανομή, Προσεπίκληση

ΕΝΝΟΜΟ ΣΥΜΦΕΡΟΝ (ΠολΔικ)

Παραδεκτή ανακοπή κατά εκτέλεσης μόνο επί εννόμου συμφέροντος του ανακόπτοντος, συνδεόμενου με ωφέλεια από την ακύρωση και όχι με τη βλάβη από την παράβαση ορισμένης δ/ξης. ΜονΠρωτΚαρδ 85/10, σ. 191

ΕΝΟΡΚΕΣ ΒΕΒΑΙΩΣΕΙΣ

Απαράδεκτες οι υπεράριθμες, κατά τη σειρά επίκλησης, πέραν των τριών ένορκες βεβαιώσεις για κάθε διάδικο. ΕφΛαρ 295/10, σ. 234

Λήψη υπόψη ενόρκων βεβαιώσεων ληφθεισών μετά την έκδοση της εκκαλουμένης. ΕφΛαρ 93/11, σ. 303

ΕΝΟΧΗ (Αστ)

Οι ενοχές από αδίκημα διέπονται από το δίκαιο του τόπου τέλεσης. ΕφΛαρ 167/11, σ. 470

ΕΝΣΗΜΟ ΔΙΚΑΣΤΙΚΟ

Βλ. Δικαστικό ένσημο

ΕΝΣΤΑΣΕΙΣ (Αστ-ΠολΔικ)

Ιδίας κυριότητος ιδιώτη σε δημόσιο κτήμα με χρησικτησία κατά το 4. ν. 3127/03, με επίκληση των όρων εφαρμογής του. ΕφΛαρ 245/10, σ. 33

Στοιχεία ένστασης κατάχρησης δικαιώμα-

τος. ΕφΛαρ 340/10, σ. 49

Δυνατή ένσταση συντρέχοντος πταίσματος ζημιωθέντος κατά αξίωσης από προσυμβατική ευθύνη, όχι όμως από αδικ. πλουτισμό. ΜονΠρωτΛαρ 45/10, σ. 176

Συνεισφοράς επί αγωγής διατροφής ανηλίκου. ΕφΛαρ 546/10, σ. 248

Καταλογισμού στη νόμιμη μοίρα. ΕφΛαρ 17/11, σ. 286, ΕφΛαρ 133/11, σ. 320

Μείωσης ποινικής ρήτρας. ΕφΛαρ 25/11, σ. 298

Έκπτωσης της ωφέλειας μισθωτού από τη ματαίωση της εργασίας. ΜονΠρωτΛαρ 602/09, σ. 382

Ανένσταση κατά ένστασης απόσβεσης οφειλής ο ισχυρισμός ότι η καταβολή έγινε για άλλα χρέη του εναγομένου. ΕφΛαρ 163/11, σ. 466

Η επίκληση εξώδικου πριν τη δίκη συμψηφισμού συνιστά ένσταση εξόφλησης και όχι συμψηφισμού. ΕφΛαρ 231/11, σ. 493, ΕφΛαρ 366/11, σ. 558

Αβασιμότητα ένστασης συμψηφισμού ανταπίτησης από συνεκμετάλλευση φορτηγού στο πλαίσιο αφανούς εταιρείας των διαδίκων, λόγω δεδικασμένου από τελεσίδικη απόφαση επί αγωγής λογοδοσίας, που έκρινε ότι δεν συστήθηκε εταιρεία. ΕφΛαρ 274/11, σ. 497

Οι εκ του μισθού υπέρ τρίτων παρακρατήσεις από τον εργοδότη περιλαμβάνονται στον ακαθάριστο μισθό και θεμελιώνουν ένσταση καταβολής, αποσβεστική ισόποσα της αξίωσης μισθού. Αν η προς τρίτους καταβολή έγινε από τον εργοδότη εκ των υστέρων, στηρίζει ένσταση συμψηφισμού προς την αξίωση για το μισθό. ΕφΛαρ 333/11, σ. 532

Επί αγωγής συζύγου για κινητά του, μη δυνατή προβολή από τον εναγόμενο σύζυγο, αν δεν συντρέχουν λόγοι επιείκειας, ένστασης συγκατοχής. ΕφΛαρ 454/11, σ. 581

ΕΝΤΟΛΗ

Εντολή η σχέση της ΑΕ με τα μέλη του ΔΣ. ΠολΠρωτΛαρ 316/10, σ. 166

ΕΞΑΙΡΕΣΗ ΔΙΚΑΣΤΗ (ΠολΔικ)

Δήλωση αυτοεξαίρεσης δικαστών πολυμελών δικαστηρίων στον Πρόεδρο του Δικαστηρίου, το οποίο αποφασίζει χωρίς συμμετοχή τους και χωρίς συζήτηση στο ακροατήριο με πιθανολόγηση. ΕφΛαρ 152/11, σ. 328

Αίτηση εξαίρεσης δικαστή 5 μέρες πριν τη συζήτηση, εκτός αν οι λόγοι προέκυψαν ή έγιναν γνωστοί αργότερα.

Μη κώλυμα Εισηγητή προδικαστικής απόφασης να μετάσχει στη μετ' απόδειξη συζήτηση.

Μη λόγος εξαίρεσης η μεταβολή γνώμης σε νομικό ζήτημα, ούτε μόνη η γειτνίαση με διάδικο, χωρίς συνδρομή περιστατικών μεροληψίας. ΕφΛαρ 71/11, σ. 423

ΕΞΟΔΑ ΔΙΚΑΣΤΙΚΑ

Επί παραίτησης από δικόγραφο, αξίωση εναγομένου για απόδοση εξόδων και δικηγορικής αμοιβής. Εκκαθάριση κατά τη διαδικασία των αμοιβών για παροχή εργασίας. Τα δικ. έξοδα ανήκουν στο διάδικο και όχι στον πληρεξούσιο δικηγόρο, του οποίου την αμοιβή οφείλει να καταβάλει εξ ιδίων βάσει της σχέσης εντολής. ΕφΛαρ 340/10, σ. 49

Κατάργηση δυνητικού συμψηφισμού των δικ. εξόδων επί εύλογης αμφιβολίας. ΕφΛαρ 633/10, σ. 87

Τα έξοδα δίκης διανομής βαρύνουν τη διανεμητέα περιουσία και καταλογίζονται σε βάρος όλων των διαδίκων κατά το ποσοστό συγκυριότητας. ΕφΛαρ 739/10, σ. 128

Επί παραίτησης από το δικόγραφο αγωγής η εκδιδόμενη απόφαση αναγνωρίζει την κατάργηση της δίκης και δεν τίθεται θέμα επιβολής δικ. εξόδων σε βάρος του παραιτούμενου. ΕφΛαρ 97/11, σ. 442

**ΕΠΑΝΑΦΟΡΑ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ
ΣΤΗΝ ΠΡΟΤΕΡΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ**

Μη δυνατή επαναφορά των πραγμάτων επί ανάκλησης απόφασης ασφ. μέτρων, που δεν έχει αναδρομική ενέργεια. ΕφΛαρ 645/10, σ. 92

ΕΠΙΔΟΜΑΤΑ

Επίδομα αλλοδαπής σε αποσπώμενους σε υπηρεσίες της ΕΕ τακτικούς υπαλλήλους νπδδ, συμπεριλαμβανομένων των με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου. ΜονΠρωτΛαρ 12/11, σ. 181

Βλ. και Εργασία, ΟΤΑ

ΕΠΙΔΟΣΗ (Πολ)

Η μη ακριβής αναγραφή της διεύθυνσης διαδίκου δεν επάγεται ακυρότητα ή απαράδεκτο, αλλά έχει μόνο τις κατά το 121 ΚΠολΔ συνέπειες για αναπληρωματικούς τρόπους επίδοσης. ΕφΛαρ 132/11, σ. 159

Βλ. και Απόδειξη, Δικ. επιμελητής, Έγγραφα

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Ρύθμιση επικοινωνίας γονέα και τέκνου βάσει του συμφέροντος αυτού με αξιολογικά κριτήρια, κατά τους κανόνες της λογικής, την κοινή πείρα και την παιδοψυχολογία. Ανάγκη αιτιολογίας της κρίσης για το «συμφέρον του τέκνου», που ελέγχεται αναίρετικά. ΕφΛαρ 3/11, σ. 142

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ

Ζητήματα νομικής φύσεως συναφθείσας σύμβασης μεταξύ δικηγόρου και Επιμελητηρίου στα πλαίσια υλοποίησης πιλοτικού προγράμματος με τίτλο «Συνήγορος του επιχειρηματία» (Γνωμ), σ. 213

ΕΠΙΜΟΡΤΗ ΑΓΡΟΛΗΨΙΑ

Καθορισμός μισθώματος σε ποσοστό καρπών, που αν δεν οριστεί, προσδιορίζεται κατά την επιτόπια συνθήεια, άλλως διανομή των καρπών σε ίσα μέρη. 4ετής ελάχιστη διάρκεια. ΕφΛαρ 459/11, σ. 596

ΕΠΙΤΑΓΗ

Επί αγωγής αδιοπραξίας εξ ακάλυπτης επιταγής, συντρέχουσα δωσιδικία του αδικήματος της έκδοσης της επιταγής. Τόπος τέλεσης ο της έκδοσης, αλλά και εμφάνισης

για πληρωμή. ΕφΛαρ 482/10, σ. 70

ΕΠΩΝΥΜΟ

Τέκνου. ΕφΛαρ 373/10, σ. 57
Βλ. και Ληξιαρχικές πράξεις, Τέκνο

ΕΡΓΑΣΙΑ

Επίδομα αλλοδαπής σε αποσπώμενους σε υπηρεσίες της ΕΕ τακτικούς υπαλλήλους νηδδ, συμπεριλαμβανομένων των με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου.

Ο χρόνος απόσπασης λογίζεται ως χρόνος πραγματικής υπηρεσίας στην οργανική θέση. Ακυρότητα παραίτησης από τις ελάχιστες (όχι και τις υπέρτερες) νόμιμες αποδοχές. Μόνη η παραίτηση δεν καθιστά την άσκηση της αξίωσης καταχρηστική. ΜονΠρωτΛαρ 12/11, σ. 181

Διαφορά μίσθωσης εργασίας και μίσθωσης προσοδοφόρου πράγματος. ΕφΛαρ 194/11, σ. 342

Ιδιωτικοί υπάλληλοι ασφαλισμένοι σε οποιοδήποτε οργανισμό και συμπληρώσαντες προϋποθέσεις σύνταξης γήρατος δικαιούνται αποζημίωση ίση με το 40% (οι επικουρικά ασφαλισμένοι) και το 50% (οι λοιποί) της επί απροειδοποίητης καταγγελίας αποζημίωσης. Οι εργαζόμενοι στα ΚΤΕΛ, απολυόμενοι ή αποχωρούντες λόγω σύνταξης, δικαιούνται την αποζημίωση του ν. 2112/20 χωρίς τους περιορισμούς του α.ν. 173/67, κατά τον οποίο η αποζημίωση δεν μπορεί να υπερβεί τις 15.000 Ε. ΕφΛαρ 247/11, σ. 366

Καταχρηστική η κακόβουλη καταγγελία, όταν δεν υπαγορεύεται από λόγους συμπεριφοράς του μισθωτού ή οικονομικοτεχνικούς. Έκπτωση από το μισθό όσων ο εργαζόμενος ωφελήθηκε από ματαίωση της εργασίας με εκμίσθωση των υπηρεσιών του ή άσκηση ιδίου επαγγέλματος. ΜονΠρωτΛαρ 602/09, σ. 382

Προνομιακή κατάταξη στην 3η τάξη των εργατικών απαιτήσεων μετά τόκων εφόσον προέκυψαν 2 έτη πριν τον πρώτο πλειστηριασμό, καθώς και αποζημιώσεων απόλυσης μετά τό-

κων αδιαφόρων χρόνου που προέκυψαν. Κρίσιμος ο χρόνος παροχής της εργασίας κι όχι τελεσιδικίας της απαίτησης.

Μη προνόμιο εξόδων εκ δίκης μισθωτού και εργοδότη, ως μη παρεπόμενη απαίτηση από την εργασία. ΕιρΛαρ 79/11, σ. 386

Υπόχρεος καταβολής εισφορών στο ΙΚΑ ο απασχολών τον εργαζόμενο, έγκυρη όμως συμφωνία του με τρίτον, ισχύουσα μεταξύ τους, για καταβολή τους από τον τρίτο. ΕφΛαρ 120/11, σ. 445

Επί πρόσθετης εργασίας, η επαγγελματική ιδιότητα προσδίδεται από την κύρια απασχόληση.

Απασχόληση μισθωτού ως περιοδεύοντος πωλητή, και όχι οδηγού, αφού με αυτήν ο εργοδότης επιδίωκε προώθηση των προϊόντων, η δε χρήση του φορτηγού αποτελούσε το μέσο.

Μισθός και το συμφωνούμενο ποσοστό επί της τιμής των πωλουμένων (προμήθεια). ΕφΛαρ 322/11, σ. 519

Έννοια διευθυνόντων υπαλλήλων. Μη εφαρμογή της εργατικής νομοθεσίας για χρονικά όρια εργασίας, εβδομαδιαία ανάπαυση, αποζημίωση εργασίας Κυριακές και εορτές, επίδομα και αποζημίωση αδειάς, δικαιούνται όμως επιδόματα εορτών.

Επί σύμβασης ανεξαρτήτων υπηρεσιών μη εφαρμογή εργατικής νομοθεσίας. Ο χαρακτήρας εργασίας ως εξαρτημένης δεν επηρεάζεται από τον τρόπο καθορισμού και καταβολής της αμοιβής, ούτε από το φορέα ασφάλισης. 5ετής παραγραφή αξιώσεων για δώρα εορτών.

Ελλείψει άλλης συμφωνίας, οι εκ του μισθού παρακρατήσεις υπέρ τρίτων από τον εργοδότη περιλαμβάνονται στον ακαθάριστο μισθό και θεμελιώνουν ένσταση καταβολής αποσβεστικής ισόποσα της αξίωσης μισθού, ενώ αν η καταβολή στους τρίτους έγινε από τον εργοδότη εκ των υστέρων στηρίζει ένσταση συμψηφισμού. ΕφΛαρ 333/11, σ. 532

Οι μισθωτοί δημόσιου τομέα που κατέχουν δεύτερη θέση λαμβάνουν τις αποδοχές της

οργανικής θέσης και το 30% των αποδοχών της δεύτερης.

Στο ανώτατο όριο αποζημίωσης του α.ν. 173/67 υπόκεινται οι μισθωτοί μόνο των τραπεζών του ευρύτερου δημόσιου τομέα, που καθορίζεται από νόμο και όχι τον Κανονισμό της Βουλής.

Η ΕΤΕ, στο μετοχικό κεφάλαιο της οποίας το Δημόσιο δεν έχει πλειοψηφία, δεν υπάγεται στο δημόσιο τομέα. ΕφΛαρ 338/11, σ. 542

Επί λεωφορείων ΚΤΕΛ οι οδηγοί αποτελούν προσωπικό των ιδιοκτητών τους.

Δικαίωμα ΚΤΕΛ να προσλάβουν εφεδρικούς οδηγούς, οπότε οι εκ της σύμβασης εργασίας υποχρεώσεις βαρύνουν το Ταμείο.

Ακυρότητα σύμβασης εργασίας οδηγού επί έλλειψης πιστοποιητικού υγείας 12μηνης διάρκειας καθώς και επί λήξης του και μη υποβολής σε ιατρικές εξετάσεις.

Επί άκυρης σύμβασης εργασίας, μη υπερημερία εργοδότη που δεν αποδέχεται τις υπηρεσίες του μισθωτού. ΕφΛαρ 435/11, σ. 567

ΕΡΓΟΔΟΤΗΣ

Βλ. Εργασία, Υπερημερία

ΕΡΗΜΟΔΙΚΙΑ(ΠολΔικ)

Αν η αγωγική αξία του αντικειμένου της διαφοράς είναι μικρότερη της πραγματικής κατά 1/3 τουλάχιστον, επιβάλλεται απλό τέλος, αλλιώς διπλό, και το δικαστήριο απέχει, επί δε μη καταβολής του στην επόμενη συζήτηση ο ενάγων θεωρείται ερημοδικαζόμενος και η αγωγή απορρίπτεται. ΕφΛαρ 739/10, σ. 128

Μετά την 1.1.11 επί εκκρεμών δικών καταργηθέντων δήμων, αναγκαία κλήτευση του νέου δήμου για την παραδεκτή, ερήμην αυτού, συζήτηση. ΕφΛαρ 115/11, σ. 443

ΕΤΑΙΡΙΕΣ ΑΝΩΝΥΜΕΣ

Ευθύνη μελών ΔΣ έναντι της ΑΕ για κάθε πταίσμα, εκτός αν αποδειχθεί μέση επιμέλεια. Υποχρέωση διευθύνοντος συμβούλου για κάθε επιμέλεια. Ενδοσυμβατική και αδιοπρακτική

ευθύνη. Εντολή η σχέση της ΑΕ με τα μέλη του ΔΣ. Ευθύνη τους επί λήψης αποφάσεων με κριτήρια μη συνετής διοίκησης ή ιδιοτελώς.

Επί ζημίας ΑΕ από αμέλεια συμβούλου, το ΔΣ ασκεί την εταιρική αγωγή εφόσον το κρίνει σκόπιμο, υποχρεωτικά δε αν αποφασίσει η ΓΣ με απόλυτη πλειοψηφία ή ζητήσουν μέτοχοι εκπροσωπώντας 1/3 του κεφαλαίου.

Απαλλαγή μέλους ΔΣ μετά 2ετία από τη γένεση της αξίωσης, εφόσον συγκατατίθεται η ΓΣ και δεν αντιτίθεται μειοψηφία του 1/4 του εκπροσωπούμενου κεφαλαίου. Η απαλλαγή μετά την ψήφιση του ισολογισμού με απόφαση της ΓΣ έχει απλώς την έννοια έγκρισης της διαχείρισης.

Υπεξαίρεση από πράκτορα σε βάρος ΑΕ. Αδράνεια διευθύνοντος συμβούλου και αμέλειά του και στην αντικατάσταση του πράκτορα με τον μέχρι τότε βοηθό του, που ήταν και ο ίδιος αφερέγγυος και επανέλαβε όμοια συμπεριφορά. ΠολΠρωτΛαρ 316/10, σ. 166

Η με απόφαση ΓΣ της ΑΕ έγκριση του ισολογισμού δεν συνιστά και απόφαση διανομής κερδών, αλλά απαιτείται ιδιαίτερη απόφαση της ΓΣ που μπορεί να ληφθεί έγκυρα με την εγκριτική του ισολογισμού απόφαση, η δε αξίωση του μετόχου προς καταβολή μερίσματος γεννάται από το χρόνο της απόφασης, ενώ πριν τελεί υπό αναβλητική αίρεση.

Κληρονομητή η μετοχική σχέση και η διαδοχή διέπεται από το κληρονομικό δίκαιο, αδιάφορα αν πρόκειται για ονομαστικές ή ανώνυμες μετοχές, ο δε κληρονόμος τις αποκτά αυτοδίκαια από την επαγωγή, εφόσον τις δήλωσε στη ΔΟΥ. ΕφΛαρ 171/11, σ. 335

Λύση ΑΕ με ανάκληση της άδειας σύστασης. Εκκαθάριση στην οποία διοικείται και εκπροσωπείται από εκκαθαριστές διοριζόμενους από τη ΓΣ ή το Νομάρχη, αφότου επέρχεται αυτοδίκαια παύση της εξουσίας του ΔΣ.

Δυνατότητα ΔΣ, κατά το νόμο και το καταστατικό, να ορίσει μέλη του ή τρίτους ως εκπροσώπους εν γένει ή σε ορισμένες πράξεις. ΕφΛαρ 120/11, σ. 445

ΕΤΑΙΡΙΕΣ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ

Αν, λόγω αδράνειας ή συναφούς λόγου, η συνέλευση των εταίρων ΕΠΕ δεν προβαίνει σε μείωση του κεφαλαίου με τροποποίηση της εταιρικής σύμβασης, ο με δικ. απόφαση για σπουδαίο λόγο εξελθών εταίρος δεν μπορεί να αναλάβει την προσδιορισθείσα δικαστικά αξία της μερίδας του, αλλά μπορεί να ζητήσει δικαστικά λύση της εταιρίας, ώστε κατά την εκκαθάριση να μπορέσει να την εισπράξει. ΕφΛαρ 231/11, σ. 493

ΕΥΘΥΝΗ

Ευθύνη Γενικών Αποθηκών επί αδυναμίας απόδοσης των αποτιθέμενων εμπορευμάτων. ΕφΛαρ 622/10, σ. 79

Επί μη ασφαλούς προϊόντος, ευθύνη αφενός πωλητή βάσει των δ/ξεων περί πώλησης, αφετέρου παραγωγού βάσει του ν. 2251/94 αλλά και των περί αδικοπραξιών δ/ξεων. ΕφΛαρ 652/10, σ. 101

Ενδοσυμβατική και αδικοπρακτική ευθύνη μελών ΔΣ έναντι της ΑΕ. ΠολΠρωτΛαρ 316/10, σ. 166

Προσυμβατική. ΜονΠρωτΛαρ 45/10, σ. 176

Με την εκ φιλοφροσύνης μεταφορά προσωπίου δεν θεωρείται κατά κανόνα σύναψη εκ των προτέρων συμφωνίας αποκλεισμού ευθύνης του οδηγού εξ ελαφράς αμέλειας. ΕφΛαρ 118/11, σ. 314

Νόθος αντικειμενική ευθύνη κατόχου κατοικίδιου ζώου. ΕφΛαρ 81/11, σ. 439

Παθητική εις ολόκληρον ενοχή αναδοχέα και παλαιού οφειλέτη. ΕφΛαρ 123/11, σ. 452

Αντικειμενική ευθύνη πωλητή για νομικό ελάττωμα. ΕφΛαρ 131/11, σ. 461

Ιδιότυπη αντικειμενική ευθύνη μισθωτή λόγω παρακράτησης μισθίου. ΕφΛαρ 225/11, σ. 490

ΕΥΡΩΒΟΥΛΕΥΤΕΣ

Βλ. Βουλευτές

ΕΦΕΣΗ

Νομιμοποίηση κυρίως παρεμβάντος σε άσκηση έφεσης μόνο καθό μέρος απορρίφθηκε η παρέμβαση και όχι καθό μέρος έγινε δεκτή η αγωγή. ΕφΛαρ 245/10, σ. 33

Επί μη εκδίκασης ανακοπής κατά δ/γής απόδοσης μισθίου και πληρωμής μισθωμάτων κατά την ειδική διαδικασία των 648 - 661 ΚΠολΔ, αλλά κατά την τοιαύτη των πιστωτικών τίτλων, το Εφετείο εφαρμόζει αυτεπάγγελα την προσήκουσα. ΕφΛαρ 580/10, σ. 78

Η έκθεση κατάθεσης ενδίκων μέσων εξομοιώνεται από άποψη συνεπειών προς την επίδοση αγωγής. Αναβίωση με άσκηση έφεσης της εκκρεμοδικίας της αγωγής, που ανατρέχει στο χρόνο έκδοσης της οριστικής απόφασης, δεν αναβιώνει όμως στο διάστημα μεταξύ έκδοσης απόφασης και άσκησης έφεσης. ΕφΛαρ 90/11, σ. 151

Απαράδεκτος ισχυρισμός εναγομένου το πρώτον με τις προτάσεις στο Εφετείο ότι η παροχή του ήταν εξ αρχής ανυπαίτια αδύνατη, δεν μπορεί δε να εξεταστεί ως πρόσθετος λόγος έφεσης επί τακτικής διαδικασίας αν δεν ασκήθηκε με ιδιαίτερο δικόγραφο. ΕφΛαρ 229/10, σ. 232

Αντέφεση από κάθε εφεσίβλητο, εφόσον η έφεση απευθύνεται προσηκόντως κατ αυτού. Επί απλής ομοδικίας δυνατή αντέφεση κατά οποιουδήποτε εκκαλέσαντος ομοδίκου. Στις ειδικές διαδικασίες αντέφεση με ίδιο δικόγραφο ή τις προτάσεις. ΕφΛαρ 118/11, σ. 314

Η προθεσμία έφεσης κατά απόφασης που διέταξε εμπρόθεσμη λογοδοσία αρχίζει από την κοινοποίησή της μετά την πάροδο της προθεσμίας, διότι τότε υπάρχει επίδοση οριστικής απόφασης. ΕφΛαρ 158/11, σ. 332

Ο κυρίως παρεμβαίνων καθίσταται κύριος διάδικος και αντίδικος των αρχικών διαδίκων, δίχως ομοδικία μεταξύ τους και η έφεσή του δεν απαιτείται να στρέφεται κατά αυτών. ΕφΛαρ 213/11, σ. 350

Επί απλής ομοδικίας ή αντικειμενικής σώ-

ρευσης αξιώσεων δυνατή έφεση ως προς τη δ/ξη της εν μέρει οριστικής απόφασης που αποφαίνεται οριστικά ως προς μερικούς ομοδίκους ή αξιώσεις. ΕφΛαρ 261/11, σ. 368

Επί αναίρεσης εφετειακής απόφασης δεν ακυρώνεται και η πρωτόδικη, καθόσον αναβιώνει η εκκρεμοδικία της έφεσης. ΕφΛαρ 71/11, σ. 423

Με την άσκηση παραδεκτής έφεσης αναβιώνει η εκκρεμοδικία και ο ενάγων έχει έκτοτε δικαίωμα να παραιτηθεί από το δικόγραφο της αγωγής. Η παραίτηση επάγεται κατάργηση της δίκης. Αν ο αντιδίκος εμμένει, χωρίς αντίρρηση για την παραίτηση, σε έκδοση απόφασης, η εκδιδόμενη αναγνωρίζει απλά την επελθούσα κατάργηση δίκης, διό δεν τίθεται θέμα επιβολής δικ. εξόδων. ΕφΛαρ 97/11, σ. 442

Η μη χειρότερηση της θέσης του εκκαλούντος δεν ισχύει όταν το Εφετείο δικάζει την υπόθεση στην ουσία μετά εξαφάνιση της εκκαλουμένης. ΕφΛαρ 163/11, σ. 466, ΕφΛαρ 459/11, σ. 596

Η απόφαση που επιδίκασε μη ζητηθέν ή περισσότερα των αιτηθέντων υπόκειται σε έφεση.

Προβολή στην κατ' έφεση δίκη ένστασης παραγραφής εν επιδικία ως οψιγενούς ισχυρισμού ή αν αποδεικνύεται εγγράφως ή με δικ. ομολογία. ΕφΛαρ 198/11, σ. 477

Απορριπτέος λόγος έφεσης περί αδικαστης πρωτοδικώς ένστασης νόμιμης μοίρας, που προβάλλεται απαράδεκτα το πρώτον με την έφεση. ΕφΛαρ 282/11, σ. 499

Απαράδεκτη αντέφεση αν δεν αναφέρεται στα εκκληθέντα και τα αναγκαίως συνεχόμενα κεφάλαια, εκτός αν ασκήθηκε στην προθεσμία της έφεσης και μπορεί να ισχύσει ως αυτοτελής έφεση.

Στις μισθωτικές διαφορές μη δυνατή ισχύς της διά των προτάσεων ασκηθείσας αντέφεσης ως αυτοτελούς έφεσης. ΕφΛαρ 318/11, σ. 515

Ο λόγος έφεσης για παραβίαση κανόνα ουσιαστικού δικαίου πρέπει να αναφέρει τον κανόνα και τα συνιστώντα τη νομική πλημμέλεια

περιστατικά. ΕφΛαρ 322/11, σ. 519

Δικαίωμα εναγόμενου - εφεσίβλητου να προτείνει με τις προτάσεις νέους πραγματικούς ισχυρισμούς που δεν προτάθηκαν πρωτόδικα ή προτάθηκαν αόριστα, σε απόκρουση της έφεσης. ΕφΛαρ 435/11, σ. 567

ΗΘΙΚΗ ΒΛΑΒΗ

Βλ. Χρηματική ικανοποίηση

ΗΜΙΥΠΑΙΘΡΙΟΙ ΧΩΡΟΙ

Τακτοποίηση για 40 χρόνια χώρων ημιυπαίθριων, καθώς και όσων βρίσκονται στον εγκεκριμένο κτιριακό όγκο βάσει της οικοδομικής άδειας, που εκδόθηκε ή αναθεωρήθηκε έως 2.7.09, και έχουν μετατραπεί σε χώρους κύριας χρήσης καθ' υπέρβαση των όρων δόμησης, εφόσον η χρήση τους δεν απαγορεύεται από τις πολεοδομικές δ/ξεις.

Μη υπαγωγή στη ρύθμιση των εκτός σχεδίου πόλης ή εκτός ορίων οικισμών κτιρίων που βρίσκονται σε ρέματα, βιότοπους, αιγιαλό, δάση, αρχαιολογικούς και ιστορικούς τόπους, καθώς και όσων είναι διατηρητέα ή μνημεία.

Μη επιβολή προστίμων ανέγερσης και διατήρησης, ούτε αναδρομικά ασφ. εισφορών ή άλλων επιβαρύνσεων λόγω αλλαγής χρήσης.

Επί ψευδούς ή ανακριβούς δήλωσης ή μη τακτοποίησης, εφαρμογή των περί αυθαιρέτων δ/ξεων.

Αναστολή εκτέλεσης απόφασης μερικής ανάκλησης οικοδομικής άδειας, ως προς τη στέγη και τον ημιυπαίθριο, για τους οποίους έγινε αλλαγή χρήσης, με αποτέλεσμα να μην υφίστανται στην άδεια και να μην μπορούν να υπαχθούν στις ευεργετικές δ/ξεις. ΔιοικΕφΛαρ (Συμβ) 14/11, σ. 197, ΔιοικΕφΛαρ (Συμβ) 10/11, σ. 400

Βλ. και Πολεοδομική νομοθεσία

ΙΔΙΩΤΙΚΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ

Κήρυξη εκτελεστότητας αλλοδαπής απόφασης κατά τον Κανονισμό 44/01. ΕφΛαρ 157/10, σ. 229

Διεθνής δικαιοδοσία κατά τον Κανονισμό 44/01. Εναγωγή προσώπου στο κράτος-μέλος της κατοικίας, ανεξαρτήτως ιθαγενείας του. Οι ενοχές από αδίκημα διέπονται από το δίκαιο του τόπου τέλεσης, κατά το οποίο παρέχεται και το δικαίωμα αποζημίωσης λόγω στέρησης διατροφής, αλλά ο δικαιούχος της προκύπτει από το εφαρμοστέο στις σχέσεις γονέων - τέκνων δίκαιο. ΕφΛαρ 167/11, σ. 470

ΙΚΑ

Υποχρεωτική ασφάλιση στο ΙΚΑ των οδηγών ταξί, που, ανεξάρτητα από το χαρακτηρισμό της σύμβασής τους με τον ιδιοκτήτη, εργάζονται υπό συνθήκες που προσοδιάζουν σε μισθωτούς. ΕφΛαρ 194/11, σ. 342

Υπόχρεος καταβολής εισφορών στο ΙΚΑ ο απασχολών τον εργαζόμενο. Έγκυρη συμφωνία (ελευθερώσεως) αυτού με τρίτον, ισχύουσα μεταξύ τους, για καταβολή τους από τον τρίτο. ΕφΛαρ 120/11, σ. 445

ΙΣΟΤΗΤΑ

Αντίθετο στην αρχή της ισότητας των διαδίκων το 5§1 ΚΔΔ, που ρυθμίζει διαφορετικά τη δέσμευση του διοικ. δικαστηρίου από αμετάκλητη ποινική απόφαση, ανάλογα με το αν είναι καταδικαστική ή αθωωτική. ΔιοικΕφΛαρ 109/11, σ. 194

ΚΑΘΕΤΗ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ

Βλ. Οροφοκτησία

ΚΑΛΗ ΠΙΣΤΗ

Αναπροσαρμογή μισθώματος εμπορικής μίσθωσης κατά το 288 ΑΚ, που εφαρμόζεται σε κάθε ενοχή από σύμβαση ή νόμο, εκτός αν προβλέπεται ειδική προστασία ή συντρέχουν οι όροι του 388 ΑΚ. ΕφΛαρ 655/10, σ. 111, ΕφΛαρ 206/11, σ. 344

Αντίθετη στην καλή πίστη η διαπραγμάτευση πώλησης ακινήτου από μη κύριο με είσπραξη όλου του τιμήματος. ΜονΠρωτΛαρ 45/10, σ. 176

Εξειδίκευση του 288 ΑΚ επί υπερχρεωμένων νοικοκυριών. ΕιρΛαρ 106/11, σ. 395

ΚΑΤΑΒΟΛΗ (Αστ)

Αντένσταση κατά ένστασης απόσβεσης της οφειλής ο ισχυρισμός ότι η καταβολή έγινε για άλλα χρέη. ΕφΛαρ 163/11, σ. 466

Ελλείπει άλλης συμφωνίας, οι εκ του μισθού παρακρατήσεις υπέρ τρίτων από τον εργοδότη περιλαμβάνονται στον ακαθάριστο μισθό και θεμελιώνουν ένσταση καταβολής, αποσβεστική ισόποσα της αξίωσης μισθού. ΕφΛαρ 333/11, σ. 532

ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ

Βλ. ΓΟΧ, Εργασία, Χρησιδάνειο

ΚΑΤΑΔΟΛΙΕΥΣΗ ΔΑΝΕΙΣΤΩΝ

Επί αγωγής καταδολίευσης ανάγκη μνείας της αφερεγγυότητας του οφειλέτη. Η διάρρηξη επέρχεται καθό μέρος απαιτείται για κάλυψη της απαίτησης του δανειστή. Επί απαλλοτριώσεων περισσότερων στοιχείων ανάγκη μνείας της αξίας καθενός, εκτός αν η απαίτηση είναι υπέρτερη της συνολικής αξίας τους. Επί μνείας μόνο της συνολικής αξίας των απαλλοτριωθέντων παραδεκτή διευκρίνιση με τις προτάσεις της αξίας καθενός. ΠολΠρωτΛαρ 331/09, σ. 376

ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ

Παραγωγός θεωρείται και ο εισαγωγέας προϊόντος στην Κοινότητα από τρίτη χώρα, όχι όμως και από άλλο κράτος μέλος.

Μη εφαρμογή του ν. 2251/94 επί πώλησης πράγματος, το ελάττωμα του οποίου το καθιστά όχι επικίνδυνο αλλά ακατάλληλο για την προοριζόμενη χρήση.

Συρροή αξιώσεων αποζημίωσης καταναλωτή αφενός έναντι πωλητή βάσει των δ/ξεων περί πώλησης, αφετέρου έναντι παραγωγού βάσει του άνω νόμου αλλά και των περί αδικοπραξιών δ/ξεων.

Θεμελίωση χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθι-

κής βλάβης κατά παραγωγού στο κοινό δίκαιο. Βάρος απόδειξης καταναλωτή και παραγωγού. Ζημία αυτ/του λόγω ελαττώματος στο κλείσιμο του καπό. Παράβαση από τον παραγωγό και τον εισαγωγέα - διανομέα της υποχρέωσης πρόνοιας ως προς τον έλεγχο ελαττωματικότητας. Ευθύνη και πωλητή, που δεν εντόπισε το ελάττωμα. ΕφΛαρ 652/10, σ. 101

ΚΑΤΑΠΙΣΤΕΥΜΑ

Βλ. Κληρονομία

ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ ΔΙΚΗΣ (ΠολΔικ)

Κατάργηση δίκης επί παραίτησης από το δικόγραφο της αγωγής. ΕφΛαρ 97/11, σ. 442

ΚΑΤΑΧΡΗΣΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ

Απαγόρευση καταχρηστικής άσκησης μόνον επί δικαιωμάτων ουσιαστικού (και όχι δικονομικού) δικαίου.

Στην ένσταση απαιτείται διατύπωση αιτήματος απόρριψης της αγωγής για την αιτία αυτή, που καλύπτεται από το γενικό αίτημα του εναγομένου για αποδοχή των ισχυρισμών του και απόρριψη της αγωγής.

Καταχρηστική αξίωση δικ. δαπάνης επί παραίτησης από αγωγή, εφόσον η σύνταξη τυπικών προτάσεων έγινε μετά την ενημέρωση του δικηγόρου για την παραίτηση που θα ακολουθούσε, προσχηματικά και δίχως υποχρεωτικότητα στη διαδικασία μισθωτικών διαφορών. ΕφΛαρ 340/10, σ. 49

Κατάχρηση δικαιώματος επί διανομής κοινού. ΕφΛαρ 739/10, σ. 128

Κατάχρηση δικαιώματος επί μακράς αδράνειας, εφόσον οι πράξεις του υπόχρεου και η διαμορφωθείσα κατάσταση τελούν σε αιτιώδη σχέση με προηγούμενη συμπεριφορά του δικαιούχου. ΕφΛαρ 749/10, σ. 273.

Μη κατάχρηση εκ μόνης της παρόδου 3 ετών. ΕφΛαρ 123/11, σ. 452

Καταχρηστική η κακόβουλη καταγγελία σύμβασης εργασίας, αλλά και η αντικειμενικά αδικαιολόγητη, που, καίτοι δεν απορρέει από

επιλήψιμα κίνητρα του εργοδότη, δεν δικαιολογείται από το καλώς νοούμενο επαγγελματικό συμφέρον του. ΜονΠρωτΛαρ 602/09, σ. 382

Επί αγωγής αναγνώρισης καταπιστευματοδόχων, μη κατάχρηση δικαιώματος εκ μόνης της διενέργειας από τον εναγόμενο κληρονόμο δαπανών εκμετάλλευσης των κληρονομαιών που όσο ζει είναι δικά του. ΕφΛαρ 282/11, σ. 499

Καταχρηστική συμπεριφορά οροφοκτητών, που επιδιώκουν δικαίωμα σύγχρησης σε χώρους που συμφώνησαν ότι δεν τους ανήκουν και για τους οποίους δεν κατέβαλαν τίμημα. ΕφΛαρ 296/11, σ. 502

ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

Επί σύστασης οριζόντιας ιδιοκτησίας με διαθήκη το ακίνητο πρέπει να ανήκει σε έναν κύριο, καθόσον δεν είναι επιτρεπτή η συνδιαθήκη.

Άκυρη δ/ξη τελευταίας βούλησης αν η ισχύς της εξαρτάται από τη γνώμη άλλου. ΕφΛαρ 467/10, σ. 67

Εξεύρεση νόμιμης μοίρας. Αποτίμηση των μεν στοιχείων της κληρονομιάς βάσει αξίας τους κατά το χρόνο θανάτου, της δε καταλογιστέας παροχής με την αξία του χρόνου αυτής. Καταλογιστέα η παροχή που έλαβε ο μεριδούχος και όχι ό,τι αγόρασε με αυτήν.

Επί διαθήκης στην οποία δεν εξαντλείται η περιουσία, εφαρμογή του 1801 ΑΚ και ως προς το υπόλοιπο επέρχεται εξ αδιαθέτου διαδοχή. Ισχύς τούτου κι αν έχουν εγκατασταθεί πλείονες κληρονόμοι κατά ποσοστά που δεν εξαντλούν τον κλήρο, όπως και επί εγκατάστασης σε δήλα.

Αν αντίθετα προκύπτει ότι ο διαθέτης θέλησε τους εγκατάστατους ως μόνους κληρονόμους, εφαρμογή του 1802 ΑΚ και ανάλογη προσαύξηση μερίδων τους. ΕφΛαρ 17/11, σ. 286, ΕφΛαρ 133/11, σ. 320

Ρύθμιση νόμιμης μοίρας, καταλογισμού και συνεισφοράς από τα άρθρα του ΑΚ όπως ίσχυαν πριν το ν. 1329/83. Επί παροχών του

κληρονομούμενου πριν από αυτόν, οι λοιπές, εκτός προίκας, εν ζωή παροχές πρέπει να έγιναν με προγενέστερο ή ταυτόχρονο όρο καταλογισμού τους. ΕφΛαρ 133/11, σ. 320

Κληρονομητή η μετοχική σχέση και η διαδοχή διέπεται από το κληρονομικό δίκαιο, αδιάφορα αν πρόκειται για ονομαστικές ή ανώνυμες μετοχές, ο δε κληρονόμος τις αποκτά αυτοδίκαια από την επαγωγή. ΕφΛαρ 171/11, σ. 335

Συνυπολογισμός παροχών καταλογιστέων ή μη στη νόμιμη μοίρα, αδιαφόρως βούλησης του κληρονομούμενου.

Επί ουσιώδους υποτίμησης της δραχμής, αναγωγή της αξίας της παροχής στο ισάξιο σε δραχμές (ευρώ) κατά το χρόνο θανάτου. Μη στοιχείο του ισχυρισμού αναγωγής η τιμή χρυσής λίρας και ο τιμάρθμος, που θα προκύψουν από τις αποδείξεις.

Αν ο κατακρατών κληρονομαίος αντικείμενο δεν επικαλείται κληρονομικό δικαίωμα, δεν ενάγεται με την περί κλήρου αγωγή, αλλά με την αρμόζουσα στη συγκεκριμένη σχέση. ΕφΛαρ 71/11, σ. 423

Αγωγή αναγνώρισης καταπιστευματοδόχων. Εγκατάσταση με διαθήκη κληρονόμου σε ακίνητα, με τον όρο να μην μπορεί να μεταβιβάσει αλλά να περιέλθουν στους κατιόντες του και, επί μη απόκτησης, στους ενάγοντες. Επαγωγή επί πλήρωσης της αναβλητικής αίρεσης θανάτου του κληρονόμου.

Μεταφορά καταπιστεύματος στα ακίνητα που έλαβε ο κληρονόμος ως αντικατάλλαγμα των εισφερθέντων στον αναδασμό κληρονομιών. ΕφΛαρ 282/11, σ. 499

Νόμιμη κτήση της ιδιότητας εκ διαθήκης κληρονόμου από νόμιμα αναγνωρισθέν σωματείο, που κατά τη σύνταξη της διαθήκης δεν ήταν συνεστημένο, αλλά κατά την επαγωγή είχε ολοκληρωθεί η σύστασή του. ΕφΛαρ 327/11, σ. 525

ΚΛΗΡΟΣ

Βλ. Αγροτική νομοθεσία, Κυριότητα, Νομή,

Χρησικτησία

ΚΟΙΝΑ ΤΑΜΕΙΑ ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΝ ΛΕΩΦΟΡΕΙΩΝ

Οι απολυόμενοι ή αποχωρούντες λόγω σύμβασης εργαζόμενοι στα ΚΤΕΛ δικαιούνται την αποζημίωση του ν. 2112/20 χωρίς τους περιορισμούς του α.ν. 173/67, κατά τον οποίο η αποζημίωση δεν μπορεί να υπερβεί τις 15.000 Ε. ΕφΛαρ 247/11, σ. 366

Οι οδηγοί λεωφορείων ΚΤΕΛ αποτελούν προσωπικό των ιδιοκτητών των λεωφορείων, από τους οποίους προσλαμβάνονται.

Δικαίωμα των ΚΤΕΛ να προσλάβουν οδηγούς, οι δε εκ της σύμβασης εργασίας υποχρεώσεις βαρύνουν το συμβληθέν Ταμείο.

Ακυρότητα σύμβασης εργασίας οδηγού επί έλλειψης πιστοποιητικού υγείας 12μηνης διάρκειας, καθώς και επί λήξης του και μη υποβολής σε ιατρικές εξετάσεις. ΕφΛαρ 435/11, σ. 567

ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ

Κοινοπραξία συσταθείσα χωρίς διατυπώσεις δημοσιότητας έχει χαρακτήρα ομόρρυθμης εν τοις πράγμασι εταιρίας και οικονομική ικανότητα προς άσκηση αγωγής, όπως και τα μέλη της, ως υποκείμενα της ουσιαστικής έννομης σχέσης. ΕφΛαρ 633/10, σ. 87

ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ

Από την ισχύ του ν. 2741/99 μη προστατευόμενες ως εμπορικές οι μισθώσεις χώρων που βρίσκονται εντός (και όχι στην περιφέρεια των) κοινοχρήστων χώρων (κήποι, άλση, πλατείες). ΕφΛαρ 346/11, σ. 545

Βλ. και Οροφοκτησία

ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Δικαίωμα κοινωνού για ρύθμιση της χρήσης κοινού εφόσον τελεί στη συννομή του.

Ύπαρξη βόθρου σε διαιρετό τμήμα περιελθόν με άτυπη διανομή στην αποκλειστική νομή ενός κοινωνού. Διοχέτευση σε αυτόν λυμάτων της οικίας άλλου κοινωνού όχι με βούληση νομής,

αλλά παρακλητικά. Απόρριψη αγωγής για διέλευση αποχετευτικού αγωγού στο τμήμα του οικοπέδου, του οποίου την αποκλειστική νομή έχει ο εναγόμενος. ΕφΛαρ 586/10, σ. 251

Δικαίωμα συγκυρίου προς αναζήτηση δαπανών αναλογικά από τους λοιπούς, έστω κι αν έγιναν χωρίς απόφαση πλειοψηφίας ή επικείμενο κίνδυνο, κατά τους όρους διοίκησης αλλότριων ή αδίκ. πλουτισμού.

Επί δίκης διανομής μη δυνατή αξίωση δαπανών άσχετων με την κοινωνία ή για την απόκτηση του κοινού. ΕφΛαρ 756/10, σ. 278

Αίτημα αγωγής διανομής η λύση της κοινωνίας, όχι και ο τρόπος λύσης.

Αν κοινωνοί ζητούν κοινή μερίδα, αυτή λογίζεται ως ενιαία και συνιστάται κοινωνία κατά λόγο των μερίδων τους. ΕφΛαρ 739/10, σ. 128, ΕφΛαρ 94/11, σ. 308

Αποζημίωση λόγω αποκλειστικής χρήσης κοινού από κοινωνό, συνιστάμενη στη μισθωτική αξία, αλλά μη αποτελούσα μίσθωμα. ΕφΛαρ 154/11, σ. 330

Επί πλειόνων εκμισθωτών καθένας δικαιούται αναπροσαρμογή μισθώματος στο ιδανικό του ποσοστό. ΕφΛαρ 206/11, σ. 344

Βλ. και Διανομή

ΚΟΙΝΩΦΕΛΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑ (Ποιν)

Περαιτέρω μετατροπή σε κοινωνική εργασία της στερητικής της ελευθερίας ποινής που μετατράπηκε σε χρηματική. Δ/ξηΕισΕφΛαρ 9/11, σ. 404

Βλ. και Ποινή (Ποιν)

ΚΟΚ

Βλ. Κώδικας Οδικής Κυκλοφορίας

ΚΡΑΝΟΣ

Βλ. Αυτοκίνητα-ατυχήματα, ΚΟΚ

ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Επί ανακριβούς πρώτης εγγραφής στα κτηματολογικά βιβλία, δικαίωμα του έχοντος έννομο συμφέρον να ζητήσει αναγνώριση του

προσβαλλόμενου δικαιώματος και διόρθωση με αγωγή στο κατά τις γενικές δ/ξεις αρμόδιο Πρωτοδικείο κατά την τακτική διαδικασία, στρεφόμενος κατά των αναγραφόμενων ως δικαιούχων και ειδικών διαδόχων ως αναγκαίων ομοδίκων. Ισχύς τούτων και επί κυρίας παρέμβασης.

Επί ακινήτου αγνώστου ιδιοκτήτη η αγωγή απευθύνεται κατά του ΟΚΧΕ και ανακοινώνεται με ποινή απαραδέκτου στο Δημόσιο σε 10 μέρες από την κατάθεση. ΕφΛαρ 245/10, σ. 33

Διόρθωση αρχικών κτηματολογικών εγγραφών, ώστε στη θέση των ενιαίων διηρημένων ιδιοκτησιών να εγγραφούν οι προκύψασες μικρότερες με τα αναλογούντα ποσοστά συνιδιοκτησίας. ΕφΛαρ 93/11, σ. 303

ΚΥΡΙΟΤΗΤΑ

Δυνατή κτήση κυριότητας από ιδιώτη σε δημόσιο κτήμα με χρησικτησία κατά το 4 ν. 3127/03. ΕφΛαρ 245/10, σ. 33

Επί αγωγής κυριότητας στηριζόμενης σε παράγωγο τρόπο κτήσης, μη ανάγκη μνείας πράξεων νομής. ΕφΛαρ 330/10, σ. 45

Νομή κληρούχου πριν και μετά τον α.ν. 431/68. Επιτρεπτή κατάτμηση οικοπεδικών κλήρων.

Δυνατή κτήση κυριότητας τμήματος οικοπέδου με χρησικτησία, έστω και αν δημιουργούνται οικόπεδα μη άρτια, αφότου το Δημόσιο αποξενώθηκε νόμιμα από την κυριότητα του κλήρου. ΕφΛαρ 446/10, σ. 60

Απολύτως άκυρη συμφωνία οροφωκτιών για κατάργηση του κοινόχρηστου δώματος και μεταβίβασή του σε τρίτους ως διηρημένη ιδιοκτησία. ΕφΛαρ 545/10, σ. 72

Αγωγή κυρίου ακινήτου (αμπέλου) περί άρσης προσβολής και παράλειψης στο μέλλον και αποζημίωσης λόγω βλάβης εκ της φύτευσης δέντρων σε όμορο ακίνητο. Βλάβη στο ακίνητο, καθόσον οι ρίζες των δένδρων εισχωρούν στο έδαφός του, απορροφούν την υγρασία και προκαλείται ξήρανση. ΕφΛαρ 787/10, σ. 139

Μη νοητή χωριστή κυριότητα επί του ύδα-

τος πηγής που βρίσκεται σε ιδιωτικό κτήμα και ανήκει στον κύριό του. Αβασιμότητα ισχυρισμού περί δικαιώματος πραγματικής δουλείας άντλησης και διοχέτευσης του ύδατος με σύμβαση και με χρησικτησία. ΕφΛαρ 132/11, σ. 159

ΒΡΔ. Κτήση κυριότητας με χρησικτησία σε μοναστηριακό ακίνητο εφόσον είχε συμπληρωθεί έως τις 12.9.1915 νομή 40 ετών.

Από την απελευθέρωση της Θεσσαλίας κτήση κυριότητας σε ακίνητα με χρησικτησία, ακόμη και αν ανήκαν στο δημόσιο και ήταν δάση, εφόσον είχε συμπληρωθεί 30ετία έως τις 12.9.1915. ΕφΛαρ 749/10, σ. 273

Οθωμανικό δίκαιο. Η κυριότητα αγρών που είναι δημόσιες γαίες ανήκει στο Δημόσιο, η δε παραχώρηση σε ιδιώτες γίνεται με χορήγηση τίτλου (ταπίου) που παρέχει δικαίωμα όχι κυριότητας αλλά διηνεκούς εξουσίασης (τεσσαρούφ).

Κυριότητα επί αναδιανεμηθέντων ακινήτων πριν και μετά το ν. 674/77. ΕφΛαρ 213/11, σ. 350

Βλ. και Αναδασμός

ΚΩΔΙΚΑΣ ΟΔΙΚΗΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ

Μεταφορά επιβατών περισσότερων από τους αναγραφόμενους στην άδεια κυκλοφορίας. ΕφΛαρ 118/11, σ. 314

Προ αναλάμποντος κίτρινου σηματοδότη υποχρέωση οδηγού να παραχωρήσει προτεραιότητα στους κινούμενους επί της άλλης οδού στην οποία δεν λειτουργεί σηματοδότης, ενώ αν λειτουργεί με την αυτή ένδειξη προτεραιότητα του εκ δεξιών.

Μη αιτιώδης συνάφεια της μη χρήσης κράνους με τον λόγω ηπατικής ρήξης θάνατο. ΕφΛαρ 261/11, σ. 368

Βλ. και Αυτοκίνητα-Ατυχήματα

ΛΕΩΦΟΡΕΙΑ

Βλ. Εργασία, Κοινά Ταμεία Εισπράξεων Λεωφορείων

ΛΗΞΙΑΡΧΙΚΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

Μη δυνατή η κατά την εκουσία δικαιοδοσία διόρθωση ληξιαρχικής πράξης ως προς το επώνυμο τέκνου, λόγω πλάνης κατά την αμετάκλητη δήλωση προσδιορισμού του από τους γονείς, αλλά απαιτείται ακύρωση αυτής από το ΠολΠρωτ κατά την τακτική διαδικασία. ΕφΛαρ 373/10, σ. 57

ΛΟΓΟΔΟΣΙΑ

Επί λογοδοσίας η μη οριστική απόφαση, που υποχρεώνει το δοσίλογο σε προθεσμία να καταθέσει λ/σμό και τον καταδικάζει σε χρηματική ποινή και προσωπική κράτηση, γίνεται οριστική όταν παρέλθει άπρακτη η προθεσμία και μετά την τελεσιδικία εκτελείται ως προς τις άνω δ/ξεις. Επί κατάθεσης λ/σμού περαιτέρω έρευνα των κονδυλίων και έκδοση οριστικής απόφασης για τυχόν κατάλοιπο.

Η προθεσμία έφεσης κατά απόφασης που έταξε προθεσμία λογοδοσίας αρχίζει από την κοινοποίηση της απόφασης μετά την πάροδο της ταχθείσας προθεσμίας. ΕφΛαρ 158/11, σ. 332

ΜΑΡΤΥΡΕΣ (ΠολΔικ)

Λόγος εξαίρεσης δικηγόρου ως μάρτυρα μόνο υπέρ του πελάτη και όχι υπέρ του αντιδίκου.

Εξαιρετέος μάρτυρας ο έχων άμεσο συμφέρον εκ της δίκης, όταν το δεδικασμένο ή η εκτελεστικότητα της απόφασης τον αφορούν. ΕφΛαρ 330/10, σ. 45

Μη εξαιρετέοι μάρτυρες σύζυγος, συγγενείς, αναγκαίοι κληρονόμοι ή υπάλληλοι διαδίκου ως μη έχοντες συμφέρον. ΕφΛαρ 330/10, σ. 45, ΕφΛαρ 652/10, σ. 101, ΕφΛαρ 25/11, σ. 298, ΕφΛαρ 93/11, σ. 303

ΜΕΣΕΓΓΥΗΣΗ

Αυτοδίκαιη άρση ασφ. μέτρου δικ. μεσεγγύησης κινητού αν σε 30 μέρες δεν ασκηθεί αγωγή για την κύρια υπόθεση και μη στοιχειοθέτηση παραβίασης της απόφασης ασφ. μέτρων. ΜονΠρωτΚαρδ 85/10, σ. 191,

Δ/ξηΕισΕφΛαρ 44/10, σ. 207

ΜΕΤΑΓΡΑΦΗ

Ο τηρών δημόσια βιβλία, στα οποία καταχωρίζονται πράξεις ή αποφάσεις για δικαιώματα ιδιωτικού δικαίου, κατασχέσεις ή αγωγές, αν αρνείται την καταχώριση, οφείλει να σημειώσει περιληπτικά στο βιβλίο την άρνηση και τους λόγους, η δε εκκρεμότητα αίρεται δικαστικά.

Η άκυρη δικαιοπραξία και αν μεταγραφεί παραμένει άκυρη.

Δικαίωμα μεταγραφοφύλακα να αρνηθεί μεταγραφή μόνον εμφανώς άκυρης πράξης. ΕφΛαρ 467/10, σ. 67

ΜΕΤΟΧΕΣ

Κληρονομητή η μετοχική σχέση, ο δε κληρονόμος αποκτά τις μετοχές αυτοδίκαια από την επαγωγή. ΕφΛαρ 171/11, σ. 335

Βλ. και Εταιρίες ανώνυμες

ΜΗΧΑΝΟΓΡΑΦΗΣΗ

Βλ. Διαταγή πληρωμής, Έγγραφα, Τράπεζες

ΜΙΣΘΟΣ

Μισθό συνιστά και κάθε πρόσθετη παροχή ως αντάλλαγμα της εργασίας. ΜονΠρωτΛαρ 12/11, σ. 181

Μισθός και το συμφωνούμενο ποσοστό επί της τιμής των πωλουμένων (προμήθεια). ΕφΛαρ 322/11, σ. 519

5ετής παραγραφή των αξιώσεων για δώρα εορτών, που θεωρούνται μισθός.

Οι εκ του μισθού παρακρατήσεις υπέρ τρίτων από τον εργοδότη περιλαμβάνονται στον ακαθάριστο μισθό. ΕφΛαρ 333/11, σ. 532

Οι μισθωτοί δημόσιου τομέα που κατέχουν δεύτερη θέση λαμβάνουν τις αποδοχές της οργανικής θέσης και το 30% των αποδοχών της δεύτερης. ΕφΛαρ 338/11, σ. 542

Βλ. και Εργασία

ΜΙΣΘΩΣΗ

Εκδίκαση ανακοπής κατά δ/γής απόδοσης μισθίου και πληρωμής μισθωμάτων κατά τη διαδικασία των 648 - 661 ΚΠολΔ. ΕφΛαρ 580/10, σ. 78

Αναπροσαρμογή μισθώματος εμπορικής μίσθωσης κατά το 288 ΑΚ. Μεταβολή συνθηκών επί υποτίμησης του νομίματος, σημαντικής αυξομείωσης της μισθωτικής αξίας μισθίου και όμορων ομοειδών ακινήτων.

Η νομοθετική αύξηση της τιμής ζώνης ακινήτων περιοχής επηρεάζει τη μισθωτική αξία, αλλά δεν αρκεί για το σχηματισμό πλήρους δικανικής πεποίθησης περί σημαντικής αύξησης του δυνάμενου να επιτευχθεί ελεύθερου μισθώματος. ΕφΛαρ 655/10, σ. 111, ΕφΛαρ 206/11, σ. 344

Ο «αέρας» και οι δαπάνες ριζικής ανακαίνισης που συμβατικά παραμένουν αζήμια σε όφελος του μισθίου αποτελούν επαύξηση του μισθώματος. ΕφΛαρ 655/10, σ. 111

Μη επιτρεπτή εκμίσθωση του δικαιώματος εκμετάλλευσης περιπτέρου σε άλλους πλην των οικείων του παραχωρησιούχου, εκτός εξαιρετικού λόγου κατόπιν διοικ. αδείας. ΕφΛαρ 229/10, σ. 232

Επί πλειόνων εκμισθωτών διαιρετό δικαίωμα αναπροσαρμογής μισθώματος στο ιδανικό ποσοστό καθενός.

Κρίση περί μη αναπροσαρμογής επί διαφοράς μεταξύ του καταβαλλόμενου και του προκύπτοντος ελεύθερου μισθώματος εξ 24 Ε το μήνα. ΕφΛαρ 206/11, σ. 344

Ιδιότυπη αντικειμενική ευθύνη μισθωτή λόγω παρακράτησης του μισθίου, οφείλεται δε αποζημίωση ίση με το ύψος του μισθώματος, μη αποτελούσα όμως μίσθωμα καταβλητέο σε εκ του νόμου δήλη ημέρα, ώστε με την πάροδό της να οφείλονται τόκοι υπερημερίας. ΕφΛαρ 225/11, σ. 490

Η «εγγύηση» μίσθωσης διέπεται από τη συμφωνία των μερών, μπορεί δε να δοθεί ως αρραβώνας, ποινική ρήτρα ή εγγυοδοτική προκαταβολή του μισθωτή έναντι μελλοντικού τυχόν χρέους του. Επί αγωγής επιστροφής της ή

ένστασης συμψηφισμού της ανάγκη μνείας του λόγου που συμφωνήθηκε και της αιτίας υποχρέωσης επιστροφής.

Καταγγελία εμπορικής μίσθωσης από το μισθωτή για σπουδαίο λόγο χωρίς τους όρους και τις συνέπειες του 43 πδ 34/95 και επέλευση αποτελεσμάτων άμεσα και όχι μετά πάροδο 6 μηνών.

Σπουδαίος λόγος πρόωρης λύσης η μετάθεση του συζύγου της μισθώτριας στο εξωτερικό. ΕφΛαρ 318/11, σ. 515

Από την ισχύ του ν. 2741/99 μη προστατευόμενες ως εμπορικές οι μισθώσεις χώρων που βρίσκονται εντός (και όχι στην περιφέρεια) κοινοχρήστων χώρων (κήποι, άλση, πλατείες). ΕφΛαρ 346/11, σ. 545

Αναζήτηση επωφελών δαπανών κατασκευασμάτων σε μίσθιο κατά τις δ/ξεις διοίκησης αλλοτριών σε συνδυασμό με τις περί εντολής, αν ενεργήθηκαν προς το συμφέρον και κατά την πραγματική ή εικαζόμενη θέληση του κυρίου, αλλιώς κατά τον αδικ. πλουτισμό.

Ελλείψει άλλης συμφωνίας, δικαίωμα μισθωτή για αφαίρεση κατασκευασμάτων, αν δεν προτιμά ή δεν μπορεί να ζητήσει τις δαπάνες. Το δικαίωμα αφαίρεσης δεν αλλοιώνεται αν η νομή ή κατοχή τους περιήλθε στον εκμισθωτή, εκτός υπερημερίας ή αδυναμίας του για αυτούσια περιέλευσή τους στο μισθωτή, οπότε η αξίωση αφαίρεσης τρέπεται σε αξίωση διαφέροντος ή αδικ. πλουτισμού.

Λύση εμπορικής μίσθωσης με νεότερη συμφωνία, και άτυπη ή σιωπηρή, όπως επί παράδοσης των κλειδίων και παραλαβής τους ανεπιφύλακτα ή με επιφύλαξη όχι για τη λύση αλλά για μισθώματα ή την κατάσταση του μισθίου. ΕφΛαρ 366/11, σ. 558

Αναπροσαρμογή μισθώματος. ΔΤΚ μηνών Ιανουαρίου - Απριλίου 2011, σ. 211, Μαΐου - Αυγούστου 2011, σ. 410, Σεπτεμβρίου - Δεκεμβρίου 2011, σ. 614

ΜΙΣΘΩΣΗ ΑΓΡΟΥ

Βλ. Αγορίσθωση

ΜΙΣΘΩΣΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Στη σύμβαση ανεξαρτήτων υπηρεσιών μη εφαρμογή εργατικής νομοθεσίας. ΕφΛαρ 333/11, σ. 532

ΜΙΣΘΩΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Βλ. Εργασία, ΚΤΕΛ, Μισθός

ΜΙΣΘΩΣΗ ΕΡΓΟΥ

Συμβατικό δικαίωμα οικοπεδούχων για έκπτωση εργολάβου επί υπερημερίας του.

Υπερμερία εργολάβου εξ υπαιτιότητάς του και όχι λόγω κακοκαιρίας, αφού επρόκειτο για συνήθεις χειμερινές δυσμενείς καιρικές συνθήκες λίγων ημερών που δεν εμπόδιζαν εσωτερικές εργασίες.

Εκτέλεση συμβολαιογραφικού εργολαβικού προς απόδοση διηρημένων ιδιοκτησιών της εργολαβικής αμοιβής. ΕφΛαρ 661/10, σ. 268

Ακυρότητα σύμβασης έργου Νοσοκομείου και ιδιώτη δίχως τήρηση έγγραφου τύπου. ΕφΛαρ 415/11, σ. 565

ΜΙΣΘΩΣΗ ΠΡΟΣΟΔΟΦΟΡΟΥ ΠΡΑΓΜΑΤΟΣ

Μίσθωση προσοδοφόρου πράγματος η σύμβαση με την οποία ιδιοκτήτης ταξί αναθέτει σε οδηγό την εκμετάλλευσή του αντί καταβολής ποσού ανά διανυόμενο χιλιόμετρο, τα υπόλοιπα δε έσοδα καρπούται ο οδηγός που δεν υπόκειται σε έλεγχο του ιδιοκτήτη. ΕφΛαρ 194/11, σ. 342

ΜΙΣΘΩΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ

Η σύνθετη σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης έχει στοιχεία: α) παραλλαγμένης μίσθωσης, β) εντολής από την εκμισθώτρια στο μισθωτή να διαπραγματευθεί με τον προμηθευτή το αντικείμενο και τους όρους της πώλησης που θα καταρτίσει η ίδια με τον προμηθευτή, γ) εκχώρησης από την εκμισθώτρια στο μισθωτή προσδιορισμένων εκ της πώλησης απαιτήσεων της κατά του προμηθευτή και δ) συμφώνου προαίρεσεως, με δικαίωμα του μισθωτή να αγοράσει το πράγμα ή να ανανεώσει τη μίσθω-

ση για ορισμένο χρόνο. ΕφΛαρ 19/11, σ. 294

ΜΙΣΘΩΤΟΙ

Βλ. Εργασία

ΜΟΝΕΣ

Κατά ΒΡΔ κτήση κυριότητας με χρησικτησία σε μοναστηριακό ακίνητο εφόσον είχε συμπληρωθεί έως τις 12.9.1915 νομή 40 ετών. ΕφΛαρ 749/10, σ. 273

Η Μονή των ΓΟΧ έχει αυτοδίκαια νομική προσωπικότητα, άρα ικανότητα δικαίου και δικαιοπραξίας. ΕφΛαρ 327/11, σ. 525

Βλ. και ΓΟΧ

ΝΟΜΗ

Προϋποθέσεις άσκησης νομής χρησικτησίας ιδιωτών σε δημόσια κτήματα κατά το 4 ν. 3127/03. ΕφΛαρ 245/10, σ. 33

Μετά τον α.ν. 431/68 ο κληρούχος και οι καθολικοί διάδοχοι δεν λογίζονται πλασματικά νομείς, είναι δε δυνατή η χωρίς τη θέλησή τους κτήση από τρίτο της νομής όλου του κλήρου. ΕφΛαρ 446/10, σ. 60

Δικαίωμα κοινωνού για ρύθμιση χρήσης κοινού εφόσον τελεί στη συννομή, στοιχείο που πρέπει να διαλαμβάνει η αγωγή.

Απώλεια συννομής με άτυπο μερισμό γηπέδου μεταξύ συννομέων, που εφεξής γίνονται αποκλειστικοί νομείς ο καθένας διαιρετού τμήματος. ΕφΛαρ 586/10, σ. 251

Κτήση κυριότητας με χρησικτησία σε μοναστηριακό ακίνητο εφόσον είχε συμπληρωθεί έως τις 12.9.1915 νομή 40 ετών. ΕφΛαρ 749/10, σ. 273

Καταγγελία χρησιδανείου συναφθέντος μεταξύ σωματείου ως νομέα ακινήτου και πρώην μελών του. ΕφΛαρ 327/11, σ. 525

Αν σύζυγος εμποδίζεται με απόκρυψη ή απομάκρυνση να παραλάβει τα κινητά του έχει τις εμπράγματα ή περιόχους αγωγές, ενώ ο εναγόμενος σύζυγος, αν δεν συντρέχουν λόγοι επιείκειας, δεν μπορεί να αντιτάξει δικαίωμα συγκατοχής. ΕφΛαρ 454/11, σ. 581

Επί παράνομης αποβολής από τη νομή, αν ο αφαιρέσας το πράγμα έπαυσε να είναι νομέας γιατί εκποιήθηκε ή καταστράφηκε, δυνατή εναγωγή του για αποζημίωση, αν συντρέχουν όροι αδικοπραξίας. ΕφΛαρ 467/11, σ. 605

ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

Απόλυτη ακυρότητα, κατ'αυτεπάγγελτη έρευνα, σύμβασης νηδδ με αντικείμενο ανώτερο του οριζομένου στο νόμο, δίχως έγγραφο τύπο.

Άρση ακυρότητας επί εκπλήρωσης σύμβασης για την οποία προηγήθηκε έγγραφη πρόταση, χωρίς έγγραφη αποδοχή.

Ακυρότητα σύμβασης έργου μεταξύ Νοσοκομείου και ιδιώτη δίχως τήρηση των άνω. ΕφΛαρ 415/11, σ. 565

ΝΟΜΙΜΗ ΜΟΙΡΑ

Προσδιορισμός νόμιμης μοίρας. Πραγματική και πλασματική κληρονομιά περιουσία. Καταλογιστέες παροχές. Καταλογιστέα η παροχή που έλαβε ο μεριδούχος και όχι ό,τι αγόρασε με αυτήν. ΕφΛαρ 17/11, σ. 286, ΕφΛαρ 133/11, σ. 320

Πριν το ν. 1329/83 για να καταλογιστούν στη νόμιμη μοίρα οι λοιπές, εκτός προίκας, εν ζωή παροχές πρέπει να έγιναν με προγενέστερο ή ταυτόχρονο όρο καταλογισμού τους. ΕφΛαρ 133/11, σ. 320

Συνυπολογισμός παροχών καταλογιστέων ή μη στη νόμιμη μοίρα, ανεξαρτήτως θέλησης κληρονομούμενου.

Επί ουσιώδους υποτίμησης της δραχμής, αγωγή της αξίας της παροχής στο ισάξιο της σε δραχμές (ευρώ) κατά το χρόνο θανάτου. Μη στοιχείο του ισχυρισμού αναγωγής η τιμή χρυσής λίρας και ο τιμάρριθμος, που θα προκύψουν από τις αποδείξεις. ΕφΛαρ 71/11, σ. 423

Βλ. και Διαθήκη, Κληρονομία

ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ (ΠολΔικ)

Νομιμοποίηση κυρίως παρεμβάντος σε άσκηση έφεσης μόνο καθό μέρος απορρίφθη-

κε η παρέμβαση και όχι καθό μέρος έγινε δεκτή η αγωγή. ΕφΛαρ 245/10, σ. 33

Επί διαφορών εξ οροφοκτησίας νομιμοποιούμενοι ενεργητικά και παθητικά οι οροφοκτήτες. ΕφΛαρ 545/10, σ. 72

Νομιμοποίηση διαχειριστή, ως εκπροσώπου της χωρίς νομική προσωπικότητα ένωσης των συνιδιοκτητών, σε υποθέσεις διαχείρισης. Η προσβολή δικαιώματος συνιδιοκτήτη για χρήση κοινοχρήστων μερών δεν αφορά διαχειριστική πράξη, η δε αγωγή στρέφεται κατά συγκεκριμένων συνιδιοκτητών ατομικά. ΕφΛαρ 645/10, σ. 92

Νομιμοποίηση οργανισμών συλλογικής διαχείρισης συγγενικών δικαιωμάτων για είσπραξη της εύλογης ενιαίας αμοιβής καλλιτεχνών και παραγωγών. ΕφΛαρ 608/10, σ. 254

Αν ο κατακρατών κληρονομαίο αντικείμενο δεν επικαλείται κληρονομικό δικαίωμα ενάγεται όχι με την περί κλήρου αγωγή, αλλά με την αρμόζουσα στη συγκεκριμένη έννομη σχέση. ΕφΛαρ 71/11, σ. 423

Επί ανακοπής κατά πίνακα κατάταξης, παθητική νομιμοποίηση δανειστών των οποίων προσβάλλεται η κατάταξη. ΜονΠρωτΛαρ 212/11, σ. 609

ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΗ ΑΔΕΙΑ

Βλ. Δίκη-Δικονομία (Διοικ), Ημιυπαίθριοι χώροι, Πολεοδομική νομοθεσία

ΟΜΟΔΙΚΙΑ (ΠολΔικ)

Επί απλής ομοδικίας δυνατή αντέφεση κατά οποιουδήποτε εκκαλέσαντος ομοδίκου. ΕφΛαρ 118/11, σ. 314

Ο κυρίως παρεμβαίνων καθίσταται κύριος διάδικος και αντίδικος των αρχικών διαδίκων, δίχως ομοδικία μεταξύ τους. ΕφΛαρ 213/11, σ. 350

Επί απλής ομοδικίας δυνατή έφεση ως προς τη δ/ξη της εν μέρει οριστικής απόφασης που αποφαινεται οριστικά ως προς μερικούς ομοδίκους. ΕφΛαρ 261/11, σ. 368

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Για τους ΟΤΑ οι νόμιμες και δικαστικές προθεσμίες είναι 30 μέρες. ΕφΛαρ 503/10, σ. 243

Οιονεί καθολικοί διάδοχοι των καταργηθέντων (συνενωθέντων) δήμων οι νέοι δήμοι. Αυτεπάγγελτα απαράδεκτες διαδικαστικές πράξεις ενεργούμενες από καταργηθέντες δήμους. Αυτοδίκαιη συνέχιση από το νέο δήμο των εκκρεμών δικών χωρίς άλλη διαδικαστική πράξη, αναγκαία όμως κλήτευσή του για την παραδεκτή, ερήμην αυτού, συζήτηση. ΕφΛαρ 115/11, σ. 443

Βλ. και Εργασία

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ

Αποκλειστική υπαιτιότητα μηχανοδηγού αμαξοστοιχίας, Προϊσταμένου υπηρεσίας και Σταθμάρχη, ως προστηθέντων ΟΣΕ, για τραυματισμό επιβάτη, που ενώ κατέβαινε, αυτή ξεκίνησε. ΕφΛαρ 224/11, σ. 484

ΟΡΟΦΟΚΤΗΣΙΑ

Επί σύστασης οριζόντιας ιδιοκτησίας με διαθήκη το ακίνητο πρέπει να ανήκει σε έναν κύριο, αρκεί δε αυτός να ορίσει την εγκατάσταση κληρονόμου σε όροφο ή διαμέρισμα και να γίνει αποδοχή κληρονομίας και μεταγραφή. ΕφΛαρ 467/10, σ. 67

Επί διαφορών εξ οροφοκτησίας υποχρέωση μείας στην αγωγή ότι οι διάδικοι είναι κύριοι διηρημένων ιδιοκτησιών, όχι όμως των τίτλων. Έννοια ορόφου και διαμερίσματος. Η σύσταση διηρημένης ιδιοκτησίας επί ανοικτού χώρου μέλλοντος να οικοδομηθεί τελεί υπό την αναβλητική αίρεση κατασκευής.

Κάθε οροφοκτήτης δικαιούται σε απόλυτη χρήση των κοινοχρήστων μερών, υπό τον όρο μη βλάβης των λοιπών, εκτός αν με δεσμευτική συμφωνία το δικαίωμα αυτό διαφυλάχτηκε υπέρ μερικών μόνο ιδιοκτητών.

Απολύτως άκυρη συμφωνία για κατάργηση του κοινόχρηστου χαρακτήρα της στέγης - δώματος και μεταβίβασή του σε τρίτους ως διηρη-

μένη ιδιοκτησία. ΕφΛαρ 545/10, σ. 72

Οι με ομόφωνη συμβολαιογραφική μεταγραφόμενη συμφωνία των οροφοκτητών περιορισμοί φέρουν χαρακτήρα δουλείας, δεσμεύουν τους διαδόχους και αντιτάσσονται κατά τρίτων.

Νομιμοποίηση διαχειριστή, ως εκπροσώπου της χωρίς νομική προσωπικότητα ένωσης των συνιδιοκτητών, σε υποθέσεις διαχείρισης.

Επί αγωγής οροφοκτητή κατά διαχειριστή πρέπει να εκτίθεται ο τρόπος εκλογής του και ο προβλέπων αυτόν κανονισμός, επί δε έλλειψης η κατά το νόμο εκλογή.

Αγωγή ΔΕΗ λόγω προσβολής του δικαιώματος χρήσης κοινοχρήστων μερών που οδηγούν σε υπόγειο υποσταθμό διανομής ενέργειας.

Η προσβολή του δικαιώματος συνιδιοκτητή για χρήση κοινοχρήστων μερών δεν αφορά διαχειριστική πράξη, η δε αγωγή στρέφεται κατά οροφοκτητών ατομικά. ΕφΛαρ 645/10, σ. 92

Καθιέρωση από 16.9.85 ως τρόπου αυτούσιας διανομής κοινού οικοπέδου με οικοδομή της σύστασης χωριστής ιδιοκτησίας κατά ορόφους και μετά την ισχύ του ν. 2207/94 και κατά διακεκριμένα μέρη του ενιαίου οικοπέδου στα οποία έχουν ανεγερθεί χωριστές οικοδομές ή και σε ακάλυπτο οικόπεδο, κατόπιν αιτήματος συγκυρίου και με τις προτάσεις, εφόσον δεν αντιβαίνει στο συμφέρον των συγκυρίων.

Επί αυτούσιας διανομής ακινήτου με κάθετη ιδιοκτησία, η μόνη υπάρχουσα οικοδομή θα περιέλθει σε έναν συγκύριο και στους λοιπούς οι ανεγερθησόμενες στα οριζόμενα από το δικαστήριο διακριτά μέρη υπόλοιπες, εξισουμένων τυχόν ανισοτήτων με καταβολή ποσού ή σύσταση δουλείας. ΕφΛαρ 739/10, σ. 128, ΕφΛαρ 94/11, σ. 308

Μη δυνατή δικ. διανομή ήδη συσταθείσας οροφοκτησίας και του εδάφους που ανήκει στη συνιδιοκτησία, εκτός αν η οικοδομή καταστραφεί κατά τα 3/4, ή και σε μικρότερη έκταση εφόσον ουδείς θέλει την ανοικοδόμηση, οπότε κάθε οροφοκτητής μπορεί να ζητήσει αναγνώριση της παύσης της οροφοκτησίας και διανο-

μή του οικοπέδου και των σωθέντων κοινών μερών. ΕφΛαρ 775/10, σ. 137

Κατάπτωση ποινικής ρήτηρας και αποζημίωση κατά έκπτωσης εργολάβου λόγω υπερημερίας εξ υπαιτιότητάς του και όχι εκ κακοκαιρίας. Εκτέλεση υπό οικοπεδούχων συμβολαιογραφικού εργολαβικού προς απόδοση των διηρημένων ιδιοκτησιών της εργολαβικής αμοιβής. ΕφΛαρ 661/10, σ. 268

Διάρθρωση ενιαίων διηρημένων ιδιοκτησιών σε αυτοτελείς μικρότερου εμβαδού και νόμιμη σύσταση τούτων ως οριζόντιων ιδιοκτησιών με διαθήκη του κυρίου των ενιαίων, που ενήργησε βάσει όρου του κανονισμού.

Διόρθωση κτηματολογικών εγγραφών, ώστε στη θέση των ενιαίων να εγγραφούν οι μικρότερες ιδιοκτησίες με τα αναλογούντα ποσοστά συνιδιοκτησίας. ΕφΛαρ 93/11, σ. 303

Αντικείμενο οριζόντιας ιδιοκτησίας μόνον οι όροφοι, τα διαμερίσματά τους, τα υπόγεια και δωμάτια κάτω από τη στέγη.

Μη δυνατή σύσταση διαιρεμένης ιδιοκτησίας επί ανοικτού χώρου, εκτός αν προβλέπεται στην πράξη οροφοκτησίας οικοδόμηση, οπότε τελεί υπό την αναβλητική αίρεση κατασκευής. Ακυρότητα σύστασης διαιρεμένων ιδιοκτησιών σε ανοικτά τμήματα πιλοτής, που είναι κοινόχρηστα. Αν προβλέπεται η κατασκευή κλειστών χώρων, έγκυρη δημιουργία διαιρεμένων ιδιοκτησιών σε αυτούς και μεταβίβασή τους σε τρίτους, παρά την υπέρβαση του ορίου κάλυψης ή του συντελεστή δόμησης και την αντίθετη πρόβλεψη του νόμου ότι η πιλοτή αφήνεται κενή.

Ο χαρακτηρισμός με την οικοδομική άδεια μέρους οροφοκτησίας, πριν τη σύστασή της, ως κοινής ή βοηθητικής χρήσης δεν αρκεί, διότι τέτοιος περιορισμός δεν μπορεί να γεννηθεί με διοικ. πράξεις.

Επί οικοδομής με πιλοτή υποχρέωση οροφοκτητών να εξασφαλίζουν, σε ακάλυπτο μέρος ή στην πιλοτή, τον εκ του νόμου αριθμό χώρων στάθμευσης, ακυρότητα δε κάθε αντίθετης συμφωνίας.

Άκυρη μεταγραφείσα συμβολαιογραφική πράξη, με την οποία ακάλυπτοι χώροι πιλοτής κατέστησαν οριζόντιες ιδιοκτησίες, μπορεί να ισχύσει κατά μετατροπή ως παραχώρηση αποκλειστικής χρήσης στο δικαιούχο.

Σύσταση οροφокτησίας με μονομερή δικαιοπραξία του μόνου οικοπεδούχου. ΕφΛαρ 296/11, σ. 502

Επί κάθετης ιδιοκτησίας δικαίωμα συνιδιοκτήτη να οικοδομήσει στο καθορισμένο γι' αυτόν τμήμα του κοινού οικοπέδου την αναλογούσα στο ποσοστό συγκυριότητάς του επιφάνεια, αφήνοντας ακάλυπτο το κατά τις πολεοδομικές δ/ξεις ποσοστό, άλλως ο ζημιωθείς συνιδιοκτήτης μπορεί να απαιτήσει κατεδάφιση της υπέρβασης ή, επί αδυναμίας κατεδάφισης, αποζημίωση ίση με την αξία του στερηθέντος κτίσματος, από την οποία αφαιρείται η αξία των υλικών και δαπανών οικοδόμησης και του εδάφους που αντιστοιχεί σε αυτό και εξακολουθεί να του ανήκει.

Κατασκευή αυθαίρετων κτισμάτων αντίθετη με τη σύσταση οροφокτησίας.

Αδικοπρακτική ευθύνη αποζημίωσης όταν η στέρηση της νομικής δυνατότητας οικοδόμησης προέρχεται από υπέρβαση από συγκύριο κάθετης ιδιοκτησίας του ποσοστού κάλυψης και του συντελεστή δόμησης. ΕφΛαρ 445/11, σ. 572

ΟΣΕ

Βλ. Οργανισμός σιδηροδρόμων Ελλάδος

ΟΤΑ

Βλ. Οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης

ΟΧΛΗΣΗ

Η διά της αγωγής όχληση δεν ανατρέπεται επί παραίτησης από το δικόγραφο. ΕφΛαρ 295/10, σ. 234

ΠΑΛΑΙΟΗΜΕΡΟΛΟΓΙΤΕΣ

Βλ. Γνήσιοι Ορθόδοξοι Χριστιανοί

ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΑΠΟΦΑΣΗΣ

Μη στοιχειοθέτηση παραβίασης απόφασης ασφ. μέτρων αν σε 30 μέρες από τη δημοσίευση δεν ασκηθεί κύρια αγωγή. Δ/ξηΕισΕφΛαρ 44/10, σ. 207

ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ (Αστ-Πολ)

Η αίτηση συμβιβασμού στο ΝΣΚ διακόπτει την παραγραφή. ΕφΛαρ 22/11, σ. 147

5ετής παραγραφή της αξίωσης αποζημίωσης του εκτός χρήσης κοινωνού, αρχόμενη μόλις λήξει το έτος στο οποίο γεννήθηκε κάθε περιοδική παροχή. ΕφΛαρ 154/11, σ. 330

Προβολή στην κατ' έφεση δίκη ένστασης παραγραφής εν επιδικία ως οψιγενούς ισχυρισμού ή αν αποδεικνύεται εγγράφως ή με δικ. ομολογία. ΕφΛαρ 198/11, σ. 477

5ετής παραγραφή των αξιώσεων για δώρα εορτών. ΕφΛαρ 333/11, σ. 532

ΠΑΡΑΓΩΓΟΣ

Ευθύνη παραγωγού για ζημία καταναλωτή κατά το ν. 2251/94. Ως παραγωγός θεωρείται και ο εισαγωγέας προϊόντος στην Κοινότητα από τρίτη χώρα, όχι όμως και από άλλο κράτος μέλος. ΕφΛαρ 652/10, σ. 101

ΠΑΡΑΙΤΗΣΗ (Αστ)

Δυνατή συμβατική παραίτηση συζύγου από τη μεταγαμιαία μέλλουσα διατροφή. ΕφΛαρ 42/10, σ. 29

Ακυρότητα παραίτησης από τις ελάχιστες (όχι τις υπέρτερες) νόμιμες αποδοχές. ΜονΠρωτΛαρ 12/11, σ. 181

ΠΑΡΑΙΤΗΣΗ (ΠολΔικ)

Επί παραίτησης από το δικόγραφο αγωγής αξίωση απόδοσης δικ. εξόδων και δικηγορικής αμοιβής, ακόμη και αν ο παραιτούμενος ασκήσει νέα αγωγή και ο εναγόμενος χρησιμοποιήσει στη νέα δίκη τις προτάσεις της πρώτης. ΕφΛαρ 340/10, σ. 49

Τοκογονία από επίδοση προγενέστερης όμοιας αγωγής από το δικόγραφο της οποίας

χώρησε παραίτηση. ΕφΛαρ 295/10, σ. 234

Επί άσκησης παραδεκτής έφεσης δυνατή παραίτηση από το δικόγραφο της αγωγής, που επάγεται άμεση κατάργηση της δίκης, εφόσον γίνει χωρίς αντίρρηση του παριστάμενου εφεσιβλήτου, δίχως έκδοση απόφασης. Αν ο αντίδικος εμμένει, χωρίς αντίρρηση για την παραίτηση, σε έκδοση απόφασης, η εκδιδόμενη αναγνωρίζει απλά την κατάργηση της δίκης και δεν τίθεται θέμα επιβολής δικ. εξόδων σε βάρος του παραιτουμένου. ΕφΛαρ 97/11, σ. 442

ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΗ

Ευθύνη των Γενικών Αποθηκών ως θεματοφύλακα. ΕφΛαρ 622/10, σ. 79

Βλ. και Γενικές Αποθήκες της Ελλάδος

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ (ΠολΔικ)

Νομιμοποίηση κυρίως παρεμβάντος σε άσκηση έφεσης μόνο καθό μέρος απορρίφθηκε η παρέμβαση και όχι καθό μέρος έγινε δεκτή η αγωγή.

Κύρια παρέμβαση επί αγωγής αναγνώρισης του προσβαλλόμενου δικαιώματος και διόρθωσης της ανακριβούς πρώτης εγγραφής στα κτηματολογικά βιβλία. ΕφΛαρ 245/10, σ. 33

Ο κυρίως παρεμβαίνων καθίσταται κύριος διάδικος και αντίδικος των αρχικών διαδίκων, δίχως ομοδικία μεταξύ τους. ΕφΛαρ 213/11, σ. 350

ΠΑΡΚΙΝΓΚ

Βλ. Οροφοκτησία

ΠΕΡΙΟΔΕΥΩΝ ΠΩΛΗΤΗΣ

Απασχόληση μισθωτού ως περιοδεύοντος πωλητή, και όχι οδηγού, αφού με αυτήν ο εργοδότης επιδίωκε προώθηση των προϊόντων και διεύρυνση του πελατολογίου, η δε χρήση του φορτηγού αποτελούσε το μέσο. ΕφΛαρ 322/11, σ. 519

ΠΕΡΙΠΤΕΡΟ

Μη επιτρεπτή εκμίσθωση του δικαιώματος

εκμετάλλευσης περιπτέρου σε άλλους πλην των οικείων του παραχωρησιούχου, εκτός εξαιρετικού λόγου κατόπιν διοικ. αδείας. ΕφΛαρ 229/10, σ. 232

ΠΙΛΟΤΗ

Βλ. Οροφοκτησία

ΠΛΑΝΗ (Αστ)

Δυνατή ακύρωση της δήλωσης γονέων για προσδιορισμό του επωνύμου των τέκνων λόγω πλάνης, απάτης ή απειλής κατά την τακτική διαδικασία στο ΠολΠρωτ. ΕφΛαρ 373/10, σ. 57

Ακύρωση δικαιοπραξίας επί ουσιώδους πλάνης κατά τη δήλωση βούλησης συνεπεία εσφαλμένης γνώσης της πραγματικής κατάστασης. ΕφΛαρ 362/11, σ. 546

ΠΛΑΣΙΕ

Βλ. Εργασία, Περιοδεύων πωλητής

ΠΛΑΣΤΟΤΗΤΑ

Ανταπόδειξη κατά της έκθεσης επίδοσης ως προς όσα βεβαιώνεται ότι έγιναν από το δικ. επιμελητή ή ενώπιόν του μόνο με προσβολή της ως πλαστής. ΕφΛαρ 145/11, σ. 325

ΠΛΕΙΣΤΗΡΙΑΣΜΟΣ

Σώρευση ανακοπής κατά του πλειστηριασμού και κατά της επόμενης πράξης με λόγο την αναμενόμενη ακύρωσή του.

Με την ανακοπή του 979 ΚΠολΔ προσβάλλεται η διαδικασία της κατάταξης και όχι η έως τον πλειστηριασμό διαδικασία. Επί δικονομικής ελαττωματικότητας του πίνακα κατάταξης ακύρωσή του για μόνο το λόγο της επικείμενης ακύρωσης του πλειστηριασμού με ανακοπή του 933 και όχι του 979 ΚΠολΔ.

Επί ανακοπής κατά του πλειστηριασμού, η διπλαστική ενέργεια της απόφασης ισχύει erga omnes. ΕφΛαρ 113/11, σ. 155

Πλειστηριασμός λόγω διανομής ακινήτου. ΕφΛαρ 756/10, σ. 278

Κατάταξη του Δημοσίου, εμπράγματων

δανειστών και εργατικών απαιτήσεων. Ειρ/αρ 79/11, σ. 386, ΜονΠρωτ/αρ 212/11, σ. 609 Βλ. και Ανακοπή, Εκτέλεση

ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑ (Αστ-ΠολΔικ)

Για τη συζήτηση απαιτείται ρητή πληρεξουσιότητα με συμβολαιογραφική πράξη ή δήλωση στα πρακτικά, άλλως κηρύσσονται άκυρες όλες οι πράξεις, ακόμη και προηγηθείσες, κατ'αυτεπάγγελτη έρευνα σε κάθε στάση της δίκης. Κάλυψη της έλλειψης νόμιμης πληρεξουσιότητας με έγκριση εκ των υστέρων με συμβολαιογραφικό πληρεξούσιο. Εφ/αρ 120/11, σ. 445

Άνευ επιρροής η εσφαλμένη αναγραφή του αριθμού ειδικού πληρεξουσίου στα συμβόλαια, που δεν δημιουργεί αμφιβολία ως προς το περιεχόμενό του. Εφ/αρ 362/11, σ. 546

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ

Προστασία συγγενικών προς την πνευματική ιδιοκτησία δικαιωμάτων.

Εύλογη ενιαία αμοιβή στους ερμηνευτές ή εκτελεστές καλλιτέχνες και τους παραγωγούς, που είναι ανεκχώρητη και η είσπραξη της εκ του νόμου ανατέθηκε στους οργανισμούς συλλογικής διαχείρισης. Υπολογισμός αμοιβής. Συμβάσεις αμοιβαιότητας άνω οργανισμών με αλλοδαπούς προς διαχείριση δικαιωμάτων αλλοδαπών στην Ελλάδα. Διεθνής Σύμβαση της Ρώμης.

Επί αγωγής ημεδαπών οργανισμών αρκεί μνεία ότι εκπροσωπούν το σύνολο της ενδιαφερομένης κατηγορίας δικαιούχων, δίχως ειδίκευση της επιμέρους σχέσης.

Κατανομή ενιαίας αμοιβής εξ ημισείας μεταξύ καλλιτεχνών και παραγωγών, και περαιτέρω κατά τον κανονισμό λειτουργίας του οργανισμού.

Έναρξη τοκογονίας της απαίτησης των δικαιούχων από την όχληση, καθόσον δεν εφαρμόζονται οι δ/ξεις περί αοριστίας παροχής, αλλά ο προσδιορισμός της αμοιβής στηρίζεται στο νόμο. Εφ/αρ 608/10, σ. 254

ΠΟΙΝΗ (Ποιν)

Περαιτέρω μετατροπή σε κοινωφελή εργασία της στερητικής της ελευθερίας ποινής που μετατράπηκε σε χρηματική.

Επί ελλιπούς ή πλημμελούς ή μη παροχής εργασίας από τον καταδικασθέντα με υπαιτιότητά του, δυνατότητα εισαγγελία να προβεί σε προειδοποίηση, ή παράταση της προθεσμίας για εκτέλεση εργασίας, ή σε εκτέλεση της αρχικής μετατραπείσας ποινής.

Μη παροχή, με υπαιτιότητα καταδικασθέντος, της αιτηθείσας εργασίας, καίτοι γνώριζε ότι δεν μπορεί να την παράσχει λόγω υγείας. Δ/ξηΕισΕφ/αρ 9/11, σ. 404

ΠΟΙΝΙΚΗ ΡΗΤΡΑ

Κατάπτωση ποινής επί υπαίτιας μη εκπλήρωσης (αδυναμίας) ή μη προσήκουσας εκπλήρωσης (πλημμελούς ή υπερήμερης). Εφ/αρ 229/10, σ. 232

Συμβατικό δικαίωμα οικοπεδούχων για έκπτωση υπερήμερου εργολάβου και αναζήτηση ποινικής ρήτηρας. Εφ/αρ 661/10, σ. 268

Ποινική ρήτρα λόγω μη προσήκουσας εκπλήρωσης παροχής, εκτός αν ο υπόχρεος αποδείξει ότι οφείλεται σε εύλογη ανυπαίτια αιτία.

Μείωση ποινής κατόπιν αγωγής ή ένστασης. Κατάπτωση ποινής και επί μη ζημίας. Εφ/αρ 25/11, σ. 298

ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Τακτοποίηση ημιυπαίθριων χώρων. Αυθαίρετα κτίσματα.

Αναστολή εκτέλεσης πράξης μερικής ανάκλησης οικοδομικής άδειας. ΔιοικΕφ/αρ (Συμβ) 14/11, σ. 197, ΔιοικΕφ/αρ (Συμβ) 10/11, σ. 400

Επί κάθετης ιδιοκτησίας δικαίωμα συνιδιοκτήτη να οικοδομήσει στο καθορισμένο γι' αυτόν τμήμα του κοινού οικοπέδου την αναλογούσα στο ποσοστό συγκυριότητάς του επιφάνεια, αφήνοντας ακάλυπτο το κατά τις πολεοδομικές δ/ξεις ποσοστό.

Στο συντελεστέο δόμησης προσμετράται το κλειστό και στεγασμένο δώμα, όχι όμως και η εξωτερική σκάλα της οικοδομής.

Οικοδομή με κύριο προορισμό την κατοικία δεν συνιστά ειδικό κτίριο του 2§21 ΓΟΚ. ΕφΛαρ 445/11, σ. 572

Βλ. και Αυθαίρετα, Ημιυπαίθριοι χώροι, Οροφокτησία

ΠΡΑΓΜΑΤΟΓΝΩΜΟΣΥΝΗ (ΠολΔικ)

Επί μη κοινοποίησης της απόφασης που διορίζει ή αντικαθιστά πραγματογνώμονα, μη ακυρότητα έκθεσης δίχως επίκληση βλάβης. Ο μη διορισμός τεχνικού συμβούλου δεν θεμελιώνει βλάβη, αφού μπορεί να γίνει και μετά την έναρξη των αποδείξεων. ΕφΛαρ 51/10, σ. 32

Ο διορισμός πραγματογνώμονα απόκειται στην αναιρετικά ανέλεγκτη κρίση, εκτός αν διάδικος ζητήσει και το δικαστήριο κρίνει ότι χρειάζονται «ιδιάζουσες» γνώσεις επιστήμης ή τέχνης. ΕφΛαρ 330/10, σ. 45

Ατέλειες ή σφάλματα της πραγματογνωμοσύνης ή μη συμμόρφωση πραγματογνώμονα στις οδηγίες του δικαστηρίου δεν επάγονται ακυρότητα της έκθεσης, διότι εκτιμάται ελεύθερα.

Η υπόνοια μεροληψίας πραγματογνώμονα δεν καθιστά άκυρη την πραγματογνωμοσύνη, αλλά μπορεί να στηρίξει αίτηση εξαίρεσης ή αντικατάστασής του, υποβαλλόμενη μέχρι την περάτωσή της, ενώ μετά δυνατή αίτηση για νέα. ΕφΛαρ 462/10, σ. 65

Μη διενέργεια πραγματογνωμοσύνης αν το ελάττωμα αποκαταστάθηκε και το πωληθέν δεν το έχει πλέον ο ενάγων. ΕφΛαρ 652/10, σ. 101

ΠΡΟΘΕΣΜΙΕΣ (Αστ - Πολ)

Προσφυγή κατά απόφασης κήρυξης εκτελεστέας αλλοδαπής απόφασης σε 1 μήνα από την κοινοποίηση, ή σε 2 αν ο καθού κατοικεί σε κράτος - μέλος άλλο από εκείνο στο οποίο κηρύχθηκε η εκτελεστότητα. ΕφΛαρ 157/10, σ. 229

Για τους ΟΤΑ οι νόμιμες και δικαστικές προθεσμίες είναι 30 μέρες. ΕφΛαρ 503/10, σ. 243

Άσκηση ανακοπής κατά πίνακα κατάταξης σε 12 εργάσιμες μέρες από την επίδοση της πρόσκλησης του υπαλλήλου του πλειστηριασμού, μη υπολογιζομένων Σαββάτων και αργιών. ΜονΠρωτΛαρ 212/11, σ. 609

ΠΡΟΘΕΣΜΙΕΣ (Ποιν)

Προσφυγή κατά εντάλματος Ανακριτή περί προσωρινής κράτησης στο Συμβ Πλημ σε 5 μέρες από την επίδοση. ΣυμβΠλημΛαρ 424/09, σ. 202

ΠΡΟΣΕΠΙΚΛΗΣΗ

Επί ζημίας ΑΕ από αμέλεια μέλους του ΔΣ, δυνατότητα εναγομένου, αν θεωρεί ότι ευθύνονται και άλλοι, να τους προσεπικαλέσει σωρεύοντας και παρεμπόπτουσα αγωγή.

Αοριστία προσεπίκλησης, καθόσον το αίτημα καταδίκης των προσεπικαλουμένων να καταβάλουν στον κυρίως εναγόμενο - προσεπικαλούντα όλο το ποσό της αποζημίωσης που θα καταβάλει, δίχως μνεία ποσοστού συνευθύνης τους, προϋποθέτει αποκλειστική υπαιτιότητά τους για τη ζημία της κυρίως ενάγουσας, ισχυρισμός όμως που καθιστά νόμω αβάσιμη την προσεπίκληση, αφού η αλήθεια αυτού επάγεται απόρριψη της κύριας αγωγής. ΠολΠρωτΛαρ 316/10, σ. 166

Σε δίκη διανομής υποχρεωτική και περιοριστική προσεπίκληση όσων έχουν δικαίωμα υποθήκης, ενεχύρου ή επικαρπίας ή έχουν επιβάλει κατάσχεση σε μερίδα κοινωνού. Δικαιώματα αυτών. ΕφΛαρ 756/10, σ. 278
Βλ. και Διανομή

ΠΡΟΣΗΜΕΙΩΣΗ

Επί πλειστηριασμού γεγόμενου πριν την τροπή προσημείωσης σε υποθήκη, η ασφαλιζόμενη απαίτηση κατατάσσεται τυχαίως, υπό την αίρεση τελεσίδικης επιδίκασης. Με την καταβολή του πλειστηριασμού αποσβέννυται η

προσημείωση και καθίσταται αδύνατη η τροπή της σε υποθήκη. ΜονΠρωτΛαρ 212/11, σ. 609

ΠΡΟΣΤΗΣΗ

Αποκλειστική υπαιτιότητα προστηθέντων οργάνων του ΟΣΕ για τον τραυματισμό επιβάτη. ΕφΛαρ 224/11, σ. 484

ΠΡΟΣΥΜΦΩΝΟ

Το προσύμφωνο αποτελεί αυτοτελή σύμβαση, εκ της οποίας απορρέουν υποχρεώσεις για σύναψη κύριας σύμβασης. ΕφΛαρ 71/11, σ. 423

ΠΡΟΣΦΥΓΗ (ΠοινΔικ)

Προσφυγή κατά εντάλματος Ανακριτή περί προσωρινής κράτησης στο Συμβ Πλημ σε 5 μέρες από την επίδοση. ΣυμβΠλημΛαρ 424/09, σ. 202

Προσφυγή κατά απορριπτικής της έγκλησης δ/ξης ΕισΠλημ. Ο εσφαλμένος χαρακτηρισμός καταγγελίας ως έγκλησης αντί για μήνυση και η εφαρμογή του 47 αντί του 43 ΚΠΔ ικανοποιεί το δικαίωμα ακρόασης, αφού παρέχει δικαίωμα προσφυγής, που δεν υπάρχει επί αρχαιοθέτησης κατά το 43 ΚΠΔ. Δ/ξηΕισΕφΛαρ 137/11, σ. 406

ΠΡΟΣΦΥΓΗ (ΠολΔικ)

Απόφαση κηρύσσουσα εκτελεστότητα αλλοδαπής απόφασης υπόκειται σε προσφυγή στο Εφετείο κατά την αμφισβητούμενη δικαιοδοσία. ΕφΛαρ 157/10, σ. 229

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΚΡΑΤΗΣΗ

Μη αναγκαία υπό την αρχή της αναλογικότητας η προσωρινή κράτηση, αφού η εξασφάλιση παρουσίας του κατηγορουμένου και ο εγκληματοπροληπτικός σκοπός μπορούν να επιτευχθούν με ηπιότερους περιοριστικούς όρους. ΣυμβΠλημΛαρ 424/09, σ. 202

ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΚΡΑΤΗΣΗ

Δυνατή προσωπική κράτηση κατά εμπόρου.

ΕφΛαρ 633/10, σ. 87

Βλ. και Εκτέλεση, Λογοδοσία

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Το αίτημα αυτούσιας διανομής με σύσταση οροφοκτησίας υποβάλλεται και με τις προτάσεις. ΕφΛαρ 739/10, σ. 128

Επί καταδολιευτικής αγωγής που αναφέρει μόνο τη συνολική αξία των απαλλοτριωθέντων, παραδεκτή διευκρίνιση με τις προτάσεις της αξίας καθενός. ΠολΠρωτΛαρ 331/09, σ. 376

Στις μισθωτικές διαφορές μη δυνατή ισχύς της διά των προτάσεων ασκηθείσας αντέφησης ως αυτοτελούς έφεσης. ΕφΛαρ 318/11, σ. 515

ΠΤΑΙΣΜΑ

Βλ. Υπαιτιότητα

ΠΤΩΧΕΥΣΗ

Παύση πληρωμών λόγω κλονισμού της πίστης εκ μη πληρωμής ληξιπροθέσμων εκκαθαρισμένων εμπορικών χρεών.

Πτώχευση με αίτηση πιστωτή ή οφειλέτη ή και αυτεπάγγελα από τον ΕισΠρωτ. Υποχρέωση οφειλέτη να υποβάλει, επί παύσης πληρωμών, αίτηση σε 15 μέρες, ενώ επί ν.π. υποβάλλεται από το όργανο διοίκησης και στη δίκη καλούνται όλα τα μέλη.

Απόρριψη αίτησης πτώχευσης και επί ανεπάρκειας άμεσα ρευστοποιήσιμης περιουσίας για κάλυψη των εξόδων όλης της πτωχευτικής διαδικασίας. Επί μη επάρκειας περιουσίας για συνέχιση της πτώχευσης εφαρμογή του 166 ΠτΚ για παύση εργασιών.

Η μη εκκαθαρισθείσα δικαστικά, με οριστική έστω απόφαση, απαίτηση του πτωχού δεν συνιστά άμεσα ρευστοποιήσιμο στοιχείο. ΕφΛαρ 241/11, σ. 362

ΠΩΛΗΣΗ

Μη εφαρμογή ν. 2251/94 επί πώλησης πράγματος, το ελάττωμα του οποίου το καθιστά όχι επικίνδυνο, αλλά ακατάλληλο για την

προοριζόμενη χρήση.

Συρροή αξιώσεων αποζημίωσης καταναλωτή έναντι αφενός πωλητή βάσει των δ/ξεων περί πώλησης, αφετέρου παραγωγού βάσει του άνω νόμου, αλλά και των περί αδικοπραξιών δ/ξεων.

Ζημία αυτ/του λόγω ελαττώματος στο κλείσιμο του καπό. Ευθύνη και πωλητή, που δεν εντόπισε το ελάττωμα. ΕφΛάρ 652/10, σ. 101

Η διαπραγμάτευση πώλησης ακινήτου από μη κύριο με είσπραξη όλου του τιμήματος αντίκειται στην καλή πίστη.

Συνυπαιτιότητα ζημιωθέντος, που προέβη όχι σε προκαταβολή, αλλά εξόφληση του τιμήματος με ιδιωτικό συμφωνητικό, αν και γνώριζε ότι ουδέν δικαίωμα του μεταβίβαζε, ούτε τον διασφάλιζε για την κυριότητα του πωλητή. ΜονΠρωτΛαρ 45/10, σ. 176

Επί χρηματοδοτικής μίσθωσης η εκμισθώτρια εντέλλεται το μισθωτή να διαπραγματευθεί με τον προμηθευτή το αντικείμενο και τους όρους της πώλησης που θα καταρτίσει η ίδια με τον προμηθευτή, εκχωρεί δε στο μισθωτή προσδιορισμένες εκ της πώλησης απαιτήσεις της, όπως το δικαίωμα αναστροφής.

Επί ανεπιφύλακτης παραλαβής, η γνώση του ελαττώματος ή της έλλειψης ιδιότητας πρέπει να υπάρχει κατά το χρόνο παραλαβής. ΕφΛαρ 19/11, σ. 294

Πώληση μελλοντικής εσοδείας αγροτικών προϊόντων. Υπερμερία πωλητή ως προς την παραδοτέα ποσότητα. Διαφυγόντα εισοδήματα αγοραστή λόγω απώλειας του κέρδους εκ της ματαιωθείσας μεταπώλησης των προϊόντων. ΕφΛαρ 25/11, σ. 298

Για το κύρος πώλησης αδιάφορο το αν και πώς καταβλήθηκε το τίμημα, δυνατόν όμως τεκμήριο εικονικότητας από τη μη καταβολή. ΕφΛαρ 71/11, σ. 423

Επί νομικού ελαττώματος μη ακυρότητα της πώλησης, αλλά αρχική υποκειμενική αδυναμία παροχής.

Η διαβεβαίωση για την έκταση ακινήτου συνιστά συνομολόγηση ιδιότητας, αλλά η υπόσχεση ότι

ουδείς διεκδικεί δικαίωμα αποτελεί υπόσχεση ανυπαρξίας νομικού ελαττώματος.

Επί νομικού ελαττώματος ή έλλειψης ιδιότητας, αποζημίωση και πριν χωρήσει εκκίνηση, περιλαμβάνουσα την αξία της μη εκπληρωθείσας παροχής και δαπάνες.

Απαλλαγή πωλητή εκ της αντικειμενικής ευθύνης για νομικό ελάττωμα επί θετικής γνώσης του αγοραστή κατά τη σύναψη της πώλησης, μη αρκούσας υπαίτιας άγνοιας.

Αποκαταστατέα ζημία και το εκτός συμβολαίου καταβληθέν τίμημα ακινήτου. ΕφΛαρ 131/11, σ. 461

ΣΑΒΒΑΤΟ

Μη υπολογισμός στην προθεσμία άσκησης ανακοπής κατά πίνακα κατάταξης Σαββάτων και αργιών. ΜονΠρωτΛαρ 212/11, σ. 609

ΣΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣ

Βλ. Αυτοκίνητα-ατυχήματα, ΚΟΚ

ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΙ

Βλ. Οργανισμός σιδηροδρόμων Ελλάδος

ΣΥΓΚΥΡΙΟΤΗΤΑ

Βλ. Κοινωνία, Κυριότητα

ΣΥΖΗΤΗΣΗ (ΠολΔικ)

Στην επαναλαμβανόμενη συζήτηση δεν απαιτείται να μετέχουν οι δικαστές της προηγούμενης. ΕφΛαρ 462/10, σ. 65

Επί αναβολής η εγγραφή στο πινάκιο ισχύει ως κλήτευση όλων των διαδίκων, εφόσον ο απολιπόμενος διάδικος είχε επισπεύσει την αρχική συζήτηση, ή είχε κλητευθεί νόμιμα και εμπρόθεσμα, ή είχε παραστεί στην πρώτη δικάσιμο και με τη μη εναντίωσή του καλύφθηκε η ακυρότητα της κλήτευσής του. ΕφΛαρ 145/11, σ. 325

Επί παράβασης της εκκρεμοδικίας, ακόμη και με συμφωνία διαδίκων, ακυρότητα συζήτησης της μεταγενέστερης αγωγής, χωρίς συνδρομή βλάβης.

Μη κατάργηση εκκρεμοδικίας εκ ματαίωσης της συζήτησης. ΕφΛαρ 225/11, σ. 490

ΣΥΖΥΓΟΙ

Βλ. Γαμικές διαφορές, Διατροφή

ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ (Αστ-Εμπ)

Ελευθέρωσης χρέους. ΕφΛαρ 633/10, σ. 87, ΕφΛαρ 120/11, σ. 445

Ανεξαρτήτων υπηρεσιών. ΕφΛαρ 333/11, σ. 532

Δωρεάς εκδοτικής επιχείρησης. ΕφΛαρ 362/11, σ. 546

Έργου μεταξύ νηδδ (νοσοκομείου) και ιδιώτη. ΕφΛαρ 415/11, σ. 565

Αγρομίσθωσης και επίμορτης αγροληψίας. ΕφΛαρ 459/11, σ. 596

ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΔΙΕΘΝΕΙΣ

Βλ. Δίκαιο Ευρωπαϊκό

ΣΥΜΒΑΣΗ FACTORING

Η ανώμαλη εξέλιξη της συμβάσεως factoring (Μελ), σ. 5

ΣΥΜΒΑΣΗ LEASING

Βλ. Μίσθωση χρηματοδοτική

ΣΥΜΒΙΒΑΣΜΟΣ

Η αίτηση συμβιβασμού στο ΝΣΚ διακόπτει την παραγραφή. ΕφΛαρ 22/11, σ. 147

ΣΥΜΨΗΦΙΣΜΟΣ

Συμψηφισμός έγκυρων αντίθετων απαιτήσεων αφότου συνυπάρξουν, επιφέρων απόσβεσή τους καθό καλύπτονται, αναδρομικά, ανεξάρτητα αν η πρόταση συμψηφισμού γίνει ή όχι αποδεκτή.

Προϋπόθεση το ληξιπρόθεσμο της ανταπαίτησης και όχι της απαίτησης που μπορεί να είναι υπό προθεσμία.

Μη συμψηφισμός ξένων απαιτήσεων αν δεν προηγηθεί εκχώρηση.

Η επίκληση εξώδικου πριν τη δίκη συμψηφισμού συνιστά ένσταση εξόφλησης και όχι συμψηφισμού. ΕφΛαρ 231/11, σ. 493, ΕφΛαρ 366/11, σ. 558

Αβασιμότητα ένστασης συμψηφισμού ανταπαίτησης από συνεκμετάλλευση φορτηγού στο πλαίσιο αφανούς εταιρείας των διαδίκων, λόγω δεδικασμένου από τελεσίδικη απόφαση επί αγωγής λογοδοσίας, που έκρινε ότι δεν συστήθηκε εταιρεία, ούτε ο ενάγων έγινε συγκύριος του οχήματος. ΕφΛαρ 274/11, σ. 497

Επί παρακρατήσεων υπέρ τρίτων εκ του μισθού, αν η καταβολή σε αυτούς από τον εργοδότη γίνει εκ των υστέρων, στηρίζει ένσταση συμψηφισμού. ΕφΛαρ 333/11, σ. 532

ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ

Βλ. Γονείς, Διατροφή, Ενστάσεις

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

Αντίθετο στη συνταγματική αρχή της ισότητας των διαδίκων το 5§1 ΚΔΔ, που ρυθμίζει διαφορετικά τη δέσμευση του διοικ. δικαστηρίου από αμετάκλητη ποινική απόφαση, ανάλογα με το αν είναι καταδικαστική ή αθωωτική. ΔιοικΕφΛαρ 109/11, σ. 194

Εξειδίκευση με το 932 ΑΚ της αρχής της αναλογικότητας ως προς τον προσδιορισμό εύλογης χρηματικής ικανοποίησης και μη εφαρμογή του 25§1 Συντ. ΕφΛαρ 123/11, σ. 452

Η θρησκευτική κοινότητα των ΓΟΧ και οι οργανωτικές υποδιαφρέσεις της (όπως Μονή) έχουν αυτοδίκαια νομική προσωπικότητα, πηγάζουσα από το Σύνταγμα, ως προϋπόθεση άσκησης ελεύθερης λατρείας, ΕφΛαρ 327/11, σ. 525

Συνταγματικό ασυμβίβαστο (ευρω)βουλευτή με άσκηση επαγγέλματος, σύμφωνο προς την ΕΣΔΑ και την αρχή της αναλογικότητας. ΕφΛαρ 362/11, σ. 546

ΣΥΝΤΡΕΧΟΝ ΠΤΑΙΣΜΑ

Βλ. και Αυτοκίνητα-Ατυχήματα, Διαπραγματεύσεις, Πώληση, Υπαιτιότητα

ΣΩΜΑΤΕΙΟ

Νόμιμη κτήση της ιδιότητας εκ διαθήκης κληρονόμου από νόμιμα αναγνωρισθέν θρησκευτικό σωματείο, που κατά τη σύνταξη της διαθήκης δεν ήταν συνεστημένο, αλλά κατά την επαγωγή είχε ολοκληρωθεί η σύστασή του. ΕφΛαρ 327/11, σ. 525

ΤΑΞΙ

Βλ. Ασφάλιση, Εργασία, Μίσθωση προσοδοφόρου πράγματος

ΤΑΠΙ

Βλ. Δίκαιο Οθωμανικό, Κυριότητα

ΤΑΡΑΤΣΑ

Βλ. Οροφοκτησία

ΤΕΚΝΟ

Υποχρέωση γονέων να προσδιορίσουν πριν το γάμο το επώνυμο των τέκνων με κοινή αμετάκλητη δήλωση. ΕφΛαρ 373/10, σ. 57
Βλ. και Γονική μέριμνα, Διατροφή, Ενστάσεις, Επικοινωνία

ΤΕΣΣΑΡΟΥΦ

Βλ. Δίκαιο Οθωμανικό, Κυριότητα

ΤΕΧΝΙΚΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ (ΠολΔικ)

Βλ. Πραγματογνωμοσύνη (ΠολΔικ)

ΤΟΚΟΙ

Επί αγωγής αδικοπραξίας λόγω έκδοσης ακάλυπτης επιταγής, μη νόμιμο αίτημα τόκων υπερημερίας από την εμφάνιση προς πληρωμή ή την επίδοση της εκδοθείσας δ/γής πληρωμής. ΕφΛάρ 482/10, σ. 70

Τόκοι επί καταστροφής πράγματος, αν ο παθών ζητεί μόνο θετική ζημία ή και διαφυγόν κέρδος.

Τοκογονία επί παραίτησης από το δικόγραφο αγωγής. ΕφΛαρ 295/10, σ. 234

Τοκογονία επί αμοιβής καλλιτεχνών και παραγωγών εκ συγγενικών προς τα πνευματικά

δικαιωμάτων. ΕφΛαρ 608/10, σ. 254

Κατάταξη τόκων εξ εργατικών απαιτήσεων. ΕιρΛαρ 79/11, σ. 386

Επί αιτήματος τοκοδοσίας από ορισμένο χρονικό σημείο, αν αυτή διατάσσεται από μεταγενέστερο δεν επιδικάζεται πλέον του αιτηθέντος αλλά έλασσον. ΕφΛαρ 198/11, σ. 477

Η αποζημίωση χρήσης δεν συνιστά μίσθωμα καταβλητέο σε εκ του νόμου δήλη ημέρα, ώστε με την παρέλευσή της να οφείλονται τόκοι υπερημερίας. ΕφΛαρ 225/11, σ. 490

ΤΡΑΠΕΖΕΣ

Απόδειξη απαίτησης Τράπεζας από απόσπασμα βιβλίων της. Μηχανογραφημένα βιβλία. Προϋποθέσεις για να αποτελεί η φωτοτυπία αποσπάσματος βιβλίων κυρωμένο αντίγραφο. ΕφΛαρ 351/10, σ. 240

Αίτηση ρύθμισης χρεών προς Τράπεζες. ΕιρΛαρ 106/11, σ. 395

Η ΕΤΕ, στο μετοχικό κεφάλαιο της οποί-ας το Δημόσιο δεν έχει την πλειοψηφία, δεν εντάσσεται στο δημόσιο τομέα. ΕφΛαρ 338/11, σ. 542

ΤΡΕΝΟ

Βλ. Οργανισμός σιδηροδρόμων Ελλάδος

ΤΡΙΤΑΝΑΚΟΠΗ (ΠολΔικ)

Η ανακοπή τρίτου κατά της εκτέλεσης αποτελεί στην ουσία αγωγή, που εισάγει για εκδί-καση το δικαίωμα του τρίτου και όχι την εκτέ-λεση. Δυνατή σώρευση αιτημάτων αναγνώρισης ή καταψήφισης του δικαιώματος του τρίτου κατά δανειστή και οφειλέτη, και διάπλασης της ανενέργειας της εκτέλεσης κατά δανειστή. ΕφΛαρ 90/11, σ. 151

Τριτανakoπή απόφασης από τρίτο μη λαβό-ντα μέρος ή μη προσεπικληθέντα σε δικαστική ή εξώδικη πράξη που του προκαλεί βλάβη, ή αν δεσμεύεται από το δεδικασμένο και επικαλεί-ται δόλο ή συμπαιγνία των διαδίκων.

Δεν θεωρείται τρίτος ο αρχικά διάδικος, που δεν κλήθηκε, ούτε έλαβε μέρος στη μετέπειτα

διαδρομή της δίκης. ΕφΛαρ 216/11, σ. 358

ΥΠΑΙΤΙΟΤΗΤΑ

Υπαιτιότητα της αναδόχου (Γενικές αποθήκες) θεματοφύλακος έναντι του ενεχυρούχου δανειστή επί κλοπής των παρακαταθέντων και ενεχυρασθέντων εμπορευμάτων, διότι δεν έλαβε μέτρα φύλαξης του ιδιωτικού χώρου που κατέστησε αποθηκευτικό της παράρτημα. ΕφΛαρ 622/10, σ. 79

Ζημία αυτ/του λόγω ελαττώματος στο κλείσιμο του καπό. Υπαίτια παράβαση από τον παραγωγό και τον εισαγωγέα - διανομέα της υποχρέωσης πρόνοιας. ΕφΛαρ 652/10, σ. 101

Αγωγή εξ αδικοπραξίας λόγω ζημίας σε κτίσμα από υπαιτιότητα των οργάνων δημοτικής επιχείρησης ύδρευσης, που παρέλειψαν τη συντήρηση αγωγού, με αποτέλεσμα διαρροή νερού. ΕφΛαρ 665/10, σ. 120

Υπεξαίρεση από πράκτορα σε βάρος ΑΕ και υπαιτιότητα διευθύνοντος συμβούλου. ΠολΠρωτΛαρ 316/10, σ. 166

Υπαιτιότητα επί καταστροφής όμορης οικίας από πυρκαγιά. ΕφΛαρ 295/10, σ. 234

Υπερημερία εργολάβου εξ υπαιτιότητάς του και όχι κακοκαιρίας. ΕφΛαρ 661/10, σ. 268

Υπαιτιότητα οδηγού, που ανέλαβε μεταφορά επιβατών περισσότερων από τους αναγραφόμενους στην άδεια κυκλοφορίας στην ακάλυπτη καρότσα.

Συνυπαιτιότητα επιβάτη, που σηκώθηκε όρθιος, με αποτέλεσμα να πέσει στο έδαφος.

Συντρέχον πταίσμα επιβάτη που εν γνώσει του εμπιστεύεται τη μεταφορά του από μη ικανό οδηγό ή με όχημα ελαττωματικό. ΕφΛαρ 118/11, σ. 314

Νόθος αντικειμενική ευθύνη κατόχου κατοικίδιου ζώου για ζημία από αυτό, βάσει ειδικάζομενου πταίσματος ως προς τη φύλαξη. ΕφΛαρ 81/11, σ. 439

Υπαιτιότητα εργοδότη, που οδηγώντας ελκυστήρα με ρυμουλκούμενο παρέσυρε εργάτη, διότι δεν συμβουλευόταν τους καθρέπτες του.

Συνυπαιτιότητα εργάτη, που πλησίασε στο ρυμουλκούμενο, παρά την εμπειρία του. ΕφΛαρ 167/11, σ. 470

Αποκλειστική υπαιτιότητα προστηθέντων ΟΣΕ για τραυματισμό επιβάτη, που ενώ κατέβαινε από την αμαξοστοιχία αυτή ξεκίνησε. ΕφΛαρ 224/11, σ. 484

ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ

Αποζημίωση ιδιωτικών υπαλλήλων λόγω συνταξιοδότησης. ΕφΛαρ 247/11, σ. 366

Διευθύνοντες υπάλληλοι. Εξαίρεσή τους από την εφαρμογή δ/ξεων εργατικής νομοθεσίας. ΕφΛαρ 333/11, σ. 532

Διπλή θέση υπαλλήλων δημοσίου. ΕφΛαρ 338/11, σ. 542

Βλ. και Εργασία

ΥΠΕΞΑΙΡΕΣΗ

Από πράκτορα σε βάρος ΑΕ. ΠολΠρωτΛαρ 316/10, σ. 166

Από ασφαλειομεσίτη. ΕφΛαρ 123/11, σ. 452

ΥΠΕΡΗΜΕΡΙΑ

Επί αγωγής αδικοπραξίας λόγω έκδοσης ακάλυπτης επιταγής, μη νόμιμο αίτημα τόκων υπερημερίας από την ημέρα εμφάνισης προς πληρωμή ή την επίδοση της εκδοθείσας δ/γής πληρωμής. ΕφΛάρ 482/10, σ. 70

Υπερημερία εργολάβου εξ υπαιτιότητάς του και όχι κακοκαιρίας. ΕφΛαρ 661/10, σ. 268

Υπερημερία πωλητή ως προς την παραδοτέα ποσότητα μελλοντικής εσοδείας αγροτικών προϊόντων. ΕφΛαρ 25/11, σ. 298

Μη οφειλή τόκων επί αποζημίωσης χρήσης, που δεν συνιστά μίσθωμα καταβλητέο σε εκ του νόμου δήλη ημέρα. ΕφΛαρ 225/11, σ. 490

Επί άκυρης σύμβασης εργασίας, μη υπερημερία εργοδότη που δεν αποδέχεται τις υπηρέσεις του μισθωτού. ΕφΛαρ 435/11, σ. 567

ΥΠΕΡΧΡΕΩΜΕΝΑ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ

Στοιχεία αίτησης ρύθμισης χρεών.

Επί ακραίων ή εξαιρετικών περιπτώσεων οφειλετών με ανυπαίτια πραγματική αδυναμία καταβολής, το δικαστήριο μπορεί να καθορίζει καταβολές μικρού ύψους ή και μηδενικές, με αίτημα του οφειλέτη.

Αν η δυσμενής κατάσταση κρίνεται προσωρινή και δεν μπορεί να διαγνωσθεί ο χρόνος συνέχισής της, αναβολή έκδοσης απόφασης και ορισμός νέας δικάσιμου. ΕιρΛαρ 106/11, σ. 395

ΥΠΟΘΗΚΗ

Κατάταξη Δημοσίου και εμπράγματων δανειστών.

Επί πλειστηριασμού γενόμενου πριν την τροπή προσημείωσης σε υποθήκη, η ασφαλιζόμενη απαίτηση κατατάσσεται τυχαίως, υπό την αίρεση τελεσίδικης επιδίκασης. ΕιρΛαρ 79/11, σ. 386, ΜονΠρωτΛαρ 212/11, σ. 609

Βλ. και Διανομή, Εκτέλεση, Προσεπίκληση

ΥΠΟΘΗΚΟΦΥΛΑΚΑΣ

Ο τηρών δημόσια βιβλία, στα οποία καταχωρίζονται πράξεις ή αποφάσεις για δικαιώματα ιδιωτικού δικαίου, κατασχέσεις ή αγωγές, αν αρνείται την καταχώριση, οφείλει να σημειώσει περιληπτικά στο σχετικό βιβλίο την άρνηση και τους λόγους, η δε εκκρεμότητα αίρεται δικαστικά.

Δικαίωμα μεταγραφοφύλακα να αρνηθεί μεταγραφή μόνον εμφανώς άκυρης πράξης. ΕφΛαρ 467/10, σ. 67

ΥΠΟΣΧΕΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗΣ ΧΡΕΟΥΣ

Βλ. Ελευθέρωση χρέους

ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ

Εικονικά φορολογικά στοιχεία: δογματικά και ερμηνευτικά προβλήματα στο έγκλημα της έκδοσης και της αποδοχής εικονικών φορολογικών στοιχείων (Μελ), σ. 216

ΦΩΤΟΑΝΤΙΓΡΑΦΑ

Βλ. Διαταγή πληρωμής, Έγγραφα, Τράπεζες

ΧΡΕΟΣ

Βλ. Αναδοχή χρέους, Ελευθέρωση χρέους, Υπερχρεωμένα νοικοκυριά

ΧΡΗΜΑΤΙΚΗ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ

Η χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης ή ψυχικής οδύνης κατά του παραγωγού θεμελιώνεται στο κοινό δίκαιο και όχι στο ν. 2251/94. ΕφΛαρ 652/10, σ. 101

Η εκκληθείσα καταδικαστική ποινική απόφαση που τέθηκε στο αρχείο λόγω υφ' όρον παραγραφής δεν είναι τελεσίδικη ούτε εκτελεστός τίτλος ως προς τη χρηματική ικανοποίηση. ΕφΛαρ 221/11, σ. 360

Τελεσίδικη απόφαση αποζημίωσης δεν εμποδίζει αξίωση πρόσθετης ικανοποίησης ηθικής βλάβης, όταν οι συνέπειες της αδικπραξίας εκδηλώθηκαν αργότερα.

Μη πρόσθετη ικανοποίηση εφόσον τα περιστατικά (ακρωτηριασμός κάτω άκρων) ήταν γνωστά στις προηγούμενες δίκες και λήφθηκαν υπόψη. ΕφΛαρ 224/11, σ. 484

ΧΡΗΣΙΔΑΝΕΙΟ

Καταγγελία χρησιδανείου συναφθέντος μεταξύ σωματείου, ως νομέα ακινήτου, και πρώην μελών του. ΕφΛαρ 327/11, σ. 525

ΧΡΗΣΙΚΤΗΣΙΑ

Κτήση με το 4 ν. 3127/03 κυριότητας ιδιώτη με χρησικτησία σε δημόσια κτήματα, εφόσον αθροιστικά αφορά ακίνητο: 1) εντός σχεδίου πόλης ή προϋφισταμένου του 1923 οικισμού ή οριοθετηθέντος τοιούτου κάτω των 2000 κατοίκων, 2) μέχρι 2000 τμ, η μεγαλύτερο εφόσον υπήρχε στις 31.12.02 κτίσμα καλύπτον τουλάχιστον 30% του συντελεστή δόμησης, 3) έχει καταστεί αντικείμενο καλόπιστης νομής μέχρι την έναρξη του ν. 3127/03 α) επί 10 έτη με νόμιμο τίτλο από επαχθή αιτία που καταρτίστηκε και μεταγράφηκε μετά την 28.2.1945, ή β) επί 30 έτη. Μη κακή πίστη νομέα, αν κατά το

χρόνο κτήσης της νομής το επίδικο δεν ήταν δημόσιο δασικό. ΕφΛαρ 245/10, σ. 33

Μετά τον α.ν. 431/68 ο κληρούχος και οι καθολικοί διάδοχοι δεν λογίζονται πλασματικά νομείς, είναι δε δυνατή η χωρίς τη θέλησή τους κτήση της νομής του κλήρου και της κυριότητας με χρησικτησία, υπό τον όρο μη κατάτμησης, που ισχύει σε κάθε μεταβίβαση. Μη ισχύς περιορισμού επί οικοπεδικών κλήρων. Δυνατή κτήση κυριότητας τμήματος οικοπέδου με χρησικτησία, έστω κι αν δημιουργούνται οικοπέδα μη άρτια, αφότου το Δημόσιο αποξενώθηκε νόμιμα από την κυριότητα του κλήρου. ΕφΛαρ 446/10, σ. 60

Διαχρονική αρχή κατά την οποία αν με νεότερο νόμο οριστεί βραχύτερος χρόνος χρησικτησίας, εφόσον ο υπολειπόμενος κατά τον παλαιό νόμο χρόνος είναι βραχύτερος του προβλεπόμενου από το νεότερο, εφαρμόζεται ο παλαιότερος.

ΒΡΔ. Κτήση κυριότητας με χρησικτησία σε μο-

ναστηριακό ακίνητο εφόσον είχε συμπληρωθεί έως τις 12.9.1915 νομή 40 ετών, αφού έκτοτε ανεστάλη η συμπλήρωση χρησικτησίας, ενώ από 26.5.1926 απαγορεύθηκε η παραγραφή των εμπράγματων δικαιωμάτων σε ακίνητα μονών.

Από την απελευθέρωση της Θεσσαλίας κτήση κυριότητας σε δημόσια ακίνητα ή δάση με χρησικτησία, εφόσον είχε συμπληρωθεί 30ετία έως τις 12.9.1915. ΕφΛαρ 749/10, σ. 273

ΨΕΥΔΟΡΚΙΑ

Μη ψευδορκία μάρτυρα, που σε δίκη ασφ. μέτρων για επικοινωνία πατέρα με τέκνο κατέθεσε για τη βάπτιση αυτού, δηλ. για γεγονός αυταπόδεικτο με τη ληξιαρχική πράξη, που δεν αποτελεί αντικείμενο ερώτησης για αξιοπιστία μάρτυρα. Δ/ξηΕισΕφΛαρ 137/11, σ. 406

ΨΥΧΙΚΗ ΟΔΥΝΗ

Βλ. Χρηματική ικανοποίηση

ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΟ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

1. ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ		ΕΤΟΥΣ 2011	
		3	σ. 142
		17	σ. 286
Α. ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ		19	σ. 294
		22	σ. 147
ΕΤΟΥΣ 2010		25	σ. 298
42	σ. 29	71	σ. 423
51	σ. 32	81	σ. 439
157	σ. 229	90	σ. 151
229	σ. 232	93	σ. 303
245	σ. 33	94	σ. 308
295	σ. 234	97	σ. 442
330	σ. 45	113	σ. 155
340	σ. 49	115	σ. 443
351	σ. 240	118	σ. 314
373	σ. 57	120	σ. 445
446	σ. 60	123	σ. 452
462	σ. 65	124	σ. 457
467	σ. 67	131	σ. 461
482	σ. 70	132	σ. 159
503	σ. 243	133	σ. 320
545	σ. 72	145	σ. 325
546	σ. 248	152	σ. 328
580	σ. 78	154	σ. 330
586	σ. 251	158	σ. 332
608	σ. 254	163	σ. 466
622	σ. 79	167	σ. 470
633	σ. 87	171	σ. 335
645	σ. 92	194	σ. 342
652	σ. 101	198	σ. 477
655	σ. 111	206	σ. 344
661	σ. 268	213	σ. 350
665	σ. 120	216	σ. 358
728	σ. 124	221	σ. 360
739	σ. 128	224	σ. 484
749	σ. 273	225	σ. 490
756	σ. 278	231	σ. 493
775	σ. 137	241	σ. 362
787	σ. 139	247	σ. 366
		261	σ. 368

274	σ. 497
282	σ. 499
296	σ. 502
318	σ. 515
322	σ. 519
327	σ. 525
333	σ. 532
338	σ. 542
346	σ. 545
362	σ. 546
366	σ. 558
415	σ. 565
435	σ. 567
445	σ. 572
454	σ. 581
459	σ. 596
467	σ. 605

Β. ΠΟΛΥΜΕΛΟΥΣ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ

ΕΤΟΥΣ 2009

331	σ. 376
-----	--------

ΕΤΟΥΣ 2010

316	σ. 166
-----	--------

Γ. ΜΟΝΟΜΕΛΟΥΣ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ

ΕΤΟΥΣ 2009

Ειδική	
602	σ. 382

ΕΤΟΥΣ 2010

45	σ. 176
----	--------

ΕΤΟΥΣ 2011

12	σ. 181
212	σ. 609

Δ. ΜΟΝΟΜΕΛΟΥΣ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

ΕΤΟΥΣ 2010

85	σ. 191
----	--------

Ε. ΕΙΡΗΝΟΔΙΚΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ

ΕΤΟΥΣ 2011

Ειδική	
79	σ. 386

Εκουσία

106	σ. 395
-----	--------

2. ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ

Α. ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ

ΕΤΟΥΣ 2011

109	σ. 194
-----	--------

Β. ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ (ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ)

ΕΤΟΥΣ 2011

10	σ. 400
14	σ. 197

3. ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΠΟΙΝΙΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ

Α. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΠΛΗΜΜΕΛΕΙΟΔΙΚΩΝ ΛΑΡΙΣΑΣ

ΕΤΟΥΣ 2009

424	σ. 202
-----	--------

Β. ΕΙΣΑΓΓΕΛΙΚΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ - ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΩΣ ΕΦΕΤΩΝ ΛΑΡΙΣΑΣ

ΕΤΟΥΣ 2010

44	σ. 207
----	--------

ΕΤΟΥΣ 2011

9	σ. 404
137	σ. 406